

4 noiembrie
2011

Nr. 187-191

Anul XVIII
(3983-3987)

MONITORUL OFICIAL

AL REPUBLICII MOLDOVA

moldpres

MONITORUL OFICIAL AL REPUBLICII MOLDOVA este un produs protejat legal și dă dreptul MOLDPRES de a-i autoriza reproducerea ori crearea altor produse derivate numai de către abonați, potrivit contractului de abonament, cu obligația acestora de a-l folosi în limitele prevăzute de contract, de a nu-i distorsiona conținutul și de a menționa obligatoriu sursa „Monitorul Oficial al Republicii Moldova”. Orice altă formă de utilizare a produsului în scopuri de multiplicare și difuzare este interzisă. MOLDPRES își rezervă dreptul de a lua măsurile necesare în cazurile în care nu se respectă prevederile legale de utilizare a produselor sale.

EDITOR: Agenția Informațională de Stat “Moldpres”

Director general Vladimir DARIE

Monitorul Oficial al Republicii Moldova

Redactor-șef Simion ROPOT

Editorul și redacția: 2012, Chișinău, str. Pușkin, 22, Casa Presei, et. 3.

Numărul de înregistrare 475. Certificat de înregistrare a mărcii nr. 12578.

Abonamentele se pot contracta la orice oficiu poștal. Indicele de abonare 21128. Tirajul total 5796.

Telefoane: Editorul 23-34-28, fax 23-26-98; Secretarul general de redacție: 23-44-41; e-mail: monitor@moldpres.md

Redactorii: 23-23-09; Publicații ale agenților economici, avize, pierderi de acte: tel: 23-35-86, tel./fax 23-34-39; e-mail: mo@moldpres.md

Cont nr. 225139709, cod EXMMMD22436, BC “Eximbank-Gruppo Veneto Banca” S.A., filiala nr. 11.

Cont nr. 222472202165, cod BSOCMD2X722, BC “Banca Socială” S.A. interraională.

Cont nr. 22516014983206, cod BECOMD2X609, Banca de Economii, filiala nr.1 Chișinău.

Chișinău, Agenția Informațională de Stat MOLDPRES.

Cod fiscal 1003600071952. Tiparul: Editura “Universul”, str. Vlaicu Pîrcălab, 45, mun. Chișinău. Comanda nr. 3664.

“Monitorul Oficial al Republicii Moldova” nu poartă răspundere pentru veridicitatea avizelor publicate.

Actele oficiale pot fi publicate în alte ediții periodice numai cu trimitere la “Monitorul Oficial al Republicii Moldova”.

*Beneficiază de reduceri la abonarea ediției
«Monitorul Oficial al Republicii Moldova»
pentru prima jumătate a anului 2012.*

Perfectează abonamentul la sediul
AIS «Moldpres», str. Al. Pușkin 22,
Casa Presei, et.1, bir.1, de unde
vei prelua personal fiecare ediție.

Cunoașterea legii te avantajează!

PARTEA I

Legi, hotărâri ale Parlamentului Republicii Moldova, decrete ale Președintelui Republicii Moldova

550. Hotărâre privind demisia din funcția de președinte al Comisiei Naționale a Pieței Financiare (nr. 203, 20 octombrie 2011).	8
551. Hotărâre privind alegerea unui membru în comisii permanente, în delegație și în grupuri de prietenie ale Parlamentului (nr. 213, 27 octombrie 2011).	8
552. Decret privind conferirea „Ordinului de Onoare” domnului Fiodor OBOROC (nr. 344-VI, 26 octombrie 2011).	8
553. Decret privind conferirea gradelor de clasificare ale procurorilor domnilor Eugen RUSU și Gheorghe LEICIU (nr. 345-VI, 27 octombrie 2011).	9
554. Decret privind conferirea titlului onorific „Artist al Poporului” doamnei Svetlana GOZUN (nr. 346-VI, 27 octombrie 2011).	9
555. Decret privind conferirea Ordinului „Gloria Muncii” domnului Nicolai AMBROSI (nr. 347-VI, 27 octombrie 2011). ...	9
556. Decret privind eliberarea domnului Petru GRUMEZA din funcția de judecător la Judecătoria Căușeni (nr. 348-VI, 31 octombrie 2011).	9
557. Decret privind conferirea Ordinului „Gloria Muncii” domnului Mircea RUSU (nr. 349-VI, 1 noiembrie 2011).	9

Acte ale Curții Constituționale a Republicii Moldova

29. Hotărâre privind interpretarea articolului 46 alin. (3) din Constituție (Sesizarea nr. 17b/2011) (nr. 21, 20 octombrie 2011).	10
---	----

Acte ale Curții de Conturi a Republicii Moldova

53. Hotărâre privind Raportul auditului tematic privind serviciile de interes public prestate de Întreprinderea de Stat „Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru” (nr. 54, 16 septembrie 2011).	16
54. Hotărâre privind Raportul auditului regularității pentru exercițiul bugetar 2010 la Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor și la unele instituții din subordine (nr. 59, 20 septembrie 2011).	39
55. Hotărâre privind Raportul auditului veniturilor administrate de Serviciul Fiscal de Stat în perioada anului 2010 (nr. 60, 26 septembrie 2011).	59

PARTEA II

Hotărâri ale Guvernului Republicii Moldova

868. Hotărâre privind aprobarea proiectului legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale (nr. 773, 17 octombrie 2011).	88
869. Hotărâre pentru inițierea negocierilor asupra proiectului Acordului de finanțare între Republica Moldova și Asociația Internațională de Dezvoltare cu privire la finanțarea suplimentară pentru realizarea Proiectului „Servicii de sănătate și asistență socială” (nr. 788, 26 octombrie 2011).	88
870. Hotărâre pentru aprobarea Protocolului cu privire la conlucrarea serviciilor vamale ale statelor-membre ale Comunității Statelor Independente în domeniul statisticii vamale a comerțului reciproc, semnat la Irkutsk la 9 iunie 2011 (nr. 790, 28 octombrie 2011).	88
871. Hotărâre pentru inițierea negocierilor asupra proiectului Memorandumului de Înțelegere între Ministerul Sănătății al Republicii Moldova și Ministerul Federal al Transportului, Inovației și Tehnologiei al Republicii Austria privind cooperarea în domeniul tehnologiilor medicale și acordarea deplinelor puteri domnului Andrei USATÎI, ministru al sănătății (nr. 791, 28 octombrie 2011).	89
872. Hotărâre cu privire la alocarea mijloacelor financiare (nr. 792, 28 octombrie 2011).	89
873. Hotărâre cu privire la aprobarea componentei nominale a delegației moldave în legătură cu participarea domnului Vladimir FILAT, Prim-ministru, la lucrările ședinței Consiliului Șefilor de Guverne al Comunității Statelor Independente (or. Sankt-Petersburg, Federația Rusă, 18 octombrie 2011) (nr. 794, 28 octombrie 2011).	90

874. Hotărîre pentru aprobarea Acordului între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Regatului Norvegiei privind facilitarea eliberării vizelor, semnat la Oslo la 14 septembrie 2011 (nr. 795, 28 octombrie 2011).	90
875. Hotărîre cu privire la completarea anexei nr. 1 la Hotărîrea Guvernului nr. 840 din 26 iulie 2004 (nr. 796, 28 octombrie 2011).	91
876. Hotărîre cu privire la acordarea titlului de parc industrial Întreprinderii Municipale „Servicii Publice Cimișlia” și modificarea destinației unui teren (nr. 797, 28 octombrie 2011).	91
877. Hotărîre cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru completarea Legii nr. 909-XII din 30 ianuarie 1992 privind protecția socială a cetățenilor care au avut de suferit de pe urma catastrofei de la Cernobil (nr. 798, 28 octombrie 2011).	92
878. Hotărîre pentru aprobarea proiectului de lege privind importul unui mijloc de transport (nr. 799, 28 octombrie 2011).	92
879. Hotărîre cu privire la Comitetul organizatoric pentru pregătirea participării Republicii Moldova la Expoziția Mondială „Milano 2015” (nr. 800, 28 octombrie 2011).	92
880. Hotărîre cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative (nr. 801, 28 octombrie 2011).	93
881. Hotărîre cu privire la instituirea Inspecției Sociale (nr. 802, 28 octombrie 2011).	93
882. Hotărîre cu privire la aprobarea componenței nominale a delegației moldave în legătură cu vizita oficială a domnului Vladimir FILAT, Prim-ministru, în Republica Estonia și Republica Lituania (orașele Tallinn și Vilnius, 18-21 octombrie 2011) (nr. 803, 28 octombrie 2011).	95
883. Hotărîre cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 1540-XIII din 25 februarie 1998 privind plata pentru poluarea mediului (nr. 804, 28 octombrie 2011).	96
884. Hotărîre cu privire la alocarea mijloacelor financiare (nr. 806, 2 noiembrie 2011).	96
885. Hotărîre cu privire la eliberarea din funcție a dnei Tatiana BUJOREANU (nr. 807, 2 noiembrie 2011).	96

PARTEA III

Acte ale ministerelor, departamentelor și ale Băncii Naționale a Moldovei

Acte ale Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova

1717. Ordin cu privire la modificarea punctului 5 din Ordinul Ministerului Finanțelor nr. 115 din 6 septembrie 2010 (nr. 128, 24 octombrie 2011).	97
1718. Ordin privind modificarea și completarea Clasificației bugetare (nr. 129, 26 octombrie 2011).	98

Acte ale Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor al Republicii Moldova

1719. Ordin cu privire la aprobarea documentului normativ CP G.03.05-2011 „Proiectarea și montarea sistemelor interioare de alimentare cu apă și încălzire a clădirilor din țevi cu cupru” (nr. 96, 26 octombrie 2011).	98
1720. Ordin cu privire la aprobarea documentului normativ NCM A.01.01-2011 „Termeni și definiții” (nr. 97, 26 octombrie 2011).	98
1721. Ordin cu privire la aprobarea documentului normativ CP G.03.03-2011 „Proiectarea și montarea conductelor subterane de alimentare cu apă din țevi de masă plastică cu fibre de sticlă” (nr. 98, 26 octombrie 2011).	99
1722. Ordin cu privire la aprobarea documentului normativ CP G.03.04-2011 „Proiectarea, montarea și exploatarea sistemelor de canalizare interioară din țevi din polipropilenă” (nr. 99, 26 octombrie 2011).	99
1723. Ordin cu privire la aprobarea Modificării nr. 17 la Indicatoarele de norme de deviz „Ts”, „C” (nr. 100, 26 octombrie 2011).	99
1724. Ordin cu privire la aprobarea documentului normativ NCM G.05.02-2011 „Stații, posturi și monoblocuri pentru alimentarea autovehiculelor cu hidrocarburi gazoase lichefiate (HGL) (nr. 101, 26 octombrie 2011).	107

Acte ale Ministerului Sănătății al Republicii Moldova

1725. Ordin cu privire la organizarea concursului pentru ocuparea funcției de director al Spitalului Clinic de Psihiatrie (nr. 147-p&9, 18 octombrie 2011).	108
---	-----

Acte ale Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare al Republicii Moldova

1726. Ordin cu privire la aprobarea Normativelor veniturilor nete (nr. 193, 24 octombrie 2011).	110
---	-----

Acte ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare

1727. Hotărîre cu privire la modificarea și completarea Regulamentului privind cerințele față de conținutul condițiilor de asigurare pentru clasele de asigurare benevolă, aprobat prin Hotărîrea Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr. 55/6 din 8 noiembrie 2007 (nr. 31/23, 28 iulie 2011).	114
--	-----

1728. Hotărîre cu privire la rezultatele controlului complex privind respectarea legislației în domeniul asociațiilor de economii și împrumut de către A.E.Î. „SOROCA” (nr. 49/1, 21 octombrie 2011).	114
1729. Hotărîre cu privire la rezultatele supravegherii activității participantului profesionist la piața valorilor mobiliare Societatea pe acțiuni „Banca de Economii” (nr. 49/2, 21 octombrie 2011).....	116
1730. Hotărîre cu privire la rezultatele controlului planificat privind respectarea legislației în domeniul asigurărilor de către Brokerul de Asigurare-Reasigurare „ERVAX GRUP” S.R.L. (nr. 49/4, 21 octombrie 2011).	117
1731. Hotărîre cu privire la rezultatele controlului complex privind respectarea legislației în domeniul asigurărilor de către Brokerul de Asigurare-Reasigurare „EXTRA ASIG” S.R.L. (nr. 49/5, 21 octombrie 2011).....	119

Acte ale Consiliului Coordonator al Audiovizualului din Republica Moldova

1732. Decizie cu privire la examinarea sesizării membrului CCA C. Mihalache (nr. 140, 18 octombrie 2011). ...	120
1733. Decizie cu privire la condițiile de sponsorizare a emisiunilor pe teme politice și a programelor de știri și corespunderea acestora cu prevederile actelor legislative în vigoare (nr. 141, 18 octombrie 2011).....	120
1734. Decizie cu privire la rezultatele monitorizării generale a serviciilor de programe ale posturilor de televiziune „N 4” și „Publika TV” (nr. 142, 18 octombrie 2011).	121
1735. Decizie cu privire la retragerea autorizației de retransmisie (nr. 145, 18 octombrie 2011).	122
1736. Decizie cu privire la examinarea cererii prealabile (nr. 147, 18 octombrie 2011).	122
1737. Decizie cu privire la alocarea mijloacelor financiare necesare din Fondul de susținere a radiodifuzorilor pentru realizarea proiectului de monitorizare a calității limbii române în cadrul programelor TV (nr. 148, 18 octombrie 2011)...	123
1738. Decizie cu privire la alocarea mijloacelor financiare necesare din Fondul de susținere a radiodifuzorilor în scopul dotării tehnico-materiale a Consiliului Coordonator al Audiovizualului (nr. 149, 18 octombrie 2011).....	123
1739. Decizie cu privire la modul de executare a prevederilor legislației în vigoare și a condițiilor la autorizațiile de retransmisie și licențele de emisie (nr. 150, 24 octombrie 2011).....	124
1740. Decizie cu privire la eliberarea licenței de emisie (nr. 151, 24 octombrie 2011).	130
1741. Decizie cu privire la retragerea licențelor de emisie, frecvențelor radio și canalelor TV nevalorificate (nr. 152, 24 octombrie 2011).	130

Acte ale Inspectoratului Fiscal Principal de Stat

1742. Ordin privind imprimarea de sine stătător a formularelor tipizate de document primar cu regim special „Factura fiscală” (nr. 871, 28 octombrie 2011).....	131
---	-----

Acte ale Băncii Naționale a Moldovei

1743. Hotărîre cu privire la nivelul ratelor dobînzilor Băncii Naționale a Moldovei și a normei rezervelor obligatorii (nr. 227, 27 octombrie 2011).	132
1744. Hotărîre cu privire la nivelul ratei de bază a Băncii Naționale a Moldovei la creditele pe termen lung (nr. 228, 27 octombrie 2011).	132
1745. Ordonanță cu privire la înlocuirea temporară a lichidatorului BC „INVESTPRIVATBANK” S.A. în proces de lichidare (nr. 0902118/365, 28 octombrie 2011).	132

PARTEA IV **Avize funcții publice vacante** **Publicații ale agenților economici**

PARTEA V **Avize pierderi de acte**

PARTEA I**Legi, hotăriri ale Parlamentului Republicii Moldova,**
decrete ale Președintelui Republicii Moldova**550 H O T Ă R Î R E****privind demisia din funcția de președinte
al Comisiei Naționale a Pieței Financiare**

În temeiul art. 22 alin. (3) din Legea nr. 199 din 16 iulie 2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică,

Parlamentul adoptă prezenta hotărâre.

Art. 1. – Domnul Mihail CIBOTARU se eliberează

din funcția de președinte al Comisiei Naționale a Pieței Financiare, la cerere, cu păstrarea calității de membru al comisiei.

Art. 2. – Prezenta hotărâre intră în vigoare la data adoptării.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Marian LUPU

Nr. 203. Chișinău, 20 octombrie 2011.

551 H O T Ă R Î R E**privind alegerea unui membru în comisii permanente,
în delegație și în grupuri de prietenie ale Parlamentului**

Art. 1. – Domnul deputat Iurie TOMA, aparținând Frațiunii parlamentare a Partidului Liberal Democrat din Moldova, se alege în funcția de:

- membru al Comisiei economie, buget și finanțe;
- membru supleant al Comisiei mediu și schimbări climatice;

- membru al delegației Parlamentului Republicii Moldova în Adunarea Parlamentară a Francofoniei;

- membru al grupurilor de prietenie cu țările Europei de Sud-Est, Republica Belarus, Republica Populară Chineză, Regatul Danemarcei, Republica Franceză, Republica Italiană, Japonia, România, Republica Turcia.

Art. 2. – Anexa nr. 2 la Hotărârea Parlamentului nr. 3 din 12 ianuarie 2011 privind aprobarea componenței nominale a comisiilor permanente ale Parlamentului (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2011, nr. 15, art. 16), cu modificările ulterioare, se modifică conform art. 1 din prezenta hotărâre.

Art. 3. – Articolul 1 punctul 10 din Hotărârea Parlamen-

tului nr. 34 din 25 februarie 2011 privind alegerea membrilor supleanți în comisiile permanente ale Parlamentului (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2011, nr. 40-42, art. 87) se modifică conform art. 1 din prezenta hotărâre.

Art. 4. – Articolul 1 compartimentul „Adunarea Parlamentară a Francofoniei” din Hotărârea Parlamentului nr. 102 din 12 mai 2011 privind aprobarea componenței nominale a delegațiilor Parlamentului Republicii Moldova la organizațiile parlamentare internaționale (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2011, nr. 91-94, art. 240) se modifică conform art. 1 din prezenta hotărâre.

Art. 5. – Anexele nr. 1, 6, 11, 14, 19, 24, 25, 35 și 41 la Hotărârea Parlamentului nr. 99 din 12 mai 2011 privind grupurile parlamentare de prietenie (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2011, nr. 96-98, art. 247) se modifică conform art. 1 din prezenta hotărâre.

Art. 6. – Prezenta hotărâre intră în vigoare la data adoptării.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Marian LUPU

Nr. 213. Chișinău, 27 octombrie 2011.

552 D E C R E T**privind conferirea „Ordinului de Onoare”
domnului Fiodor OBOROC**

În temeiul art. 88 lit. a) din Constituția Republicii Moldova și al Legii cu privire la distincțiile de stat ale Republicii Moldova,

Președintele Republicii Moldova d e c r e t e a z ă:

Articol unic. – Pentru muncă îndelungată și prodigioasă

în organele administrației publice locale, contribuție la sporirea eficienței activității acestora și merite în dezvoltarea complexului agroindustrial, domnului Fiodor OBOROC (orașul Dondușeni), i se conferă „Ordinul de Onoare”.

**PREȘEDINTELE INTERIMAR
AL REPUBLICII MOLDOVA**

Marian LUPU

Nr. 344-VI. Chișinău, 26 octombrie 2011.

553 D E C R E T**privind conferirea gradelor de clasificare ale procurorilor
domnului Eugen RUSU și Gheorghi LEICIU**

În temeiul art. 88 lit. h) din Constituția Republicii Moldova, al art. 47 și al art. 48 alin. (2) din Legea cu privire la Procuratură,

Președintele Republicii Moldova d e c r e t e a z ă:

Articol unic. – Se conferă:

gradul de clasificare al procurorului consilier juridic de

**PREȘEDINTELE INTERIMAR
AL REPUBLICII MOLDOVA**

Nr. 345-VI. Chișinău, 27 octombrie 2011.

stat de rangul al II-lea domnului Eugen RUSU, adjunct al Procurorului General;

gradul de clasificare al procurorului consilier juridic de stat de rangul al III-lea domnului Gheorghi LEICIU, procuror al UTA Găgăuzia.

Marian LUPU

554 D E C R E T**privind conferirea titlului onorific „Artist al Poporului”
doamnei Svetlana GOZUN**

În temeiul art. 88 lit. a) din Constituția Republicii Moldova și al Legii cu privire la distincțiile de stat ale Republicii Moldova,

Președintele Republicii Moldova d e c r e t e a z ă:

Articol unic. – Pentru succese în dezvoltarea și propa-

**PREȘEDINTELE INTERIMAR
AL REPUBLICII MOLDOVA**

Nr. 346-VI. Chișinău, 27 octombrie 2011.

garea dansului sportiv, contribuție la valorificarea potențialului artistic al tinerilor dansatori și merite în promovarea imaginii Republicii Moldova în străinătate, doamnei Svetlana GOZUN, antrenor principal la Clubul Sportiv de Dans „Codreanca”, i se conferă titlul onorific „Artist al Poporului”.

Marian LUPU

555 D E C R E T**privind conferirea Ordinului „Gloria Muncii”
domnului Nicolai AMBROSI**

În temeiul art. 88 lit. a) din Constituția Republicii Moldova și al Legii cu privire la distincțiile de stat ale Republicii Moldova,

Președintele Republicii Moldova d e c r e t e a z ă:

Articol unic. – Pentru muncă îndelungată și prodigioasă

**PREȘEDINTELE INTERIMAR
AL REPUBLICII MOLDOVA**

Nr. 347-VI. Chișinău, 27 octombrie 2011.

în domeniul culturii fizice și sportului, contribuție la dezvoltarea mișcării olimpice naționale și activitate organizatorică intensă, domnului Nicolai AMBROSI, director al Muzeului Olimpic din Republica Moldova, i se conferă Ordinul „Gloria Muncii”.

Marian LUPU

556 D E C R E T**privind eliberarea domnului Petru GRUMEZA din funcția
de judecător la Judecătoria Căușeni**

În temeiul art. 25 alin. (1) lit. b) din Legea cu privire la statutul judecătorului,

Președintele Republicii Moldova d e c r e t e a z ă:

**PREȘEDINTELE INTERIMAR
AL REPUBLICII MOLDOVA**

Nr. 348-VI. Chișinău, 31 octombrie 2011.

Articol unic. – Domnul Petru GRUMEZA se eliberează din funcția de judecător la Judecătoria Căușeni, în baza cererii de demisie.

Marian LUPU

557 D E C R E T**privind conferirea Ordinului „Gloria Muncii”
domnului Mircea RUSU**

În temeiul art. 88 lit. a) din Constituția Republicii Moldova și al Legii cu privire la distincțiile de stat ale Republicii Moldova,

Președintele Republicii Moldova d e c r e t e a z ă:

Articol unic. – Pentru merite deosebite în promovarea

**PREȘEDINTELE INTERIMAR
AL REPUBLICII MOLDOVA**

Nr. 349-VI. Chișinău, 1 noiembrie 2011.

reformelor social-economice, contribuție la dezvoltarea și consolidarea mișcării patronale și înalt profesionalism, domnului Mircea RUSU, președinte al Uniunii Industriașilor și Antreprenorilor din Republica Moldova, i se conferă Ordinul „Gloria Muncii”.

Marian LUPU

Acte ale Curții Constituționale a Republicii Moldova**29 HOTĂRÎRE**
privind interpretarea
articolului 46 alin. (3) din Constituție
(Sesizarea nr. 17b/2011)

În numele Republicii Moldova,
Curtea Constituțională, statuid în componența:
DI Alexandru TĂNASE, președinte, judecător-raportor,
DI Victor PUȘCAȘ,
DI Petru RAILEAN,
Dna Elena SAFALERU,
Dna Valeria ȘTERBEȚ, judecătore,
cu participarea dnei Dina Musteață, *grefier,*
Avînd în vedere sesizarea depusă la 10 iunie 2011 și înregistrată la aceeași dată,

Examinînd sesizarea menționată în ședință plenară publică,

Avînd în vedere actele și lucrările dosarului,
Pronunță următoarea hotărîre:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea depusă la Curtea Constituțională la 5 aprilie 2011 în temeiul articolelor 25 alin.(1) lit. c) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și 38 alin.(1) lit. c) din Codul jurisdicției constituționale de ministrul justiției dl Oleg Efrim privind interpretarea articolului 46 alin. (3) din Constituție, potrivit căruia:

„(3) Averea dobîndită licit nu poate fi confiscată. **Caracterul licit al dobîndirii se prezumă.**”

2. Autorul sesizării a solicitat Curții Constituționale ca, prin interpretarea articolului 46 alin. (3) din Constituție, să se explice dacă:

„a) **Protejează această normă în egală măsură proprietatea funcționarilor publici** care sînt obligați prin normele constituționale să exercite cu bună-credință obligațiile ce le revin și prezumă această normă caracterul licit al averii dobîndite de ei în perioada în care au exercitat o funcție în serviciul public în același volum și în aceleași condiții ca și pentru alte categorii de cetățeni?

b) Pe care principii ar trebui să se bazeze stabilirea exigențelor pentru funcționarii publici care trebuie să demonstreze caracterul licit al dobîndirii averii în perioada exercitării unor funcții în serviciul public, ca să nu fie încălcate prevederile Constituției?

c) Care este coraportul dintre norma alineatului (3) al articolului 46 (Caracterul licit al dobîndirii se prezumă) și alineatul (1) al articolului 127 (Statul ocrotește proprietatea), ținînd cont de faptul că statul trebuie să ocrotească nu doar proprietatea privată, dar și proprietatea publică, iar pentru aceasta statul trebuie să dispună de instrumentele corespunzătoare?

d) Cit de compatibile sînt alineatul (3) al articolului 46 (Caracterul licit al dobîndirii se prezumă) și alineatul (2) al articolului 54 din Constituție, ținînd cont de faptul că criminalitatea organizată și corupția reprezintă o amenințare pentru un stat democratic, afectează securitatea națională, subminează bunăstarea economică a țării și ordinea publică și aduc atingere drepturilor și libertăților altor persoane?

e) Permite oare prevederea alineatului (3) din articolul 46 (Caracterul licit al dobîndirii se prezumă) respectarea și executarea eficientă a angajamentelor asumate de către Republica Moldova la ratificarea Convenției Consiliului Europei privind spălarea banilor, depistarea, sechestrarea și confiscarea veniturilor provenite din activitatea infracțională și finanțarea terorismului [...]?”

3. Prin decizia Curții Constituționale din 11 iulie 2011 sesizarea a fost declarată admisibilă, fără a prejudicia fondul cauzei.

4. În procesul examinării sesizării, Curtea Constituțională a solicitat opiniile Parlamentului, Guvernului, Aparatului Președintelui, Consiliului Superior al Magistraturii, Curții Supreme de Justiție, Procuraturii Generale, Uniunii Avocaților, Ministerului Afacerilor Interne, Centrului pentru

Combaterea Crimelor Economice și Corupției, Centrului pentru Drepturile Omului, Academiei de Științe, asociațiilor obștești „Juriștii pentru Drepturile Omului”, „Institutul de Reforme Penale” și “Centrul de Resurse Juridice”.

5. În ședința plenară publică a Curții, în temeiul articolului 31 alin. (3) din Codul jurisdicției constituționale, autorul sesizării a modificat parțial obiectul sesizării, extinzîndu-l și asupra altor categorii de persoane salariate de la bugetul de stat.

6. La ședința plenară publică a Curții, autorul sesizării a participat personal. Parlamentul a fost reprezentat de dl Sergiu Chirică, consultant principal în cadrul Direcției juridice a Secretariatului Parlamentului. Guvernul a fost reprezentat de dl Vladimir Grosu, viceministru al justiției.

LEGISLAȚIA PERTINENTĂ

7. Prevederile relevante ale Constituției (M.O. nr. 1/1, 1994) sînt următoarele:

Articolul 21**Prezumția nevinovăției**

„Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată pînă cînd vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.”

Articolul 46**Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia**

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sînt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decît pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreptă și prealabilă despăgubire.

(3) Averea dobîndită licit nu poate fi confiscată. Caracterul licit al dobîndirii se prezumă.

(4) Bunurile destinate, folosite sau rezultate din infracțiuni ori contravenții pot fi confiscate numai în condițiile legii.

(5) Dreptul de proprietate privată obligă la respectarea sarcinilor privind protecția mediului înconjurător și asigurarea bunei vecinătăți, precum și la respectarea celorlalte sarcini care, potrivit legii, revin proprietarului.

(6) Dreptul la moștenire a proprietății private este garantat.”

Articolul 54**Restrîngerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți**

„[...]”

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrîngeri decît celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției. [...]”

Articolul 55**Exercitarea drepturilor și a libertăților**

„Orice persoană își exercită drepturile și libertățile constituționale cu bună-credință, fără să încalce drepturile și libertățile altora.”

Articolul 56**Devotamentul față de țară**

„[...]”

(2) Cetățenii cărora le sînt încredințate funcții publice, precum și militarii, răspund de îndeplinirea cu credință a obligațiilor ce le revin și, în cazurile prevăzute de lege, depun jurămîntul cerut de ea.”

Articolul 127 Proprietatea

„(1) Statul ocrotește proprietatea.

(2) Statul garantează realizarea dreptului de proprietate în formele solicitate de titular, dacă acestea nu vin în contradicție cu interesele societății. [...]”

8. Prevederile relevante ale Convenției Consiliului Europei privind spălarea banilor, depistarea, sechestrarea și confiscarea veniturilor provenite din activitatea infracțională și finanțarea terorismului (adoptată la Varșovia la 16 mai 2005 și ratificată de Republica Moldova prin Legea nr. 165-XVI din 13 iulie 2007, M.O. 117-126/532, 2007) sînt următoarele:

Articolul 3 Măsurile de confiscare

„[...] 4. Fiecare parte adoptă acele măsuri legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru ca, în cazul unei infracțiuni grave sau al infracțiunilor astfel cum sînt prevăzute în legislația națională, să oblige făptuitorul să dovedească originea produselor sau a bunurilor susceptibile de confiscare, în măsura în care această obligație este conformă cu principiile legislației interne.”

Articolul 5 Blocarea, sechestrarea și confiscarea

„Fiecare parte adoptă măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a se asigura că măsurile privind blocarea, punerea sub sechestru și confiscarea includ, de asemenea:

- bunurile în care au fost transformate sau convertite produsele;
- bunurile obținute licit, în cazul în care produsele au fost amestecate, în totalitate sau în parte, cu astfel de bunuri, pînă la valoarea estimată a produselor;
- cîștigurile sau alte beneficii derivate din produse, din bunuri în care au fost transformate sau convertite produsele rezultate din infracțiune sau din bunuri cu care produsele infracțiunii au fost amestecate, pînă la valoarea estimată a produselor, în același mod și în aceeași măsură ca produsele.”

9. Prevederile relevante ale Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, amendată prin protocoalele adiționale la această convenție (încheiată la Roma la 4 noiembrie 1950 și ratificată de Republica Moldova prin Hotărîrea Parlamentului nr. 1298-XIII din 24 iulie 1997, M.O. nr.54-55/502, 1997), în continuare – “*Convenția Europeană*”, sînt următoarele:

Articolul 6 Dreptul la un proces echitabil

„[...]”

2. Orice persoană acuzată de o infracțiune este prezumată nevinovată pînă ce vinovăția sa va fi legal stabilită.”

Articolul 10 Libertatea de exprimare

„1. Orice persoană are dreptul la libertate de exprimare. Acest drept include libertatea de opinie și de a primi sau a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere. Prezentul articol nu împiedică Statele să impună societăților de radiodifuziune, cinematografie sau televiziune un regim de autorizare.

2. Exercițarea acestor libertăți ce comportă îndatoriri și responsabilități poate fi supusă unor formalități, condiții, restrîngerii sau sancțiuni prevăzute de lege care, într-o societate democratică, constituie măsuri necesare pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, a moralei, a reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea informațiilor confidentiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.”

Articolul 1 din Protocolul adițional Protecția proprietății

„Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decît pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

Dispozițiile precedente nu aduc atingere dreptului Statelor de

a adopta legile pe care le consideră necesare reglementării folosirii bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor ori a altor contribuții, sau a amenzilor.”

10. Prevederile relevante ale Declarației Universale a Drepturilor Omului (adoptată de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite la 10 decembrie 1948, la care Republica Moldova a aderat prin Hotărîrea Parlamentului nr. 217-XII din 28 iulie 1990, B.Of. nr.008, 1990), în continuare – “*Declarația universală*”, sînt Următoarele:

Articolul 11

„Orice persoană acuzată de comiterea unui act cu caracter penal are dreptul să fie presupusă nevinovată pînă cînd vinovăția sa va fi stabilită în mod legal în cursul unui proces public în care i-au fost asigurate toate garanțiile necesare apărării sale.”

Articolul 1

„Orice persoană are dreptul la proprietate, atît singură, cît și în asociație cu alții. Nimeni nu poate fi lipsit în mod arbitrar de proprietatea sa.”

Articolul 29

„Orice persoană are îndatoriri față de colectivitate, deoarece numai în cadrul acesteia este posibilă dezvoltarea liberă și deplină a personalității sale. În exercitarea drepturilor și libertăților sale, fiecare om nu este supus decît numai îngrădirilor stabilite prin lege, exclusiv în scopul de a asigura cuvenita recunoaștere și respectare a drepturilor și libertăților altora și ca să fie satisfăcute juste cerințe ale moralei, ordinii publice și bunăstării generale într-o societate democratică.”

ÎN DREPT

11. Curtea reține că prerogativa cu care a fost investită prin articolul 135 alin. (1) lit. b) din Constituție presupune stabilirea sensului autentic și deplin al normelor constituționale, care poate fi realizată prin interpretarea textuală sau funcțională, în măsura în care poate fi dedusă din textul Constituției, ținînd cont de caracterul generic al normei, situațiile concrete pe care legiuitorul nu avea cum să le prevadă la momentul elaborării normei, reglementările ulterioare (conexe sau chiar contradictorii), situațiile complexe în care norma trebuie aplicată etc.

12. Din conținutul sesizării, Curtea observă că aceasta vizează în esență posibilitatea răsturnării sarcinii probei în cazul funcționarilor publici și al altor persoane salarizate de la bugetul de stat.

13. În acest sens, Curtea reține că sesizarea se referă la un ansamblu de elemente și principii cu valoare constituțională interconexate, precum protecția proprietății, prezumția nevinovăției, securitatea raporturilor juridice, în contextul imperativului luptei împotriva corupției instituționale și a criminalității organizate.

14. În acest context, pentru a elucida conținutul autentic al prevederii articolului 46 alin.(3) din Constituție, Curtea va opera, în special, cu prevederile articolelor 21, 46 alin. (1) și (4), 54 din Constituție, cu jurisprudența sa anterioară, precum și cu principiile consacrate de dreptul internațional și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (în continuare – “*Curtea Europeană*”), utilizînd toate metodele de interpretare legală.

15. Cele cinci întrebări adresate Curții sînt interdependente. Avînd în vedere faptul că răspunsul la prima întrebare influențează raționamentul privind a doua întrebare, acestea vor fi abordate în comun.

I. (a) **PROTEJEAZĂ ACEASTĂ NORMĂ ÎN EGALĂ MĂSURĂ PROPRIETATEA FUNCȚIONARILOR PUBLICI ȘI A ALTOR PERSOANE SALARIZATE DE LA BUGETUL DE STAT CARE SÎNT OBLIGAȚI PRIN NORMELE CONSTITUȚIONALE SĂ EXERCITE CU BUNĂ-CREDINȚĂ OBLIGAȚIILE CE LE REVIN ȘI PREZUMĂ ACEASTĂ NORMĂ CARACTERUL LICIT AL AVERII DOBÎNDITE DE EI ÎN PERIOADA ÎN CARE AU EXERCITAT O FUNCȚIE ÎN SERVICIUL PUBLIC ÎN ACELAȘI VOLUM ȘI ÎN ACELEAȘI CONDIȚII CA ȘI PENTRU ALTE CATEGORII DE CETĂȚENI?**

(b) **PE CARE PRINCIPII AR TREBUI SĂ SE BAZEZE STABILIREA EXIGENȚELOR PENTRU FUNCȚIONARII PUBLICI ȘI ALTE PERSOANE SALARIZATE DE LA BUGETUL DE STAT CARE TREBUIE SĂ DEMONSTREZE CARACTERUL LICIT**

AL DOBÎNDIRII AVERII ÎN PERIOADA EXERCITĂRII UNOR FUNCȚII ÎN SERVICIUL PUBLIC, CA SĂ NU FIE ÎNCĂLCATE PREVEDERILE CONSTITUȚIEI?

A. Argumentele autorului sesizării

16. Autorul sesizării pretinde că abordarea sistemică a tuturor prevederilor constituționale, în special a articolelor 46 alin. (3), 54 alin. (2), 55, 56 alin. (2), 127 alin. (1) și (2) din Constituție relevă faptul că prezumția caracterului licit al dobândirii averii nu reprezintă un drept absolut, care nu ar admite nici o derogare de la norma generală.

17. Autorul sesizării apreciază că poziția sa este confirmată tangențial prin Avizul Curții Constituționale din 25 aprilie 2006 asupra proiectului de lege privind excluderea propoziției „Caracterul licit al dobândirii se prezumă” din alineatul (3) al articolului 46 din Constituția Republicii Moldova, în care s-a statuat că:

„[...] statul poate reglementa proceduri, prin care persoana inculpată să fie obligată să probeze caracterul licit al averii sale. Or, imposibilitatea probării caracterului licit al averii prezumă caracterul ilicit al dobândirii acesteia și tendința persoanei de a se eschiva de la îndeplinirea obligațiilor fiscale față de societate sau de la răspundere administrativă ori penală. Implementarea acestei proceduri derivă și din necesitatea statului de a combate criminalitatea transnațională organizată [...]”.

18. Potrivit autorului sesizării, poziția sa ar fi susținută și prin jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, în particular prin hotărârile *Lingens v. Austria și Phillips v. Marea Britanie*.

19. Prin analogie cu jurisprudența CEDO privind libertatea de exprimare, garantată de articolul 10 din Convenția Europeană, prin care CEDO a statuat că în cazul polițienilor cerințele de protecție a reputației ar trebui să fie ponderate în raport cu interesele discuției publice a chestiunilor politice (hotărârea *Lingens v. Austria* din 8 iulie 1986), autorul sesizării sugerează că norma constituțională urmează să se aplice în mod diferit și să garanteze un nivel de protecție diferit în funcție de subiectul față de care ea se aplică.

20. În același context, autorul sesizării face referire la jurisprudența CEDO privind principiul prezumției nevinovăției și inversarea sarcinii probei (hotărârea *Phillips v. Marea Britanie* din 5 iulie 2001).

B. Aprecierea Curții

21. Curtea reține că prezumția caracterului licit al dobândirii averii, prevăzută de alineatul (3) al articolului 46 din Constituție, constituie o garanție constituțională a dreptului de proprietate privată, fiind în deplină concordanță cu alineatul (1) din același articol, potrivit căruia:

„Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sint garantate.”

22. Prevederea care instituie prezumția caracterului licit al dobândirii proprietății constituie un element fundamental al articolului 46 din Constituție care, în ansamblu cu celelalte prevederi ale aceluiași articol, are menirea de a garanta dreptul la proprietate privată și la protecția acesteia.

23. Această prezumție, asigurând securitatea juridică și legalitatea proprietății persoanei, presupune responsabilitatea statului, în special a procurorului, de a prezenta probe care ar demonstra că proprietatea a fost dobândită ilegal.

24. Această prezumție se întemeiază pe principiul general potrivit căruia orice act sau fapt juridic este prezumat licit pînă la proba contrarie, impunînd, în ceea ce privește averea unei persoane, ca dobîndirea ilicită a acesteia să fie dovedită. Prezumția constituțională atribuie sarcina probei exclusiv organelor statului.

25. Curtea reține legătura indisolubilă a prezumției caracterului licit al proprietății cu garanțiile unui proces echitabil, în special prezumția nevinovăției, dreptul de a nu contribui la propria incriminare, principiul egalității armelor, dreptul la o procedură contradictorie în cazul unei eventuale incriminări și/sau inițierii unui proces în scopul

lipsirii persoanei de proprietate.

26. Curtea acceptă concluzia autorului sesizării că este pus în joc și, cu siguranță, nu poate fi neglijat principiul prezumției nevinovăției din dreptul penal, consacrat și în Constituție (articolul 21), potrivit căruia:

„Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată pînă cînd vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.”

27. Curtea subliniază că regula in dubio pro reo constituie un complement al prezumției nevinovăției, un principiu instituțional care reflectă modul în care principiul aflării adevărului, consacrat în dreptul procesual penal, se regăsește în materia probațiunii. Ea se explică prin aceea că, în măsura în care, în pofida dovezilor administrate pentru susținerea vinovăției celui acuzat, îndoiala persistă în ce privește vinovăția, atunci îndoiala este echivalentă cu o probă pozitivă de nevinovăție.

28. Curtea nu poate fi de acord cu autorul sesizării că norma articolului 55 din Constituție, potrivit căreia orice persoană își exercită drepturile și libertățile constituționale cu bună-credință, fără să încalce drepturile și libertățile altora, ar fi de natură să justifice răsturnarea probei în cazul funcționarilor publici și al altor persoane salarizate de la bugetul de stat, or, această normă constituțională este dezvoltată prin principiul prezumției bune credințe din dreptul civil (articolul 9 din Codul civil), potrivit căruia buna-credință se prezumă pînă la proba contrară.

29. Curtea subliniază totodată că, în mod corespunzător, alin. (4) al articolului 46 din Constituție prevede că bunurile destinate, folosite sau rezultate din infracțiuni ori contravenții pot fi confiscate numai în condițiile legii. Astfel fiind, prezumția instituită prin alineatul (3) al articolului 46 din Constituție nu împiedică cercetarea caracterului ilicit al dobândirii averii, sarcina probei revenind însă celui care invocă acest caracter. În măsura în care partea interesată dovedește dobîndirea unor bunuri de o persoană în mod ilicit, asupra acelor bunuri dobîndite ilegal se poate dispune confiscarea, în condițiile legii.

30. Luînd în considerare dispozițiile articolului 46 alin. (4) din Constituție, în conformitate cu care numai *averea dobîndită licit nu poate fi confiscată*, Curtea consideră că legiuitorul este liber să instituie măsura confiscării în toate cazurile de dobîndire ilicită de bunuri.

31. În legătură cu aceste aspecte, Curtea reține că, prin Hotărîrea nr. 12 din 17 martie 2003 cu privire la controlul constituționalității Hotărîrii Guvernului nr. 646 din 18 septembrie 1995 cu privire la aprobarea Regulamentului provizoriu privind confiscarea, utilizarea sau nimicirea producției și materiei prime alimentare ce prezintă pericol pentru sănătatea populației și mediul ambient (M.O. nr. 21, 1997), a statuat următoarele:

“Conform articolului 46 din Constituție, dreptul la proprietate privată aparține persoanelor particulare (cetățenilor în mod individual sau în comun) și persoanelor juridice.

Același articol din Constituție stabilește garanțiile juridice ale proprietății private.

Privarea persoanei fizice sau juridice de proprietate, împotriva voinței sale, se efectuează numai conform legii.

Averea dobîndită licit nu poate fi confiscată (art. 46 alin. (3) din Constituție). O asemenea sancțiune poate fi aplicată față de proprietar în cazul în care bunurile erau destinate sau au fost utilizate pentru a săvîrși o infracțiune, contravenție sau aceste bunuri au rezultat din infracțiuni și contravenții (art. 46 alin. (4) din Constituție).

Confiscarea reprezintă o sancțiune aplicată proprietarului pentru săvîrșirea unei infracțiuni penale în conformitate cu normele Codului penal sau a unei contravenții administrative. Consecințele de pe urma confiscării sint posibile și în relațiile de drept civile (art. 51 din Codul civil al RM). Dar în toate cazurile o asemenea confiscare se efectuează

numai potrivit legii. Conform articolului 72 lit.n) din Constituție, numai Parlamentul Republicii Moldova este în drept prin legi organice să reglementeze infracțiunile, pedepsele și regimul executării acestora.”

32. Prin urmare, măsura confiscării este reglementată constituțional doar în cazul săvârșirii unor infracțiuni sau contravenții, adică în situații constatate, în condițiile legii, ca reprezentând fapte cu un anumit grad de pericol social.

33. În acest context, Curtea observă că demersul autorului sesizării urmărește răsturnarea sarcinii probei privind caracterul licit al averii în cazul funcționarilor publici și al altor persoane salarizate de la bugetul de stat, precunizându-se ca averea acestora, a cărei dobândire licită nu poate fi dovedită, să fie confiscată. Pe cale de consecință, ar rezulta că *averea unui funcționar public sau a altei persoane salarizate de la bugetul de stat ar fi prezumată ca fiind dobândită ilicit*, pînă la dovada contrarie făcută de titularul ei, scutind astfel statul, în persoana procurorului, de obligația de a proba ilegalitatea veniturilor obținute.

34. În acest context, Curtea Constituțională consideră că statul are o poziție dominantă în raport cu individul și detine întreg instrumentariul necesar pentru desfășurarea acțiunilor de cercetare a caracterului ilicit al dobândirii averii.

35. În același timp, Curtea remarcă faptul că răsturnarea sarcinii probei în cazul funcționarilor publici și al altor persoane salarizate de la bugetul de stat ar veni în contradicție cu prevederile articolului 21 din Constituție referitoare la prezumția nevinovăției, deoarece confiscarea averii funcționarilor și a altor persoane salarizate de la bugetul de stat ar putea avea loc în absența unei hotărâri judecătorești definitive, prin care să se stabilească vinovăția, penală ori contravențională.

36. În același sens, Curtea reține că, potrivit principiilor de drept procesual penal, nimeni nu este obligat să-și dovedească nevinovăția, sarcina probațiunii revenind acuzării, iar situația de dubiu îi profită celui acuzat (*in dubio pro reo*), pe cînd, în cazul răsturnării sarcinii probei, în baza căreia se va cere confiscarea averii, funcționarul public sau altă persoană salarizată de la bugetul de stat va trebui să-și dovedească nevinovăția.

37. În acest context, Curtea subliniază că articolul 54 din Constituție, invocat de autorul sesizării pentru a justifica restrîngerea drepturilor fundamentale, la alineatul (3) interzice expres derogarea de la articolul 21 din Constituție.

38. De asemenea, Curtea reține că principiul egalității, consacrat de articolul 16 din Constituție, presupune că toți oamenii sînt egali în fața legii, în sensul că sînt și trebuie să fie la fel de responsabili juridic și social. Aceasta înseamnă nu numai că nimeni nu este mai presus de lege, dar și că nu trebuie să existe discriminări în fața responsabilității morale, sociale, juridice, pentru nici o persoană și nici pentru organele statului sau orice fel de funcționari publici sau privați. Aceasta nu exclude ca legiuitorul să poată institui pentru infracțiunile săvârșite de funcționari sau alte persoane salarizate de la bugetul de stat pedepse mai grave decît pentru persoana privată care le-ar săvîrși, în apărarea interesului general, însă răsturnarea sarcinii probei în privința acestora ar induce o situație discriminatorie în raport cu persoanele care realizează și gestionează activități private.

39. De altfel, statul dispune și de alte mecanisme instituite pentru verificarea averii funcționarilor publici și a demnitarilor prin sistemul declarațiilor pe venit.

40. Curtea reține, de asemenea, că securitatea juridică a dreptului de proprietate asupra bunurilor ce alcătuiesc averea unei persoane este indisolubil legată de prezumția dobîndirii licite a averii. În absența unei astfel de prezumții, deținătorul unui bun ar fi supus unei insecurități continue, întrucît ori de cîte ori s-ar invoca dobîndirea ilicită a respectivului bun, sarcina probei nu ar reveni celui care face afirmația, ci deținătorului bunului. De aceea, înlăturarea

acestei prezumții are semnificația suprimării unei garanții constituționale a dreptului de proprietate.

41. Pe de altă parte, Curtea nu poate accepta argumentul autorului sesizării că, în activitatea de luptă cu criminalitatea organizată și corupția, confiscarea veniturilor ilegale este compromisă de prezența prezumției caracterului licit al dobîndirii acestora la alineatul (3) al articolului 46 din Constituție.

42. Curtea poate accepta că instrumentele statului de luptă împotriva corupției și criminalității organizate nu sînt întotdeauna perfecte, însă consideră că oricare ar fi interpretarea celorlalte articole invocate de autorul sesizării, cînd se ajunge la ingerința în dreptul de proprietate, se revine la articolul 46 alin. (3) din Constituție, care prevede prezumția caracterului licit al dobîndirii averii. Curtea consideră că nu există nici o rațiune care ar exclude aplicarea acestei norme în cazul funcționarilor publici sau al altor persoane salarizate de la bugetul de stat.

43. În acest sens, Curtea observă că reglementarea acestei prezumții nu împiedică legiuitorul ca, în aplicarea dispozițiilor articolului 8 din Constituție – Respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale, să adopte reglementări care să permită deplina respectare a tratatelor internaționale în domeniul luptei împotriva criminalității.

44. În același timp, urmează a se ține cont de faptul că dreptul de proprietate este garantat și printr-o serie de instrumente internaționale.

45. Astfel, dreptul de proprietate este garantat de articolul 17 din Declarația Universală și de articolul 1 din Protocolul nr.1 la Convenția Europeană. În cazul în care există o ingerință în dreptul de proprietate, aceasta urmează să fie justificată de către stat. Pentru a putea fi justificată, orice ingerință în exercitarea dreptului de proprietate trebuie să servească unui scop legitim de utilitate publică sau unui interes general. În același timp, aceasta trebuie să fie proporțională scopului legitim urmărit, adică să se asigure un just echilibru între protecția dreptului de proprietate și interesul public.

46. De asemenea, articolul 6 din Convenția Europeană garantează dreptul la un proces echitabil pentru a decide asupra drepturilor și obligațiilor cu caracter civil sau a temeiniciei oricărei acuzații penale.

47. Astfel, prezumția nevinovăției și exigența ca organul de urmărire penală să suporte sarcina de a dovedi acuzațiile este menționată explicit în articolul 6 § 2 din Convenția Europeană și ține de noțiunea generală de proces echitabil în sensul articolului 6 § 1 (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Saunders v. Marea Britanie* din 17 decembrie 1996, § 68).

48. Curtea Constituțională reține că, în jurisprudența sa, Curtea Europeană recunoaște caracterul civil al drepturilor și obligațiilor în cadrul relațiilor dintre persoane private, dar și al unor drepturi în cadrul relațiilor dintre indivizi și stat. Proprietatea este unul dintre domeniile referitor la care Curtea Europeană a statuat aplicabilitatea articolului 6 din Convenția Europeană. Astfel, garanțiile unui proces echitabil se răsfrîng asupra actelor care pot avea consecințe directe asupra dreptului de proprietate, cum sînt exproprierea, autorizația de construcție etc.

49. În unison cu articolul 21 din Constituție, articolele 6 din Convenția Europeană și 11 alin. (2) din Declarația Universală consacră principiul prezumției nevinovăției.

50. Curtea reține că, în lumina jurisprudenței Curții Europene, prezumția nevinovăției instituită de articolul 6 § 2 din Convenția Europeană, nu privește numai procesul penal în sens strict, ci are o aplicație mai largă, într-un dublu sens: pe de o parte, această garanție este aplicabilă ori de cîte ori fapta imputabilă unei persoane are o conotație penală, indiferent de calificarea atribuită de legislația internă a fiecărui stat [astfel, ea este aplicabilă, de exemplu, unei proceduri privitoare la fraudă fiscală (*Heinrich v. Franța*, hotărîrea CEDO din 22 septembrie 1994, §64) sau în materie

de sancțiuni administrative (*Lutz v. Austria*, hotărârea CEDO din 25 august 1987, §57)]; pe de altă parte, ea impune ca orice reprezentant al statului să se abțină să declare public faptul că cel pus sub urmărire penală sau trimis în judecată este vinovat de săvârșirea infracțiunii care i se incriminează, înainte ca vinovăția acestuia să fi fost stabilită printr-o hotărâre judecătorească definitivă (*Butkevicius v. Lituania*, hotărârea CEDO din 26 martie 2002, §49).

51. Curtea observă că cele trei situații identificate de autorul sesizării în jurisprudența Curții Europene în care aceasta acceptă inversarea probei intră în contradicție totală cu conținutul sesizării, și anume: (a) în cazul infracțiunilor săvârșite din culpă; (b) în cazul emiterii unei dispoziții de confiscare; (c) în cazul infracțiunilor pentru care sarcina probei este în mod expres inversată. În primul rând, eschivarea de la îndeplinirea obligațiilor fiscale față de societate pasibilă de răspundere penală sau administrativă se manifestă, din punct de vedere subiectiv, prin vinovăție sub forma intenției, iar cazurile legate de emiterea unei dispoziții de confiscare (b) sau cazul infracțiunilor pentru care sarcina probei este în mod expres inversată (c) nu au limite comune cu situația analizată.

52. În plus, din cele consemnate în cauza *Phillips v. Marea Britanie*, invocată de autorul sesizării, răsturnarea sarcinii probei nu presupune în mod obligatoriu probarea legalității acțiunilor desfășurate, ci probarea neimplicării în activitatea infracțională corespunzătoare.

53. Mai mult, hotărârea *Lingens v. Austria*, invocată de autorul sesizării în sprijinul demersului de răsturnare a probei în cazul averii funcționarilor publici, sau al altor persoane salarizate de la bugetul de stat nu are nimic în comun cu dreptul la protecția proprietății, care face obiectul sesizării, deoarece se referă exclusiv la libertatea de exprimare, prin prisma rolului *sine qua non* de „ciine de gardă” al presei în asigurarea unei democrații pluraliste și gradului mai înalt de toleranță pe care trebuie să îl manifeste politicienii în virtutea expunerii lor publice. Libertatea de exprimare, alături de dreptul la respectarea vieții private și de familie, libertatea de gândire, conștiință și religie și libertatea de asociere, face parte din blocul drepturilor ce semnifică respectul social datorat individului și are astfel un obiect de protecție diferit de cel al dreptului de proprietate.

54. Curtea reține că, în jurisprudența sa, Curtea Europeană a examinat un spectru vast de cauze privind confiscarea, diferențiind între confiscarea bunurilor care au constituit obiect al infracțiunii (*objectum sceleris*) în urma condamnării acuzaților (*Agosi v. Marea Britanie*, hotărârea din 24 octombrie 1986); confiscarea bunurilor care au constituit instrumentul infracțiunii (*instrumentum sceleris*) după condamnarea acuzaților (*C.M. v. Franța*, decizia din 26 iunie 2001) sau confiscarea bunurilor aflate în posesia terților după condamnarea acuzaților (*Air Canada v. Marea Britanie*, hotărârea din 5 mai 1995). În același timp, referitor la veniturile provenite dintr-o activitate criminală (*productum sceleris*), Curtea Europeană a examinat confiscarea care a urmat după condamnarea reclamantului (a se vedea *Phillips v. Marea Britanie*, menționată *supra*), precum și cauze în care confiscarea a fost dispusă independent de existența unei proceduri penale, pentru că patrimoniul reclamantilor era prezumat ca fiind de origine ilicită (a se vedea *Riela și alții v. Italia*, decizia din 4 septembrie 2001; *Arcuri și alții v. Italia*, decizia din 5 iulie 2001; *Raimondo v. Italia*, hotărârea din 22 februarie 1994) sau ca fiind utilizate pentru activități ilicite (*Butler v. Marea Britanie*, decizia din 27 iunie 2002).

55. În cauza *Phillips*, Curtea Europeană a statuat că, în acest caz, confiscarea a constituit o pedeapsă în sensul articolului 1 § 2 din Protocolul nr.1 la Convenția Europeană (a se vedea *Phillips*, precitată, §51 și, *mutatis mutandis*, *Welch v. Marea Britanie*, hotărârea din 9 februarie 1995,

§ 35), în timp ce în celelalte cazuri le-a calificat ca fiind reglementare a folosinței bunurilor.

56. Curtea Constituțională observă că, în jurisprudența sa, Curtea Europeană a statuat că, indiferent dacă este o pedeapsă sau o reglementare a folosinței bunurilor, în toate cazurile confiscarea intră sub incidența articolului 1 § 2 din Protocolul nr.1 la Convenția Europeană (*Frizen v. Rusia*, hotărârea din 24 martie 2005, § 31).

57. În acest context, Curtea Constituțională reține că Înalțul For European a statuat că, în conformitate cu articolul 1 din Protocolul nr.1 la Convenția Europeană, în primul rând, o ingerință a autorității publice în exercitarea dreptului la respectarea proprietății trebuie să fie *legală*: a doua propoziție a primului paragraf din acest articol autorizează o lipsire de proprietate doar „în condițiile legii”; al doilea paragraf recunoaște statelor dreptul de a reglementa folosința bunurilor prin „legi”.

58. În plus, preeminența dreptului, unul din principiile fundamentale ale unei societăți democratice, este inerent ansamblului articolelor Convenției Europene (*Iatridis v. Grecia* [MC], hotărârea CEDO din 23 martie 1999, § 58; *Amuur v. Franța*, hotărârea CEDO din 25 iunie 1996, § 50). În consecință, chestiunea dacă există un just echilibru între exigențele interesului general al societății și imperatiile apărării drepturilor fundamentale ale persoanei (*Sporrong et Lönnroth v. Suedia*, hotărârea CEDO din 23 septembrie 1982, § 69; *Ex-regele Greciei și alții v. Grecia* [MC], hotărârea CEDO din 23 noiembrie 2000, § 89) nu necesită a fi examinată decât dacă s-a constatat că ingerința a respectat principiul legalității și nu a fost arbitrară.

59. În acest context, Curtea Constituțională consideră că răsturnarea probei în cazul funcționarilor publici sau al altor persoane salarizate de la bugetul de stat și confiscarea averii acestora nu ar avea o „bază legală” în sensul Convenției Europene, dată fiind norma constituțională expresă de la articolul 46 alin.(3) din Constituție.

60. În acest context, merită atenție faptul că articolul 54 din Constituție, invocat de autorul sesizării, urmează a fi interpretat în coroborare cu articolul 1 din Protocolul nr.1 la Convenția Europeană, în sensul în care impune exigența ca orice ingerință în dreptul de proprietate să aibă o bază legală, suficient de accesibilă, clară și previzibilă, după cum a arătat Curtea în Hotărârea nr. 15 din 13 septembrie 2011 privind controlul constituționalității articolului 18 alin. (3) din Legea nr. 152-XVI din 8 iunie 2006 privind Institutul Național al Justiției.

61. Curtea notează că, în conformitate cu prevederile articolului 1 alin.(3) din Constituție, Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui reprezintă valori supreme și sînt garantate.

62. Curtea subliniază că, potrivit articolului 54 alin. (1) din Constituție, în Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului. În același sens, articolul 142 alin.(2) din Constituție dispune că nici o revizuire nu poate fi făcută dacă are ca rezultat suprimarea garanțiilor drepturilor fundamentale ale cetățenilor. *A fortiori*, nu poate Curtea Constituțională, printr-o interpretare, să suprimă garanția unui drept constituțional.

63. În acest context, Curtea consideră irelevant argumentul autorului sesizării că poziția sa ar fi fost tangențial confirmată prin Avizul Curții Constituționale din 25 aprilie 2006 asupra proiectului de lege privind excluderea propoziției „Caracterul licit al dobîndirii se prezumă” din alineatul (3) al articolului 46 din Constituția Republicii Moldova, deoarece acesta presupunea o operațiune juridică diferită – revizuirea Constituției.

64. Curtea observă că din textul Constituției nu rezultă

posibilitatea derogării în cazul funcționarilor publici sau al altor persoane salarizate de la bugetul de stat de la prezumția caracterului licit al dobândirii proprietății. O dovadă în acest sens este faptul că, dacă în alte cazuri Constituția utilizează expresii „cu excepțiile stabilite de lege”/„excepție [...] în modul stabilit de lege / cu excepția [...] / decît în cazurile prevăzute de lege” (a se vedea articolele 19, 38, 51, 58, 70, 72, 85, 116, 125, 139 din Constituție), în acest caz Constituția utilizează indicativul „se prezumă”, fără a prevedea excepții sau, cel puțin, posibilitatea legiuitorului de a reglementa asemenea situații prin anumite prevederi speciale, inclusiv de exceptare. Redacția articolului 46 indică clar voința legiuitorului constituant de a aplica această garanție constituțională inclusiv funcționarilor publici și altor persoane salarizate de la bugetul de stat. Prin urmare, demersul autorului sesizării vizează o completare voalată a Constituției, ceea ce este inadmisibil din punct de vedere juridic. Principiul prezumției caracterului licit al dobândirii proprietății este o normă de substanță, care nu poate fi atinsă și schimbată printr-o interpretare. Nici interpretarea textuală, nici cea funcțională nu permite Curții să prevadă un text care lipsește în Constituție. Prin urmare, demersul autorului sesizării nu numai că este lipsit de fundament constituțional, ci contravine textului și spiritului Constituției.

65. În acest context, Curtea reiterează principiile enunțate prin Hotărîrea nr. 17 din 20 septembrie 2011 pentru interpretarea articolului 78 din Constituție (M.O. nr. 166-169/23, 2011):

„[...] Pornind de la principiul supremației Constituției, legiuitorul a stabilit o anumită ierarhie a actelor normative, în virful căreia a așezat Legea Supremă, urmată de legile constituționale, legile organice, legile ordinare (art.7, art.72 din Constituție). Legile organice nu pot contrazice Constituția. Prin urmare, este inadmisibil ca o lege organică să devieze de la prevederea constituțională de substanță.[...]”

66. Autorul sesizării nu a argumentat, iar Curtea Constituțională nu găsește nici un argument pentru a exclude sau limita aplicarea principiilor constituționale menționate *supra* și în cazul funcționarilor publici și al altor persoane salarizate de la bugetul de stat.

67. În consecință, Curtea constată că, în sensul alineatului (3) al articolului 46 din Constituție, principiul constituțional al prezumției dobândirii licite a averii instituie o protecție generală ce se aplică tuturor persoanelor, inclusiv, în egală măsură și în același volum, funcționarilor publici și altor persoane salarizate de la bugetul de stat.

II. (c) CARE ESTE CORAPORTUL DINTRE NORMA ALINEATULUI (3) AL ARTICOLULUI 46 (CARACTERUL LICIT AL DOBÎNDIRII SE PREZUMĂ) ȘI ALINEATUL (1) AL ARTICOLULUI 127 (STATUL OCROTEȘTE PROPRIETATEA), ȚINÎND CONT DE FAPTUL CĂ STATUL TREBUIE SĂ OCROTEASCĂ NU DOAR PROPRIETATEA PRIVATĂ, DAR ȘI PROPRIETATEA PUBLICĂ, IAR PENTRU ACEASTA STATUL TREBUIE SĂ DISPUNĂ DE INSTRUMENTELE CORESPUNZĂTOARE?

68. Avînd în vedere cele menționate la întrebările (a) și (b), Curtea consideră că a răspuns exhaustiv și că acest răspuns rezultă din prevederile Constituției.

III. (d) CÎT DE COMPATIBILE SÎNT ALINEATUL (3) AL ARTICOLULUI 46 (CARACTERUL LICIT AL DOBÎNDIRII SE PREZUMĂ) ȘI ALINEATUL (2) AL ARTICOLULUI 54 DIN CONSTITUȚIE, ȚINÎND CONT DE FAPTUL CĂ CRIMINALITATEA ORGANIZATĂ ȘI CORUPȚIA REPREZINTĂ O AMENINȚARE PENTRU UN STAT DEMOCRATIC, AFECTEAZĂ SECURITATEA NAȚIONALĂ, SUBMINEAZĂ BUNĂSTAREA ECONOMICĂ A ȚĂRII ȘI ORDINEA PUBLICĂ ȘI ADUC ATINGERI DREPTURILOR ȘI LIBERTĂȚILOR ALTOR PERSOANE?

69. Curtea consideră că, ținînd cont de constatările Curții Constituționale referitoare la întrebările (a) și (b), chestiunea compatibilității sau incompatibilității dintre preve-

derile cuprinse în alineatul (3) al articolului 46 și alineatul (2) al articolului 54 din Constituție nu împiedică autoritățile statului să lupte împotriva criminalității organizate și corupției, utilizînd mijloacele legale și respectînd principiile constituționale.

IV. (e) PERMITE OARE PREVEDEREA ALINEATULUI (3) DIN ARTICOLUL 46 (CARACTERUL LICIT AL DOBÎNDIRII SE PREZUMĂ) RESPECTAREA ȘI EXECUTAREA EFICIENTĂ A ANGAJAMENTELOR ASUMATE DE CĂTRE REPUBLICA MOLDOVA LA RATIFICAREA CONVENȚIEI CONSILIULUI EUROPEI PRIVIND SPĂLAREA BANILOR, DEPISTAREA, SECHESTRAREA ȘI CONFISCAREA VENITURILOR PROVENITE DIN ACTIVITATEA INFRACTIONALĂ ȘI FINANȚAREA TERORISMULUI [...]?”

70. Curtea consideră că reglementarea prezumției caracterului licit al dobândirii averii nu împiedică legiuitorul ca, în aplicarea dispozițiilor articolului 8 din Constituție – Respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale, să adopte norme care să permită deplina respectare a tratatelor internaționale în domeniul luptei împotriva criminalității.

71. De altfel, acest obiectiv l-a avut în vedere și inițiatorul propunerii de revizuire, în mod special cu referire la Convenția Organizației Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate, adoptată la 15 decembrie 2000, care obligă statele să ia măsurile necesare pentru îndeplinirea celor stabilite în cuprinsul acesteia, în special, reducerea sarcinii probei în ceea ce privește sursa bunurilor deținute de o persoană condamnată pentru o infracțiune care are legătură cu criminalitatea organizată.

72. În același timp, urmează a se ține cont de faptul că dreptul de proprietate este garantat și printr-o serie de instrumente internaționale în domeniul drepturilor omului, cum sînt Declarația Universală și Convenția Europeană, care instituie, de asemenea, și o serie de garanții procedurale în beneficiul persoanei.

73. Pe de altă parte, eficiența executării tratatelor internaționale nu constituie obiect al interpretării Constituției și nu ține de competența Curții Constituționale. Curtea nu are drept scop să asigure eficacitatea luptei împotriva corupției și a criminalității organizate, ci să interpreteze și să protejeze Constituția de arbitrar. În optica unei abordări tehnice, strict din punct de vedere juridic, Înalta Curte nu este chemată să dea interpretări ale Constituției în funcție de capacitatea sau incapacitatea unor instituții de a lupta eficient cu corupția și criminalitatea organizată. În acest context, Curtea nu are nici un dubiu că norma articolului 46 alin. (3) din Constituție nu lasă loc de ambiguități și interpretări multiple. În acest caz particular, textul normei constituționale poate fi interpretat într-un singur fel.

Din aceste motive, în temeiul articolelor 140 din Constituție, 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 6, 61, 62 lit.a) și 68 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

hotărâște:

1. În sensul alineatului (3) al articolului 46 din Constituție, principiul constituțional al prezumției dobândirii licite a averii instituie o protecție generală ce se aplică tuturor persoanelor, inclusiv, în egală măsură și în același volum, funcționarilor publici și altor persoane salarizate de la bugetul de stat.

2. Prezența hotărîre este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Alexandru TĂNASE

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

Nr. 21. Chișinău, 20 octombrie 2011.

Acte ale Curții de Conturi a Republicii Moldova**53****H O T Ă R Î R E****privind Raportul auditului tematic privind serviciile de interes public prestate de Întreprinderea de Stat „Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”**

Curtea de Conturi, în prezența consilierului Comisiei parlamentare economie, buget și finanțe dl A. Conișescu, consilierului ministrului finanțelor dl V. Mămăligă, ministrului tehnologiei informatei și comunicațiilor dl P. Filip, președintelui Consiliului de administrație al Întreprinderii de Stat „Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru” (în continuare – Î.S. „Registru”), șef al Direcției politice în domeniul tehnologiilor informaționale a Ministerului Tehnologiei Informației și Comunicațiilor dl P. Șincariuc, directorului general al Î.S. „Registru” dl S. Railean, prim-vice-directorului general operațiuni, cercetare și dezvoltare al Î.S. „Registru” dl P. Buceațchi, contabilului-șef al Î.S. „Registru” dna V. Plahotniuk, directorului Departamentului Comercial al Î.S. „Registru” dl O. Rotaru, călăuzindu-se de art.2 alin.(1) și art.4 alin.(1) lit.a) din Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008¹, a examinat Raportul auditului tematic privind serviciile de interes public prestate de Î.S. „Registru”.

Misiunea de audit s-a desfășurat în conformitate cu Programul activității de audit a Curții de Conturi pe anul 2011², având ca scop obținerea probelor de audit credibile și rezonabile pentru susținerea constatărilor și concluziilor de audit asupra corectitudinii formării și stabilirii prețurilor la serviciile de interes public prestate de Î.S. „Registru”, precum și asupra nivelului de executare de către Î.S. „Registru” și Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (în continuare – MTIC) a cerințelor înaintate prin Hotărârea Curții de Conturi nr.24 din 22 mai 2008 „Privind Rapoartele asupra auditului regularității efectuat la Ministerul Dezvoltării Informaționale și la unele instituții și întreprinderi din subordine pe perioada anului 2007”.

Auditul s-a efectuat conform Standardelor de audit ale Curții de Conturi³. În vederea susținerii constatărilor, formulării concluziilor și recomandărilor, probele de audit au fost obținute prin diferite examinări, observări, confirmări, recalculări etc.

Examinând rezultatele auditului, audiind raportul prezentat și explicațiile persoanelor cu funcții de răspundere prezente în ședință, Curtea de Conturi

a c o n s t a t a t :

Deficiențele și neregularitățile stabilite la gestionarea resurselor financiare, efectuarea cheltuielilor și administrarea patrimoniului public, care influențează direct mărimea tarifelor la serviciile prestate, sînt o consecință a neasigurării principiilor unei bune guvernări și nivelului scăzut al răspunderii manageriale. S-a atestat și prezența, în perioada auditată, a problemelor ce țin de cadrul regulator, inclusiv privind integrarea în infrastructura PKD (Directoratul Cheilor Publice) al ICAO (Organizația Internațională a Aviației Civile).

Îndeplinirea neconformă de către MTIC (fondatorul Î.S. „Registru”) a atribuțiilor de promovare a politicii statului în domeniul de documentare a populației, precum și neexecutarea integrală a cerințelor înaintate prin Hotărârea Curții de Conturi nr.24 din 22.05.2008 se exprimă prin:

- Neactualizarea cadrului normativ privind stabilirea tarifelor pentru lucrările și serviciile prestate la perfectarea documentelor din Sistemul național de pașapoarte, ceea

ce a determinat stabilirea în perioada auditată a acestor tarife de către Î.S. „Registru” și MTIC în lipsa unor astfel de atribuții;

- Nestabilirea de către MTIC, în calitatea sa de fondator, pentru anul 2010, a indicatorilor economici și de producere Î.S. „Registru”, inclusiv pentru premiarea Administratorului Întreprinderii, în sumă de 61,2 mii lei;

- Suportarea de către Î.S. „Registru” a cheltuielilor pentru îndeplinirea funcțiilor MTIC în sumă de circa 9415,7 mii lei, ceea ce reprezintă o imixtiune în activitatea Întreprinderii. Deși despre necesitatea sistării acestei practici Curtea de Conturi s-a expus în Hotărârea nr.24 din 22.05.2008, această situație persistă pînă în prezent.

Lacunele și iregularitățile existente în sistemul de management financiar și control intern al Î.S. „Registru”, care influențează negativ asupra mărimii tarifelor la serviciile de interes public prestate populației, constau în:

- Lipsa unei metodologii exhaustive și echilibrate pentru stabilirea tarifelor la serviciile prestate de către Î.S. „Registru”;

- Prestarea în anul 2010 a serviciilor de perfectare gratuită a documentelor în valoare de 1966,4 mii lei, inclusiv la decizia conducerii Î.S. „Registru” – de 144,9 mii lei, și în baza prevederilor actelor normative – de 1821,5 mii lei, în lipsa unor prevederi regulamentare privind sursa de finanțare a acestora;

- Neîntreprinderea măsurilor întru eficientizarea activității oficiilor teritoriale, fără afectarea calității serviciilor prestate, ceea ce duce la generarea costurilor înalte de perfectare a documentelor de către unele oficii.

Gestionarea neconformă a activității Î.S. „Registru” de către Administratorul Întreprinderii, Consiliul de administrație și Fondator, ce determină suportarea de către cetățeni a unor tarife înalte la serviciile prestate de Întreprindere, se exprimă prin:

- Neimplementarea unui sistem integrat de control intern și lipsa în perioada auditată a unei structuri de audit intern, care ar asigura activitatea regulamentară a Î.S. „Registru” și economisirea mijloacelor financiare ale acesteia;

- Neîntreprinderea măsurilor de încasare de la producător a valorii carnetelor de pașapoarte rebutate în sumă de 76,2 mii dolari SUA, precum și a pierderilor suportate ca urmare a livrării și returnării materiei prime necalitative, care în anul 2010 au constituit **842,9** mii lei;

- Acceptarea nejustificată a majorării prețului la serviciile prestate de „Viance” Ltd, fapt ce a determinat suportarea în anul 2010 a unor cheltuieli suplimentare în sumă de 260,7 mii dolari SUA, sau circa **3133,0** mii lei;

- Suportarea în anul 2011 a pierderilor în sumă de 3340,5 mii lei, generate de activitatea filialei Întreprinderii din or. Odesa, ca urmare a lipsei monitorizării activității economico-financiare a agenților economici fondați de către Î.S. „Registru”;

- Suportarea neregulamentară de către Î.S. „Registru” a unor cheltuieli ce țin de activitatea agenților economici fondați de către aceasta;

- Lipsa unui regulament unic corelat pentru toate subdi-

¹ M.O., 2008, nr.237-240, art.864.

² Hotărârea Curții de Conturi nr.74 din 30.12.2010 „Privind aprobarea Programului activității de audit a Curții de Conturi pe anul 2011” (cu modificările și completările ulterioare).

³ Hotărârea Curții de Conturi nr.58 din 28.12.2009 „Despre aprobarea Standardelor generale de audit și Standardelor auditului regularității”.

viziunile Întreprinderii, care ar prevedea exhaustiv și explicit mărimea și condițiile de acordare a primelor, adaosurilor și ajutoarelor materiale, fapt ce determină riscul de suportare a unor cheltuieli nejustificate pentru retribuirea muncii;

- Acordarea neregulamentară a sporurilor la salariu în sumă de circa **7571,2** mii lei și contractarea nejustificată economic a muncii pe termen în sumă de **2760,5** mii lei;

- Elaborarea și aprobarea statelor de funcții ale Î.S. „Registru” fără o analiză a necesității acestora și fără a se ține cont de personalul necesar pentru îndeplinirea atribuțiilor Întreprinderii, unele subdiviziuni dublind activitatea MTIC sau a altor subdiviziuni ale Întreprinderii;

- Suportarea cheltuielilor de sponsorizare și altor cheltuieli aferente transiterii gratuite a activelor Întreprinderii în sumă de **3650,1** mii lei în lipsa acceptului Consiliului de administrație și fără exercitarea dreptului de efectuare a unui control asupra utilizării acestora conform destinației;

- Suportarea în anul 2010 a unor cheltuieli ce n-au avut un impact direct asupra procesului de documentare în sumă de **16956,7** mii lei (cheltuieli de deplasare – 707,2 mii lei; cheltuieli de locațiune – 1769,0 mii lei; cheltuieli de întreținere a parcului auto – 11472,6 mii lei; cheltuieli de publicitate – 519,8 mii lei; cheltuieli de întreținere a unor subdiviziuni – 166,0 mii lei; alte cheltuieli neproductive – 2841,9 mii lei), precum și a cheltuielilor de procurare a mijloacelor de transport în sumă de 2771,2 mii lei;

- Admiterea unor cheltuieli nerăționale, condiționate de întreținerea spațiilor supranormative de birouri pentru angajați și de contractarea serviciilor de locațiune pentru unele oficii teritoriale la prețuri exagerate;

- Neînregistrarea drepturilor asupra unor bunuri imobile;

- Lipsa transparenței la efectuarea procurărilor de mărfuri, lucrări și servicii, fiind ratată posibilitatea achiziționării acestora la cel mai mic preț și de o calitate înaltă. Astfel, în anul 2010, din procurările declarate la Serviciul Fiscal de Stat în sumă de 121101,8 mii lei (inclusiv TVA), prin proceduri de achiziție au fost acceptate procurări de circa 12841,8 mii lei;

- Neîntreprinderea măsurilor pentru recuperarea de la „Intercomsoft” Ltd a cheltuielilor de reprezentare în instanța de arbitraj internațional în sumă de 635,0 mii dolari SUA, acceptate spre restituire de către ultima;

- Lipsa acțiunilor în vederea identificării soluțiilor privind recuperarea creanțelor în sumă de 2266,6 mii lei și a costurilor unor mărfuri în mărime de 1459,4 mii lei, generate de modificarea cadrului normativ privind marcarea medicamentelor și apelor potabile și minerale îmbuteliate;

- Nerecuperarea creanțelor în sumă de 7861,9 mii lei de la Serviciul Stare Civilă, formate ca rezultat al finanțării reconstrucției Palatului căsătoriilor din mun. Chișinău;

- Lipsa unui sistem informațional adecvat al evidenței contabile, ceea ce nu permite ținerea evidenței analitice a decontărilor la perfectarea documentelor și duce la creșterea continuă a datorii Întreprinderii față de populație, care la 31.12.2010 constituiau 66453,7 mii lei.

Neregularitățile constatate sînt o consecință a realizării ambigue și necoerente a politicii statului în domeniul

documentării populației, prezentei unor rezerve la capitolul forma organizatorico-juridică a Î.S. „Registru” în raport cu specificul activității acesteia, precum și a monitorizării inadecvate de către Consiliul de administrație al Întreprinderii și Fondator (MTIC) a activității de gestiune a Î.S. „Registru”.

Reiesind din cele expuse, în temeiul art.7 alin.(1) lit.a), art.15 alin.(2) și alin.(4), art.16 lit.c), art.34 alin.(3) din Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008, Curtea de Conturi

HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Raportul auditului tematic privind serviciile de interes public prestate de Î.S. „Registru”, care se anexează la prezenta hotărîre.

2. Hotărîrea și Raportul de audit se remit:

2.1. Ministerului Tehnologiei Informației și Comunicațiilor, Consiliului de administrație și directorului general al Î.S. „Registru”, pentru examinare, și se cere implementarea recomandărilor auditului;

2.2. Ministerului Finanțelor, pentru documentare, și se cere asigurarea efectuării unui control privind respectarea legislației în vigoare la Asociația „Estetica în publicitate” (c/f 32018011), care în anul 2010 a prestat servicii Î.S. „Registru” în sumă de 2763,9 mii lei;

2.3. Guvernului, pentru informare și:

2.3.1. examinarea oportunității revizuirii și optimizării reglementărilor existente ce țin de domeniul documentării populației, în vederea eliminării contradicțiilor între ele;

2.3.2. aprecierea formei organizatorico-juridice a Î.S. „Registru” și eficientizarea gestiunii economice a Întreprinderii;

2.3.3. examinarea oportunității calificării Î.S. „Registru” în calitate de autoritate contractantă, prin prisma prevederilor art.12 alin.(4) din Legea nr.96-XVI din 13.04.2007;

2.3.4. examinarea chestiunii privind suportarea de către Î.S. „Registru” a unor cheltuieli ce țin de activitatea Ministerului Tehnologiei Informației și Comunicațiilor, în vederea neadmiterii acestora în viitor;

2.4. Procuraturii Generale și Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, pentru examinarea, după competență, a modalității vicioase de utilizare a mijloacelor financiare publice, precum și a cheltuielilor neregulate admise în procesul de activitate, care au influențat costurile serviciilor de documentare a populației;

2.5. Parlamentului, pentru informare.

3. Se ia act că:

3.1. Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor, de la 08.07.2011, a fost abilitat cu dreptul de a aproba tarifele la serviciile de perfectare a actelor de identitate;

3.2. Î.S. „Registru”, în trimestrul III al anului 2011, a reziliat contractele de locațiune a imobilelor din str.A.Doga 30/1 și str.Prunului 22, mun. Chișinău.

4. Despre implementarea recomandărilor auditului și măsurile întreprinse pentru executarea subpunctelor 2.1, 2.2 și 2.3 din pct.2. al prezentei hotărîri se va informa Curtea de Conturi în termen de 4 luni.

5. Prezenta hotărîre se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova în conformitate cu art.34 alin.(7) din Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008.

PREȘEDINTELE CURȚII DE CONTURI

Nr. 54. Chișinău, 16 septembrie 2011.

Serafim URECHEAN

APROBAT
prin Hotărârea Curții de Conturi
nr.54 din 16 septembrie 2011

RAPORTUL
auditului tematic privind serviciile de interes public prestate de
Întreprinderea de Stat „Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru””

I. INTRODUCERE

Auditul tematic privind serviciile de interes public prestate de Întreprinderea de Stat „Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru” (în continuare – Î.S. „Registru”, sau Întreprinderea) a fost efectuat în temeiul art.28 și art.31 din Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008¹ și conform Programului activității de audit a Curții de Conturi pe anul 2011².

Scopul auditului a constat în evaluarea conformității cu regulamentele și deciziile aplicabile a serviciilor de interes public prestate de Î.S. „Registru”, eficienței administrării patrimoniului public, precum și în verificarea nivelului de executare de către Î.S. „Registru” și Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (în continuare – MTIC) a cerințelor înaintate prin Hotărârea Curții de Conturi nr.24 din 22 mai 2008 ”Privind Rapoartele asupra auditului regularității efectuat la Ministerul Dezvoltării Informaționale și la unele instituții și întreprinderi din subordine pe perioada anului 2007”.

Responsabilitatea factorilor de decizie ai Î.S. „Registru” și Ministerului Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (în calitate de fondator al Întreprinderii) este de a întocmi și de a prezenta la timp și veridic situațiile financiare, precum și de a asigura regularitatea îndeplinirii funcțiilor stabilite și administrării patrimoniului public, veniturilor și cheltuielilor.

Responsabilitatea auditorului a constat în obținerea probelor de audit suficiente și adecvate pentru susținerea constatărilor și concluziilor asupra regularității tranzacțiilor financiare de domeniu, gestionării patrimoniului public, precum și în evaluarea conformității acestora cu statutul și regulamentele aplicabile. Totodată, auditorul nu este responsabil de prevenirea fraudelor și erorilor și de situațiile cu risc de nedetectare.

Auditul s-a desfășurat în concordanță cu Standardele de audit ale Curții de Conturi³, bazate pe Standardele Internaționale de Audit.

Metodologia de audit a constat în acțiuni de colectare a probelor, în urma examinării înregistrărilor și documentelor, prin observații, investigații, chestionări, confirmări și calcule, efectuate în limita scopului auditului. De asemenea, au fost evaluate principiile contabile utilizate, obiectivele semnificative stabilite și realizate de către conducere, precum și situațiile financiare generale.

Ținând cont de faptul că activitatea economico-financiară a Î.S. „Registru” în perioada 01.01.2006 – 01.12.2009 a fost supusă verificării de către Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, precum și de resursele limitate ale Curții de Conturi, prezentul audit s-a axat pe verificarea unor aspecte ale activității Întreprinderii în perioada anilor 2010 și 2011 (ianuarie – martie), legate de formarea și stabilirea prețurilor la serviciile de interes public prestate, precum și de efectuarea unor cheltuieli.

II. PREZENTARE GENERALĂ

Conform Hotărârii Guvernului nr.389 din 17.05.2010⁴, Î.S. „Registru”, cu capitalul social de 22916,0 mii lei, este una din întreprinderile de stat în care Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (ținând cont de modificările operate în Legea cu privire la Guvern prin Legea nr.5

din 12.01.2011⁵, în continuare – MTIC) exercită funcția de fondator. Î.S. „Registru” a fost înregistrată la Camera Înregistrării de Stat la 19.09.1995, iar statul Întreprinderii – reînregistrat la 23.11.2010.

Gestiunea activității Î.S. „Registru” este asigurată de către:

- **Fondator** (ministrul dezvoltării informaționale dl P.Buceațchi (de la 31.03.2008 până la 25.09.2009), ministrul tehnologiilor informaționale și comunicațiilor dl A.Oleinic (de la 25.09.2009 până la 14.01.2011), ministrul tehnologiei informației și comunicațiilor dl P.Filip (de la 14.01.2011 până în prezent)), prin intermediul Consiliului de administrație și Administratorului Întreprinderii;

- **Consiliul de administrație**, desemnat de către Fondator pe un termen de 3 ani, în componența a 9 persoane, inclusiv: până la 10.02.2010 – O.Rotaru, S.Sainciuc, I.Grigoriev, V.Veverița, V.Dandara, N.Levitchi, V.Redcenco, V.Plahotniuk, N.Ivașenco, iar de la 10.02.2010 – D.Recean (până la 29.03.2011), V.Barbăneagră, P.Șincariuc, S.Bocancea, M.Mamei, V.Rabovilă, D.Cebotarean, P.Buceațchi, A.Ciofu (până la 03.01.2011), L. Bagrin (de la 03.01.2011 până la 29.03.2011), V.Epureanu (de la 29.03.2011), A.Dastic (de la 29.03.2011);

- **Administratorul Întreprinderii** (dl V.Molojen (director general) – de la 28.05.2008 până la 09.03.2011; dl P.Buceațchi (director general interimar) – de la 02.09.2010 până la 27.09.2010 și de la 09.03.2011 până la 22.03.2011; dl S.Railean (director general) – de la 22.03.2011 până în prezent), care gestionează activitatea Întreprinderii și urmează să asigure funcționarea ei eficientă.

Î.S. „Registru” are în structura sa subdiviziuni teritoriale în toate raioanele republicii și desfășoară următoarele activități:

- ținerea resurselor informaționale de stat de bază, registrelor de stat ale transportului și conducătorilor de autovehicule, precum și a Registrului resurselor și sistemelor informaționale de stat;

- confecționarea și perfectarea actelor de importanță statală, a legitimațiilor și a altor acte de evidență strictă;

- proiectarea, elaborarea și implementarea sistemelor informaționale automatizate de importanță statală, crearea resurselor informaționale de stat și gestionarea lor;

- prestarea serviciilor de confecționare a ștampilelor și sigiliilor, de comercializare a tehnologiilor infocomunicaționale, de instruire, reciclare și atestare a specialiștilor în computere;

- desfășurarea lucrărilor de cercetări aplicative în domeniile tehnologiilor informaționale, informaticii, precum și în cadrul proiectelor edificării informaționale;

- alte tipuri de activitate care nu sînt interzise de legislație.

Contextul general privind activitatea economico-financiară a Î.S. „Registru”

Analiza rezultatelor financiare ale Î.S. „Registru” în perioada anilor 2009 - 2010 se prezintă în Tabelul nr.1

¹ Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008 (cu modificările ulterioare).

² Hotărârea Curții de Conturi nr.74 din 30.12.2010 „Privind aprobarea Programului activității de audit a Curții de Conturi pe anul 2011” (cu modificările și completările ulterioare).

³ Hotărârea Curții de Conturi nr.58 din 28.12.2009 „Despre aprobarea Standardelor generale de audit și Standardelor auditului regularității”.

⁴ Hotărârea Guvernului nr.389 din 17.05.2010 „Pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea Ministerului Tehnologiei Informaționale și Comunicațiilor, structurii și efectivului-limită ale aparatului central al acestuia” (în continuare - Hotărârea Guvernului nr.389 din 17.05.2010).

⁵ Legea nr. 5 din 12.01.2011 „Privind modificarea și completarea Legii nr.64-XII din 31 mai 1990 cu privire la Guvern”.

Tabelul nr.1
(mii lei)

Indicatori	Anul 2009	Anul 2010	Diferența (+/-) a.2010 / a.2009	Abateră relativă (%) a.2010 / a.2009
Venituri din vânzări	335 995,4	383 525,3	47 529,9	14,15
Costul vânzării	225 979,9	277 944,4	51 964,5	23,00
Profitul brut	110 015,5	105 580,9	-4 434,6	-9,57
Alte venituri operaționale	62 820,1	30 879,9	-31 940,2	-49,16
Cheltuieli comerciale	399,1	519,8	120,8	30,27
Cheltuieli generale și administrative	77 521,5	89 234,3	11 712,8	15,11
Alte cheltuieli operaționale	61 580,4	30 861,2	-30 719,1	-50,12
Rezultatele din activitatea operațională	33 334,7	15 845,5	-17 489,2	-47,53
Venituri din activitatea de investiții	4 828,5	18 903,8	14 075,3	391,51
Cheltuieli din activitatea de investiții	3 370,4	8 553,6	5 183,2	253,79
Rezultatele din activitatea de investiții	1 458,1	10 350,3	8 892,1	709,83
Venituri din activitatea financiară	972,8	1 493,0	520,2	53,48
Cheltuieli din activitatea financiară	1 713,8	1 990,3	276,4	16,13
Rezultatele din activitatea financiară	-741,0	-497,2	243,8	-33,10
Profitul net	34 051,8	25 698,5	-8 353,2	-24,53
Total venit	404616,8	434802,1	30185,3	7,47
Total cheltuieli	370565,0	409103,6	38538,6	10,40

Sursă: Rapoartele financiare ale Î.S. „Registru” pe anii 2009 - 2010

În urma analizei rezultatelor financiare, s-a constatat că în perioada anului 2010 a fost înregistrată majorarea veniturilor din vânzări și a costului vânzării cu 47529,9 mii lei (14,1%) și, respectiv, cu 51964,5 mii lei (23,0%), comparativ cu anul 2009, ceea ce a determinat micșorarea profitului brut cu 4 434,6 mii lei, sau cu 4%, comparativ cu anul 2009. În timp ce alte venituri și alte cheltuieli operaționale au înregistrat în anul 2010 o scădere de 2 ori față de anul precedent, cheltuielile comerciale și cele generale și administrative au crescut cu 30,2% și, respectiv, cu 15,1% față de indicii înregistrați în anul 2009. Ca urmare, rezultatele din activitatea operațională au înregistrat în anul 2010 o scădere cu 17489,2 mii lei, sau cu 52,5%, comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent. Astfel, dacă în anul 2010 cheltuielile operaționale au crescut cu 9,1%, atunci veniturile – cu 3,9% față de sumele înregistrate în anul 2009, această situație fiind determinată de creșterea mai rapidă a cheltuielilor în comparație cu veniturile.

Evoluția activelor și pasivelor Î.S. „Registru” în perioada anului 2010 se prezintă în Tabelul nr.2

Tabelul nr.2
(mii lei)

Indicatori	La 31.12.2009	La 31.12.2010	Diferența (+/-) a.2010 / a.2009	Creșterea (%) a.2010 / a.2009
Valoarea de bilanț a activelor nemateriale	8 003,0	3 080,8	-4 922,2	-38,5
Total active materiale pe termen lung	148 842,4	194 570,0	45 727,6	30,77
Active financiare pe termen lung	61 845,8	31 960,2	-29 885,6	-48,17
Total active pe termen lung	218 691,2	229 610,9	10 919,7	5,00
Stocuri de mărfuri și materiale	62 869,8	75 916,9	13 047,1	20,75
Total creanțe pe termen scurt	16 514,7	19 482,9	2 968,2	18,00
Milioane bănești	15 672,8	10 555,1	-5 117,7	-32,66
Alte active curente	5 214,7	5 564,0	349,2	6,70
Total active curente	100 272,2	110 018,9	9 746,8	9,72
Total active	318 963,3	340 629,8	21 666,5	6,81
Capital statutar	22 916,0	22 916,0	0,0	0,00
Rezerve prevăzute de statut	157 971,9	173 224,2	15 252,4	9,65
Total profit nerepartizat	34 051,8	25 698,5	-8 353,2	-24,53
Diferențe din reevaluare	14 446,8	14 446,8	0,0	0,00
Capital propriu	229 386,4	236 235,5	6 899,1	3,01
Datorii pe termen lung calculate	3 219,7	2 202,9	-1 016,8	-31,61
Total datorii pe termen lung	3 219,7	2 202,9	-1 016,8	-31,61
Total datorii comerciale pe termen scurt	74 111,4	81 247,3	7 135,9	9,63
Datorii pe termen scurt calculate	12 245,8	20 894,1	8 648,3	70,63
Total datorii pe termen scurt	86 357,1	102 141,4	15 784,2	18,28
Total pasiv	318 963,3	340 629,8	21 666,5	6,81

Sursă: Raportul financiar pe anul 2010 al Î.S. „Registru”

Datele din tabel denotă că activele totale ale Î.S. „Registru” la 31.12.2010 au constituit suma de 340629,8 mii lei, majorându-se cu 21666,6 mii lei față de 31.12.2009, iar capitalul propriu (activele nete) a constituit 236285,5 mii lei, sau cu 6899,1 mii lei mai mult. Capitalul social al Î.S. „Registru” în perioada anului 2010 a rămas neschimbat, constituind 22916,0 mii lei. Pe parcursul anului 2010, o creștere cu 30,7% și, respectiv, cu 20,8% au înregistrat activele materiale pe termen lung și stocurile de mărfuri și materiale, care au constituit, respectiv, 194570,0 mii lei și 75916,9 mii lei. Valoarea destul de înaltă a stocurilor de mărfuri și materiale determină imobilizarea activelor circulante ale întreprinderii.

Pe parcursul anului 2010, datoriile și împrumuturile pe termen scurt și pe termen lung ale Î.S. „Registru” s-au majorat cu 14767,4 mii lei, sau cu 16,5% (de la 89576,8 mii lei pînă la 104344,3 mii lei).

Analizînd structura cheltuielilor întreprinderii pe parcursul

anului 2010, se constată că ponderea cea mai mare în totalul cheltuielilor revine cheltuielilor pentru retribuirea muncii și contribuțiile privind asigurările sociale de stat și medicale obligatorii, care constituie 35,8%, urmate de consumurile de materii prime și materiale – 27,1%, uzura activelor pe termen lung – 5,9%, alte servicii – 13,0%, alte cheltuieli – 6,6%. Structura cheltuielilor Î.S. „Registru” pe parcursul anului 2010 se prezintă în Tabelul nr.3.

Tabelul nr.3.

Denumirea indicatorului	Suma, mii lei	Pondere, %
Volumul producției fabricate	383525,3	100,0
Alte venituri din activitatea operațională	30879,9	7,98
Consumuri și cheltuieli materiale, din care:	398559,8	103,91
materii prime, materiale semifabricate, piese de schimb	127848,9	33,34
Consumuri și cheltuieli aferente serviciilor prestate de terți, din care:	69750,7	18,19
alte servicii	51885,2	13,53
Uzura activelor pe termen lung	23679,2	6,18
Consumuri și cheltuieli privind retribuirea muncii	111467,0	29,07
Contribuțiile privind asigurările sociale de stat și medicale obligatorii	30973,1	8,08
Alte consumuri și cheltuieli operaționale, din care:	34840,9	9,10
alte cheltuieli	26361,6	6,88

Sursă: Raportul statistic 5c „Consumurile și cheltuielile” al Î.S. „Registru” pe anul 2010

Ponderea veniturilor din activitatea de perfecționare a documentelor și prestarea altor servicii legate de acest proces, în anul 2010, a constituit 80,3% din totalul veniturilor obținute de întreprindere. Rentabilitatea unor activități ale Î.S. „Registru” este negativă, iar pierderile de la acestea sînt acoperite din profitul obținut de la perfecționarea documentelor. Analiza veniturilor și cheltuielilor de producție ale Î.S. „Registru” în anul 2010, pe tipuri de activități, se prezintă în Tabelul nr.4.

Tabelul nr.4

Activități	Venituri	Cheltuieli	Profit/pierdere	Rentabilitate
Perfectarea documentelor și prestarea altor servicii legate de documentare	317 639,4	172 164,8	145 474,6	84,5
Call centru		845,8	-845,8	-100,0
Biroul de adrese		576,7	-576,7	-100,0
Elaborarea programelor informaționale		7 945,4	-7 945,4	-100,0
Elaborări de design		0,4	-0,4	-100,0
Confectionarea legăturilor de servicii	354,1	965,7	-611,6	-63,2
Servicii informaționale	1 014,7	632,0	382,6	60,5
Servicii legate de înmatricularea transportului și calificarea conducătorilor auto	31 618,6	29 689,0	1 929,6	6,5
Eliberarea numerelor de înmatriculare	20 139,1	19 434,6	704,5	3,6
Confectionarea stampilelor	2 055,4	1 929,6	125,8	6,5
Tipografia	1,4	785,1	-783,7	-99,8
Producția obiectelor din metal	31,9	1 559,6	-1 527,7	-80,0
Servicii de instruire	213,3	1 066,3	-853,0	-80,0
Tehnologii de protecție	9 855,5	4 897,7	4 957,7	101,2
Transporturi speciale	601,9	3 421,7	-2 819,7	-82,4
Alte cheltuieli generale	32 030,1	32 030,1	-100,0	-100,0
Total cheltuieli de producție	383 525,3	277 944,5	105 580,9	27,53

Sursă: Evidența analitică a veniturilor și cheltuielilor Î.S. „Registru” pe anul 2010

În anul 2010 au fost perfectate 1033,2 mii documente de bază, sau cu 174,4 mii documente mai mult decît în anul 2009 și cu 66,5 mii documente mai mult decît în anul 2008. Datele din Tabelul nr.4 relevă că volumul de documente perfectate nu este stabil și variază de la an la an. Analiza volumului documentelor eliberate și veniturilor în perioada anilor 2008-2010 se prezintă în Tabelul nr.5

Tabelul nr.5

Tipul documentului	2008		2009		2010	
	Cantitatea	Venit, mii lei	Cantitatea	Venit, mii lei	Cantitatea	Venit, mii lei
Total, documente, din care:	966641	232389,7	858746	312957,6	1033181	368927,9
PA (pasaport)	438595	213958,4	381983	204057,2	540799	256510,9
PE (pasaport cu date biometrice)	983	1510,8	308	826,5	2689	4466,7
Total, pasaport	439578	215469,2	382291	204883,7	543488	260977,6
CA (buletin de identitate)	268826	56171,0	250973	56638,7	276390	59072,4
CR (permis de ședere permanent cetățeni străini)	3238	1124,8	3154	1109,9	2683	982,8
DL (permis de conducere)	106596	22053,7	88454	20935,2	78384	20034,4
VP (certificat de înmatriculare)	144015	26416,6	129480	27496,5	127169	25317,7
PC (pasaport apatrizi)	41	31,9	22	20,3	32	28,5
CC (BI apatrizi cu domiciliu permanent)	269	87,3	343	110,9	143	47,5
IC (permis de ședere provizoriu apatrizi)	2	2,5	2	1,6	3	1,9
IR (permis de ședere provizoriu cetățeni străini)	4067	2031,4	3959	2051,9	4790	2451,4
RI (BI refugiați)	8	1,0	2	0,3	24	3,4
IH (BI beneficiari de protecție umanitară)			66	8,6	75	9,9

Sursă: Datele de seamă ale Î.S. „Registru” pe anii 2008-2010

III. Constatări, concluzii și recomandări

3.1. Reglementările existente creează ambiguități și nu asigură o activitate bine determinată în procesul de prestare a serviciilor de interes public de către Î.S. „Registru”.

Auditul a relevat existența unei incompatibilități la realizarea scopului și obiectivelor ce țin de politica statului în domeniul documentării populației, în raport cu caracterul aferent activității de antreprenariat desfășurate de Î.S. „Registru” în calitate de agent economic, prin prisma prevederilor Legii nr.146-XIII din 16.06.1994⁶.

⁶ Legea nr.146-XIII din 16.06.1994 „Cu privire la întreprinderea de stat” (cu modificările ulterioare).

Potrivit prevederilor art.1 și art.4 din Legea nr.273-XIII din 09.11.1994⁷, actele de identitate din sistemul național de pașapoarte (pașapoartele, buletinele de identitate, permisele de ședere, documentele de călătorie) se consideră proprietate de stat și se eliberează de către organele competente desemnate de Guvern.

În conformitate cu Concepția aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr.152-XIII din 21.06.1994 (pct.3, Capitolul III)⁸, funcția de eliberare a pașapoartelor a fost atribuită Ministerului Afacerilor Interne (în continuare – MAI). De asemenea, în scopul eliberării cetățenilor Republicii Moldova a pașapoartelor pentru străinătate, legislația⁹ prevede perceperea taxei de stat de către organele de stat special împuternicite.

Întru asigurarea unei activități bine determinate în limita cadrului legal, conform Hotărârii Guvernului nr.685 din 12.09.1994¹⁰ și Hotărârii Guvernului nr.376 din 06.06.1995¹¹, a fost creată o Comisie guvernamentală, autorizată să elaboreze Sistemul național de pașapoarte și Registrul de stat al populației, prestarea serviciilor în cadrul implementării sistemului urmînd a fi asigurată pe principiul de autofinanțare. Comisia urma să stabilească și să aprobe costul pașaportului, al altor acte și servicii prestate. Totodată, MAI a fost autorizat să creeze, la etapa de trecere, Centrul de evidență și documentare a populației, ca subdiviziune independentă, cu statut de persoană juridică, care va începe, cu titlu de experiment, completarea și eliberarea pașapoartelor, precum și a altor acte de identitate. Drept rezultat, a fost creată Compania „Registru”, acesteia atribuindu-i-se elaborarea, introducerea, exploatarea sistemelor informatice, sistemelor de control și telecomunicație de importanță statală, inclusiv producția informațională specială, funcțiile de culegere și prelucrare a datelor fiind lăsate MAI (ulterior Departamentului Tehnologii Informaționale, Ministerului Dezvoltării Informaționale (în continuare – MDI) și MTIC).

Prin Hotărârea Guvernului nr.606 din 24.06.2005¹², pentru comasarea într-o structură instituțională a tuturor proceselor de documentare a populației, au fost desființate, ca instituții publice, Direcția generală de documentare a populației și Direcția principală înregistrare a transportului și calificare a conducătorilor auto ale fostului Departament Tehnologii Informaționale, statele de funcții și personalul acestora, precum și clădirile și bunurile materiale din dotarea lor fiind transmise Î.S. „Registru”. De menționat că, din acest moment, Î.S. „Registru” exercită activități pentru a satisface în exclusivitate necesitățile de interes public, fiindu-i acordat dreptul exclusiv de elaborare, producere a documentelor de identitate și înregistrare, precum și de efectuare a comenzilor directe de perfectare a buchetelor și blanchetelor de strictă evidență pentru toată populația republicii și solicitanții din diverse domenii. Astfel, Î.S. „Registru”, care desfășura activități de antreprenariat, i-au fost delegate funcții care nu se încadrează în limita prevederilor regulamentare. Ca rezultat, începînd cu anul 2005, documente de importanță statală se eliberează nu de către organele de stat, dar de Întreprinderea vizată. Mai mult decît atît, urmare nefuncționării din anul 2002 a Comisiei guvernamentale, din motivul nemodificării conforme a componenței

acesteia, pe parcursul mai multor ani, stabilirea și aprobarea costului pentru actele de identitate și serviciile prestate au fost scoase tacit din competența Comisiei, lăsîndu-le la discreția Î.S. „Registru”.

Concluzii: *Ambiguitățile existente în cadrul legal nu asigură o activitate exhaustivă în procesul de prestare a serviciilor de interes public ce ține de domeniul documentării populației. Totodată, incoerența în implementarea politicii statului în acest domeniu și neconcordanța dintre situația reală și prevederile legale denotă neconformarea la prevederile legale a modalității prestării serviciilor de documentare a populației de către Î.S. „Registru”, inclusiv prin prisma formei organizatorico-juridice existente.*

Recomandări MTIC:

1. *Examinarea corespunderii formei organizatorico-juridice a Î.S. „Registru” ca întreprindere de stat prevederilor legale din domeniul documentării populației, cu înaintarea în modul stabilit a propunerilor de rigoare Guvernului Republicii Moldova.*

• **Lacunele din cadrul legal existent a determinat stabilirea ilegală a unor tarife de către Î.S. „Registru” și MTIC.**

Probele de audit denotă că, în pofida faptului că, potrivit prevederilor Hotărârii Guvernului nr.685 din 12.09.1994 (pct.2)¹³ și Hotărârii Guvernului nr.376 din 06.06.1995¹⁴ (pct.6), competența în vederea stabilirii și aprobării costului pașaportului, altor acte și servicii prestate în cadrul Sistemului național de pașapoarte și Registrului de stat al populației a fost atribuită Comisiei guvernamentale pentru elaborarea și introducerea Sistemului național de pașapoarte, Registrului de stat al populației și altor sisteme de importanță statală, în realitate stabilirea și reexaminarea tarifelor pentru serviciile de documentare acordate s-au efectuat de către Î.S. „Registru” și MTIC, fapt relevant și în Raportul de audit precedent al Curții de Conturi, însă conducerea MTIC și a Î.S. „Registru”, pe parcursul a 3 ani, nu au întreprins acțiuni în vederea înlăturării acestor deficiențe. Această situație a determinat lipsa controlului corespunzător asupra procesului de stabilire și aprobare a tarifelor pentru serviciile de documentare a populației și stabilirea tarifelor în scopul obținerii de către Î.S. „Registru” a unor profituri majore, în loc să desfășoare activități operaționale recuperabile.

După finalizarea auditului, la 08.07.2011 au intrat în vigoare modificările operate în Legea nr.273-XIII din 09.11.1994, aprobate prin Legea nr.113 din 09.06.2011¹⁵, care prevăd calcularea tarifelor la serviciile prestate de perfectare a actelor de identitate în conformitate cu metodologia stabilită de Guvern și care se aprobă de MTIC. Totodată, auditul remarcă că în afara cadrului legal a rămas stabilirea și aprobarea tarifelor pentru certificatele de înmătrulare a transportului auto, permisele de conducere și alte documente legate de acestea. Astfel, cerințele și recomandările din Hotărârea Curții de Conturi nr.24 din 22.05.2008¹⁶ au fost executate parțial.

Concluzii: *Tarifele la perfectarea documentelor de bază eliberate populației, pentru perioada auditată, au fost aprobate de către Î.S. „Registru” și MTIC, structuri neabi-*

⁷ Legea nr.273-XIII din 09.11.1994 „Privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte” (cu modificările ulterioare, în continuare – Legea nr.273-XIII din 09.11.1994).

⁸ Hotărârea Parlamentului nr.152-XIII din 21.06.1994 privind aprobarea Concepției reformei judiciare și de drept în Republica Moldova.

⁹ Legea taxei de stat nr.1216-XII din 03.12.1992 (cu modificările ulterioare).

¹⁰ Hotărârea Guvernului nr.685 din 12.09.1994 „Cu privire la crearea Sistemului național de pașapoarte al Republicii Moldova, Registrului de stat al populației și altor sisteme de importanță statală” (cu modificările ulterioare; în continuare – Hotărârea Guvernului nr.685 din 12.09.1994).

¹¹ Regulamentul cu privire la modul de perfectare și eliberare a actelor de identitate ale Sistemului național de pașapoarte, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.376 din 06.06.1995.

¹² Hotărârea Guvernului nr.606 din 24.06.2005 „Cu privire la aprobarea structurii și efectivului-limită ale aparatului central al Ministerului Dezvoltării Informaționale”. Abrogată la 21.05.2010, prin Hotărârea Guvernului nr.389 din 17.05.2010.

¹³ Hotărârea Guvernului nr.685 din 12.09.1994 „Cu privire la crearea Sistemului național de pașapoarte al Republicii Moldova, Registrului de stat al populației și altor sisteme de importanță statală” (cu modificările ulterioare; în continuare – Hotărârea Guvernului nr.685 din 12.09.1994).

¹⁴ Hotărârea Guvernului nr.376 din 06.06.1995 „Cu privire la măsurile suplimentare de realizare a sistemului național de pașapoarte” (cu modificările ulterioare; în continuare – Hotărârea Guvernului nr.376 din 06.06.1995).

¹⁵ Legea nr.113 din 09.06.2011 „Pentru modificarea și completarea unor acte legislative”.

¹⁶ Hotărârea Curții de Conturi nr.24 din 22.05.2008 „Privind Rapoartele asupra auditului regularității efectuat la Ministerul Dezvoltării Informaționale și la unele instituții și întreprinderi din subordine pe perioada anului 2007” (în continuare – Hotărârea Curții de Conturi nr.24 din 22.05.2008).

litate cu astfel de competențe în mod legal.

Recomandări MTIC:

2. *Revizuirea cadrului legal existent în domeniul stabilirii și aprobării tarifelor la documentele de bază (cu excepția actelor de identitate), cu înaintarea în modul stabilit a propunerilor de rigoare Guvernului Republicii Moldova.*

• **Sarcinile de activitate ale Întreprinderii s-au stabilit fără a fi determinate sursele financiare necesare realizării acestora.**

Potrivit prevederilor pct.4 din Hotărârea Guvernului nr.376 din 06.06.1995, „veniturile obținute de la perfecționarea, cu titlu de experiment, a pașapoartelor și activitatea serviciului de pașapoarte și vize vor fi utilizate integral pentru ținerea la zi a Registrului de stat al populației și Sistemului de pașapoarte, precum și pentru achitarea cheltuielilor din contul bugetului de stat legate de procurarea blanchetelor de pașapoarte”. În acest context, auditul denotă că în prezent aceste venituri sînt folosite pentru acoperirea altor cheltuieli. Astfel, conform prevederilor statute, Î.S. „Registru” are sarcina de proiectare, elaborare și implementare a sistemelor informaționale automatizate de importanță statală, de creare a resurselor informaționale de stat și de gestionare a lor. Deși în raportul precedent al Curții de Conturi s-a indicat faptul că pentru îndeplinirea acestor sarcini nu sînt stabilite sursele de finanțare, această situație persistă, fiind constatată de audit și în prezent, astfel cheltuielile fiind acoperite din profiturile Întreprinderii în urma documentării populației.

Conform opiniei MTIC, prezentată auditului, „sarcinile trasate în vederea edificării societății informaționale în Republica Moldova, în special, crearea și dezvoltarea Registrului de stat al populației, Registrului de stat al unităților de drept și Sistemului Național Informațional Geografic, vor fi atinse fără alocarea mijloacelor financiare din bugetul de stat. Respectiv, veniturile obținute în urma prestării serviciilor de documentare sînt direcționate spre dezvoltarea și mentenanța sistemelor informaționale automatizate ale registrelor de stat de bază, optimizarea procesului de documentare a populației, realizarea politicii statului în vederea susținerii persoanelor social vulnerabile, prin acordarea înlesnirilor la documentare, susținerea tinerilor prin documentarea în mod gratuit la prima documentare cu buletine de identitate și alte acțiuni pentru realizarea cărora sînt necesare mijloace financiare”. Astfel, auditul denotă faptul că edificarea societății informaționale în Republica Moldova se efectuează din contul beneficiarilor serviciilor de documentare.

Auditul consideră că mijloacele financiare ale Î.S. „Registru”, obținute în urma activității de documentare a populației, care este obligația exclusivă a statului, transmisă pentru îndeplinire Î.S. „Registru”, reprezintă proprietate de stat și urmează să fie distribuite în conformitate cu politicile și direcțiile aprobate de către autoritățile publice centrale.

Concluzii: *Executarea de către Întreprindere a unor sarcini de activitate fără stabilirea surselor financiare necesare realizării lor condiționează finanțarea acestora din contul profitului înregistrat de la documentarea populației, ceea ce influențează asupra mărimii tarifelor.*

Recomandări MTIC:

3. *Revizuirea cadrului legal, cu înaintarea propunerilor în modul stabilit, în vederea stabilirii surselor de finanțare pentru activitățile Î.S. „Registru” ce nu țin de domeniul documentării populației.*

• **Metodologia existentă de determinare a costului documentelor și serviciilor prestate de către Î.S. „Registru” nu prevede o modalitate exhaustivă de formare a valorii reale a acestora.**

Î.S. „Registru” nu posedă o metodologie exhaustivă și integrată privind determinarea costului de perfecționare a

documentelor. Atît politica de contabilitate, cît și metodologia de calcul al costurilor la documentele perfectate și serviciile prestate, aprobate de către directorul general al Întreprinderii, conțin unele elemente disociate, care, în viziunea auditului, nu prezintă un ansamblu de procedee complexe și coerente ce ar determina costul real al documentelor. Astfel, acestea includ unele criterii pentru determinarea costului pe unitate de produs, însă lipsesc reglementări privind: periodicitatea de recalculare a costurilor; perioada care este luată ca bază pentru a determina costurile pe unitate de produs; includerea sau neincluderea în tarif a cheltuielilor privind rebutul în limita normelor stabilite; luarea sau neluarea în calcul a numărului documentelor rebutate în procesul de producție și pentru care subdiviziuni, pentru a determina cheltuielile unitare pe un produs; tipul documentelor al căror număr se ia în calcul pentru a determina cheltuielile unitare pe un produs și pentru care subdiviziuni; tipul cheltuielilor ce trebuie recuperate din profit (rentabilitate).

Lipsa reglementărilor menționate mai sus determină riscul ca costurile stabilite de către Î.S. „Registru” la perfecționarea unei unități de produs să nu corespundă costului real al acestuia într-o perioadă dată de timp, ceea ce poate cauza pierderi semnificative pentru Întreprindere sau poate duce la obținerea unor supraprofiteri.

Întru argumentarea celor menționate, se exemplifică următoarele.

➤ Ca rezultat al lipsei reglementărilor respective privind perioada care este luată ca bază pentru a determina costurile pe unitate de produs, precum și privind tipul documentelor al căror număr se ia în calcul pentru a determina cheltuielile unitare pe un produs și pentru care subdiviziuni, la calcularea tarifului pașaportului biometric la situația din martie 2011, Î.S. „Registru” a luat ca bază consumurile și cheltuielile Întreprinderii pentru perfecționarea a 598,9 mii de documente în primul semestru al anului 2010 (din care 97,4 mii de documente perfectate la înregistrarea auto și calificarea conducătorilor auto; 11,8 mii de documente rebutate în procesul de producție; 78,8 mii de alte documente), ce nu se asimilează cu situația din anul 2011. Totodată, Î.S. „Registru” nu deține informația privind modul de calculare a tarifului pașaportului biometric în mărime de 850 lei (valabil în perioada 01.01.2011-14.03.2011), cheltuielile incluse în tariful respectiv fiind aprobate de către fostul director financiar al Întreprinderii. Datele privind componența cheltuielilor incluse în tariful documentelor de bază se prezintă în Tabelul nr.6.

Tabelul nr.6.
(lei)

Denumirea indicatorilor	Pașaport		Pașaport biometric		Buletin de identitate		Certificatul de înmatriculare a mijlocului de transport	Permis de conducere
	15.05.2009	01.02.2010	15.05.2009	07.12.2010	14.03.2011	01.02.2010		
Data intrării în vigoare a tarifului								
Consumuri directe de materiale	113,37	113,37	384,44	377,28	307,34	41,18	55,25	46,45
Consumuri directe privind retribuția muncii	3,66	3,66	3,66	34,28	12,93	3,66	3,52	3,52
Consumuri indirecte de producere	86,61	86,62	86,62	203,82	76,18	86,62	76,19	76,19
Total, cheltuieli de producție	203,64	203,65	474,72	615,38	396,45	131,46	134,96	126,15
Rentabilitatea	4,69	4,68	566,95	92,95	236,88	326,87	-26,63	32,18
TVA	41,67	41,67	208,33	141,67	126,67	91,67	21,67	31,67
Total	250,00	250,00	1250,00	850,00	760,00	550,00	130,00	190,00

Sursa: Calculele tarifelor aprobate de Î.S. „Registru”

➤ Includerea în tarif a costurilor unitare de materiale și servicii se efectuează neuniform. Politica de contabilitate a Î.S. „Registru” nu conține modalitatea de stabilire a valorii unitare a stocurilor de materiale (LIFO, FIFO, costul mediu ponderat). Cheltuielile directe de materiale și servicii incluse în tarif sînt determinate de contabilitatea Î.S. „Registru” avînd la bază ultima valoare a materialelor intrate la depozit și prin convertirea costului în valută a serviciilor reieșind din cursul oficial al leului la data stabilirii tarifului.

Deși ca uzanță la Întreprindere se folosește prețul mediu ponderat, există cazuri cînd același tip de material este primit în perioade diferite, cu preț diferit și se ia la evidență separat. Ca rezultat, apare riscul de a lua ca bază la calcularea tarifelor un preț mai mare sau mai mic decît cel mediu,

cea ce ar putea cauza nerecuperarea cheltuielilor suportate sau ar duce la obținerea unor venituri suplimentare. Astfel, în tariful pentru pașaportul biometric de 760 lei a fost inclus costul sticherului cu cip la preț de 107,31 lei, însă la situația din 01.03.2011 în depozitele Întreprinderii erau înregistrate stocuri de acest material cu prețul de 107,31 lei (10000 buc.), 120,51 lei (33043 buc.), 138,82 lei (22801 buc.) și 182,25 lei (480 buc.), prețul mediu constituind aproximativ 125,26 lei, sau cu 17,95 lei mai mult decât s-a stabilit în tarif.

➤ În pofida faptului că în Raportul de audit precedent al Curtii de Conturi a fost menționată lipsa la Î.S. „Registru” a unor reglementări privind modul de recuperare a cheltuielilor subdiviziunii Întreprinderii din costul perfectării documentelor sau din profit, acestea pînă în prezent nu au fost elaborate. Totodată, Î.S. „Registru” nu dispune de descrierea proceselor de producție, care ar indica personalul (sau subdiviziunile Întreprinderii) implicat în executarea unui proces, timpul necesar pentru efectuarea acestuia, normele de consum al materialelor și altor resurse folosite. Deși Întreprinderea dispune de diferite instrucțiuni privind modul de perfectare și eliberare a actelor de identitate și altor documente, acestea nu conțin reglementările sus-menționate.

Lipsa descrierii proceselor de producție nu permite stabilirea exhaustivă a tipurilor de produse executate de o subdiviziune, cheltuielilor suportate în legătură cu producerea acestora, precum și a metodei de distribuire a costurilor în cazul cînd o subdiviziune sau o resursă este folosită pentru executarea mai multor tipuri de produse, determină riscul ca cheltuielile ce țin de perfectarea unui produs să fie luate ca bază pentru determinarea costului altuia. În consecință, pentru determinarea cheltuielilor indirecte care sînt incluse în tariful de perfectare a documentelor, contabilitatea Întreprinderii ia ca bază cheltuielile indirecte de producere înregistrate într-o perioadă anumită și numărul documentelor perfectate în această perioadă. Astfel, în anul 2010, pentru determinarea cheltuielilor indirecte, Î.S. „Registru” a separat cheltuielile sale în funcție de tipul serviciilor prestate de subdiviziunile ei, în 16 centre de cost (de documentare, de comunicații speciale, tipografia etc.). Atribuirea subdiviziunilor la diferite centre de cost a fost efectuată de către contabilitatea Întreprinderii reieșind din specificul activității lor, însă această modalitate nu a fost aprobată de către conducerea Întreprinderii și nici coordonată cu subdiviziunile respective, ceea ce determină riscul unor erori majore. Modalitatea existentă de distribuire a cheltuielilor diferitor centre de cost și de determinare a cheltuielilor indirecte de producție incluse în tarif nu are criterii bine justificate, ceea ce duce la atribuirea ambiguă a cheltuielilor la costul produselor Întreprinderii.

De menționat că producția pentru necesitățile interne ale Î.S. „Registru”, fabricată de către secția experimentală (de metal), tipografie și secția de confecționare a ștampilelor, se ia la evidență doar în mărimea valorii materialelor directe utilizate la fabricarea acesteia, cheltuielile directe de producție privind retribuirea muncii și cheltuielile indirecte de producție nefiind incluse în valoarea producției fabricate luate la evidență. Totodată, secțiile de producere a documentelor în partide mici, de cercetări și încercări, de perfecționare a cadrelor, de elaborare a programelor informaționale și de design prestează servicii și produc mărfuri atît pentru necesitățile interne ale Î.S. „Registru”, cît și pentru realizare, însă valoarea acestor servicii și mărfuri produse nu se determină și acestea nu se iau la evidență, pentru a fi reflectate regulamentar la cheltuielile unei sau altei secții care se folosește efectiv de aceste servicii sau produse. Ca rezultat, Î.S. „Registru” nu deține informația privind costurile reale ale producției fabricate de către aceste subdiviziuni, nu are posibilitatea de a determina exhaustiv rentabilitatea acestora, precum și nu poate

compara prețurile la producția fabricată și la cea existentă pe piață, pentru a determina raționalitatea existenței subdiviziunilor date. Astfel, în raportul său de activitate pe anul 2010, Direcția elaborare și dezvoltare a sistemelor informaționale a Întreprinderii a menționat că a efectuat perfectarea a 84 de sarcini tehnice (din care 49 finalizate), a inițiat elaborarea a 12 sisteme informaționale și a dat în exploatare 18 sisteme informaționale, însă auditul remarcă că Direcția respectivă n-a întocmit actele de îndeplinire a sarcinilor stabilite, în care ar fi indicate costurile suportate și în baza cărora s-ar putea lua la evidență activele nemateriale, pe parcursul anului 2010 nefiind înregistrat în evidență nici un activ nematerial. Ca urmare, cheltuielile pentru întreținerea Direcției în anul 2010 în sumă de 9658,0 mii lei au fost incluse în costul de perfectare a documentelor.

➤ În conformitate cu politica de contabilitate și sistemul de organizare a retribuirii muncii lucrătorilor Î.S. „Registru”, la Întreprindere se aplică metoda liniară de calculare a uzurii mijloacelor fixe și activelor nemateriale și, respectiv, forma de retribuire a muncii pe unitate de timp, cu aplicarea principiului de primărie, însă probele de audit denotă că aceste metode nu asigură distribuirea justă a cheltuielilor directe privind uzura și salarizarea în costul unei unități de produs. La momentul actual, cheltuielile menționate sînt, în mare măsură, fixe, în timp ce volumul producției fabricate este variabil, această situație creînd o fluctuație permanentă a costului pentru o unitate de produs. Ca urmare, în perioada în care volumul produselor fabricate este mare, valoarea cheltuielilor incluse în costul unei unități de produs este mică. Totodată, în perioada în care volumul produselor fabricate este mic, valoarea cheltuielilor incluse în costul unei unități de produs crește. Drept exemplu poate servi analiza volumului de documente perfectate, precum și a indicatorilor economici, efectuată pe perioada lunilor ianuarie-februarie 2011, în comparație cu aceeași perioadă a anului 2010.

Tabelul nr.7

Analiza volumului de documente perfectate și a încasărilor în perioada ianuarie – februarie 2011, comparativ cu aceeași perioadă a anului 2010

Tipul documentului	2010 (ianuarie-februarie)		2011 (ianuarie-februarie)		Diferența absolută		Diferența relativă, %	
	Canitatea	Venit (mii lei)	Canitatea	Venit (mii lei)	Canitatea	Venit (mii lei)	Canitatea	Venit
Total, documente, din care:	128878	51020,2	87143	41018,3	-41735	-10001,9	-32,4	-19,6
PA (pașaport) și PE (pașaport cu date biometrice)	67235	36393,5	22702	27698,7	-44533	-8694,8	-66,2	-23,9
CA (buletin de identitate)	33381	8109,0	33800	6049,6	419	-2059,3	1,3	-25,4
DL (permis de conducere)	12292	2988,1	11581	3042,9	-711	54,7	-5,8	1,8
VP (certificat de înmatriculare)	15149	3153,0	17976	3752,3	2827	599,3	18,7	19,0
Alte tipuri de documente	821	376,6	1084	474,8	263	98,2	32,0	26,1

Sursă: Informația statistică și contabilă a Î.S. „Registru”

Tabelul nr.8

Analiza rezultatelor financiare ale Î.S. „Registru” în perioadele ianuarie – februarie 2010, ianuarie – februarie 2011

Indicatorii	2010 ianuarie – februarie (mii lei)	2011 ianuarie – februarie (mii lei)	Diferența absolută a 2011 / a 2010 (mii lei)	Diferența relativă a 2011 / a 2010, %
Venit din vânzări	52 575,3	46 443,7	-6 131,7	-11,7
Costul vânzării	39 513,6	40 375,3	861,7	2,2
Profitul brut	13 061,7	6 068,4	-6 993,4	-53,5
Alte venituri operaționale	5 395,7	367,2	-5 028,6	-93,2
Cheltuieli comerciale	50,1	198,0	147,9	293,3
Cheltuieli generale și administrative	11 155,3	12 339,0	1 183,7	10,6
Alte cheltuieli operaționale	5 531,8	1 137,1	-4 394,7	-79,4
Rezultate din activitatea operațională	1 720,3	-7 238,5	-8 958,8	-520,8
Rezultate din activitatea de investiții	17,2	393,7	376,5	2 204,1
Rezultate din activitatea financiară	-236,7	-50,6	236,1	-82,4
Profitul net	1 490,7	-4 895,4	-6 344,1	-375,2
Total venituri	58 096,3	47 348,7	-10 747,6	-18,5
Total, cheltuieli	56 645,6	54 242,1	2 403,5	4,2

Sursă: Cartea mare a Î.S. „Registru” pe anii 2010, 2011

Datele din tabele relevă că volumul de perfectare a documentelor s-a redus cu 32,4%, iar încasărilor Întreprinderii – cu 19,6%. Totodată, veniturile Întreprinderii s-au micșorat cu 18,5 %, în timp ce cheltuielile – doar cu 4,2%. Ca rezultat, dacă în perioada ianuarie-februarie 2010 Întreprinderea a obținut un profit de 1450,7 mii lei, apoi în aceeași perioadă a anului 2011 a suportat pierderi în mărime de 6893,4 mii lei.

Reieșind din metoda existentă de stabilire a costului

documentelor în funcție de numărul documentelor eliberate în anul 2011 (ianuarie – februarie), avînd în vedere specificul cheltuielilor Întreprinderii, auditul denotă existența riscului de majorare a cheltuielilor indirecte de producere a documentelor de circa 3 ori.

Consumurile directe privind retribuirea muncii au fost calculate reieșind din salariul mediu tarifar al angajaților din sectorul de producere a documentelor și din timpul normat de perfectare a unui pașaport biometric. Faptul că în tarif au fost incluse cheltuielile de salarizare în funcție de timpul necesar perfectării unui document, ceea ce reprezintă de fapt salarizarea în funcție de volumul producției fabricate, determină riscul ca cheltuielile reale de salarizare a Secției de producere să fie mai mari decît cheltuielile la acest capitol incluse în tarif.

Luîndu-se în calcul cheltuielile directe de retribuire a muncii incluse în tarifele de perfectare a unui pașaport (2,893 lei) și a unei unități de alte documente (2,783 lei), precum și numărul de pașapoarte și alte documente perfectate (respectiv, 543488 buc. și 489693 buc.), s-a constatat că cheltuielile pentru retribuirea muncii urmau să constituie, în total, 2935,1 mii lei (respectiv, 1572,3 mii lei și 1362,8 mii lei), dar, de fapt, au constituit 3222,3 mii lei, sau cu 287,2 mii lei mai mult. Astfel, cheltuielile de salarizare incluse în tarif nu acoperă cheltuielile înregistrate la acest capitol în anul 2010 de către Secția de producere a documentelor. Din aceasta rezultă că angajații secției au fost salariați cu 287,2 mii lei pentru timpul în care nu produceau documente, sau pentru timpul supranormat de producere a documentului.

➤ La Î.S. „Registru” lipsește o analiză a modului de acoperire a cheltuielilor comerciale, generale și administrative și altor cheltuieli operaționale din contul profitului stabilit în tarif. Profitul (rentabilitatea) inclus în tariful de perfectare a documentelor se determină ca diferența dintre tariful aprobat (fără TVA) și cheltuielile directe și indirecte. La același tip de document costul serviciilor este același, cu excepția profitului, care variază în funcție de timpul în care se perfectează documentul. Stabilirea mărimii profitului inclus în tarif nu are o bază justificativă.

De menționat că unele cheltuieli ale Întreprinderii, care țin direct de procesul de perfectare a documentelor, nu și-au găsit reflectarea în tarif ca cheltuieli distincte. Astfel, cheltuielile Î.S. „Registru” pentru serviciile bancare de recepționare a plăților în urma achitării serviciilor prestate de către Î.S. „Registru”, care în anul 2010 au constituit 8680,9 mii lei, sînt suportate din contul profitului inclus în tarif, deși aceste cheltuieli reprezintă un comision fix.

➤ În I semestru al anului 2011, MTIC a elaborat proiectul Hotărîrii Guvernului privind aprobarea metodologiei de calculare a tarifelor la serviciile prestate de Î.S. „Registru”. Această metodologie reglementează metodele existente la Întreprindere, bazate pe Standardele Naționale de Contabilitate, unicul aspect inovator fiind modul de calculare a tarifelor pentru urgentarea prestării serviciului, care depinde de tariful de bază și de coeficientul de creștere. Se remarcă, totodată, că această metodologie nu reglementează mai multe situații privind modul de stabilire a tarifelor pentru documentarea populației, înmatricularea mijloacelor de transport și calificarea conducătorilor auto, ceea ce implică riscul aprobării unui act normativ imprecis, necorelat la situația reală și la cadrul regulator din acest domeniu.

Concluzii: Î.S. „Registru” nu dispune de o metodologie exhaustivă și exactă (precisă) de determinare a costului de perfectare a diferitor documente în timp real, ceea ce poate determina suportarea de către Î.S. „Registru” a unor pierderi semnificative, sau prestarea către populație a unor servicii la tarife exagorate.

Recomandări Î.S. „Registru”:

4. Descrierea proceselor de producție ale Î.S. „Registru”;

5. Elaborarea unei metodologii exhaustive de determinare a costului de perfectare a diferitor documente, care ar exclude lipsa golurilor și altor dificultăți, stabilite de către audit;

6. Examinarea posibilității de revizuire a sistemului de remunerare a muncii la subdiviziunile Întreprinderii, ținînd cont de volumul documentelor perfectate;

7. Revizuirea politicii de contabilitate și asigurarea distribuirii juste a cheltuielilor pe unitate de produs;

8. Determinarea costului tuturor tipurilor de servicii și mărfuri produse de Î.S. „Registru”.

3.2. Modul existent de gestionare de către Î.S. „Registru” a consumurilor și cheltuielilor nu asigură regularitatea necesară a acestora. Totodată, modalitatea vicioasă de utilizare a mijloacelor financiare publice, precum și cheltuielile neregulate admise în procesul de activitate a Întreprinderii denotă o rezervă considerabilă la stabilirea tarifelor pentru documentarea populației și serviciile prestate.

Urmare evaluării managementului economico-financiar al executării cheltuielilor de către Î.S. „Registru” în perioada auditată, ținîndu-se cont de reglementările în vigoare, s-a constatat că acesta a fost afectat de nereguli și abateri de la normele legale, neavînd tendințe de îmbunătățire. Totodată, lipsa controlului intern și a unui management eficient între structurile Întreprinderii, nerespectarea actelor normative în vigoare, precum și a regulemenților interne au condiționat încălcări grave ale disciplinei economico-financiare la efectuarea cheltuielilor, care au rezultat în următoarele:

• **La efectuarea cheltuielilor pentru retribuirea muncii nu s-a reușit administrarea adecvată a acestora, precum și menținerea lor în limitele prevederilor reglementare, ca rezultat fiind admise neregulate și lacune, care au influențat negativ tarifele pentru documentarea populației și serviciile prestate.**

În anul 2010, Î.S. „Registru” a suportat cheltuieli pentru retribuirea muncii în sumă de 125258,0 mii lei, din care 7812,9 mii lei – din fondul de stimulare a lucrătorilor, și 512,5 mii lei – din rezervele pentru calcularea concediilor personalului tehnic. În aceeași perioadă, salariul mediu lunar pe Întreprindere, conform calculelor prezentate, a constituit 4,7 mii lei.

➤ Salariile de funcție ale angajaților Î.S. „Registru” sînt stabilite conform Hotărîrii Guvernului nr.743 din 11.06.2002¹⁷, în baza sistemului tarifar. La modificarea salariului minim pe economie, Întreprinderea (la 01.12.2008 și 17.08.2010) a majorat automat toate salariile de funcție, fără a ține cont de complexitatea muncii, sporurile și adaosurile stabilite, precum și de existența surselor necesare pentru acoperirea acestor cheltuieli.

Contractul colectiv de muncă al Î.S. „Registru” pe anii 2010-2012 a fost aprobat de către administrația și Comitetul sindical al Întreprinderii la 01.03.2010 și înregistrat la Inspectoratul teritorial de muncă din mun. Chișinău la 03.03.2010. Acest contract, deși prevede mai multe sporuri și adaosuri, la fel nu stabilește mărimea lor concretă și criteriile de acordare. De asemenea, în contractul colectiv nu sînt indicate mai multe sporuri achitate de către Întreprindere. În perioada anilor 2009-2010, prevederile acestui contract n-au fost examinate și aprobate la ședințele Consiliului de administrație, cu toate că, urmare aprobării acestuia, Întreprinderea suportă cheltuieli suplimentare, iar aprobarea bugetului Întreprinderii ține de competența Consiliului de administrație al Î.S. „Registru”.

¹⁷ Hotărîrea Guvernului nr. 743 din 11.06.2002 „Cu privire la salarizarea angajaților din unitățile cu autonomie financiară” (cu modificările ulterioare).

Sistemul de organizare a retribuirii muncii lucrătorilor Î.S. „Registru” a fost aprobat de către directorul general al Î.S. „Registru” și președintele Comitetului Unit Sindical al MDI la 01.12.2008. Potrivit acestui sistem, la Î.S. „Registru” retribuirea muncii se efectuează pe unitate de timp, cu premii. Sistemul are ca părți componente 6 regulamente, din care 5 nu prevăd mărimile și condițiile concrete de salarizare și de acordare a sporurilor, ceea ce determină riscul de stabilire a acestora în mod neuniform.

➤ În anul 2010, în baza ordinelor directorului general al Întreprinderii, pentru unii lucrători au fost stabilite adaosuri personale în mărime de pînă la 50% din salariul de funcție pentru „mărirea volumului de lucru și profesionalismul înalt la îndeplinirea sarcinilor stabilite”. De menționat că Sistemul de organizare a retribuirii muncii angajaților Î.S. „Registru” și contractul colectiv de muncă pe anii 2010-2012 nu prevăd un astfel de spor. S-a relevat că notele șefilor de subdiviziuni, care au propus acordarea adaosului personal, nu conțin nici o justificare/motivare privind majorarea volumului de lucru, ceea ce determină riscul că acest spor se acordă formal, în lipsa unor criterii stimulatorii privind sporirea productivității muncii angajaților și fără un efect economic pozitiv pentru Întreprindere. În aceste condiții, Întreprinderea a suportat cheltuieli pentru adaosul menționat în sumă totală de 6674,6 mii lei.

În contextul celor menționate, auditul relevă că pentru aceleași criterii de acordare a sporului sus-menționat, contractul colectiv de muncă prevede acordarea premiilor.

➤ Conform contractului colectiv de muncă, se acordă lucrătorilor Întreprinderii ajutor material la concediu în mărime de 1-1,5 salarii de funcție, precum și ajutor material la decizia conducătorului (din fondul directorului). S-a stabilit că, în cazul ajutorului material la concediu, ca regulă, se acordă un salariu de funcție, însă există cazuri cînd conducerea Î.S. „Registru”, fără motivare, a acordat ajutor în mărime de 2 salarii de funcție.

Limita anuală a ajutorului material acordat din fondul directorului a fost stabilită prin ordinul directorului general din 23.03.2010, în mărime de 900,0 mii lei, dar cheltuielile reale au constituit 934,8 mii lei, sau cu 34,8 mii lei mai mult. De menționat că acest ordin a stabilit și limita maximă de acordare a ajutorului material în diferite cazuri, însă nu specifică clar criteriile și responsabilitățile pentru stabilirea acestuia, mărirea ajutorului acordat fiind lăsată la latitudinea conducerii Î.S. „Registru”. De asemenea, unor persoane a fost acordat ajutor material multiplu, inclusiv în lipsa unei motivări explicite.

➤ Cheltuielile suportate la acordarea adaosului pentru lucrul cu documente secrete în anul 2010 au constituit 861,8 mii lei. Acordarea acestui spor nu este prevăzută de cadrul regulator al Întreprinderii, iar auditului nu i-au fost prezentate justificări privind stabilirea acestui spor angajaților Î.S. „Registru”. Totodată, nu este clar modul de stabilire a măririi acestui adaos diferitor categorii de angajați.

➤ Nerespectarea de către conducerea Î.S. „Registru” a prevederilor Codului muncii la acordarea concediilor a determinat calcularea neuniformă a indemnizațiilor la concediu și suportarea de cheltuieli suplimentare în legătură cu achitarea compensațiilor pentru concediile nefolosite pe o perioadă îndelungată (3 ani), această situație fiind condiționată de creșterea în anul 2010 a salariilor, ceea ce a majorat mărirea indemnizațiilor la concediu calculate.

➤ Premiile angajaților Î.S. „Registru” se efectuează neuniform. În majoritatea cazurilor, persoanele cu funcții de conducere sînt premiate cu ocazia zilelor de sărbătoare (Ziua telecomunicațiilor, aniversarea întreprinderii etc.) în mărime de 100% din salariul de funcție, pe cînd altor angajați li se acordă premii în sume fixe, de regulă, mai mici decît salariul de funcție. De asemenea, angajaților Î.S. „Registru” le-au fost

acordate diferite premii pentru îndeplinirea cu succes a unor obligațiuni, auditul constatînd că acestea sînt parte a atribuțiilor nemijlocite ale persoanelor premiate (modificarea statelor de personal, pregătirea diferitor ședințe etc.). Totodată, Întreprinderea practică premiile pentru unele acțiuni ce nu au ca obiect activitatea de bază a acesteia (participarea la competiția sportivă de pescuit), situațiile menționate generînd cheltuieli suplimentare, care afectează negativ mărirea tarifului pentru acordarea serviciilor de documentare a populației.

➤ În anul 2010, Întreprinderea a calculat rezerve pentru acordarea concediilor în sumă de 790,4 mii lei, fiind utilizate pentru acest scop 648,3 mii lei, sau cu 142,1 mii lei mai puțin. Totodată, la situația din 31.12.2010, a fost înregistrat un sold neutilizat în sumă totală de 715,7 mii lei. Mijloacele rămase în sold în sumă de 142,1 mii lei au generat în anul 2010 majorarea artificială a cheltuielilor și micșorarea profitului cu aceeași sumă. Nu au fost prezentate auditului argumente economice concludente privind necesitatea defalcărilor în fondul pentru calcularea concediilor personalului tehnic, reieșind din faptul că acesta nu este angajat în procesul de producție, dar reprezintă personal de deservire.

➤ În anul 2010, cheltuielile Î.S. „Registru” pentru salariizarea personalului în baza contractelor de muncă pe termen au constituit 2760,5 mii lei. Verificînd 217 contracte de muncă încheiate pe parcursul anului 2010, auditul a constatat că condițiile contractate în baza acestora nu erau necesare activității de documentare a populației sau dublau activitatea angajaților Întreprinderii, contractele fiind încheiate pentru:

- prestarea serviciilor ce pot fi executate de către subdiviziunile Întreprinderii (monitorizarea proceselor de instruire a angajaților; evaluarea activelor nemateriale produse de Întreprindere; cercetări de marketing în domeniul dezvoltării serviciilor informaționale; monitorizarea executării acordurilor în procesul prestării serviciilor și realizării produselor Î.S. „Registru”; descrierea proceselor interne ale Î.S. „Registru” și optimizarea acestora; analiza economică și determinarea tendințelor economice; suportul informațional al serviciilor electronice postate pe portalul e-service.md; implementarea proiectului „certificat de înmatriculare de tip nou” și armonizarea legislației la cerințele comunitare etc.);

- efectuarea lucrărilor ce țin de activitatea MTIC (traducerea din limba engleză a documentelor proiectului Băncii Mondiale ce țin de transformarea electronică a guvernării în RM; monitorizarea proceselor de realizare a acordurilor între MTIC și Serviciul registrelor de stat al Republicii Kirgizstan; elaborarea proiectului Hotărîrii Guvernului privind modificarea Regulamentului de înmatriculare a vehiculelor; monitorizarea programelor de stat în domeniul dezvoltării informaționale; studii analitice privind serviciile de acces la Internet în bandă largă, implementarea televiziunii digitale, serviciul universal, serviciul de urgențe 112 etc.);

- organizarea diferitor activități festive (captarea, prelucrarea și montarea materialelor foto și video; ziua fondării Î.S. „Registru”, ziua persoanelor în etate, ziua internațională a tineretului, Hramul or. Chișinău, Anul Nou etc.);

- lucrări ce nu țin de activitatea Î.S. „Registru” (finalizarea lucrărilor de construcție a Palatului căsătoriiilor din mun. Chișinău etc.);

- perfecționarea colaboratorilor Î.S. „Registru” (în domeniile ce țin de conlucrarea cu clientela și evitarea conflictelor de serviciu etc.).

De menționat că, în majoritatea absolută a cazurilor, actele de îndeplinire a lucrărilor au formă standard, se semnează de șeful subdiviziunii beneficiare și nu conțin descrieri ale lucrului efectuat și rezultatului transmis beneficiarului.

➤ Conform contractului din 28.05.2008, încheiat între Fondator (fostul MDI) și Administratorul Î.S. „Registru” (dl Molojen V.), ultimului i-a fost stabilit salariul de funcție în mărime de 10800 lei (de la 01.08.2010 – 13200 lei), sporuri

pentru adaos personal - 50%, pentru secret - 20%, pentru maestru în tehnologii informaționale - 20%, concediu pentru 30 zile și indemnizație de concediu în mărime de 4 salarii de funcție. Se menționează că anterior, conform contractului încheiat la 02.07.2007 între Fondator și Administrator, remunerația Administratorului era formată din salariul de funcție, sporul pentru complexitate - 50% din salariul de funcție, sporul pentru profitabilitate, acordat conform legislației în vigoare, premiul pentru obținerea profitului și ajutorul material la concediu în mărime de 4 salarii de funcție.

Fondatorul Î.S. „Registru” (MTIC) nu a stabilit pe anul 2010 indicii de activitate a Întreprinderii (indicatorii de performanță), în baza cărora ar fi trebuit să determine sporurile și premiile conducătorului, conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr.985 din 27.09.2000¹⁸. Astfel, fără motivare economică, acesta a beneficiat de premii în sumă de 61,2 mii lei cu ocazia zilelor de sărbătoare (Paștele, Ziua telecomunicațiilor, Ziua independenței, Hramul orașului și Sărbătorile de iarnă). Astfel, salarizarea Administratorului Î.S. „Registru” în anul 2010 nu s-a bazat pe criteriile economice, reieșind din indicii economici și de producere ai Întreprinderii. În anul 2010, cheltuielile Î.S. „Registru” pentru retribuirea muncii Administratorului Întreprinderii au constituit 332,2 mii lei.

Concluzii: Î.S. „Registru” n-a întreprins măsuri suficiente pentru lichidarea deficiențelor constatate în Raportul de audit precedent al Curtii de Conturi. Astfel, pînă în prezent nu există un regulament unic pentru toate subdiviziunile Întreprinderii, care ar prevedea exhaustiv mărimea și condițiile de acordare a primelor, adaosurilor și ajutoarelor materiale.

În anul 2010 s-a admis acordarea neregulamentară a sporurilor la salariu în sumă de 7571,2 mii lei și contractarea nejustificată a muncii pe termen în sumă de 2760,5 mii lei.

Premierea Administratorului Î.S. „Registru” în anul 2010, în temeiul ordinelor MTIC, nu s-a bazat pe unii indicatori economici și de producere îndepliniți.

Recomandări Î.S. „Registru”:

9. Examinarea necesității menținerii sistemului tarifar de retribuire a muncii;

10. Elaborarea și aprobarea la Consiliul de administrație a unui regulament unic pentru toate subdiviziunile Întreprinderii, care ar prevedea exhaustiv mărimea și condițiile de acordare a primelor, adaosurilor și ajutoarelor materiale, precum și a ajustărilor necesare în contractul colectiv de muncă, cerințe înaintate de Curtea de Conturi, conform rezultatelor auditului precedent, dar care pînă în prezent n-au fost executate;

11. Sistarea acordării sporurilor și adaosurilor neprevăzute în contractul colectiv de muncă și în regulamentele de retribuire a muncii ale Întreprinderii;

12. Acordarea în termenele și în mărimea stabilită de legislație a concediilor de odihnă a angajaților Întreprinderii;

13. Examinarea necesității menținerii fondului pentru calcularea concediilor personalului tehnic;

14. Excluderea faptelor de încheiere a contractelor de muncă pe termen pentru efectuarea unor activități ce nu țin de atribuțiile Întreprinderii sau dublează activitatea angajaților Întreprinderii.

Recomandări MTIC:

15. Stabilirea unor indicatori de performanță, în funcție de specificul activității întreprinderilor subordonate, care urmează a fi realizați de administratorii acestora, pentru ca aceștia să poată beneficia de sporuri și adaosuri la salariu, cu excluderea acordării sporurilor ce nu țin de îndeplinirea acestor indicatori de performanță.

• Modalitatea de formare a statelor de personal a

determinat incertitudini și ambiguități în activitatea structurilor subordonate, a dus la dublarea funcțiilor între structurile Î.S. „Registru”, precum și între Întreprindere și MTIC, cauzând cheltuieli neregulamentare și suplimentare, care afectează costurile serviciilor de documentare a populației.

La situația din 31.12.2010, statele de personal ale Întreprinderii erau aprobate în număr de 1933,5 unități (inclusiv: 1178 funcționari; 539,5 specialiști; 216,5 muncitori), real fiind încadrate 1719 unități în bază de contract permanent și 433 - în bază de contract pe termen. Analizînd statele de personal, s-a constatat că personalul de conducere (directori, șefi de direcții, secții, birouri și adjuncții acestora) a constituit 16,6% din numărul total al statelor de personal, ceea ce reprezintă o persoană la 6 angajați, acest indice fiind în creștere cu 0,9% față de cei înregistrați la 01.01.2008, în timp ce statele de personal s-au micșorat cu 27,2% în raport cu aceeași perioadă. De menționat că, conform statelor de funcții, pentru procesul de documentare a populației erau prevăzute 1041 unități de personal.

➤ Auditul a constatat că organigrama și statele de personal nu reflectă situația reală privind angajarea persoanelor. Astfel, în statele de funcții lipsesc unitățile în anticamerele directorului general, vicedirectorilor generali și directorilor de departament, funcțiile acestora fiind exercitate de angajați care ocupă alte funcții (în anticamera directorului general - șeful Cancelariei; în anticamera prim-vicedirectorului general - șeful Biroului traduceri și redactare; în anticamera vicedirectorului general operațiuni - inspectorul din Secția informație și statistică; în anticamera vicedirectorului general administrare - economistul din Direcția planificare și bugetare; în anticamera fostului vicedirector general finanțe - redactorul Biroului traduceri și redactare; în anticamera directorului Departamentului documentare - inspectorul din Biroul analitico-organizatoric; în anticamera directorului Departamentului sisteme informaționale - traducătorul din Biroul de elaborare a proceselor de producere a documentelor).

➤ În martie 2010, în baza deciziei Consiliului de administrație, la Întreprindere au fost formate 2 subdiviziuni noi: Direcția de planificare și bugetare și Secția procurări, cu statele de personal de 8 unități și, respectiv, 6 unități. De menționat că, concomitent, Întreprinderea dispunea deja de subdiviziuni cu activități similare (Secția evidența consumurilor efective și veniturilor și Secția achiziții și furnizări), cu statele de personal de 3 unități și, respectiv, 10 unități, nefiind prezentată auditului justificarea necesității înființării noilor subdiviziuni. Totodată, regulamentele noilor subdiviziuni nu au fost aprobate pe parcursul anului 2010, în anul 2011 fiind aprobat doar Regulamentul Direcției de planificare și bugetare, iar Secția procurări, în statele de personal din 15.04.2011, nu s-a mai regăsit.

Conform dării de seamă, în 4 luni de activitate ale anului 2010, Direcția de planificare și bugetare a elaborat doar Regulamentul său de activitate și a efectuat o analiză a veniturilor și cheltuielilor subdiviziunilor teritoriale ale Întreprinderii. Totodată, doi angajați ai acestei Direcții îndeplinesc activități în anticamera viceministrului și contabilitatea MTIC. Pentru întreținerea Direcției date, în anul 2010 Î.S. „Registru” a suportat cheltuieli în sumă de 164,6 mii lei. Secția procurări a analizat datele contabile și contractele încheiate în anul 2010, prezentînd mai multe propuneri pentru economisirea mijloacelor Întreprinderii și inițiind semnarea mai multor contracte „în condiții mai avantajoase”, care au rămas nerealizate. Pentru întreținerea acestei secții, Î.S. „Registru” a suportat cheltuieli în sumă de 166,0 mii lei.

➤ La situația din 31.12.2010, Departamentul management

¹⁸ Hotărârea Guvernului nr.985 din 27.09.2000 „Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la salarizarea conducătorilor întreprinderilor de stat, întreprinderilor cu capital majoritar de stat și ai celor monopoliste, indicate de Guvern”. Abrogată la 10.12.2010, prin Hotărârea Guvernului nr.1105 din 06.12.2010 (în continuare - Hotărârea Guvernului nr.985 din 27.09.2000).

al proiectelor și serviciilor dispunea de 97 unități de personal, inclusiv Direcția produse și servicii noi – 69 unități. Conform Regulamentului acestei Direcții, principalele sarcini țin de elaborarea și promovarea politicii de dezvoltare a sistemului de prestare a serviciilor și realizare a produselor de către Î.S. „Registru”, efectuarea descrierii și optimizării proceselor interne ale Întreprinderii, elaborarea și monitorizarea executării contractelor de prestări servicii și realizarea produselor Întreprinderii etc. Deși pe parcursul anilor 2009-2010 Direcția a efectuat diferite activități și a propus implementarea unor noi modalități (electronice) de contractare și achitare a serviciilor și produselor Întreprinderii (confectionarea ștampilelor, apostilarea documentelor eliberate de către Întreprindere, servicii educaționale, eliberarea numerelor de înmatriculare personale, achitarea serviciilor prin cartele electronice, procurarea unui nou utilaj pentru tipografie etc.), doar unele din ele au fost implementate (stabilirea unor noi prețuri la confectionarea ștampilelor, la primirea informației privind mijlocul de transport și la accesarea bazei de date „Acces”). Astfel, potențialul Direcției pentru lărgirea serviciilor prestate și îmbunătățirea proceselor de producție a Întreprinderii nu a fost utilizat la capacitatea deplină, Întreprinderea suportând cheltuieli ineficiente de întreținere a acestei Direcții în sumă de circa 6392,6 mii lei.

➤ **Auditul a constatat că cerințele anterioare ale Curții de Conturi privind eliminarea dublării funcțiilor între Î.S. „Registru” și MTIC nu au fost îndeplinite.** MTIC a continuat practica de imixtiune în activitatea întreprinderilor din subordine și de utilizare a mijloacelor financiare ale acestora pentru îndeplinirea atribuțiilor sale. Astfel, în cadrul ministerului și al Î.S. „Registru” există subdiviziuni cu aceleași funcții și atribuții, care, conform Regulamentului aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.389 din 17.05.2010¹⁹, sînt atribuții exclusive ale MTIC și/sau care nu țin de competența Î.S. „Registru”, ceea ce determină riscul de dublare a exercitării activității și a utilizării iraționale a resurselor financiare. Astfel, în cadrul Direcției juridice și reglementări a Î.S. „Registru” (22 unități) activează Secția normativ-juridică și Secția acte internaționale și integrare europeană, cu statele de personal de 11 unități. Concomitent, în organigrama MTIC există Secția acte normative și Secția relații externe și integrare europeană cu statele de personal de 8 unități.

Conform dării de seamă a Direcției juridice și reglementări a Î.S. „Registru”, pe parcursul anului 2010, aceasta a examinat 399 materiale parvenite de la diverse autorități publice (din care 123 proiecte de acte normative pe marginea cărora au fost întocmite avizele respective), a elaborat 6 acte normative, care au fost ulterior aprobate de către Parlament sau Guvern, altele 6 acte aflându-se în stadiu de coordonare și examinare. Totodată, aceleași acte normative au fost indicate și în Raportul de activitate al Direcției juridice a MTIC. În anul 2010, cheltuielile Î.S. „Registru” pentru întreținerea Direcției juridice și reglementări au constituit 2128,8 mii lei, din care jumătate, sau circa 1064,4 mii lei, sînt aferente îndeplinirii atribuțiilor MTIC privind elaborarea cadrului legislativ și normativ.

Auditul a constatat o situație analogică și în cazul activității Secției cercetări analitice a Direcției de elaborare și dezvoltare sisteme informaționale a Î.S. „Registru”. Pe parcursul anului 2010, această Secție a participat la elaborarea cadrului legislativ, analiza și monitorizarea procesului de îndeplinire a planului de acțiuni pentru realizarea Strategiei naționale „Moldova electronică”, elaborarea și coordonarea proiectelor de strategii și programe de dezvoltare socioeconomică din domeniul tehnologiei informației și comunicațiilor, pregătirea și participarea la organizarea diferitor evenimente (ediția a IV-a a „Săptămîinii Telecomunicațiilor și Societății Informaționale” etc.),

participarea la evenimentele din cadrul Comunității Regionale în domeniul Comunicațiilor a CSI (participarea la organizarea Reuniunii a 16-a a Consiliului Coordonator pentru Informatizare al țărilor membre ale CSI din 28 septembrie 2010 din or. Chișinău etc.), participarea în cadrul diferitor grupuri de lucru internaționale. Și în acest caz, aceleași acțiuni au fost indicate și în rapoartele de activitate ale Direcției juridice și Direcției politici în domeniul tehnologiilor informaționale a MTIC.

De menționat că doi colaboratori ai Secției cercetări analitice a Direcției de elaborare și dezvoltare sisteme informaționale a Î.S. „Registru” îndeplinesc funcțiile în anticamera ministrului și a viceministrilor la MTIC. În anul 2010, Î.S. „Registru” a suportat cheltuieli pentru întreținerea acestei Secții în sumă de 1401,7 mii lei. De asemenea, un angajat al Î.S. „Registru” a exercitat funcția de purtător de cuvînt al MTIC, cheltuielile de salarizare (inclusiv contribuțiile de asigurări sociale și medicale) în anul 2010 constituind circa 118,7 mii lei.

Situația constatată de către audit este motivată de către MTIC prin faptul că „în aparatul central al ministerului nu există o structură specializată care să efectueze studii de analiză, cercetări și alte studii auxiliare necesare în cadrul lucrărilor de elaborare a documentelor de politici și a proiectelor de acte normative. Respectiv, colaboratorii Secției cercetări analitice a Direcției de elaborare a sistemelor informaționale a Î.S. „Registru” acordă o asistență metodică și consultativă cu privire la dezvoltarea și implementarea tehnologiilor moderne în Uniunea Europeană etc.”.

Concluzii: *Statele de personal ale Î.S. „Registru” sînt elaborate și aprobate arbitrar, fără a se ține cont de personalul necesar pentru îndeplinirea atribuțiilor Întreprinderii și de intensitatea muncii existente; unele subdiviziuni ale Întreprinderii dublează activitatea MTIC sau a altor subdiviziuni ale ei, prin ce au fost suportate cheltuieli iraționale în sumă de 2749,4 mii lei.*

Introducerea unor state de funcții s-a efectuat fără o analiză a necesității acestora și fără stabilirea necesității atribuțiilor ce trebuie îndeplinite, precum și a indicatorilor ce urmează a fi realizați, prin ce au fost suportate cheltuieli ineficiente în sumă de 166,0 mii lei.

Recomandări Î.S. „Registru”:

16. *Revizuirea statelor de personal ale Î.S. „Registru” și ajustarea lor la normele necesare pentru asigurarea îndeplinirii atribuțiilor și volumului de lucru, cu fundamentarea acestora;*

Recomandări MTIC:

17. *Revizuirea statelor de personal ale MTIC, ajustînd numărul acestora la nivelul necesar îndeplinirii sarcinilor stabilite;*

18. *Excluderea practicii de antrenare a colaboratorilor Î.S. „Registru” la îndeplinirea sarcinilor exclusive ale MTIC;*

• **Procesul de asigurare a subdiviziunilor Î.S. „Registru” cu spațiu generează cheltuieli suplimentare care influențează costurile serviciilor prestate.** Cheltuielile Întreprinderii pentru locațiune în anul 2010 au constituit 5078,5 mii lei, marea majoritate a cărora au fost suportate ineficient.

➤ Reieșind din informația prezentată de către Î.S. „Registru”, aceasta nu are stabilite normele de suprafață necesară unui colaborator din oficiile teritoriale pentru prestarea serviciilor, inclusiv lipsesc temeiurile stabilirii acestor norme. În informație se indică că astfel de norme sînt stabilite în Regulamentul privind condițiile de muncă, organizarea regimului de muncă și odihnă a persoanelor ce lucrează cu terminale video, mașini personale electronice de calcul, aprobat de către medicul-șef sanitar de stat al RM la 09.11.1999, și acestea trebuie să nu fie mai mici de 6m² de suprafață și un volum de aer de 20m³. De asemenea, potrivit Hotărîrii Guvernului nr.385 din 05.07.1996²⁰, mărimea suprafețelor de lucru pentru un angajat se prevede de circa 6 m².

¹⁹ Pct.7 alin.1)-4), alin.10)-13) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea Ministerului Tehnologiilor Informaționale și Comunicațiilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.389 din 17.05.2010.

²⁰ Hotărârea Guvernului nr.385 din 05.07.1996 „Cu privire la dezvoltarea registrului de stat al populației” (cu modificările ulterioare).

Auditul a constatat că în clădirile Î.S. „Registru” și, în special, în cele arendate această normă este cu mult mai mare, constituind la Biroul Examinare și Evidență a Transportului (în continuare – BEET) Cantemir - 73,9 m² la un agajat, la Biroul Evidență și Documentare a Populației (în continuare – BEDP) Dondușeni - 42,5 m²; BEDP Ustia - 31,1 m²; BEDP și BEET Vulcănești - 27,8 m²; BEDP și BEET Ialoveni - 27,3 m² etc. Această situație denotă utilizarea irațională a spațiului arendat și suportarea unor cheltuieli neargumentate privind arenda încăperilor pentru oficiile teritoriale și pentru serviciile comunale aferente acestor încăperi.

Auditul a constatat că unele încăperi din or. Fălești, str. Ștefan cel Mare 18 (179,6 m²); or. Bălți, str. Păcii 22 (334,3 m²) și or. Chișinău, str. Gh. Asachi 23a (127,3 m²), aflate în proprietatea Î.S. „Registru”, la momentul efectuării auditului nu se foloseau.

➤ În lipsa unor argumente economice, în anul 2010 Î.S. „Registru” a suportat cheltuieli pentru arenda unor încăperi în sumă de 825,3 mii lei, în localitățile unde Î.S. „Registru” dispunea de încăperi libere sau spații utilizate ineficient. Astfel, de la 2 agenți economici în mun. Chișinău au fost arendate încăperi cu suprafața de 18,4 m² și 259,4 m² (str. A. Doga 30/1), suportând în anul 2010 cheltuieli în sumă de 11,7 mii lei și, respectiv, de 390,9 mii lei, în timp ce în mun. Chișinău întreprinderea deține încăperi libere pe str. Gh. Asachi 23a (127,3 m²) și str. Gh. Asachi 11/1 (270,9 m²).

Aceeași situație s-a constatat și în or. Bălți, unde întreprinderea deține 2 imobile cu suprafața, respectiv, de 1557,2 m² și 334,3 m², totodată arendând de la Î.S. „Poșta Moldovei” încăperi cu suprafața de 402,0 m², pentru care în anul 2010 a suportat cheltuieli în sumă de 236,1 mii lei.

Cheltuielile neargumentate, suportate în anul 2010 pentru arenda încăperilor în or. Cantemir, or. Cahul, or. Criuleni și or. Taraclia, unde întreprinderea are în proprietate sau în folosință încăperi, au constituit 186,6 mii lei.

Cheltuieli esențiale a suportat Î.S. „Registru” la arendarea de la S.R.L. „Rovet-Grup” a încăperilor pentru amplasarea Secției mecanice din str. Uzinelor 96/3 și pentru amplasarea garajelor din str. Prunului 22, care au constituit 431,8 mii lei și, respectiv, 1586,7 mii lei. Conform contractelor încheiate, prețurile de locațiune a încăperilor pentru Secția de producere (de metal) constituie 3400 dolari SUA pe lună, pe un termen de până la 01.06.2026, și, respectiv, a garajelor - 9770 euro pe lună, pe un termen de până la 01.11.2013. De menționat că, numai în anul 2007, Î.S. „Registru” a efectuat reparații în aceste imobile în sumă de 1432,5 mii lei și, respectiv, de 1385,0 mii lei.

Auditul a remarcat, de asemenea, că, deși în raportul precedent al Curții de Conturi s-a menționat lipsa acordului proprietarului imobilelor privind efectuarea reparațiilor și construcțiilor și soarta acestora în cazul rezilierii contractului de arendă, până în prezent acest aspect juridic n-a fost reglementat. Totodată, Î.S. „Registru” n-a înregistrat la Î.S. „Cadastru” dreptul de arendă a imobilelor din str. Prunului 22. Conform bazei de date a IFPS, S.R.L. „Rovet-Grup” are înregistrați ca fondatori 2 angajați ai Î.S. „Registru”, care dețin câte 25% din capitalul social al societății.

La 04.05.2011, Î.S. „Registru” a anunțat SRL „Mintaca&Co” despre rezilierea unilaterală a contractului de arendă a imobilului din str. A. Doga 30/1 începând cu 01.07.2011, ca urmare a încetării activității din data de 26.06.2011 a Secției de primire și eliberare a documentelor urgente nr.2. De asemenea, conform informației prezentate, după finalizarea auditului, la 13.07.2011, Î.S. „Registru” a reziliat contractul de arendă a garajelor din str. Prunului 22, încheiat cu SRL „Rovet-Grup”. Astfel, investițiile efectuate de întreprindere în anul 2007 în reparația imobilelor arendate nu vor mai putea fi recuperate.

➤ S-a constatat că prețurile de arendă ale unor încăperi

pentru oficiile teritoriale sînt mult mai mari decît prețul de arendă al unor încăperi similare pentru alte oficii. În anul 2010, costul anual suportat de către întreprindere pentru arenda 1 m² de încăperi în or. Vulcănești constituie 1426,9 lei/m², or. Căușeni - 703,2 lei/m², or. Ștefan Vodă - 594,5 lei/m², s. Varnița - 522,1 lei/m², or. Cantemir - 489,2 lei/m², pe cînd în or. Chișinău este de 1507,0 lei/m², or. Ialoveni - 344,0 lei/m², or. Dondușeni - 284,0 lei/m².

În or. Vulcănești, Î.S. „Registru” arenda 226 m² de spațiu în încăperi de la un agent economic cu 117,3 mii lei (fără TVA) pe an, sau 519 lei/m², iar contractul cu o persoană fizică a fost încheiat pe un termen de 25 ani, la 10.04.2009, deja cu prețul de 336,6 mii lei pe an pentru 235,9 m², sau de 3 ori mai mult.

În or. Cantemir, Î.S. „Registru” arenda 123,8 m² de la un agent economic, cu prețul de 29,2 mii lei (fără TVA) pe an, sau 235,7 lei/m², iar contractul cu o persoană fizică a fost încheiat la 22.07.2010, pe un termen de 10 ani, deja cu prețul de 90,4 mii lei pentru 184,8 m², sau de 2 ori mai mult. De menționat că clădirea arendată de la persoana fizică a fost procurată de către aceasta în decembrie 2009, iar valoarea bunului este evaluată de către Î.S. „Cadastru” la prețul de 171,9 mii lei.

O creștere semnificativă a prețului de arendă, în comparație cu anul 2007, s-a înregistrat la arenda încăperilor pentru Oficiul Căușeni de la o persoană fizică (de la 72,3 mii lei pentru 391,4 m² pînă la 218,0 mii lei pentru 310,0 m², sau de 3,8 ori). Contractul ce prevede noul preț de arendă a fost încheiat la 01.11.2009.

Contractul privind arenda în or. Ștefan Vodă a încăperilor cu suprafața de 363,4 m², la prețul de 259,3 mii lei pe an, a fost încheiat la 15.01.2009 și este valabil pînă la 31.12.2024. De menționat că anterior Î.S. „Registru” primise în comodat de la spitalul raional Ștefan Vodă încăperi cu suprafața de 469,3 m², iar contractul de comodat era valabil pînă la 01.08.2030.

O creștere semnificativă a prețului de arendă, în comparație cu anul 2007, s-a înregistrat și la arenda încăperilor cu suprafața de 386,2 m² pentru Oficiul Varnița de la o persoană fizică (de la 118,4 mii lei pînă la 201,6 mii lei, sau de 2 ori). Contractul ce prevede noul preț de arendă a fost încheiat la 01.01.2009 și prevedea un preț de 155,4 mii lei pe an, însă prin adendumul din 01.01.2010 prețul a fost majorat pînă la 201,6 mii lei.

➤ În lipsa unor argumente economice credibile, au fost luate în comodat încăperile cu suprafața de 250 m² pentru Biroul de Înmatriculare a Transporturilor (în continuare – BÎT) nr.7 de la S.R.L. „Custodis”. Astfel, în baza notei de serviciu a șefului BÎT nr.7, s-a indicat că încăperile în care se afla la moment BÎT nr.7 (str. Calea Leșilor nr.14), primite în comodat de la S.A. „Taxi Service”, cu suprafața de 71m², conform contractului din 01.12.2008, sînt „într-o stare nefavorabilă, nu corespund cerințelor și regulilor securității muncii și antiincendiară” și s-a propus încheierea contractului de comodat cu S.R.L. „Custodis” pentru încăperile cu suprafața de 250m². Acest contract a fost încheiat pe perioada de la 01.11.2010 pînă la 31.10.2015, iar conform ordinului Î.S. „Registru” din 18.10.2010, în aceste spații a fost dislocat BÎT nr.7. Totodată, spațiile din str. Calea Leșilor nr.14 nu au fost returnate, în acestea fiind înființat BÎT nr.10, care în anul 2010 a înregistrat venituri de 20,5 mii lei și cheltuieli în sumă de 46,9 mii lei. Astfel, argumentele Î.S. „Registru” privind arendarea unor noi încăperi pentru BÎT nr.7 au fost false.

De menționat că întreprinderile care au predat în comodat Î.S. „Registru” spații pentru amplasarea Birourilor de înmatriculare a transporturilor nu indică separat cheltuielile pentru serviciile comunale și modalitatea de calculare a lor, ceea ce denotă riscul de suportare a unor cheltuieli nejustificate. Ca urmare, Î.S. „Registru”, la 05.04.2011, a remis la 4 întreprinderi o solicitare privind confirmarea acestora la prevederile Codului civil și indicarea modului de stabilire a cheltuielilor pentru serviciile comunale.

➤ În anul 2010 au fost suportate neargumentat de către Î.S.

„Registru” cheltuielile pentru arenda panourilor informaționale în sumă de 843,7 mii lei de la S.R.L. „Altent-Com” și pentru arenda blocurilor sanitare mobile în sumă de 100,0 mii lei de la S.A. „Anghelina”. Astfel, informații exhaustive privind activitatea întreprinderii sînt plasate pe pagina de Internet www.registru.md, precum și în incinta oficiilor întreprinderii, iar blocurile sanitare mobile erau amplasate lângă clădirile dotate cu rețele ingineresti de apă și canalizare și, respectiv, cu blocuri sanitare.

➤ Î.S. „Registru” n-a îndeplinit în totalitate cerința Curții de Conturi din Hotărîrea nr.24 din 22.05.2008 și n-a soluționat problema privind înregistrarea drepturilor asupra terenurilor și imobilelor aflate în proprietate și folosință. Astfel, nu este asigurată întocmirea juridică a drepturilor privind amplasarea subdiviziunilor din or.Glodei, or.Singerei, or.Fălești, or.Taraclia, or.Ocnița, or.Hincești, care, conform pct.3 din Hotărîrea Guvernului nr.398 din 06.06.2001²¹, trebuiau transmise de la balanța organelor teritoriale ale afacerilor interne la balanța Departamentului Tehnologii Informaționale.

Pentru imobilele unde sînt amplasate 8 oficii se execută lucrări cadastrale de către Î.S. „Ingeocad”, însă, din cauza că Primăria mun. Chișinău și primăriile centrelor raionale (Cantemir, Cahul, Basarabeanca, Ceadr-Lunga, Telenești) nu aprobă planul geometric din lipsa documentației pe aceste sectoare, lucrările nu sînt finalizate.

De asemenea, dreptul de folosință a încăperilor din or.Taraclia, str.Lenin 128, era contestat în judecată de către Consiliul orașenesc Taraclia.

Concluzii:

În anul 2010, Î.S. „Registru” a suportat ineficient cheltuieli de locațiune în sumă de 1769,0 mii lei.

În lipsa unor argumente economice, întreprinderea suportă cheltuieli suplimentare ca urmare a contractării serviciilor de locațiune la prețuri înalte și folosirii neraționale a spațiilor.

Î.S. „Registru” nu a definitivat înregistrarea drepturilor asupra bunurilor imobile aflate în folosință și n-a întreprins măsuri pentru recuperarea investițiilor în bunurile imobile primite în locațiune.

Recomandări Î.S. „Registru”:

19. Examinarea oportunității contractării serviciilor de locațiune în localitățile unde întreprinderea deține în proprietate sau în comodat bunuri imobile;

20. Întreprinderea măsurilor necesare pentru conformarea suprafeței spațiilor deținute la suprafața regulamenteră necesară pentru activitatea unui angajat;

21. Luarea în locațiune a încăperilor în bază de licitație și la un preț al 1 m² de spațiu ce nu depășește valoarea de piață a acestuia în localitatea dată;

22. Definitivarea înregistrării drepturilor asupra bunurilor imobile aflate în folosință.

• **Lipsa informației privind valoarea rebutului stabilit la diferite etape ale procesului de producție și neîntreprinderea măsurilor întru recuperarea de la furnizori a costului materiei prime necalitative și a cheltuielilor aferente suportate duc la majorarea costului de producere a documentelor.**

Orice proces de producție presupune existența rebutului. Reglementarea mărimii rebutului, în lipsa unor norme aprobate, intră în sarcina producătorului. La Î.S. „Registru” există două tipuri de rebut: în limita normelor și supranormă. Mărirea rebutului din materialele de consum acceptat în procesul de producție se stabilește anual, prin ordinul întreprinderii, în anul 2010 (ordinul din 14.01.2010)

constituind 5% din numărul documentelor perfectate în procesul de producție a pașapoartelor și 3% - în procesul de producție a altor documente. Totodată, conform aceluiași ordin, pierderile de materiale de consum, suportate din vina colaboratorilor întreprinderii, trebuie să constituie nu mai mult de 0,5% din numărul total al producției finite și se includ în mărimile totale ale pierderilor stabilite.

Conform datelor contabile, în anul 2010, în limita normelor aprobate ale rebutului, a fost înregistrată la contul altor cheltuieli operaționale suma de 1750,8 mii lei, dar care n-a fost luată în calcul la stabilirea tarifului de perfectare a documentelor, deși cheltuielile țin de procesul de producție. Din aceste cheltuieli, 779,3 mii lei reprezintă costul buclelelor de pașapoarte (22317 buc.) și 620,6 mii lei - costul laminatului PA. Astfel, circa 80% din toate cheltuielile de rebut sînt aferente procesului de producere a pașapoartelor.

Totodată, cheltuielile privind rebutul materialelor de consum, care sînt mai mari decît normele stabilite, au constituit 753,4 mii lei, iar ținînd cont de TVA aferentă acestor consumuri trecute la cheltuieli, valoarea cheltuielilor pentru rebutul supranormat constituie 904,0 mii lei. Și în acest caz, circa 90% din cheltuielile de rebut țin de procesul de producere a pașapoartelor.

De menționat că Î.S. „Registru” nu deține informația privind valoarea rebutului stabilit la diferite etape ale procesului de producție, pentru a putea fi utilizată la stabilirea costurilor reale la diferite etape de producție, deoarece Direcția de producere a documentelor nu indică astfel de informații la înregistrarea rebutului.

Î.S. „Registru” a suportat cheltuieli la importul și exportul materiilor prime necalitative livrate de către companiile „De La Rue International” Ltd și „Vuance” Ltd, în sumă de 842,9 mii lei, inclusiv taxe vamale - 187,4 mii lei, proceduri vamale - 23,6 mii lei, și TVA - 632,0 mii lei. Astfel, „De La Rue International” Ltd a livrat buclele de pașapoarte în sumă de 9,6 mii dolari SUA destinate Angolei, care au fost întoarse furnizorului, pentru care Î.S. „Registru” a suportat cheltuieli de 40,3 mii lei. Î.S. „Registru” a primit de la „Vuance” Ltd laminat pentru pașapoarte și hîrtie necalitative în sumă de 225,6 mii dolari SUA, care au fost returnate furnizorului, suportîndu-se cheltuieli aferente în sumă de 802,6 mii lei. Deși prin scrisorile din 31.03.2010 și din 26.05.2010 „Vuance” Ltd recunoaște livrarea unor materiale necorespunzătoare și indică că va compensa cheltuielile de livrare, pînă la finalizarea auditului acestea nu au fost recunoscute oficial și returnate Î.S. „Registru”.

Concluzii: Managementul defectuos al Î.S. „Registru” și controlul intern insuficient au determinat lipsa informației privind valoarea rebutului stabilit la diferite etape ale procesului de producție și motivul apariției acestuia, precum și lipsa determinării cheltuielilor suportate pentru fiecare motiv în parte. Î.S. „Registru” nu a înaintat reclamațiile respective către furnizori pentru compensarea prejudiciilor suportate, înregistrîndu-le direct la cheltuieli (842,9 mii lei), astfel mărînd costul de perfectare a documentelor.

Recomandări Î.S. „Registru”:

23. Întreprinderea măsurilor legale în vederea recuperării de la furnizori a cheltuielilor de 842,9 mii lei;

24. Analizarea și determinarea motivelor apariției rebutului și a cheltuielilor suportate pentru fiecare din acestea, cu recuperarea, în condițiile legii, a pierderilor de la persoanele vinovate.

• **Mecanismul cu privire la acordarea scuturilor pentru perfectarea documentelor necesită îmbunătățiri.**

Pe parcursul mai multor ani, în baza prevederilor diferitor acte normative și administrative²² (unele prevederi ale cărora se

²¹ Hotărîrea Guvernului nr.398 din 06.06.2001 „Cu privire la Departamentul Tehnologii Informaționale” (cu modificările ulterioare).

²² Procesul-verbal nr.8 din 14.09.2001 al Comisiei guvernamentale pentru elaborarea și introducerea Sistemului național de pașapoarte, Registrului de stat al populației și altor sisteme de importanță statală.

Hotărîrea Guvernului nr.358 din 26.03.2003 „Despre aprobarea Programului de acțiuni privind protecția socială a absolvenților școlilor de tip-internat, copiilor orfani și copiilor rămași fără ocrotirea părintească, aflați sub tutelă pentru anul 2003”.

Hotărîrea Guvernului nr.271 din 18.03.2004 „Cu privire la aprobarea Modificărilor și completărilor operate în unele hotărîri ale Guvernului”.

Dispoziția Guvernului nr.58 din 17.05.2004 „Privind acordarea de facilități unor categorii de persoane la eliberarea documentelor de identitate”.

Dispoziția Guvernului nr.70 din 20.07.2005 „Privind schimbarea fără plată a fișei de însoțire a buletinului de identitate cu stampila votat”.

Hotărîrea Guvernului nr.844 din 18.12.2009 „Cu privire la asigurarea cetățenilor Republicii Moldova cu buletine de identitate”.

Hotărîrea Guvernului nr.926 din 07.10.2010 „Cu privire la asigurarea cu buletin de identitate a persoanelor care au suferit de pe urma inundațiilor din vara anului 2010”.

dublează), mai multor categorii de persoane au fost acordate facilități la achitarea serviciilor de documentare. Astfel, în anul 2010, Î.S. „Registru” a eliberat gratuit, sau cu achitare parțială, 84067 documente în valoare de 7322,1 mii lei, inclusiv la decizia conducerii Î.S. „Registru” – 600 documente în sumă de 144,9 mii lei. Valoarea acestor documente nu a fost înregistrată la veniturile întreprinderii, iar cheltuielile suportate pentru perfecțarea lor gratuită nu au fost acoperite din sursele de finanțare a acestora, prin ce s-au denaturat rapoartele financiare ale Î.S. „Registru” pe anul 2010 la capitolul venituri.

Cheltuielile pentru documentele eliberate conform prevederilor Hotărârilor Guvernului nr.844 din 18.12.2009 și nr.926 din 07.10.2010, în sumă de 5350,2 mii lei și, respectiv, de 5,5 mii lei, urmau a fi suportate din contul profitului net obținut în anul gestionar de către Î.S. „Registru” și destinat defalcării regulamentare²³ în bugetul de stat, iar în cazul insuficienței lor urmau a fi acoperite de la bugetul de stat, ceea ce nu s-a efectuat în anul 2010. Pe parcursul auditului, Î.S. „Registru” a corectat mărimea veniturilor pe anul 2010 și TVA calculată, majorându-le cu 4458,5 mii lei și, respectiv, cu 891,7 mii lei, totodată diminuând defalcările din profitul net al întreprinderii, destinat transferării în bugetul de stat. De menționat că nerefectarea în termen a cheltuielilor suportate de către Î.S. „Registru” la acest capitol determină și nerefectarea acestora la executarea de casă a bugetului de stat pe anul 2010.

De asemenea, conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr.959 din 09.09.2005²⁴, din contul mijloacelor bugetului de stat sînt suportate cheltuielile ce țin de documentarea populației din localitățile din stînga Nistrului. Astfel, în anul 2010, pentru cetățenii din aceste localități au fost perfectate 2924 pașapoarte și 2808 buletine de identitate în valoare de 1007,0 mii lei, din care din bugetul de stat au fost achitate mijloace financiare în sumă de 909,0 mii lei, datoria bugetului la 01.01.2011 constituind 83,3 mii lei. De menționat că, odată cu eliberarea doar a pașapoartelor biometrice, cheltuielile bugetului de stat vor crește semnificativ la acest capitol.

Concluzii: Î.S. „Registru”, în anul 2010, a perfectat gratuit documente în valoare de 1966,4 mii lei, pentru care nu s-au stabilit sursele de finanțare.

Recomandări Î.S. „Registru”:

25. Înregistrarea regulamentară a veniturilor și cheltuielilor întreprinderii, rezultate din perfecțarea gratuită a documentelor;

Recomandări MTIC:

26. Revizuirea cadrului normativ în vigoare privind acordarea facilităților la documentarea populației, cu stabilirea exhaustivă a surselor de finanțare a documentării gratuite a populației, înaintînd Guvernului în modul stabilit propunerile corespunzătoare.

• **Lipsa controlului asupra modalității de acordare a diferitor sponsorizări generează cheltuieli neregulate, ineficiente și neproductive, care afectează tariful pentru documentele perfectate, acest domeniu necesitînd o îmbunătățire semnificativă.**

În anul 2010, la Î.S. „Registru” cheltuielile pentru sponsorizare au constituit 3055,8 mii lei, din care 2127,2 mii lei – în mijloace financiare. Sponsorizarea s-a acordat în baza ordinului Î.S. „Registru”, la solicitările persoanelor fizice, organizațiilor obștești, instituțiilor bugetare, indicațiilor organelor ierarhic superioare ale administrației publice centrale. Ultima situație, în viziunea auditului, poate fi calificată ca imixtiune în activitatea Î.S. „Registru”.

Se denotă că sponsorizarea s-a efectuat în lipsa unui

capitol de cheltuieli aprobat în acest scop și în lipsa acordului Consiliului de administrație, iar eliberarea mijloacelor tehnice și a bunurilor materiale, cu titlu de sponsorizare, s-a efectuat cu nerespectarea prevederilor Regulamentului aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 480 din 28.03.2008²⁵, în lipsa autorizației autorității centrale de specialitate – MTIC.

În acest aspect, auditul relevă că cerința Curții de Conturi din Hotărîrea nr.24 din 22.05.2008 privind elaborarea unui Regulament privind modul și sursele de acordare a sponsorizărilor pînă în prezent n-a fost executată. Întreprinderea dispune de un regulament privind efectuarea sponsorizării, ca anexă la politica de contabilitate pe anul 2008, care include prevederi referitor la modul de perfecțare a documentelor, care servesc drept bază pentru înregistrarea acestor cheltuieli în evidența contabilă.

Totodată, auditul relevă că la Î.S. „Registru” lipsesc reglementări privind: organul sau persoana autorizată să aprobe direcția concretă de sponsorizare, modul de acordare și urmărirea a utilizării după destinație a mijloacelor bănești alocate pentru sponsorizări sau a confirmării arbitrare despre faptul primirii mijloacelor bănești și utilizării lor conform destinației, după cum prevede art.23 din Legea nr.1420-XV din 31.10.2002²⁶. Astfel, la Î.S. „Registru” acordarea sponsorizărilor se efectuează fără un control ulterior, ceea ce determină sporirea riscului de utilizare contrar destinației a mijloacelor alocate și neatingerea obiectivului sponsorizării.

În perioada auditată, cei mai mari beneficiari de sponsorizare au fost: Direcția medicală a Ministerului Afacerilor Interne – 843,0 mii lei, MTIC – 411,2 mii lei (desfășurarea taberei de vară pentru cîștigătorii concursului „ITineret-viitorul începe cu tine”), Ministerul Finanțelor – 250,0 mii lei (pentru sinistrații din raionul Hîncești), Cancelaria de Stat – 181,8 mii lei (felicitări și permise cu cip), Asociația ziariștilor economiști – 102,0 mii lei (usb flash drive), I.M. „Standard Vision” – 100,0 mii lei (pentru concertul de Ziua independenței) etc.

Î.S. „Registru” a continuat confecționarea fără plată a legitimațiilor cu cip pentru diferite autorități ale administrației publice centrale și a ștampilelor pentru foștii deținuți de patente²⁷, suportînd în continuare cheltuieli fără ca acestea să fie restituite.

Pe lîngă cheltuielile de sponsorizare, Î.S. „Registru” a suportat și alte cheltuieli aferente transmișii gratuite a activelor întreprinderii. Astfel, Î.S. „Registru” a transmis Cancelariei de Stat, la 22.02.2010, hardware și soft pentru sisteme de securitate în sumă de 273,6 mii lei (inclusiv TVA), înregistrate ca „cheltuieli materiale”. La cheltuieli neproductive au fost înregistrate cheltuielile în sumă de 200,7 mii lei, aferente acordării cu titlu gratuit a tehnicii către persoanele fizice (în special în scop de premiere) și ieșirilor cu titlu gratuit către Cancelaria de Stat (felicitări de 48,4 mii lei) și Direcția de Administrare a Clădirilor Guvernului (aparate electrice – 72,3 mii lei). De asemenea, au fost achitate persoanelor fizice diferite ajutoare financiare și burse în sumă de 87,9 mii lei. La acordarea sponsorizării și ajutoarelor materiale persoanelor fizice Î.S. „Registru” calculează din suma acordată impozitul pe venit la sursa de plată în mărime de 15%, suportînd cheltuieli în anul 2010 în sumă de 32,1 mii lei.

Concluzii:

În anul 2010, Î.S. „Registru” a suportat în mod voluntar și nefondat cheltuieli de sponsorizare și alte cheltuieli aferente transmișii gratuite a activelor întreprinderii în sumă de 3650,1 mii lei, în lipsa aprobării Consiliului de administrație, limitei anuale și a unui control asupra utilizării acestora conform destinației.

²³ Hotărîrea Guvernului nr.1396 din 12 decembrie 2007 „Cu privire la unele aspecte ce țin de repartizarea profitului net anual al întreprinderilor de stat și al societăților pe acțiuni cu cota de participare a statului”. Abrogată la 04.03.2011, prin Hotărîrea Guvernului nr.110 din 23.02.2011.

²⁴ Hotărîrea Guvernului nr.959 din 09.09.2005 „Cu privire la măsurile de asigurare a confirmării cetățeniei și documentării populației din localitățile din stînga Nistrului (Transnistria)”.

²⁵ Hotărîrea Guvernului nr.480 din 28.03.2008 „ Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de determinare și comercializare a activelor neutilizate ale întreprinderilor”.

²⁶ Legea nr.1420-XV din 31.10.2002 „Cu privire la filantropie și sponsorizare”.

²⁷ Hotărîrea Guvernului nr.42 din 12.01.2007 „Cu privire la patenta de întreprinzător”.

Acordarea sponsorizării pentru cheltuieli curente preponderent instituțiilor finanțate din bugetul public național denotă o gestiune iresponsabilă a acestor cheltuieli și determină riscul utilizării neconforme a mijloacelor din sponsorizare.

Auditul denotă că Î.S. „Registru”, dispunând de mijloace financiare libere, le utilizează fără un control adecvat, iar Consiliul de administrație al Î.S. „Registru”, la repartizarea profitului net, alocă în bugetul de stat o sumă neadecvată.

Recomandări Î.S. „Registru”:

27. Elaborarea unui regulament care să stabilească exhaustiv limita cheltuielilor în domeniul sponsorizării, organul sau persoana autorizată să aprobe direcția concretă de sponsorizare, modul de acordare și urmărirea a utilizării după destinație a mijloacelor materiale și financiare etc., cerință înaintată de Curtea de Conturi și în Hotărârea nr.24 din 22.05.2008;

28. Respectarea prevederilor regulamentare la ieșirea activelor neutilizate în procesul tehnologic al Întreprinderii;

29. Excluderea faptelor de acordare a sponsorizărilor instituțiilor finanțate din bugetul public național pentru cheltuielile curente ale acestora.

• Cheltuielile de deplasare au fost administrate ineficient și irațional.

Conform datelor evidenței contabile a Î.S. „Registru”, în anul 2010 aceasta a suportat cheltuieli de deplasare în sumă de 1876,4 mii lei, din care 331,9 mii lei – nerecunoscute în scopuri fiscale.

Urmare analizei selective, auditul a constatat că cheltuielile de deplasare în sumă de 1379,3 mii lei au fost suportate nerațional în alte scopuri decât pentru activitatea de documentare a cetățenilor, cum ar fi:

- cheltuielile în sumă de 239,2 mii lei – pentru deplasarea colaboratorilor MTIC (Oleinic A., Recean D., Școla D., Sincariuc P., Ciofu A., Vasilachi E., Tarlev V., Voitovschi S.) și 101,2 mii lei – pentru perfectarea urgentă a vizei colaboratorilor MTIC, care s-au efectuat în baza ordinelor conducerii MTIC;

- cheltuielile în sumă de 331,7 mii lei au fost suportate ca urmare a îndeplinirii de către colaboratorii Î.S. „Registru” a sarcinilor ce țin de competența MTIC (negocierea tratatelor internaționale și de colaborare cu ministerele de ramură din alte state, participarea la reuniunile organizațiilor interstatale (ONU, CSI) etc.);

- cheltuielile în sumă de 197,1 mii lei – pentru efectuarea unor deplasări ce nu țin de activitatea Î.S. „Registru” și MTIC, cum ar fi transportarea pasagerilor în or. Zatocha (Ucraina) etc.;

- cheltuielile în sumă de 510,1 mii lei – necesitatea suportării cărora nu a fost argumentată și care nu s-au soldat cu careva efecte economice sau inovaționale pentru activitatea Î.S. „Registru”.

Concluzii: În anul 2010, Î.S. „Registru” a efectuat cheltuieli ineficiente de deplasare, nelegate de activitatea de documentare, în sumă de 1379,3 mii lei, ce au influențat mărimea costului de perfectare a documentelor.

Recomandări Î.S. „Registru”:

30. Excluderea practicii de suportare a cheltuielilor de deplasare și a altor cheltuieli ce nu țin de activitatea de producere a Întreprinderii;

31. Asigurarea unor mecanisme eficiente de verificare a utilității deplasărilor efectuate, raportarea exhaustivă a acțiunilor întreprinse în timpul deplasării, cu prezentarea propunerilor pentru perfecționarea activității Întreprinderii.

Recomandări MTIC:

32. Sistarea ingerințelor în activitatea internă a Î.S. „Registru”;

33. Recuperarea, în condițiile legii, a cheltuielilor suportate de Î.S. „Registru” pentru deplasarea colaboratorilor MTIC.

• Modul de administrare a cheltuielilor pentru întreținerea mijloacelor de transport nu asigură eficiența acestora, iar cheltuielile iraționale și neregulate în legătură cu acest proces condiționează suportarea unor cheltuieli suplimentare ce influențează în final mărimea tarifelor de documentare a populației.

Conform datelor Î.S. „Registru”, la 01.01.2010 în evidența contabilă erau înregistrate 161 unități de transport cu valoarea inițială de 16898,2 mii lei și uzura acumulată de 9771,0 mii lei, iar la 31.12.2010 – 169 unități de transport în sumă de 19647,4 mii lei și uzura acumulată de 11882,4 mii lei. De asemenea, la contul extrabilanțier al Î.S. „Registru” erau înregistrate 2 unități de transport, primite de la Ministerul Dezvoltării Informaționale la 31.12.2008. De menționat că, conform statelor de personal, Î.S. „Registru” are 58 de șoferi.

Pe parcursul anului 2010, Î.S. „Registru” a luat la evidență 12 automobile (Lada – 3 unit., Škoda Superb – 5 unit., Dacia Sandero – 2 unit., Volkswaghen Caddy – 2 unit.) în valoare de 2771,2 mii lei. De menționat că, în anul 2009, au fost luate la evidență 7 automobile (Lada – 6 unit., Niva – 1 unit.) în valoare de 848,5 mii lei, iar în anul 2011 (ianuarie-februarie) – 2 automobile Škoda (Superb și Octavia) în valoare de 612,1 mii lei.

Proceduri de achiziție a automobilelor au fost efectuate doar la procurarea a 2 autoturisme Volkswaghen Caddy pentru Direcția resurse tehnico-aplicative (procesul-verbal nr.18/10 din 18.06.2010 al ședinței Grupului de lucru pentru achiziții) și la procurarea a 2 autoturisme Dacia Sandero pentru Direcția documentare și calificare auto (procesul-verbal nr.25/10 din 10.09.2010 al ședinței Grupului de lucru pentru achiziții).

Conform ordinelor din 11.09.2009 și din 26.11.2010 ale directorului general al Î.S. „Registru”, automobilele au fost atribuite subdiviziunilor Întreprinderii și MTIC. Conform acestor ordine, pentru deservirea MTIC s-au repartizat 6 autoturisme. De asemenea, din contul Î.S. „Registru”, este asigurat cu automobil de serviciu și președintele Comitetului sindical al Întreprinderii. În anul 2010, parcursul automobilelor care au deservit MTIC a constituit 172145 km, iar Comitetul sindical – 2130 km.

Conform ordinului din 05.04.2011, automobilele Î.S. „Registru” deservesc 6 angajați ai MTIC (ministrul, 3 viceministri, 1 șef de direcție și anticamera ministrului (automobil de serviciu)). Conform acestui ordin, din 173 unități de transport deținute, 22 unități nu sînt utilizate, 28 – în rezervă, 9 – rezervate pentru deservirea delegațiilor, 32 – pentru examinarea conducătorilor de autovehicule, 13 – pentru transportări securizate, iar alte 69 sînt destinate pentru alte subdiviziuni și conducerea Întreprinderii. Astfel, doar 45 de automobile sînt folosite pentru procesul de documentare și calificare a conducătorilor auto. În anul 2010, pentru întreținerea parcului auto, Î.S. „Registru” a suportat cheltuieli în sumă de 17511,8 mii lei, din care cheltuielile ce țin de activitatea de producție constituie doar 6039,2 mii lei. N-au fost prezentate auditului argumente precum că automobilele de serviciu oferite diferitor subdiviziuni ale Î.S. „Registru” sînt necesare activității de producere a Întreprinderii.

De menționat că unele automobile proprietate a Î.S. „Registru” dispun de numere speciale de înmatriculare (RMG 055, RMA 076, MAI 0099, MAI 0052, TC 133C, TC 133D), concomitent dispunînd și de numere de înmatriculare obișnuite (CTI 055, CNE 440), ceea ce contravine prevederilor Hotărîrii Guvernului nr.1049 din 04.10.2001²⁸.

Concluzii: Î.S. „Registru”, în anul 2010, pentru întreținerea parcului auto neimplicat în procesul de documentare,

²⁸ Hotărîrea Guvernului nr.1049 din 04.10.2001 „Privind reglementarea atribuirii seriilor speciale de înmatriculare a mijloacelor de transport” (cu modificările ulterioare).

a suportat cheltuieli în sumă de 11472,6 mii lei, ceea ce majorează cheltuielile Întreprinderii și influențează negativ mărimea tarifelor la perfectarea documentelor.

Întreprinderea, în condiții de netransparență, a procurat unități de transport fără ca acestea să fie necesare procesului de producție, astfel immobilizând doar în anul 2010 mijloace circulante ale Întreprinderii în sumă de 2771,2 mii lei.

Î.S. „Registru” deține neregulamentară serii speciale de numere de înmatriculare pentru mijloacele sale de transport.

Recomandări Î.S. „Registru”:

34. Stabilirea exhaustivă a criteriilor necesare pentru acordarea unităților de transport subdiviziunilor Întreprinderii;

35. Determinarea modului de utilizare în continuare a unităților de transport ce nu sînt necesare procesului de producție;

36. Procurarea unităților de transport exclusiv pentru necesități de producție și doar prin proceduri de achiziții publice;

37. Deținerea regulamentară a numerelor de înmatriculare pentru automobile.

• **Nu a fost asigurat controlul corespunzător asupra altor cheltuieli, care au influențat negativ costul serviciilor prestate.**

Cheltuielile neproductive ale Î.S. „Registru”, conform declarației cu privire la impozitul pe venit pe anul 2010, au constituit 20278,1 mii lei.

Astfel, în baza titlurilor executorii, Întreprinderea a achitat 202,1 mii lei, inclusiv salariul mediu persoanelor restabilite la serviciu în sumă de 189,1 mii lei. Pentru ultimii Î.S. „Registru” a mai suportat și cheltuieli de calculare a impozitului pe venit reținut la sursa de plată în sumă de 28,4 mii lei.

Deși pe parcursul anului 2010 din salariile angajaților Î.S. „Registru” au fost reținute cotizații sindicale în sumă de 1020,3 mii lei, Întreprinderea a suportat cheltuieli pentru întreținerea Comitetului sindical în sumă de 389,4 mii lei și pentru retribuirea muncii președintelui acestuia în sumă de 132,5 mii lei.

Î.S. „Registru”, în anul 2010, a suportat cheltuieli neproductive de 52,8 mii lei din uzura diferitor echipamente transmise în comodat unor organizații de stat. Astfel, conform contractelor nr.382 din 19.07.2010 (încheiat cu Serviciul Protecției Civile și Situațiilor Excepționale) și nr.440 din 07.10.2010 (încheiat cu Ministerul Afacerilor Interne), au fost date în comodat 10 stații de radio „Motorola” și acumuloare la ele în sumă de 24,9 mii lei și, respectiv, 10 stații radio, 10 megafoane și alt echipament în sumă de 91,1 mii lei.

Cheltuielile Î.S. „Registru” pe care aceasta le-a înregistrat ca **cheltuieli de reprezentare** în anul 2010 au constituit 1003,3 mii lei. De asemenea, Întreprinderea a suportat cheltuieli de reprezentare în sumă de 3649,5 mii lei, care au fost înregistrate ca cheltuieli neproductive, inclusiv: cadouri eliberate (inclusiv cu emblema „Registru”) – 2008,0 mii lei; flori – 387,7 mii lei; produse alimentare folosite la primirea delegațiilor – 640,3 mii lei; servicii de servare a delegațiilor – 613,5 mii lei.

De menționat că majoritatea cheltuielilor de reprezentare țin de primirea delegațiilor străine de nivel guvernamental, sau pentru organizarea ședințelor și simpoziunilor, efectuate la indicația MTIC. De exemplu, conform ordinului MTIC din 15.06.2010 și ordinului Î.S. „Registru” din 30.06.2010, a fost fondat grupul de lucru privind organizarea ședinței a 16-a a Consiliului Coordonator pentru Informatizare (CCI) al statelor membre ale CSI, care a avut loc în mun. Chișinău în perioada 27.09.2010-29.09.2010. Grupul de lucru a aprobat un plan de măsuri pentru desfășurarea acestei ședințe, pentru care Î.S. „Registru” a cheltuit 630,3 mii lei.

Cheltuielile pentru publicitate înregistrate în anul 2010 au constituit 519,8 mii lei, necesitatea cărora nu este clar argumentată, deoarece Întreprinderea dispune de tipografie proprie, la care poate edita broșuri informative, iar editarea și

plasarea unor bannere publicitare, reieșind din specificul activității Întreprinderii, nu poate spori numărul clienților acesteia.

Conform explicațiilor prezentate auditului de către Î.S. „Registru”, majoritatea cheltuielilor de publicitate s-au efectuat întru executarea Poruncii Guvernului din 10 septembrie 2010 cu privire la aprobarea Planului de acțiuni pentru asigurarea eliberării pașapoartelor biometrice și Dispoziției MTIC din 28 mai 2010 cu privire la măsurile de mediatizare a avantajelor aplicării noilor tehnologii în viața cotidiană”.

Concluzii: Î.S. „Registru” a suportat neargumentat în anul 2010 cheltuieli de reprezentare, de publicitate și unele cheltuieli neproductive, care nu țin de procesul de documentare și care nu au fost necesare Întreprinderii, în sumă de 5977,8 mii lei;

Recomandări Î.S. „Registru”:

38. Întreprinderea măsurilor întru diminuarea cheltuielilor neproductive de reprezentare și de publicitate ale Întreprinderii;

39. Plafonarea cheltuielilor neproductive, de reprezentare și de publicitate la aprobarea planurilor de afaceri ale Întreprinderii;

40. Întreprinderea măsurilor pentru recuperarea prejudiciilor aduse Întreprinderii ca urmare a concedierii angajaților restabiliți ulterior în funcție.

Recomandări MTIC:

41. Sistarea practicii de servare a delegațiilor, simpoziunilor, ședințelor și conferințelor din contul întreprinderilor subordonate.

• **Este necesar de a intensifica controlul asupra cheltuielilor de reprezentare în instanțele judiciare și de arbitraj.**

După cum s-a menționat în Raportul de audit precedent al Curții de Conturi, în perioada anilor 2006-2009, Î.S. „Registru” s-a aflat în litigiu de judecată cu „Intercomsoft” Ltd. (Irlanda), care a cerut achitarea daunelor materiale, profitului ratat și penalităților în sumă totală de 41287,5 mii dolari SUA, ca rezultat al neexecutării obligațiilor prevăzute în contractul din 29.04.1996 privind acordul de leasing al echipamentului și tehnologiei licențiate, necesare creării Registrului național al populației și Sistemului național de pașapoarte.

Interesele în instanța de judecată ale Guvernului RM au fost reprezentate de către firma de avocați „Fulbright&Jaworski” L.L.P. (New York), cu care, la 11.07.2006, Ministerul Economiei și Comerțului și reprezentantul Guvernului RM au încheiat contractul respectiv. În baza acestui contract, MDI a întocmit dispoziția din 05.06.2006 și a expediat scrisoarea din 13.07.2006, prin care s-a solicitat Î.S. „Registru” să achite conturile înaintate pentru serviciile de reprezentare în judecată.

Conform deciziei Curții de Arbitraj Internațional pe lângă Camera Internațională de Comerț din 30.07.2008, pretențiile către Ministerul Economiei, Ministerul Dezvoltării Informaționale și Î.S. „Registru” au fost respinse, iar reclamantul („Intercomsoft” Ltd) a fost obligat să achite cheltuieli de arbitraj de 235,0 mii dolari SUA și 400,0 mii dolari SUA pentru cheltuielile juridice suportate de către Î.S. „Registru”. Conform acestei decizii, Î.S. „Registru” i s-au returnat 50,0 mii dolari SUA, achitate în plus pentru taxa de arbitraj. Potrivit informației prezentate, Î.S. „Registru”, în perioada anilor 2006-2009, a suportat cheltuieli aferente litigiului dat de 2169,1 mii dolari SUA și 13,2 mii euro.

Deși auditul precedent a stabilit că Î.S. „Registru” a acceptat cheltuielile de reprezentare fără a efectua o analiză a necesității și eficienței serviciilor prestate de către firma de avocați „Fulbright & Jaworski” L.L.P., aceasta nu a întreprins măsuri pentru a urmări prestarea efectivă a serviciilor, continuând achitarea acestora chiar și după data deciziei Arbitrajului (61,8 mii dolari SUA), și care nu s-au soldat nici cu recuperarea sumei de 635,0 mii dolari SUA, acordată de

către instanța de arbitraj. Suma de 635,0 mii dolari SUA nu este reflectată în contabilitatea Î.S. „Registru” ca datorie a Intercomsoft Limited față de Întreprindere.

De menționat că paralel Curtea de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a RM examina litigiul Ministerului Economiei al RM, Ministerului Dezvoltării Informaționale al RM și Î.S. „Registru” către Intercomsoft Ltd. Pentru acest litigiu Î.S. „Registru” a achitat diferite taxe de arbitraj, care au fost înregistrate în anul 2010 la cheltuieli neproductive în sumă de 1516,9 mii lei.

La 05.11.2010, Î.S. „Registru” și MTIC s-au adresat Judecătoria Economice de Circumscripție privind chemarea în judecată a Intercomsoft Ltd, pentru recuperarea cheltuielilor juridice achitate firmei de avocați în sumă de 1637,5 mii dolari SUA.

Concluzii:

Î.S. „Registru” a suportat cheltuieli de reprezentare și de arbitraj fără a analiza necesitatea și eficiența serviciilor prestate de către firma de avocați, suportând cheltuieli nejustificate în sumă de 61,8 mii dolari SUA și 1516,9 mii lei.

Î.S. „Registru” nu a întreprins măsuri pentru recuperarea cheltuielilor de reprezentare acceptate de către Arbitraj în sumă de 635,0 mii dolari SUA.

Recomandări Î.S. „Registru”:

42. Întreprinderea măsurilor întru recuperarea, în condițiile legii, a cheltuielilor de reprezentare acceptate de către Arbitraj în sumă de 635,0 mii dolari SUA;

43. Înregistrarea în evidența contabilă a creanțelor în sumă de 635,0 mii dolari SUA.

• **Sînt necesare modificări esențiale în relațiile Î.S. „Registru” cu MTIC, care să asigure excluderea cheltuielilor nefondate și neregulamentare, pentru a micșora povara asupra tarifelor de prestare a serviciilor de documentare a populației.**

Conform contractelor încheiate în perioada anilor 2010-2011, Î.S. „Registru” prestează MTIC doar servicii de deservire tehnică a tehnicii de birou. Alte contracte încheiate cu MTIC de către Î.S. „Registru” n-au fost prezentate auditului.

Conform informației Serviciului finanțe și evidență contabilă a MTIC, ministerul nu dispune de mijloace de transport și nu are încheiate contracte cu operatorii GSM pentru necesitățile de serviciu. Verificările efectuate de audit au stabilit că aceste și alte cheltuieli sînt suportate de către Î.S. „Registru”.

Cheltuielile totale suportate în anul 2010 de către Î.S. „Registru” pentru întreținerea activității MTIC și îndeplinirea funcțiilor acestuia, stabilite de audit în acest capitol și în alte capitole ale prezentului Raport, au constituit circa 9415,7 mii lei, sau de circa 2,3 ori mai mult decît mijloacele financiare alocate din bugetul de stat în anul 2010 (4107,0 mii lei), inclusiv pentru:

- întreținerea a 6 mijloace de transport ce deservesc colaboratorii MTIC, în sumă de 358,6 mii lei (inclusiv combustibil – de 266,3 mii lei), și reparația acestora – de 45,6 mii lei;

- salarizarea șoferilor – 316,6 mii lei, și contribuții de asigurări sociale și medicale aferente salariului șoferilor – de circa 83,9 mii lei;

- servicii de telefonie mobilă pentru angajații MTIC – 149,2 mii lei;

- sponsorizarea MTIC, alte materiale și servicii acordate cu titlu gratuit – 420,9 mii lei;

- deplasarea colaboratorilor MTIC – 239,2 mii lei;

- deplasări întru îndeplinirea atribuțiilor MTIC – 331,7 mii lei;

- deplasări în scopul perfectării vizelor colaboratorilor MTIC – 101,2 mii lei;

- cheltuieli pentru primirea delegațiilor oficiale ale altor state și organizarea unor manifestări oficiale – 4652,8 mii lei;

- desfășurarea activității Direcției juridice – 1064,4 mii lei, Secției cercetări analitice – 1342,2 mii lei (fără deplasări), Direcției prognozare și bugetare – 164,6 mii lei și purtătorului de cuvînt al MTIC – 118,7 mii lei;

- alte cheltuieli – 26,1 mii lei.

Concluzii: În perioada auditată, activitatea MTIC a fost finanțată nu numai din bugetul de stat (4107,0 mii lei), dar și din contul Î.S. „Registru” (9415,7 mii lei), ceea ce reprezintă o imixtiune în activitatea Întreprinderii. Deși despre necesitatea sistării acestei practici Curtea de Conturi s-a expus în auditul precedent, situația dată continuă să persiste pînă în prezent.

Recomandări Î.S. „Registru”:

44. Sistarea întreținerii activității MTIC prin orice mijloace financiare și materiale;

Recomandări MTIC:

45. Sistarea practicii întreținerii activității MTIC din contul întreprinderilor din subordine;

46. În comun cu Î.S. „Registru”, să stabilească posibilitatea restituirii mijloacelor financiare și materiale primite neregulamentar de la aceasta.

• **Costul serviciilor prestate populației de către Î.S. „Registru” au fost afectate esențial de nerespectarea prevederilor regulamentare referitor la investițiile financiare pe termen lung, ceea ce a generat cheltuieli neintemeiate și a cauzat prejudicii Întreprinderii.**

La 31.12.2010, Î.S. „Registru” deținea cote de participare în 8 unități economice în sumă de 29161,2 mii lei, din care în 3 unități deținea 100% din capitalul social (SRL „IT-Relax” - 25376,9 mii lei, SRL „IT-Cafe” - 1496,7 mii lei, Centrul de documentare din or. Odesa - 1922,4 mii lei), iar în 5 unități – diverse cote de participare (SRL „Casa editorială IT-Moldova” - 1,35 mii lei (25%), SRL „Metrompaș” - 286,2 mii lei (11,2%), SRL „Media-Portal” – 2,6 mii lei (49%)), Fundația de asistență a organelor de drept ale Ministerului Afacerilor Interne al RM “Stabilitate” – 20,0 mii lei, S.A. „Centrul tehnologii noi de securitate a circulației rutiere și ecologiei a transporturilor” – 55,0 mii lei). De asemenea, Î.S. „Registru” a acordat împrumuturi pe termen lung SRL „Media-Portal” în sumă de 535,0 mii lei (conform contractelor încheiate în anul 2005). La Î.S. „Registru”, evidența analitică a investițiilor pe termen lung în părți nelegate și legate pînă în prezent se ține manual.

Î.S. „Registru” nu a prezentat auditului informația privind persoanele autorizate să reprezinte interesele Întreprinderii în societățile fondate și n-a urmărit desfășurarea adunării fondatorilor la întreprinderile respective. Totodată, agenții economici fondați de către Î.S. „Registru”, deși gestionează patrimoniul public, nu sînt monitorizați de MTIC.

De menționat că, potrivit legislației în vigoare, întreprinderile de stat pot înființa doar reprezentanțe și filiale, iar desemnarea reprezentanților statului în societățile comerciale se efectuează de către organul central de specialitate.

În conformitate cu decizia Consiliului de administrație al Î.S. „Registru” din 10.02.2011 și ordinul din 16.02.2011, ca urmare a lichidării filialei din or. Odesa, s-a casat datoria Centrului de documentare din or. Odesa față de Î.S. „Registru” în sumă de 1418,1 mii lei și valoarea capitalului statutar în sumă de 1922,4 mii lei. Astfel, pierderile suportate de către Î.S. „Registru” în urma activității filialei din or. Odesa au constituit 3340,5 mii lei.

Pînă în prezent nu este înregistrată în evidența contabilă cota de participare în capitalul social al SRL „Media-Portal” în sumă de 2,6 mii lei, cu toate că acest fapt a fost indicat în Raportul de audit precedent al Curții de Conturi²⁹. Conform contractelor de împrumut din 02.08.2005 și din 21.12.2005, Î.S. „Registru” a acordat SRL „Media-Portal”, pe un termen de 5 ani, împrumuturi fără dobîndă în sumă totală de 42,0 mii

²⁹ Hotărîrea Curții de Conturi nr.24 din 22 mai 2008 "Privind Rapoartele asupra auditului regularității efectuat la Ministerul Dezvoltării Informaționale și la unele instituții și întreprinderi din subordine pe perioada anului 2007".

dolari SUA (535,0 mii lei), după ce Î.S. „Registru” n-a dispus de informații privind activitatea acesteia. Deși termenul de achitare a împrumutului a expirat, pînă la 01.04.2011 acest împrumut n-a fost rambursat.

Î.S. „Registru” nu posedă informații despre activitatea economico-financiară a SRL „Metrompas” și Fundației „Stabilitate”. S.A. „Centrul tehnologiei noi de securitate a circulației rutiere și ecologiei a transporturilor” deși a fost lichidată la 22.12.2005, Î.S. „Registru”, pînă la 01.04.2011, n-a decontat aceste investiții. De menționat că, în anul 2010, SRL „Metrompas” a achitat dividende Î.S. „Registru” pentru anul 2008 și anul 2009 în sumă, respectiv, de 896,0 mii lei și 1120,0 mii lei.

Conform deciziei Consiliului de administrație al Î.S. „Registru” din 28.01.2010, s-a decis micșorarea capitalului social al SRL „IT-Relax” cu valoarea clădirilor și construcțiilor transmise în anul 2007 în sumă, respectiv, de 42086,9 mii lei și 2443,4 mii lei și majorarea valorii acestuia cu suma de 10043,0 mii lei (inclusiv TVA) – drepturi patrimoniale asupra mijloacelor fixe menționate mai sus. Includerea acestor drepturi patrimoniale în capitalul social s-a efectuat fără a indica termenul de folosință a acestora. Termenul pentru care a fost evaluat dreptul de folosință nu este indicat nici în raportul de evaluare întocmit de către SRL „Real Business Consulting”. Auditul menționează că, lunar, Î.S. „Registru” suportă cheltuieli privind uzura acestor mijloace fixe în sumă de 143,5 mii lei. Ca rezultat, pierderile Î.S. „Registru” care se vor acumula pe parcursul anilor de la calcularea uzurii acestor mijloace fixe vor constitui suma de 36161,1 mii lei. De asemenea, la 01.10.2010, Consiliul de administrație al Î.S. „Registru” a decis majorarea capitalului social al SRL „IT-Relax” cu 9665,3 mii lei, inclusiv 7797,0 mii lei – prin conversiunea obligațiilor financiare față de Î.S. „Registru” (6036,7 mii lei – împrumuturi, și 1760,3 mii lei – creanțe pe termen scurt), și 1868,3 mii lei – prin transferarea mijloacelor bănești la contul de decontare.

Î.S. „Registru” pînă în prezent achită serviciile comunale aferente activității SRL „IT-Relax”, pentru care aceasta nu se achită regulat. La 01.01.2011, datoria SRL „IT-Relax” pentru serviciile comunale și avansurile acordate constituia suma de 243,1 mii lei, aceasta reprezentînd datoria pe circa 6 luni, ceea ce denotă că SRL „IT-Relax” este în continuare susținută financiar de către Î.S. „Registru”, iar activitatea acesteia este nerentabilă. Astfel, conform raportului financiar al SRL „IT-Relax” pe anul 2010, pierderea netă a întreprinderii a constituit 2683,4 mii lei, iar pierderile acumulate pe parcursul activității sale constituie 6318,3 mii lei.

Circumstanțe analogice de finanțare au fost stabilite de audit și în activitatea SRL „IT-Cafe”. Conform contractului din 10.04.2006, Î.S. „Registru” a acordat acesteia în folosință gratuită încăperile cu suprafața de 350 m² din str. Alexandru cel Bun 59, suportînd în anul 2010 cheltuieli privind uzura lor în sumă de 76,6 mii lei. De asemenea, SRL „IT-Cafe” achită lunar Î.S. „Registru” servicii comunale în sumă de 4,5 mii lei, fără a se ține cont de consumul real de energie termică, apă, canalizare, energie electrică etc.

Auditul, analizînd rapoartele financiare ale SRL „IT-Cafe” pe anul 2010, a constatat că aceasta a suportat pierderi din activitatea operațională în sumă de 232,6 mii lei, iar pierderea netă a constituit 205,0 mii lei. La 31.12.2010, valoarea activelor întreprinderii (1271,8 mii lei) și cea a capitalului propriu (1241,1 mii lei) au fost mai mici decît valoarea capitalului social.

La Î.S. „Registru” lipsesc informații și despre modul de administrare a SRL „Casa editorială IT-Moldova”. Auditul a constatat că în anul 2010 această Societate a obținut profit în sumă de 71,5 mii lei, dar activele nete înregistrate la 01.01.2011 erau mai mici decît capitalul social și constituiau 0,05 mii lei. În lipsa unor drepturi, această Societate

se folosește de încăperile Î.S. „Registru” cu suprafața de 26 m², pentru care în anul 2010 nu s-a calculat și nu s-a achitat plata pentru arendă și pentru serviciile comunale.

Concluzii: Î.S. „Registru” nu a monitorizat activitatea agenților economici în capitalul social al cărora a fost inclus patrimoniul său, ceea ce determină gestionarea ineficientă a acestora și prejudicierea întreprinderii. Ca urmare, există riscul recuperării acestor prejudicii prin majorarea tarifelor la serviciile de documentare prestate populației. Existența mai multor întreprinderi fondate și lipsa unui control direct asupra patrimoniului acestora a cauzat în anul 2011 cheltuieli în sumă de 3340,5 mii lei și determină riscul de pierdere în continuare a patrimoniului statului în valoare de 27718,8 mii lei.

Recomandări Î.S. „Registru”:

47. Înregistrarea în evidența contabilă a cotei de participare în SRL „Media-Portal” și decontarea cotei de participare în S.A. „Centrul tehnologiei noi de securitate a circulației rutiere și ecologiei a transporturilor”;

48. Stabilirea termenului de folosință a drepturilor patrimoniale transmise în capitalul social al SRL „IT-Relax”, care ar elimina suportarea de către întreprindere a oricărui pierderi;

49. Excluderea practicii de finanțare mascată a activității nerentabile a SRL „IT-Relax”, SRL „IT-Cafe” și SRL „Casa editorială IT-Moldova”;

50. Asigurarea încasării împrumuturilor acordate SRL „Media-Portal”.

Recomandări MTIC:

51. Examinarea oportunității de gestionare a agenților economici fondați de către Î.S. „Registru” direct de către MTIC;

52. Desemnarea reprezentanților statului în adunările asociațiilor agenților economici fondați de către Î.S. „Registru”, care să fie responsabili și de monitorizarea activității acestora.

• Monitorizarea ineficienței din partea conducerii întreprinderii a proceselor ce țin de domeniul creanțelor creează riscuri majore de nerecuperare a acestora, precum și de suportare a unor cheltuieli neîntemeiate, controlul în această privință necesitînd o îmbunătățire semnificativă.

➤ În contabilitatea Î.S. „Registru”, la contul 134 „Creanțe pe termen lung” se înregistrează suma de 2266,6 mii lei, formată ca urmare a livrării de utilaj Centrului Național Științifico-Practic de Medicină Preventivă pentru implementarea „Registrului de stat al apelor minerale naturale, potabile și băuturilor nealcoolice îmbuteliate”, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.934 din 15.08.2007³⁰. Recuperarea valorii acestui utilaj urma a fi efectuată din diferența între prețul de procurare și prețul de livrare a mărcii comerciale de stat. În rezultatul modificărilor operate în Hotărîrea Guvernului nr.934 din 15.08.2007 prin Hotărîrea Guvernului nr. 688 din 13.11.2009³¹, a fost încetată eliberarea „mărcii comerciale de stat”. Astfel, Î.S. „Registru” nu mai încasează resurse financiare care erau folosite pentru diminuarea acestor creanțe, ceea ce denotă un risc înalt de nerecuperare a lor.

De asemenea, la 01.01.2011, la contul 2235 „Creanțe ale părților legate”, la Î.S. „Registru” se înregistrează datoria Serviciului Stare Civilă în sumă de 7861,9 mii lei, apărută ca urmare a finanțării lucrărilor de reconstrucție a Oficiului stare civilă Chișinău din str. A.Mateevici. La solicitarea auditului privind prezentarea informațiilor despre acțiunile întreprinse pentru recuperarea acestei creanțe, Î.S. „Registru” n-a prezentat justificări concrete, ci informații de ordin general despre modul de formare a acesteia.

³⁰ Hotărîrea Guvernului nr.934 din 15.08.2007 „Cu privire la crearea sistemului informațional automatizat „Registru de stat al apelor minerale naturale, potabile și băuturilor nealcoolice îmbuteliate””.

³¹ Hotărîrea Guvernului nr. 688 din 13.11.2009 „Cu privire la modificarea, completarea și abrogarea unor hotărîri ale Guvernului”.

Urmare modificărilor operate în Hotărârea Guvernului nr.85 din 25.01.2006³² prin Hotărârea Guvernului nr.491 din 14.06.2010³³, a fost încetată comercializarea etichetelor cu fișe latentă pentru medicamente. Astfel, la Î.S. „Registru”, la data de 31.12.2010, s-a format un stoc de aceste etichete în sumă de 1459,4 mii lei, iar modul de utilizare a acestora și de recuperare a mijloacelor financiare investite pentru procurarea lor nu este stabilit.

Conform explicațiilor prezentate auditului de către Î.S. „Registru”, urmare acțiunilor întreprinse de comun acord cu Agenția Medicamentului, în scopul finalizării procesului de invocare a circumstanțelor de forță majoră, la 22.06.2011, Camera de Comerț și Industrie a eliberat Agenției Medicamentului certificatul de forță majoră, ceea ce va permite întreprinderii decontarea acestor etichete la cheltuieli excepționale, în conformitate cu prevederile Standardului Național de Contabilitate nr.3 „Componenta consumurilor și cheltuielilor întreprinderii”³⁴.

➤ În evidența contabilă a Î.S. „Registru” lipsește evidența analitică a contului 2211 „Creanțele pe termen scurt privind serviciile de bază”, precum și a contului 5230 „Avansuri pe termen scurt privind serviciile de bază”. Ca rezultat, la contul 5230, la data de 31.12.2010, se înregistra un sold de 66453,7 mii lei, cu 4914,9 mii lei mai mare față de suma înregistrată la începutul anului. Lipsa evidenței analitice a acestor conturi nu oferă posibilitatea de a urmări data formării acestor datorii și, respectiv, de a decide, conform prevederilor legislației în vigoare, menținerea în evidență a acestora. De menționat că datoria creditoare la avansurile pe termen scurt, înregistrată la 31.12.2007, constituia suma de 46 767,5 mii lei.

Pe parcursul lunilor februarie și martie ale anului 2011, Î.S. „Registru” a solicitat de la bănci transmiterea zilnică a informației electronice cu privire la plățile recepționate în numerar de la persoanele fizice și juridice în favoarea Întreprinderii, răspunsul pozitiv fiind acordat de către S.A. „Banca de Economii”. Acordarea acestor informații va da posibilitate de a implementa evidența analitică a decontărilor privind serviciile de documentare prestate.

De menționat că Sistemul automatizat de evidență contabilă al Î.S. „Registru” nu permite analiza detaliată a unor operațiuni economice pe o perioadă anumită, ceea ce duce la neprezentarea rapoartelor managementului Întreprinderii într-o formă simplă și accesibilă.

Concluzii: Î.S. „Registru” nu a întreprins acțiuni eficiente pentru stabilirea modalității de recuperare a creanțelor în sumă de 2266,6 mii lei și a costului unor mărfuri în valoare de 1459,4 mii lei, precum și de recuperare a creanțelor în sumă de 7861,9 mii lei.

Sistemul informațional al evidenței contabile a Î.S. „Registru” nu corespunde cerințelor, acesta nepermițând ținerea evidenței analitice a decontărilor la perfectarea documentelor, ceea ce nu permite determinarea datoriilor creditoare cu termenul de prescripție expirat.

Recomandări Î.S. „Registru”:

53. În comun cu organele centrale de specialitate implicate, să stabilească modalitatea de recuperare a creanțelor în sumă de 2266,6 mii lei și a costului unor mărfuri în valoare de 1459,4 mii lei;

54. Întreprinderea măsurilor, conform prevederilor legale, în vederea încasării de la Serviciul Stare Civilă a creanțelor în sumă de 7861,9 mii lei;

55. Perfecționarea Sistemului informațional al evidenței contabile, prin posibilitatea ținerii evidenței analitice a decontărilor cu persoanele fizice și juridice la perfectarea

documentelor, ținerii evidenței separate a cheltuielilor pe tipuri de produse, precum și prin posibilitatea prezentării rapoartelor contabile pe anumite perioade.

3.3. Achizițiile de mărfuri, lucrări și servicii au fost efectuate netransparent, în lipsa unei concurențe reale, ceea ce a dus la suportarea unor cheltuieli la costuri înalte, reflectate ulterior în tarifele de documentare a populației.

• Controlul asupra respectării procedurilor de achiziții de mărfuri, lucrări și servicii, precum și managementul contractelor încheiate necesită îmbunătățiri.

Probele de audit acumulate la acest compartiment denotă că, în anul 2010, Î.S. „Registru” a desfășurat procedurile de achiziție a mărfurilor și serviciilor în baza prevederilor Regulamentului cu privire la procedura de realizare a achizițiilor de mărfuri, lucrări și servicii pentru necesitățile Î.S. „Registru”, aprobat prin Ordinul directorului general nr.22 din 27.01.2010, deoarece aceasta n-a fost calificată în calitate de autoritate contractantă, în conformitate cu prevederile art.12 din Legea nr.96-XVI din 13.04.2007³⁵. De menționat că prevederile acestui Regulament nu corespund întocmai celor din Legea nr.96-XVI din 13.04.2007 și nu țin cont de specificul activității Î.S. „Registru”. Astfel, prevederile Regulamentului stabilesc efectuarea procedurilor de achiziție pentru procurările mai mari de 150,0 mii lei (fără TVA), pe cînd legea prevede mărimea de 20,0 mii lei. De asemenea, Regulamentul vizat nu prevede publicarea anunțului de intenție, precum și interdicția divizării sau mării achiziției. În Regulament nu sînt reglementate exhaustiv procedurile de inițiere a achiziției și nu sînt indicate persoanele ce pot iniția această procedură, nu sînt stabilite procedurile de achiziție ce urmează a fi efectuate pentru anumite tipuri de lucrări, mărfuri și servicii (ținîndu-se cont de specificul activității Întreprinderii). Regulamentul are și alte goluri, inconsecvențe și neechilibrări, care în procesul de achiziții pot duce la admiterea erorilor.

Grupul de lucru pentru achiziții al Î.S. „Registru” nu a asigurat o gestionare eficientă a procesului de efectuare a achizițiilor, ceea ce a dus la lipsa unei transparențe conforme și a concurenței reale în realizarea proceselor de achiziție. De menționat că, pe parcursul anului 2010, Grupul de lucru pentru achiziții a organizat 29 de ședințe, care s-au soldat cu desfășurarea doar a 10 proceduri de achiziții concurențiale³⁶ (prin analiza mai multor oferte), însă, în majoritatea cazurilor, acestea au fost realizate prin cererea de oferte sau cererea de preturi. Totodată, în celelalte cazuri, Grupul de lucru pentru achiziții a adoptat decizii pentru inițierea procedurilor de achiziții, pentru efectuarea achiziției dintr-o singură sursă, precum și pentru majorarea volumului lucrărilor de reparații. Grupul de lucru pentru achiziții nu urmărește îndeplinirea contractelor încheiate.

La Î.S. „Registru” nu a fost asigurată o raportare conformă ce ține de domeniul achizițiilor. Lipsește darea de seamă privind activitatea Grupului de lucru pentru achiziții pe anul 2010, care ar indica tipul procedurilor efectuate, numărul contractelor încheiate și valoarea lor.

De menționat că, în anul 2010, Î.S. „Registru” a declarat la Serviciul Fiscal de Stat procurări în sumă totală de 121101,8 mii lei (inclusiv TVA), însă, conform deciziilor Grupului de lucru pentru achiziții al Întreprinderii, au fost acceptate procurări în sumă totală de aproximativ 12841,8 mii lei, ceea ce constituie circa 10% din toate procurările interne ale Î.S. „Registru”.

³² Hotărârea Guvernului nr.85 din 25.01.2006 „Cu privire la implementarea Sistemului informațional automatizat „Nomenclatorul de stat al medicamentului”.

³³ Hotărârea Guvernului nr.491 din 14.06.2010 „Cu privire la modificarea și completarea unor hotărâri ale Guvernului”.

³⁴ Standardul Național de Contabilitate nr.3 „Componenta consumurilor și cheltuielilor întreprinderii”, aprobat prin Ordinul ministrului finanțelor nr.174 din 25.12.1997.

³⁵ Legea nr.96-XVI din 13.04.2007 „Privind achizițiile publice” (în continuare - Legea nr.96-XVI din 13.04.2007).

³⁶ Ecusoanele pentru testarea tehnică; Echipamentele tehnice; Sistemele de ventilare pentru SEDP Botanica; Sistemele antiincendiar la depozitul de pe str.Mesager; Reparația încăperii la SEDP Bălți; Automobile de serviciu; Reparația fațadei la clădirea din str.Salcimilor 28; Pliante pentru campania „Dreptul de a conduce, dreptul de a cunoaște”; Reparația încăperilor oficiilor din or. Ungheni.

În lipsa procedurilor de achiziție, au fost încheiate o serie de contracte cu mai mulți agenți economici, în baza cărora s-au efectuat procurări anuale ce au depășit suma de 180,0 mii lei (inclusiv TVA), cum ar fi: privind prestarea serviciilor bancare și hoteliere, procurarea mobilei, combustibilului, produsele alimentare, tehnicii de birou etc.

Concluzii: Î.S. „Registru” s-a eschivat de la efectuarea transparentă a procedurilor de achiziție, n-a asigurat o concurență reală a ofertelor la achiziția de mărfuri, lucrări și servicii, astfel lipsindu-se de posibilitatea achiziționării acestora la cel mai mic preț și de o calitate înaltă.

Recomandări Î.S. „Registru”:

56. Asigurarea conformării Regulamentului cu privire la procedura de realizare a achizițiilor de mărfuri, lucrări și servicii pentru necesitățile Î.S. „Registru” la prevederile legislației în vigoare și specificul activității întreprinderii, cu înlăturarea neajunsurilor stabilite de audit;

57. Respectarea principiilor de concurență la efectuarea achiziției de mărfuri, lucrări și servicii.

Recomandări MTIC:

58. Examinarea oportunității calificării Î.S. „Registru” în calitate de autoritate contractantă, în conformitate cu prevederile art. 12 din Legea nr.96-XVI din 13.04.2007.

• **Relațiile Î.S. „Registru” cu principalii furnizori de mărfuri și prestatori de servicii nu au fost reciproc avantajoase, Întreprinderea suportând cheltuieli neîntemeiate, care s-au reflectat în costul serviciilor prestate.**

➤ **Relațiile cu „De La Rue International” Ltd (Marea Britanie)**

Contractul privind confecționarea și livrarea carnetelor de pașapoarte, utilizate pentru confecționarea pașaportului cetățeanului Republicii Moldova, a fost încheiat la 14.03.2008, între Î.S. „Registru” și „De La Rue International” Ltd, în baza licitației din 14.01.2008. Conform acestui contract, prețul de procurare a unui carnet de pașaport a fost stabilit în sumă de 2,4 USD. Totodată, contractul nu prevede restituirea Î.S. „Registru” a cheltuielilor de transport și a taxelor vamale pentru marfa rebutată livrată de către această firmă, ci doar recuperarea costului carnetului de pașaport rebutat, ceea ce condiționează suportarea de către întreprindere a unor cheltuieli suplimentare.

Pe parcursul auditului, la 30.03.2011, Î.S. „Registru” a înaintat către compania vizată pretenția privind recuperarea cheltuielilor suportate de către întreprindere în procesul de producție a pașapoartelor ale căror carnete conțineau defecte. Astfel, din 1390,0 mii de carnete livrate conform contractului, 28,7 mii de carnete cu valoarea de procurare de 69,0 mii dolari SUA erau defectate, iar ținând cont de taxele vamale achitate, valoarea prejudiciilor suportate constituie cel puțin 76,2 mii dolari SUA. Conform informației prezentate, din carnetele rebutate, 18,7 mii buc. au fost rebutate înainte de începerea procesului de producere, iar 10,0 mii buc. – în timpul procesului de producere.

Auditul relevă că Î.S. „Registru” n-a estimat valoarea pierderilor suportate în procesul de producție, cauzate de carnetele de pașaport cu defecte, iar compania străină nu s-a angajat să recupereze aceste pierderi.

Pe parcursul anului 2010, „De La Rue International” Ltd a livrat Î.S. „Registru” carnete de pașaport în sumă de 1632,0 mii USD, sau 20352,7 mii lei, iar datoria Î.S. „Registru” față de primul s-a majorat cu 456,0 mii USD (de la 264,0 mii USD (3247,6 mii lei) până la 720,0 mii USD (8750,8 mii lei)).

➤ **Relațiile cu „Vance” Ltd (anterior „Supercom” Ltd, Israel)**

Prestarea serviciilor, livrarea materialelor și utilajului se bazează pe contractul-cadru de colaborare pe un termen de 10 ani, încheiat la 01.08.2006 între Î.S. „Registru” și „Vance” Ltd („Supercom” Ltd), precum și pe 5 contracte speciale, încheiate în baza contractului-cadru. Conform datelor

evidenței contabile, în anul 2010, Î.S. „Registru” a procurat de la „Vance” Ltd utilaje, materiale și i-au fost prestate servicii în sumă de 83736,1 mii lei, inclusiv active nemateriale – 441,7 mii lei, utilaje – 2111,8 mii lei, materiale – 37464,1 mii lei, precum și alte plăți incluse în costul de perfectare a documentelor, conform contractelor nr.3 și nr.4, în sumă de 43718,4 mii lei. La 31.12.2010, avansul acordat de către Î.S. „Registru” acestei companii constituia 536,9 mii USD (6525,4 mii lei), pe când la 01.01.2010 se înregistra o datorie a Î.S. „Registru” față de aceasta în sumă de 341,1 mii USD (4195,5 mii lei).

Contractul nr.1 reglementează procedura de procurare a utilajului necesar pentru producerea documentelor de necesitate statală, iar contractul nr.2 – procurarea materialelor complementare și a pieselor de schimb la utilajul de producere a documentelor. Conform contractului special nr.3, a fost reglementat dreptul de folosire a produselor-program și invențiilor patentate, precum și a drepturilor la tehnologia și secretele de producere a documentelor pe termen de 10 ani. Conform anexei nr.3 la acest contract, se prevedea achitarea royalty (pentru folosirea produselor-program, patentelor și know-hau) pentru fiecare document produs (1,37 dolari SUA pentru un pașaport; 0,23 dolari SUA pentru un buletin de identitate; 0,24 dolari SUA pentru un permis de conducere sau pașaport tehnic al automobilului).

Conform contractului special nr.4, au fost reglementate serviciile de deservire tehnică și serviciile de suport al utilajului de producere a documentelor. Conform anexei nr.2 la acest contract, se prevedea achitarea acestor servicii pentru fiecare document produs. În pofida faptului că în pct.3.3 al acestui contract se stabilea că aceste prețuri pe parcursul valabilității contractului nu pot fi modificate, la 27.07.2010, între Î.S. „Registru” și „Vance” Ltd a fost încheiat un acord adițional, care prevedea majorarea prețului acestor servicii:

Tabelul nr.9

Tipul serviciului	Pașaport (dolari SUA)		Buletin de identitate (dolari SUA)		Permis de conducere, pașaportul tehnic al automobilului (dolari SUA)	
	Preț vechi	Preț nou	Preț vechi	Preț nou	Preț vechi	Preț nou
Pentru deservirea tehnică și servicii de suport	2,47	3,14	0,42	0,59	0,43	0,60
Pentru conducerea proiectului	1,37	1,73	0,24	0,31	0,24	0,31
Total	3,84	4,87	0,66	0,90	0,67	0,91

Executarea acestui acord adițional a dus la majorarea costului de perfectare a pașapoartelor cu 1,03 dolari SUA, precum și cu 0,24 dolari SUA – pentru celelalte documente indicate în tabel. N-au fost prezentate auditului argumentele care au determinat acceptarea de către Î.S. „Registru” a majorării acestor prețuri, ținându-se cont de faptul că contractul de colaborare încheiat între Î.S. „Registru” și „Vance” Ltd prevede termenul de acțiune a acestuia până la 01.08.2016. Întreprinderea a prezentat doar demersul „Vance” Ltd din 15.06.2010, în care se solicita modificarea prețurilor reieșind din situația reală pe piață. Astfel, pe parcursul perioadei august-decembrie 2010, au fost produse 205,5 mii de pașapoarte și 204,1 mii de alte tipuri de documente, iar valoarea cheltuielilor suplimentare suportate de către Î.S. „Registru” și achitate de beneficiarii documentelor a constituit 260,7 mii USD, sau circa 3133,0 mii lei.

În anul 2010, conform proceselor-verbale din 04.08.2010 și din 23.09.2010 ale ședinței Grupului de lucru pentru achiziții de mărfuri, lucrări și servicii al Î.S. „Registru”, s-a acceptat achiziționarea dintr-o singură sursă de la „Vance” Ltd a 450,0 mii stichere cu cip pentru producerea pașapoartelor biometrice în sumă de 3937,5 mii USD, sau 8,75 USD pentru un sticher, precum și a echipamentului tehnic suplimentar necesar la producerea pașapoartelor biometrice în valoare de 205,4 mii USD. Această decizie a fost motivată prin faptul că anterior de la „Vance” Ltd, conform contractului special nr.5, au fost procurate produse-program, aparatură tehnică și alte utilaje pentru producerea pașapoartelor electronice „e-Paşaport”.

► Relațiile cu Asociația „Estetica în publicitate”

La 10.09.2009, între Î.S. „Registru” și Asociația „Estetica în publicitate” (în continuare – Asociația), a fost încheiat contractul privind acoperirea bazei la carnetul de pașapoarte cu elemente de protecție (sub imaginea fotografică). Conform procesului tehnologic, lucrările se efectuează de către antreprenor, în încăperea beneficiarului, la utilajul antreprenorului și cu materialele acestuia. Costul lucrării constituie 0,23 euro pentru o blanchetă. La contract nu este anexat devizul de cheltuieli, care ar stabili componența cheltuielilor incluse în costul de efectuare a lucrării. Totodată, contractul nu prevede clauze privind restituirea Î.S. „Registru” a cheltuielilor privind costul carnetului de pașaport rebutat, în cazul executării necalitative a lucrării de către Asociație, ceea ce poate genera cheltuieli suplimentare întreprinderii.

Pe parcursul anului 2010, Asociația a efectuat lucrări în sumă de 2763,9 mii lei, iar Î.S. „Registru” nu are înregistrate datorii pentru lucrările executate de către antreprenor.

De menționat că în baza de date a Inspectoratului Fiscal Principal de Stat lipsesc informații privind calcularea și achitarea în anul 2010 a oricăror impozite, taxe și contribuții în buget de către Asociație.

► Relațiile cu Î.S. „Centrul de telecomunicații speciale” (în continuare – Î.S. „CTS”)

La 28.12.2007, între Î.S. „Registru” și Î.S. „CTS” a fost încheiat contractul privind acordarea serviciilor de aplicare a semnăturii digitale și de asigurare a securității în actele de identitate cu date biometrice suplimentare, prin crearea Directoriului național al certificatelor cheilor publice, aplicate în pașapoartele cu date biometrice, și integrarea acestuia cu directoriile similare ale altor state și cu PKD (Public Key Directory) al ICAO (Organizația Internațională a Aviației Civile) etc. Costul acestor servicii, conform prevederilor contractuale, inclusiv ale acordurilor adiționale, a constituit: 7,22 euro pentru un pașaport la 3,6 mii de pașapoarte; începând cu 29.12.2010 – 4,0 euro pentru un pașaport pentru următoarele 24,2 mii de pașapoarte; și de la 10.03.2011 – 1,0 euro pentru un pașaport pentru următoarele 25,0 mii de pașapoarte. La contractul de bază și acordurile adiționale n-a fost anexat devizul de cheltuieli, care ar indica ce cheltuieli suportă Î.S. „CTS” pentru prestarea acestor servicii, ceea ce determină riscul majorării artificiale a prețului stabilit pentru aceste servicii.

Auditul a remarcat că micșorarea costului serviciilor din data de 10.03.2011 nu a fost reflectat în tariful pentru pașapoartele biometrice stabilit începând cu 14.03.2011, ceea ce determină rezerva de micșorare a cheltuielilor directe pentru producerea pașaportului biometric cu circa 50,0 lei (inclusiv TVA).

Pentru producerea pașapoartelor biometrice, valoarea serviciilor livrate în anul 2010 de către Î.S. „CTS” a constituit 302,9 mii lei. Conform condițiilor contractuale, Î.S. „Registru” a achitat în avans serviciile prestate de către Î.S. „CTS” încă în anul 2008. Astfel, avansul la 01.01.2010 a constituit 1804,7 mii lei, iar la 31.12.2010 – 1501,8 mii lei. Reieșind din rata medie de bază a Băncii Naționale a Moldovei în anul 2010 de 6,75%, veniturile ratate de către Î.S. „Registru” pentru avansul acordat Î.S. „CTS” au constituit în anul 2010 suma de 101,4 mii lei.

Î.S. „Registru” nu a prezentat auditului informații privind aderarea Republicii Moldova la PKD al ICAO și integrarea Directoriului național al certificatelor cheilor publice cu directoriile similare ale altor state și cel al ICAO.

Totodată, conform Programului național de implementare a Planului de Acțiuni Republica Moldova – Uniunea Europeană în domeniul liberalizării regimului de vize, aprobat prin Hotărârea

Guvernului nr.122 din 04.03.2011, această acțiune urmează a fi implementată până în decembrie 2012. Se denotă că în prezent, în alte țări, nu poate fi asigurată autenticitatea datelor biometrice înscrise în pașapoartele cetățenilor Republicii Moldova, iar serviciile ce trebuiau prestate de Î.S. „CTS” nu au o finalitate, ceea ce determină riscul de suportare de către Î.S. „Registru” a unor cheltuieli pentru servicii ce nu au fost prestate.

Conform Hotărârii Guvernului nr.337 din 10.05.2011³⁷, a fost modificat pct.2 din Hotărârea Guvernului nr.317 din 28 aprilie 2010 “Cu privire la aprobarea Planului de acțiuni pentru asigurarea eliberării pașapoartelor biometrice”, prin care s-a abilitat MTIC să desemneze Î.S. „Registru” “în calitate de centru autorizat pentru emiterea și utilizarea certificatelor cheilor publice și semnăturilor digitale la perfectarea și eliberarea actelor de identitate care conțin date biometrice”, ceea ce va duce la rezilierea contractului cu Î.S. „CTS”. Auditul n-a avut posibilitate să verifice care sînt cheltuielile ce vor fi suportate de Î.S. „Registru” pentru implementarea acestor prevederi și raționalitatea lor.

De menționat că în proiectul metodologiei de calculare a tarifelor la serviciile prestate de Î.S. „Registru” se planifică, ca componentă a cheltuielilor directe, defalcarea anuală ICAO, care în prezent lipsește.

► Relațiile cu S.A. „ArtMet”

Conform pct.2 din Hotărârea Guvernului nr.1229 din 13.11.2001³⁸, uzina mecanică S.A. „ArtMet” urma să producă și să livreze MTIC toate tipurile de numere de înmatriculare pentru mijloacele de transport. Potrivit pct.1 din această hotărâre, MTIC a fost împuternicit să organizeze confecționarea și livrarea către agenții economici autorizați a blanchetelor permiselor de conducere, certificatelor și numerelor de înmatriculare, a certificatelor de absolvire a cursurilor și a facturilor pentru comercializarea vehiculelor.

Contractul privind fabricarea și livrarea plăcilor de înmatriculare pentru mijloacele de transport (numere de înmatriculare) a fost reîncheiat de către Î.S. „Registru” cu S.A. „ArtMet” la 26.03.2010 și este valabil până la 31.12.2013. Conform contractului, prețul numerelor de înmatriculare se stabilește de producător prin prezentarea calculului de cost, care se coordonează cu beneficiarul.

Auditul menționează că unele prevederi contractuale sînt în dezavantajul Î.S. „Registru”. Astfel, pct.2.3 prevede că producătorul poate majora prețurile la producție informîndu-l pe beneficiar cu 5 zile înainte, ultimul fiind obligat să-l informeze pe producător dacă acceptă sau nu prețul nou, iar în caz dacă nu răspunde, se prezumă acceptarea tacită a prețului. În aceste condiții, probabilitatea că Î.S. „Registru” în termen de 5 zile va putea găsi un alt producător este foarte mică, ceea ce va impune întreprinderii să accepte noul preț. Prețul plăcilor de înmatriculare stabilit prin contractul din 26.03.2010 a fost majorat în comparație cu prețul stabilit în contractul din 02.01.2008 cu 3,0 lei pentru motocicletele și remorci, și cu 5,1 lei pentru automobile, constituind, respectiv, 180,0 lei, 213,0 lei și 359,1 lei.

Pe parcursul anului 2010, S.A. „ArtMet” a livrat numere de înmatriculare în sumă de 23390,1 mii lei. Datoria Î.S. „Registru” pentru producția livrată a constituit la 01.01.2010 suma de 2039,4 mii lei, iar la 01.01.2011 – 2386,7 mii lei.

De menționat că la 01.01.2008 cota statului în capitalul social al S.A. „Artmet” constituia 91,8%, iar la 31.12.2008 – 45,1%. Astfel, în prezent, prin Hotărârea Guvernului nr.1229 din 13.11.2001, dreptul exclusiv de confecționare a numerelor de înmatriculare a fost acordat unei companii private, în lipsa unui proces public de achiziție. Conform rapoartelor financiare ale S.A. „Artmet”, în anul 2009 aceasta a obținut profit brut de 14290,4 mii lei, ceea ce

³⁷ Hotărârii Guvernului nr.337 din 10.05.2011 „Cu privire la aprobarea modificărilor și completărilor ce se operează în unele hotărâri ale Guvernului”.

³⁸ Hotărârea Guvernului nr.1229 din 13.11.2001 „Despre reglementarea unor probleme ce țin de evidența și documentarea mijloacelor de transport și conducătorilor de autovehicule”.

reprezintă o rentabilitate a vânzărilor de 56,9%. În anul 2009, ponderea veniturilor din vânzări către Î.S. „Registru” a constituit 49% din totalul veniturilor din vânzări înregistrate în baza de date a IFPS, iar în anul 2010 această pondere a constituit 67,1%.

Cele menționate mai sus denotă că prețurile stabilite de către S.A. „Artmet” sînt cu mult mai mari decît costul de producere a plăcilor de înmatriculare, iar profitul obținut de către aceasta se datorează, în fond, procurărilor efectuate de către Î.S. „Registru”. Auditul relevă că la aceste servicii există temei suficient pentru diminuarea semnificativă a prețului de realizare a plăcilor de înmatriculare.

Pe parcursul anului 2010 a fost procurată și realizată următoarea cantitate a plăcilor de înmatriculare:

Tabelul nr.10

Plăci cu numere de înmatriculare pentru:	Sold la 01.01.2010 (buc.)	Procurate în anul 2010 (buc.)	Decontate în anul 2010 (buc.)	Sold la 01.01.2011 (buc.)
Automobile	8108	63568	63404	8272
Remorci	1485	2449	2448	1486
Motociclete	32490	686	2196	30980

Sursă: Datele evidenței contabile a Î.S. „Registru”

Datele din tabel denotă că soldul plăcilor existente la 01.01.2011 poate asigura necesarul Î.S. „Registru” în acestea pentru 1,5 luni – la automobile, 7,3 luni – la remorci, și pentru 169,3 luni – la motociclete. Reieșind din cele expuse, auditul constată că Întreprinderea imobilizează mijloace circulante considerabile, care la 01.01.2011 constituie pentru plăcile de înmatriculare la remorci și la motociclete sumele de 257,0 mii lei și, respectiv, de 532,0 mii lei.

Prețul de realizare de către Î.S. „Registru” în anul 2010 a numerelor de înmatriculare la automobile a constituit 390 lei, la remorci – 230 lei, la motociclete – 190 lei. Profitul Întreprinderii de la comercializarea numerelor de înmatriculare în anul 2010 a constituit 704,5 mii lei.

Concluzii: Î.S. „Registru” nu a asigurat includerea în contractele încheiate cu antreprenorii și furnizorii a prevederilor privind recuperarea cheltuielilor suportate de Întreprindere ca urmare a livrării materiilor prime și prestării serviciilor necalitative, fapt ce duce la majorarea costului de perfectare a documentelor.

N-au fost recuperate de la firma „De La Rue International” Ltd cheltuielile privind carnetele de pașaport necalitative în sumă de 76,2 mii dolari SUA.

Conducerea Î.S. „Registru” a acceptat neargumentat majorarea prețurilor pentru serviciile prestate de către Vuance Ltd., ceea ce a generat majorarea costului de perfectare a pașapoartelor cu 1,03 dolari SUA, precum și a altor documente – cu 0,24 dolari SUA. Astfel, cheltuielile suplimentare suportate de beneficiarii documentării numai în anul 2010 au constituit 260,7 mii dolari SUA, sau circa 3133,0 mii lei.

Întreprinderea a acceptat contractarea unor servicii de la agenți economici ce dețin dreptul exclusiv de prestare a unor servicii și de livrare a unor mărfuri fără a se asigura că valoarea acestora este justificată.

Recomandări MTIC:

59. Asigurarea contractării livrării materiei prime, mărfurilor și prestării serviciilor pentru producerea documentelor în bază de concurs, cu înaintarea propunerilor de modificare a legislației în vigoare;

60. Examinarea circumstanțelor în condițiile cărora conducerea Î.S. „Registru” a acceptat nejustificat majorarea în anul 2010 a prețurilor la serviciile prestate de către Vuance Ltd., cu determinarea responsabilității persoanelor vinovate.

Recomandări Î.S. „Registru”:

61. Asigurarea introducerii în contractele încheiate cu furnizorii și antreprenorii a clauzelor privind recuperarea pierderilor Întreprinderii ca urmare a livrării materiei prime

și prestării serviciilor necalitative;

62. Recuperarea pierderilor cauzate de livrările de materii prime și prestările de servicii necalitative.

3.4. Organele de conducere ale Î.S. „Registru” nu au îndeplinit obligațiile sale și au administrat ineficient activitatea Întreprinderii.

• **Activitatea unor subdiviziuni teritoriale (oficii) ale Î.S. „Registru” necesită restructurări și îmbunătățiri esențiale.**

În perioada auditată, Î.S. „Registru” dispunea de 95 oficii în diferite raioane ale republicii. Comparînd cheltuielile de întreținere a acestor oficii incluse în tarif ca cheltuieli indirecte de producție cu cheltuielile reale înregistrate în anul 2010 de către aceste oficii, auditul a constatat că unele din acestea nu și recuperează cheltuielile, cauzînd pierderi Î.S. „Registru”.

Astfel, din 349258,0 mii lei venituri înregistrate în anul 2010 de către centrele de cost nr.1 și nr.2 (cu excepția veniturilor din vânzarea numerelor de înmatriculare), Î.S. „Registru” dispune de distribuirea veniturilor pe oficii doar pentru 309802,9 mii lei, sau pentru 88,7% din aceste venituri.

De menționat că în cheltuielile indirecte de producție incluse în tarif, pe lângă cheltuielile de întreținere a oficiilor, intră și cheltuielile altor subdiviziuni din aparatul central al Întreprinderii.

Reieșind din datele prezentate de către Î.S. „Registru” privind numărul de documente perfectate în aceste oficii în anul 2010, valoarea cheltuielilor indirecte incluse în tariful de perfectare a unui document (care în anul 2010 au constituit 86,62 lei și 76,18 lei) și veniturile din serviciile prestate de către oficii (pentru care există evidența pe oficii), auditul a stabilit valoarea veniturilor din activitatea oficiilor dintr-o localitate. Rezultatele obținute se prezintă în Tabelul nr.11.

Tabelul nr.11

Oficiile teritoriale din:	Venitul din servicii, inclusiv TVA (lei)	Nr. actelor de identitate perfectate	Nr. altor documente perfectate	Total, venituri (lei)	Total, cheltuieli (lei)	Profit/ Pierderi (lei)	Coefficientul de acoperire a cheltuielilor cu veniturile
Total pe 95 de oficii, din care:	3912160	827628	205553	90608298	80034634	10573664	1,13
Ocnia	34990	4670	1850	574607	634793	-60186	0,91
Ocnita	15030	6362	563601	517802	45799	1,09	
Criuleni	34600	11722	2608	1259537	990563	268974	1,27
Ustia	50270	7437		686085	579019	106136	1,18
Chișinău	41980	17423		1544164	1440623	103540	1,07
Aneții Noi	133650	25512	2817	2535824	1592409	943415	1,59
Varnița	122965	22703	748	2125987	1479301	646686	1,44
Vulcănești	43560	7867	2469	905828	1081212	-175384	0,84
Basarabeasca	23395	5584	655	552246	651732	-99486	0,85
Soldănești	30960	6330	736	630173	880165	-249992	0,72
Căinari	21625	4029		367013	372896	-5883	0,98
Ștefan Vodă	54325	16735	2494	1684849	1526413	158436	1,10
BIT 10	3840		227	20493	46925	-26432	0,44
BIT 9	41240		2432	219636	420325	-200689	0,52
BIT 7	52640		8445	687207	708905	-21299	0,97
BIT 8	100880		9135	779971	514564	265407	1,52
BIT 6	100120		11625	969026	462025	507001	2,10
BIT 5	73547		8507	709552	533858	175495	1,33
BIT 4	45107		7870	637126	477030	160096	1,34
BIT 3	228120		11962	1101365	527075	574291	2,09
BIT 2	47414		6650	586109	401477	144632	1,36
BIT 1	61547		6838	572208	603531	-31323	0,95
Chișinău	17040		5875	461758	485916	-24158	0,95

Sursă: Datele evidenței contabile și de producere a Î.S. „Registru” pe anul 2010

Datele din tabel denotă că, în medie, veniturile obținute de oficii (pentru care se ține evidența pe oficii) urmau să fie cu 13% mai mari decît cheltuielile de producție înregistrate de către acestea, pentru a putea acoperi cheltuielile altor subdiviziuni ale Întreprinderii implicate indirect în procesul de producție.

Din oficiile analizate, Oficiile nr.26 (or.Ocnita), nr.95 (mun. Chișinău), nr.34 și nr.53 (or.Ștefan Vodă), deși își acoperă cheltuielile proprii, nu pot acoperi cheltuielile altor subdiviziuni implicate indirect în procesul de perfectare a documentelor, iar Oficiile nr.31 și nr.66 (or.Otaci), nr.8 și nr.64 (or.Vulcănești), nr.45 și nr.61 (or.Basarabeasca), nr.47 și nr.65 (or. Soldănești), nr.49 (or.Căinari) și nr.6, nr.29, nr.70, nr.71, nr.94 (mun.Chișinău) activează în pierderi.

De menționat că și subdiviziunile Departamentului management al proiectelor și serviciilor, la începutul anului 2010, au analizat activitatea subdiviziunilor teritoriale ale Întreprinderii. În rezultatul acestui studiu, s-a constatat că Oficiile de documentare a populației din or. Căinari, s. Sănătăuca, or. Ocnita, or. Otaci și s. Ustia (r-nul.Dubăsari) au cel mai mic număr de cereri perfectate în medie pe zi pe un angajat (de la 2,2 cereri pînă la 3,2 cereri) în timp ce

alte oficii sînt suprasolicitate (Strășeni, Ungheni, Telenești, Florești, Căușeni), propunîndu-se redistribuirea unităților de personal către aceste oficii. O situație similară a fost stabilită și la oficiile de înregistrare a transportului și calificării conducătorilor auto. Astfel, în Oficiile din s. Varnița, or. Basarabeasca, or. Șoldănești, s. Sănătăuca, or. Taraclia, or. Strășeni, or. Călărași etc. numărul mediu de servicii prestate pe zi pe un angajat sînt mai mici decît media pe republică.

Situația dată este și consecința faptului că în unele unități administrativ-teritoriale activează mai multe oficii, plata pentru arenda încăperilor pentru unele oficii este înaltă, suprafața încăperilor de serviciu pe un angajat este mult mai mare decît normele stabilite, ceea ce duce la suportarea unor cheltuieli suplimentare pentru serviciile comunale.

Fără a analiza veniturile și cheltuielile Oficiilor din or. Șoldănești, Î.S. „Registru” a primit în comodat, pe un termen de 25 ani, de la primăria or. Șoldănești un teren cu suprafața de 503m², pentru amenajarea unei parcări auto, suportînd în anul 2010 cheltuieli în acest scop în sumă de 180,0 mii lei (inclusiv TVA). De asemenea, conform bugetului pe anul 2011, Î.S. „Registru” și-a planificat investiții de 600,0 mii lei pentru reparația Oficiului BEET din or. Basarabeasca, deși acest oficiu activează în pierdere.

Concluzii: Î.S. „Registru” nu analizează eficiența activității oficiilor teritoriale și nu dispune de o analiză a oportunității existenței acestora, ceea ce duce la generarea unor costuri înalte de către unele oficii, astfel majorîndu-se costul de perfectare a documentelor în întregime pe întreprindere.

Recomandări Î.S. „Registru”:

63. Eficientizarea activității oficiilor teritoriale ale întreprinderii.

• **Sistemul de control intern și audit intern al întreprinderii necesită îmbunătățire.**

Deși auditul precedent al Curții de Conturi a stabilit necesități de optimizare a controlului intern, îndeosebi la compartimentul ce ține de evaluarea riscurilor, perfecționarea sistemelor de control și reglementarea unor procese semnificative care au loc regulat la întreprindere, pînă în prezent această situație n-a fost corectată.

Mai mult decît atât, dacă anterior Î.S. „Registru” dispunea de o subdiviziune cu unele funcții de audit intern (Direcția Cenzori), care efectua controale asupra volumelor și costului lucrărilor de construcție, activității economice și de gospodărie a subdiviziunilor Î.S. „Registru”, în prezent această subdiviziune a fost lichidată. Astfel, Î.S. „Registru” nu a îndeplinit cerința Curții de Conturi privind actualizarea sarcinilor subdiviziunii date în conformitate cu cerințele reglementare existente.

Conform explicațiilor prezentate auditului de către Î.S. „Registru”, la 28.06.2011, conform deciziei Consiliului de administrație al Î.S. „Registru”, în structura întreprinderii a fost instituită Direcția audit intern.

Concluzii: În perioada auditată, Î.S. „Registru” nu a avut implementat un sistem integrat de control intern, care ar asigura activitatea regulamentară a întreprinderii și ar duce la economisirea mijloacelor financiare ale acesteia, nedispunînd și de o structură de audit intern.

Recomandări Î.S. „Registru”:

64. Asigurarea desfășurării activității Direcției audit intern în conformitate cu prevederile cadrului legal și regulator;

65. Evaluarea sistemului de management financiar și control intern al întreprinderii.

• **Activitatea Consiliului de administrație al întreprinderii în anul 2010 a avut un caracter formal.**

Conform statutului, Consiliul de administrație al Î.S. „Registru” este compus din 9 persoane, iar necesitatea unui număr atât de mare de membri ai Consiliului nu este motivată de Fondator. Totodată, în componența Consiliului de administrație al Î.S. „Registru”, aprobată conform ordinului ministrului

tehnologiei informației și comunicațiilor la 10.02.2010, reprezentanții Ministerului Finanelor și Ministerului Economiei nu constituie majoritatea, ceea ce contravine prevederilor art.7 alin.(2) din Legea nr.146-XIII din 16.06.1994.

Pe parcursul anului 2010, la Î.S. „Registru” au activat 2 componente ale Consiliului de administrație (una pînă la 10.02.2010, iar alta – după această dată), care s-au convocat în anul 2009 în 4 ședințe, iar în anul 2010 – în 7 ședințe.

Auditul a constatat că unele decizii ale Consiliului de administrație (privind organigrama Î.S. „Registru” și capitalul social al SRL “IT-Relax”) nu au fost fundamentate. Contrar prevederilor art.7 alin.(8) al Legii nr.146-XIII din 16.06.1994, Consiliile de administrație ale Î.S. „Registru” nu au aprobat planurile anuale ale întreprinderii și devizul de venituri și cheltuieli (în continuare – bugetul) al Î.S. „Registru” pe anul 2010, astfel nefiind respectat nici propriul statut (pct.34 lit.d). Doar la ședința Consiliului de administrație din 13.04.2011 a fost aprobat “în principiu” bugetul Î.S. „Registru” pe anul 2011.

Concluzii: Consiliile de administrație ale Î.S. „Registru” care au activat în anul 2010 nu și-au îndeplinit pe deplin atribuțiile, nu au asigurat regularitatea activității întreprinderii, integritatea și folosirea eficientă a bunurilor acesteia. Ca rezultat, auditul a stabilit că Î.S. „Registru” a irosit mijloace financiare considerabile, suportînd doar în anul 2010 cheltuieli ineficiente de circa 43911,7 mii lei.

Recomandări MTIC:

66. Desemnarea membrilor Consiliului de administrație conform prevederilor legale și asigurarea îndeplinirii de către aceștia a atribuțiilor sale.

• **Conducerea MTIC a avut o atitudine formală față de executarea cerințelor Curții de Conturi, ceea ce a generat perpetuarea încălcărilor.**

Unul din scopurile prezentului audit a fost verificarea nivelului de executare de către MTIC a cerințelor înaintate prin Hotărîrea Curții de Conturi nr.24 din 22 mai 2008, care avea ca obiectiv îmbunătățirea gestionării patrimoniului public al întreprinderilor din subordine, inclusiv al Î.S. „Registru”.

Auditul a constatat că MTIC (fostul MDI) a executat superficial cerințele Curții de Conturi înaintate prin Hotărîrea nr.24 din 22.05.2008, din 9 cerințe înaintate fiind executate doar două (pct.2.1 și pct.2.8). Astfel, acțiunile comunicate Curții de Conturi de către MTIC (MDI), în vederea înlăturării neregulilor depistate, au purtat un caracter general și nu toate erau confirmate prin documente justificative.

Verificarea executării cerințelor înaintate a relevat următoarele:

➤ Pentru a-și exercita atribuțiile de Fondator, Ministerul Dezvoltării Informaționale (actualul MTIC) a emis Dispoziția nr.d-81 din 08.08.2008 „Cu privire la supravegherea adecvată asupra întreprinderilor subordonate a modului de realizare a indicatorilor de performanță stabiliți și prin neadmiterea casării, comercializării și transmiterii bunurilor materiale”, a cărei executare a fost pusă în sarcina Secției financiare și audit a ministerului. Solicitînd modalitatea de executare a Dispoziției menționate, Serviciul finanțe și evidență contabilă a informat că **ministerul nu are stabiliți careva indicatori de performanță pentru întreprinderile subordonate**, această Dispoziție fiind una de moment, care în prezent nu se mai monitorizează.

➤ În scopul responsabilizării managerilor la utilizarea eficientă a resurselor financiare și patrimoniale puse la dispoziția lor, în schema de încadrare a ministerului a fost introdus Serviciul control și audit intern, care efectuează misiuni de audit la instituțiile subordonate, însă în perioada **anului 2010 acestea n-au fost verificate**.

➤ Întru neadmiterea unor incertitudini la achiziționarea mărfurilor și serviciilor, prin ordinul nr. 86c din 05.08.2008, ministerul a actualizat componența Grupului de lucru pentru achiziții, acestuia fiindu-i stabilită sarcina de planificare și

achiziționare a bunurilor în strictă conformitate cu normele în vigoare. Constatările prezentului audit denotă că această sarcină nu a fost executată.

➤ În vederea ajustării valorii de bilanț a clădirilor incluse în capitalul social al Î.S. „Registru” la valoarea lor de piață, a fost încheiat un contract cu o firmă de audit și consultanță, iar modificările de rigoare în statutul Întreprinderii urmau a fi operate la finele investigației, în funcție de constatările efectuate de aceasta, însă pînă în prezent auditul nu s-a desfășurat.

Concluzii: MTIC a ignorat cerințele Curții de Conturi înaintate prin Hotărîrea nr.24 din 22.05.2008, prin ce a perpetuat derogările de la legislația în vigoare, constatate de auditor.

Recomandări MTIC:

67. Asigurarea executării necondiționate a cerințelor Curții de Conturi înaintate prin Hotărîrea nr.24 din 22.05.2008.

IV. Concluzii generale de audit

În rezultatul evaluării efectuate de audit asupra corectitudinii formării și stabilirii prețurilor la serviciile de interes public prestate de Î.S. „Registru” și verificării nivelului de executare de către Î.S. „Registru” și MTIC a cerințelor înaintate prin Hotărîrea Curții de Conturi nr.24 din 22 mai 2008, au fost identificate multiple iregularități la utilizarea

mijloacelor financiare și patrimoniului public. Reieșind din faptul că sfera de aplicare a auditului a fost limitată, auditul nu poate să-și expună opinia standardizată de audit, ci doar concluziile generale de audit, exprimate prin:

- lipsa unei metodologii exhaustive privind determinarea costului documentelor perfectate și imposibilitatea determinării costului de perfectare a documentelor în timp real;
- perpetuarea problemelor și riscurilor constatate în Raportul de audit precedent privind dublarea funcțiilor și activităților între Î.S. „Registru” și MTIC;
- finanțarea activității MTIC din contul Î.S. „Registru”;
- cheltuirea irațională a mijloacelor financiare și materiale ale Î.S. „Registru”;
- neînregistrarea integrală a drepturilor asupra unor imobile;
- nemonitorizarea activității agenților economici fondați;
- eschivarea procurărilor de la procedurile de achiziție;
- lipsa reglementărilor exhaustive privind salarizarea angajaților, procurarea mărfurilor, lucrărilor și serviciilor, precum și desfășurarea activității de sponsorizare;
- lipsa unei evidențe analitice adecvate a operațiunilor economice etc.

DIRECTORUL ADJUNCT AL DEPARTAMENTULUI
DE AUDIT III, AUDITOR PUBLIC

Sergiu ȘTIRBU

54 HOTĂRÎRE

privind Raportul auditului regularității pentru exercițiul bugetar 2010 la Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor și la unele instituții din subordine

Curtea de Conturi, în prezența consultantului principal al Comisiei permanente a Parlamentului economie, buget și finanțe dl A. Coșeșcu, viceministrului transporturilor și infrastructurii drumurilor dl B. Gherasim, contabilului-șef al Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor dna V. Calancea, șefului Serviciului transport naval al Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor dl Ig. Zaharia, directorului Instituției publice „Agenția Națională Transport Auto” dl T. Călugăreanu, managerului-șef al Întreprinderii de Stat „Administrația de Stat a Drumurilor” dl V. Panurco și contabilului-șef dna S. Cheibaș, directorului Întreprinderii de Stat „Servicii Transport Auto” dl I. Gamart, șefului Direcției finanțele economiei naționale, cheltuieli capitale și achiziții publice a Ministerului Finanțelor dl V. Bînzaru, șefului Direcției audit intern a Ministerului Economiei dl Iu. Spasov, precum și a altor persoane cu funcții de răspundere, călăuzindu-se de art.2 alin.(1) și art.4 alin.(1) lit.a) din Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008¹, a examinat Raportul auditului regularității pentru exercițiul bugetar 2010 la Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor și la unele instituții din subordine.

Misiunea de audit s-a desfășurat în conformitate cu Programul activității de audit a Curții de Conturi pe anul 2011². Scopul auditului a constat în oferirea unei asigurări rezonabile referitor la faptul că raportul consolidat al Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor, precum și rapoartele instituțiilor din subordine, supuse auditului, pe anul 2010, în toate aspectele semnificative, oferă o imagine reală și fidelă asupra situațiilor financiare și patrimoniale ale acestora, iar utilizarea mijloacelor alocate de la bugetul de stat, precum și operațiunile financiare efectuate sînt corecte și conforme prevederilor legale.

Auditul a fost efectuat conform Standardelor de audit ale Curții de Conturi³. În vederea susținerii constatărilor, formulării concluziilor și recomandărilor, precum și exprimării opiniilor de audit, probele de audit au fost obținute în urma aplicării procedurilor de evaluare a riscului și procedurilor de audit ulterioare, precum și efectuării testelor de fond, cu folosirea diferitelor tehnici și metode: examinări, observări, confirmări, recalculări, interviuri etc.

Examinînd rezultatele auditului, audiînd raportul prezentat și explicațiile persoanelor cu funcții de răspundere prezente în ședință, Curtea de Conturi

a c o n s t a t a t :

Verificările efectuate în cadrul auditului la Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor (în continuare – MTID) și la unele instituții din subordine, precum și constatările expuse în rapoartele aprobate prin prezenta Hotărîre relevă:

➤ Neînsușirea pe deplin de către minister a mijloacelor financiare aprobate prin legea bugetară anuală în aspectul surselor, nefiind valorificate limite de alocații, în total pe toate sursele, în sumă de 290,8 mil. lei, ceea ce constituie 26,3% din limita precizată.

➤ Neregularități la efectuarea achizițiilor publice, care se exprimă prin organizarea neadecvată a activității grupurilor de lucru pentru achiziții, monitorizării procedurilor de efectuare, raportare și bună execuție a achizițiilor.

➤ Nerespectarea întocmai a regulilor generale de organizare a evidenței contabile, încălcarea procedurilor reglementate la gruparea și înregistrarea elementelor contabile, la casarea combustibilului, în lipsa aprobării normelor de consum de către conducătorul instituției, au

¹ M.O., 2008, nr.237-240, art.864.

² Hotărîrea Curții de Conturi nr.74 din 30.12.2010 „Privind aprobarea Programului activității de audit a Curții de Conturi pe anul 2011” (cu modificările ulterioare).

³ Hotărîrea Curții de Conturi nr.58 din 28.12.2009 „Despre aprobarea Standardelor generale de audit și Standardelor auditului regularității”.

condiționat unele abateri, dar care n-au influențat semnificativ situațiile financiare raportate.

➤ Lipsa reglementărilor interne ce țin de acordarea premiilor, ajutoarelor materiale, stabilirea suplimentelor la salariu în cadrul unor instituții din subordine au condiționat încălcarea actelor normative și legislative ce reglementează aceste domenii.

➤ Necorelarea în modul stabilit a unor prevederi regulamentare a condiționat situația ca Instituția publică „Căpitănia portului Giurgiulești” să rateze încasarea unor venituri, iar în unele cazuri, înregistrarea navelor în Registrul de stat al navelor al Republicii Moldova se efectuează pînă la achitarea taxelor de înregistrare, acestea contribuind atît la formarea datoriilor debitoare, cît și la apariția riscului de neachitare.

➤ Nereglementarea prescripțiilor contabile specifice anumitor ramuri, domenii și sectoare de activitate pentru instituțiile din subordinea Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor condiționează riscul privind corectitudinea evidențelor contabile și raportarea veridică a unor situații financiare.

➤ Lipsa unui management eficient, precum și a sistemului de control intern privind utilizarea mijloacelor financiare a influențat semnificativ asupra situației economico-financiare a MTID și entităților din subordine. Exercițarea de către MTID a funcțiilor de fondator al întreprinderilor de stat și de administrator al patrimoniului public, prin intermediul reprezentanților statului în societățile comerciale al căror capital social include cota statului, denotă mai multe deficiențe care indică necesitatea îmbunătățirii activității acestora.

➤ MTID, prin acțiunile sale, a intervenit neregulamentar în activitatea unor instituții subordonate și unități economice ale căror fondator și deținător al cotei statului este ministerul, acest fapt fiind condiționat și de planificarea insuficientă a mijloacelor bugetare pentru întreținerea activității ministerului. De asemenea, MTID n-a asigurat consolidarea capacităților pentru întreprinderile de întreținere a drumurilor, fapt ce cauzează ineficiența gestionării patrimoniului cotă-parte a statului în Societățile pe Acțiuni „Drumuri”.

➤ Neelaborarea regulamentului în baza căruia Autoritatea Aeronautică Civilă urma să-și exercite funcțiile și atribuțiile, precum și alte elemente necesare activității acesteia au cauzat incertitudini în asigurarea funcționalității instituționale a unor entități instituite juridic din domeniul de activitate pentru care responsabilitatea îi revine MTID, ceea ce creează riscul administrării neconforme a fondurilor publice.

➤ Din toate sursele disponibile de finanțare pentru implementarea Proiectului de susținere a Programului în sectorul drumurilor, MTID, prin intermediul Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor” (în continuare – Î.S. „ASD”), a asigurat absorbtia a numai 33,2% din resurse, deși perioada de timp în care trebuia implementat Proiectul este spre final. La situația din 31.12.2010, din contul împrumutului acordat de BERD de 30 mil.euro nu s-a efectuat nici o debursare. Totodată, grantul în sumă de 12,0 mil.euro, acordat de către Comisia Europeană, nu a fost valorificat, fiind înregistrat în soldul bugetului de stat. Tergiversarea de către Comitetul de evaluare al Î.S. „ASD” a procesului de desemnare a câștigătorilor licitației de achiziționare a lucrărilor de reabilitare a drumurilor a condus la anularea de către creditorii externi (Banca Mondială, BERD) a unei tranșe a creditelor în sumă totală de 20,3 mil. euro.

➤ Nestabilirea unui mecanism eficient de coordonare, executare, monitorizare și raportare între părțile implicate în procesul de organizare, achiziționare, executare și monitorizare a lucrărilor de construcție și reparație a obiectivelor de investiții capitale, aprobate MTID, a condiționat un nivel redus (65,5%) de absorbtie a mijloacelor publice destinate investițiilor în infrastructura drumurilor, rămînînd nevalorificate alocații aprobate în bugetul de stat pentru aceste scopuri de circa 62,7 mil.lei.

➤ Procesul de organizare și achiziționare a lucrărilor de construcție și reparație a obiectivelor de investiții capitale aprobate conform legii bugetare anuale, efectuat de MTID prin intermediul Î.S. „ASD” se desfășoară defectuos, cu nerespectarea cadrului legal, totodată, acestea fiind cauzate și de lipsa reglementărilor exclusive ce țin de transmiterea de către minister a drepturilor de beneficiar către Î.S. „ASD”.

➤ Lipsa unei monitorizări eficiente asupra îndeplinirii obligațiilor contractuale de către antreprenori a condiționat: prelungirea nefondată a termenului de executare a lucrărilor; încheierea contractului de achiziție fără constituirea garanției de bună execuție a lucrărilor; lipsa în obligațiunile contractuale a sancțiunilor față de operatorii economici care nu execută volumele lucrărilor în termenul contractat și, respectiv, neaplicarea lor; utilizarea neeficientă a mijloacelor publice alocate de la bugetul de stat în aceste scopuri. Concomitent, Î.S. „ASD”, neasigurînd monitorizarea eficientă asupra executării depline și în termen a lucrărilor contractate, a permis contractarea și efectuarea unor lucrări suplimentare, precum și substituirea unor tipuri de lucrări prin altele. Acestea denotă nivelul insuficient de exercitare a obligațiilor sale în calitate de beneficiar și pot crea premise pentru admiterea neregularităților la utilizarea fondurilor publice.

➤ Venitul obținut de Î.S. „ASD” din activitatea operațională este determinat global de volumul de producție și comercializare achitat din contul mijloacelor bugetare prevăzute pentru întreținerea infrastructurii drumurilor. Sistemul neadecvat al organizării și ținerii evidenței contabile a entității este determinat de: neinventarierea drumurilor, a lucrărilor în curs de execuție, a zonelor de protecție a drumurilor etc.; neevaluarea costului drumurilor; lipsa reglementării aspectelor ce țin de înregistrarea în evidența contabilă a operațiunilor de finanțare a lucrărilor din contul mijloacelor bugetare.

➤ Î.S. „ASD” n-a înregistrat la organele cadastrale drepturile de proprietate asupra bunurilor administrate și n-a transferat la bugetul de stat o parte din veniturile acumulate din locațiunea terenurilor.

➤ MTID n-a reglementat modul de inventariere a infrastructurii drumurilor, cu stabilirea regulilor specifice de inventariere în ramura respectivă, iar aceste situații denaturează în aspecte semnificative plenitudinea și corectitudinea evidenței contabile a întreprinderii, precum și veridicitatea raportării situațiilor financiar-economice, condiționînd riscul integrității bunurilor statului.

➤ Actuala modalitate de reflectare în evidența contabilă a Î.S. „ASD” a taxei pe valoarea adăugată la lucrările de reparație, întreținere, finanțate din fondul rutier, nu corespunde cerințelor Codului fiscal, în partea ce ține de taxa pe valoarea adăugată obținută în rezultatul finanțării lucrărilor achitate din mijloacele publice.

Reieșind din cele expuse, în temeiul art.7 alin.(1) lit.a), art.15 alin.(2) și alin.(4), art.16 lit.c), art.34 alin.(3) din Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008, Curtea de Conturi

h o t ă r ă ș t e:

1. Se aprobă Raportul auditului regularității pentru exercițiul bugetar 2010 la Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor și la unele instituții din subordine și Raportul auditului regularității pentru exercițiul bugetar 2010 la Întreprinderea de Stat „Administrația de Stat a Drumurilor”, conform Anexelor nr. 1 și nr.2, care sînt părți componente ale prezentei Hotărîri.

2. Prezenta Hotărîre și Rapoartele de audit se remit:

2.1. Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor, Instituțiilor publice „Agenția Națională Transport Auto” și „Căpitănia portului Giurgiulești”, Întreprinderilor de Stat „Administrația de Stat a Drumurilor” și „Servicii Transport

Auto”, pentru documentare și implementarea recomandărilor auditului;

2.2. Ministerului Finanțelor, pentru documentare privind rezultatele auditului, și se cere examinarea situațiilor ce țin de: nivelul de valorificare a limitelor bugetare aprobate; acumularea veniturilor din locațiunea terenurilor pentru amplasarea obiectivelor de prestare a serviciilor rutiere în zona de protecție a drumurilor, precum și finanțarea cheltuielilor din contul mijloacelor bugetului de stat (inclusiv fondul rutier) prin intermediul Întreprinderii de Stat „Administrația de Stat a Drumurilor”;

2.3. Guvernului, pentru documentare, și se propune audierea factorilor de decizie ai Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor referitor la realizarea funcțiilor de bază pe domeniul de competență, prin prisma neregulilor și deficiențelor constatate de auditele Curții de Conturi, inclusiv întreprinderea măsurilor privind darea în exploatare a Portului de pasageri Giurgiulești, precum și retrocedarea ministerului a clădirii S.A. „Institutul pentru Proiectarea Drumurilor Auto”;

2.4. Parlamentului, pentru informare.

3. Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor să întreprindă măsuri privind:

3.1. audierea factorilor de decizie ai entităților verificate, prin prisma constatărilor și concluziilor auditului, cu monitorizarea implementării recomandărilor și cu asigurarea remedierii situațiilor vizate conform domeniilor de competență;

3.2. examinarea situațiilor economico-financiare ale unităților economice ale căror fondator și deținător al cotei statului este ministerul, asigurând dezvoltarea capacităților acestora, precum și excluderea practicii de imixtiune în activitatea lor prin dezafectarea mijloacelor, ce duce la netransparența gestionării fondurilor publice;

3.3. achiziționarea de către Întreprinderea de Stat „Administrația de Stat a Drumurilor” din contul mijloacelor fondului rutier a bitumului, cu dezafectarea acestora și neobținerea beneficiilor pentru asigurarea dezvoltării capacităților întreprinderii;

3.4. examinarea stării financiare a Întreprinderii de

Stat „Servicii Transport Auto”, cu determinarea scopurilor strategice și sarcinilor prioritare pentru remedierea acestora, asigurând dezvoltarea capacităților în cadrul fiecărui domeniu de competență, cu luarea deciziei referitor la situația aferentă existenței datoriilor formate în rezultatul contractării creditului bancar;

3.5. reglementarea transmiterii funcției de beneficiar Î.S. „ASD”, cu determinarea funcțiilor și responsabilităților concrete în partea ce ține de gestionarea fondurilor publice, urmare implicării acesteia în activități ce revin exclusiv unei instituții publice;

3.6. întreprinderea acțiunilor concrete pentru consolidarea capacităților instituționale ale unităților economice din domeniul de întreținere a drumurilor, asigurând eficiența gestionării patrimoniului statului;

3.7. elaborarea și aprobarea reglementărilor necesare asigurării funcționalității activității Autorității Aeronautice Civile.

4. Ministerul Finanțelor, în comun cu Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor, să examineze situațiile ce țin de: finanțarea de către Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor a cheltuielilor din mijloacele aprobate și alocate acestuia din contul bugetului de stat (inclusiv din fondul rutier) prin intermediul Întreprinderii de Stat „Administrația de Stat a Drumurilor”, cu determinarea reglementărilor necesare, a modalității de organizare și ținere a evidenței contabile, precum și de raportare financiară a părților implicate în acest proces.

5. Prezența Hotărâre și Rapoartele se remit, pentru examinare după competență, Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției.

6. Despre implementarea recomandărilor auditului, precum și despre executarea subpct. 2.1. și subpct. 2.2., pct.3 și pct.4 se va informa Curtea de Conturi în termen de 6 luni.

7. Prezența Hotărâre se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova în conformitate cu art.34 alin.(7) din Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008.

PREȘEDINTELE CURȚII DE CONTURI

Nr. 59. Chișinău, 20 septembrie 2011.

Serafim URECHEAN

Anexa nr. 1

Aprobat
prin Hotărârea Curții de Conturi
nr.59 din 20 septembrie 2011

RAPORTUL

auditului regularității pentru exercițiul bugetar 2010 la Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor și la unele instituții din subordine

I. Introducere

Auditul regularității pentru exercițiul bugetar 2010 la Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor și la unele instituții din subordine s-a efectuat în temeiul art.28 și art.31 din Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008¹ și în conformitate cu Programul activității de audit a Curții de Conturi pe anul 2011².

Scopul auditului a constat în oferirea unei asigurări rezonabile referitor la faptul că rapoartele financiare, întocmite de către Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor (în continuare – MTID, sau ministerul) și unele instituții din subordine pe anul 2010, în toate aspectele semnificative, oferă o imagine reală și fidelă asupra situației financiare și celei patrimoniale, iar utilizarea mijloacelor alocate de la bugetul de stat, precum și operațiunile financiare efectuate sînt corecte și conforme prevederilor legale.

Responsabilitatea conducerii MTID și a instituțiilor

din subordine este de a întocmi și de a prezenta în termenele stabilite și în conformitate cu cadrul legal rapoartele financiare privind situațiile financiare, de a asigura respectarea prevederilor legale în activitatea economico-financiară, de a elabora și a implementa un sistem de management financiar și control intern eficient, avînd și obligația de a asigura prevenirea și descoperirea erorilor și fraudelor, înregistrarea veridică în registrele contabile a tuturor operațiunilor economice efectuate, precum și utilizarea eficientă și conformă a alocațiilor bugetare, asigurînd o bună guvernare a fondurilor publice.

Responsabilitatea echipei de audit a constat în auditarea unor operațiuni și tranzacții financiare potrivit cerințelor legale, în scopul obținerii probelor de audit suficiente și adecvate pentru susținerea concluziilor și opiniilor de audit asupra rapoartelor financiare pe anul 2010, regularității gestionării fondurilor publice. Totodată, auditorii nu sînt responsabili de prevenirea faptelor de fraudă și

¹ Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008 (cu modificările ulterioare).

² Hotărârea Curții de Conturi nr.74 din 30.12.2010 „Privind aprobarea Programului activității de audit a Curții de Conturi pe anul 2011”.

eroare. Datorită faptului că situațiile financiare ale anului 2009 nu au fost auditate, echipa de audit nu poartă responsabilitate asupra veridicității soldurilor conturilor contabile la începutul perioadei de gestiune supuse auditării.

Auditul a fost efectuat conform Standardelor de audit ale Curții de Conturi³. În vederea susținerii opiniilor, constatărilor, formulării concluziilor și recomandărilor, probele de audit au fost obținute în urma aplicării procedurilor de evaluare a riscului și procedurilor de audit ulterioare, precum și efectuării testelor de fond, cu folosirea diferitelor tehnici și metode: examinări, observări, confirmări, recalculări, interviuri etc. De asemenea, au fost analizate informațiile solicitate de audit de la persoane terțe: Inspectoratul Fiscal Principal de Stat, Trezoreria de Stat, Agenția Proprietății Publice, Agenția Relații Funciare și Cadastru etc.

II. Prezentare generală

Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor este organul de specialitate al administrației publice centrale care elaborează, promovează și implementează politica statului în domeniul transporturilor și infrastructurii drumurilor. Ministerul își exercită atribuțiile în următoarele domenii de competență: transporturi (feroviar, aviație civilă, auto, naval) și infrastructura drumurilor.

Principiile de activitate, atribuțiile, structura instituțională a ministerului (pentru perioada auditată) sînt prevăzute de Regulamentul aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.695 din 18.11.2009⁴, precum și de alte acte normative și legislative. Potrivit Regulamentului, MTID are următoarele atribuții de bază: elaborarea și promovarea politicii statului în domeniul transporturilor și infrastructurii drumurilor; asigurarea elaborării strategiei de dezvoltare a domeniilor de competență; fundamentarea necesarului de fonduri de la bugetul de stat și gestionarea mijloacelor financiare alocate din bugetul de stat și din creditele externe.

MTID își exercită funcțiile sale prin intermediul aparatului central și al instituțiilor subordonate: I.P. „Agenția Națională Transport Auto”; I.P. „Căpitania portului Giurgiulești”; 39 de societăți pe acțiuni în care pachetul de acțiuni al statului este administrat de minister și 22 de întreprinderi de stat fondate de minister.

Evidența contabilă la minister se ține în conformitate cu regulile generale obligatorii ale contabilității și de raportare financiară în sectorul public, prevăzute în Legea contabilității⁵ și în Instrucțiunea cu privire la evidența contabilă în instituțiile publice⁶.

III. Constatări, concluzii și recomandări

3.1. Cu privire la execuția de ansamblu a limitelor de alocații

Conform Legii bugetului de stat pe anul 2010⁷, MTID i-au fost precizate mijloace pentru finanțarea cheltuielilor la întreținerea drumurilor, investiții și reparații capitale în sumă totală de 1105,6 mil.lei, inclusiv de la componenta de bază a bugetului de stat – 772,6 mil.lei (din care pentru „Gospodăria drumurilor” – 764,5 mil.lei), mijloace speciale – 5,7 mil.lei și mijloace externe din proiecte investiționale (Proiectul de susținere a Programului în sectorul drumurilor⁸) în sumă de 327,3 mil.lei. Comparativ cu anul 2009, alocațiile bugetare preconizate MTID au fost majorate de circa 2,4 ori, sau cu 644,5 mil.lei.

Sinteza execuției de ansamblu a alocațiilor precizate și executate de către MTID în anul 2010, la toate componentele, se prezintă în Tabelul nr.1.

Tabelul nr.1
(mil. lei)

Nr. d/o	Indici	Aprobat inițial	Precizat pe an	Executat de casă	Cheltuieli efective	Datorii	
						Debitoare	Creditoare
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Componenta de bază	772,3	772,6	704,0	697,1	-	0,3
2.	Mijloace speciale	4,5	5,7	3,3	3,4	0,6	-
3.	Mijloace din proiecte investiționale	448,3	327,3	107,5	107,5	8,7	10,8
3.	Total, mijloace	1225,1	1105,6	814,8	808,0	9,3	11,1

Sursă: Datele selectate din Raportul privind executarea bugetului instituției publice din contul cheltuielilor de bază (Formularul nr.2), Raportul privind încasarea și utilizarea mijloacelor speciale (Formularul nr.4) și din Raportul privind executarea proiectelor investiționale (Formularul nr.2.PI) pe anul 2010

Datele din tabel relevă că cheltuielile de casă au constituit 814,8 mil.lei (73,7%) și cheltuielile efective – 808,0 mil.lei (73,1%), limita aprobată nefiind valorificată. La situația din 31.12.2010, au fost înregistrate datorii debitoare de 9,3 mil.lei și creditoare de 11,1 mil. lei.

Analiza gradului de executare a limitelor de alocații aprobate prin Legea bugetară anuală de către MTID, în aspectul surselor, se prezintă în Tabelul nr.2.

Tabelul nr.2
(mil. lei)

Denumirea	Executat anul 2009	Anul 2010				Devieri				
		Precizat	Executat de casă	Cheltuieli efective	Executat/față de precizat		Cheltuieli efective/față de precizat		Executat față de anul 2009	
					mil. lei	%	mil. lei	%	mil. lei	%
Total mijloace financiare,	461,1	1105,6	814,8	808,0	-290,8	73,7	-297,6	73,1	353,7	176,7
I. Mijloace de la componenta de bază, inclusiv:										
Pentru finanțarea gospodăriei drumurilor, inclusiv:	348,0	764,5	695,9	688,4	-68,6	91,0	-76,1	90,0	347,9	200
I.1. Transferuri din fondul rutier	210,2	483,1	483,15	475,7	0	100	-7,4	98,5	272,9	>200
I.2. Reparația capitală a altor obiecte	31,1	99,9	93,9	93,9	-5,9	94,0	-5,9	94,0	62,8	>300
I.3. Investiții capitale în construcția altor obiecte	106,7	181,5	118,85	118,8	-62,7	65,5	-62,7	65,5	12,1	111,3
II. Mijloace speciale	4,6	5,7	3,3	3,4	-2,4	58,0	-2,2	60,6	-1,3	71,8
III. Surse externe „Proiectul de susținere a Programului în sectorul drumurilor”	101,5	327,3	107,5	107,5	-219,8	32,8	-219,8	32,9	6,0	105,9

Sursă: Rapoartele MTID privind executarea bugetului pe anii 2009 și 2010 (Formularele nr.2 și nr.4)

Astfel, n-au fost valorificate limite de alocații, în total pe toate sursele, în sumă de 290,8 mil. lei, ceea ce constituie 26,3% din limita precizată, din care: de la componenta de bază – 68,6 mil.lei (9,0%), mijloace speciale – 2,4 mil.lei (42,1%) și din sursele externe pentru finanțarea Proiectului de susținere a Programului în sectorul drumurilor – 219,8 mil.lei (67,2%), inclusiv la componenta de bază n-au fost valorificate limite de alocații semnificative pentru reparația capitală (5,9 mil.lei, sau 6,0%) și pentru investiții capitale în construcția altor obiecte (62,7 mil.lei, sau 34,5%).

3.2. Cu privire la regularitatea cheltuielilor

Verificările efectuate de audit la aparatul central al ministerului, Instituția publică „Agenția Națională Transport Auto” și Instituția publică „Căpitania portului Giurgiulești” au relevat următoarele.

3.2.1. Privind executarea cheltuielilor de către aparatul central al ministerului

Limita alocațiilor precizate pe anul 2010 pentru aparatul central al ministerului, potrivit Raportului privind executarea bugetului instituției publice din contul cheltuielilor de bază (Formularul nr.2) pe anul 2010 al MTID (inclusiv mijloacele alocate din fondul de rezervă al Guvernului – 54,0 mii lei) a

³ Hotărîrea Curții de Conturi nr.58 din 28.12.2009 „Despre aprobarea Standardelor generale de audit și Standardelor auditului regularității”.

⁴ Hotărîrea Guvernului nr. 695 din 18.11.2009 „Cu privire la aprobarea Regulamentului, structurii și efectivului-limită ale Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor” (în continuare – Hotărîrea Guvernului nr. 695 din 18.11.2009).

⁵ Legea contabilității nr.113-XVI din 27.04.2007 (cu modificările ulterioare; în continuare – Legea contabilității).

⁶ Instrucțiunea cu privire la evidența contabilă în instituțiile publice, aprobată prin Ordinul ministrului finanțelor nr.93 din 19.07.2010 „Cu privire la aprobarea Instrucțiunii cu privire la evidența contabilă în instituțiile publice” (în continuare – Instrucțiunea cu privire la evidența contabilă în instituțiile publice).

⁷ Legea bugetului de stat pe anul 2010 nr.133-XVIII din 23.12.2009 (cu modificările ulterioare; în continuare – Legea bugetului de stat pe anul 2010).

⁸ Raportul auditului „Proiectul de susținere a Programului în sectorul drumurilor pentru perioada derulării Proiectului (2007-2010)” a fost aprobat prin Hotărîrea Curții de Conturi nr.58 din 20 septembrie 2011.

constituit 3602,4 mii lei, cheltuielile de casă fiind executate în sumă de 3523,3 mii lei și cele efective în sumă de 3689,7 mii lei. În cadrul acestei executări au fost admise depășiri ale limitei bugetare total aprobate cu 87,4 mii lei la componenta de bază, din care 64,6 mii lei – la retribuirea muncii, 28,5 mii lei – la contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii și 0,9 mii lei – la transferuri curente. Concomitent, au fost generate datorii creditoare în sumă de 186,0 mii lei.

În totalul cheltuielilor efective, ponderea majoră (62,7%) revine cheltuielilor pentru retribuirea muncii, acestea fiind urmate de cheltuielile pentru plata mărfurilor și serviciilor (16,5%) și pentru contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii (13,7%). Pentru anul 2010, potrivit schemei de încadrare aprobate în modul stabilit, statele de personal ale MTID au fost aprobate în număr de 56 de unități. La 31.12.2010, statele de personal real au fost executate la nivel de 82,1%, cu formarea a 10 funcții vacante. Conform schemei de încadrare aprobate pe anul 2010, structura MTID se constituie din 6 direcții și 12 servicii, ceea ce diferă de structura aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.695 din 18.11.2009, fiind majorat numărul serviciilor de la 7 la 12, în limita numărului de personal.

Pentru retribuirea muncii personalului în anul 2010 a fost aprobată suma de 2215,3 mii lei, cheltuielile de casă au fost executate în mărime de 2145,3 mii lei și cele efective în sumă de 2279,9 mii lei. Structura cheltuielilor pentru retribuirea muncii este prezentată în Tabelul nr.3.

Tabelul nr.3
(mii lei)

Indici	Art.	Alin.	Aprobat inițial pe an	Precizat pe an	Executat	Cheltuieli efective	Devieri
	1	2	3	4	5	6	7=6-4
Retribuirea muncii, total, inclusiv:	111		2397,0	2215,3	2145,3	2279,9	+64,6
Salariul funcției		01	1065,1	717,3	x	722,8	+5,5
Sporuri la salariul funcției		02	865,9	624,7	x	685,0	+60,3
Ajutor material		06	182,5	147,3	x	146,6	-0,7
Premieri		07	283,5	726,0	x	725,5	-0,5

Sursă: Raportul privind executarea bugetului instituției publice din contul cheltuielilor de bază, la 01.01.2011 (Formularul nr.2), al Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor

Analiza datelor denotă că MTID, având 10 funcții vacante, a admis la retribuirea muncii depășirea limitei aprobate efectiv cu 64,6 mii lei, din care la sporurile la salariul funcției – cu 60,3 mii lei și la salariul funcției – cu 5,5 mii lei. Plata premiilor și suplimentelor s-a efectuat fără a se ține cont de limita fondului de salarizare. Totodată, auditul a constatat că ministerul nu dispune de reglementări interne privind acordarea ajutoarelor materiale, stabilirea suplimentelor la salariu etc.

Verificările auditului referitor la corectitudinea și plenitudinea înregistrării în evidența contabilă a bunurilor publice au relevat că:

- Documentele primare contabile luate la evidență nu sînt întocmite prin note de contabilitate – borderouri cumulative; nu se ține evidența analitică a mijloacelor fixe, a obiectelor de mică valoare și scurtă durată pe fișe de inventar; cu persoanele responsabile de păstrarea mijloacelor bănești, valorilor materiale și mărfurilor nu au fost încheiate contracte privind responsabilitatea materială individuală; nu se ține registrul de evidență analitică a cheltuielilor efective.

Notă: Pînă la definitivarea auditului, ministerul a achiziționat un set de programe „Soft-Contabil versiunea buget” pentru ținerea evidenței contabile.

La situația din 31.12.2010, ministerul dispunea de mijloace fixe în sumă de 1672,6 mii lei, sau cu 661,9 mii lei mai mult față de anul precedent, gradul de uzare al cărora este de 63,3%. Din 200 de unități de mijloace fixe existente,

57, cu valoarea de bilanț de 1,2 mii lei, nu se utilizează în procesul tehnologic pe motiv că sînt inutilizabile, totodată nu se întreprind acțiunile regulamentare.

Auditul a constatat fapte cînd ministerul a intervenit în activitatea unor structuri subordonate (o întreprindere de stat în care își exercită funcția de fondator și o instituție publică), imobilizînd mijloacele acestora în sumă de 1062,2 mii lei pentru utilizarea în activitatea proprie. Astfel, pe parcursul anului 2010, pentru necesitățile ministerului, au suportat cheltuieli Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor” în sumă de 867,1 mii lei, din care pentru procurarea mijloacelor fixe și obiectelor de mică valoare și scurtă durată – 589,7 mii lei, pentru compensarea cheltuielilor legate de deplasările în interes de serviciu peste hotarele republicii a angajaților ministerului – 82,3 mii lei și altele; Î.S. „Gărilor și Stațiile Auto” – 178,7 mii lei și I.P. „Căpitania portului Giurgiulești” – 16,4 mii lei, pentru compensarea cheltuielilor legate de deplasări în interes de serviciu peste hotarele republicii, de asemenea a unor angajați ai ministerului.

Verificările auditului referitor la efectuarea achizițiilor publice au constatat unele nereguli și abateri de la cadrul legal care reglementează acest domeniu⁹. În anul 2010, MTID, pentru plata mărfurilor și serviciilor, i-au fost precizate alocații în sumă de 606,9 mii lei, cheltuielile efective constituind 600,7 mii lei. În perioada respectivă, de către acesta au fost încheiate 14 contracte de achiziții publice de valoare mică, în sumă totală de 543,9 mii lei. Auditul a constatat că grupul de lucru nu are stabilit regulamentar funcțiile pentru fiecare membru; nu au fost întocmite planurile anuale și trimestriale de efectuare a achizițiilor publice; nu au fost depuse declarațiile de confidențialitate și imparțialitate de către membrii grupului de lucru; valoarea a 3 contracte de achiziții publice de mică valoare a depășit plafonul stabilit prin pct. 2 al Regulamentului achizițiilor publice de valoare mică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.148 din 14.02.2008; n-au fost întocmite dările de seamă trimestriale privind achizițiile de mică valoare ce urmau a fi prezentate Agenției Achiziții Publice conform normei stabilite; în 2 cazuri nu s-a respectat termenul de prezentare către Agenția Achiziții Publice a dării de seamă privind procedura de achiziție.

Concluzii: Nerespectarea întocmai a regulilor generale de organizare și ținere a evidenței contabile, lipsa reglementărilor interne ce țin de acordarea premiilor, ajutoarelor materiale, stabilirea suplimentelor la salariu, precum și neasigurarea responsabilizării grupului de lucru pentru achiziții publice au condiționat încălcarea actelor normative și legislative ce reglementează aceste domenii. Cele menționate sînt o consecință a nestabilirii unui management financiar și control intern eficient în cadrul ministerului.

Recomandări conducerii MTID:

1. Să asigure organizarea și ținerea evidenței contabile în conformitate cu prevederile regulamentare.

2. Să implementeze sistemul de control intern pentru a asigura conformitatea executării mijloacelor publice la retribuirea muncii și achiziții publice.

3. Să excludă practica vicioasă de intervenire în activitatea instituțiilor din subordine, precum și a întreprinderilor de stat fondate de minister.

3.2.2. Privind executarea cheltuielilor de către Instituția publică „Agenția Națională Transport Auto” (în continuare – I.P. „ANTA” sau Agenția)

I.P. „Agenția Națională Transport Auto”, creată prin Hotărârea Guvernului nr. 539 din 23.04.2008¹⁰ în scopul monitorizării și asigurării realizării prevederilor legislației,

⁹ Legea nr.96-XVI din 13.04.2007, „Privind achizițiile publice” (cu modificările ulterioare); Hotărârea Guvernului nr. 1380 din 10.12.2007, „Privind aprobarea Regulamentului cu privire la activitatea grupului de lucru pentru achiziții”; Hotărârea Guvernului nr. 148 din 14.02.2008 „Privind aprobarea Regulamentului achizițiilor publice de valoare mică”.

¹⁰ Hotărârea Guvernului nr.539 din 23.04.2008 „Cu privire la crearea Instituției publice „Agenția Națională Transport Auto” (în continuare – Hotărârea Guvernului nr. 539 din 23.04.2008).

actelor normative naționale și actelor internaționale în domeniul transportului auto, este o instituție publică cu statut de persoană juridică în subordinea MTID, finanțată din bugetul de stat cu un efectiv de personal de 53 de unități.

În anul 2010, Agenției, pentru finanțarea cheltuielilor, i-au fost precizate mijloace în sumă de 2885,8 mii lei, din care 160,0 mii lei din fondul de rezervă al Guvernului. Executarea cheltuielilor a constituit 2853,0 mii lei, sau 98,9 % față de limita precizată. La 31.12.2010, I.P. „ANTA” a înregistrat datorii creditoare în sumă de 115,0 mii lei, formate din salariile și contribuțiile de asigurări sociale calculate și neachitate pentru luna decembrie 2010, precum și datorii pentru servicii comunale.

În aspectul clasificății economice, ponderea majoră de 48,0% (1369,7 mii lei) în totalul cheltuielilor executate revine cheltuielilor pentru retribuirea muncii, urmate de cheltuielile pentru achitarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat – 10,3% (294,3 mii lei) și de cheltuielile pentru plata mărfurilor și serviciilor – 29,2% (832,4 mii lei).

În urma verificărilor efectuate, s-au constatat următoarele.

Conform Hotărârii Guvernului nr.539 din 23.04.2008, salarizarea personalului Agenției urma să fie efectuată în baza Hotărârii Guvernului nr.1108 din 25.09.2006¹¹. Se denotă că I.P. „ANTA” pentru perioada auditată nu se regăsea în Hotărârea nr.1108 din 25.09.2006 în categoriile de salarizare pentru personalul unor unități finanțate de la buget, urmare cărui fapt formal nu a dispus de baza normativă privind salarizarea personalului. Totodată, ministerul a aprobat schema de încadrare pentru anul 2010 cu un fond de salarizare în sumă de 632,9 mii lei.

Notă: Prin Hotărârea Guvernului nr.428 din 13.06.2011¹² s-au operat modificări în Hotărârea Guvernului nr.1108 din 25.09.2006, conform cărora este reglementată salarizarea personalului I.P. „ANTA”.

Pentru întreținerea mijloacelor de transport au fost aprobate cheltuieli în sumă de 115,7 mii lei, executarea de casă fiind de 109,0 mii lei și cea efectivă – de 88,1 mii lei, formînd, la situația din 31.12.2010, datorii debitoare în sumă de 4,8 mii lei. În lipsa ordinului conducătorului privind aprobarea limitelor de consum pentru automobilele de serviciu, în anul 2010, I.P. „ANTA” a trecut la cheltuieli costul a 1,6 mii litri de motorină și 1,8 mii litri de benzină în sumă totală de 39,7 mii lei.

Notă: Pe parcursul auditului, prin Ordinul conducătorului Agenției nr.53 din 13.10.2010, au fost aprobate normele de consum de combustibil pentru transportul de serviciu.

Agenția n-a asigurat pe deplin respectarea regulilor generale de organizare a evidenței contabile, fiind stabilite unele abateri de la normele metodologice de ținare a evidenței contabile, care n-au influențat semnificativ rapoartele financiare. Verificările auditului au constatat că, în baza unui ordin al ministrului, o parte din cheltuielile totale pentru 4 deplasări peste hotarele republicii ale unor angajați ai I.P. „ANTA” au fost achitate de către Î.S. „Gările și Stațiile Auto” în sumă de 114,5 mii lei.

Concluzii: Nerespectarea întocmai a regulilor generale de organizare a evidenței contabile, încălcarea procedurilor reglementate la gruparea și înregistrarea elementelor contabile, lipsa aprobării de conducătorul instituției a normelor de consum au condiționat unele abateri, care n-au influențat semnificativ situațiile financiare raportate. Se denotă că asemenea situații sînt condiționate de nivelul

scăzut al sistemului de control intern.

Recomandări conducerii I.P. „ANTA”:

4. Să implementeze sistemul de control intern pentru gestionarea adecvată a mijloacelor publice, cu asigurarea ținerii conforme a evidenței contabile și raportării financiare.

Recomandări conducerii MTID:

5. Să asigure monitorizarea continuă a respectării reglementărilor legale pentru salarizarea personalului I.P. „ANTA”, ținînd cont de completările Hotărârii Guvernului nr.1108 din 25.09.2006.

3.2.3. Privind executarea cheltuielilor de către Instituția publică „Căpitania portului Giurgiulești” (în continuare – Căpitania portului). Instituția publică „Căpitania portului Giurgiulești” se subordonează MTID, fiind fondată în scopul supravegherii activității transportului naval și executării funcțiilor de „stat – pavilion” și „stat – port” conform prevederilor Codului navigației maritime comerciale al Republicii Moldova¹³.

În urma verificării veridicității raportării, regularității formării și utilizării mijloacelor financiare publice de către Căpitania portului Giurgiulești în anul 2010, au fost constatate următoarele:

- Veniturile Căpitaniei portului se formează de la prestarea serviciilor de înregistrare și radiere a navelor în Registrul de stat al navelor al Republicii Moldova, perfectarea și eliberarea actelor care țin de competența Căpitaniei portului, de la perceperea tarifului naval etc. Potrivit Raportului privind încasarea și utilizarea mijloacelor speciale pe anul 2010, Căpitania portului real a prestat servicii în sumă de 4901,9 mii lei (108,9%), ceea ce este cu 401,9 mii lei mai mult decît volumul mijloacelor prognozate. În același timp, efectiv au fost încasate mijloace în sumă de 4437,8 mii lei, sau cu 464,1 mii lei mai puțin față de volumul serviciilor prestate, acest fapt condiționînd majorarea datoriilor debitoare în aceeași mărime.

Verificînd regularitatea încasării taxelor pentru înregistrarea navelor maritime în Registrul de stat al navelor al Republicii Moldova, auditul a constatat că din 25 de nave înregistrate, selectate aleatoriu pentru verificare, Căpitania portului în 15 cazuri a înregistrat navele înainte de achitarea taxelor de înregistrare (cu 2-15 zile), pe cînd potrivit pct.23 din Regulile de înregistrare a navelor maritime în Republica Moldova, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr.855 din 30.07.2007¹⁴, înregistrarea navelor se efectuează numai după achitarea taxei de înregistrare. Ca urmare, acest fapt a contribuit atît la formarea datoriilor debitoare, cît și la prezența riscului de neachitare a taxelor.

- Conform Hotărârii Guvernului nr.1175 din 31.10.2007¹⁵, Căpitania portului a preluat de la Inspectoratul de Stat pentru Navele de Tonaj Mic funcțiile legate de supravegherea respectării siguranței navigației pe căile interioare și în bazinele acvatice la exploatarea navelor de tonaj mic, înregistrarea și ținerea evidenței acestora. Ministerul, neexecutînd prevederile pct. 5 din Hotărârea Guvernului nr.1175 din 31.10.2007, nu a efectuat modificările corespunzătoare în Regulamentele Căpitaniei portului, astfel nefiind elaborat mecanismul de înregistrare și ținere a evidenței navelor de tonaj mic, nomenclatorul acestor servicii cu stabilirea taxelor, precum și de supraveghere a respectării siguranței navigației pe căile interioare și în bazinele acvatice. Ca consecință, Căpitania portului nu a perceput plăți de la prestarea serviciilor de înregistrare a navelor de tonaj mic în Catalogul Naval, în anul 2010 fiind ratate venituri în sumă de circa 10,1 mii lei.

¹¹ Hotărârea Guvernului nr.1108 din 25.09.2006 „Privind salarizarea unor instituții finanțate de la buget” (cu modificările ulterioare; în continuare – Hotărârea Guvernului nr.1108 din 25.09.2006).

¹² Hotărârea Guvernului nr.428 din 13.06.2011 „Privind aprobarea modificărilor, completărilor și abrogarea unor hotărâri ale Guvernului”.

¹³ Legea pentru aprobarea Codului navigației maritime comerciale al Republicii Moldova nr.599-XIV din 30.09.1999.

¹⁴ Hotărârea Guvernului nr.855 din 30.07.2007 „Cu privire la aprobarea Regulilor de înregistrare a navelor maritime în Republica Moldova”.

¹⁵ Hotărârea Guvernului nr.1175 din 31.10.2007 „Cu privire la dizolvarea Inspectoratului de Stat pentru Navele de Tonaj Mic” (în continuare – Hotărârea Guvernului nr.1175 din 31.10.2007).

• Potrivit Raportului privind încasarea și utilizarea mijloacelor speciale, pentru anul 2010 au fost prognozate cheltuieli în sumă de 5654,4 mii lei, fiind executate cheltuieli de casă de 3277,2 mii lei (60,1%) și efective – de 3424,3 mii lei, sau mai puțin decât cele prognozate cu 2377,2 mii lei și, respectiv, cu 2230,1 mii lei, din care: pentru procurarea mijloacelor fixe – 1492,5 mii lei, pentru servicii de transport – 166,1 mii lei, pentru reparații curente ale clădirilor – 104,4 mii lei etc. Concomitent, neexecutarea deplină a cheltuielilor în anul 2010 a contribuit la majorarea soldului de mijloace bănești, comparativ cu începutul anului, cu 1160,6 mii lei, constituind, la 31.12.2010, suma de 3718,0 mii lei.

Analizând cheltuielile Căpitaniei portului în aspectul clasificății economice, se constată că cele mai semnificative cheltuieli s-au efectuat pentru procurarea mijloacelor fixe, în sumă 1161,9 mii lei (33,9%), plata mărfurilor și serviciilor – 1013,2 mii lei (29,5%), urmate de cele pentru retribuirea muncii, în sumă de 873,5 mii lei (25,5%).

MTID, nerespectând prevederile Hotărârii Guvernului nr.1128 din 29.09.2006¹⁶, care prevedea pentru Căpitania portului un număr de 18 unități de personal, a aprobat Schema de încadrare pe anul 2010 cu 3 unități mai mult, fapt ce a dus la o planificare majorată a fondului de salarizare cu 105,8 mii lei. În afară de aceasta, mijloacele planificate pentru retribuirea muncii au fost majorate cu circa 28,3 mii lei, ca urmare a supraestimării cheltuielilor pentru lucrul în radă cu 8,4 mii lei, sporului pentru acces la secretul de stat – cu 10,6 mii lei, premierilor – cu 9,3 mii lei. Mijloacele supraestimate au fost redirecționate și utilizate pentru premierea angajaților. Auditul a verificat regularitatea remunerării muncii personalului Căpitaniei portului, fiind constatat că salariul funcției, suplimentele la salariu, sporurile la salariul funcției au fost acordate regulamentar, cu excepția ajutorului material. Astfel, la 10 angajați a fost acordat ajutor material în mărime de două salarii, fiind depășită limita stabilită de un salariu după cum prevede pct.5 din Hotărârea Guvernului nr.1108 din 25.09.2006, ca urmare fiind achitate suplimentar circa 22,6 mii lei.

Cheltuielile pentru deplasări în interes de serviciu au fost prevăzute în sumă de 326,8 mii lei, din care deplasări în interiorul țării – 59,0 mii lei și deplasări peste hotare – 267,8 mii lei. Potrivit datelor raportate, cheltuielile efective la acest articol au constituit 159,9 mii lei, fiind executate la nivel de 48,9%, sau cu 166,9 mii lei mai puțin față de nivelul precizat. Verificările selective asupra corectitudinii executării calculării, achitării și raportării cheltuielilor efectuate în aceste scopuri au relevat conformitatea acestora cu cadrul regulamentar, cu excepția achitării cheltuielilor de deplasare unor persoane neîncadrate în statele de personal ale Căpitaniei portului. Astfel, în anul 2010, Căpitania portului, în baza unor ordine ale ministrului transporturilor și infrastructurii drumurilor, a achitat cheltuielile de deplasare a angajaților ministerului în sumă de 16,4 mii lei, fapt prin care au fost încălcate prevederile Regulamentului cu privire la detașarea salariaților întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor din Republica Moldova¹⁷.

• În anul 2010 au fost desfășurate 9 proceduri de achiziții publice. În rezultatul examinării legalității procedurilor de achiziție, precum și a documentelor de executare a contractelor de achiziții, în unele cazuri s-au constatat nereguli și abateri de la cadrul legislativ și normativ care reglementează domeniul achizițiilor publice, dintre care: neîntocmirea dosarelor pentru unele achiziții publice efectuate; lipsa invitațiilor de participare la unele proceduri de achiziții efectuate prin cererea ofertelor de prețuri; neindicarea specificației bunurilor contractate în unele contracte de valoare mică;

neprezentarea dării de seama privind contractele de achiziție de valoare mică; nestabilirea funcțiilor fiecărui membru al grupului în parte, necesare pentru a fi exercitate în cadrul procedurilor de achiziții publice.

Potrivit Bilanțului instituțiilor publice finanțate de la buget (în continuare – Bilanțul instituției) și Raportului privind încasarea și utilizarea mijloacelor speciale (Formularul nr.4), la 31.12.2010, la partea de venituri datorile debitoare au constituit 562,7 mii lei, iar la partea de cheltuieli datorile debitoare au constituit 22,9 mii lei și cele creditoare – 57,4 mii lei. Comparativ cu situația din 01.01.2010, la partea de venituri datorile debitoare s-au majorat cu 464,2 mii lei, care reprezintă datorile agenților economici față de instituție în urma prestării de către aceasta a serviciilor de înregistrare a navelor, reconfirmare a înregistrării acestora, eliberare a brevetelor etc., formate în lunile noiembrie-decembrie 2010, cu excepția sumei de 58,6 mii lei, formate în anul 2009. La partea de cheltuieli datorile debitoare s-au majorat cu 13,2 mii lei și cele creditoare – cu 52,1 mii lei.

Concluzii: Necorelarea în modul stabilit a unor prevederi regulamentare a condiționat situația ca Căpitania portului să rateze încasarea unor venituri în sumă de circa 10,1 mii lei. În unele cazuri, înregistrarea navelor în Registrul navelor se efectuează pînă la achitarea taxelor de înregistrare, fapt care contribuie atît la formarea datorilor debitoare, cît și la apariția riscului de neachitare.

Statele de personal ale Căpitaniei portului pentru anul 2010 au fost majorate neîntemeiat cu 3 unități, ceea ce a dus la supraestimarea resurselor pentru retribuirea muncii cu circa 28,3 mii lei. În anul 2010, Căpitania portului a achitat neregulamentar, sub formă de ajutor material, mijloace în sumă de circa 22,6 mii lei, precum și cheltuielile de deplasare pentru angajații ministerului în sumă de 16,4 mii lei.

Recomandări conducerii I.P. „Căpitania portului Giurgiulești”:

6. Să monitorizeze nivelul de executare a veniturilor și cheltuielilor pe parcursul anului de gestiune, pentru a ajusta prevederile aprobate conform situației reale, precum și să planifice transferarea excedentului de mijloace la veniturile bugetului de stat în cazurile cînd veniturile acumulate depășesc volumul cheltuielilor necesare.

7. Să asigure un control optimal asupra derulării procesului de achiziții publice pentru efectuarea acestora potrivit prevederilor legale în domeniul achizițiilor publice, cu asigurarea conformității utilizării mijloacelor publice.

8. Să întreprindă măsuri pentru încasarea mijloacelor pînă la prestarea serviciilor pentru a exclude formarea datorilor debitoare.

Recomandări conducerii MTID:

9. Să asigure corelarea prevederilor regulamentelor I.P. „Căpitania portului Giurgiulești” cu prevederile Hotărârii Guvernului nr.1175 din 31.10.2007, cu elaborarea mecanismului de supraveghere a respectării siguranței navigației pe căile interioare și în bazinele acvatice, de înregistrare și ținare a evidenței navelor de tonaj mic, precum și a nomenclatorului acestor servicii, cu stabilirea taxelor.

10. Să ajusteze statele de personal și funcțiile I.P. „Căpitania portului Giurgiulești”, reieșind din necesitățile reale.

11. Să excludă practica vicioasă de intervenire în activitatea instituțiilor din subordine prin solicitarea de a suporta cheltuieli pentru detașarea personalului ministerului.

3.2.4. Privind executarea cheltuielilor pentru investiții capitale

Conform Legii bugetului de stat pe anul 2010, MTID i-au

¹⁶ Hotărârea Guvernului nr.1128 din 29.09.2006 „Cu privire la fondarea Instituției publice „Căpitania portului Giurgiulești” și Întreprinderii de Stat „Registrul Naval”.

¹⁷ Hotărârea Guvernului nr.836 din 24.06.2002 „Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la detașarea salariaților întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor din Republica Moldova” (cu modificările ulterioare).

fost precizate alocații bugetare destinate investițiilor capitale în sumă totală de 508,74 mil. lei, inclusiv: 181,47 mil. lei – de la componenta de bază și 327,27 mil. lei – din contul granturilor și creditelor externe direcționate spre realizarea Proiectului de susținere a Programului în sectorul drumurilor.

Se relevă că Curtea de Conturi a efectuat auditul Proiectului de susținere a Programului în sectorul drumurilor, constatările cărora sînt prezentate în Raportul aprobat prin Hotărîrea Curții de Conturi nr.58 din 20 septembrie 2011.

Constatările auditului referitor la executarea alocațiilor bugetare destinate investițiilor capitale în sumă de 181,47 mil. lei, finanțate de la componenta de bază a bugetului de stat și executate prin intermediul Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor” se prezintă în Anexa nr.2 la Raportul aprobat prin Hotărîrea Curții de Conturi nr.59 din 20 septembrie 2011.

3.3. Cu privire la organizarea evidenței contabile și raportarea financiară

Auditul constată că evidența contabilă a executării devizelor de cheltuieli ale aparatului central al MTID urmează a fi ținută în conformitate cu prevederile Instrucțiunii cu privire la evidența contabilă în instituțiile publice. Se menționează că finanțarea cheltuielilor din contul mijloacelor bănești din fondul rutier se efectuează de către Ministerul Finanțelor prin transferul acestora la contul trezorerial al MTID, iar ulterior ministerul transferă aceste mijloace la contul bancar al Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor”, care este beneficiar în construcția și reconstrucția, reparația și întreținerea drumurilor și obiectivelor gospodăriei drumurilor, precum și distribuitor al tuturor mijloacelor alocate în aceste scopuri din bugetul de stat, fondul rutier și investițiile străine. Aceste operațiuni nu se reflectă în evidența contabilă a MTID.

Auditul denotă faptul că MTID efectuează operațiuni de plată, din contul mijloacelor bugetare pentru investiții capitale, a lucrărilor efectuate în baza documentelor prezentate de beneficiarul obiectivelor (Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor”), care, de asemenea, nu se înregistrează în evidența contabilă a ministerului. Totodată, Raportul privind executarea bugetului instituției publice din contul cheltuielilor de bază (Formularul nr.2) se întocmește de MTID doar în baza datelor prezentate de Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor”. Astfel, ministerul și-a exercitat formal funcția de beneficiar, transferînd mijloacele alocate Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor” și agenților economici care sînt antrenați în efectuarea lucrărilor de reparație, construcție și reabilitare a drumurilor, în lipsa reglementării și transmiterii funcției de beneficiar, precum și a documentelor care ar confirma executarea lucrărilor prezentate ministerului. Aceste situații nu se încadrează în prevederile Legii contabilității, precum și se relevă faptul că de către MTID nu s-au reglementat aceste aspecte specifice ale activității, după cum prevede și Instrucțiunea cu privire la evidența contabilă în instituțiile publice. Această modalitate condiționează riscul privind corectitudinea evidenței contabile și raportării atît de către MTID, cît și de către Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor”.

Se menționează că, potrivit datelor Bilanțului instituțiilor publice finanțate de la buget pe anul 2010 (Formularul nr.1), MTID a efectuat investiții pe termen lung în părți nelegate în sumă totală de 399,6 mil. lei (valoarea cumulativă înregistrată din anii precedenți). Acestea includ: 62,5 mii acțiuni cu valoarea de 1,5 mil. lei la S.A. „KAMAZ” (Rusia), 328,1 mil. lei – depuse în capitalul social al Î.S. „Calea Ferată din Moldova” și 70,0 mil. lei – în capitalul social al Î.S. „Portul Fluvial Ungheni”, alocate pentru construcția Portului de pasageri Giurgiulești.

Auditul denotă că, pe parcursul anilor, dividende nu au fost înregistrate și nici achitate.

Concluzii: Nereglementarea prescripțiilor contabile specifice anumitor ramuri, domenii și sectoare de activitate pentru instituțiile din subordinea MTID, precum prevede art.11 alin.(6) din Legea contabilității, condiționează riscul privind corectitudinea evidenței contabile și raportarea veridică a unor situații financiare.

Recomandări conducerii MTID:

12. Să asigure conformarea organizării ținării evidenței contabile și raportării financiare cu prevederile cadrului normativ.

3.4. Privind gestionarea și administrarea patrimoniului de stat de către minister în instituțiile din subordine

La 01.01.2010, în subordinea MTID activau 2 instituții publice (I.P. „Agenția Națională Transport Auto” și I.P. „Căpitania portului Giurgiulești”). De asemenea, în 39 de societăți pe acțiuni MTID deține pachetul de acțiuni cu cota statutului în valoare de 99,4 mil. lei și în 22 de întreprinderi de stat capitalul social constituie 3087,4 mil. lei.

În rezultatul verificărilor efectuate, auditul a constatat următoarele.

- Conform Hotărîrii Guvernului nr.695 din 18.11.2009, din lista celor 39 de societăți pe acțiuni, în care MTID deține pachetul de acțiuni cu cota statutului, face parte și S.A. „Institutul pentru Proiectarea Drumurilor Auto” (S.A. „IPDA”). Potrivit informației ministerului, prezentată auditului, cota statului în capitalul social al S.A. „IPDA” constituie 74,64%, sau 927185 de acțiuni. În realitate, însă, pachetul de acțiuni al acestei societăți a fost vîndut în anul 1999. Ținînd cont de circumstanțele înstrăinării acestor acțiuni, precum și de măsurile întreprinse de autoritățile de resort privind retrocedarea drepturilor patrimoniale ale statului, situația rămîne incertă și prezintă un risc major privind asigurarea integrității patrimoniului public.

- În anul 2010, capitalul social al societăților pe acțiuni s-a majorat cu 12,2 mil. lei, iar valoarea capitalului propriu s-a diminuat cu 1200,8 mil. lei, constituind, la 31.12.2010, 182,2 mil. lei. Diminuarea a avut loc în rezultatul recunoașterii ca „nul” a contractului de cesionare a exercitării drepturilor de acționar și administrare a proprietății de stat în partea ce ține de acțiunile în capitalul social al S.A. „Institutul pentru Proiectarea Drumurilor Auto”, conform Hotărîrii Judecătorei Economice de Circumscripție Chișinău din 23.07.2010. Potrivit informației ministerului, cota statului în capitalul social al S.A. „IPDA” constituie 74,64%, sau 927185 de acțiuni, auditul relevînd o diferență de 55500 de acțiuni, față de 871685 de acțiuni indicate în Hotărîrea instanței judecătorești. La 17.08.2010, Ministerul a atacat Hotărîrea Judecătorei Economice de Circumscripție Chișinău din 23.07.2010 la Curtea de Apel Economică. În prezent, ministerul se află în litigiu cu S.A. „IPDA”.

- Analizînd datele prezentate de MTID, auditul relevă că, în anul 2010, entitățile economice din ramura transportului și infrastructurii drumurilor au înregistrat pierderi în sumă de 84,7 mil. lei și profit în sumă de 54,9 mil. lei.

- Analizînd situația financiară a societăților pe acțiuni, activitatea principală a cărora, conform statutului, este întreținerea drumurilor naționale și locale, se constată că activele nete ale acestor societăți constituie 150,2 mil. lei, ce acoperă capitalul social la nivel de 168,9%. Totodată, cu nerespectarea art.39 alin.(5) din Legea nr.1134-XIII din 02.04.1997¹⁸, activele nete ale unor societăți sînt mai mici decît capitalul social al lor, acest indice variînd între 4,5% și 33,4%.

De asemenea, creantele societăților, la 31.12.2010, au constituit 11,6 mil. lei, datoriile creditoare – 92,5 mil. lei, inclusiv datoriile pentru utilajul procurat din contul fondului rutier, care regulamentar urmează să fie inclus în capitalul social al societăților pe acțiuni.

¹⁸ Legea nr.1134-XIII din 02.04.1997 „Privind societățile pe acțiuni” (cu modificările ulterioare).

Activele materiale în curs de execuție aflate la balanța acestor societăți constituie 18,7 mil. lei, din care lucrările efectuate pentru construcția sau reparația unor porțiuni de drumuri din anii 1990-2002 și care pînă în prezent n-au fost date în funcțiune reprezintă valoarea de circa 14,0 mil. lei.

În anul 2010, societățile au obținut un profit de la activitatea operațională în sumă de 3161,0 mii lei, sau fiecare leu cheltuit a adus în medie 0,011 lei profit, acest indice variind în aspectul acestora de la 0,001 lei pînă la 0,082 lei. La unele societăți mijloacele cheltuite au dus la pierderi sau la un profit nesemnificativ, indicatori care influențează buna funcționare a unei societăți pe acțiuni.

Analizînd veniturile, pe surse de formare, obținute de societăți, s-a constatat că din veniturile totale obținute din vânzări în sumă de 302,4 mil. lei, circa 79,8%, sau 241,1 mil. lei revin veniturilor obținute din mijloacele bugetare (fondul rutier) și numai 20,2% – veniturilor obținute din alte activități. Totodată, la unele societăți pe acțiuni mijloacele bugetare (inclusiv din fondul rutier) le revin circa 90-96% din veniturile totale. Această situație denotă că activitatea lor se limitează preponderent la activitățile cu finanțare asigurată din mijloacele bugetare.

Din suma totală a cheltuielilor și consumurilor efectuate în anul 2010 de către societăți în sumă de 299,7 mil. lei, 45,4 mil. lei (15,2%) o reprezintă cheltuielile de regie, din care: 21,9 mil. lei (48,2%) – cheltuieli pentru remunerarea personalului administrativ, 1,9 mil. lei (4,2%) – cheltuieli pentru întreținerea membrilor consiliilor și comisiilor de cenzori etc. În anul 2010, numărul mediu scriptic al personalului societăților a fost de 1864 de persoane, iar salariul mediu lunar – de 3051 lei. Analizînd starea financiară a unor societăți, auditul constată că cheltuielile de regie incluse în procesele-verbale de execuție a lucrărilor de întreținere ale unor societăți acoperă cheltuielile efective ale acestora de la 41,9% pînă la 60,6%. Astfel, în lipsa capacității de producție a S.A. „Drumuri”, unele lucrări de întreținere sînt efectuate de alți antreprenori, cu care au fost încheiate contracte fără organizarea procedurilor de licitații publice.

Un obiectiv al Strategiei infrastructurii transportului terestru pe anii 2008-2017, aprobată prin Hotărîrea Guvernului nr.85 din 01.02.2008 (Capitolul XVII „Aranjamente pentru întreținerea drumurilor”)¹⁹, constă în elaborarea și realizarea programului de consolidare a capacităților pentru întreprinderile de întreținere a drumurilor pe parcursul anilor 2010-2012. De către MTID, în anul 2010 (15.09.2010), în cadrul asistenței străine finanțate din sursele externe a fost inițiat Proiectul „Asistența la Elaborarea și Implementarea Reformei de Întreținere a Drumurilor”, una din componentele proiectului este fortificarea capacității Guvernului de a administra și a întreține rețeaua drumurilor naționale.

De asemenea, nu există o divizare clară între tipurile de lucrări de reconstrucție, reparație și întreținere a drumurilor, reglementate prin Ordinul nr.01-266 din 18.08.1999 al Ministerului Transporturilor și Comunicațiilor, corelate cu cerințele de elaborare a documentației de proiect, expertizate în modul stabilit, precum și cu cerințele de tinere a evidenței contabile.

În cadrul unor verificări selective referitor la regularitatea efectuării defalcărilor în bugetul de stat a dividendelor din profitul obținut de societățile pe acțiuni din subordinea MTID pentru anul 2009, auditul a constatat nedefalcarea și nevirarea în bugetul de stat a sumei de 35,0 mii lei, din cauza calculării incorecte a cotei de 30%.

• Analizînd starea financiară a întreprinderilor de stat fondate de MTID, auditul menționează că, în anul 2010, capitalul social al acestora s-a majorat, comparativ cu

începutul anului, cu 453,7 mil. lei și constituie 3087,4 mil. lei, din care cu 30,0 mil. lei s-a majorat capitalul social al Î.S. „Portul fluvial Ungheni” – din contul mijloacelor financiare alocate în anii precedenți din bugetul de stat.

În anul 2010, 3 întreprinderi de stat din 22 n-au activat, 7 întreprinderi au încheiat anul cu pierderi, din care Î.S. „Servicii Transport Auto” – 79,0 mil. lei, Î.S. „Portul fluvial Ungheni” – 2,5 mil. lei. Totodată, unele întreprinderi, în anul 2010, au obținut un profit mai mic, comparativ cu anul 2009 (în acest sens, exemplificăm Î.S. „Moldatsa” – cu 9,1 mil. lei).

Pierderile raportate de întreprinderile de stat pentru anul 2010 au constituit în total 39,7 mil. lei, care, comparativ cu anul 2009, au înregistrat profituri.

Î.S. „Servicii Transport Auto” (în continuare – Î.S. „STA”) a fost fondată în anul 2004²⁰ în vederea ridicării nivelului de deservire a călătorilor în transportul auto de călători și dezvoltării unei concurențe loiale între agenții economici transportatori de mărfuri. Conform statutului, întreprinderea desfășoară următoarele genuri de activitate: transportul auto de călători în folos public; transportul auto internațional de mărfuri. Entitatea dispune de licență pentru genul de activitate „Transportul auto de călători în folos public” (pentru perioada 25.02.2010-25.02.2015) pentru 43 de mijloace de transport, inclusiv 22 de autocare (proprietatea entității) și 21 de mijloace de transport arendate de la persoane fizice.

Urmare verificărilor efectuate, s-au constatat următoarele

• Statutul întreprinderii nu include valoarea reală a capitalului social, dar a stabilit că ministerul transmite în capitalul social al întreprinderii 1000 lei. De asemenea, statutul nu a prevăzut organele de conducere ale întreprinderii, iar Consiliul de administrație al întreprinderii a fost desemnat la 03.05.2007 prin Ordinul ministerului nr.54²¹.

• Analizînd executarea indicatorilor economico-financiarilor ai Î.S. „STA” pe anul 2010, auditul relevă că, conform raportului financiar pe anul 2010, întreprinderea a admis pierderi în sumă de 79,0 mil. lei, iar pierderile neacoperite ale anilor precedenți (inclusiv 2010) constituie 92,8 mil. lei. Veniturile totale obținute în anul 2010 au constituit 10,5 mil. lei, pe cînd cheltuielile (costul vânzărilor, cheltuielile generale și administrative și alte cheltuieli operaționale) – 89,5 mil. lei, sau sînt mai mari decît veniturile de 8,5 ori și denotă insuficiența veniturilor generale obținute în anul de gestiune pentru acoperirea consumurilor și cheltuielilor. În comparație cu anul 2009, se observă o creștere considerabilă a consumurilor și cheltuielilor din activitatea operațională cu 73,0 mil. lei. Pierderile obținute în anul 2010 sînt mai mari, comparativ cu anul 2009, cu 74,2 mil. lei, sau de 15,5 ori, acestea fiind determinate, în mare parte, de majorarea cheltuielilor. Urmare analizei factorilor ce au determinat majorarea cheltuielilor, s-a constatat că creșterea altor cheltuieli operaționale cu 72,7 mil. lei a fost condiționată de cheltuielile aferente plății dobînzilor pentru credite în sumă de 30,3 mil. lei și de cheltuielile sub formă de penalități în sumă de 42,4 mil. lei.

Documentele prezentate relevă că entitatea, pe parcursul anilor 2005-2010, n-a calculat și nu a reflectat în evidența contabilă în sumă deplină diferența de curs valutar la creditul acordat în valută străină, precum și dobînda pentru împrumut și penalitățile pentru nerambursarea în termen a creditului. Î.S. „STA” a reflectat în evidența contabilă aceste cheltuieli ca cheltuieli ale anului de gestiune 2010.

Cheltuielile menționate s-au format pentru deservirea creditului obținut de către entitate în anul 2005 de la S.A. „Banca de Economii” în sumă de 3230,0 mii euro (din care 2192,4 mii euro și 14512,9 mii lei), pe un termen de 48 de

¹⁹ Hotărîrea Guvernului nr.85 din 01.02.2008 „Cu privire la aprobarea Strategiei infrastructurii transportului terestru pe anii 2008-2017”.

²⁰ Ordinele Ministerului Transporturilor și Comunicațiilor nr.155 din 02.09.2004 „Cu privire la fondarea întreprinderii de Stat „Servicii Transport Auto” și nr.157 din 03.09.2004 „Privind aprobarea statutului întreprinderii de Stat „Servicii Transport Auto”.

²¹ Ordinul Ministerului Transporturilor și Gospodăriei Drumurilor „Cu privire la desemnarea Consiliului de administrație în Î.S. „Servicii Transport Auto”.

luni, data scadentei fiind 02.03.2009. Creditul a fost acordat pentru investiții capitale, procurarea a 22 de autocare, precum și pentru achitarea taxelor vamale aferente importului. Conform Hotărârii Colegiului ministrului nr.02/1 din 31.02.2005²², în scopul asigurării rambursării creditului, au fost gajate bunuri care erau proprietate și a altor întreprinderi din subordinea Ministerului, precum și cele 22 de autocare procurate din contul creditului (proprietate a entității) la valoarea de gaj în sumă totală de 40,3 mil. lei (valoarea achiziționării fiind de 49,5 mil. lei).

La situația din 31.12.2010, datoriile Î.S. „Servicii Transport Auto” pentru acest credit constituiau 3626,3 mii euro și 46952,0 mii lei, echivalentul a 106,1 mil. lei. În afară de aceasta, entitatea are datorie față de S.A. „Moldtelecom” în sumă de 1,5 mil. lei pentru o parte de datorie achitată băncii de către ultima, pentru eliberarea proprietății gajate.

Deoarece Î.S. „Servicii Transport Auto” nu a respectat clauzele contractuale, banca a notificat entitatea despre inițierea procedurii de executare a dreptului de gaj și a solicitat transmiterea benevolă în posesiunea băncii, pînă la 29.10.2009, a bunurilor gajate sau achitarea completă a sumei creditului și a plăților aferente acestuia, inclusiv a dobînzilor și penalităților. Nefiind executate aceste cerințe, banca a înaintat acțiunea civilă în instanța de judecată privind transmiterea silită a bunurilor gajate în scopul comercializării ulterioare. Judecătoria Economică de Circumscripție, prin Hotărârea din 13.04.2011, a hotărît să se rezilieze contractul de credit și să se transmită silit în posesia băncii bunurile gajate.

Notă: Pe parcursul auditului, Hotărârea menționată a fost atacată la Curtea de Apel Economică Chișinău.

Nerespectînd prevederile Hotărârii Guvernului nr.1136 din 18.10.2007²³, Î.S. „Servicii Transport Auto” n-a asigurat raportarea conformă Ministerului Finanțelor privind contractarea creditului, aceasta fiind efectuată abia la 21.02.2011.

Nefiind respectate prevederile art.6 din Legea nr.146-XIII din 16.06.1994²⁴, MTID n-a stabilit indicii economici entității în vederea asigurării unei bune guvernări pentru activitatea întreprinderii. Astfel, în anul 2010, încasările au constituit 9,2 mil. lei, iar plățile bănești au fost efectuate în mărimea sumelor acumulate, nefiind achitată sumă creditului și deservirea lui, datoriile furnizorilor pentru combustibilul procurat, precum și datoriile față de salariați, acestea constituind, la 31.12.2010, 2,7 mil. lei.

Din veniturile obținute în anul 2010 în sumă totală de 10,2 mil. lei, circa 46,1% (4,7 mil. lei) sînt obținute de la acordarea serviciilor de transport de către mijloacele de transport luate de Î.S. „Servicii Transport Auto” în locațiune de la persoanele fizice posesori de aceste mijloace. Auditul menționează că clauzele contractelor nu prevăd plata pentru locațiunea mijlocului de transport, însă, conform contractului, entitatea acoperă cheltuielile pentru pneuri, combustibil și lubrifianti, utilizate de mijlocul de transport arendat. În afară de aceasta, cheltuielile pentru remunerarea muncii personalului care activează pe microbuzele arendate (angajați ai întreprinderii) și derivatele fondului de salarizare, precum și pentru combustibil constituie circa 3,6 mii lei, fără alte cheltuieli, inclusiv aferente creditului. Auditul relevă că, conform Raportului financiar pe anul 2010, entitatea în anul de gestiune n-a avut cheltuieli pentru închiriere mijloacelor de transport arendate.

Conform Raportului financiar pe anul 2010, Î.S. „Servicii Transport Auto” dispunea de active în sumă de 18,6 mil. lei, care s-au diminuat, comparativ cu începutul anului, cu

7,4 mil. lei (cu 28,5%). Entitatea nu dispunea de patrimoniu net, activele entității acoperind datoriile cu 16,8% (insuficiența activelor, la 31.12.2009, constituia 12,9 mil. lei, iar la 31.12.2010 – 92,0 mil. lei), ceea ce denotă că activele întreprinderii sînt formate pe seama surselor împrumutate și sînt împovărate de datorii. Această situație s-a produs din cauza creșterii considerabile a datoriilor pe termen lung și semnalizează existența aspectelor dificile în dezvoltarea întreprinderii.

Rezultatele inventarierii patrimoniului, desfășurate la 01.10.2010, nu au fost reflectate în evidența contabilă, iar auditului nu i-au fost prezentate actele corespunzătoare. Registrul contabil al contului 211 „Materiale” în care se ține evidența motorinei, întocmit la situația din 01.06.2011, reflectă un sold de motorină de 16789,2 litri, în sumă de 212,2 mii lei, în lipsa persoanei responsabile.

Concluzii: Lipsa unui management financiar eficient și a sistemului de control intern în cadrul Î.S. „Servicii Transport Auto”, precum și contractarea unui credit bancar în lipsa asigurării reale de rambursare au influențat grav situația economico-financiară a acesteia.

Evidența contabilă nu corespunde rigorilor de colectare, identificare, grupare, prelucrare, înregistrare, generalizare a elementelor contabile și de raportare financiară²⁵, condiționînd raportarea eronată a situației economico-financiare pentru anul 2010, avînd în vedere neraportarea unor tranzacții pentru perioadele precedente.

Recomandări conducerii Î.S. „Servicii Transport Auto”:

13. Să informeze Consiliul de administrație al entității despre rezultatele auditului, pentru întreprinderea măsurilor de rigoare asupra redresării situației, asigurînd înlăturarea neregulilor stabilite.

Recomandări conducerii MTID:

14. Să examineze situația la Î.S. „Servicii Transport Auto”, cu luarea deciziilor de competență.

Întreprinderea de Stat „Portul fluvial Ungheni”, în baza Hotărârii Guvernului nr.154 din 14.02.2008²⁶, a efectuat construcția Portului de pasageri Giurgiulești. În acest scop, de la bugetul de stat, în perioada anilor 2008-2010, au fost alocate 70,0 mil. lei. Conform Hotărârii nominalizate, darea în exploatare a portului urma a fi efectuată pînă la 01.06.2008. La situația din 31.12.2010, lucrările de construcție nu au fost finalizate, costul lor, potrivit raportului financiar, fiind de 69,6 mil. lei, inclusiv cele efectuate în anul 2010 de 1,8 mil. lei. Auditului nu i-au fost prezentate procesele-verbale de terminare a lucrărilor și procesele-verbale de recepție finală, fapt ce nu confirmă punerea în funcțiune a obiectului. Totodată, conform raportului financiar, Portul de pasageri Giurgiulești, în anul 2010 a prestat servicii de transportare a mărfurilor pe cale maritimă în sumă de 6,5 mil. lei, iar cheltuielile au constituit 7,7 mil. lei, din care: arenda navei – 5,0 mil. lei. În decurs de doi ani consecutivi entitatea a înregistrat pierderi din activitatea sa în sumă de 5,6 mil. lei, inclusiv în anul 2010 – 2,5 mil. lei. Mai mult decît atît, în anul 2009, portul a contractat de la „Banca de Economii” S.A. un credit în sumă de 11,0 mil. lei pe un termen de 24 de luni, data scadentei fiind stabilită 11.03.2011. Destinația creditului a fost plata arendei vasului maritim și achitarea cheltuielilor pentru construcția Portului de pasageri Giurgiulești, fiind gajat dreptul de folosință a terenului de pămînt aferent. În anul 2010, portul a rambursat parțial împrumutul în sumă de 4,3 mil. lei și a achitat 1,4 mil. lei dobînda, la 31.12.2010, datoria portului pentru credit consti-

²² Hotărârea Colegiului Ministrului Transporturilor și Comunicațiilor nr.02/1 din 31.03.2005 „Cu privire la depunerea în gaj a bunurilor imobiliare ale unor întreprinderi subordonate Ministerului Transporturilor și Comunicațiilor și acordarea împuternicirilor pentru semnarea contractului de credit”.

²³ Hotărârea Guvernului nr.1136 din 18.10.2007 „Cu privire la unele măsuri de executare a Legii nr.419-XVI din 22 decembrie 2006 cu privire la datoria publică, garanțiile de stat și recreditarea de stat”.

²⁴ Legea nr.146-XIII din 16.06.1994 „Cu privire la întreprinderea de stat” (cu modificările și completările ulterioare).

²⁵ Legea contabilității nr.113-XVI din 27.04.2007.

²⁶ Hotărârea Guvernului nr.154 din 14.02.2008 „Cu privire la construcția Portului de pasageri Giurgiulești” (cu modificările ulterioare).

tuind 6,7 mil. lei. Conform Acordului adițional din 30.03.2011, termenul de rambursare a creditului a fost stabilit pentru 11 martie 2013, soldul fiind 6,7 mil. lei.

În afară de aceasta, portului i s-a restituit din bugetul de stat taxa pe valoarea adăugată în sumă de 11,0 mil. lei, din care 8,8 mil. lei – în anul 2010. Pentru finalizarea construcției (achitarea datoriilor față de antreprenori), portul a solicitat de la Ministerul Finanțelor finanțare suplimentară în sumă de 23,0 mil. lei. Concomitent, potrivit Raportului financiar, la situația din 31.12.2010, suma datoriilor constituia 1,5 mil. lei.

Conducătorii întreprinderilor de stat din subordinea MTID, pînă în prezent, n-au asigurat înregistrarea în măsură deplină a drepturilor asupra imobilelor și terenurilor aferente, prin ce nu s-au respectat prevederile Legii nr. 1543-XIII din 25.02.1998²⁷.

Conform Dării de seamă privind bunurile imobile, proprietate publică a statului aflate în gestiune la întreprinderile din subordinea MTID, și Dării de seamă privind valoarea patrimoniului public al întreprinderilor de stat din subordinea MTID, la 31.12.2010, 4 întreprinderi de stat din 22 (18,2%) n-au înregistrat în organele cadastrale imobilele aflate în gestiune. Alte întreprinderi avînd în gestiune 156 de imobile (cu excepția Î.S. „Calea Ferată din Moldova”), amplasate pe teritoriul republicii, au înregistrat din acestea 104 unități, ce constituie 66,6% din totalul imobilelor. Totodată, se menționează că terenurile proprietate publică nu sînt evaluate și reflectate în evidența contabilă, prin ce nu s-au respectat prevederile legale²⁸ și art. 17 alin. (4) din Legea contabilității.

De asemenea, și societățile pe acțiuni în care pachetul de acțiuni ale statului este administrat de minister n-au înregistrat în organele cadastrale drepturile asupra imobilelor și terenurilor aferente acestora. Astfel, din 39 de societăți care dispun de imobile n-au înregistrat în organele cadastrale imobilele aflate în gestiune 11 societăți.

Concluzii: Cele constatate de audit denotă mai multe deficiențe, care indică necesitatea îmbunătățirii activității unităților economice ale căror fondator și deținător al cotei statului este ministerul. Aceste nereguli se datorează lipsei unui management eficient, precum și a controlului intern privind utilizarea mijloacelor financiare publice, care a influențat semnificativ asupra situației economico-financiare ale acestora. Concomitent, MTID, prin acțiunile sale neregulate, a intervenit în activitatea unor instituții subordonate și unități economice ale căror fondator și deținător al cotei statului este ministerul. De asemenea, MTID n-a asigurat consolidarea capacităților pentru întreprinderile de întreținere a drumurilor, fapt ce cauzează ineficiența gestionării patrimoniului cotă-parte a statului în Societățile pe Acțiuni „Drumuri”.

Recomandări conducerii MTID:

15. Să întreprindă acțiuni relevante privind consolidarea capacităților instituționale ale instituțiilor publice din subordine, ale întreprinderilor de stat fondate și societăților pe acțiuni în care administrează pachetul de acțiuni al statului, prin asigurarea unui management eficient al gestionării patrimoniului de stat, precum și în conformitate cu cadrul legal.

16. Să examineze situația creată la întreprinderile de stat fondate și la societățile pe acțiuni în care administrează pachetul de acțiuni al statului care nu au activat pe parcursul perioadei auditate sau au activat cu pierderi, cu întreprinderea acțiunilor de rigoare pentru asigurarea unei activități de profit și remiterea organelor de competență a materialelor privind contractarea creditului bancar de către

Î.S. „Servicii Transport Auto”.

17. Să asigure, prin intermediul reprezentanților statului, îmbunătățirea procesului de administrare a patrimoniului public, întru îmbunătățirea indicilor.

18. Să excludă practica de utilizare a mijloacelor unităților economice și instituțiilor subordonate în interesele ministerului.

19. Să asigure luarea măsurilor concrete de consolidare a capacităților pentru întreprinderile de întreținere a drumurilor.

3.5. Alte constatări

Ținînd cont de competențele legale ale Curtii de Conturi privind formarea resurselor bugetului de stat, de către audit a fost verificat și domeniul ce ține de autorizarea unor activități în transportul auto, plățile de la achitarea acestora fiind sursă de venit la bugetul de stat. Verificările efectuate la MTID s-au referit la evidența autorizațiilor eliberate și la raportarea în modul regulamentar privind acestea către Inspectoratul Fiscal Principal de Stat.

În conformitate cu art. 8 din Legea privind siguranța traficului rutier²⁹, cu Regulamentul aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 695 din 18.11.2009, MTID efectuează autorizarea persoanelor care practică activitatea de întreprinzător în domeniile de omologare, testare tehnică, prestări servicii de reparație și de întreținere tehnică a vehiculelor; pregătirea, perfecționarea și atestarea experților din stațiile de omologare și de testare tehnică; elaborarea condițiilor tehnice și metodologiei de omologare, testare și certificare a vehiculelor admise în traficul rutier, precum și eliberarea unor autorizații privind efectuarea lucrărilor de construcție și montaj, amplasarea publicității exterioare, amplasarea obiectelor de prestare a serviciilor rutiere în zona de protecție a drumurilor din afara perimetrului localităților.

Auditul a constatat că nu sînt aprobate reglementări interne referitor la procedura de eliberare a autorizațiilor menționate. De asemenea, se constată că autorizațiile se eliberează agenților economici solicitanți de astfel autorizații fără a se ține evidența lor, acestea fiind înregistrate în registrul de evidență a corespondenței între direcțiile ministerului.

Notă: Conform completării Legii drumurilor³⁰, prin Anexa nr. 4 a fost introdus Regulamentul privind condițiile de amplasare a obiectivelor în zona drumului public și/sau în zonele de protecție ale acestuia.

Concomitent, auditul denotă că din cauza că n-a fost asigurată funcționalitatea activității Autorității Aeronautice Civile, instituirea căreia juridic a fost statuată³¹ prin reorganizarea Administrației de Stat a Aviației Civile, care în realitate nu s-a produs, s-a creat următoarea situație.

Pînă în prezent nu este elaborat regulamentul în baza căruia Autoritatea Aeronautică Civilă urma să-și exercite funcțiile și atribuțiile, precum și alte elemente necesare activității acesteia, după cum prevede art. 6 din Legea nr. 1237-XIII din 09.07.1997³², cu modificările operate prin Legea nr. 12-XVI din 03.02.2009³³ și prin Legea nr. 109 din 04.06.2010³⁴. În această situație, Administrația de Stat a Aviației Civile, pe parcursul a 2 ani, activează și exercită atribuțiile care, urmare reorganizărilor, revin Autorității Aeronautice Civile. Auditul constată că, conform Raportului financiar pe anul 2010, Administrația de Stat a Aviației Civile a obținut un venit de la acordarea autorizațiilor de activitate în domeniul aviației civile în sumă de 33,1 mil. lei, care regulamentar, după cum s-a menționat, țin de

²⁷ Legea cadastrului bunurilor imobile nr. 1543-XIII din 25.02.1998 (cu modificările ulterioare).

²⁸ Legea nr. 989-XV din 18.04.2002 „Cu privire la activitatea de evaluare” (cu modificările ulterioare).

²⁹ Legea nr. 131-XVI din 07.06.2007 „Privind siguranța traficului rutier” (cu modificările ulterioare).

³⁰ Legea nr. 85 din 07.07.2011 „Pentru modificarea și completarea Legii drumurilor nr. 509-XIII din 22.06.1995”.

³¹ Legea nr. 162-XVI din 09.07.2008 „Privind modificarea și completarea articolului 24 din Legea nr. 64-XII din 31 mai 1990 cu privire la Guvern”.

³² Legea aviației civile nr. 1237-XIII din 09.07.1997 (cu modificările ulterioare).

³³ Legea nr. 12-XVI din 03.02.2009 „Privind modificarea unor acte legislative”.

³⁴ Legea nr. 109 din 04.06.2010 „Privind modificarea și completarea unor acte legislative”.

competența structurii nou-formate. Totodată, cheltuielile, în această perioadă, au constituit 20,7 mil. lei și profitul net – 12,4 mil. lei.

Concluzii: Cele constatate denotă incertitudini în asigurarea funcționalității instituționale a unor entități instituite juridic din domeniul de activitate pentru care responsabilitatea îi revine MTID, ceea ce creează riscul administrării fondurilor publice.

Recomandări conducerii MTID:

20. Să asigure elaborarea și aprobarea actelor normative referitor la activitățile desfășurate în domeniul siguranței traficului rutier, inclusiv a instrucțiunii privind autorizarea agenților economici care efectuează testarea tehnică a autovehiculelor.

21. Să asigure ținerea registrului de evidență a autorizațiilor, cu utilizarea formularelor tipizate.

22. Să întreprindă măsuri de rigoare privind asigurarea funcționalității în cadrul legii a activității Autorității Aeronautice Civile.

3.6. Sistemul de control intern și audit intern al entității

Evaluarea sistemului de control intern la MTID s-a efectuat reieșind din estimarea componentelor stabilite în Cadrul COSO pentru controalele interne. Rezultatele obținute reflectă că sistemul de control intern al MTID este la etapa de implementare și se realizează în cadrul ministerului. Există deficiențe la implementarea și realizarea sistemului de control intern în instituțiile și întreprinderile din subordine. Ne fiind delimitate clar funcțiile și atribuțiile dintre minister și instituțiile și întreprinderile din subordine, s-a identificat un risc înalt în executarea integră a atribuțiilor stabilite.

Monitorizarea activităților de control, realizată ca parte a gestionării generale a operațiunilor MTID, se efectuează insuficient. Lipsa unor baze de date creează deficiențe în acumularea, prelucrarea, analiză informațiilor. De asemenea, lipsa unui sistem informațional și de comunicare formează un risc înalt în asigurarea ghidării proceselor de executare a alocațiilor bugetare.

Conform schemei de încadrare, MTID dispune de 2 unități pentru auditul intern, din care 1 unitate de personal încadrat. Nu este elaborat un plan de efectuare a misiunilor de audit intern, iar lucrul efectuat este raportat parțial.

MTID nu dispune în activitatea sa de Colegiu, după cum prevede pct.21 din Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.695 din 18.11.2009.

Concluzii: Nivelul redus al managementului financiar și al sistemului de control intern poate condiționa potențiale riscuri privind atingerea obiectivelor entității, cu asigurarea rezonabilă că fondurile publice sînt utilizate conform.

**Responsabili de consolidarea Raportului:
Directorul Departamentului de audit I,
auditor public
Șeful echipei de audit,
controlor superior de stat, auditor public**

Recomandări conducerii MTID:

23. Să implementeze un sistem eficient de management financiar și control intern, pentru a asigura o bună guvernare a fondurilor publice.

3.7. Executarea cerințelor înaintate de Curtea de Conturi

Ministerul n-a executat pe deplin cerințele Curții de Conturi, înaintate prin Hotărârile Curții de Conturi nr.21 din 20.04.2007³⁵ și nr.36 din 03.06.2010³⁶, ce țin de: efectuarea inventarierii drumurilor publice și atributelor acestora, inclusiv a zonelor de protecție a drumurilor, cu înregistrarea reglementară la organele cadastrale a bunurilor aflate în gestiune; examinarea rezultatelor auditului în cadrul Colegiului ministrului, cu elaborarea unui plan de măsuri în vederea implementării unui sistem de management financiar și control care va determina administrarea regulamentară a mijloacelor publice destinate investițiilor și reparațiilor capitale, cu delimitarea strictă a competențelor pentru toate structurile delegate cu atribuții respective la acest capitol. Pe parcursul anului 2010, ministerul a efectuat delimitarea terenurilor ocupate de drumurile publice naționale, ce constituie un element al inventarierii drumurilor publice și atributelor acestora.

Recomandări conducerii MTID:

24. Să asigure delimitarea funcțiilor, competențelor și responsabilităților între MTID și Î.S. "Administrația de Stat a Drumurilor".

IV. Opinii de audit

În baza rezultatelor auditelor efectuate la entitățile din subordinea MTID, echipa de audit a exprimat opinii separate pentru fiecare instituție, care se prezintă în Anexa nr.1 la prezentul Raport de audit.

**V. Opinii de audit asupra Raportului consolidat
Opinie cu rezerve privind situațiile financiare**

În opinia echipei de audit, bazată pe activitățile de audit efectuate, Raportul consolidat, cu excepția efectelor posibile ale aspectului privind organizarea și contabilizarea operațiunilor ce țin de investițiile și reparațiile capitale finanțate din bugetul de stat (inclusiv din fondul rutier), precum și raportarea financiară a acestora, sub toate aspectele semnificative, oferă o imagine reală și fidelă a situației financiare și a celei patrimoniale ale Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor, la data de 31.12.2010, fiind întocmit în conformitate cu cadrul de raportare financiar aplicabil.

Opinie cu rezerve privind regularitatea

În opinia echipei de audit, bazată pe activitățile de audit efectuate, datorită semnificației faptelor constatate în prezentul Raport, gestionarea mijloacelor publice și administrarea patrimoniului public nu în toate cazurile au fost efectuate legal și regulamentar.

Natalia Trofim

Maria Ninescu

³⁵ Hotărârea Curții de Conturi nr.21 din 20.04.2007 „Privind raportul asupra corectitudinii formării și eficienței utilizării fondului rutier în perioada anilor 2005-2006 (9 luni)”.

³⁶ Hotărârea Curții de Conturi nr.36 din 03.06.2010 „Privind Raportul auditului regularității utilizării finanțelor publice pentru investiții și reparații capitale în anul 2009 la Ministerul Finanțelor și unii beneficiari”.

**Opiniile de audit
 exprimate în cadrul auditului regularității pentru exercițiul bugetar 2010 la Ministerul Transporturilor
 și Infrastructurii Drumurilor și la unele instituții din subordine**

Nr. d/o	Denumirea instituției	Opinie privind Raportul financiar	Opinie privind regularitatea
1.	<i>Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor (aparatură centrală)</i>	Opinie cu rezerve privind Raportul financiar: În opinia echipei de audit, bazată pe activitățile de audit efectuate, cu excepția efectelor posibile ale aspectului privind organizarea și contabilizarea operațiunilor ce țin de investițiile și reparațiile capitale finanțate din bugetul de stat (inclusiv din fondul rutier), precum și raportarea financiară a acestora, Raportul consolidat, sub toate aspectele semnificative, oferă o imagine reală și fidelă a situației financiare și a celei patrimoniale ale Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor, la data de 31.12.2010, fiind întocmit în conformitate cu cadrul de raportare financiar aplicabil.	Opinie cu rezerve privind regularitatea: În opinia echipei de audit, datorită semnificației faptelor constatate privind organizarea și ținerea evidenței contabile; lipsa reglementărilor interne ce țin de acordarea premiilor, ajutoarelor materiale, stabilirea suplimentelor la salariu; efectuarea cheltuielilor cu depășirea limitelor de alocații aprobate; nerespectarea întocmai a normelor pentru efectuarea achizițiilor publice; intervenția în activitatea unor structuri (o întreprindere de stat în care își exercită funcția de fondator și o instituție publică), gestionarea mijloacelor publice și administrarea patrimoniului public nu în toate cazurile s-au efectuat regulamente.
2.	<i>Instituția publică „Agenția Națională Transport Auto”</i>	Opinie fără rezerve privind Raportul financiar: În opinia echipei de audit, bazată pe activitățile de audit efectuate, rapoartele financiare, sub toate aspectele semnificative, oferă o imagine reală și fidelă a situației financiare și a celei patrimoniale ale Instituției publice „Agenția Națională Transport Auto”, la data de 31.12.2010, fiind întocmit în conformitate cu cadrul de raportare financiar aplicabil.	Opinie cu rezerve privind regularitatea: În opinia echipei de audit, datorită semnificației faptelor constatate la nereglementarea bazei normative pentru salarizare, organizarea evidenței contabile, încălcarea procedurilor reglementate la gruparea și înregistrarea unor elemente contabile, la casarea combustibilului, regularitatea gestionării mijloacelor publice și administrarea patrimoniului public nu în toate cazurile s-au efectuat regulamente. De asemenea, se menționează neregularitățile stabilite la eliberarea autorizațiilor, cu asigurarea plenitudinii încasării la buget a taxelor, aceste constatări fiind incluse în Raportul auditului formării și utilizării fondului rutier.
3.	<i>Instituția publică „Căpitania portului Giurgiulești”</i>	Opinie fără rezerve privind Raportul financiar: În opinia echipei de audit, bazată pe activitățile de audit efectuate, rapoartele financiare, sub toate aspectele semnificative, oferă o imagine reală și fidelă a situației financiare și a celei patrimoniale ale Instituției publice „Căpitania portului Giurgiulești”, la data de 31.12.2010, fiind întocmit în conformitate cu cadrul de raportare financiar aplicabil.	Opinie fără rezerve privind regularitatea: În opinia echipei de audit, utilizarea mijloacelor publice și gestionarea patrimoniului public în anul 2010, sub toate aspectele semnificative, s-au efectuat de către Instituția publică „Căpitania portului Giurgiulești” în mod legal și regulamente.
4.	<i>Întreprinderea de Stat „Administrația de Stat a Drumurilor”</i>	Opinie contrară privind Raportul financiar: În opinia echipei de audit, datorită semnificației aspectelor constatate privind neefectuarea evaluării și inventarierii drumurilor naționale și locale, a activelor materiale în curs de execuție (construcții), datorită cărui fapt soldurile activelor pe termen lung nu prezintă o asigurare credibilă, raportul financiar nu oferă o imagine reală și fidelă a situației patrimoniale și a celei financiare ale Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor”, la 31.12.2010, în conformitate cu standardele de contabilitate.	Opinie cu rezerve privind regularitatea: În opinia echipei de audit, datorită semnificației faptelor constatate la regularitatea efectuării achizițiilor publice, precum și datorită neregulilor și abaterilor la organizarea și ținerea evidenței contabile, gestionarea mijloacelor publice și administrarea patrimoniului public nu în toate cazurile s-au efectuat regulamente.

Anexa nr. 2

Aprobat
 prin Hotărârea Curții de Conturi
 nr.59 din 20 septembrie 2011

**RAPORTUL
 auditului regularității pe anul 2010 la
 Întreprinderea de Stat „Administrația de Stat a Drumurilor”**

I. Introducere

Auditul regularității pe anul 2010 la Întreprinderea de Stat „Administrația de Stat a Drumurilor” s-a efectuat în cadrul misiunii auditului regularității exercitat la Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor și la alte instituții din subordine, în temeiul art.28 și art.31 din Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008¹ și în conformitate cu Programul activității de audit a Curții de Conturi pe anul 2011².

Scopul auditului a constat în oferirea unei asigurări rezonabile referitor la faptul că raportul financiar întocmit de către Întreprinderea de Stat „Administrația de Stat a Drumurilor” (în continuare – Î.S. „ASD”, sau Administrația), prezentat Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor, în toate aspectele semnificative, oferă o imagine reală și fidelă asupra situației financiare și celei patrimoniale, iar utilizarea mijloacelor alocate de la bugetul de stat, precum și operațiunile financiare efectuate sint corecte și

conforme prevederilor legale.

Responsabilitatea Întreprinderii de Stat „Administrația de Stat a Drumurilor” este de a întocmi și de a prezenta în termenele stabilite și potrivit cadrului legal rapoartele financiare privind situațiile financiare, de a asigura respectarea prevederilor legale în activitatea economico-financiară, de a elabora și a implementa un sistem de management financiar și control intern eficient, având și obligația de a asigura prevenirea și descoperirea erorilor și fraudelor, înregistrarea veridică în registrele contabile a tuturor operațiunilor economice efectuate, precum și utilizarea eficientă și conformă a alocațiilor bugetare, asigurând o bună guvernare a banilor publici.

Responsabilitatea echipei de audit a constat în auditarea unor operațiuni și tranzacții financiare, în scopul obținerii probelor de audit pentru susținerea concluziilor și

¹ Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008 (cu modificările și completările ulterioare).

² Hotărârea Curții de Conturi nr.74 din 30.12.2010 „Privind aprobarea Programului activității de audit a Curții de Conturi pe anul 2011”.

opiniilor de audit asupra Raportului financiar pe anul 2010 al entității, regularității gestionării mijloacelor publice, precum și a patrimoniului statului. Totodată, auditorii nu sînt responsabili de prevenirea faptelor de fraudă și eroare.

Auditul a fost efectuat conform Standardelor de audit ale Curții de Conturi³. În vederea susținerii opiniilor, constatările, formulării concluziilor și recomandărilor, probele de audit au fost obținute în urma aplicării procedurilor de evaluare a riscurilor și procedurilor de audit ulterioare, precum și a efectuării testelor de fond, cu folosirea diferitor tehnici și metode. De asemenea, au fost analizate informații de la persoanele terțe: Inspectoratul Fiscal Principal de Stat, Trezoreria de Stat, Agenția Relații Funciare și Cadastru, Inspectia de Stat în Construcții etc.

II. Prezentare generală

Ca bază pentru formarea Î.S. "ASD" (prin reorganizarea Administrației de Stat a Drumurilor) a servit Hotărîrea Guvernului nr.38 din 17.01.2002⁴. În conformitate cu Hotărîrea Guvernului nr.695 din 18.11.2009⁵, Î.S. "ASD" activează în subordinea Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor (în continuare – MTID, sau ministerul).

Activitatea întreprinderii este reglementată de Legea cu privire la întreprinderea de stat⁶, Legea cu privire la antreprenoriat și întreprinderi⁷, precum și de statutul întreprinderii, aprobat de către minister, care este fondatorul acesteia. Fondatorul își exercită dreptul de gestionar al întreprinderii prin intermediul Consiliului de administrație și administratorului întreprinderii, care reprezintă organul executiv al acesteia.

Î.S. „ASD” își exercită funcțiile pe principii de gestiune economică și autonomie financiară, fiind fondată în vederea gestionării, întreținerii, reparației, modernizării, dezvoltării și exploatării drumurilor publice în scopul desfășurării traficului rutier în condiții de siguranță a circulației, de fluentă și continuitate; asigurării utilizării eficiente și economice a resurselor financiare și materiale alocate pentru dezvoltarea și întreținerea gospodăriei rutiere a Republicii Moldova.

Evidența contabilă la entitate se ține în conformitate cu regulile generale obligatorii ale contabilității și de raportare financiară, prevăzute în Legea contabilității⁸ și în Standardele Naționale de Contabilitate.

În temeiul Legii nr.146-XIII din 16.06.1994, este creat Consiliul de administrație, funcția căruia constă în exercitarea controlului activității economico-financiare a Î.S. „ASD”, aprobarea direcțiilor prioritare și planurilor anuale de dezvoltare, precum și în luarea măsurilor ce vor asigura integritatea și folosirea eficientă a bunurilor întreprinderii.

III. Constatări, concluzii și recomandări

3.1. Nivelul execuției de ansamblu a alocațiilor bugetare relevă devieri de la limitele aprobate, acestea rămînînd nevalorificate

În conformitate cu Hotărîrea Guvernului nr.695 din 18.11.2009, ministerului îi revin direct funcțiile de gestionare a mijloacelor alocate din bugetul de stat și din sursele externe pentru domeniile de competență, de asigurare a organizării și desfășurării licitațiilor de achiziție a lucrărilor de întreținere, reparație și reabilitare a drumurilor naționale, de asigurare a executării calitative a lucrărilor contractate, concomitent avînd responsabilitatea funcției de investitor

(beneficiar) al obiectivelor finanțate din aceste surse.

Totodată, ținînd cont de reglementările subpct.7) al pct.19 din Regulamentul ministerului, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.695 din 18.11.2009, nu s-a delimitat și nu s-au stabilit responsabilitățile de beneficiar Î.S. "ASD", ultima organizînd și desfășurînd procedurile de achiziții publice, cu semnarea contractelor cu operatorii economici cîștigători privind construcția, reconstrucția și reparația obiectivelor, mărfurilor și serviciilor din mijloacele financiare aprobate în aceste scopuri prin Legea bugetului de stat pe anul 2010⁹, precum și prin Hotărîrea Guvernului nr.456 din 04.06.2010¹⁰.

Cu toate că, în perioada auditată, mijloacele financiare alocate din bugetul de stat au fost transferate direct la conturile trezoreriale ale ministerului, acesta a transferat mijloacele financiare Î.S. "ASD" și agenților economici care au efectuat lucrări de reparații, construcții și reabilitare a drumurilor în lipsa reglementării transiterii funcției de beneficiar, precum și fără documentele ce confirmă executarea lucrărilor care nu sînt adresate ministerului, ci Î.S. "ASD". Auditul relevă că ministerul nu dispune de reglementări interne referitor la întregul proces de gestionare a mijloacelor bugetare alocate pentru investiții capitale și reparații capitale, cu determinarea clară a relațiilor interdepartamentale la toate etapele procesului bugetar, iar în evidența contabilă a ministerului aceste operațiuni financiare nu și-au găsit reflectare.

Totodată, auditul mai constată lipsa delimitării funcțiilor și responsabilităților între MTID și Î.S. "ASD" în partea ce ține de gestionarea mijloacelor fondului rutier, nefiind elaborat un mecanism coerent de organizare a activităților de planificare, repartizare și utilizare a mijloacelor bugetare, deși acest fapt a fost menționat și în Hotărîrea Curții de Conturi nr. 36 din 03.06.2010¹¹, fiind reliefat riscul la gestionarea regulamentară și eficientă a acestor mijloace.

Conform Legii bugetului de stat pe anul 2010, MTID i-au fost preconizate alocații pentru efectuarea lucrărilor de întreținere, reparație și reabilitare a drumurilor, procurarea mărfurilor și serviciilor și pentru alte lucrări aferente gospodăriei drumurilor în sumă totală de 1091,7 mil. lei, inclusiv din contul fondului rutier în sumă de 582,9 mil. lei, din contul bugetului de stat pentru efectuarea investițiilor capitale – 181,5 mil. lei și din contul surselor externe de finanțare a lucrărilor de reabilitare a drumurilor – 327,3 mil. lei.

Sinteza execuției de ansamblu a alocațiilor precizate MTID și efectuate prin intermediul Î.S. „ASD” pe anul 2010, se prezintă în Tabelul nr.1.

Tabelul nr. 1.
(mil. lei)

Nr. d/o	Indici	Aprobat inițial	Precizat pe an	Executat de casă	Cheltuieli efective	Datorii	
						Debitoare	Creditoare
1.	Mijloacele fondului rutier	582,9	582,9	577,0	569,6		-
2.	Mijloace bugetare pentru investiții capitale	181,5	181,5	118,8	118,8		-
3.	Mijloace din proiecte investiționale: Proiectul de susținere a Programului în sectorul drumurilor	448,3	327,3	107,5	107,5	8,7	10,8
Total, alocații		1212,7	1091,7	803,3	795,9	8,7	10,8

Sursă: Datele selectate din Raportul privind executarea bugetului instituției publice din contul cheltuielilor de bază (Formularul nr.2) pe anul 2010

³ Hotărîrea Curții de Conturi nr.58 din 28.12.2009 „Despre aprobarea Standardelor generale de audit și Standardelor auditului regularității”.

⁴ Hotărîrea Guvernului nr.38 din 17.01.2002 „Cu privire la aprobarea Regulamentului, structurii și efectivului-limită ale Ministerului Transporturilor și Comunicațiilor”. Abrogată la 17.06.2005 prin Hotărîrea Guvernului nr.581 din 15.06.2005.

⁵ Hotărîrea Guvernului nr.695 din 18.11.2009 „Cu privire la aprobarea Regulamentului, structurii și efectivului-limită ale Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor” (în continuare – Hotărîrea Guvernului nr.695 din 18.11.2009).

⁶ Legea nr.146-XIII din 16.06.1994 „Cu privire la întreprinderea de stat” (cu modificările ulterioare; în continuare – Legea nr.146-XIII din 16.06.1994).

⁷ Legea nr.845-XII din 03.01.1992 „Cu privire la antreprenoriat și întreprinderi” (cu modificările ulterioare).

⁸ Legea contabilității nr.113-XVI din 27.04.2007 (cu modificările ulterioare).

⁹ Legea bugetului de stat pe anul 2010 nr.133-XVIII din 23.12.2009 (cu modificările ulterioare; în continuare – Legea bugetului de stat pe anul 2010).

¹⁰ Hotărîrea Guvernului nr.456 din 04.06.2010 „Pentru aprobarea Programului privind repartizarea mijloacelor fondului rutier pe anul 2010” (cu modificările ulterioare).

¹¹ Hotărîrea Curții de Conturi nr.36 din 03.06.2010 „Privind Raportul auditului regularității utilizării finanțelor publice pentru investiții și reparații capitale în anul 2009 la Ministerul Finanțelor și unii beneficiari” (în continuare – Hotărîrea Curții de Conturi nr.36 din 03.06.2010).

Datele din tabel relevă că cheltuielile de casă au constituit 803,3 mil. lei (73,5%) și cheltuielile efective – 795,9 mil. lei (72,9%), limitele aprobate (1091,7 mil. lei) nefiind valorificate cu circa 288,4 mil. lei. La situația din 31.12.2010, au fost înregistrate datorii debitoare de 8,7 mil. lei și creditoare de 10,8 mil. lei.

De menționat că Curtea de Conturi a efectuat auditul regularității executării acestor mijloace publice, cu întocmirea Rapoartelor de audit, elaborate separat pe aparatul central al MTID și unele instituții din subordine, pe fondul rutier, precum și auditul Proiectului de susținere a Programului în sectorul drumurilor.

În Raportul respectiv sînt prezentate constatările auditului efectuat la Î.S. „ASD” referitor la executarea alocațiilor bugetare finanțate de la componenta de bază a bugetului de stat pentru investițiile capitale în sumă de 181,5 mil. lei.

3.2. Executarea cheltuielilor pentru investițiile capitale, în aspectul obiectivelor, n-a atins nivelul planificat

Prin intermediul Î.S. „ASD”, au fost executate efectiv mijloacele bugetare alocate pentru investițiile capitale în construcția altor obiecte, aprobate ministerului conform Legii bugetului de stat pe anul 2010, acestea fiind prevăzute pentru finanțarea a 3 obiecte în sumă de 181,5 mil. lei, real fiind executate la nivel de 65,5%, sau 118,8 mil. lei. În rezultatul acestei executări, n-au fost valorificate limitele aprobate în sumă de 62,7 mil. lei. În aspectul obiectivelor, executarea acestor cheltuieli se prezintă în Tabelul nr. 2.

Tabelul nr. 2
(mii lei)

Nr. d/o	Denumirea obiectivului	Alocații bugetare	Executat	Cheltuieli efective	Devieri	
					Cheltuieli efective/ suma alocată	%
1.	Drumul R20 „Rezina-Orhei-Călărași, sectorul Rezina-Orhei (km 0-46)”	136475,8	93526,2	93526,2	- 42949,6	68,5
2.	Drumul R30 „Anenii Noi-Căușeni-Ștefan Vodă-frontieră cu Ucraina (km 47-73)”	22000,0	21856,7	21856,7	-143,6	99,3
3.	Drumul R30 „Anenii Noi-Căușeni-Ștefan Vodă-frontieră cu Ucraina, ocolirea orașului Căușeni”	23000,0	3401,8	3401,8	- 19598,2	14,8
	TOTAL	181475,8	118784,7	118784,7	- 62691,1	65,5

Sursă: Datele selectate din Raportul privind executarea bugetului instituției publice din contul cheltuielilor de bază (Formularul nr. 2) pe anul 2010

Datele din tabel denotă că mijloacele bugetare planificate pentru reparația drumurilor R20 „Rezina-Orhei-Călărași, sectorul Rezina-Orhei (km 0-46)” s-au valorificat la nivel de 68,5% și R30 „Anenii Noi-Căușeni-Ștefan Vodă-frontieră cu Ucraina, ocolirea orașului Căușeni” la nivel de numai 14,8%. Nivelul de valorificare a investițiilor preconizate pentru construcția Drumului R30 „Anenii Noi-Căușeni-Ștefan Vodă-frontieră cu Ucraina (km 47-73)” constituie 99,3%.

3.3. Contractarea și executarea lucrărilor pentru investițiile capitale s-a efectuat cu unele nereguli și abateri de la cadrul legal

Auditul relevă că pentru executarea lucrărilor de investiții capitale la aceste 3 obiective, pe parcursul anului 2010 nu au fost organizate licitații publice, lucrările fiind executate conform contractelor de antrepriză încheiate în baza licitațiilor organizate pe parcursul anilor 2007 și 2009 de către Î.S. „ASD”. În rezultatul examinării și verificării documentelor acestor licitații, pentru contractarea lucrărilor la obiectivele respective s-au identificat nereguli și abateri de la cadrul legal care reglementează domeniul de achiziții publice, cum ar fi:

a) Contrar prevederilor regulamentare¹², în ordinele de formare a grupului de lucru nu sînt incluse persoanele concrete desemnate în calitate de membri din cadrul Minis-

terului Finanțelor și Inspecției de Stat în Construcții, fiind indicate numai denumirile instituțiilor. De asemenea, lipsește Regulamentul intern care reglementează activitatea grupului de lucru pentru achiziții, nu sînt stabilite responsabilitățile privind monitorizarea realizării în termen a contractelor.

b) De către grupurile de lucru n-au fost respectate prevederile ce țin de întocmirea și păstrarea dosarului achiziției publice¹³, unele documente privind desfășurarea licitațiilor nefiind sistematizate.

În contextul neregularităților expuse, auditul a constatat următoarele:

• Achiziționarea și executarea lucrărilor de reparație a drumului R20 „Rezina-Orhei-Călărași, sectorul Rezina-Orhei (km 0-46)”

Achiziționarea și executarea lucrărilor de reparație a acestui obiectiv au fost inițiate în anul 2007, în calitate de antreprenor fiind desemnat operatorul economic Î.M. „Quadro Design Plus” S.R.L. (ulterior de 2 ori redenumită și schimbată componența fondatorilor), cu semnarea contractului de antrepriză în valoare de 393,0 mil. lei (inclusiv TVA), costul orientativ de deviz fiind de 438,8 mil. lei. Perioada de executare a lucrărilor a fost stabilită pe un termen de 15 luni din data înregistrării contractului, ulterior termenul de executare fiind modificat – pînă în august 2008.

În legătură cu faptul că antreprenorul nu și-a onorat obligațiunile sale de a executa lucrările de reparație a obiectivului dat în termenul stabilit, Î.S. „ASD” a inițiat procedura de organizare a unei noi licitații publice pentru achiziționarea lucrărilor la obiectivul în cauză, nefiind reziliat contractul de antrepriză inițial încheiat la 16.10.2007. În anul 2009, lucrările de reparație la acest obiectiv nu au fost efectuate din cauza aflării în litigiu a părților. Procesul de judecată s-a soldat cu anularea deciziei de organizare a licitației publice din 15.05.2009, contractul inițial rămînînd în vigoare, iar prin Acordul adițional nr. 4 din 19.03.2010 s-a prevăzut efectuarea lucrărilor de construcție și montaj pe anul 2010 în valoare de 134,9 mil. lei. De asemenea, a fost completat pct. 6 al contractului inițial cu o clauză nouă privind aplicarea caietului de sarcini modificat cu începere din anul 2010 conform proiectului de execuție revizuit, concomitent fiind elaborat un nou deviz-ofertă, cu costul lucrărilor de 342,8 mil. lei.

Auditul a constatat că prin Acordul adițional din 14.04.2010 s-au revizuit și clauzele contractului inițial privitor la mecanismul constituirii garanției bancare de bună execuție a lucrărilor de reparație, însă, cu ignorarea prevederilor pct. 149 din Regulamentul aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 1123 din 15.09.2003¹⁴. Astfel, suplinirea contului bancar special destinat pentru acumularea mijloacelor bănești, care servesc drept garanție de bună execuție a obligațiilor contractuale, s-a efectuat prin transferurile antreprenorului, dar nu prin rețineri din sumele datorate și convenite antreprenorului pînă la concurența sumei stabilite drept garanție de bună execuție în documentația pentru elaborarea și precizarea ofertei. Auditul constată că de fapt Î.S. „ASD” a efectuat integral plățile pentru lucrările efectuate antreprenorului, dar nemonitorizînd executarea de către antreprenor a obligațiilor stabilite în acordul adițional. Conform extrasului bancar din 29.04.2011, în perioada 09.04.2010-28.04.2011, au fost acumulate numai 2884,2 mii lei, ceea ce este cu 1736,7 mii lei mai puțin decît mărimea garanției ce urma regulamentar să constituie 4620,9 mii lei, reieșînd din valoarea lucrărilor achitate.

La situația din 31.12.2010, antreprenorul avea executate lucrări de reparație în valoare de 92,4 mil. lei, sau 69% din

¹² Hotărîrea Guvernului nr. 1380 din 10.12.2007 „Privind aprobarea Regulamentului cu privire la activitatea grupului de lucru pentru achiziții”.

¹³ Hotărîrea Guvernului nr. 9 din 17.01.2008 „Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la întocmirea și păstrarea dosarului achiziției publice”.

¹⁴ Hotărîrea Guvernului nr. 1123 din 15.09.2003 „Despre aprobarea Regulamentului cu privire la achizițiile publice de lucrări” (cu modificările ulterioare; în continuare – Regulamentul aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 1123 din 15.09.2003). Abrogat la 17.09.2010 prin Hotărîrea Guvernului nr. 834 din 13.09.2010.

suma mijloacelor prevăzute pe anul 2010, nefiind îndeplinite în termen lucrările contractate în valoare de 42,4 mil. lei.

În total, de la inițierea lucrărilor din anul 2007 până la 31.12.2010, de către antreprenor au fost îndeplinite lucrări de reparație în valoare de 142,6 mil. lei, ce constituie 41,6% din valoarea integrală a contractului, acestea fiind achitate din sursele bugetului de stat, inclusiv 8,5 mil. lei din contul mijloacelor financiare oferite ca aport financiar la reconstrucția drumului de către S.A. „Lafarge Cement” (Republica Moldova).

Totodată, se constată că, conform procesului-verbal de recepție a lucrărilor executate pe luna decembrie 2010, au fost executate și achitate lucrări în valoare de 1187,6 mii lei, care nu se regăsesc în devizul-ofertă modificat. Auditul confirmă că lucrările respective s-au executat în baza unui deviz suplimentar „Reparația drumului R20 „Rezina-Orhei-Călărași, km 27-46” în valoare de 3299,1 mii lei, aprobat fără argumentarea necesităților de efectuare a acestor tipuri de lucrări.

Auditul denotă că nevalorificarea limitelor bugetare aprobate a fost condiționată de neexecutarea în termen a lucrărilor contractate cu circa 31%. De menționat că față de antreprenor nu s-au aplicat sancțiuni privind neexecutarea în termen a lucrărilor, deoarece în contractul de antrepriză acestea nu s-au prevăzut.

Auditul relevă că Î.S. „ASD”, ca investitor, nu a asigurat realizarea investițiilor publice prin verificarea execuției corecte a lucrărilor, după cum prevede art. 22 alin.(1) lit.d) din Legea nr.721-XIII din 02.02.1996¹⁵. La solicitarea Curții de Conturi, Inspekția de Stat în Construcții a efectuat controlul volumelor și costului lucrărilor executate în anul 2010 de către antreprenorul general „Ecodrum Construct” S.R.L. la obiectivul nominalizat, prin care a constatat că „la executarea lucrărilor de împietruire a acostamentelor drumului nu s-a utilizat piatră spartă, conform prevederilor proiectului de execuție, acest material fiind înlocuit cu deșeuri, în a căror componență se conțin pietriș fracționat, savură, prundiș ș.a., căpătate în procesul de pregătire la uzină a betonului asfaltic”. În urma efectuării controlului asupra volumelor și costului lucrărilor, au fost constatate exagerări în sumă totală de 1812,7 mii lei. Totodată, prin Hotărârea Inspekției de Stat în Construcții nr.49 din 15.08.2011, antreprenorului i-a fost aplicată amendă în sumă de 1812,7 mii lei.

Auditul ține să releve că lucrările de reparație a drumului „R20 Rezina-Orhei-Călărași, sectorul Rezina-Orhei (km 0-46)”, au fost achiziționate de Î.S. „ASD” contrar prevederilor regulamentare¹⁶, acest obiectiv nefiind inclus în Legea bugetului de stat pe anul 2007, fapt menționat anterior și în Hotărârea Curții de Conturi nr.17 din 23.04.2008¹⁷. De asemenea, la încheierea contractului nominalizat s-a admis neconstituirea garanției de bună execuție a lucrărilor. În anii 2007-2008, de către antreprenor au fost executate lucrări pe o porțiune de numai 14 km, în valoare de 50,2 mil. lei.

Pe parcursul efectuării lucrărilor, urmare modificării proiectului de execuție în legătură cu implementarea noilor normative privind proiectarea, construcția și reconstrucția drumurilor, prin raportul de verificare al Serviciului de Stat pentru Verificarea și Expertizarea Proiectelor și Construcțiilor (în continuare – SSVEPC) din 04.06.2009, costul orientativ de deviz s-a stabilit în mărime de 500,4 mil. lei.

• **Achiziționarea lucrărilor de construcție a drumului R30 „Anenii Noi-Căușeni-Ștefan Vodă-frontieră cu Ucraina, ocolirea orașului Căușeni”.**

În scopul executării lucrărilor de reparație la acest obiectiv, cu „Magic Integral N.C” S.R.L. (desemnat câștigător cu cel mai mic preț din 8 participanți la licitație) a

fost încheiat contractul de antrepriză din 29.05.2009, în valoare de 26,4 mil. lei, cu termenul de executare de 6 luni. În conformitate cu documentația de proiect elaborată pentru executarea deplină a lucrărilor la acest obiectiv pe o porțiune de 7,5 km, SSVEPC a estimat costul orientativ de deviz la prețurile anului 2009 în mărime de 155,7 mil. lei.

Auditul constată că deși proiectul de execuție, inclusiv devizul general al obiectivului în cauză nu include divizarea lucrărilor pe etape, Î.S. „ASD” a efectuat achiziționarea lucrărilor de reparație pentru acest obiectiv în lipsa calculului de deviz, aprobate și expertizate în modul stabilit de SSVEPC, cu divizarea lucrărilor pe etape.

Potrivit documentelor de execuție și finanțare, la acest obiectiv, pe parcursul anului 2010, au fost îndeplinite lucrări în valoare de 3,4 mil. lei, sau 14,8% din suma aprobată în bugetul de stat în acest scop. În total, de la inițierea lucrărilor, s-au executat lucrări în valoare de 6,3 mil. lei, ceea ce constituie 23,8% din valoarea contractului. Auditul constată că operatorul economic „Magic Integral N.C” S.R.L. nu și-a onorat obligațiunile contractuale privind lucrările de construcție a drumului R30 „Anenii Noi-Căușeni-Ștefan Vodă-frontieră cu Ucraina, ocolirea orașului Căușeni” pe porțiunea cu lungimea de 7,5 km, iar beneficiarul nu a prevăzut în contract aplicarea sancțiunilor pentru nerespectarea termenelor de executare a volumelor de lucrări contractate.

Ulterior, Î.S. „ASD”, prin Acordul adițional din 27.12.2010, a stabilit un nou termen de valabilitate a contractului, până la data de 31.07.2011. În același timp, acest operator economic („Magic Integral N.C” S.R.L.) a participat la licitația din 06.08.2010 privind achiziționarea lucrărilor de construcție a unui drum de acces finanțat din contul mijloacelor fondului rutier, prevăzute pentru întreținerea drumurilor, fiind desemnat câștigător din 2 participanți și încheindu-se contract în valoare de 7,45 mil. lei în aceeași zi, executarea lucrărilor fiind în sumă de 5,9 mil. lei (79,2%).

• **Reparația drumului R30 „Anenii Noi-Căușeni-Ștefan Vodă-frontieră cu Ucraina, km 47-73 (sectorul 66,64-71,73)”.**

Conform Raportului de verificare nr. 5819-03-08 din 21.04.2008, SSVEPC a stabilit valoarea orientativă totală a costului de deviz de 227,2 mil. lei (inclusiv TVA) pentru întreg obiectivul „R30 Anenii Noi-Căușeni-Ștefan Vodă-frontieră cu Ucraina, km 47-73”, iar pentru sectorul km 66,64-71,73 – în sumă de 36,4 mil. lei. Pentru executarea lucrărilor de reparație a drumului R30 „Anenii Noi-Căușeni-Ștefan Vodă-frontieră cu Ucraina, km 47-73 (sectorul km 66,64-71,73)”, în baza rezultatelor licitației publice din 02.02.2009, din 8 participanți a fost desemnat câștigător cu cel mai mic preț operatorul economic „Rutador” S.R.L. Prin semnarea contractului de antrepriză din 18.03.2009 (în continuare – contractul de antrepriză) în valoare de 33,14 mil. lei, cu termenul de execuție a lucrărilor – septembrie 2009, a fost stabilit că acest termen poate fi modificat în dependentă de situația alocării mijloacelor financiare. Ulterior, prin 2 acorduri adiționale, s-a stabilit termenul de execuție a lucrărilor contractate „până la definitivarea completă a lucrărilor prevăzute în caietul de sarcini, în limita alocațiilor financiare”, precum și clauza că calitatea de plătitor îi revine Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor.

În anul 2010, în baza procesului-verbal nr.13 din 19.03.2010 și Acordului adițional din 22.03.2010, valoarea contractului de antrepriză s-a majorat cu 9,94 mil. lei, constituind în total 43,08 mil. lei. Devizul local de cheltuieli pentru această majorare a fost elaborat pentru un alt sector de drum,

¹⁵ Legea nr.721-XIII din 02.02.1996 „Privind calitatea în construcții” (cu modificările ulterioare; în continuare – Legea nr.721-XIII din 02.02.1996).

¹⁶ Pct.9 lit.a) și lit.b) din Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1123 din 15.09.2003.

¹⁷ Hotărârea Curții de Conturi nr.17 din 23.04.2008 „Privind raportul asupra corectitudinii cheltuielilor pentru investițiile capitale alocate din bugetul de stat în anul 2007 în domeniile gospodăriei drumurilor, sănătății, științei și energiei”.

și anume km 64,64-71,73, acesta fiind anexat suplimentar la documentele licitației desfășurate în anul 2009, nefiind expertizat și verificat de SSVEPC. Totodată, în caietul de sarcini pentru organizarea licitației din 02.02.2009 nu figura sectorul km 64,550-66,641, care reprezintă o altă porțiune a drumului R30 „Anenii Noi-Căușeni-Ștefan Vodă-frontieră cu Ucraina, km 47-73”. În opinia auditului, reieșind din prevederile Regulamentului aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1123 din 15.09.2007 achiziționarea lucrărilor de reparație pe acest sector este obiectivul unei alte licitații.

Pe parcursul anului 2010, la obiectivul “R30 Anenii Noi-Căușeni Ștefan Vodă-frontieră cu Ucraina, km 47-73 (sectorul km 66,64-71,73)” de către „Rutador” S.R.L, potrivit proceselor-verbale de recepție, au fost efectuate lucrări în valoare de 21,6 mil. lei (inclusiv TVA), iar în total de la inițierea lucrărilor, în perioada anilor 2009-2010 – de 43,1 mil. lei, care, conform documentelor de plată, i-au fost achitate integral. În conformitate cu 12 procese-verbale de recepție a lucrărilor efectuate pe sectorul km 66,64-71,73 în anul 2010, valoarea lucrărilor constituie 10,1 mil. lei, iar pentru sectorul km 64,264-66,641 este de 11,4 mil. lei (porțiunea de drum 64,264-66,641 nu figurează în devizul suplimentar de 9,94 mil. lei).

Conform contractului de antrepriză, pe sectorul km 66,64-71,73 urmau a fi executate lucrări în valoare de 33,1 mil. lei, pe cînd real, potrivit proceselor-verbale de recepție, în perioada anilor 2009-2010, au fost executate lucrări de 31,7 mil. lei, sau cu o diferență de 1,5 mil. lei, nefiind executate unele lucrări prevăzute de contract. Totodată, pe porțiunea de drum km 64,264-66,641 s-au efectuat lucrări de reparație în valoare de 11,1 mil. lei, sau cu 1,2 mil. lei mai mult decît prevedea devizul (9,94 mil. lei).

Verificările auditului au relevat că la același obiectiv antreprenorul „Rutador” S.R.L. a executat lucrări în sumă de 246,4 mii lei conform contractului din 01.11.2010 încheiat cu S.A. “Drumuri Ștefan-Vodă” în lipsa procedurii de achiziții din mijloacele fondului rutier, din care unele lucrări în sumă de 96,0 mii lei au fost prevăzute, dar neexecutate potrivit contractului de antrepriză din 18.03.2009, încheiat cu Î.S. “ASD”. Astfel, conform devizului, pe sectorul km 64,550-71,73 lucrările de reparație nu au fost executate integral, fiind executate alte lucrări neprevăzute în devizul-ofertă.

La solicitarea Curții de Conturi, Inspekția de Stat în Construcții, în anii 2010-2011, a efectuat controlul asupra volumelor și costului lucrărilor executate la obiectivul „R30 Anenii Noi-Căușeni-Ștefan Vodă-frontieră cu Ucraina, km 47-73” la antreprenorul general, fiind constatate unele încălcări ale cadrului legal ce reglementează calitatea în construcții. În urma efectuării controlului asupra volumelor și costului lucrărilor, au fost constatate exagerări în sumă totală de 356,4 mii lei, din care 327,3 mii lei în anul 2010, “acestea fiind exprimate prin diferența între costul materialelor prevăzute de deviz și celor utilizate și prin supraconsumuri neîntemeiate ale valorilor lucrărilor, obținute neligitim”. Totodată, au fost constatate și unele încălcări privind calitatea lucrărilor executate. Conform informațiilor Inspekției de Stat în Construcții și Î.S. “ASD”, exagerările constatate au fost excluse din volumul de lucrări prezentate spre recepție.

Concomitent, în rezultatul verificării documentației financiare privind lucrările de execuție a lucrărilor de reparație a drumului R30 „Anenii Noi-Căușeni -Ștefan Vodă-frontieră cu Ucraina, km 47-73” efectuate la S.R.L. “Rutador”, auditul a constatat nerespectarea Standardului Național de Contabilitate 11 „Contractele de Construcție”¹⁸ și a Normelor metodologice de utilizare a conturilor contabile¹⁹. Astfel, evidența cheltuielilor care formează costul lucrărilor efectuate se ține de

către antreprenor la general, nefiind reflectate separat pentru fiecare obiectiv. Această situație poate condiționa riscul de necredibilitate a evidenței volumelor de lucrări executate.

Concluzii:

Nestabilirea unui mecanism eficient de coordonare, executare, monitorizare și raportare între părțile implicate în procesul de organizare, achiziționare, executare și monitorizare a lucrărilor de construcție și reparație a obiectivelor de investiții capitale, aprobate MTID, a condiționat un nivel redus (65,5%) de absorbție a mijloacelor publice destinate investițiilor în infrastructura drumurilor, rămînînd nevalorificate alocații aprobate în bugetul de stat pentru aceste scopuri de circa 62,7 mil. lei.

Procesul de organizare și achiziționare a lucrărilor de construcție și reparație a obiectivelor de investiții capitale, aprobate conform legii bugetare anuale, efectuat de MTID prin intermediul Î.S. „ASD”, se desfășoară defectuos, cu nerespectarea cadrului legal, cauzat și de lipsa reglementărilor ce țin de transmiterea drepturilor de beneficiar ale ministerului către Î.S. „ASD”.

Lipsa unei monitorizări eficiente asupra îndeplinirii obligațiilor contractuale de către antreprenori a condiționat: prelungirea nefondată a termenului de executare a lucrărilor; încheierea contractului de achiziție fără constituirea garanției de bună execuție a lucrărilor; lipsa în obligațiunile contractuale a sancțiunilor față de operatorii economici care nu execută volumele de lucrări în termenul contractat și, respectiv, neaplicarea lor; utilizarea neeficientă a mijloacelor publice alocate de la bugetul de stat în aceste scopuri, fiind constatate exagerări în sumă totală de 2169,1 mii lei. Concomitent, Î.S. „ASD”, neasigurînd monitorizarea eficientă asupra executării depline și în termen a lucrărilor contractate, a permis contractarea și efectuarea unor lucrări suplimentare, precum și substituirea unor tipuri de lucrări prin altele. Totodată, auditul denotă nivelul insuficient de exercitare a obligațiilor sale în calitate de beneficiar. Aceste situații pot crea premise pentru admiterea abuzurilor la utilizarea fondurilor publice.

Recomandări conducerii MTID:

Să asigure:

1. Reglementarea modului de coordonare, executare, monitorizare și raportare de către părțile implicate în procesul de organizare, achiziționare, executare și monitorizare a lucrărilor de construcție și reparație a obiectivelor de investiții capitale finanțate din fondurile publice.

2. Determinarea clară a relațiilor interdepartamentale, precum și a competențelor și responsabilităților pentru toate structurile cu atribuții respective la acest capitol, fiind monitorizate procesele de achiziții și de executare a lucrărilor în termen, cu asigurarea cadrului calității în construcții.

Recomandări conducerii Î.S. „ASD”:

Să asigure:

3. Organizarea și desfășurarea procesului de achiziții publice în strictă conformitate cu prevederile cadrului legal, fiind respectată și transparența achiziționării, cu selectarea celor mai avantajoase achiziții pentru utilizarea cu maximă eficiență a surselor alocate în scopul investiției în sectorul drumurilor.

4. Implementarea unui proces eficient al monitorizării îndeplinirii obligațiilor contractuale de către antreprenori, cu includerea în clauzele contractuale a prevederilor ce țin de nerespectarea termenelor de execuție a volumelor de lucrări contractate.

5. Implementarea unui sistem eficient al managementului financiar și de control intern pentru asigurarea utilizării conforme a mijloacelor publice.

¹⁸ Ordinul ministrului finanțelor nr.64 din 04.07.2002 „Cu privire la aprobarea și punerea în aplicare a Comentariilor privind aplicarea Standardului Național de Contabilitate 11 „Contractele de Construcție”.

¹⁹ Ordinul ministrului finanțelor nr.174 din 25.12.1997 „Planul de conturi contabile al activității economico-financiare a întreprinderilor (cu completările ulterioare)”.

4. Executarea indicatorilor economico-financiari ai Î.S. „ASD” pe anul 2010 este determinată în ansamblu de volumul de producție și comercializare din contul mijloacelor bugetare

• Venitul obținut de Î.S. „ASD”, pe parcursul anului 2010, din vânzarea produselor activității operaționale a fost determinat de majorarea alocațiilor bugetare aprobate MTID pentru investiții capitale, reparație și întreținere a infrastructurii drumurilor. Alocațiile bugetare aprobate potrivit legii bugetare anuale pentru efectuarea lucrărilor de investiții capitale, reparație și întreținere a drumurilor au înregistrat o tendință de creștere de la 348,2 mil. lei în anul 2009 până la 764,4 mil. lei în anul 2010, sau de circa 2,2 ori. Această tendință, urmare direcționării fluxului de mijloace bugetare pentru executarea volumelor de lucrări prin intermediul Î.S. „ASD”, a determinat și majorarea concomitentă a veniturilor întreprinderii, obținute din acordarea serviciilor pentru administrarea lor. Astfel, veniturile efective ale anului 2010 din această activitate au constituit în total 24,5 mil. lei, ceea ce este mai mult cu 15,0 mil. lei, sau de 1,6 ori, comparativ cu anul 2009. Executarea planului de venituri la total în anul 2010 a fost la nivel de 98,5%.

• Auditul relevă că, din totalul veniturilor de 24,5 mil. lei, veniturile pentru serviciile de administrare a drumurilor și pentru îndeplinirea funcției de beneficiar le revin 87,7%, ceea ce constituie 21,5 mil. lei, sau 2,8% din totalul mijloacelor bugetare (764,4 mil. lei) alocate de la bugetul de stat în anul 2010 pentru reparația, reabilitarea și întreținerea drumurilor.

Veniturile totale pentru administrarea drumurilor au fost planificate și obținute în sumă de 8,2 mil. lei, ceea ce constituie 3,84% din mijloacele destinate pentru întreținerea drumurilor, ce se încadrează în normele defalcărilor în aceste scopuri aprobate de către MTID la 11.12.2009 și coordonate cu MF la 21.12.2009.

• Cheltuielile anului 2010 au înregistrat o majorare, comparativ cu anul precedent, aceasta fiind determinată de tendința creșterii veniturilor obținute din mijloacele bugetare. Astfel, în anul 2010, cheltuielile au constituit 23,4 mil. lei, fiind mai mari cu 8,4 mil. lei, sau de 1,5 ori față de anul 2009. Majorarea cheltuielilor s-a produs în mare parte din cauza creșterii cheltuielilor pentru remunerarea muncii angajaților întreprinderii de la 7,8 mil. lei în anul 2009 până la 13,8 mil. lei – în anul 2010. Salariul mediu lunar al unui angajat în anul de gestiune a fost de 8,7 mii lei, înregistrând o creștere cu 3,5 mii lei, sau 67,3% față de anul 2009. De asemenea, s-au majorat cheltuielile pentru întreținerea transportului de serviciu cu 162,4 mii lei (cu 12,2%), cheltuielile pentru întreținerea clădirilor administrative – cu 256,0 mii lei (cu 41,2%), cheltuielile pentru deplasări în interes de serviciu – cu 59,3 mii lei (cu 38,2%) etc.

Verificările selective ale auditului privind regularitatea cheltuielilor Î.S. „ASD” au constatat unele nereguli, cum ar fi:

✓ Din totalul cheltuielilor de deplasare în sumă de 214,6 mii lei, în baza ordinului MTID, au fost utilizate neregulamentar 82,3 mii lei, pentru achitarea cheltuielilor legate de deplasări în interes de serviciu peste hotarele țării a unor angajați ai ministerului.

✓ La 31.12.2010, creanțele entității constituiau 36,9 mil. lei, din care 26,6 mil. lei, înregistrate ca „Creanțe pe termen scurt privind decontările cu bugetul”, o reprezintă taxa pe valoarea adăugată aferentă lucrărilor de reparație a drumurilor nefinisate. Auditul menționează că formarea acestei creanțe este cauzată de transmiterea neregulamentară de către minister a funcției de beneficiar către Î.S. „ASD” care, pe parcurs, la majorarea valorii drumurilor (darea

în exploatare) sau punerea în funcțiune a mijloacelor fixe procurate din contul mijloacelor bugetare se diminuează la cota taxei care îi revine.

Datoriile pe termen scurt ale entității în sumă de 16,3 mil. lei includ datoria față de investitorul străin în sumă de 10,8 mil. lei (673,4 mii euro).

• Valoarea mijloacelor fixe ale întreprinderii, conform raportului financiar și evidenței contabile, la 31.12.2010, constituia 8719,0 mil. lei, cu uzura de 65,5%, sau 5707,9 mil. lei, și valoarea de bilanț – 3011,2 mil. lei. Pe parcursul anului 2010, valoarea mijloacelor fixe s-a majorat cu 4,3 mil. lei, inclusiv fiind primite cu titlu gratuit din contul fondului rutier mijloace fixe în sumă de 2,5 mil. lei (utilaj pentru laborator – 1,7 mil. lei, automobil – 0,5 mil. lei etc.), acestea ulterior urmînd a fi incluse la majorarea capitalului social al întreprinderii. Din sursele proprii ale Î.S. „ASD” au fost procurate 8 automobile în sumă de 1,2 mil. lei și tehnică pentru oficiu de 0,6 mil. lei, din care neregulamentară transmisă gratuit fondatorului – MTID în sumă de circa 0,5 mil. lei.

Valoarea mijloacelor fixe urma să includă costul drumurilor naționale și locale, care au fost stabilite în Listele respective, aprobate prin Hotărîrea Guvernului nr.1323 din 29.12.2000²⁰. Auditul denotă lipsa unei metodologii de evaluare a drumurilor și a construcțiilor nefinisate și, ca consecință, evidența valorii drumurilor se ține la valoarea de bilanț, și nu la valoarea lor reală.

Potrivit prevederilor hotărîrii nominalizate, ministerul, în comun cu organele de administrare locală, urmau să efectueze inventarierea drumurilor publice, stabilindu-se parametrii tehnici ai acestora și apartenența lor teritorială, conform hotarelor administrativ-teritoriale, lucrul care pînă în prezent nu s-a efectuat. Totodată, ministerul și Î.S. „ASD” n-au întreprins acțiunile necesare de efectuare a lucrărilor de identificare a terenurilor din zona de protecție a drumurilor, pentru obținerea certificatului de proprietate publică, după cum prevede Legea cadastrului bunurilor imobile²¹ și Legea privind terenurile proprietate publică și delimitarea lor²².

În anul 2010, Î.S. „ASD” a contractat cu Î.S. „Cadastru” efectuarea serviciilor de delimitare a terenurilor ocupate de drumurile publice naționale, cu valoarea de 1875,3 mii lei, fiind executate lucrările prevăzute în contract pe 3307,5 km. Ulterior, prin Hotărîrea Guvernului nr.362 din 17.05.2011²³, a fost aprobată lista terenurilor proprietate publică a statului ocupate de drumurile naționale, cu indicarea suprafețelor totale ale drumurilor naționale (10745,626 ha), inclusiv pe suprafețele ocupate pe teritoriul unității administrativ-teritoriale.

Conform Raportului statistic (nr.3-drum), la 31.12.2010, rețeaua de drumuri publice administrată de Î.S. „ASD” constituia 9344 km, inclusiv 3336 km – drumuri naționale și 6008 km – drumuri locale, din care cu durata de serviciu expirată – 3836 km (1851 km de drumuri naționale și 1986 km de drumuri locale). Clasificația drumurilor publice administrate de Î.S. „ASD” se prezintă în Tabelul nr.3.

Tabelul nr.3

Clasificația drumurilor	Total drumuri publice, km	Valoarea drumurilor, la 31.12.2010, mil. lei		Gradul de uzură, %	
		Valoarea inițială	Uzura drumurilor		Valoarea de bilanț
Lungimea totală, km,	9344	8705,8	5702,8	3003,0	65,5
din care:					
Naționale, km	3336	5454,7	3367,7	2087,0	61,7
Locale, km	6008	3251,1	2335,1	916,0	71,8

Sursă: Datele selectate din Raportul statistic nr.3-drum „Drumurile publice la sfîrșitul anului 2010”

Potrivit datelor raportate, din totalul drumurilor publice, 35,7% revin drumurilor naționale administrate de Î.S. „ASD” și 64,3% – drumurilor locale. La 31.12.2010, valoarea de bilanț a drumurilor publice constituia 3003,0 mil. lei, cu gradul de

²⁰ Hotărîrea Guvernului nr.1323 din 29.12.2000 „Cu privire la aprobarea listelor drumurilor publice naționale și locale (judetene)”.

²¹ Legea cadastrului bunurilor imobile nr.1543-XIII din 25.02.1998 (cu modificările ulterioare; în continuare – Legea cadastrului bunurilor imobile).

²² Legea nr.91-XVI din 05.04.2007 „Privind terenurile proprietate publică și delimitarea lor” (în continuare – Legea privind terenurile proprietate publică și delimitarea lor).

²³ Hotărîrea Guvernului nr.362 din 17.05.2011 „Privind aprobarea listei terenurilor proprietate publică a statului ocupate de drumurile naționale”.

uzură în medie de 65,5%, ceea ce constituie 5702,8 mil. lei. Uzura drumurilor locale constituie 71,8%, fiind cu 10,1 puncte procentuale mai mare față de uzura drumurilor naționale și cu 6,3 – față de nivelul mediu stabilit pe țară.

În anul 2010, valoarea drumurilor s-a majorat cu 147,0 mil. lei, inclusiv valoarea drumurilor naționale cu 112,8 mil. lei și locale – cu 34,2 mil. lei. Conform evidenței contabile, costul drumurilor este format din următoarele componente: costul lucrărilor de construcție și montaj a drumului, costul caselor de linie amplasate pe drumuri naționale și locale, costul plantațiilor rutiere, costul diferitor indicatoare, costul pavilioanelor auto, costul delimitării terenurilor proprietate publică, precum și din alte cheltuieli efectuate pentru întreținerea drumurilor.

• Verificările auditului au constatat că, urmare nedelimitării zonei de protecție a drumurilor, Î.S. „ASD” n-a încheiat contracte de locațiune a terenului cu toate persoanele fizice și juridice care dispun de autorizații de amplasare a obiectivelor de prestare a serviciilor rutiere în zona de protecție a drumurilor.

În urma confruntării informației ministerului privind acordarea autorizațiilor pentru amplasarea obiectivelor de prestare a serviciilor rutiere cu datele Î.S. „ASD”, s-a constatat că 8 agenți economici deținători de astfel de autorizații (primite în anul 2010) nu au încheiat contracte de locațiune. Auditul relevă lipsa unor reglementări interne ce țin de modalitatea de comunicare referitor la autorizațiile eliberate de MTID în scopul monitorizării încheierii regulamentare a contractelor și asigurării încasării depline a plăților de către Î.S. „ASD”. Această situație poate condiționa un risc semnificativ privind plenitudinea încasării veniturilor la bugetul de stat.

Auditul constată că, conform evidenței contabile, în anul 2010 veniturile din locațiunea terenurilor proprietate publică, calculate de Î.S. „ASD”, au constituit 1106,4 mii lei și achitate – 727,5 mii lei, creanțele arendașilor, la 31.12.2010, însumând 665,7 mii lei, cu o majorare comparativ cu începutul anului de 381,3 mii lei. Astfel, pe parcursul anului de gestiune, au fost încheiate acorduri adiționale la contractele de locațiune de bază existente, majoritatea din acestea intrând în vigoare din 01.01.2010. Totodată, calculul plății de arendă nu a fost modificat și, ca rezultat, la unele din aceste contracte nu au fost încasate 3,2 mii lei.

Notă: Până la finalizarea auditului au fost efectuate modificările corespunzătoare.

În viziunea auditului, modalitatea stabilită la încasarea acestor venituri inițial prin intermediul Î.S. „ASD”, cu ulterioara transferare de către entitate la bugetul de stat este defectuoasă, deoarece condiționează întârzieri la transferarea lor, prin ce nu se asigură plenitudinea încasării veniturilor respective la bugetul de stat. Astfel, pe parcursul anului 2010, Î.S. „ASD” a transferat la bugetul de stat 747,7 mii lei (cap.121.35 „Chiria bunurilor proprietate publică”), față de suma de 919,6 mii lei calculată, înregistrând, la 31.12.2010, o datorie față de bugetul de stat cauzată de netransferarea deplină a veniturilor din trimestru IV 2010 în sumă de 290,8 mii lei, care, comparativ cu începutul anului, s-a majorat cu 162,0 mii lei.

• Valoarea de bilanț a lucrărilor de reparație și de reabilitare a drumurilor nefinisate (în curs de execuție), executate din sursele fondului rutier și ale bugetului de stat (inclusiv efectuate în perioada anilor 1990-2010), la 31.12.2010, a constituit 164,3 mil. lei, majorându-se, față de începutul anului 2010, cu 73,3 mil. lei. În total, valoarea lucrărilor în curs de execuție constituie 190,7 mil. lei, inclusiv TVA – 26,4 mil. lei. Astfel, nefinisarea acestor lucrări tergiversează și punerea lor în funcțiune, calcularea uzurii, cu toate că drumurile se exploatează.

• Î.S. „ASD” nu a efectuat inventarierea drumurilor și a lucrărilor aflate în curs de execuție, iar ministerul nu a elaborat și nu a aprobat în modul stabilit reguli specifice de inventariere în ramura respectivă, ce pune la îndoială realitatea existenței tuturor bunurilor, precum și veridicitatea și plenitudinea soldurilor.

• Conform Hotărârii Guvernului nr.351 din 23.03.2005²⁴, Î.S. „ASD” are în administrare 26 de unități de bunuri imobile, cu suprafața totală de 7722,4 m². Verificările auditului constată că datele privind numărul de imobile înregistrate în evidența contabilă diferă de cel inclus în Hotărârea menționată. Astfel, la 31.12.2010, în evidența contabilă a Î.S. „ASD” în componența mijloacelor fixe erau înregistrate 13 imobile, inclusiv 8 – ale Bazei de odihnă „Automobilist” (Ucraina), etajul III al imobilului situat pe str. Bucuria 12A și 3 garaje (mun. Chișinău), garajele nefiind incluse în Hotărârea nominalizată a Guvernului. În afară de aceasta, 16 imobile (case de linie) sunt incluse în costul drumurilor.

• Potrivit documentelor prezentate, Î.S. „ASD” este proprietarul unui imobil amplasat în mun. Chișinău, str. Bucuria 12A, situat la et. III, cu valoarea de 2842,1 mii lei și cu uzura de 919,0 mii lei. În prezent, Î.S. „ASD” se află în litigiu cu S.A. „Institutul pentru Proiectări Drumuri Auto” (în continuare – IPDA) privind anularea actului administrativ al Oficiului Cadastral Teritorial Chișinău, prin care a fost dispusă înregistrarea după Î.S. „ASD” a dreptului de proprietate și a dreptului de gestiune economică asupra bunului imobil nominalizat și dispunerea radierii acestuia din Registrul bunurilor imobile. Instanța de contencios administrativ a Curții de Apel, prin Hotărârea din 17.12.2010, a obligat OCT Chișinău să radieze înscrierea după Î.S. „ASD” a dreptului de proprietate și a dreptului de gestiune economică asupra acestui bun. Un alt litigiu legat de acest imobil este că IPDA solicită încasarea de la Î.S. „ASD” a sumei de 4073,5 mii lei pentru folosirea încăperilor din imobilul de pe str. Bucuria 12A, iar apoi a majorat cerințele sale până la 8421,2 mii lei ca prejudiciu cauzat, cu obligarea administrației să elibereze încăperile amplasate în imobilul nominalizat prin retrocedarea acestora IPDA. La 15.04.2011, Judecătoria Economică de Circumscripție a satisfăcut cerințele IPDA. În prezent, acest litigiu continuă să fie pe rol.

Aceste situații afectează plenitudinea și corectitudinea evidenței bunurilor publice, precum și creează condiții care ar afecta integritatea bunurilor și ar influența negativ asupra situației economico-financiare a întreprinderii.

• Cu toate că evidența contabilă este organizată prin prisma prevederilor Legii contabilității și a Standardelor Naționale de Contabilitate, iar anual contabilitatea utilizează serviciile consultantților străini privind întocmirea rapoartelor financiare conform Standardelor Internaționale de Raportare Financiară (SIRF), precum și prin efectuarea auditelor financiare de către companiile străine, la ținerea evidenței contabile auditul relevă unele nereguli. Astfel, politica de contabilitate a entității nu corespunde întocmai cerințelor actelor normative în acest domeniu, și anume: nu reflectă metodologia de înregistrare a tuturor operațiunilor economice, iar planul de conturi contabile utilizat de Î.S. „ASD” nu reflectă modul de aplicare a conturilor și de înregistrare în acestea a operațiunilor economice specifice ramurii gospodăriei drumurilor. De asemenea, nu este elaborată o metodologie de înscriere în evidența contabilă a operațiunilor de finanțare a lucrărilor efectuate din contul mijloacelor fondului rutier. Actuala modalitate de reflectare a acestor operațiuni (finanțarea cheltuielilor de întreținere a drumurilor, transmiterea bunurilor procurate din contul mijloacelor fondului rutier etc.) este imprecisă și echivocă, provocând suspiciuni privind corectitudinea reflectării lor în evidența contabilă.

²⁴ Hotărârea Guvernului nr.351 din 23.03.2005 “Cu privire la aprobarea listelor bunurilor imobile proprietate publică a statului și la transmiterea unor bunuri imobile” (în continuare – Hotărârea Guvernului nr.351 din 23.03.2005).

• Până în prezent, nu s-a soluționat situația privind reflectarea în evidența contabilă a taxei pe valoarea adăugată la lucrările de reparație, întreținere, finanțate din fondul rutier.

Concluzii:

Neregulile și deficiențele constatate sînt o consecință a nerespectării cadrului legal și a celui organizațional, în conformitate cu care MTID și instituțiile din subordine își desfășoară activitatea. Un element al acestei situații se prezintă a fi și lipsa actului normativ departamental privind transmiterea către Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor” a funcțiilor pe care le execută actualmente conform statutului în calitate de întreprindere de stat.

Venitul obținut de Î.S. „ASD” din activitatea operațională este determinat global de volumul de producție și comercializare achitat din contul mijloacelor bugetare prevăzute pentru întreținerea infrastructurii drumurilor. Î.S. „ASD” n-a asigurat, în unele cazuri, regularitatea efectuării cheltuielilor, fiind achitate unele cheltuieli ale ministerului, procurate bunuri și transmise gratuit acestuia.

Auditul a relevat sistemul neadecvat de organizare și ținere a evidenței contabile la entitate, acestea fiind determinate de: neinventarierea drumurilor, a lucrărilor în curs de execuție, a zonelor de protecție a drumurilor etc.; neevaluarea costului drumurilor; lipsa reglementării aspectelor ce țin de înregistrarea în evidența contabilă a operațiunilor de finanțare a lucrărilor din contul mijloacelor bugetare.

MTID n-a reglementat modul de inventariere a infrastructurii drumurilor, cu stabilirea regulilor specifice de inventariere în ramura respectivă, ce pune la îndoială veridicitatea și plenitudinea evidenței și raportării situațiilor economico-financiare.

De asemenea, se menționează neînregistrarea la organele cadastrale a drepturilor de proprietate asupra bunurilor administrate. Totodată, se relevă nedefalcarea integrală la bugetul de stat a veniturilor acumulate din locațiunea terenurilor.

Aceste situații denaturează în aspecte semnificative plenitudinea și corectitudinea evidenței contabile a întreprinderii, precum și veridicitatea raportării situațiilor financiar-economice ale acesteia, concomitent condiționînd și riscul privind integritatea bunurilor statului.

Recomandări conducerii MTID și Î.S. „ASD”:

6. Să reglementeze modul de inventariere a infrastructurii drumurilor publice, cu stabilirea regulilor specifice de inventariere în ramura respectivă, fiind efectuată inventarierea lor.

7. Să asigure reglementarea aspectelor ce țin de evidența contabilă a operațiunilor de finanțare a lucrărilor din contul mijloacelor bugetare.

Recomandări conducerii Î.S. „ASD”:

8. Să asigure continuitatea procesului de delimitare a terenurilor ocupate de drumurile publice, precum și să inițieze delimitarea zonelor de protecție a drumurilor, concomitent fiind înregistrate și drepturile legale asupra acestora.

9. Să asigure regularitatea înregistrării la organele cadastrale a drepturilor de proprietate asupra bunurilor administrate.

10. Să efectueze defalcarea integrală la bugetul de stat a veniturilor acumulate din locațiunea terenurilor.

11. Să efectueze inventarierea obiectelor amplasate în zonele de protecție a drumurilor din afara perimetrului localităților.

5. Alte constatări

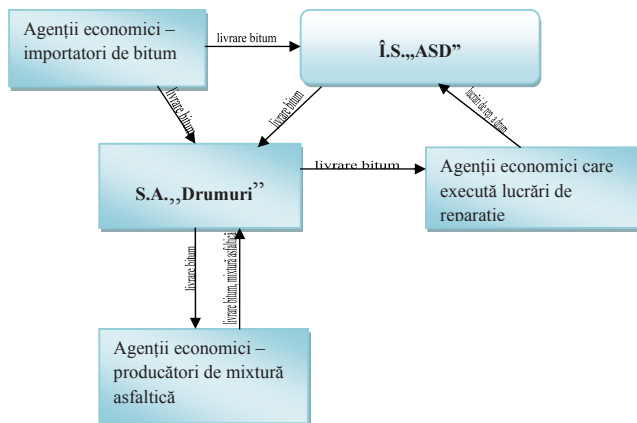
Conform Raportului financiar, în anul 2010, Î.S. „ASD” a obținut venituri și din vânzarea unor mărfuri în sumă de 19,1 mil. lei, costul lor fiind egal cu suma veniturilor. Din suma totală a acestor venituri, circa 55,7% (10,6 mil. lei) sînt venituri obținute de la comercializarea bitumului.

Auditul menționează că Î.S. „ASD”, în anul 2010, a

desfășurat o licitație, obiectul achiziției fiind procurarea materialelor de construcție (bitum). În rezultatul acestei achiziții au fost procurate 1865,15 tone de bitum, în sumă de 12,8 mil. lei (inclusiv TVA), care ulterior au fost distribuite unor S.A. „Drumuri” la prețul de achiziționare. În afară de aceasta, unele S.A. „Drumuri”, fără desfășurarea licitațiilor, au procurat în total 924,65 tone de bitum din contul mijloacelor alocate din fondul rutier.

Informațiile prezentate de către S.A. „Drumuri” privind achiziționarea și utilizarea bitumului în anul 2010 denotă că o parte de bitum a fost utilizat de acestea pentru producerea mixturii asfaltice, iar cantitatea de circa 2119,5 tone (din totalul de 2789,8 tone) la prețul de cumpărare a fost livrată unor agenți economici producători de mixtură asfaltică. Auditul relevă că unii din aceștia, pe parcursul anului, au livrat S.A. „Drumuri” bitum și mixtură asfaltică necesară pentru reparația drumurilor, iar alții au efectuat lucrări de reparație a drumurilor pentru Î.S. „ASD”. Se menționează că achitarea pentru bitumul primit se efectuează prin mijloace bănești, iar, în unele cazuri, prin achitări reciproce cu S.A. „Drumuri” pînă la închiderea datoriei. Schematic aceste tranzacții se redau în *Figura nr. 1*.

Figura nr. 1

Sursă: Informația Î.S. „ASD” și S.A. „Drumuri” privind achiziționarea și utilizarea bitumului în anul 2010, prezentată la solicitarea echipei de audit

Auditul relevă faptul că Î.S. „ASD” s-a poziționat pe piața de desfacere a bitumului, fiind intermediară în lanțul de asigurare cu materie primă a producătorilor de mixtură asfaltică, aceasta fiind ulterior utilizată pentru executarea lucrărilor de reparație a drumurilor de către agenții economici contractați de Î.S. „ASD”, în aceste scopuri fiind dezafectate mijloacele fondului rutier, precum și nefiind obținute beneficii pentru întreprindere de la desfășurarea acestor activități.

Concluzii:

Această modalitate de achiziționare și gestionare a bitumului de către Î.S. „ASD” și unele S.A. „Drumuri” creează incertitudini în utilizarea regulamentară a fondurilor publice și resurselor acestora.

Recomandări conducerii MTID și Î.S. „ASD”:

12. Să examineze oportunitatea efectuării activităților de comercializare a bitumului, cu utilizarea resurselor întreprinderii și cu direcționarea în aceste scopuri a mijloacelor fondului rutier, în lipsa obținerii unor beneficii din urma tranzacțiilor respective.

6. Executarea cerințelor Curții de Conturi

Î.S. „ASD” n-a executat cerințele înaintate prin Hotărîrea Curții de Conturi nr.36 din 03.06.2010 ce țin de efectuarea procedurilor de achiziții publice în conformitate cu normele legale; n-a modificat politica de contabilitate în vederea stabilirii modului de înregistrare a sporirii valorii mijloacelor fixe (drumuri) cu valoarea investițiilor și reparațiilor capitale

finanțate din contul mijloacelor bugetului de stat.

Recomandări conducerii Î.S. „ASD”:

13. Să asigure implementarea integrală a recomandărilor înaintate prin Hotărârea Curții de Conturi nr.36 din 03.06.2010, precum și din prezentul Raport.

IV. Opinii de audit

Opinie contrară privind Raportul financiar al Întreprinderii de Stat „Administrația de Stat a Drumurilor” pe anul 2010

În opinia echipei de audit, datorită semnificației aspectelor constatate privind neefectuarea evaluării și inventarierii drumurilor naționale și locale, a activelor materiale în curs

Responsabili de consolidarea Raportului:

Directorul Departamentului de audit I,

auditor public

Șeful echipei de audit,

controlor superior de stat, auditor public

de execuție, urmare căruia soldurile activelor pe termen lung nu prezintă o asigurare credibilă, Raportul financiar nu oferă o imagine reală și fidelă a situației patrimoniale și a celei financiare ale Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor”, la data de 31.12.2010.

Opinie cu rezerve privind regularitatea

În opinia echipei de audit, datorită semnificației faptelor constatate la regularitatea efectuării achizițiilor publice, precum și date fiind neregulile și abaterile la organizarea și ținerea evidenței contabile, gestionarea mijloacelor publice și administrarea patrimoniului public nu în toate cazurile s-au efectuat regulamentar.

Natalia Trofim

Maria Ninescu

55 HOTĂRÎRE

privind Raportul auditului veniturilor administrate de Serviciul Fiscal de Stat în perioada anului 2010

Curtea de Conturi, în prezența dlui V.Negruta, ministrul finanțelor, dlui N.Platon, șeful Inspectoratului Fiscal Principal de Stat, dlui Gh.Cojocari, șef-adjunct al Inspectoratului Fiscal Principal de Stat, dnei L.Botnari, șeful Inspectoratului Fiscal de Stat pe mun. Chișinău, dnei L.Dereli, șeful Inspectoratului Fiscal de Stat Sădănești, dlui Ig.Velicico șeful Inspectoratului Fiscal de Stat Drochia, dlui I. Movilă, șeful Inspectoratului Fiscal de Stat Glodeni, dlui V.Balinschi, șeful Inspectoratului Fiscal de Stat Orhei, dnei A.Grinceșen, șef-adjunct al Direcției dezvoltarea mediului financiar și fiscal al Ministerului Economiei, călăuzindu-se de art.2 alin.(1) și art.4 alin.(1) lit. a) din Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008¹, a examinat Raportul auditului veniturilor administrate de Serviciul Fiscal de Stat în perioada anului 2010 (în continuare – SFS).

Misiunea de audit s-a desfășurat la Inspectoratul Fiscal Principal de Stat (în continuare – IFPS) și la unele inspectorate fiscale teritoriale (în continuare – IFST), în temeiul art.28 și art.31 din Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008² și în conformitate cu Programul activității de audit a Curții de Conturi pe anul 2011³, având drept obiectiv evaluarea modului de acumulare și administrare a veniturilor fiscale de către organele SFS, precum și a procesului de evidență, întocmire și prezentare a rapoartelor veniturilor acumulate.

Auditul a fost planificat și s-a efectuat în conformitate cu Standardele de audit ale Curții de Conturi⁴.

Probele de audit au fost obținute în urma aplicării procedurilor analitice și efectuării testelor de fond, cu folosirea diferitor tehnici și metode, cum ar fi: examinarea reglementărilor și actelor normative, rapoartelor financiare, registrului sumelor calculate, dărilor de seamă privind încasările la bugetul public național (în continuare – BPN), dărilor de seamă privind restanța la BPN, documentelor primare etc. Au fost utilizate proceduri de analiză a indicilor și elementelor de importanță semnificativă privind modul de executare a veniturilor în aspectul bugetelor și clasificății bugetare, precum și analiza comparativă a datelor și informațiilor financiare; observații directe.

Examinând rezultatele auditului, audiind raportul prezentat și explicațiile persoanelor cu funcții de răspundere prezente în ședință, Curtea de Conturi

a c o n s t a t a t:

Asigurarea părții de venituri la BPN, realizată prin

executarea atribuțiilor de administrare fiscală, rămâne a fi printre obiectivele prioritare ale SFS. În anul 2010, SFS a avut misiunea, în limitele competenței, de colectare maximă a veniturilor bugetare, precum și de asigurare a cadrului necesar pentru aplicarea unitară a legislației fiscale, în scopul instituirii unei administrări fiscale eficiente, informatizate și ușor adaptabile la evoluțiile social-economice.

În anul 2010, de către SFS au fost administrate 14790,5 mil.lei, sau 53,7% din veniturile total încasate la BPN, contribuind la acumularea veniturilor la toate componentele. Pentru anul 2010, de către SFS a fost realizat planul de venituri la BPN, în ansamblu pe țară, la nivel de 100,6%.

În aspect teritorial, nu s-a asigurat executarea planului indicativ la veniturile bugetului de stat de către IFS pe mun. Chișinău cu 29,3 mil.lei, de către IFS UTA Găgăuzia în sumă de 5,6 mil.lei. La bugetul asigurărilor sociale de stat n-au asigurat executarea 11 IFST cu 34,8 mil.lei. Totodată, 25 de IFST au asigurat colectările în ansamblu la BPN sub nivelul realizat în anul 2009. De asemenea, SFS n-a asigurat executarea bugetului de stat, la capitolul venituri din TVA, cu 290,6 mil.lei, sau 8,4%, fără plățile în avans, care au constituit 89,7 mil.lei.

La situația din 31.12.2010, restanțele contribuabililor față de BPN au înregistrat o creștere comparativ cu 01.01.2010 și au constituit 1146,0 mil. lei, sau cu 95,8 mil.lei (8,3%), din care 883,7 mil.lei, sau 77,1% se estimează a fi recuperabile. Măsurile întreprinse de SFS n-au asigurat o bună administrare întru redresarea situației privind reducerea restanțelor, mai cu seamă, a neplăților față de bugetul asigurărilor sociale de stat, care au atins cifra de aproape 740,0 mil.lei. Această stare de lucruri atestă o activitate necorespunzătoare a IFPS privind asigurarea disciplinei de plată.

Alte probleme și derogări s-au constatat în administrarea posturilor fiscale, contracararea activității firmelor-fantomă, înregistrarea plătitorilor TVA, monitorizarea facturilor fiscale eliberate, aplicarea măsurilor de asigurare a stingerii obligațiilor fiscale și modalităților de executare silită, eliberarea patentelor de întreprinzător și în activitatea desfășurată în baza acestor patente, încasarea unor impozite și taxe locale, evidența, evaluarea și comercializarea bunurilor confiscate, adoptarea unor decizii asupra cazurilor de încălcare a legislației în urma controalelor fiscale.

Cele menționate și constatările rezultate din verificările efectuate în cadrul auditului, reflectate în Raportul de audit, relevă următoarele:

¹ M.O., 2008, nr.237-240, art.864.

² Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008 (cu modificările și completările ulterioare).

³ Hotărârea Curții de Conturi nr.74 din 30.12.2010 „Privind aprobarea Programului de audit a Curții de Conturi pe anul 2011” (cu modificările ulterioare).

⁴ Hotărârea Curții de Conturi nr.58 din 28.12.2009 „Despre aprobarea Standardelor generale de audit și Standardelor auditului regularității”.

- Veniturile bugetare planificate în aspect teritorial nu reflectă întocmai baza impozabilă și obligațiunile fiscale ale contribuabililor, ca rezultat, sumele colectate de organele fiscale nu întrucesc rigorile necesare pentru evaluarea eficienței administrării fiscale.

- Gradul redus al administrării veniturilor publice și, în consecință, restanțele către bugetele componente ale BPN reprezintă un risc pentru echilibrul acestora și subminează capacitatea de onorare a angajamentelor asumate în condițiile legii.

- Măsurile întreprinse de SFS și controlul intern neadekvat stabilit în unele IFST n-au fost suficiente pentru asigurarea eficace a administrării fiscale, în vederea acumulării unor impozite, taxe și altor plăți obligatorii, administrării restanțelor, restituirii TVA, prevenirii evaziunilor fiscale.

- Lipsa analizei permanente și detaliate a riscurilor parvenite în rezultatul unor activități ce întrucesc indici de evaziune fiscală, precum și a unor obiective clare de colectare a restanțelor, cadrul metodologic necorespunzător de exercitare a controlului fiscal, neutilizarea tuturor pîrghiilor la prevenirea evaziunilor fiscale, măsurile neadekvate întreprinse în scopul colectării veniturilor.

Reieșind din cele expuse, în temeiul art.7 alin.(1) lit. a), art.15 alin.(2) și alin.(4), art.16 lit.c), art.34 alin.(3) din Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008, Curtea de Conturi

HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Raportul auditului veniturilor administrate de Serviciul Fiscal de Stat în perioada anului 2010, anexat la prezenta Hotărâre.

2. Hotărârea și Raportul de audit se remit:

2.2. Ministerului Finanțelor, pentru documentare și monitorizarea continuă a implementării recomandărilor menționate în Raportul de audit, și se cere:

2.2.1. să examineze în cadrul ședinței Colegiului ministerului situațiile constatate de audit, cu evaluarea gradului de responsabilitate a persoanelor cu funcții de răspundere, pentru admiterea încălcărilor constatate, asigurînd întreprinderea acțiunilor pentru lichidarea cauzelor lor și determinarea, în condițiile legii, a veniturilor neîncasate, cu luarea măsurilor legale de extindere a bazei impozabile;

2.2.2. să inițieze măsuri necesare de ordin legislativ și administrativ pentru eliminarea lacunelor care erodează baza de colectare a impozitelor și taxelor, precum și în aspect de management instituțional, întru modernizarea instrumentelor și procedurilor de administrare a veniturilor publice;

2.2.3. să asigure elaborarea și aplicarea cadrului regulator departamental referitor la procedurile de evaluare-prognozarea a bazei impozabile și obligațiunilor fiscale, avînd drept obiectiv stabilirea indicatorilor de performanță pentru organele fiscale

PREȘEDINTELE CURȚII DE CONTURI

Nr. 60. Chișinău, 26 septembrie 2011.

Serafim URECHEAN

*Aprobat
prin Hotărârea Curții de Conturi
nr.60 din 26 septembrie 2011*

RAPORTUL auditului veniturilor administrate de Serviciul Fiscal de Stat în perioada anului 2010

I. Introducere

Auditul veniturilor administrate de către organele Serviciului Fiscal de Stat (în continuare – SFS) în perioada anului 2010 a fost efectuat la IFPS și la unele inspectorate fiscale teritoriale în temeiul art.28 și art. 31 din Legea Curții de Conturi¹ și conform Programului activității de audit a Curții de Conturi pe anul 2011.

Auditul a fost inițiat pentru a constata modul în care au fost

din subordine în materie de administrare fiscală;

2.3. Inspectoratului Fiscal Principal de Stat, pentru implementarea recomandărilor indicate în Raportul auditului veniturilor administrate de Serviciul Fiscal de Stat în perioada anului 2010, în vederea realizării obiectivelor stabilite, precum și a executării veniturilor bugetului public național, prin îmbunătățirea continuă a nivelului conformării voluntare a contribuabililor, și se cere să asigure:

2.3.1. monitorizarea implementării recomandărilor propuse de audit subdiviziunilor sale;

2.3.2. examinarea în cadrul ședinței Consiliului coordonator a rezultatelor auditului efectuat și, după caz, tragerea la răspundere, conform legislației, a persoanelor cu funcții de răspundere, pentru admiterea încălcărilor și deficiențelor constatate;

2.3.3. reevaluarea bazei impozabile a contribuabililor și ajustarea obligațiilor fiscale în aspect teritorial, pentru aprecierea nivelului de colectare a veniturilor bugetare și a eficienței activității organelor fiscale subordonate;

2.3.4. instituirea unui mecanism de monitorizare a contribuabililor declarați în stare de insolvență, pentru excluderea evaziunilor și fraudelor;

2.3.5. remedierea situației existente în administrarea și colectarea veniturilor, inclusiv a modului de evidență și stingere a restanțelor obligațiilor fiscale;

2.4. Parlamentului Republicii Moldova, pentru documentare;

2.5. Comisiei parlamentare economie, buget și finanțe, pentru examinare și luare de atitudine.

3. Se informează Guvernul Republicii Moldova despre problemele și neregularitățile constatate, pentru luare de atitudine.

4. Se ia act că Inspectoratul Fiscal Principal de Stat, în baza materialelor auditului, pînă la adoptarea prezentei Hotărâri, a efectuat controale la 72 de contribuabili privind tranzacțiile efectuate pe facturi fiscale, fiind calculată suplimentar la buget TVA în sumă de 3865,5 mii lei și micșorată TVA destinată trecerii în cont cu 1394,4 mii lei, și în baza deciziilor adoptate pe marginea acestora urmează să aplice amenzi și majorări de întîrziere.

5. Hotărârea și Raportul anexat se remit Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, pentru examinare după competență.

6. Despre implementarea recomandărilor auditului, precum și despre executarea cerințelor subpunctelor 2.2. și 2.3. se va informa Curtea de Conturi în termen de 6 luni.

7. Prezenta Hotărâre se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova în conformitate cu art.34 alin.(7) din Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008.

colectate veniturile administrate de SFS, dacă pe parcursul anului 2010 au existat probleme la acumularea veniturilor fiscale și cum această instituție publică administrează veniturile, cit de corect unii contribuabili respectă legislația fiscală și care sînt oportunitățile de a îmbunătăți eficacitatea sistemului actual și a proceselor de colectare a veniturilor.

Concomitent, auditul a avut drept scop stabilirea nivelului

¹ Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008 (cu modificările și completările ulterioare).

de organizare și verificare de către Inspectoratul Fiscal Principal de Stat (în continuare – IFPS) a evidenței încasărilor la bugetul public național (în continuare – BPN) și de respectare a normelor și instrucțiunilor privind acumularea și evidența veniturilor în cadrul subdiviziunilor teritoriale, precum și, după caz, verificarea legalității acțiunilor întreprinse de către unii contribuabili la achitarea impozitelor și taxelor.

Auditul a fost efectuat la IFPS și la 6 inspectorate fiscale de stat teritoriale (IFS pe mun. Chișinău, IFS Edineț, IFS Drochia, IFS Glodeni, IFS Orhei și IFS Soldănești), care administrează 71,4% (10563,2 mil. lei) din totalul veniturilor administrate în sumă de 14790,4 mil. lei.

1.2. Responsabilitățile părților

Responsabilitatea conducerii organelor fiscale

constă în organizarea și efectuarea administrării fiscale; în exercitarea atribuțiilor, obligațiilor, drepturilor abilitate în temeiul, în limitele și potrivit prevederilor Codului fiscal², Legii nr. 158-XVI din 04.07.2008³ și ale altor legi corespunzătoare. Totodată, conducerea poartă răspundere în conformitate cu legea pentru exercitarea neconformă a funcțiilor și drepturilor delegate.

Responsabilitatea echipei de audit a constat în auditarea activității de administrare fiscală și în exprimarea concluziilor asupra modului în care au fost colectate veniturile la BPN, precum și asupra regularității și veridicității măsurilor de administrare fiscală.

Obiectivele de audit

Obiectivul principal a constat în evaluarea modului de acumulare și administrare a veniturilor fiscale de către organele SFS, precum și a procesului de evidență, întocmire și prezentare a rapoartelor privind veniturile acumulate.

Obiectivele specifice au constat în evaluarea legalității și regularității administrării veniturilor fiscale, nivelului de organizare și verificare de către IFPS a evidenței încasărilor la BPN și de respectare a normelor, instrucțiunilor privind acumularea și evidența veniturilor în cadrul structurilor teritoriale. Concomitent, în cadrul acestor evaluări s-a determinat, după caz, legalitatea acțiunilor efectuate de către unii contribuabili la achitarea impozitelor și taxelor.

II. Prezentare generală

Organul fiscal este autoritatea Serviciului Fiscal de Stat și este reprezentată prin: Inspectoratul Fiscal Principal de Stat de pe lângă Ministerul Finanțelor, Inspectoratul fiscal de stat teritorial aflat în subordinea Inspectoratului Fiscal Principal de Stat de pe lângă Ministerul Finanțelor.

Sarcina de bază a organului fiscal constă în exercitarea controlului asupra respectării legislației fiscale, asupra calculării corecte, vărsării depline și la timp la buget a sumelor obligațiilor fiscale.

Inspectoratul Fiscal Principal de Stat de pe lângă Ministerul Finanțelor și fiecare Inspectorat fiscal de stat teritorial, fiind subordonat primului:

a) au statut de persoană juridică și sînt finanțate de la bugetul de stat;

b) activează în temeiul Constituției Republicii Moldova, Codului fiscal și al altor legi, hotărîrilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărîrilor și ordonanțelor Guvernului, deciziilor în probleme fiscale adoptate de autoritățile administrației publice locale, în limitele competenței.

Ministerul Finanțelor exercită dirijarea metodologică a activității IFPS fără ingerințe în activitatea lui și a Inspectoratelor fiscale de stat teritoriale (în continuare – IFST).

Obiectivele principale ale organelor Serviciului Fiscal de Stat au menirea asigurării echității, stabilității și transparenței fiscale, extinderii în continuare a bazei impozabile.

Obiectivele specifice sînt:

- Realizarea veniturilor bugetului public național, prin îmbunătățirea continuă a nivelului conformării voluntare a contribuabililor

- Prestarea serviciilor de informare și asistență către contribuabili, în scopul înțelegerii și aplicării corecte a legislației fiscale

- Formarea de resurse umane competente și motivate

- Prevenirea și combaterea evaziunii și fraudei fiscale

- Dezvoltarea tehnologiilor de informare și comunicare.

Structura organizatorică a Serviciului Fiscal de Stat se aprobă de Guvern, iar raza de activitate a organelor fiscale teritoriale și raza de deservire a contribuabililor – de către Inspectoratul Fiscal Principal de Stat de pe lângă Ministerul Finanțelor. Modul de funcționare a organului fiscal, de aprobare a structurii, a personalului scriptic și a fondului de retribuire a muncii, precum și modul de atribuire a gradelor de calificare funcționarilor sînt stabilite în Regulamentele aprobate prin Hotărîrea Guvernului nr. 1736 din 31.12.2002⁴.

III. Constatări, concluzii și recomandări

3.1. Modul de aprobare a veniturilor administrate de SFS

Pentru realizarea obiectivului de colectare a veniturilor în anul 2010, Ministerul Finanțelor a efectuat repartizarea lunară a veniturilor de la componenta de bază a bugetului de stat, administrate de organele Serviciului Fiscal de Stat. Deși suma veniturilor a fost stabilită pentru întreg anul 2010, pe parcurs aceasta a suferit modificări. Modificările s-au produs în scopul ajustării planului la încasăările real executate.

Astfel, prin Scrisoarea nr. 02/6-13/2 din 11.01.2010, Ministerul Finanțelor a repartizat IFS, de luni și tipuri de încasări la bugetul de stat, venituri în sumă totală de 4672,8 mil. lei. Totodată, ministerul a repartizat veniturile respective Inspectoratelor fiscale teritoriale. Ulterior, prin Scrisoarea nr. 06/3-13/2 din 28.07.2010, Ministerul Finanțelor a modificat suma repartizată inițial, ca rezultat fiind micșorat totalul cu 9,9 mil. lei. Deși modificările respective s-au efectuat în luna iulie, modificări în planul aprobat inițial s-au operat din luna martie. Astfel, în lunile martie și aprilie 2010, planul s-a majorat cu 15,0 mil. lei și, respectiv, cu 10,0 mil. lei, iar în luna mai acesta a fost micșorat cu 3,9 mil. lei. Și în lunile iunie-iulie planul a fost micșorat cu 36,1 mil. lei și, respectiv, cu 39,1 mil. lei. În așa fel, planul în aceste luni a fost modificat la suma încasărilor, care au constituit 373,9 mil. lei (față de planul inițial de 352,5 mil. lei.) și, respectiv, 350,5 mil. lei (365,7 mil. lei), 379,2 mil. lei (383,1 mil. lei), 479,1 mil. lei (456,7 mil. lei), 370,0 mil. lei (406,5 mil. lei).

Similar a fost modificat planul și pe celelalte bugete, inclusiv pe bugetele unităților administrativ-teritoriale (în continuare – BUAT) a fost majorat cu 204,0 mil. lei, iar pe bugetul asigurărilor sociale de stat (în continuare – BASS) – cu 280,5 mil. lei.

În urma modificărilor operate, planul la venituri în total pe BPN a fost modificat în sumă de 14700,7 mil. lei, inclusiv pe bugete, după cum se prezintă în Tabelul nr. 1.

Tabelul nr. 1
Planificarea și executarea veniturilor administrate de SFS

(mii lei)

Bugetul	Planul stabilit	Rectificat la 01.07.2010	Devieri	Încasat 2010	Încasat 2009	Devieri între planul inițial stabilit și veniturile încasate în a.2009
BS	4682713,0	4672766,7	-9946,3	4671496,3	4304995,6	377717,4
BUAT	2378403,0	2582414,9	204011,9	2684939,8	2447905,5	-69502,5
BASS	5707753,5	5988304,8	280551,3	5986745,4	5575212,9	132540,6
FAOAM	1406300,0	1457231,3	50931,3	1447287,4	1339179,5	67120,5
BPN	14175169,5	14700717,7	525548,2	14790468,9	13667293,5	507876,0

Sursă: Rapoartele Serviciului Fiscal de Stat

² Codul fiscal al Republicii Moldova, aprobat prin Legea nr. 1163-XIII din 24.04.1997 „Codul fiscal” (în continuare – Codul fiscal).

³ Legea nr. 158-XVI din 04.07.2008 „Cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public” (cu modificările și completările ulterioare).

⁴ Hotărîrea Guvernului nr. 1736 din 31.12.2002 „Cu privire la reglementarea activității organelor Serviciului Fiscal de Stat” (cu modificările ulterioare).

E de menționat faptul că planurile anuale de încasare a veniturilor sînt stabilite doar organelor fiscale teritoriale. Nu sînt elaborate și stabilite planuri de încasare a veniturilor pentru Direcția marilor contribuabili (în continuare – DMC), deși aceasta încasează la BPN peste 38% din totalul încasărilor de venituri administrate de SFS. Veniturile încasate de către direcția respectivă contribuie doar la executarea părții de venituri a organului teritorial.

3.2. Executarea veniturilor administrate de SFS în plan bugetar

SFS, fiind responsabil de îndeplinirea planurilor, a întreprins măsuri pentru realizarea rezultatelor planificate, însă unele din acestea nu s-au soldat cu succes. Unele IFST au obținut rezultatele preconizate, însă altele nu. Incapacitatea SFS de a obține rezultatele planificate a fost cauzată de situația economico-financiară a contribuabililor, precum și de ineficiența controlului intern din cadrul subdiviziunilor SFS.

Toate acestea au făcut posibile modificările în actele normative și legislative, prin diminuarea veniturilor atît la nivel local, cît și la nivel central.

Printre obiectivele prioritare ale SFS rămîne a fi asigurarea părții de venituri la plățile administrate de organele fiscale. Astfel, reieșind din Strategia de dezvoltare a SFS pentru anii 2006-2010, SFS are misiunea de colectare eficientă a veniturilor bugetare, în limitele competenței, de asigurare a cadrului necesar pentru aplicarea unitară a legislației fiscale și reducerea cheltuielilor, cu scopul de instituire a unei administrații fiscale eficiente, informatizate și ușor adaptabile la evoluțiile care au loc în societate.

3.2.1. Veniturile administrate de SFS în anul 2010 la BPN

În totalul veniturilor bugetare încasate în anul 2010 la BPN, 53,7% pentru administrare și încasare revin organelor fiscale.

Prin activitatea sa, SFS contribuie la acumularea veniturilor la toate componentele BPN.

Tabelul nr.2

Cota veniturilor administrate de SFS în totalul componentelor BPN pe anul 2010

(mil.lei)

Nr. d/o	Denumirea bugetului	Venituri încasate		Cota veniturilor administrate de SFS în totalul veniturilor BPN
		Total	Administrare de SFS	
1.	Bugetul public național	27540,2	14790,5	53,7
2.	Bugetul de stat	17102,5	4671,5	27,3
3.	Bugetul unităților administrativ-teritoriale (fără transferuri)	2946,8	2685,0	91,1
4.	Bugetul asigurărilor sociale de stat (fără transferuri)	6003,7	5986,7	99,7
5.	Fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală (fără transferuri)	1487,2	1447,3	97,3

Sursă: Raportul Ministerului Finanțelor și Raportul SFS

Datele din tabel denotă că, din veniturile total încasate la BPN în sumă de 27540,2 mil.lei, veniturile în mărime de 14790,5 mil.lei revin SFS. Deși veniturile BASS, fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală (în continuare – FAOAM), BUAT sînt aprobate de organele respective la elaborarea bugetelor, activitatea de administrare a acestor venituri revine SFS.

Pe parcursul anului 2010, rezultatele obținute, față de plan, au generat realizarea planului de venituri la BPN, în ansamblu pe țară, la nivel de 100,6%, suma veniturilor acumulate constituind 14790,5 mil.lei, comparativ cu planul în sumă de 14700,7 mil.lei.

Față de anul 2009, în BPN veniturile administrate de către organele SFS sînt în creștere cu 8,2 puncte procentuale. Astfel, din suma totală a veniturilor BPN, veniturile fiscale au constituit 14790,5 mil.lei, sau cu 1123,1 mil.lei mai mult față de anul 2009 (13667,4 mil.lei). Majorarea veniturilor s-a produs din contul majorării încasărilor la BS cu 366,5 mil.lei, la BUAT – cu 237,0 mil.lei, la BASS și FAOAM – cu 411,4 mil.lei și, respectiv, cu 108,1 mil.lei.

3.2.2. Veniturile bugetului de stat

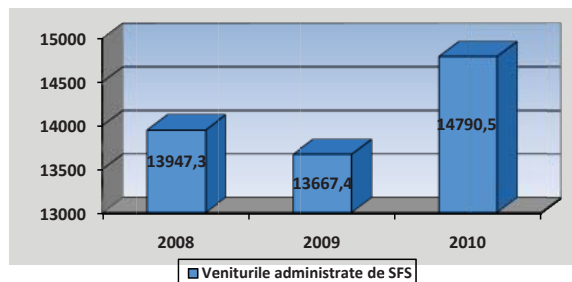
În perioada anului 2010, la bugetul de stat au fost încasate venituri în sumă de 4671,5 mil.lei, față de 4672,8 mil.lei – planificate, cu o executare de 99,98%, sau cu 1,3 mil.lei mai puțin. Cauzele care au influențat micșorarea veniturilor în bugetul de stat vor fi menționate în capitolele următoare ale prezentului Raport.

Față de anul 2009, veniturile bugetului de stat au fost majorate cu 366,5 mil.lei, sau cu 8,5%.

Creșterea veniturilor la bugetul de stat, comparativ cu perioada anului 2009, se prezintă în Diagrama nr.1.

Diagrama nr.1

(mil.lei)

Sursă: Raportul Inspectoratului Fiscal Principal de Stat

În aspect teritorial, planurile n-au fost realizate de către IFS pe mun. Chișinău – în sumă de 29,3 mil.lei, de IFS UTA Găgăuzia – în sumă de 5,6 mil.lei și de IFS Basarabeasca – în sumă de 0,03 mil.lei. Măsurile întreprinse de conducerea IFPS au condiționat, comparativ cu anul 2009, majorarea încasărilor la 9 IFST, printre care IFS Drochia – cu 44,4%, Călărași – cu 19,6%, Anenii Noi – cu 18,1%, Chișinău – cu 12,8% și altele – cu 7-11 %.

Din numărul total de 35 de IFST, 25 și-au diminuat, față de anul 2009, încasările de la 0,8% pînă la 45%, printre care IFS: Rîșcani – cu 40,9%, UTA Găgăuzia – cu 44,6%, Florești – cu 34,6%, Fălești – cu 31,7%, Basarabeasca – cu 31,4% și alte inspectorate – cu 0,8-22%.

Cota veniturilor bugetului de stat administrate de SFS în anul 2010 s-a micșorat în totalul veniturilor bugetului de stat cu 3,9%, realizîndu-se o creștere în dinamică a veniturilor administrate de Serviciul Vamal.

În perioada supusă auditului, veniturile bugetului de stat au fost în descreștere față de plan, datorită diminuării taxei pe valoarea adăugată cu 198,3 mil.lei, taxei pentru revitalizarea viticulturii – cu 13,5 mil.lei și taxei pentru practicarea unui anumit gen de activitate – cu 1,3 mil.lei. Totodată, veniturile bugetului de stat au fost majorate, față de plan, din contul impozitului pe venit din activitatea de întreprinzător – cu 25,6 mil.lei, de la plata accizelor – cu 90,7 mil. lei, de la taxele rutiere – cu 25,4 mil.lei, din alte venituri din activitatea de întreprinzător – cu 40,5 mil.lei, de la taxele de stat și plățile administrative – cu 31,6 mil.lei și de la aplicarea amenzilor și sancțiunilor – cu 1,1 mil.lei.

3.2.3. Veniturile bugetelor unităților administrativ-teritoriale

În perioada anului 2010, ponderea veniturilor BUAT în totalul veniturilor BPN, administrate de SFS, a constituit 18,2%, fiind diminuate, față de anul 2009, cu 0,9%.

Conform planului, în anul 2010 s-au prevăzut venituri în sumă de 2582,4 mil.lei, fiind colectate în sumă de 2684,9 mil. lei, sau cu 102,5 mil.lei mai mult decît veniturile planificate. Încasările anului respectiv au înregistrat, față de anul 2009, o creștere a veniturilor locale în sumă de 236,9 mil.lei.

Planul de venituri la BUAT a fost realizat cu o depășire semnificativă de către: IFS Rezina – 120,8%, IFS Drochia – 116,2%, IFS Ștefan Vodă – 115,7%, IFS Ocnița – 115,1%, IFS Criuleni – 113,9%.

Mai puțin decît planul stabilit au încasat venituri IFS

Florești și Soroca, suma cărora se prezintă în mărime de 99,2% și, respectiv, 98,0%. Față de anul 2009, mai puțin au încasat venituri IFS: UTA Găgăuzia, Ialoveni și Rezina, respectiv, cu 7,1 mil. lei, 2,5 mil. lei și 33,3 mil. lei.

Neexecutarea părții de venituri este determinată de măsurile insuficiente întreprinse de unele autorități ale administrației publice locale privind planificarea și executarea veniturilor, iresponsabilitatea contribuabililor din teritoriu privind achitarea impozitelor, managementul redus la administrarea veniturilor aferente BUAT din partea IFST și a responsabilului pe impozite din cadrul autorităților administrației publice locale (în continuare – AAPL).

3.2.4. Veniturile bugetului asigurărilor sociale de stat

În anul 2010, veniturile BASS administrate de SFS au deținut în BPN o cotă de 17,0%. În perioada raportată, în bugetul asigurărilor sociale de stat au fost încasate venituri în sumă de 5986,8 mil. lei, sau cu 1,6 mil. lei mai puțin decât planul stabilit. În perioada menționată, 24 de IFST au realizat planul încasării veniturilor în proporție de la 100,2% până la 108,6%. Cele mai mari realizări ale planului au fost obținute de către IFST Drochia, Soroca, Orhei, Dondușeni, Hîncești, executarea fiind de 108,6% și, respectiv, 104,5%, 104,0%, 102,9%, 101,6%.

În perioada supusă auditului, 11 IFST din 35 n-au realizat planul încasărilor la BASS. Cel mai redus nivel de realizare au înregistrat IFS Taraclia – 91,6%, IFS Florești – 97,8%, IFS Ștefan Vodă – 98,5% și IFS Strășeni – 98,6%. Comparativ cu anul 2009, veniturile BASS au fost majorate cu 411,5 mil. lei. Față de perioada respectivă a micșorat veniturile IFS Edineț – cu 214,9 mii lei.

Pe parcursul anului 2010, atât la nivel teritorial, cât și republican, se constată neconcordanțe în rapoartele IFST și Casei Naționale de Asigurări Sociale (în continuare – CNAS). Divergențele constatate sînt cauzate de lipsa concordanței dintre momentul prezentării Dării de seamă „Privind calcularea, utilizarea și transferarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat (4 BASS)” și cel al plasării ei în baza de date a SFS. În multe cazuri, aceasta a influențat negativ situației reale a restanței și asupra măsurilor de executare silită și de asigurare a stingerii obligațiilor fiscale. În scopul înlăturării necoincidențelor, IFPS, în comun cu BASS, au aprobat Regulamentul comun nr.26-06/2-17-83/363 din 25.01.2011, nr.XIX-02/22-295 din 21.01.2011 cu privire la schimbul de informații între Casa Națională de Asigurări Sociale și Inspectoratul Fiscal Principal de Stat, precum și au întocmit informația totalizatoare pe tranzacțiile aferente BASS, semnată de conducerea IFPS și CNAS.

3.2.5. Veniturile fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală

Veniturile fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, administrate de SFS, constituie în BPN 9,8%. În perioada anului 2010, asemenea venituri au fost încasate în sumă de 1447,3 mil. lei, față de 1406,3 mil. lei planificate, sau au fost încasate mai mult cu 41,0 mil. lei.

Comparativ cu anul 2009, s-au încasat cu 108,1 mil. lei, sau cu 8,1% mai mult.

Planul a fost supraîmplinit de către IFS Soroca – 111,3%, IFS Călărași – 108,6%, IFS Ialoveni – 108,0%. În același timp, nu s-a realizat planul de încasări de către IFS Cahul, IFS Rezina, IFS Taraclia, IFS Edineț și IFS Glodeni, executarea constituind 99,2% și, respectiv, 99,1%, 97,3%, 96,7% și 94,9%. Analiza efectuată privind rezultatele inspecției activității IFST a constatat că, în unele cazuri, nu este asigurat controlul asupra corectitudinii calculării primelor asigurării obligatorii de asistență medicală și nu în toate cazurile se întocmesc procese-verbale contravenționale pentru neprezentarea rapoartelor MED 08.

Concluzii: Pe parcursul anului 2010, veniturile administrate de SFS la BPN au fost planificate cu o rată majorată față de perioada precedentă a anului 2009, deși nu s-a menținut în decursul anului volumul veniturilor inițial plani-

ficate. Urmare realizării planului stabilit BPN, s-a obținut o creștere semnificativă, deși n-a fost executată partea de venituri la BS și FAOAM. Totodată, nefiind executat planul veniturilor la unele bugete, s-au majorat esențial veniturile, comparativ cu anul 2009. Unele IFST au obținut rezultatele preconizate, altele – însă nu. Asupra încasării veniturilor în bugetele de toate nivelurile au influențat negativ instabilitatea actelor normative, controlul intern neadecvat stabilit în unele IFST, în unele cazuri, conclucrarea ineficientă a acestora cu autorități ale administrației publice locale la determinarea datelor raportate, neperseverența AAPL, iresponsabilitatea unor contribuabili în teritoriu.

Recomandări IFPS:

1. Să elaboreze un plan de măsuri orientat la înlăturarea problemelor identificate, prin asigurarea unui mediu de control adecvat asupra activităților organelor teritoriale ale SFS, care ar duce la asigurarea plenitudinii colectării obligațiilor fiscale calculate și planificate.

2. Să stabilească, față de perioada precedentă, o conclucrare mai sporită cu contribuabilii, în contextul conformării benevole a acestora la executarea obligațiilor fiscale.

3. În scopul majorării responsabilității, să elaboreze și să stabilească un plan separat de încasare a veniturilor către Direcția marilor contribuabili, ținînd cont că aceasta încasează la BPN peste 30% din totalul încasărilor de venituri administrate de SFS.

3.3. Modul în care au fost acumulate veniturile administrate de SFS în aspectul clasificăției bugetare

Un rol important în acumularea veniturilor administrate de către SFS îi revine fiscalității, care se delimitează ca un sistem de percepere a impozitelor și de încasare a taxelor. Conform definiției, fiscalitatea reprezintă totalitatea impozitelor și taxelor, a reglementărilor de natură fiscală, precum și ale aparatului fiscal, ce influențează direct sau indirect activitatea unui agent economic devenit contribuabil.

3.3.1. Structura veniturilor administrate de SFS

Reieșind din conținutul economic al veniturilor, veniturile fiscale ale statului, administrate de SFS, sînt venituri curente, adică prelevări cu caracter obligatoriu. Veniturile curente dețin ponderea cea mai mare în formarea bugetului, fiind încasate în baza unor prevederi legale, cu o mare valabilitate în timp, și diferă de la un an bugetar la altul.

Din punct de vedere structural, gruparea impozitelor și a taxelor s-a efectuat potrivit clasificăției bugetare a veniturilor, ceea ce corespunde și ordinii în care acestea au fost plasate în bugetul de stat și în bugetele locale. Astfel, impozitele divizate în impozite directe și impozite indirecte sînt componente ale veniturilor fiscale și, implicit, ale veniturilor curente. În categoria impozitelor directe sînt incluse cele mai importante venituri bugetare administrate de organele SFS, și anume: impozitul pe venitul din salariu, impozitul pe venitul din activitatea de întreprinzător reținut la sursa de plată, impozitul funciar, impozitul pe bunurile imobiliare, taxa pentru patenta de întreprinzător, taxa pentru amenajarea teritoriului etc.

Din impozitele indirecte administrate de SFS fac parte TVA și accizele.

Din analizele efectuate, reiese că, în ultimii ani, impozitele directe și cele indirecte dețin ponderea cea mai mare – de peste 90% în totalul veniturilor acumulate la BS și BUAT.

3.3.2. Modul în care au fost administrate și nivelul de încasare a veniturilor de la impozitul pe venit și de la încasări nefiscale

Veniturile acumulate în BPN în anul 2010 de la impozitul pe venit au constituit 13,7%. Pentru anul respectiv s-a stabilit planul încasărilor de la impozitul pe venit în sumă de 1919,8 mil. lei, care a fost executat în sumă de 2028,6 mil. lei, sau la nivel de 105,7%. Planul a fost supraîmplinit

datorită majorării impozitului pe venitul din salariu, iar cel din urmă datorită majorării pe parcursul anului a plăților salariale, precum și de la impozitul pe venitul declarat de persoanele fizice. La majorarea acestor venituri ne semnificativ au influențat impozitul pe venitul din activitatea de întreprinzător și impozitul din suma dividendelor achitate.

Analiza efectuată de audit asupra încasării impozitului respectiv în plan bugetar a constatat că suma veniturilor acumulate la bugetul de stat de la aplicarea acestui impozit a constituit 215,6 mil. lei, iar la BUAT – 1813,0 mil. lei, cu o creștere, comparativ cu anul 2009, de 32,4 mil. lei și, respectiv, de 88,4 mil. lei. Veniturile obținute de la impozitul pe venit în BS mai mici decât cele încasate în BUAT se explică prin faptul că, conform Legii nr. 397-XV din 16.10.2003⁵ și Regulamentului, aprobat prin Ordinul ministrului finanțelor nr. 103 din 09.12.2005⁶, apartenența bugetară a impozitului pe venitul din salariu totalmente revine BUAT. În BS, la acest capitol, urmau a fi defalcate veniturile obținute de persoanele juridice din activitatea de întreprinzător.

Examinările efectuate de audit la acest capitol au constatat că, pe parcursul anului 2010, au existat rezerve de majorare a veniturilor bugetare din încasări nefiscale. Astfel, conform Hotărârii Guvernului nr. 1396 din 12.12.2007⁷, societățile pe acțiuni și întreprinderile de stat urmau, prin intermediul reprezentanților săi în consiliul societății pe acțiuni și reprezentanții statului și, respectiv, prin intermediul consiliilor de administrare, să efectueze defalcarea în buget a unei părți din profitul net obținut în proporție nu mai mică de 30 la sută din valoarea totală a acestuia. Totodată, s-a constatat că, în unele cazuri, cu acordul prealabil al Guvernului, partea de profit net nu mai mică de 90 la sută poate fi utilizată pentru investiții, cu capitalizarea obligatorie a acesteia, iar anual, pînă la data de 1 iulie, trebuiau să prezinte IFST darea de seamă privind calculul defalcărilor din profitul net al acestora.

Verificările efectuate de audit relevă că nu în toate cazurile societățile pe acțiuni și întreprinderile de stat au efectuat defalcările menționate, nefiind întreprinse măsuri corespunzătoare. Astfel, auditul a supus verificărilor dările de seamă ale 26 de societăți pe acțiuni și 33 de întreprinderi de stat administrate de DMC, constatîndu-se că 2 societăți pe acțiuni (S.A. „Barza Albă” și S.A. „Viorica- Cosmetic”), care au obținut în anul 2009 un venit de 6807,5 mii lei și, respectiv, de 14,6 mii lei, n-au transferat în bugetul de stat dividende în sumă de 2042,3 mii lei și, respectiv, 4,4 mii lei. Deși în procesul-verbal al adunării generale a S.A. „Barza Albă” se menționează că cota-parte din profit a fost repartizată la investirea dezvoltării producției, auditului nu i s-a prezentat acordul Guvernului și nu s-a menționat despre capitalizarea acestuia.

Analitic, S.A. „FranzeLuța” a obținut în anul 2009 profit net în sumă 33472,9 mii lei și urma să transfere în buget dividende în sumă de 5271,9 mii lei. Totodată, cu acordul reprezentanților statului și fără acordul Guvernului, la adunarea generală s-a hotărît ca dividendele în mărimea cotei statului de 52,5%, care au constituit 5271,9 mii lei, să fie direcționate la fondul de dezvoltare a întreprinderii. Prin decizia IFPS adoptată în timpul auditului, s-a decis de a calcula și încasa în buget suma dividendelor respective, care au fost percepute prin înaintarea ordinelor incaso în perioada efectuării auditului.

Auditul a verificat și unele aspecte ce țin de repartizarea profitului net pe anul 2009 de către 33 de întreprinderi de stat administrate de DMC.

Examinînd conturile personale generalizate din sistemul de evidență al SFS, dările de seamă privind calculul defalcării din profitul net al acestora, rapoartele financiare pe

anul 2009, auditul a constatat că, din întreprinderile de stat supuse verificărilor, 5 n-au efectuat defalcări din profitul net în sumă totală de 8132,0 mii lei. Prin confruntarea datelor din dările de seamă prezentate de către acestea IFS cu datele din raportul financiar obținut din baza de date a Biroului Național de Statistică, s-a constatat că o parte din întreprinderile menționate au diminuat în darea de seamă prezentată SFS suma calculată și achitată a defalcărilor din profitul net. Astfel, Î.S. „Air Moldova” a indicat în darea de seamă suma defalcărilor calculate și achitate în mărime de 5415,8 mii lei, pe cînd, conform raportului financiar, suma defalcărilor trebuia să constituie 5704,1 mii lei, sau mai mult față de suma declarată cu 288,3 mii lei. Analitic, Î.S. „Iprocom” și Î.S. „Inmex” au declarat venituri din defalcări în sumă de 6,2 mii lei și 159,8 mii lei, pe cînd, potrivit raportului financiar, urmau să achite 15,6 mii lei și, respectiv, 160,4 mii lei. Îndeosebi, Î.S. „Aeroportul Internațional Mărculești” n-a indicat defalcări în dările de seamă prezentate, pe cînd urma, conform datelor raportului financiar, să calculeze și să achite la buget venituri în sumă de 5043,7 mii lei. Pe parcursul anului 2010, societățile pe acțiuni și întreprinderile de stat menționate n-au fost supuse controlului din partea SFS.

În alte cazuri, fiind efectuate controale la unele societăți pe acțiuni și întreprinderi de stat, n-au fost întreprinse măsuri privind achitarea cotei-părți din profitul net. Astfel, în cadrul controlului fiscal efectuat la S.A. „Floare Carpet” (cota statului 59,49%) pe perioada anilor 2008-2009 nu s-a menționat despre calcularea și achitarea cotei din profitul net. Verificările efectuate de audit în baza materialelor de control au constatat că societatea a obținut în anul 2008 profit net în sumă de 2529,9 mii lei, iar în 2009 – 244,5 mii lei și urma să efectueze defalcări în bugetul de stat în sumă de 67,4 mii lei, care de fapt n-au fost transferate. Mai mult decît atît, în „Declarația persoanei juridice cu privire la impozitul pe venit”, prezentată SFS, n-a fost indicat profitul net și, respectiv, a fost indicată cota zero la dividende. Reieșind din datele Rapoartelor financiare pe anii 2008-2009, obținute din baza de date a Biroului Național de Statistică, venitul respectiv nici n-a fost capitalizat.

Auditul efectuat la Direcția administrare fiscală sect. Centru, mun. Chișinău, a constatat că 4 societăți pe acțiuni din raza de administrare a acesteia care dețineau cota statului în mărime de la 0,8% pînă la 99,1% și o întreprindere de stat n-au achitat în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 1396 din 12.12.2007 dividende aferente cotei statului, care urmau să constituie 3233,4 mii lei și, respectiv, 443,5 mii lei.

Unele întreprinderi de stat, nici după adoptarea deciziilor de către SFS pe marginea actelor de control, n-au efectuat defalcări din profitul net, de către IFS nefiind întreprinse prompt măsuri de executare silită. Astfel, nici pînă la finalizarea auditului, la buget n-a fost încasată mărimea defalcărilor din profitul net al Î.S. „Hîncești Silva” în sumă de 445,1 mii lei, deși în această privință a fost adoptată decizia din 30.03.2011. În acest caz, SFS a aplicat modalitățile de executare silită prin sechestrarea bunurilor abia la 20.06.2011, iar la 25.07.2011 a încheiat cu contribuabilul un contract de eșalonare a datoriilor respective.

Auditul a constatat și alte probleme și deficiențe la calcularea, evidența și achitarea impozitului pe venit, după cum urmează:

Persoanele juridice nu în toate cazurile prezintă Declarația cu privire la impozitul pe venit

Astfel, în perioada anului 2010, unii contribuabili n-au efectuat defalcări din veniturile persoanelor juridice, gospo-

⁵ Legea nr. 397-XV din 16.10.2003 „Privind finanțele publice locale” (cu modificările și completările ulterioare).

⁶ Regulamentul aprobat prin Ordinul ministrului finanțelor nr. 103 din 09.12.2005 „Privind modul de efectuare a înscrierilor în conturile personale ale contribuabilului și perfectarea rapoartelor asupra obligațiilor fiscale, inclusiv asupra restanțelor fiscale” (în continuare – Regulamentul aprobat prin Ordinul ministrului finanțelor nr. 103 din 09.12.2005).

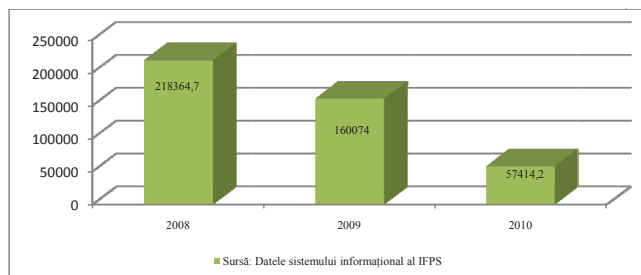
⁷ Hotărîrea Guvernului nr. 1396 din 12.12.2007 „Cu privire la unele aspecte ce țin de repartizarea profitului net anual al întreprinderilor de stat și al societăților pe acțiuni cu cota de participare a statului”. Abrogată la 04.03.2011.

dărilor țărănești și întreprinzătorilor individuali. Asemenea venituri nu s-au acumulat la BS, deoarece, în perioada anilor 2008-2009, subiecții menționați, conform art.15 lit.b) și lit.c) din Codul fiscal, au fost impozitați la cota zero. Totodată, unii dintre aceștia nu prezentau declarații pe venit, deși, potrivit prevederilor art.83 alin.(2) lit.c) din Codul fiscal, persoanele juridice sînt obligate să prezinte declarațiile cu privire la impozitul pe venit, indiferent de prezența obligației privind achitarea impozitului. Astfel, la IFS Orhei gradul prezentării s-a înregistrat la nivel de 72%, iar 2,2% au prezentat această declarație cu întârziere. Pentru neprezentarea Declarației cu privire la impozitul pe venit, organul fiscal în majoritatea cazurilor n-a putut aplica față de agenții economici care au ignorat obligația de a prezenta Declarația cu privire la impozitul pe venit sancțiunile prevăzute de Codul fiscal. O problemă în imposibilitatea aplicării sancțiunilor constă în faptul că, potrivit Codului fiscal, pentru neprezentarea Declarației privind impozitul pe venit agentul economic se sancționează cu o amendă în mărimea impozitului nedeclarat, și nu din mărimea venitului nedeclarat, iar în cazul cotei zero impozitul nedeclarat de asemenea este zero și nu se formează obligație fiscală. Totodată, în unele cazuri, SFS n-a utilizat drepturile prevăzute de art.134 alin.(1) lit.o) și art.229 din Codul fiscal, care îi permit suspendarea operațiunilor la conturile bancare.

Suma veniturilor declarate de către persoanele juridice se prezintă în Diagrama nr.2.

Diagrama nr.2
Dinamica veniturilor declarate de către
persoanele juridice

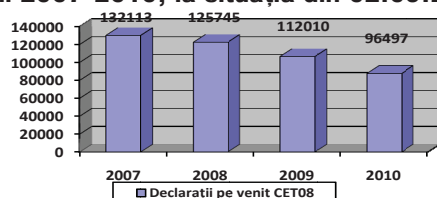
(mil.lei)

Pe parcursul anului, nu în toate cazurile IFST au efectuat verificări asupra obligațiilor fiscale ale persoanelor care au obținut venit sub formă de creștere de capital. Astfel, examinările efectuate în cadrul IFS pe mun.Chîșinău au constatat că nu în toate cazurile au fost citate persoanele care au realizat creșteri de capital în urma înstrăinării imobilelor sau a cotelor de participare în capitalul statutar. În acest sens, putem menționa că oficiile cadastrale, deținătorii registrelor de valori mobiliare, Î.S. „Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru” nu prezintă către IFPS informația privind determinarea obligațiilor fiscale ce țin de înstrăinarea activelor de către persoane fizice. IFPS, pentru perioada auditată, n-a încheiat acorduri cu subiecții menționați, după cum prevede art.92 alin.(9) din Codul fiscal, deși au fost întreprinse unele măsuri în privința elaborării unui mecanism (program) care ar permite vizualizarea în fișa de verificare a informației aferente înstrăinării imobilului.

Urmare examinărilor efectuate de către echipa de audit, s-a constatat că din an în an numărul Declarațiilor privind impozitul pe venit al persoanelor fizice este în descreștere.

Diagrama nr.3
Dinamica Declarațiilor pe venit, depuse pentru
anii 2007-2010, la situația din 02.09.2001

După cum denotă datele din diagramă, comparativ cu anul 2009, numărul declarațiilor depuse de către persoanele fizice s-a micșorat cu 15513, sau cu 13,8%. Analiza selectivă efectuată la unele IFST (Orhei și Edineț) a constatat că, la momentul finalizării auditului, se efectua verificarea corectitudinii determinării obligațiilor fiscale ale persoanelor fizice pentru anii 2008-2009.

Concluzii: Veniturile obținute de la impozitul pe venit au fost încasate în conformitate cu planul stabilit. Totodată, în anul 2010 au fost micșorate veniturile datorită impozitării și în continuare a persoanelor juridice la cota zero. Profitînd de această normă, unii contribuabili au ignorat și prezentarea Declarației pe venit. N-au fost utilizate rezervele existente de majorare a veniturilor bugetare de la încasarea veniturilor nefiscale, deși au existat asemenea posibilități. N-au fost asigurate IFST cu informația privind impozitarea venitului sub formă de creștere de capital al persoanelor fizice-cetățeni. Cele menționate sînt o consecință a controlului intern neadecvat în unele IFST, a unor neclarități în legislație, a neexaminării dărilor de seamă asupra achitării dividendelor în folosul statului, a neasigurării controlului și încasării plăților la buget.

Recomandări IFPS:

4. Să prevadă posibilitatea obținerii informației necesare de la oficiile cadastrale, deținătorii registrelor de valori mobiliare, Î.S. „Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru” privind determinarea obligațiilor fiscale ce țin de înstrăinarea activelor de către persoanele fizice, după cum prevede art.92 alin.(9) din Codul fiscal.

5. Să stabilească persoanele fizice-cetățeni care au obligații fiscale și să intensifice controlul asupra prezentării de către acestea și persoanele juridice a Declarațiilor pe venit.

6. Să informeze Guvernul despre faptul executării necorespunzătoare a funcțiilor de către unii reprezentanți ai statului în societățile pe acțiuni, președinti și membri ai Consiliilor de administrare ale întreprinderilor de stat.

Recomandări Ministerului Finanțelor:

7. În comun cu Ministerul Economiei, să asigure, prin intermediul instituțiilor de control din subordine, corectitudinea calculării și repartizării dividendelor obținute din profitul net pe anul 2009 de către întreprinderile de stat și societățile pe acțiuni cu cota majoritară a statului, cu întreprinderea măsurilor de rigoare, precum și să intensifice controlul asupra calculării și încasării depline la buget a dividendelor pentru perioadele ulterioare, totodată, să înainteze Guvernului un proiect de act normativ care ar prevedea expres organul responsabil de calculare, control și încasare a dividendelor.

3.3.3. Contribuția și problemele generate la formarea veniturilor bugetare de la aplicarea TVA

TVA este un impozit indirect, adică un impozit pe consum care se stabilește asupra operațiunilor privind transferul bunurilor. TVA reprezintă o impunere pe consum cu caracter general, care se aplică o singură dată asupra produselor, indiferent dacă acestea reprezintă bunuri de consum sau mijloace de producție, precum și asupra serviciilor. Veniturile de la TVA constituie 48,9% din suma tuturor veniturilor administrate de SFS.

3.3.3.1. Modul și nivelul încasărilor TVA

În anul 2010, veniturile încasate de la aplicarea TVA au constituit 22,1% din totalul veniturilor acumulate de SFS la BPN.

Pentru perioada respectivă au fost planificate venituri de la TVA în sumă de 3465,7 mil.lei, efectiv fiind executate în sumă de 3264,8 mil.lei, sau la nivel de 94,2%. În BS au fost încasate venituri de la TVA în sumă de 3222,5 mil.lei, iar în BUAT (UTA Găgăuzia) – 42,3 mil. lei.

Conform datelor IFPS, la BPN au fost calculate venituri de la TVA în sumă de 3341,2 mil.lei, față de planul stabilit în sumă de 3465,7 mil.lei, fiind încasate cu 124,5 mil.

lei mai puțin decât suma calculată. În raport față de plan și comparativ cu perioada de gestiune 2009, suma TVA calculată s-a majorat cu 42,1 mil. lei și, respectiv, 166,7 mil. lei. Mai puține venituri decât cele planificate au înregistrat 19 IFST. Cele mai majore neîncasări s-au înregistrat la IFS pe mun. Chișinău – 173,3 mil. lei, IFS pe mun. Bălți – 6,9 mil. lei, IFS Cahul – 3,5 mil. lei, IFS Orhei – 2,8 mil. lei, IFS Singerei – 2,5 mil. lei.

Analiza efectuată asupra încasărilor TVA a stabilit că unii agenți economici au efectuat la sfârșit de an (31.12.2010) plăți în avans, care au generat majorarea încasărilor față de sumele calculate. Astfel de transferuri au constituit suma de 89,7 mil. lei. Cele mai semnificative avansuri au fost transferate de către Î.M. „Orange Moldova” S.A. în sumă de 17,8 mil. lei, Î.M. „Moldcell” S.A. – 12,3 mil. lei, I.C.S. „Metro Cash & Carry Moldova” S.R.L. – 5,6 mil. lei etc.

3.3.3.2. Modul în care a fost gestionată și administrată TVA

Dispozițiile generale, subiecții și obiectele impozabile, modul de calculare și achitare a TVA, livrările scutite și impozitarea la cota zero, termenele obligației fiscale, precum și administrarea TVA sînt prevăzute în 25 de articole ale Titlului III din Codul fiscal.

Auditul a constatat că măsurile inadecvate întreprinse de către unele IFST, nerespectarea obligațiilor fiscale de către unii contribuabili, precum și imperfecțiunea și neclariitatea unor norme tratate în legislație au generat probleme, nereguli și încălcări în domeniul încasării veniturilor de la TVA, după cum urmează.

• Referitor la înregistrarea subiecților impozabili

Conform art.112 alin.(1) din Codul fiscal, subiectul care desfășoară activitate de întreprinzător, cu excepția autorităților publice, și a efectuat livrări de mărfuri și servicii în sumă ce depășește 300,0 mii lei (din septembrie 2010 – 600,0 mii lei), este obligat să se înregistreze ca plătitor TVA.

După înregistrarea agenților economici ca plătitori TVA nu se efectuau vizite fiscale, după cum a fost stabilită modalitatea prin Ordinul IFPS nr.02 din 14.01.2008.

Astfel, IFS Glodeni nu a monitorizat timp de 6 luni 3 agenți economici înregistrați în calitate de plătitori TVA prin neefectuarea vizitelor fiscale și neverificarea activității pe adresa juridică înregistrată.

Verificările selective efectuate la IFS Drochia au constatat că în multe dosare ale contribuabililor înregistrați în anul 2010 ca subiecți ai impunerii cu TVA lipsesc actele de vizită fiscală.

• Referitor la anularea înregistrării ca plătitor TVA

Anularea înregistrării ca plătitor TVA se efectuează în temeiul art.113 din Codul fiscal, dacă livrările, în perioada de 12 luni consecutive, nu au depășit plafonul de 100,0 mii lei, sau subiectul impunerii n-a prezentat declarația TVA sau a prezentat informație neveridică prevăzută de art.8 alin.(2) din Codul fiscal. La examinarea selectivă a cazurilor privind anularea înregistrării în calitate de plătitor TVA, s-a constatat că, pe parcursul anului 2010, de către SFS au fost anulați ca subiecți ai impunerii cu TVA 764 de agenți economici.

Nu întotdeauna SFS întreprinde măsuri necesare și suficiente întru clarificarea circumstanțelor și anularea urgentă a înregistrării agenților economici ca subiecți ai impunerii cu TVA.

Astfel, pe parcursul a 7 ani de la înregistrarea ca plătitor TVA, n-au fost efectuate vizite fiscale și alte controale fiscale la S.R.L. „Bienestar-Plus” din raza de deservire a Direcției administrare fiscală (în continuare – DAF) Botanica, mun. Chișinău. Ulterior, în baza solicitării Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției (în continuare – CCCEC) din 21.04.2010, la contribuabilul menționat s-a efectuat vizita fiscală la 30.04.2010, care a stabilit prezența informației neveridice de către subiectul impunerii în conformitate cu art.8 alin.(2) lit.b) din Codul fiscal. În

baza actului de control, semnat și de conducătorul S.R.L. „Bienestar-Plus” (Levițki Oleg Leonid, potrivit datelor sistemului de evidență al SFS, în perioada anilor 2010-2011), a fost emisă decizia de anulare în calitate de plătitor TVA la 30.04.2010, deși, reieșind din explicațiile conducătorului nominalizat, contribuabilul urma a fi inclus și în lista firmelor-fantomă.

Totodată, agentul economic respectiv, în ziua anulării ca plătitor TVA, a eliberat facturi fiscale către S.R.L. „Cridens” în sumă totală de 715,6 mii lei, inclusiv TVA – 119,3 mii lei, ultima rezervîndu-și dreptul de a atribui la decontări cu bugetul suma TVA aferentă.

Analiza efectuată de audit a identificat agenți economici care au înregistrat livrări pe facturi fiscale după anularea înregistrării ca plătitor TVA, majorînd trecerea în cont a sumei TVA la alți contribuabili.

S.R.L. „Premer-S.V.” (c/f 1002600025408) la 22.12.2010 a fost anulată ca plătitor TVA, iar la 25.03.2011 a fost inclusă în lista firmelor-fantomă. Totodată, în perioada 23.12.2010-25.02.2011, aceasta a efectuat 95 de livrări impozabile în sumă totală de 62130,8 mii lei, inclusiv TVA în sumă de 10104,6 mii lei, iar agenții economici care au înregistrat tranzacțiile respective cu S.R.L. „Premer-S.V.” și-au rezervat dreptul de a atribui suma TVA la decontări cu bugetul.

Urmare auditului, s-a constatat că, deși SFS a declarat S.R.L. „Premer-S.V.” ca firmă-fantomă, potrivit informației din sistemul de evidență al SFS, în privința întreprinderii este derulată procedura de insolabilitate, începînd cu 19.07.2011.

După cum a constatat auditul, SFS n-a întreprins măsuri pentru a efectua verificări operative și de contrapondere, nefiind excluse de la decontări cu bugetul sumele respective.

În alte cazuri, deși unii contribuabili erau incluși în lista firmelor-fantomă și anulați ca plătitori de TVA, ulterior aceștia au eliberat facturi fiscale către alți agenți economici plătitori de TVA.

Astfel, S.C. „Bricevic Agro” (c/f 1003604011323) la 13.09.2010 de către CCCEC a fost declarată firmă-fantomă, la 15.09.2010 de către SFS a fost anulată ca plătitor al TVA, în lipsa procurărilor pentru perioada 01.01.2010-31.12.2010, la 01.10.2010 a eliberat o factură fiscală în sumă totală de 389,0 mii lei, inclusiv TVA în sumă 64,8 mii lei către Î.M. „Aitel Sistem” și la 13.10.2010, eliberînd o altă factură fiscală în sumă totală de 104,9 mii lei, inclusiv TVA în sumă de 7,8 mii lei către S.C. „Nordagroservice” S.R.L., aceasta din urmă rezervîndu-și dreptul de a atribui la decontări cu bugetul sumele TVA aferente.

În cazurile menționate, după cum a constatat auditul, suma TVA destinată trecerii în cont a fost neîntemeiat majorată cu 10,3 mil. lei.

• Referitor la activitatea firmelor-fantomă care intrunesc indici de evaziune fiscală

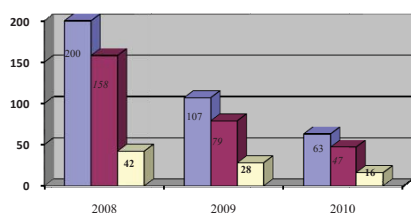
Fraudele la capitolul TVA ce intrunesc indici ai evaziunii fiscale și unele măsuri ineficiente întreprinse de organele fiscale în contracararea activității și în continuare a firmelor-fantomă reprezintă un factor negativ care diminuează veniturile bugetului de stat.

Legislația Republicii Moldova nu reglementează noțiunea juridică, statutul juridic, condițiile și criteriile de declarare, precum și eventualele efecte juridice ce ar surveni ca urmare a desfășurării activității de către firmele-fantomă, precum și a relațiilor subiecților impunerii cu acestea. În acest sens, se creează o problemă la nivel național privind activitatea firmelor-fantomă, incriminarea fenomenului de evaziune fiscală sau pseudoactivitate în aspectul legii penale.

Auditul a constatat că statutul de uz intern – „firmă-fantomă”, utilizat de SFS, este atribuit unor categorii de contribuabili ce corespund criteriilor de identificare a întreprinderilor create cu intenția de a desfășura activitate de antreprenariat fictivă.

Criteriile de identificare a întreprinderilor create cu intenția de a desfășura activitate de antreprenariat fictivă au fost stabilite prin *Indicațiile metodice privind identificarea, evidența și controlul firmelor-fantomă, precum și prin Regulamentul privind criteriile de identificare a întreprinderilor create cu intenția de a desfășura activitate de antreprenariat fictivă și mecanismele de conlucrare a Serviciului Fiscal de Stat cu Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției în domeniul prevenirii și combaterii activității acestora (în continuare – Regulament), aprobate prin Ordinile comune ale CCCEC și IFPS nr.70/135 din 30.06.2003 și nr.83/215 din 05.08.2009*. Actele normative interne respective specifică atribuțiile SFS în partea ce ține de depistarea, prevenirea și contracararea activității întreprinderilor ce desfășoară activitate fictivă, modul de includere în lista firmelor-fantomă, precum și mecanismele de conlucrare a SFS cu CCCEC în domeniul prevenirii și combaterii activității acestora. Utilizarea actelor respective în lipsa unui act legislativ privind depistarea atât a firmelor-fantomă, cât și a conducătorilor, fondatorilor care monitorizează activitatea acestora, modul de excludere de la decontări cu bugetul a tranzacțiilor efectuate, precum și responsabilitățile pentru tranzacțiile efectuate nu generează efecte imediate de contracarare a fenomenului de pseudoactivitate (firme-fantomă).

Deși înregistrarea firmelor-fantomă în ultimii ani este în descreștere, existența fenomenului persistă. Dinamica depistării firmelor-fantomă, pentru anii 2008-2010, se prezintă în Diagrama nr.4.

Diagrama nr.4

Pe parcursul anului 2010, SFS a înregistrat 63 de firme-fantomă, din care 48 – înregistrate anterior ca plătitori TVA. Majoritatea firmelor-fantomă sînt înregistrate la IFS pe mun.Chișinău – 73,4%, iar la IFST – 26,6%. Acestea s-au înregistrat într-o listă separată, inclusă în sistemul informațional al SFS de uz intern.

Prejudiciul adus de către firmele-fantomă, în perioada menționată, a constituit 261,3 mil.lei.

Cele mai semnificative procurări efectuate de la firmele-fantomă, cu atribuirea ulterioară la decontări cu bugetul a sumelor TVA, au înregistrat S.R.L. „PW Consulting” în sumă totală de 82995,9 mii lei, inclusiv TVA – 16599,2 mii lei; S.R.L. „Valeriac” în sumă totală de 81840,9 mii lei, inclusiv TVA – 15718,1 mii lei; S.R.L. „Proferus” în sumă totală de 62018,5 mii lei, inclusiv TVA – 12403,7 mii lei.

Cele mai mari livrări efectuate au înregistrat următorii agenți economici, care au fost incluși în lista firmelor-fantomă pentru anul 2010: S.R.L. „Solemio-Nest” în sumă de 126226,8 mii lei, inclusiv TVA – 21018,7 mii lei; S.R.L. „Abricol DC” în sumă totală de 55604,1 mii lei, inclusiv TVA – 10349,9 mii lei; S.R.L. „Mivitalex-Grup” în sumă de 34863,8 mii lei, inclusiv TVA – 5777,0 mii lei; S.R.L. „Ataix-Grup” în sumă totală de 27638,6 mii lei, inclusiv TVA – 5527,7 mii lei; S.C. „Tehvento” S.R.L. în sumă totală de 11876,6 mii lei, inclusiv TVA – 2375,3 mii lei; S.C. „Valil Grup” S.R.L. în sumă totală de 8895,2 mii lei, inclusiv TVA – 1779,0 mii lei.

Echipele de audit au constatat necoincidențe între datele declarării firmelor-fantomă și datele anului înregistrării ca subiect al impunerii cu TVA, fapt ce a permis în această perioadă majorarea trecerii în cont a TVA unor întreprinderi viabile. În acest sens, exemplificăm următoarele cazuri.

Astfel, la 01.03.2010, CCCEC a declarat firmă-fantomă S.C. „Valdim Grup” S.R.L. (c/f 1005600019060), pe motiv că în numele întreprinderii înregistrate se desfășoară activitate de antreprenariat de către persoane neidentificate și că aceasta nu se află pe adresele declarate la Serviciul Fiscal. La aceeași dată (01.03.2010), SFS a efectuat un control fiscal prin metoda verificării faptice în scopul verificării adresei juridice. Conform Actului de control din 04.03.2010, s-a stabilit încălcarea art.8 alin.(2) lit.b) din Codul fiscal, prin prezentarea informației neveridice despre sediu și schimbarea lui, iar prin Decizia nr.4461 din 03.03.2010 SFS a anulat înregistrarea firmei respective ca plătitor TVA, conducătorul și fondatorul întreprinderii respective fiind citați pentru a se prezenta la SFS la 09.03.2010, potrivit citațiilor din 05.03.2010. În consecință, la 01.03.2010, S.C. „Valdim Grup” S.R.L. a eliberat 2 facturi la 2 agenți economici viabili, inclusiv una în sumă totală de 545,3 mii lei către „Vipcel” S.R.L. (c/f 1008600005899), rezervîndu-i dreptul acesteia de a-și atribui în cont TVA în sumă de 90,9 mii lei. O altă factură în sumă totală de 99,6 mii lei a fost eliberată către Î.M. „Accent Electronic” S.A. (c/f 1003600023124), rezervîndu-i dreptul de a atribui la decontări cu bugetul TVA în sumă de 16,6 mii lei.

Alte situații similare de eliberare a facturilor fiscale de către firmele declarate „fantomă” de CCCEC se prezintă în Tabelul nr.1 din Anexă.

În cazurile menționate SFS nu a efectuat verificări de contrapunere privind corectitudinea tranzacțiilor efectuate la 14 agenți economici cumpărători, care au înregistrat 20 de procurări de la firmele incluse în tabel în sumă totală de 42160,4 mii lei, inclusiv TVA în sumă de 7011,0 mii lei, care a fost atribuită agenților economici viabili la decontări cu bugetul.

În cazurile respective nu au fost întreprinse măsuri operative de transmitere organelor de anchetă a materialelor controalelor și estimărilor efectuate firmelor-fantomă menționate.

Ulterior situațiilor menționate, la 27.09.2010 (după 7 luni de la declararea acesteia ca firmă-fantomă și anularea înregistrării ca subiect al impunerii cu TVA) de către Direcția generală control fiscal mun.Chișinău au fost estimate obligațiile fiscale ale S.C. „Valdim Grup” S.R.L. pentru perioada 01.01.2007-06.02.2010, stabilind diminuarea impozitului în sumă de 23842,4 mii lei. La 18.03.2010 (după o lună) de către IFS Ialoveni s-a estimat obligația fiscală a contribuabilului S.R.L. „Tapet”, la capitolul TVA, în mărime de 5336,2 mii lei, pentru perioada 01.05.2009-11.03.2010, iar de către IFS Onița s-a estimat obligația fiscală (fără a indica data) a contribuabilului S.R.L. „Bricvice Agro”, pentru perioada 01.07.2010-31.10.2010, în sumă totală de 5355,3 mii lei.

Direcția antifraudă fiscală a IFPS a remis la 28.09.2010 și, respectiv, la 24.03.2010 și 13.01.2011 în organele de drept materialele privind estimările efectuate, pentru examinare și stabilirea elementelor componente de infracțiune, prevăzută la art.244 din Codul penal „Evaziunea fiscală a întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor”. Totodată, la momentul efectuării auditului, SFS nu dispunea de informație despre rezultatele examinării sesizărilor, în sensul pornirii sau refuzului de a porni urmărirea penală în baza materialelor expediate către organele de drept.

Analiza datelor din sistemul de evidență al SFS a identificat agenți economici, prezentați în Tabelul nr.2 din Anexă, care înainte de includerea lor în lista firmelor-fantomă înregistrau livrări impozabile în lipsa procurărilor și efectuării importului, fără înregistrarea obligațiilor fiscale față de bugetul public național și prezentarea dărilor de seamă privind TVA conform articolelor 114-115 din Codul fiscal și care, potrivit declarației TVA, nu înregistrau trecere în cont a TVA pentru perioada precedentă, precum și TVA destinată trecerii în

cont în perioada ulterioară, tranzacții ce nu au fost supuse verificărilor de către SFS sub aspectul veridicității.

Auditul a constatat 3 cazuri de excludere din listă a firmelor-fantomă, fără ca această modalitate să fie prevăzută de Ordinele comune ale CCCEC și IFPS nr.70/135 din 30.06.2003 și nr.83/215 din 05.08.2009, ca temei servind cererea privind modificarea documentelor de constituire, prezentarea documentelor pentru verificare și stingerea obligațiilor fiscale.

Concluzii: Pentru perioada anului 2010 n-a fost executat planul de încasări la TVA. Față de anul 2009, încasările au fost diminuate. N-au fost întreprinse măsuri corespunzătoare la înregistrarea și anularea contribuabililor ca subiecți ai impunerii cu TVA. Deși pe parcursul anului 2010 numărul firmelor-fantomă s-a micșorat, existența acestora a persistat, continuând activitatea generată de evaziuni fiscale. Drept dovadă de existență a fenomenului firmelor-fantomă pot servi lipsa la nivel central a unui act normativ privind depistarea firmelor cu pseudoactivitate (fantomă) și argumentarea fictivității operațiunilor acestora, în unele cazuri, conlucrarea insuficientă a organelor cu atribuții fiscale, precum și măsurile neadecvate întreprinse de către unele organe fiscale în asigurarea managementului corespunzător la administrarea TVA, fapt ce denotă existența prejudiciului adus bugetului de stat în sumă de peste 260,0 mil lei.

Recomandări IFPS:

8. Să elaboreze și să implementeze măsuri eficiente în vederea stabilirii și menținerii în cadrul organelor fiscale a unui sistem de management și control intern, capabil să asigure administrarea eficientă și în condiții legale a taxei pe valoarea adăugată.

9. Să stabilească o conlucrare mai eficientă cu organele de drept asupra depistării mai operative a contribuabililor care practică pseudoactivitate și să urgenteze anularea înregistrării acestora ca plătitori TVA.

10. Să revizuiască derularea proceselor sistemului informațional pentru o actualizare și o analiză mai operativă a tranzacțiilor economice desfășurate de contribuabili.

11. În comun cu CCCEC, să examineze posibila includere în Indicațiile metodice privind identificarea, evidența și controlul firmelor-fantomă, aprobate prin Ordinul comun al CCCEC și IFPS, a temeiurilor și condițiilor de excludere din lista firmelor-fantomă a contribuabililor declarați anterior firme-fantomă.

Recomandări Ministerului Finanțelor:

12. Să înainteze Guvernului propuneri pentru o inițiativă legislativă întru adoptarea unei legi privind depistarea și contracararea activității firmelor-fantomă, stabilind statutul juridic, condițiile și criteriile de declarare, precum și eventualele efecte juridice ce ar surveni ca urmare a desfășurării activității de către acestea, argumentarea fictivității operațiunilor și excluderea de la decontări cu bugetul a tranzacțiilor efectuate, precum și responsabilitatea părților implicate.

13. Să prevadă o posibilă modalitate de gestionare și administrare a TVA numai prin conturi deschise în Trezoreria de Stat.

• Referitor la utilizarea formularelor facturilor fiscale de către subiecții impunerii cu TVA la efectuarea livrărilor impozabile

Conform Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr.294 din 17.03.1998⁸, una din sarcinile Inspectoratului Fiscal Principal de Stat constă în editarea centralizată a facturilor fiscale, prevăzute cu însemne de protecție, serie și număr, precum și înregistrarea, evidența, păstrarea și eliberarea acestora către entități prin intermediul Inspectoratelor fiscale de stat teritoriale contra plată și exclusiv contra semnătură

persoanelor autorizate potrivit statutului, la prezentarea delegației și certificatului de atribuire a codului fiscal.

Reglementările privind noțiunea de factură fiscală, eliberarea, evidența, utilizarea și răspunderea juridică pentru utilizarea neconformă a acesteia sînt prevăzute de articolele 93, 117, 117¹, 257 din Codul fiscal.

Auditul a supus verificărilor DAF Centru, Botanica, Buiucani și Ciocana ale IFS pe mun.Chișinău privind modul în care acestea au eliberat, au ținut evidența stocurilor și au efectuat controlul asupra utilizării facturilor fiscale de către firmele devenite fantomă în anul 2010, constatînd unele nereguli și abateri:

Analiza datelor din sistemul informațional al SFS, efectuată de audit, a constatat erori și unele neregularități în administrarea și evidența facturilor fiscale.

Astfel, după cum indică înscrierile din sistemul informațional, la 11.10.2010, și, respectiv, la 29.10.2010, S.R.L. „RevolveX” (administrată de IFS pe mun.Chișinău, DAF Ciocana), fiind anulată ca plătitor TVA, la 13.10.2010 a eliberat 2 facturi fiscale (Seria XT nr.4297190 și nr.4297191) în sumă totală de 2549,6 mii lei, inclusiv TVA în sumă de 424,9 mii lei către S.R.L. „Baltpost” (administrată de IFS Strășeni), formulare care anterior, la 28.05.2010, au fost procurate de la organul fiscal de către S.R.L. „Inil Trans” și aparțineau acesteia (aflată la evidență la IFS Anenii Noi), care la 27.10.2010 a fost declarată firmă-fantomă, iar la 01.11.2010 a fost anulată ca plătitor TVA.

Alte situații similare stabilite de către echipa de audit se prezintă în Tabelul nr.3 din Anexă.

Verificările efectuate de SFS în baza materialelor auditului au constatat deficiențe și comiterea erorilor de către cei menționați în tabel, în rezultatul indicării incorecte în anexa la Declarația TVA, inclusiv de către cumpărători, a seriei facturilor fiscale, numărului facturilor fiscale, precum și comiterea erorilor de către Î.S. „Fiscservinform” la introducerea datelor, indicarea incorectă în facturi de către unii furnizori a codului fiscal. După cum au menționat responsabilii SFS, în cazurile date furnizorii și cumpărătorii vinovați de erorile comise au fost sancționați.

Eliberarea de către agenți economici a facturilor fiscale cu data anterioară primirii lor de la organul fiscal

Astfel, la 16.07.2010, S.R.L. „RevolveX” a procurat de la organul fiscal blanchete de facturi fiscale Seria KX nr.6198555, nr.6198556, nr.6198558, nr.6198560, iar livrările înregistrate ulterior pe această factură către „Baltpost” S.R.L. au fost datate cu 12.07.2010 și, respectiv, 05.07.2010, 01.07.2010 și 21.06.2010, suma totală a tranzacțiilor efectuate constituind 5632,8 mii lei, inclusiv TVA în sumă de 938,8 mii lei.

În aceste circumstanțe organul fiscal nu a efectuat un control fiscal asupra corectitudinii tranzacțiilor efectuate.

Verificările efectuate de către echipa de audit au constatat cazuri în care SFS nu dispune de o informație veridică și, respectiv, de o evidență clară privind stocul blanchetelor de facturi fiscale ale agenților economici la data primirii altor blanchete de facturi fiscale conform comenzilor depuse.

În acest sens, menționăm situația agentului economic „Valil Grup” S.R.L. (inclusă în lista firmelor-fantomă la 06.09.2010). Astfel, în informația prezentată de către DAF Buiucani se indică că, la momentul procurării de către întreprindere a blanchetelor de facturi fiscale Seria KX nr.4825201-4825400 în număr de 200 de bucăți la 31.03.2010 și Seria KX nr.4973901-4974000 în număr de 100 de bucăți la 15.04.2010, stocul constituia 22 de blanchete de facturi fiscale neutilizate. Pe cînd echipa de audit, examinînd

⁸ Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr.294 din 17.03.1998 „Cu privire la executarea Decretului Președintelui Republicii Moldova nr.406-II din 23.12.1997” (cu modificările și completările ulterioare).

datele sistemului de evidență al SFS privind blanchetele de strictă evidență livrate și privind livrările pe facturile fiscale efectuate, a constatat că în realitate stocul la acel moment constituia 49 de blanchete neutilizate care au fost procurate de acest agent economic de la SFS la 26.10.2009.

Totodată, din numărul total de 300 de blanchete procurate de la organul fiscal la 31.03.2010 și 15.04.2010 n-au fost utilizate 31 de blanchete. Reieșind din numărul existent în stoc de 49 de blanchete și din numărul de blanchete neutilizate din cele primite, la data finalizării auditului, numărul total de blanchete neutilizate în stoc a constituit 80.

Cazuri similare au fost constatate și la alte firme administrate de către DAF Centru, Botanica și Buiucani, care se prezintă în Tabelul nr.4 din Anexă.

Echipa de audit, analizând informația prezentată de SFS, a constatat că, din numărul total de 1454 de blanchete de facturi fiscale procurate de la organul fiscal de către 19 agenți economici incluși în anul 2010 în lista firmelor-fantomă, 343 de facturi fiscale procurate din ultima comandă nu au fost utilizate, generând riscul ca acestea să fie folosite în circuitul economic, fapt care ar atrage după sine prejudicierea bugetului public național.

Totodată, în acest context, auditul constată că SFS nu are elaborată o procedură privind aducerea la cunoștința contribuabililor a informației despre blanchetele de facturi fiscale procurate, dar neutilizate de către firmele-fantomă, și subiecții anulați ca plătitori TVA, precum și referitor la eventualele consecințe juridice ale efectuării unor operațiuni economice în baza acestor documente.

De asemenea, auditul a constatat că SFS a acordat unui agent economic care era anulat ca subiect al impunerii cu TVA și ulterior a fost inclus în lista firmelor-fantomă dreptul de a imprima de sine stătător facturi fiscale pe hîrtie specială cu însemne de protecție.

Astfel, prin Ordinul IFPS nr.626 din 27.12.2010 „Cu privire la aprobarea listei agenților economici care vor beneficia în anul 2011 de dreptul imprimării de sine stătător a facturilor fiscale pe hîrtie specială cu însemne de protecție”, i s-a acordat acest drept contribuabilului „Premer-S.V.” S.R.L., care la 22.12.2010 deja era anulat ca plătitor TVA și care, în perioada 23.12.2010-25.02.2011, a efectuat 95 de livrări impozabile în sumă totală de 62130,8 mii lei, inclusiv TVA în sumă de 10104,6 mii lei, majorînd neîntemeiat trecerea în cont a TVA agenților economici care au înregistrat tranzacțiile respective cu S.R.L. „Premer-S.V.”. Firma menționată la 25.03.2011 a fost inclusă în lista firmelor-fantomă. Conform explicațiilor responsabililor SFS, contribuabilul respectiv a fost anulat ca subiect al impunerii cu TVA la 12.03.2011, cu data anterioară de 22.12.2010, în vederea excluderii prejudicierei bugetului, pe cînd în alte cazuri („Tapet” S.R.L., „Bricevic Agro” S.R.L., „Inil Trans” S.R.L.) nu s-a utilizat această modalitate.

Concluzii: Deși IFPS, în perioada anului 2010, a întreprins unele măsuri privind evidența facturilor fiscale, pe parcursul anului 2010, SFS s-a confruntat cu unele probleme ale administrării fiscale, legate de monitorizarea și controlul asupra modului de evidență și utilizare regulamentară a blanchetelor de facturi fiscale de către unii subiecți ai impunerii incluși în lista firmelor-fantomă pe parcursul anului 2010 de către SFS. Măsurile întreprinse de unele IFST și Direcția administrare fiscală nu au fost tocmai adecvate, nefiind sancționate persoanele care se fac vinovate de încălcările fiscale asupra modului de păstrare, evidență și utilizare la efectuarea livrărilor impozabile de către subiecții impunerii a blanchetelor de facturi fiscale.

Recomandări:

14. Să examineze situațiile create, menționate de audit, și să efectueze controale fiscale similare la toate DAF ale IFS pe mun.Chîșinău și IFST asupra corectitudinii și veridicității eliberării, evidenței și utilizării facturilor fiscale

de către firmele care au devenit fantomă în anul 2010, cu întreprinderea măsurilor prevăzute de legislație.

15. Să întreprindă măsuri de sancționare a persoanelor care se fac vinovate de încălcările fiscale privind modul de păstrare, evidență și utilizare la efectuarea livrărilor impozabile de către subiecții impunerii cu TVA a blanchetelor de facturi fiscale.

16. Să publice în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și în alte surse de informare în masă informația despre blanchetele de facturi fiscale procurate, dar neutilizate de către firmele-fantomă și agenții economici anulați ca subiecți ai impunerii cu TVA.

• Eficiența creării și activității posturilor fiscale în contracararea fenomenului de fraudă ce întrunește indici ai evaziunii fiscale

Întru eficientizarea măsurilor de contracarare a evaziunilor fiscale, SFS a instituit la unii contribuabili posturi fiscale. Potrivit art.146 alin.(1) Cod fiscal, postul fiscal se creează de organul fiscal în scopul prevenirii și depistării cazurilor de încălcare fiscală, inclusiv a cazurilor de eschivare de la stingerea obligațiilor fiscale, precum și întru exercitarea altor atribuții de administrare fiscală.

Deși art.146 alin.(4) prevede că Inspectoratul Fiscal Principal de Stat aprobă regulamentul posturilor fiscale instituite, un asemenea regulament n-a fost elaborat și aprobat în anul 2010. La 26.04.2011, de către IFPS a fost aprobat un Regulament-cadru privind activitatea posturilor fiscale.

În anul 2010, conform ordinelor IFPS, au fost create 466 de posturi fiscale, inclusiv 341 mobile și 125 staționare, cu diferite perioade de funcționare, care se prezintă în Tabelul nr.3.

Tabelul nr.3

Perioada de instituire (zile)	13	17	30	41	43	60	66	72	90	120	150	180	365	Pînă la stingerea obligațiilor fiscale
Numărul posturilor fiscale	1	15	96	1	2	48	1	14	39	5	2	2	238	2

Sursă: Ordinele IFPS

Reieșind din ordinele IFPS privind instituirea posturilor fiscale, persoanele responsabile de funcționarea postului fiscal urmau să remită pe adresa IFPS o copie a notei informative privind activitatea postului fiscal. Din informația responsabililor din cadrul IFPS reiese că de la 466 de posturi fiscale instituite, de către inspectori au fost prezentate note informative aferente pe 136 de posturi fiscale. Examinările efectuate de audit au constatat că, în perioada misiunii de audit, 65 din numărul total de posturi instituite își continuau activitatea.

Pe anul 2010, IFPS nu dispunea de o analiză generalizată asupra eficienței activității posturilor fiscale și încasărilor acumulate în rezultatul acesteia.

În raport cu lipsa unor reguli prestabilite de creare și funcționare a posturilor fiscale instituite de SFS în anul 2010, a unor criterii de risc „aprobat” privind selectarea contribuabililor pentru instituirea posturilor fiscale, a analizei permanente și detaliate a riscurilor parvenite în rezultatul activității posturilor fiscale, auditul a constatat și alte deficiențe, după cum urmează:

Unele ordine de instituire a postului fiscal, emise de IFPS, nu conțin informații despre data instituirii postului.

Asemenea cazuri au fost constatate în ordinele de instituire a posturilor fiscale la S.C. „Autoimpex Prim”, „Conductgaz-apă” S.R.L., la S.C. „Tehvento” S.R.L., la S.C. „Climcom-Nord” S.R.L. la „Vizet Grup” S.R.L.

În unele ordine de instituire a postului fiscal, emise de IFPS, nu se indică obiective spre realizare.

De exemplu, în Ordinul nr.153 din 13.04.2010, aferent postului fiscal instituit la „Le Bridge Corporation Limited” S.R.L., se indică doar faptul că acesta se instituie, precum și tipul

postului fiscal, perioada de funcționare, IFST care va decide asupra componentei postului și transmiterea la finalizarea activității postului a Notei către Direcția antifraudă a IFPS.

În unele ordine de instituire, pe lângă mențiunile indicate, se stabilește ca obiectiv doar asigurarea ridicării facturilor fiscale neutilizate, cu eliberarea acestora agentului economic la momentul efectuării livrărilor și verificării mărfurilor. În alte ordine de instituire se stabilește ca obiectiv vizualizarea tuturor livrărilor și procurărilor, cu întocmirea unei dări de seamă conform modelului prevăzut.

Obiectivele stabilite în ordinele de instituire a postului fiscal nu coincid cu cele reflectate în unele note informative privind activitatea postului fiscal.

De exemplu, în Ordinul de instituire a postului fiscal la S.A. „Basarabia Nord”, emis de IFPS, se indică ca scop sporirea eficienței administrării fiscale, prin verificarea corectitudinii calculării și achitării impozitelor, taxelor și a altor plăți la bugetul BPN, pe cînd în Nota informativă privind rezultatele postului fiscal se indică expres ca tematică doar verificarea reflectării livrărilor/procurărilor (de mărfuri/servicii) în zilele de acțiune a postului fiscal, fără efectuarea analizei prevăzută de ordin. Situații similare se constată în cazul posturilor fiscale instituite la „Verde&Co” S.R.L., „Conect-Com” S.R.L., „Comaristo” S.R.L. etc.

Unele note informative nu cuprind o informație completă, nefiind specificate relațiile agentului economic cu firme care ulterior, în perioada activității postului fiscal, au devenit firme-fantomă, fapt ce pune la îndoială veridicitatea și corectitudinea rezultatelor postului fiscal, neatingînd scopul preliminar: depistarea și prevenirea cazurilor de eschivare de la stingerea obligațiilor fiscale.

Astfel, în Nota informativă privind rezultatele activității postului fiscal instituit, pentru perioada 31.03.2010-31.03.2011, la S.C. „Tehvento” S.R.L. (c/f 1006600052187) se indică lipsa relațiilor cu întreprinderi-fantome sau delincvente. De fapt, după cum a constatat auditul, la 07.04.2010 și, respectiv, la 01.05.2010 (cînd documentele contabile erau ridicate de CCCEC), agentul economic menționat a eliberat 2 facturi fiscale în sumă totală de 14251,9 mii lei, inclusiv TVA în sumă totală de 2375,3 mii lei către „Abricol DC” S.R.L., aceasta din urmă rezervîndu-și dreptul de a atribui la decontări cu bugetul sumele TVA aferente, fiind declarată firmă-fantomă de CCCEC la 15.02.2011. Totodată, este necesar de menționat că la 17.06.2010 CCCEC a declarat firmă-fantomă și S.C. „Tehvento” S.R.L., iar în Nota informativă privind rezultatele activității postului fiscal nu se constată nimic în acest sens. Cele expuse denotă o analiză neadecvată a tranzacțiilor efectuate, în rezultatul căreia n-a urmat anularea lor în perioada de activitate a postului fiscal.

În unele cazuri Notele privind activitatea posturilor fiscale nu conțin informația completă despre toate livrările și procurările efectuate de agent economic în perioada de acțiune a postului fiscal.

În acest caz, auditul a examinat veridicitatea Notei informative nr. 67-3-08/734 din 16.08.2010 privind rezultatele activității postului fiscal la S.R.L. „Viocon Lux” (c/f 1005600006127), instituit la 28.04.2010 pe o durată de 365 de zile. Conform Notei informative, *din data instituirii postului fiscal întreprinderea nu a mai efectuat livrări de mărfuri*, stocul mărfurilor la acel moment fiind nul. Urmare analizei efectuate de audit asupra bazei de date a IFPS, s-a constatat că în ziua de acțiune a postului fiscal, adică la 28.04.2010, firma, pe 2 facturi fiscale, a efectuat livrări către „Vitasistem” S.R.L. în sumă totală de 1401,6 mii lei, inclusiv TVA în sumă de 213,6 mii lei, aceasta rezervîndu-și dreptul de a atribui la decontări cu bugetul sumele TVA aferente. Totodată, din data instituirii postului fiscal contribuabilul menționat a efectuat procurări în sumă totală de 3840,3 mii lei, inclusiv TVA – 357,7 mii lei.

Analogic, în Nota privind rezultatele activității postului fiscal instituit la S.C. „Autoimpex Prim” S.R.L. (c/f 1007602002448) pe un termen de 30 zile se arată că, în perioada respectivă, nu s-au efectuat livrări și procurări, pe cînd echipa de audit a constatat că, de fapt, în această perioadă contribuabilul a avut livrări și procurări în sumă de 7868,0 mii lei, inclusiv TVA – 1311,3 mii lei și, respectiv, 116,5 mii lei, inclusiv TVA – 19,4 mii lei.

Instituirea posturilor fiscale pe o perioadă scurtă de timp nu disciplinează contribuabilii, permițînd unora să efectueze tranzacții nereglementare prompt finalizării activității postului fiscal.

Astfel, exemplificăm cazul cînd S.R.L. „Maur”, după finalizarea activității postului fiscal instituit pentru perioada 01.02.2010-02.03.2010, a efectuat la 12.03.2010 o procurare în sumă totală de 958,3 mii lei, inclusiv TVA în sumă de 159,7 mii lei de la S.R.L. „Tapet” (declarată firmă-fantomă de CCCEC la 24.02.2010), rezervîndu-și dreptul de a atribui la decontări cu bugetul suma TVA aferentă.

Examinările efectuate de echipa de audit au identificat cazuri de sistare a activității posturilor fiscale pînă la expirarea perioadelor de funcționare indicate în ordinele de instituire, fapt care nu este stabilit și reglementat de Codul fiscal.

Examinînd ordinele IFPS, auditul a identificat 109 cazuri de sistare a activității posturilor fiscale, cu durata de funcționare de 365 de zile, inclusiv 6 cazuri cu durata de 30 de zile și 1 caz cu durata de 180 de zile. După cum a constatat auditul, funcționalitatea posturilor fiscale instituite pe 365 de zile pînă la sistare a constituit de la 6 pînă la 133 de zile, iar cele cu durata de 30 de zile – nu mai mult de 10 zile.

Auditul a constatat cazuri cînd unii agenți economici, la care au fost sistate posturile fiscale înainte de expirarea perioadei pentru care a fost instituit, au efectuat procurări de la firme care au devenit firme-fantomă în scurt timp după efectuarea tranzacției.

Astfel, la „Sereb-Com” S.R.L. activitatea postului fiscal, instituit la 20.05.2010 pentru 365 de zile, a fost sistată la 04.08.2010, însă aceasta, în perioada 12.08-24.08.2010 a înregistrat procurări în sumă totală de 15139,2 mii lei și TVA – 3027,8 mii lei de la „Minacol-Gab” S.R.L., care la 16.09.2010 a devenit firmă-fantomă.

Asemenea cazuri, menționate în Tabelul nr.5 din Anexă, au fost constatate la încă 8 agenți economici, la care s-a sistat activitatea postului fiscal înainte de termenul stabilit la instituire, acestea efectuînd procurări de la 9 firme, devenite firme-fantomă în scurt timp după efectuarea tranzacției în sumă totală de 119347,0 mii lei, și TVA în sumă de 23364,2 mii lei, la care ulterior au fost instituite imediat repetat posturi fiscale.

Urmare auditului, s-a constatat că unii agenți economici la care a fost instituit postul fiscal au efectuat procurări de la firmele care au devenit firme-fantomă în timpul activității postului fiscal și care a fost sistată de către SFS după înregistrarea tranzacției.

Astfel, la 18.03.2010 a fost instituit post fiscal la „Cridens” S.R.L., pe o perioadă de 365 de zile, iar la 30.04.2010 aceasta a efectuat o procurare în sumă totală de 715,6 mii lei, inclusiv TVA, în sumă de 119,3 mii lei de la „Bienestar-Plus” S.R.L., care la 30.04.2010 a fost anulată ca subiect al impunerii cu TVA și inclusă în lista firmelor-fantomă de CCCEC, la 20.05.2010. Ulterior, la 21.06.2010, SFS a sistat activitatea postului fiscal instituit.

În alte cazuri, după cum a constatat auditul, unii agenți economici la care a fost instituit postul fiscal au înregistrat procurări de la firme care au devenit pînă la 30 de zile firme-fantomă. Astfel, „Danitel Plus” S.R.L. la care a fost instituit în septembrie 2010 postul fiscal pe 365 de zile, a înregistrat procurări, în perioada 09.09.2010-10.09.2010, de la „Bricevic Agro” S.R.L., în sumă de 6716,7 mii lei, care a devenit firmă-fantomă peste 4 zile de la efectuarea tranzacțiilor (13.09.2010)

și, totodată, „Bricevic Agro” S.R.L., la 13 și 14 septembrie 2010, a înregistrat 2 livrări către „Aralia” S.R.L. în sumă de 1962,4 mii lei, TVA constituind 373,5 mii lei. Asemenea cazuri, menționate în Tabelul nr.6 din Anexă, au fost stabilite încă la 5 contribuabili („Marolinis Prim” S.R.L., „MTO-Plus” S.R.L., „Cridens” S.R.L., „Energo-Rotor” S.R.L., „Dimix-Com” S.R.L.), care au înregistrat procurări de la 4 firme („Ataix-Grup” S.R.L., „Granplast” S.R.L., „Nalex Prim” S.R.L., „Bienestar-Plus” S.R.L.), care, în termen de până la 30 de zile de la încheierea tranzacțiilor respective, au devenit firme-fantomă, suma procurărilor constituind 7878,5 mii lei și TVA – 1313,1 mii lei, și care urmează a fi verificată de SFS.

Motivul indicat în informația parvenită de la posturile fiscale în adresa IFPS, expusă ulterior în ordinele IFPS precum că sistarea posturilor fiscale atît staționare, cît și mobile are loc la agenții economici care s-au conformat și reprezintă un stimul mai ales pentru contribuabilii care încep să se racordeze la cadrul legal, să calculeze și să achite la buget, precum și că sistarea posturilor fiscale se face și în cazul agenților economici care și-au pierdut statutul de plătitor al TVA și ulterior și-au stopat activitatea, aceștia deja neprezentînd pericol pentru buget, nu în toate cazurile corespunde faptelor menționate.

Concluzie: Pe parcursul anului 2010, au existat probleme și deficiențe privind instituirea și activitatea posturilor fiscale. Astfel, au fost create posturi fiscale, fără a fi elaborate și aprobate regulamentul de funcționare a posturilor fiscale, un plan anual bazat pe obiective bine determinate, stabilite criteriile de risc de selectare a contribuabililor. Modul de organizare, funcționare și de raportare, precum și cel de sistare a unor posturi fiscale a generat riscul eschivării unor contribuabili de la onorarea obligațiilor fiscale față de buget prin relații cu firmele-fantomă. Acestea se datorează controlului intern neadecvat stabilit în cadrul SFS, precum și lipsei unei analize permanente și detaliate a riscurilor parvenite în rezultatul activității posturilor fiscale, inexistenței unor reguli și cerințe unice privind criteriile de selectare și instituirea a posturilor fiscale pe domenii de activitate, obligațiile și responsabilitățile funcționarilor postului fiscal.

Recomandări IFPS:

17. Să elaboreze și să aprobe odată cu instituirea postului fiscal regulamentul acestuia, care să prevadă modul și criteriile de selectare și instituire a posturilor fiscale, de organizare, funcționare, raportare și sistare a activității postului fiscal, drepturile, obligațiile și responsabilitățile funcționarilor postului fiscal.

18. Să efectueze o analiză permanentă și detaliată a riscurilor parvenite în rezultatul activității posturilor fiscale, cu întreprinderea măsurilor prevăzute de legislație.

19. Să verifice corectitudinea tranzacțiilor menționate și, după caz, să întreprindă măsuri legale privind anularea lor, cu restabilirea prejudiciului pricinuit bugetului de stat.

3.3.3.3. Analiza legalității și corectitudinii restituirii taxei pe valoarea adăugată

În perioada de gestiune, de către agenții economici a fost solicitată spre restituire TVA în sumă de 1130809,5 mii lei, din care s-a acceptat spre restituire suma de 991985,1 mii lei, sau 87,7 la sută.

Restituirile TVA efectuate în anul 2010 au însumat 10,8% din încasările totale la acest tip de venituri și 33,9% din încasările acestui impozit, administrate de SFS. Suma restituirilor TVA în anul 2010 s-a micșorat cu 115,5 mil. lei, sau cu 9,45%, în raport cu anul 2009.

Prin Ordinul IFPS din 31.03.2010, a fost instituită Comisia republicană cu privire la examinarea disensiunilor între subiecții impozabili și IFS teritoriale privind restituirea TVA. În anul 2010, Comisia respectivă a aprobat 6 decizii privind

unele divergențe apărute pe marginea unor restituiri.

Verificările efectuate la DGCF din cadrul IFS pe mun. Chișinău au constatat nerespectarea termenului de efectuare a controlului la agenți economici și încălcarea termenelor de restituire a TVA prevăzute de art. 101 alin. (5) din Codul fiscal și de Regulamentul privind restituirea TVA, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 287 din 11.03.2008⁹. Auditul a constatat un caz de dezafectare incontestabilă a mijloacelor bugetare direct de la bugetul de stat. Astfel, prin cererile din anii 2009 și 2010, Î.M. „Intertrascord” S.R.L. a solicitat instanțelor de judecată plata dobînzii aferente sumei restituite cu depășirea termenelor de 45 de zile. Prin deciziile Curții Supreme de Justiție, s-a dispus de a încasa de la bugetul de stat în beneficiul contribuabilului menționat dobînda calculată pentru perioada 07.05.2008-15.02.2010, care a constituit 1892,5 mii lei și care a fost transferată contribuabilului în anii 2009-2011 de la capitolul „Restituirea TVA”, în baza art. 176 alin. (3) Cod fiscal, în temeiul hotărîrilor instanțelor de judecată.

Concluzii: Calcularea și restituirea TVA s-a efectuat de către IFS teritoriale și DMC în majoritatea cazurilor cu respectarea normelor legale. Totodată, unele inspectorate au admis încălcarea termenului de restituire, care s-a soldat cu pagube pricinuite bugetului de stat și, respectiv, cu micșorarea sumei TVA încasate la buget. Acestea au fost condiționate de managementul neadecvat stabilit în cadrul unor inspectorate.

Recomandări IFPS:

20. Să evite cazurile de tergiversare a examinării cererilor și restituirii TVA contribuabililor, ținînd cont de consecințele suportate anterior.

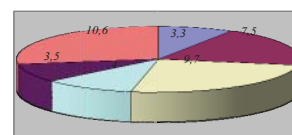
3.4. Măsurile întreprinse pentru majorarea veniturilor prin stingerea restanțelor față de bugetul public național

La situația din 01.01.2011, contribuabilii ale căror obligații fiscale sînt luate la evidență de organele SFS au înregistrat restanțe la bugetul public național în sumă totală de 1146,0 mil. lei, constatîndu-se o majorare cu 95,8 mil. lei, sau cu 8,3% față de cele existente la 01.01.2010. Majorarea restanței pentru perioada menționată a fost admisă de IFS pe mun. Chișinău cu 98,9 mil. lei, sau 23,7%, IFS pe mun. Bălți – cu 14,1 mil. lei, sau cu 27,5%, IFS Taraclia – 15,4 mil. lei, sau 36,9%, IFS Edineț – cu 4,4 mil. lei, sau 25,5%, IFS Ocnița – cu 2,6 mil. lei, sau 40,3%, IFS Ungheni – cu 4,1 mil. lei, sau 19,5%.

În aspectul bugetelor, ponderea cea mai mare a restanței în BPN revine BASS, care a constituit, conform raportului SFS, 683,6 mil. lei (BASS – 740,0 mil. lei), sau 47,2% față de suma totală a BPN. Restanța față de BS, la 31.12.2010, a constituit 291,7 mil. lei, sau 25,5% din suma totală a BPN. Suma restanței la BUAT a constituit 448,1 mil. lei, sau 39,1% din suma totală a BPN. În perioada anului 2010, restanța la BS a crescut cu 24,8 mil. lei, sau cu 9,3%, la BUAT – cu 2,5 mil. lei, sau cu 1,6%.

În aspectul clasificății bugetare, restanța cea mai considerabilă la BS s-a format de la neachitarea TVA, care a constituit 256,4 mil. lei, fiind în creștere, față de 01.01.2010, cu 9,7 mil. lei, iar la BUAT – de la neachitarea plății pe bunurile imobile, care a constituit 19,4 mil. lei, față de 11,9 mil. lei la început de an. Structura restanței la BPN se prezintă în Diagrama nr.5.

Diagrama nr.5
Structura restanței la BPN

Impozit pe venitul din salariu	Impozit pe bunurile imobiliare
TVA	Accize
Fondul rutier	Restanță la alte impozite și plăți

⁹ Hotărîrea Guvernului nr. 287 din 11.03.2008 „Pentru aprobarea Regulamentului privind restituirea taxei pe valoarea adăugată” (cu modificările ulterioare). Abrogat la 01.11.2010.

După cum a constatat auditul, numărul restanțierilor înregistrați, la 31.12.2010, a constituit 231827. Din suma restanței de 1146,0 mil. lei, la 208070 contribuabili restanța recuperabilă constituie suma de 883,7 mil. lei, sau 77,1%.

3.4.1. Măsurile de executare silită și de asigurare a stingerii obligațiilor fiscale

Potrivit art.227 și art.194 din Codul fiscal, SFS a aplicat măsurile de asigurare a stingerii obligației fiscale și modalitățile de executare silită a obligației fiscale prin:

- a) suspendarea operațiunilor la conturile bancare ale contribuabililor;
- b) încasarea mijloacelor bănești de pe conturile bancare ale contribuabililor;
- c) ridicarea de la contribuabil a mijloacelor bănești în numerar;
- d) urmărirea bunurilor contribuabililor;
- e) urmărirea datoriilor debitoare ale contribuabililor.

3.4.1.1. Suspendarea operațiunilor la conturile bancare

Asigurarea încasării mijloacelor bănești de pe conturile bancare ale contribuabililor prin suspendarea operațiunilor la conturile bancare este prevăzută de art.229 din Codul fiscal.

În scopurile menționate, SFS a încasat în mod forțat de pe conturile bancare ale contribuabililor suma de 272,8 mil. lei, iar de pe conturile debitorilor acestor plătitori – 17,7 mil. lei, sau cu 2,6 mil. lei mai mult față de anul 2009. După cum a constatat auditul, au existat mai multe rezerve pentru stingerea, prin acest mod, a obligațiilor fiscale, care de fapt au fost ratate din cauza unor deficiențe stabilite la unele subdiviziuni ale SFS.

Atitudinea loială din partea SFS față de unii contribuabili nu în toate cazurile a permis suspendarea operațiunilor la conturile bancare ale contribuabililor rău-platnici.

Astfel, în multe cazuri au fost înaintate ordine incaso, fără suspendarea prealabilă a operațiunilor la conturile bancare ale contribuabililor. Pe parcursul anului 2010, de către DMC au fost înaintate 983 de ordine de incaso în valoare totală de 280320,0 mii lei, din care la BPN au fost încasate 7004,6 mii lei de pe conturile bancare ale contribuabililor și 8836,5 mii lei – de pe conturile debitorilor, ceea ce constituie 6%. Nivelul redus de încasare a mijloacelor bănești este cauzat de faptul că prin metoda incaso banca plătitoare trece la scăderi suma totală sau parțială înscrisă în ordinul incaso în ziua primirii acestuia spre executare (valabilitatea fiind de o zi), conform pct.5.5 din Regulamentul aprobat prin Hotărârea Băncii Naționale a Moldovei nr.375 din 15.12.2005¹⁰. Ca exemplu pot servi 8 ordine incaso, înaintate în perioada 04.07.2010-07.09.2010 la conturile bancare ale S.A. „Drojii Chișinău”, în sumă de 203,9 mii lei, fiind încasate numai 5,3 mii lei. S.A. „Incorpaz” i s-au înaintat 17 ordine incaso în sumă de 3237,2 mii lei, fiind încasați numai 55 lei.

Astfel, înlocuirea suspendării operațiunilor la conturile bancare pe un termen mai îndelungat cu ordine incaso nu permite SFS să disciplineze contribuabilii care au restanțe considerabile la executarea obligațiilor fiscale.

În unele cazuri aplicarea deciziei privind suspendarea operațiunilor la conturile bancare ale contribuabililor se efectuează cu mari întâzieri.

Auditul, examinând informația din sistemul de evidență al SFS, a constatat că unor agenți economici, cum ar fi: S.A. „Produce Cerealiere”; S.A. „Basarabia-Nord”; S.R.L. „Glorinal”; S.A. „Uzina Turnătorie Aralit”; S.A. „Zimbru-Nord”; S.A. „Carahasani-Vin”; Î.M. „Regia Apă-Canal Bălți”, având restanță la BPN, li s-au aplicat măsuri de asigurare – suspendarea operațiunilor la conturile bancare. Totodată, s-a constatat că suspendarea de fapt a operațiunilor la conturile bancare, față de data emiterii dispoziției respective,

s-a efectuat cu diferite întâzieri de la 5 zile (la S.A. „Basarabia-Nord”) pînă la 11 zile (la S.A. „Zimbru-Nord”), fiind condiționată atît de acțiunile SFS, cît și ale altor instituții implicate în acest proces, cum ar fi: oficiile poștale și instituțiile financiare.

Unele IFST nu au utilizat drepturile de adoptare a deciziilor privind suspendarea operațiunilor la conturile bancare ale contribuabililor.

Astfel, IFS Șoldănești a emis dispoziția de suspendare a operațiunilor la conturile bancare ale S.R.L. „Mina Nouă” (c/f 1004606003246) abia la data de 10.09.2010, deși aceasta, la 01.01.2010, înregistra restanțe la plățile de bază în sumă de 52,1 mii lei și la sancțiuni – 6,4 mii lei, permițîndu-i să-și majoreze restanța cu 54,7 mii lei, care la momentul adoptării deciziei a constituit 106,8 mii lei. Asemenea neregularități au fost constatate în sume nesemnificative și la IFS Orhei, IFS Glodeni ș.a. Cazul respectiv și cel menționat anterior scot în evidență faptul că organele SFS n-au utilizat împuternicirile prevăzute de art.197 alin. (1) Cod fiscal, care stipulează expres că, începînd cu ziua următoare celei în care a apărut restanța sau în care s-a aflat despre apariția ei, organul fiscal este în drept să aplice modalitatea de executare silită.

Suspendarea operațiunilor la conturile bancare, în unele cazuri, la unii contribuabili s-a efectuat nu la toate instituțiile financiare în care aceștia aveau deschise conturi bancare. Totodată, unii contribuabili, avînd conturile bancare suspendate, au deschis cu suportul SFS conturi bancare noi. Astfel, la Î.M. „Regia Apă-Canal Bălți”, care la data de 09.12.2010 înregistra în sistemul informațional al SFS restanță în sumă de 832,5 mii lei, au fost suspendate operațiunile la toate conturile bancare, cu excepția a 2 conturi bancare înregistrate în BC „Moldova-Agroindbank” S.A., filiala Bălți. Analogic, Î.S. „Acva-Nord”, care dispunea de o datorie de 1666,8 mii lei, la 04.12.2009 de către IFS Soroca i-au fost suspendate operațiunile la conturile bancare înregistrate la BC “Banca Socială”, filiala Soroca, nefiind suspendat nici contul înregistrat la BC “Energbank”, filiala Soroca, și la BC „Moldova-Agroindbank” S.A. Mai mult decît atît, în momentul cînd erau suspendate operațiunile la conturile bancare ale Î.S. „Acva-Nord”, la 30.12.2009 acesteia i s-a deschis un cont nou bancar în lei la „Banca de Economii” S.A., filiala Soroca, iar la 31.03.2010 – un cont curent la BC „Banca Socială” S.A., or. Soroca. După cum a constatat echipa de audit, conturile noi au fost deschise în baza certificatelor eliberate de DMC, care la 13.01.2010 a preluat dosarul contribuabilului menționat, cînd datoria, la 30.12.2009, constituia 1579,1 mii lei, iar la 31.03.2010 – 2284,6 mii lei, fără a fi suspendate operațiunile la ele.

În acest context, auditul a constatat că *restanța reflectată în certificatele privind lipsa datoriilor nu corespunde situației reale la data eliberării lor, prin ce nu s-a respectat art.136 din Codul fiscal și pct.79 din Regulamentul aprobat prin Ordinul ministrului finanțelor nr.103 din 09.12.2005*. Astfel, S.A. „Incomlac” i s-a eliberat certificat, indicîndu-se în el lipsa datoriilor, pe cînd, potrivit informației obținute de audit din sistemul informațional al SFS, la data eliberării certificatului contribuabilul înregistra datorii față de buget în sumă de 400,6 mii lei. Totodată, în unele certificate se indică o datorie diminuată față de datoria real înregistrată la acea dată după contribuabil. Astfel, în același eșantion supus auditului s-a constatat că la 06.09.2010 S.A. „Ascom Grup” înregistra o restanță la plăți de bază la BPN în sumă de 2198,3 mii lei, pe cînd în certificatul privind lipsa sau existența restanței față de BPN, eliberat la data respectivă, s-a indicat restanță în sumă de 42,2 mii lei, cu o diferență de 2156,1 mii lei. Asemenea situații au fost

¹⁰ Hotărârea Băncii Naționale a Moldovei nr.375 din 15.12.2005 „Cu privire la aprobarea Regulamentului privind suspendarea operațiunilor, sechestrarea și perceperea în mod incontestabil a mijloacelor bănești din conturile bancare”.

constatate și în certificatele eliberate agenților economici S.C. „Gorcomdorn” S.R.L., S.A. „Lusmecon”, la care suma indicată în certificatele eliberate a fost diminuată față de cea real înregistrată după contribuabil cu 357,5 mii lei și, respectiv, cu 49,3 mii lei.

După cum explică responsabilii din cadrul SFS, diferența dintre suma restanței reflectate în certificat și contul personalizat al contribuabilului este condiționată de plasarea întârziată a dărilor de seamă prezentate de contribuabil, deși, reieșind din analiza efectuată de audit, unii contribuabili înregistrau datorii atât la începutul, cât și la sfârșitul lunii în perioada de gestiune a obligației fiscale.

S-au constatat cazuri de anulare neîntemeiată a dispoziției privind suspendarea operațiunilor la conturile bancare ale contribuabililor restanțieri, fapt ce contravine art.229 alin.(8) Titlul V din Codul fiscal. Astfel, S.A. „Avicola Roso”, înregistrând la 29.12.2009 o restanță de 885,8 mii lei, i-au fost suspendate operațiunile la conturile bancare. Aceasta nefiind stinsă, la 03.02.2010 de către conducerea DMC a fost anulată suspendarea (ca urmare a încheierii contractului de eșalonare acțiunea căruia a durat 2 luni), atunci când, conform contului personal, restanța constituia 822,8 mii lei. La 06.07.2010 a fost emisă o altă dispoziție de suspendare a operațiunilor la conturile bancare, care ulterior, la 04.01.2011, a fost iarăși anulată, atunci când contribuabilul respectiv înregistra o restanță în sumă de 1326,3 mii lei, sau cu 503,5 mii lei mai mult față de ultima suspendare.

Analogic, de către IFS Drochia a fost anulată dispoziția privind suspendarea operațiunilor la conturile bancare ale S.C. „Primsolagro” S.R.L. (c/f 1006607007382), care la 06.10.2010 înregistra o restanță de 3,7 mii lei.

Deși, prin decizia comună a IFPS, Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, Casei Naționale de Asigurări Sociale, Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, s-a prevăzut retragerea temporară (în legătură cu lucrările de primăvară) a dispozițiilor privind suspendarea operațiunilor la conturile bancare și aplicarea altor măsuri și modalități de încasare a obligației fiscale, unele inspectorate au recurs doar la suspendarea operațiunilor la conturile bancare, permițând unor contribuabili să majoreze restanța. Astfel, IFS Glodeni în 11 cazuri a anulat neîntemeiat dispozițiile de suspendare a operațiunilor la conturile bancare ale agenților economici restanțieri, fără ca să aplice o altă măsură de executare silită sau să lichideze încălcarea pentru care a fost aplicată suspendarea, suma restanțelor totale la momentul anulării fiind de 4520,1 mii lei.

În unele IFST restanțierii au fost facilitați prin înlocuirea suspendării operațiunilor la conturile bancare, cu încheierea contractelor de eșalonare, care de facto nu erau respectate. Astfel, IFS Orhei a suspendat operațiunile la conturile bancare ale „Vlaconic” S.R.L. (c/f 1002606001891) la data de 25.01.2010, care avea o restanță, la 01.01.2010, în sumă de 89,9 mii lei și sancțiuni în sumă de 3,9 mii lei. Ulterior, la 18.05.2010, a anulat dispozițiile de suspendare, încheind cu aceasta contractul de eșalonare. Contribuabilul respectiv n-a respectat nici condițiile contractului. Ca rezultat, suma restanței, la 31.12.2010, a crescut, înregistrându-se la plățile de bază – 116,0 mii lei și la sancțiuni – 15,1 mii lei.

3.4.1.2. Ridicarea mijloacelor bănești din casierile contribuabilului

În anul 2010, SFS a ridicat de la contribuabili mijloace bănești în numerar în sumă totală de 43,7 mil. lei, sau cu 10,1 mil. lei mai mult față de anul 2009. Cele mai mari încasări din casierii au fost efectuate de către IFS pe mun. Chișinău și IFS Anenii Noi în sumă de 8,0 mil. lei și, respectiv, 4,0 mil. lei.

IFS Căușeni a ridicat mijloace bănești în numerar în sumă de numai 10,5 mii lei, înregistrându-se o restanță față de BPN în sumă de 23,6 mil. lei; IFS Leova, IFS Basarabeasca, IFS Cimișlia, IFS Glodeni au ridicat mijloace bănești în sumă de,

respectiv, 23,0 mii lei, 53,5 mii lei, 60,5 mii lei și 94,1 mii lei față de restanțele formate la acești contribuabili, care au constituit, respectiv, 9,4 mil. lei, 4,0 mil. lei, 11,4 mil. lei și 15,1 mil. lei.

Examinările efectuate de audit, precum și rezultatele auditului intern al SFS n-au stabilit cazuri de încălcare a modului de încasare a mijloacelor din casierile contribuabililor.

3.4.1.3. Sechestrarea bunurilor

Pe parcursul anului 2010, SFS, utilizând art.200 din Codul fiscal, a aplicat sechestrul asupra bunurilor contribuabililor ca măsură de asigurare a stingerii obligației fiscale. Conform datelor IFPS, în perioada respectivă au fost comercializate bunuri în sumă totală de 192,0 mil. lei, iar soldul bunurilor sechestrate în anii anteriori a constituit suma de 155,5 mil. lei.

După cum a constatat auditul, prin Ordinul IFPS nr.220 din 07.05.2010, a fost creată comisia (în număr de 3 persoane, angajați ai IFPS) de repartizare experților a materialelor pe bunurile sechestrate, pentru efectuarea evaluării și comercializării lor ulterioare. Tot prin acest ordin, a fost aprobat Regulamentul de organizare și funcționare a comisiei respective (în continuare – Regulament). Conform Regulamentului, bunurile sechestrate au fost repartizate la 3 firme evaluatoare. Repartizarea s-a efectuat prin tragerea la sorti.

O parte din bunuri au fost comercializate prin intermediul Bursei Universale de Mărfuri (în continuare – BUM) și Agenției Proprietății Publice.

Pe toată perioada auditată au fost restituite bunuri din cele sechestrate în sumă de 130,1 mil. lei. Drept motiv pentru restituirea bunurilor a servit achitarea restanțelor de contribuabili, suma restituirilor constituind 39,1 mil. lei. Printre alte motive care au servit ca bază pentru restituire au fost schimbarea modului de executare silită, astfel fiind înlocuit sechestrul, cu încheierea contractelor de eșalonare a datoriilor, suma constituind 15,0 mil. lei. O parte din contribuabili, nerespectând prevederile Codului fiscal, au înstrăinat samavolnic bunurile sechestrate în sumă de 2,5 mil. lei.

Bunurile sechestrate se comercializează destul de anevoios, iar altele practic nu pot fi realizate, fiind expuse la licitație de 3 și mai multe ori. Astfel, din pricina licitațiilor nule, au fost restituite contribuabililor bunurile sechestrate în sumă totală de 21,4 mil. lei. Din suma totală de 7839,5 mii lei a bunurilor sechestrate, 5127,8 mii lei, sau 65,4% au fost comercializate de SFS. Bunuri sechestrate în sumă de 2672,7 mii lei, sau 34,1% au fost comercializate prin intermediul BUM. Pe parcursul anului 2010, de către Agenția Proprietății Publice au fost comercializate bunuri sechestrate în sumă de numai 20,2 mii lei.

Una din cauzele comercializării dificile a fost sechestrarea unor bunuri care nu prezintă interes pentru societate și care din start nu vor putea fi comercializate. Astfel, în cea mai mare parte sînt sechestrate terenuri agricole în parcele mici, situate în diferite sectoare ale localității respective.

Unele inspectorate n-au fost cointeresate în comercializarea bunurilor, nefiind desfășurate licitațiile preconizate. Pe parcursul anului, de către IFS pe mun. Chișinău n-a fost desfășurată nici o licitație, acesta dispunând de bunuri sechestrate în sumă de 31,5 mil. lei. Nici o licitație din cele 9 preconizate n-au fost desfășurate la IFS Anenii Noi, acesta dispunând de astfel de bunuri în sumă de 9,7 mil. lei. Din totalul de 35 de IFST, la 20 nu s-au desfășurat licitații. Direcția marilor contribuabili, care dispune de bunuri sechestrate în sumă de 46,5 mil. lei, a desfășurat o singură licitație din cele 4 preconizate, fiind comercializate bunuri în sumă de 13,2 mil. lei.

Sechestrarea a fost efectuată cu nerespectarea art.200 alin.(7) din Codul fiscal, în unele cazuri fiind stabilit un preț mai mare decît suma restanței, în alte cazuri – mai mică față de rezultatele expertizei. Astfel, IFS Glodeni a stabilit valoarea bunurilor sechestrate de la S.A. „Fabrica de conserve” Glodeni de 5 ori mai mare decît suma restanței (407,1 mii

lei), care a fost anulată abia după contestația contribuabilului. Tot la acest inspectorat, sechestrul în sumă de 2253,7 mii lei a fost retras din cauza sechestrării neregulamentare.

IFS Orhei a sechestrat automobilul „IVECO-3410” de la S.R.L. „Kloscom”, care la 22.02.2010 avea o datorie de 7,7 mii lei. Bunul respectiv a fost evaluat la un preț de 7,5 mii lei și transmis la păstrare unei persoanei fizice, în lipsa contractului, prin ce nu au fost respectate prevederile art.200 alin.(12) din Codul fiscal. Expertiza efectuată la 31.05.2010 de către Agenția de expertiză și evaluare „Proexpert Sud” a evaluat starea tehnică a automobilului la un preț mediu de piață de 28,0 mii lei.

Tot IFS Orhei a sechestrat de la S.R.L. „Olliv” (c/f 1003606002149) și de la S.R.L. „Algadan-Com” (c/f 1003606000086) bunuri în sumă mai mică decât cea necesară pentru stingerea obligației fiscale, deși dispuneau și de alte bunuri pasibile sechestrării, acestea continuând să majoreze restanța cu 191,8 mii lei și, respectiv, cu 626,8 mii lei față de cea stabilită la data aplicării sechestrului.

Unele inspectorate n-au utilizat integral drepturile prevăzute de art. 196 alin.(5) din Codul fiscal, nefiind aplicate mai multe modalități de executare silită.

Astfel, IFS Glodeni a aplicat față de S.R.L. „Cosfem-Agro” (c/f 1005602007988), ca măsură de executare silită, doar încasarea mijloacelor bănești de pe conturile bancare, deși aceasta, la data de 01.01.2010, avea restanțe față de BPN în sumă totală de 693,3 mii lei, pe care le-a majorat la sfârșit de an pînă la 764,2 mii lei. Însă, IFS Șoldănești n-a aplicat față de F.C.P. „Dacia-Agrochim” S.R.L. (c/f 1003600027915), ca măsură de asigurare a stingerii obligației fiscale, suspendarea conturilor bancare, limitîndu-se doar la sechestrarea bunurilor, fiind sechestrate bunuri în valoare de 296,0 mii lei, sau în valoare mai mică decât cea necesară pentru stingerea obligației fiscale, estimată la 665,3 mii lei.

O problemă în executarea art. 196 alin.(3) constă în faptul că nu sînt prevăzute termenele de remitere a dosarului și hotărîrii de executare silită a obligației fiscale a contribuabililor care au trecut complet sau parțial la evidență în alt organ fiscal, ceea ce permite unora tergiversarea acțiunilor de remitere. Astfel, IFS Șoldănești a informat abia la data de 14.09.2010 despre aplicarea măsurilor de executare silită contribuabilului Î.M. „T.Schmidt Landbau” S.R.L., înregistrat la IFS Anenii-Noi, a, restanța căreia față de bugetul public național, la 01.01.2010, constituia suma de 236,0 mii lei, majorîndu-se la sfârșit de an cu 446,9 mii lei.

Auditul a constatat cazuri de tergiversare a termenelor de evaluare și comercializare a bunurilor sechestrate. Astfel, în contul stingerii datoriei de 2,8 mil. lei, DMC, la 21.09.2010, a aplicat față de „Basconslux” S.R.L. sechestrul asupra a 2 apartamente, care au fost transmise Comisiei republicane de evaluare la 08.11.2010. Pînă la finalizarea auditului, bunurile sechestrate n-au fost evaluate și n-au fost expuse spre comercializare, permițîndu-i contribuabilului menționat să majoreze restanța, la 01.01.2011, pînă la 6,3 mil. lei.

Auditul constată că, pe parcursul anului 2010, de către SFS n-a fost declanșată executarea silită a obligației fiscale față de firmele declarate firme-fantomă, care dispuneau de bunuri asupra cărora putea fi aplicată executarea silită a obligației fiscale.

Astfel, materialele privind controalele estimative efectuate la firmele-fantomă nu conțin date despre verificări (interpelări în organele de resort: OCT, MTIC, AGEPI, Camera Înregistrării de Stat, Î.S. „Intehagro”, Comisia Națională a Pieței Financiare și registratorii independenți) asupra bunurilor ce aparțin firmelor respective.

Examinările efectuate de audit au constatat în unele cazuri existența bunurilor înregistrate după firmele declarate firme-fantomă în anul 2010, care nu au fost verificate și sechestrate de către SFS. De exemplu, S.A. „Valex”, inclusă în lista firmelor-fantomă la 21.04.10, conform

informației selectate la 19.08.2011 din Registrul de Stat al Transportului, dispunea de 3 mijloace de transport: Ford Tranzit, Daewoo Matiz, Daewoo Damas. Similar, S.R.L. „Erisand”, inclusă în lista firmelor-fantomă la 08.12.2010, potrivit informației selectate la 24.08.2011 din Registrul de Stat al Transportului, dispunea de un mijloc de transport marca Peugeot J5.

Neexecutarea silită în asemenea cazuri ține de mai multe circumstanțe, printre care:

- SFS nu adoptă decizii privind cazul de determinare a obligației fiscale prin metode și surse indirecte, prevăzute de art.225 din Codul fiscal, deși în temeiul prevederilor art.133 alin.(1) lit.h¹) din Codul fiscal, IFPS dispune de asemenea atribuție.

- Obligațiile fiscale ale firmelor-fantomă, estimate prin metode și surse indirecte, nu sînt incluse în sistemul de evidență al SFS și nici într-o evidență separată, constituind pentru anii: 2008 – 1,59 mlrd. lei; 2009 – 3,31 mlrd. lei; 2010 – 0,8 mlrd. lei.

- Nu s-au emis hotărîri cu privire la executarea silită a obligației fiscale, pentru a stinge integral obligația fiscală determinată prin metode și surse indirecte față de contribuabilii declarați firme-fantomă de organul fiscal.

3.4.2. Eșalonarea sau amînarea achitării restanțelor

În conformitate cu art.180 din Codul fiscal, organele SFS au încheiat cu contribuabilii-restanțierii la bugetul de stat și bugetele UTA contracte de amînare și eșalonare a obligațiilor fiscale. Această procedură de modificare a termenului de stingere a obligației fiscale, potrivit art.6 alin.(9) lit.g) din Codul fiscal, este determinată și ca facilitate (înselire) fiscală.

Pe parcursul anului 2010, pentru perioada anilor 2010-2011, de către organele fiscale teritoriale și contribuabilii au fost încheiate 485 de contracte de eșalonare a termenului de stingere a obligațiilor fiscale în sumă totală de 126,3 mil. lei. În anul 2010 au fost eșalonate restanțe în sumă de 75,4 mil. lei, din care au fost achitate 47,3 mil. lei, sau 62,7%. Pentru anul 2011, suma eșalonării constituie 50,9 mil. lei. Cu contribuabilii care nu și-au îndeplinit condițiile contractuale au fost reziliate 208 contracte. Cele mai mari eșalonări ale restanțelor s-au constatat la IFS pe mun. Chișinău – 33140,1 mii lei, IFS Taraclia – 22988,82 mii lei, IFS Cahul – 10961,5 mii lei, la care restanța a fost în creștere, respectiv, cu 23,7%, 36,9% și 11,3%. Contribuabilii administrați de IFST menționate au restituit din sumele eșalonate 20268,6 mii lei, 889,9 mii lei, 735,6 mii lei.

După cum a constatat auditul, nefiind îndeplinite condițiile contractelor încheiate, acestea n-au fost reziliate de către serviciile fiscale. De exemplu, S.A. „Cariera de granit și pietriș din Soroca” (c/f 1003607003198), pe parcursul valabilității contractului de eșalonare, nu a îndeplinit pct.2.2 lit.a), care prevede expres achitarea plăților curente în termenele stabilite. Contribuabilul respectiv, la 30.04.2010, urma să achite impozitul pe venitul din salariu în sumă de 30 mii lei, impozitul pe venitul din activitatea de întreprinzător reținut la sursa de plată – 12,7 mii lei, primele de asigurare obligatorie de asistență medicală (art.113/01) – 30,0 mii lei, impozitul pe bunurile imobiliare – 1,5 mii lei ș.a. Conform fișei contului personal, la data menționată, agentul economic a prezentat numai calculul, nefiind îndeplinite condițiile contractuale. Totodată, contractele n-au fost reziliate de către IFST. Și în alte cazuri n-au fost reziliate de către DMC contractele încheiate cu S.A. „Avicola Roso”, S.A. „Carahasani-Vin” și altele. Ulterior, cu unii din acești contribuabili au fost reziliate contractele peste o perioadă îndelungată după momentul neexecutării.

La capitolul măsuri întreprinse pentru majorarea veniturilor prin acțiuni de lichidare a restanțelor constatăm că nu toate recomandările înaintate de auditul precedent au fost executate. Astfel, n-a fost elaborat și implementat programul

electronic de ținere a evidenței acțiunilor de executare silită.

Concluzie: Măsurile întreprinse de conducerea SFS nu reflectă o ameliorare completă la capitolul micșorarea restanțelor, acestea înregistrând pe parcursul anului o creștere. În multe cazuri măsurile de executare silită au ameliorat puțin situația privind stingerea datoriilor și majorarea veniturilor la BPN. Atât suspendarea operațiunilor la conturile bancare ale contribuabililor, cât și sechestrarea bunurilor s-au efectuat cu unele neregularități, soldându-se cu o ineficiență. Pe parcursul anului n-au fost aplicate măsuri de executare silită față de firmele declarate firme-fantomă. Cele menționate sunt o consecință a controlului intern neadecvat stabilit la unele subdiviziuni ale SFS, neaprobării unui plan sau grafic de colectare a restanțelor, neclarității unor norme în actele normative, sperării unor contribuabili la o repetare a amnistiei fiscale, precum și a neexecutării unor recomandări ale auditului efectuat anterior.

Recomandări IFPS:

21. Să elaboreze un program de măsuri menite să rezolve problemele identificate, prin asigurarea unui mediu de control adecvat asupra activităților organelor SFS, care ar duce la neadmiterea majorării restanțelor, asigurând stingerea atât benevolă, cât și prin executare silită a obligației fiscale.

22. Să elaboreze și să aprobe un plan de colectare a restanțelor la BPN de către subdiviziuni.

23. Să determine reguli de eficientizare a modului de încasare a mijloacelor de pe toate conturile bancare ale contribuabililor restanțieri fără tergiversarea termenelor de adoptare și aplicare a deciziilor în acest sens.

24. Să elaboreze și să aprobe un mecanism de apreciere reală a obligației fiscale la data eliberării contribuabililor a certificatelor privind lipsa sau existența datoriilor.

25. Să aplice sechestrul asupra tuturor bunurilor existente în mărimea restanței și care pe parcurs vor putea fi comercializate la licitațiile preconizate.

26. Să prevadă unele excepții la încheierea contractelor de eșalonare a datoriilor, ținând cont că această măsură este aplicată sau înlocuită unor contribuabili cu restanțe pe care nu le vor putea achita prin metoda respectivă.

27. Să întreprindă măsuri suficiente privind aplicarea măsurilor de executare silită asupra bunurilor firmelor declarate firme-fantomă.

3.5. Măsurile întreprinse de SFS asupra riscului de evaziuni fiscale prin tranzacțiile efectuate cu firmele înregistrate în zona off-shore

După cum a constatat auditul, un risc potențial în acumularea veniturilor la BPN și scoaterea mijloacelor valutare din circuitul Republicii Moldova poate persista la efectuarea de către unii contribuabili a tranzacțiilor cu firmele înregistrate în zonele off-shore. Întru realizarea pct.2.7.4. „Adminstrarea impozitelor pe venituri obținute prin utilizarea jurisdicțiilor off-shore” din Planul de acțiuni pentru realizarea primei etape a Strategiei de dezvoltare economică a statelor CSI pentru perioada de până în anul 2020, în baza Indicației IFPS nr.65 din 06.08.2010, Direcția generală control fiscal a IFS pe mun. Chișinău și Direcțiile de control fiscal ale IFST urmau în anul 2010 să prezinte lunar Direcției antifraudă fiscală din cadrul IFPS informația cu privire la tranzacțiile înregistrate cu întreprinderile din zonele off-shore.

Deși informația respectivă a fost prezentată pentru tranzacțiile efectuate în perioada 2006-2010, acestea n-au fost supuse unor verificări complexe atât de către Direcția antifraudă fiscală, cât și de către Direcțiile de control fiscal. Conform informației prezentate, în perioada anului 2010, 16 agenți economici rezidenți ai Republicii Moldova au înregistrat tranzacții în sumă de 71383,7 mii dol.SUA, 22512,5 mii euro, 5694,2 mii lei și 4000,0 mii ruble rusești cu întreprinderi din zonele off-shore, în baza contractelor încheiate în perioada anilor 2006-2010.

Analiza efectuată de audit asupra informației prezentate a identificat riscuri sporite la tranzacțiile înregistrate cu întreprinderile din zonele off-shore, care au ca obiect cesiunea creanței.

Din eșantionul stabilit echipa de audit a considerat prioritar să verifice tranzacțiile înregistrate de S.R.L. „Petalber” (cedent) (c/f 1003600086936) cu „Torwell Services Corp” (Panama) (cesionar) și debitorii „Nova Bimpeks Tar. Urun. Ith. Ihr. Ulus.Tic.” Ltd. Sti. (Turcia), „Milton Benefits” LLP (United Kingdom), „Odenville Group Limited” (British Virgin Islands), „Rockford Industry” LTD (British Virgin Islands), „Ronel Trade” LLC (USA), „Edilmachine” SPA (Italia) și S.R.L. „Chemal”, Republica Moldova, în baza contractelor aferente perioadelor anilor 2009-2010, care au ca obiect cesiunea creanței.

Examinând rezultatele controlului fiscal efectuat la S.R.L. „Petalber”, auditul a constatat că acestea nu conțin date privind veridicitatea contractelor încheiate și corectitudinea tranzacțiilor efectuate între S.R.L. „Petalber” și debitorii, ce ar confirma formarea datoriilor, extensiunea obligațiilor contractuale, termenele de scadență a acestora, precum și date despre plățile efectuate ce ar confirma stingerea obligațiilor contractuale în baza contractelor de cesiune de către debitorii în favoarea Torwell Services Corp (Panama) (cesionar). În materialele de control nu sînt anexate nici copiile documentelor respective.

Din documentele prezentate (prin intermediul organului fiscal) la cererea echipei de audit s-a constatat că valoarea totală a creanțelor cesionate de S.R.L. „Petalber” (Republica Moldova) către „Torwell Services Corp” (Panama) în vederea încasării integrale a sumelor datorate de debitorii constituie 1103,3 mii dol.SUA.

Totodată, echipa de audit a suspus unei analize separate alte 4 contracte care, de asemenea, au ca obiect cesiunea creanțelor, în care S.R.L. „Petalber” (Republica Moldova), spre deosebire de situația expusă, apare în calitate de debitor, avînd obligația de a stinge integral datoriile față de cesionar, conform contractelor de cesiune încheiate. Echipa de audit constată în situația menționată că valoarea totală a creanțelor cesionate către „Torwell Services Corp” (Panama) în vederea încasării integrale a sumelor datorate de S.R.L. „Petalber” (Republica Moldova) constituie 674,4 mii dol.SUA, sau cu 428,9 mii dol.SUA mai puțin decît valoarea totală a creanțelor cesionate de S.R.L. „Petalber” (Republica Moldova) către „Torwell Services Corp” (Panama) întru încasarea integrală a sumelor datorate de către debitorii.

O situație distinctă este prezentată în alte 2 contracte, potrivit cărora S.R.L. „Petalber” (Republica Moldova), avînd calitatea de creditor, cedează creanța sa către S.R.L. „Speranța PF-Com”, rezident al Republicii Moldova (cesionar), în vederea încasării integrale de către ultima a datoriei în sumă de 198,0 mii dol.SUA și, respectiv, 196,0 mii dol.SUA de la „Torwell Services Corp” (Panama) care, potrivit contractului respectiv, posedă calitatea de debitor, contractele fiind valabile pînă la data executării integrale a cerințelor contractuale.

Urmare analizei efectuate asupra materialelor de control, s-a constatat că controlul fiscal efectuat pe perioada anului 2010 s-a axat integral pe datoriile și creanțele înregistrate în evidența contabilă a S.R.L. „Petalber” la data de 01.01.2010, fără a verifica proveniența lor.

Auditul, examinînd suplimentar tranzacțiile de import-export din baza de date a Serviciului Vamal, contractele de vînzare-cumpărare a mărfurilor și serviciilor, dispozițiile de plată și notele contabile pe conturile respective, a constatat că S.R.L. „Petalber”, în perioada anilor 2005-2010, a efectuat la 01.10.2007 un import (articole din sîrmă de oțel) în valoare de 20,2 mii lei și la 30.01.2009 a importat un autocamion

uzat „MAN TGA10” (anul fabricării 2006), în valoare de 377,1 mii lei, neavând înregistrat nici un export. Totodată, conform dispozițiilor de plată prezentate auditului, S.R.L. „Petalber” a transferat mijloace financiare firmei „Torwell Services Corp” (Panama) în sumă de 482,6 mii dol.SUA.

Reiesind din cele constatate, auditul menționează că, deși DGCF a IFS pe mun.Chîșinău a identificat în cadrul controlului fiscal la S.R.L. „Petalber” tranzacțiile înregistrate cu „Torwell Services Corp” (Panama), care au ca obiect cesiunea creanței, aceste relații nu au fost examinate și supuse verificării prin prisma prevederilor Legii nr.845-XII din 03.01.1992¹¹, sub aspectul relațiilor de intermediere, precum și ale Legii nr.1466-XIII din 29.01.1998¹², sub aspectul efectuării repatrierii în termen. E de menționat faptul că în alte cazuri asemănătoare, pe parcursul perioadelor precedente și în anul 2010, contribuabilii au fost sancționați.

Concluzie: În procesul controlului fiscal Direcția generală control fiscal a IFS pe mun.Chîșinău s-a bazat în totalitate pe înscrisurile contabile, fără o verificare amplă a provenienței acestora, veridicității documentelor și corectitudinii tranzacțiilor efectuate. Situația expusă denotă o conduită neconformă a SFS față de prerogativele conferite de lege, în vederea aplicării metodelor și operațiunilor concrete, utilizate la organizarea și exercitarea controlului fiscal, întru verificarea circumstanțelor relatate de echipa de audit, în scopul verificării modului în care contribuabilul respectă legislația în vigoare. Totodată, una din cauzele neefectuării verificărilor detaliate se datorează lipsei unui act normativ care ar reglementa relațiile economice cu rezidenții zonelor off-shore.

Recomandări IFPS:

28. De comun acord cu Banca Națională a Moldovei, să inițieze verificări tematice complexe și detaliate asupra corectitudinii tranzacțiilor economice efectuate cu firmele înregistrate în zonele off-shore.

29. Să examineze informația obținută de la Direcțiile teritoriale control fiscal privind tranzacțiile efectuate cu firmele înregistrate în zonele off-shore prin prisma prevederilor Legii nr.845-XII din 03.01.1992, sub aspectul relațiilor de intermediere, precum și ale Legii nr.1466-XIII din 29.01.1998, sub aspectul efectuării repatrierii în termen.

30. Să analizeze situația expusă referitor la S.R.L. „Petalber”, ca întreprinderea măsurilor corespunzătoare.

Recomandări Ministerului Finanțelor:

31. Să înainteze Guvernului propuneri pentru o inițiativă legislativă întru adoptarea unui act normativ privind zonele off-shore.

3.6. Monitorizarea de către SFS a tranzacțiilor comerciale de import și a lanțului valoric în comerțul interior

Prin Hotărârea Guvernului nr.128 din 22.02.2010¹³, au fost aprobate mecanismul de monitorizare a tranzacțiilor comerciale de import și a lanțului valoric în comerțul interior, lista mărfurilor importate supuse monitorizării, precum și componența nominală a Comisiei de monitorizare a tranzacțiilor comerciale de import și a lanțului valoric în comerțul interior.

Verificarea efectuată de echipa de audit asupra modului de executare de către IFPS a principiilor de funcționare, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr.128 din 22.02.2010, a constatat că, deși prin ordinul IFPS și CCCEC au fost create grupuri comune de lucru conform pct.8 al Anexei nr.1 la Hotărârea Guvernului nr.128 din 22.02.2010, nu s-a efectuat o monitorizare comună a tranzacțiilor comerciale de import a mărfurilor descrise de audit (citrice, castraveți, tomate, flori).

Astfel, după cum a fost informat Guvernul de către Ministerul Finanțelor, în anul 2010, SFS a verificat 78 de agenți economici, care au desfășurat activitate de comerț cu legume, carne și produse aferente, pește și produse

aferente, conserve etc., precum și 12 persoane fizice. În rezultatul controalelor, s-au stabilit deținători de patente de întreprinzător, prin care se efectuează comercializarea mărfurilor la prețuri majorate, în documentele de evidență contabilă fiind reflectat un preț nesemnificativ, înaintându-se unele propuneri de modificare a legislației.

Auditul a supus analizei operațiunile de import ale unor agenți economici – rezidenți ai Republicii Moldova, modul de onorare de către ei a obligațiilor fiscale, precum și măsurile întreprinse de SFS asupra unor încălcări depistate la aceștia. Eșantionul analizat pentru perioada anului 2010 a cuprins 3 denumiri de produse, prevăzute în lista mărfurilor supuse monitorizării, precum și una din rețeaua de flori, după cum e redat în Tabelul nr.7 din Anexă.

După cum reiese din tabel, suma valorii totale a mărfurilor importate în anul 2010 de către agenții economici-importatori, menționați în tabel, constituie 8833,5 mii lei, inclusiv TVA la import – 1477,1 mii lei, taxa vamală – 801,3 mii lei, pe cind suma totală a livrărilor în aceeași perioadă, efectuate pe teritoriul Republicii Moldova de agenții economici respectivi, constituie doar 579,3 mii lei, inclusiv TVA – 96,6 mii lei. Astfel, suma totală a devierilor, determinată ca diferență dintre valoarea totală a mărfurilor importate și suma totală a livrărilor impozabile, în aceeași perioadă de gestiune, în situația respectivă constituie 8254,2 mii lei, fapt ce presupune livrări către neplătitorii de TVA și deținătorii de patentă sau către alte persoane fizice.

Examinările detaliate ale dosarelor unor contribuabili din cei menționați au constatat următoarele.

Astfel, „Supersnack” S.R.L. a importat în anul 2010 citrice în sumă de 1362,0 mii lei, nefiind înregistrate în sistemul informațional livrări pe facturi fiscale, fapt ce demonstrează livrări către persoane neplătitori TVA. La agentul economic menționat, în scopul asigurării aplicării Mecanismului de monitorizare a tranzacțiilor comerciale de import și a lanțului valoric în comerțul interior, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.128 din 22.02.2010, de către SFS a fost efectuat la 11.02.2011 un control fiscal pentru perioada de activitate 01.11.2010-31.12.2010. Controlul respectiv a constatat că livrările s-au efectuat în adresa unei persoane fizice, în sumă de 237,8 mii lei. Controlul tematic din 23.02.2011, efectuat tot la agentul economic respectiv, pentru perioada 01.04.2010-31.01.2011, în scopul aprecierii plafonului de înregistrare ca plătitor TVA, a constatat că, în perioada 01.12.2010-31.12.2010, persoanei fizice i s-au livrat, în baza facturilor de expediție, citrice în sumă totală de 3716,6 mii lei. Explicațiile depuse de către persoana fizică la 28.02.2011 confirmă că citricele procurate au fost realizate pe piața republicii, iar în schimb aceasta va livra „Supersnack” S.R.L. nuci și va declara veniturile obținute de la această tranzacție la DAF Ciocana. Verificând sistemul de evidență al SFS, echipa de audit a constatat că persoana fizică nu a declarat pentru anul 2010 venitul obținut în urma tranzacției efectuate. Totodată, SFS a efectuat, la 01.03.2011, un control fiscal, prin metoda verificării tematice, la „Supersnack” S.R.L., pentru perioada 01.12.2010-31.12.2010, în care nu se reflectă faptul dacă a avut loc stingerea obligației contractuale de către persoană respectivă și dacă aceasta a desfășurat activitate de întreprinzător, cu înregistrarea corespunzătoare la organul abilitat. Ca rezultat, persoana fizică n-a fost sancționată. N-au fost aplicate sancțiuni nici față de S.R.L. „Supersnack”, datorită faptului că legislația nu prevede o astfel de normă.

Analogic, auditul a constatat aceleași încălcări comise de către „Maris-TMS” S.R.L., care a livrat la 3 persoane fizice citrice în valoare totală de 556,8 mii lei, fără ca acestea să-și declare veniturile.

¹¹ Legea nr.845-XII din 03.01.1992 „Cu privire la antreprenoriat și întreprinderi” (cu modificările și completările ulterioare).

¹² Legea nr.1466-XIII din 29.01.1998 „Cu privire la reglementarea repatrierii de mijloace bănești, mărfuri și servicii provenite din tranzacțiile economice externe” (cu modificările și completările ulterioare; în continuare – Legea nr.1466-XIII din 29.01.1998).

¹³ Hotărârea Guvernului nr.128 din 22.02.2010 „Cu privire la monitorizarea tranzacțiilor comerciale de import și a lanțului valoric în comerțul interior”.

O situație mai specifică a constatat auditul la „TTL Construct” S.R.L. Astfel, la contribuabilul respectiv s-a constatat o diferență de 597,3 mii lei între suma citricelor importate și livrările înregistrate în baza de date a SFS, fapt ce demonstrează că și acest agent economic a efectuat livrări pe facturi de expediție sau marfa se află în stoc. Totodată, conform Actului de control fiscal din 16.05.2011, la acest contribuabil, la 05.05.2011, a fost efectuată inventarierea mărfii la depozitul din str.Feredeului nr.4/2, prin care s-au constatat lipsuri de mărfuri în sumă de 1258,2 mii lei, inclusiv TVA – 209,7 mii lei, fără a confirma documentar că acestea au fost sustrate sau au constituit pierderi supranormative.

În acest sens, organul fiscal nu a descris clar și exact încălcarea depistată (diminuarea TVA în sumă de 209,7 mii lei), inclusiv apariția în dinamică a lipsurilor, după cum prevede art.216 alin.(6) din Codul fiscal, plagiind doar prevederile art.102 alin.(4) din Codul fiscal, care stipulează că valorile materiale procurate care în procesul activității de întreprinzător au fost sustrate sau au constituit pierderi normative conform legislației nu se trec în cont și se raportează la cheltuielile perioadei.

În plus, organul fiscal, dispunând de prerogativa legală de a determina obligația fiscală a contribuabilului aferentă diminuării impozitelor și taxelor, de a calcula majorarea de întârziere și a aplica amendă în situația descrisă, nu a procedat conform legii, propunând, prin decizia adoptată, calcularea de sine stătător a TVA pentru perioada respectivă în sumă de 209,7 mii lei.

„Liatrans-Tur” S.R.L. a fost supusă de către Direcția generală control fiscal din cadrul IFS pe mun. Chișinău controlului fiscal la 09.08.2010, prin metoda verificării totale, pentru perioada 01.01.2007-30.06.2010.

Conform actului de control, au fost supuse controlului 16 pavilioane de comercializare a florilor (nr.49, 50, 51, 52, 61, 62, 65, 66, 71, 72, 75, 76, 77, 78, 79, 80), situate pe str. Mitropolit G. Bănulescu-Bodoni 20/1 (Piața de flori). Potrivit aceluiași act, firma dispune de numai 2 aparate de casă și control, înregistrate la SFS: unul pentru depozitul situat în com. Stăuceni, str. A.Mateevici 60, iar altul – pentru unitatea situată pe str. Mitropolit G. Bănulescu-Bodoni 20/1 (Piața de flori). Totodată, controlul a stabilit că, cu încălcarea prevederilor art.8 alin.(2) lit.c) din Codul fiscal, întreprinderea a efectuat decontările bănești în numerar în incinta pavilioanelor respective, situate pe str. Mitropolit G. Bănulescu-Bodoni 20/1 (Piața de flori), fără a dispune de mașina de casă și control cu memorie fiscală. Conform deciziei adoptate, pentru încălcarea menționată contribuabilul respectiv a fost amendat în mărime de 5,0 mii lei, pentru un singur caz, potrivit prevederilor art.254 alin.(1) din Codul fiscal, pentru desfășurarea activității, fără a avea mașină de casă și control cu memorie fiscală.

La adoptarea deciziei respective SFS n-a ținut cont de faptul că, în conformitate cu art.8 alin.(2) lit.c) din Codul fiscal, contribuabilul este obligat să efectueze decontările bănești în numerar, cu utilizarea mașinilor de casă și control, precum și să asigure păstrarea benzilor de control emise de acestea în modul stabilit de Guvern. Această obligativitate se extinde asupra tuturor subdiviziunilor (filială, reprezentanță, oficiu, secție, magazin, depozit, unitate comercială, unitate de prestări servicii (inclusiv unitate de transport – taxi) etc.) în care contribuabilul primește plățile pentru tranzacțiile comerciale (consumatorul achită plata).

Această normă este prevăzută și de pct.4 din Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.474 din 28.04.1998¹⁴ (în continuare – Regulament), prin care se stipulează că la efectuarea decontărilor bănești în

numerar pentru tranzacțiile comerciale cu consumatorii, contribuabilii sînt obligați să utilizeze mașinile de casă și control, iar potrivit pct.4¹ al Regulamentului, mașinile de casă și control se instalează în fiecare din locurile special destinate (loc de lucru al casierului, operatorului-casier, vânzătorului, prestatorului etc.), amenajate pentru primirea și păstrarea temporară a mijloacelor bănești, conform normelor în vigoare. Astfel, în viziunea echipei de audit, încălcarea trebuia constatată pentru fiecare pavilion în parte și, respectiv, urma a fi aplicată amenda în sumă totală de 80,0 mii lei (5000*16). Mai mult decît atît, ulterior, la 26.08.2010, SFS a efectuat 2 controale la fața locului prin verificarea operativă la pavilioanele de flori nr.75 și nr.80 din str. Mitropolit G. Bănulescu-Bodoni 20/1 (Piața de flori) care aparțin „Liatrans-Tur” S.R.L. Ca rezultat, la primul pavilion s-a stabilit că întreprinderea efectuează decontări în numerar fără utilizarea mașinii de casă și control existentă – model Datecs MP-55LD, înregistrată la IFS cu nr.1302011715, nr. de sigiliu CU 212540, iar în al doilea caz s-a stabilit că întreprinderea nu dispune de mașină de casă și control cu memorie fiscală.

În decizia adoptată se constată doar încălcarea reflectată în actul de control al pavilionului nr.80, fiind aplicată amendă în mărime de 5,0 mii lei, pentru că întreprinderea nu dispune de mașină de casă și control cu memorie fiscală, conform art.254 alin.(1), și de 18,0 mii lei, potrivit prevederilor art.254 alin.(4) din Codul fiscal, pentru comiterea repetată a încălcării pe parcursul anului prin desfășurarea activității, fără a dispune de mașină de casă și control cu memorie fiscală, în total – 23,0 mii lei.

Totodată, în conformitate cu decizia adoptată pe marginea controlului, urmau a fi verificate toate cele 16 pavilioane, cu aplicarea amenzii în sumă totală de 368,0 mii lei (16*5000+16*18000). Dar și în ultimul caz, fiind verificate 2 pavilioane, amenda urma a fi aplicată pentru ambele, respectiv, la pavilionul 75 – pentru „efectuarea decontărilor în numerar fără utilizarea mașinii de casă și control existentă”, conform art.254 alin.(2) – 6,0 mii lei și pentru modul repetat – 18,0 mii lei, iar pentru pavilionul 80 – pentru că întreprinderea nu dispune de mașină de casă și control cu memorie fiscală, potrivit art.254 alin.(1) – 5,0 mii lei și pentru modul repetat – 18,0 mii lei. Astfel, suma totală a sancțiunilor pe ultimele 2 verificări trebuia să constituie 47,0 mii lei sau cu 24,0 mii lei mai mult față de suma aplicată.

Neregularitățile constatate de audit sînt confirmate și prin acțiunile întreprinse de DGCF în perioada anului 2011, conform cărora s-au efectuat verificări operative la 5 pavilioane, fiind întocmite actele respective și aplicată amenda corespunzătoare pentru fiecare pavilion în parte.

Analiza efectuată asupra tranzacțiilor Î.M. „Tropic-Mixt” S.R.L. a constatat că acesta, în perioada lunilor februarie-mai 2010, a efectuat tranzacții, după cum se prezintă în Tabelul nr.4.

Tabelul nr.4

Nr d/o	Denumirea a/e	Import						Livrări impozabile			Total devieri 8-11 (mii lei)
		Denumirea mărfii	Cantitatea (kg)(buc)	Valoarea (mii lei)	TVA (mii lei)	Taxa vamală (mii lei)	Total 5+6+7 (mii lei)	Valoarea livrării fără TVA (mii lei)	TVA (mii lei)	Total 9+10 (mii lei)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Î.M. „Tropic-Mixt” S.R.L. c/f 1008600051911	Castraveti	47730	405,3	93,5	60,8	2167,5	0,00	0,00	0,00	2167,5
		Citrice	128130	943,4	208,3	94,3					
		Tomate	25120	251,2	60,5	50,2					

Astfel, se constată că, deși valoarea totală a importului efectuat constituie 2167,5 mii lei, în sistemul informațional nu s-au înregistrat livrările mărfurilor menționate.

În rezultatul examinării materialelor incluse în dosarul contribuabilului respectiv, la DAF Buiucani s-a constatat că IFPS a efectuat controlul fiscal tematic la Î.M. „Tropic-Mixt” S.R.L.

¹⁴ Regulamentul cu privire la aplicarea mașinilor de casă și control pentru efectuarea decontărilor în numerar, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.474 din 28.04.1998.

(c/f 1008600051911) la 20.05.2010. După cum reiese din rezultatele controlului, fostul fondator și administrator a explicat despre faptul că a donat întreprinderea sa altor persoane fizice care nu se mai află pe adresa inițial înregistrată (la domiciliul său). La indicația IFPS, DAF Buiucani a determinat obligația fiscală a contribuabilului prin metode și surse indirecte în sumă de 444,3 mii lei. Materialele expuse în nota de serviciu din 26.07.2010 au fost transmise IFPS la 28.07.2010.

Urmare celor expuse, direcțiile responsabile din cadrul SFS, reieșind din explicațiile fondatorului, nu au analizat din punct de vedere al legislației în vigoare și al documentelor de constituire prerogativa unuia dintre fondatori de a dona întreprinderea, existența unui contract de donație în acest sens, data concretă a transmiterii gratuite, identificarea persoanelor care au preluat donația, responsabili la momentul de activitatea întreprinderii, operarea modificărilor la Camera Înregistrării de Stat.

Asemenea eschivări de la plata obligației fiscale au fost constatate și la ceilalți agenți economici expuși în tabel.

Concluzie: Din cele relatate la capitolul respectiv, concluzionăm că monitorizarea tranzacțiilor comerciale de import și a lanțului valoric în comerțul interior nu s-a efectuat la cel mai înalt nivel. Astfel, numai în cazurile menționate suma riscului asupra eschivării de la achitarea obligațiilor fiscale constituie circa 1067,0 mii lei.

Administrarea incorectă de către unele subdiviziuni ale SFS a încălcărilor și aplicarea necorespunzătoare a sancțiunilor fiscale aferente lipsei/neutilizării mașinii de casă și control este generată, în mare măsură, de interpretarea diferită a actelor normative aplicabile, aprecieri neuniforme asupra modului, metodelor, operațiunilor de organizare și desfășurare a controlului, precum și de valorificare a rezultatelor lui. La inițierea controlului fiscal nu s-a determinat modul în care se va efectua controlul la subdiviziunile contribuabilului. Perceperea și tălmăcirea neunivocă de SFS a sensului și specificului noțiunii de *subdiviziune*, prevăzută de legislația fiscală, în raport cu circumstanțele concrete ale cauzei, atât în ceea ce privește modul de amplasare și aria de suprafață integrală, cât și modul de declarare și înregistrare a acesteia la organul fiscal, au generat diverse interpretări la aplicarea sancțiunilor fiscale în cuantum diferit.

Nu a fost aplicată modalitatea adecvată de sancționare a contribuabilului când prin controlul fiscal total se stabilesc încălcări privind decontări, fără utilizarea mașinilor de casă și control la mai multe subdiviziuni care aparțin unuia și aceluiași contribuabil.

SFS, dispunând de informația aferentă importului efectuat de agenți economici, de informația (fișa contului personal generalizat) despre impozitele și taxele calculate și achitate de contribuabil la buget, precum și de pîrghii suficiente de administrare fiscală, a avut posibilitate reală de a interveni la timp, inclusiv de a preîntîmpina fenomenul de eschivare a contribuabililor de la achitarea TVA, care au fost ratate pe parcursul anului 2010.

Se recomandă Ministerului Finanțelor:

32. Să întreprindă măsuri de respectare a prevederilor Hotărîrii Guvernului nr.128 din 22.02.2010 privind crearea grupurilor comune de lucru, în scopul monitorizării eficiente a tranzacțiilor comerciale de import și a lanțului valoric în comerțul interior.

Se recomandă IFPS:

33. Să efectueze un control operativ concomitent la toate subdiviziunile "Liatrans-Tur" S.R.L. privind utilizarea mașinilor de casă și control, iar reieșind din situația stabilită, să aplice măsurile corespunzătoare, prevăzute de lege,

și să efectueze modificări în sistemul de evidență al SFS ale datelor despre existența mașinii de casă și control cu memorie fiscală la contribuabilul respectiv.

34. Să verifice executarea obligațiilor fiscale ale persoanelor fizice implicate în tranzacțiile efectuate prin intermediul firmelor "Maris-TMS" S.R.L. și "Supersnack" S.R.L., precum și a obligațiilor contractuale față de ultima, cu aplicarea măsurilor prevăzute de legislație.

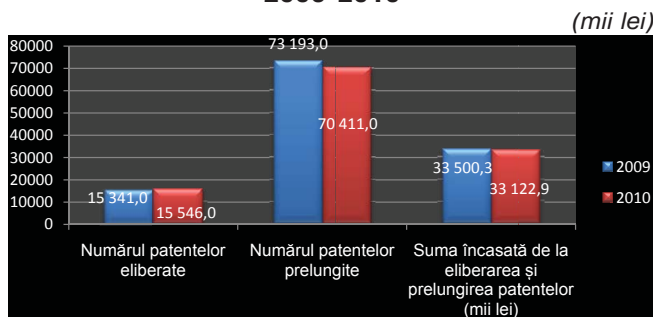
35. Să verifice suplimentar corectitudinea deciziei adoptate pe marginea actului de control efectuat la "TTL Construct" S.R.L. în privința recomandărilor propuse pe faptul lipsurilor de mărfuri stabilit.

3.7. Respectarea modului de eliberare a patentelor

Conform informației IFPS, în perioada anului 2010, au fost eliberate 15546 de patente de întreprinzător, iar 70411 au fost prelungite.

Numărul patentelor valabile, la data de 31.12.2010, a constituit 14664. Suma încasată de la eliberarea și prelungirea patentelor pentru anul 2010 constituie 33122,9 mii lei. Dinamica eliberării patentelor, în ultimii 2 ani, se expune în Diagrama nr.6.

Diagrama nr.6
Dinamica patentei de întreprinzător pentru anii 2009-2010

După cum s-a constatat, în anul 2010, printre cele mai solicitate genuri de activitate desfășurate în baza patentei au fost: comerțul cu amănuntul la tarabe, teighele, tonete și din autovehicule în piețele autorizate și/sau în locurile autorizate de către AAPL în număr de 54664, sau 63,6% din totalul patentelor de întreprinzător valabile pentru a. 2010.

În urma examinării selective a unor dosare personale ale titularilor de patentă, s-a constatat că unele IFST, la prelungirea patentelor, n-au solicitat documentele ce confirmă statutul de persoană asigurată în sistemul asigurărilor de asistență medicală, astfel nefiind achitate primele de asigurări obligatorii de asistență medicală în fondul asigurărilor obligatorii de asistență medicală pentru anul 2010. De exemplu, IFS Glodeni în 65 de cazuri la prelungirea patentelor din anul 2009 în anul 2010 a stabilit neincasarea primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în fondul asigurărilor obligatorii de asistență medicală în sumă totală de 161,0 mii lei.

Problema, în acest sens, ține de neclaritatea unor norme prevăzute de legislație, care au generat neincasarea veniturilor în FAOAM. Astfel, conform art.16 și art.22 din Legea nr.1593-XV din 26.12.2002¹⁵, precum și pct.1 lit.d) din Anexa nr.2 la această lege, titularii de patentă de întreprinzător achitau în mod individual primele de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă. Iar, potrivit Regulamentului privind modul de completare, eliberare și evidență a polițelor de asigurare obligatorie de asistență medicală – Anexa nr.1 la Hotărîrea Guvernului nr.1015 din 05.09.2006¹⁶, polițele de asigurare obligatorie de asistență medicală se perfectează după prezentarea confirmării achitării primei de asigurare, amenzii și penalității (după caz) pentru anul curent de gestiune.

¹⁵ Legea nr.1593-XV din 26.12.2002 „Cu privire la mărirea, modul și termenul de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală”.

¹⁶ Regulamentul privind modul de completare, eliberare și evidență a polițelor de asigurare obligatorie de asistență medicală aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.1015 din 05.09.2006.

Totodată, art.4 alin.(5) din Legea nr.93-XIV din 15.07.1998¹⁷, prevede că la eliberarea patentei de întreprinzător de către SFS se solicită documentele confirmative de achitare a contribuțiilor de asigurări sociale de stat pentru întreaga perioadă solicitată de desfășurare a activității în baza patentei de întreprinzător sau actele care confirmă scutirea de plata contribuției, precum și documentele ce confirmă statutul de persoană asigurată în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală. În acest caz nu este reglementată de legislație achitarea primei în cazurile de prelungire a patentei pe parcursul anului curent de gestiune și prelungite dintr-un an în altul.

La unele IFST n-a fost respectat modul de achitare a taxei pentru patentă în cazul prelungirii termenului de valabilitate. IFS Orhei, nerespectând prevederile art.14 alin.(1) din Legea nr.93-XIV din 15.07.1998, în unele cazuri a încasat taxa pentru prelungirea termenului de valabilitate a patentei după expirarea termenului pentru care a fost achitată plata. Astfel, auditul a identificat potențialul risc de desfășurare de către contribuabili a activității în lipsa patentei, precum și de neincasare în buget a plăților respective. În rezultatul tergiversării termenelor de depunere a cererilor de prelungire a patentelor și achitării plăților de către unii deținători de patentă, auditul a constatat la IFS Orhei, în 50 de cazuri verificate, neincasarea veniturilor la BPN în anul 2010 în sumă de 6,4 mii lei, iar la IFS Șoldănești – în 15 cazuri verificate – 5,6 mii lei.

Pentru a examina legalitatea activităților desfășurate în baza legii menționate, auditul, în comun cu inspectorii fiscali, a efectuat unele verificări asupra modului de desfășurare a comerțului în bază de patente la piețele din or.Glodeeni, Drochia, Edineț, Orhei și Șoldănești, relevând următoarele probleme și neajunsuri:

- titularii de patentă de întreprinzător comercializează mărfuri în lipsa documentelor de proveniență a mărfii (factura de expediție, chitanța de percepere a taxei vamale, actul de achiziție a mărfurilor), prin ce nu sînt respectate prevederile art.3 alin.(7) lit.a) din Legea nr.93-XIV din 15.07.1998; (IFS Glodeeni – 46 de persoane);

- unele persoane fizice comercializau mărfuri industriale în lipsa patentei de întreprinzător, prin ce nu au fost respectate prevederile art.18 alin.(4) lit.o) din Legea nr.93-XIV;

- nerespectînd art.18 alin.(4) din Legea nr.93-XIV, unele persoane fizice comercializau mărfuri (piese de schimb, accesorii și cosmetică auto, articole pentru construcția rețelei de încălzire, de alimentare cu gaze și cu apă, pentru grupul sanitar și de evacuare a reziduurilor, aparataje sau utilaje cu termen de garanție stabilit ș.a.) care, conform legii, nu sînt pasibile comercializării în baza patentei de întreprinzător;

- unii titulari de patentă de întreprinzător comercializau mărfuri în baza patentelor cu termen de valabilitate expirat;

- unele persoane desfășoară activitatea de întreprinzător fără o înregistrare legală, astfel nerespectînd atît art.8 alin.(2) lit.a) din Codul fiscal, cît și art. 13 alin. (1) din Legea nr.845-XII din 03.01.1992, art.1 alin.(1) din Legea nr.93-XIV din 15.07.1998.

Reieșind din prevederile art.3 alin.(3) din Legea nr.93-XIV din 15.07.1998, care stipulează că asupra titularului patentei nu se aplică cerințele privind prezentarea dărilor de seamă financiare, auditul pune la îndoielă efectuarea controlului asupra executării art.18 alin.(3) din Legea nr.93-XIV din 15.07.1998, care prevede că se permite comerțul cu amănuntul în baza patentei cu condiția că veniturile din vânzări ale titularilor de patente nu vor depăși 300,0 mii lei într-o perioadă de 12 luni consecutive. Deși, după cum a constatat auditul, unii titulari de patentă pot obține venituri și mai mari decît limita respectivă, dar nu pot fi pedepsiți reieșind din prevederile legilor actuale. În acest context, este necesar de revenit la cazurile expuse

în capitolul monitorizarea tranzacțiilor comerciale de import în care se menționează că suma mărfurilor importate de 5 firme diferă de cea livrată pe facturi fiscale cu 8,3 mil. lei, fapt ce denotă realizarea mărfurilor prin intermediul deținătorilor de patentă sau persoanelor fizice neînregistrate ca subiecți ai antreprenoriatului. Ca exemplu poate servi persoana fizică care a comercializat citrice în sumă de peste 3,7 mil.lei, obținute de la un importator.

Concluzii: Activitatea în bază de patentă un ultimii ani este în creștere. Aceasta, în mare măsură, nu a permis majorarea veniturilor la BPN, ținînd cont de plățile achitate pentru patentă și de veniturile real obținute de deținătorii de patentă. Unele IFST s-au eschivat de la controlul adecvat și responsabilitățile oferite pentru eliberarea patentei, prelungirea termenului de valabilitate și încasarea taxei pentru patentă. Acestea se datorează faptului unor imperfecțiuni existente în actele normative, precum și controlului inadecvat al unor responsabili din cadrul SFS.

Recomandări Ministerului Finanțelor:

36. Să intervină către Guvern cu propunerea înaintării unei inițiative legislative privind completarea Legii nr.93-XIV din 15.07.1998 cu norme care ar prevedea modul de stabilire și control asupra limitei de comercializare pe bază de patentă, precum și responsabilitățile persoanelor care încalcă limita stabilită.

37. Să propună Guvernului completarea art.4 alin.(5) din Legea nr.93-XIV din 15.07.1998, care ar prevedea plata primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală și în cazul prelungirii patentelor.

Recomandări IFPS:

38. Să elaboreze norme și să intensifice monitorizarea adecvată a activităților IFST în domeniul desfășurării genurilor de activitate de întreprinzător în bază de patentă.

3.8. Nivelul și modul în care au fost acumulate veniturile de la achitarea impozitelor și taxelor locale

Veniturile BUAT, în perioada anului 2010, au fost acumulate în majoritate de la 2 impozite: impozitul pe venitul din salariu și impozitul pe proprietate.

Impozitul pe venitul din salariu a fost colectat în sumă de 1514,9 mil. lei, planul fiind executat la nivel de 104,4%. Deși, în raport cu anul 2009, încasările aferente impozitelor pe proprietate s-au majorat cu 28,4 mil. lei, planul încasărilor de la impozitul pe proprietate n-a fost executat. Astfel, nivelul încasărilor a constituit 97,2%, fiind încasate 281,0 mil.lei, sau cu 8,2 mil.lei mai puțin față de suma planificată de 289,2 mil.lei. Aceasta se datorează neexecutării planului privind încasările de la impozitul funciar. Ca și în anul 2009, la toate compartimentele clasificăției bugetare aferente impozitului funciar, planul încasărilor n-a fost executat. Planul încasărilor la impozitul funciar a fost îndeplinit la nivel de 93,6%, fiind încasate 180,5 mil.lei, față de 192,9 mil. lei planificate. Totodată, la acest compartiment se înregistrează restanțe pe fiecare municipiu, raion, precum și pe UTA Găgăuzia, care în total pe republică constituie 37,4 mil. lei, sau de circa 3 ori mai mult decît suma neexecutată a planului anual.

Încasările de la impozitul pe bunurile imobiliare au constituit 100,5 mil.lei, față de planul în sumă de 96,3 mil. lei, înregistrîndu-se o executare la nivel de 104,4%.

Sistemul taxelor locale este reglementat de art.289 alin.(2) din Titlul VII al Codului fiscal. Acest sistem include 12 taxe. Pe parcursul anului 2010, de către AAPL au fost aplicate 11 taxe.

Încasările aferente taxelor locale în anul 2010 au constituit 277,3 mil.lei, sau 107,9% față de nivelul planificat. Comparativ cu anul 2009, încasările au crescut la toate tipurile de taxe, majorarea constituind 76,9 mil lei.

Totodată, la taxa pentru amenajarea teritoriului planul

¹⁷ Legea nr.93-XIV din 15.07.1998 „Cu privire la patenta de întreprinzător” (cu modificările și completările ulterioare; în continuare – Legea nr.93-XIV din 15.07.1998).

încasărilor în total pe republică n-a fost executat cu 1871,5 mii lei de către IFS pe mun. Chișinău, IFS pe mun. Bălți, IFS UTA Găgăuzia și ale 18 raioane. De menționat că la taxa pentru amenajarea teritoriului, la situația din 31 decembrie 2010, restanța s-a înregistrat în toate cele 35 de unități administrativ-teritoriale, în sumă totală de 5044 mii lei, sau de 2,7 ori mai mult față de suma taxei neexecutate pe an.

Examinările efectuate de audit în teritoriu au constatat în unele cazuri:

- Nerespectarea de către unii contribuabili a termenelor legale de prezentare a dărilor de seamă privind taxele de amplasare a publicității.

- Neestimarea bunurilor imobile, cu altă destinație decât cea locativă, care aparțin persoanelor fizice. Asemenea neregularități au fost constatate în 16 cazuri din 50 supuse verificărilor la IFS Drochia.

În unele cazuri auditul a constatat divergențe dintre sumele calculate conform deciziilor AAPL și sumele incluse în calcul de către contribuabili și IFS la plata taxei de amplasare a publicității, precum și la taxa pentru amplasarea unităților comerciale.

Concluzie: IFPS și AAPL, pe parcursul anului 2010, au întreprins unele măsuri de acumulare a veniturilor provenite din impozitele și taxele locale, dar totuși acestea n-au atins nivelul oportun. Astfel, n-au fost încasate pe deplin taxele, s-au diminuat și nu s-au încasat unele impozite locale. Cele menționate sînt condiționate de conlucrarea neadecvată a organelor fiscale cu AAPL, de controlul intern insuficient desfășurat în aceste instituții, ceea ce poate determina micșorarea veniturilor BUAT, precum și ale BPN.

Recomandări IFPS:

39. Să stabilească o modalitate de conlucrare eficientă a IFST cu organele administrației publice locale și să monitorizeze în permanență termenul de executare și responsabilitatea părților.

3.9. Modul de evidență, evaluare și comercializare a bunurilor confiscate, transmise SFS de către organele împuternicite

Potrivit pct.3 din Regulamentul aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.972 din 11.09.2001¹⁸, inspectoratele fiscale de stat teritoriale își exercită atribuțiile privind evidența, evaluarea și vânzarea bunurilor confiscate, fără stăpîn, sechestrate, ușor alterabile sau cu termenul de păstrare limitat, a corpurilor delictive, bunurilor succesoriale și a comorilor în conformitate cu Codurile: civil; penal; de procedură civilă; de procedură penală; contravențional, precum și cu alte acte normative.

Conform informației prezentate de IFPS, în anul 2010, instituțiile subordonate au primit pentru comercializare bunuri confiscate în valoare de 5896,5 mii lei de la organele de stat competente, pe lângă soldul existent, la 01.01.2010, în sumă de 13911,5 mii lei.

Analiza efectuată asupra mișcării bunurilor confiscate a constatat că, în perioada anului 2010, s-a înregistrat o ieșire a bunurilor confiscate în sumă de 5559,5 mii lei, la prețul de preluare la evidență. Pe parcursul anului, în rezultatul reevaluării unor bunuri, a fost micșorată valoarea lor în sumă de 992,4 mii lei. Unor persoane, în baza hotărîrilor judecătorești, le-au fost restituite bunuri în sumă de 205,5 mii lei. Suma corespunzătoare a bunurilor nimicite a constituit 1485,4 mii lei. Printre bunurile nimicite se numără țigări și articole din tutun, produse alimentare, produse alcoolice (vin și votcă), fructe și legume, condimente și praf pentru vin, petarde, medicamente, producție chimică, parfumuri.

Cu titlu gratuit au fost transmise bunuri în sumă de 1031,7 mii lei, inclusiv mărfuri de larg consum în sumă de 802,6 mii lei au fost transmise cetățenilor din localitățile care au suferit în urma inundațiilor.

Auditul a constatat probleme în acumularea veniturilor bugetare de la comercializarea bunurilor confiscate, preluate de organele fiscale. Astfel, de la comercializarea bunurilor confiscate în perioada anului 2010 au fost obținute venituri în sumă de 1723,9 mii lei, ce constituie 8,7% din suma bunurilor confiscate, preluate de către SFS, și soldul existent la 01.01.2010. Nivelul scăzut de realizare a bunurilor confiscate se datorează cazurilor de nimicire a bunurilor din motivul expirării termenului de valabilitate, precum și faptului descompletării unor bunuri, care impune reducerea prețurilor acestora. Mai mult decît atît, SFS i se transmit bunuri confiscate care necesită a fi nimicite și care ar putea fi nimicite și de organele care au efectuat confiscarea. Totodată, bunurile confiscate inițial procesului de transmitere organelor fiscale sînt evaluate de Camera de Comerț și Industrie reieșind din prețul mediu existent pe piață, care nu întotdeauna corespunde bunului confiscat. Diminuarea costului bunurilor confiscate față de valoarea lor inițială a constituit în total pe SFS 1112,8 mii lei, sau 32,2%. Potrivit constatărilor auditului, reieșind din informația prezentată de IFPS, cea mai mare diminuare a prețului la comercializarea bunurilor confiscate s-a înregistrat la IFS pe raioanele: Soroca – 74,8%, Florești – 59,5%, Ocnîța – 58,5%, Hîncești – 57,9%, Căușeni – 53,7%, Bălți – 45,9%.

În alte cazuri, de exemplu la IFS pe mun. Chișinău, păstrarea îndelungată în condiții nefavorabile în depozit a mărfurilor a condus la pierderea calității lor și la imposibilitatea de a mai fi realizate. Un alt factor al nivelului redus de realizare a mărfurilor depozitate este că agenții economici nu cunosc denumirea mărfurilor, cantitatea și prețurile lor. Anunțurile asupra bunurilor confiscate expuse spre vânzare, publicate în Monitorul Oficial, nu întrunesc astfel de informații.

Examinările efectuate asupra bunurilor confiscate transmise IFS pe mun. Chișinău denotă că unele bunuri se transmit în expresie naturală, fără indicarea valorii.

Astfel, la 01.09.2010, în 122 de dosare au fost înregistrate mărfuri păstrate la depozit, fără ca acestea să fie evaluate, inclusiv din anii 2003-2009. În anul 2010, în 4 cazuri din 5 n-au fost evaluate metalele prețioase transmise de la Vistieria de Stat.

Cheltuielile privind organizarea evidenței, păstrării bunurilor sînt în creștere. La unele inspectorate acestea constituie peste 50 la sută din volumul celor comercializate. La IFS pe mun. Chișinău astfel de cheltuieli, în anul 2010, au constituit 444,2 mii lei, sau 59,6% din mijloacele obținute de la comercializarea bunurilor confiscate. Din suma totală, pentru păstrarea mărfurilor la Combinatul „Liman” al Agenției Achiziții Publice s-au cheltuit 188,7 mii lei și la depozitul S.R.L. „Aldoni-Impex” – 29,7 mii lei, descărcarea, încărcarea mărfurilor la depozit – 3,9 mii lei și altele. În total, pe SFS cheltuielile aferente procesului de comercializare (comisioanele, licitațiile) au constituit 120,4 mii lei.

La situația din 01.01.2011, soldul bunurilor confiscate păstrate la IFST constituie 14248,8 mii lei.

Auditul a constatat că, în unele cazuri, bunurile confiscate în baza hotărîrilor instanțelor judecătorești nu s-au transmis în natură Inspectoratului fiscal de stat respectiv de către executorul judecătoresc în termen de 20 de zile de la primirea titlului executoriu, după cum prevede pct.5 din Regulamentul aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.972 din 11.09.2001.

Astfel, pînă la momentul finalizării auditului, de către executorul judecătoresc n-au fost transmise IFS Orhei 1003 truse medicale, trecute în venitul statului, în baza titlului executoriu al Judecătoriei Orhei din 30.06.2009. Prin asemenea fapte persistă riscuri de netransmitere totală a bunurilor confiscate organelor fiscale.

¹⁸ Hotărîrea Guvernului nr.972 din 11.09.2001 „Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de evidență, evaluare și vânzare a bunurilor confiscate, fără stăpîn, sechestrate ușor alterabile sau cu termen de păstrare limitat, a corpurilor delictive, a bunurilor trecute în posesia statului cu drept de succesiune și a comorilor”.

Totodată, unele Inspectorate fiscale de stat teritoriale n-au efectuat în anul 2010 controale la judecătorii, organele Ministerului Afacerilor Interne, procuratură, la parcări auto, ministere și departamente, precum și la depozitele din subordinea lor, în scopul exercitării de către acestea a atribuțiilor privind constatarea și evidența bunurilor confiscate, fapt ce contravine pct.75 din Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.972 din 11.09.2001.

Concluzie: În perioada anului 2010, de către SFS au fost întreprinse măsurile de preluare, evidență, păstrare, comercializare a bunurilor confiscate de către organele abilitate. Totodată, completarea veniturilor bugetare cu surse provenite din comercializarea bunurilor confiscate n-a avut o mare semnificație. *La desfășurarea acestui proces au existat un șir de probleme, care au diminuat această sursă de venituri, cauzate, în special, de preturi ireale stabilite la unele bunuri, neevaluarea bunurilor într-un termen îndelungat, păstrarea bunurilor în condiții neadecvate, nivelul insuficient de informare a societății despre bunurile confiscate și altele, care duc la formarea unor stocuri imense în cadrul SFS, suportându-se cheltuieli în organizarea comercializării sau nimicirii unor bunuri. Mai mult decât atât, SFS cu personalul existent nu întrunește toate posibilitățile de organizare a acțiunilor referitor la bunurile confiscate.*

Se recomandă Ministerului Finanțelor:

40. Să examineze situația creată în ceea ce privește bunurile confiscate și depozitate la SFS și să întreprindă măsuri radicale în eficientizarea activității de valorificare a bunurilor confiscate.

41. Să propună Guvernului soluții privind nimicirea bunurilor confiscate, care nu pot fi comercializate, prin intermediul organelor care au efectuat confiscarea, precum și privind modul de evaluare și comercializare a bunurilor confiscate prin intermediul unităților de comerț specializate, subordonate SFS.

Se recomandă IFPS:

42. Să intensifice controlul asupra plenitudinii transmiterii SFS a bunurilor confiscate de către organele împuternicite.

43. Să întreprindă măsuri adecvate pentru urgentarea și corectitudinea desfășurării procesului de valorificare a bunurilor confiscate.

3.10. Eficiența controalelor fiscale și corectitudinea deciziilor adoptate

Potrivit situației din 31.12.2010, conform Raportului 4-SF, în total pe republică sînt luați la evidență 686489 de contribuabili, din care persoane juridice – 101481, gospodării țărănești – 521604 și întreprinderi individuale – 61471.

În perioada anului 2010, au fost efectuate 66875 de controale fiscale, comparativ cu perioada similară a anului precedent (63297 de controale fiscale), ce constituie cu 3578 de controale fiscale mai mult. Astfel, din numărul total al contribuabililor, controlului fiscal au fost supuși 9,7%.

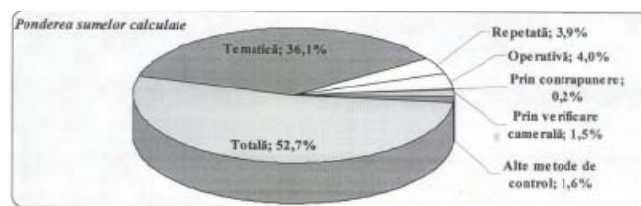
După cum a fost menționat și în auditul efectuat de Curtea de Conturi în anul 2010, selectarea agenților economici care vor fi supuși controlului se efectuează de către IFPS în baza factorilor de risc, în mod automat. Însă metoda planificării de către IFPS și inspectoratele fiscale teritoriale a agenților economici care urmează a fi supuși controlului prin verificare totală, reieșind din factorii de risc, pînă la momentul auditului, nu este reglementată și nu este elaborat un act normativ intern în domeniul respectiv.

În perioada de gestiune, în rezultatul controalelor fiscale efectuate, au fost calculate suplimentar la buget impozite, taxe și alte plăți în sumă totală de 497974,2 mii lei, inclusiv sancțiuni 253119,2 mii lei. În comparație cu perioada similară a anului 2009, au fost calculate impozite și sancțiuni (449560,3 mii lei, inclusiv sancțiuni – 185435,6 mii lei), mai mult cu 48413,9 mii lei.

Ponderea sumelor calculate, divizată pe metode de

control este prezentată în Diagrama nr.7.

Diagrama nr.7

În rezultatul controalelor fiscale efectuate, din suma totală calculată pentru 12 luni ale anului 2010 au fost încasate impozite, taxe, majorări de întârziere în sumă totală de 143039,5 mii lei, sau 28,7 la sută, inclusiv sancțiuni fiscale în sumă de 64428,8 mii lei, sau 25,4 la sută din suma sancțiunilor calculate.

În urma reexaminării actelor de control și a deciziilor asupra cazurilor de încălcare fiscală, sancțiunile au fost micșorate cu 32795,5 mii lei, inclusiv conform art.234 alin. (2) din Codul fiscal – cu 29427,1 mii lei.

Totodată, în perioada auditată, în rezultatul controalelor efectuate și deciziilor adoptate, au fost micșorate pierderile fiscale cu 170054,1 mii lei, precum și suma TVA destinată trecerii în cont neargumentat cu 59843,0 mii lei.

Deși în urma controalelor fiscale efectuate au fost calculate suplimentar la buget impozite, taxe și alte plăți mai mult cu 20,0 mil.lei, comparativ cu anul 2009, la buget au fost încasate mai puțin cu 2,0 mil.lei.

Verificările efectuate de audit asupra unor acte de control și decizii adoptate denotă că în timpul controalelor nu se supun inventarierii mărfurile procurate și nu sint examinate cazurile privind diferențele stabilite în urma controalelor repetate. Astfel, exemplificăm că, prin controlul efectuat la S.R.L. „Cerialis-Prod” (c/f 1006600033908), n-a fost supus inventarierii motorul sincron în valoare de 57000,0 mii lei, donat de către Compania „Milport Marketing” LLP (Anglia) și păstrat la depozitul Î.M. „Metalgazcom” S.R.L. din or. Vulcănești și nu s-a stabilit corectitudinea raportării la veniturile a acestuia. Dacă în actul de control inițial S.R.L. „Cerialis-Prod” a fost amendată doar pentru nedeclararea depozitului, atunci prin controlul repetat s-a stabilit diminuarea venitului impozabil pentru anul 2008 cu 24755,2 mii lei, fiind aplicată o amendă în conformitate cu prevederile art.260 alin.(5) din Codul fiscal, în mărime de 3713,3 mii lei. În cazul respectiv nu s-au examinat cauzele divergențelor dintre actul inițial efectuat la 24.08.2009 și cel repetat la 19.05.2010.

Unele decizii adoptate pe marginea controalelor efectuate au fost modificate în baza unor scrisori explicative ale SFS.

Astfel, controlul din 04.11.2010, efectuat de către Direcția generală control fiscal din cadrul IFS pe mun. Chișinău la S.A. „Transcom” (c/f 1003600017682), a constatat că această instituție a primit gratis de la S.A. „Pietriș” (c/f 1003600062729) mijloace fixe în sumă de 4192,6 mii lei. Prin decizia adoptată, s-a cerut încasarea TVA diminuată, majorări de întârziere și aplicarea amenizii în sumă totală 4990,1 mii lei. În baza contestației agentului economic și interpelării IFS pe mun. Chișinău, IFPS în răspuns a menționat că bunurile materiale (mijloace fixe) transmise de către o întreprindere subiect al impunerii cu TVA către o altă întreprindere în cadrul realizării contractului de investiții este o acțiune de transmitere a activelor, care nu presupune o achitare regulamentară. Însă, reieșind din considerentele că o astfel de livrare totuși este rambursabilă (obținerea unor drepturi, dividende ș.a.), suma TVA calculată de către investitor la transmiterea valorilor materiale se trece în cont de către subiectul impozabil, care a recepționat bunurile în baza facturii fiscale permise.

În baza scrisorii, s-a efectuat controlul repetat și s-a modificat decizia anterioară, prin care s-a permis trecerea în cont a sumei TVA și s-au anulat amenzile respective.

Pe situația respectivă auditul a constatat că, în conformitate cu art.102 alin.(1) din Codul fiscal, în cazul achitării TVA la buget, subiecților impozabili înregistrați conform prevederilor art.112 și art.112¹ din Codul fiscal, li se permite trecerea în cont a sumei TVA achitate sau care urmează a fi achitate furnizorilor – plătitori ai TVA pe valorile materiale, serviciile procurate pentru efectuarea livrărilor impozabile în procesul desfășurării activității de întreprinzător. Totodată, reieșind din unele afirmații ale agentului economic precum că bunurile au fost transmise în scopul executării contractului de investiții, atît în legislație, cît și în indicațiile Ministerului Finanțelor și SFS nu este prevăzut modul de impozitare a mijloacelor transmise gratuit în acest scop.

Prin modificarea unor decizii adoptate, au fost înlocuite unele sancțiuni cu micșorarea trecerii în cont a sumei TVA diminuată. Astfel, controlul din 15.02.2010, efectuat la S.C. „Calitate Construct” S.R.L. (c/f 1007600002271) a constatat diminuarea TVA aferentă bugetului în sumă de 1659,3 mii lei, diminuarea venitului impozabil cu 202,0 mii lei și a impozitului pe venit cu 30,3 mii lei. În baza acestui act, s-a decis de a încasa de la agentul economic impozite și taxe în sumă de 1689,6 mii lei, majorări de întârziere – 12,1 mii lei și amenzi în sumă de 524,9 mii lei. Suma totală a obligațiilor fiscale a constituit 2304,8 mii lei.

Agentul economic, printr-un demers, a solicitat anularea deciziei, motivînd prin faptul că S.C. „Bigaz Inert” nu a achitat datoriile de plată față de S.R.L. „Calitate Construct”. Controlul repetat efectuat la acest contribuabil la 27.10.2010 a constatat acțiuni inverse controlului inițial, și anume: majorarea impozitului pe venit din activitatea de întreprinzător cu 30,3 mii lei; majorarea TVA aferentă bugetului pe anul 2009 cu 1659,1 mii lei, precum și majorarea TVA destinată trecerii în cont pe perioada ulterioară cu 3052,4 mii lei, iar prin decizia adoptată anulează obligațiile fiscale stabilite prin controlul inițial prin micșorarea TVA destinată trecerii în cont pentru perioada ulterioară cu 3052,4 mii lei; micșorarea TVA cu 1659,1 mii lei în fișa contului personal generalizat al contribuabilului; micșorarea majorării de întârziere, calculată în rezultatul controlului precedent, cu 212,3 mii lei; micșorarea amenzii, calculată în rezultatul controlului precedent, cu 512,9 mii lei.

Tot la acest contribuabil a fost inițiat în luna martie 2011 un control, prin verificare totală, care a constatat că în 3 declarații s-a micșorat neintemeiat TVA aferentă procurărilor cu 1552,4 mii lei, iar în una – majorarea TVA cu 3,5 mii lei. Totodată, s-a constatat că nu s-a executat decizia SFS pe marginea controlului precedent, nefiind micșorată în declarația TVA suma TVA destinată trecerii în cont pentru perioada ulterioară cu 3052,4 mii lei.

În cazul respectiv de către SFS nu s-a cerut achitarea impozitului diminuat, dar s-a aplicat o micșorare de trecere în cont pe suma diminuată. Totodată, n-au fost aplicate prevederile art.261 alin.(4) din Codul fiscal.

Conform art.4 alin.(1) din Legea nr.1466-XIII din 29.01.1998, controlul asupra repatrierii mijloacelor bănești, a mărfurilor și serviciilor provenite din tranzacțiile economice externe se efectuează de către organele Serviciului Fiscal de Stat în timpul controalelor efectuate la agenții economice, în modul stabilit de legislație.

În acest sens, auditul menționează că SFS efectuează controlul asupra repatrierii mijloacelor respective doar prin verificări totale. Reieșind din aceasta, persoanele responsabile care n-au respectat termenul de repatriere în unele cazuri nu pot fi sancționate contravențional conform art.292 al Codului contravențional¹⁹, datorită faptului că, potrivit art.30 alin.(2) din acest Cod, termenul de prescripție al răspunderii contravenționale este de 3 luni.

Pe parcursul anului n-au fost respectate prevederile

art.4 alin.(4) din Legea nr.1466-XIII din 29.01.1998, care stabilesc că organele vamale prezintă lunar Inspectoratului Fiscal Principal de Stat informațiile privind nerepatrierea mijloacelor materiale provenite din tranzacțiile menționate, precum și informațiile referitoare la export-import în baza contractelor de leasing.

Examinările efectuate asupra activității auditului intern din cadrul IFPS a stabilit unele deficiențe. Astfel, Direcția audit intern dispune de un plan de efectuare a inspecțiilor în anul 2010 ale Inspectoratelor fiscale teritoriale, bazat doar pe criteriul duratei termenului de efectuare a ultimului audit.

Cele 10 inspecții efectuate de această direcție pe parcursul anului 2010 au cuprins în majoritate perioadele anilor 2007-2009. Responsabilitatea executării deciziilor Consiliului Coordonator, adoptate în baza rezultatelor inspecțiilor efectuate, a fost pusă în sarcina direcției respective, deși prin regulament acesteia nu i s-a aprobat funcția de control asupra executării cerințelor înaintate pe marginea inspecțiilor efectuate.

Concluzie: Pe parcursul anului 2010, SFS a majorat obligațiile fiscale calculate în rezultatul măririi numărului de controale efectuate, neasigurînd încasarea deplină a acestor obligații. Deciziile adoptate sînt modificate în baza actelor de control repetat, unele din care nu au avut la bază motive bine argumentate. Nu sînt examinate divergențele actelor de control inițiale și repetate. IFPS, în unele cazuri, a intervenit cu unele explicații care nu se încadrează în prevederile legii. În rezultatul unuia și aceluiași control, sînt adoptate decizii contradictorii. Cele menționate sînt o consecință a controlului neadecvat din partea conducerii IFPS asupra executării funcțiilor stabilite, precum și a unor neclarități existente în actele normative.

Recomandări:

Se recomandă Ministerului Finanțelor:

44. Să elaboreze un act normativ care ar specifica modalitatea de impozitare cu TVA a mijloacelor fixe transmise gratuit, în scopul executării programului investițional, totodată examinînd corectitudinea deciziei luate pe marginea controlului efectuat la S.A. „Transcom”.

Să recomandă IFPS:

45. Să intensifice controlul asupra încasărilor sumelor calculate în rezultatul controalelor efectuate.

46. Să examineze cazurile de divergențe stabilite în cadrul controalelor repetate și inițiale.

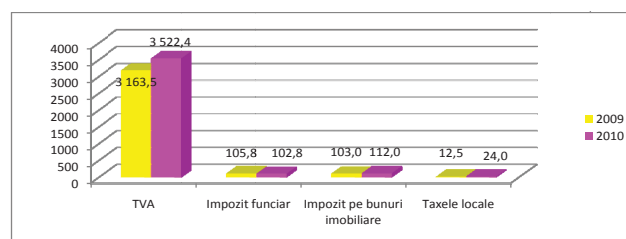
47. Să aprobe în Regulamentul Direcției audit intern al IFPS funcția de control asupra executării cerințelor înaintate pe marginea inspecțiilor efectuate.

3.11. Acordarea facilităților fiscale

Facilitățile fiscale sînt definite prin prevederile art.6 alin.(9) lit.g) din Codul fiscal. În perioada anului 2010, SFS a acordat facilități fiscale în baza a 15 articole din Codul fiscal în sumă totală de 3761,2 mil.lei, sau cu 376,4 mil. lei mai mult decît în a.2009. În anul 2010, cele mai multe facilități în sumă 3522,4 mil.lei au fost acordate la TVA, ceea ce constituie 93,7% din totalul facilităților acordate. Suma facilităților acordate în anii 2009-2010 se prezintă în Diagrama nr.8.

Diagrama nr.8

Facilitățile fiscale acordate în anii 2009-2010
(mil. lei)

Auditul a examinat unele aspecte ce țin de aplicarea bazei impozabile de 8% la producția din fitotehnie, horticultură și

¹⁹ Codul contravențional, adoptat prin Legea nr.218-XVI din 24.10.2008 (cu modificările ulterioare).

zootehnie în formă naturală masă vie și sacrificată, constatând că IFPS, în rezultatul unor interpretări, a extins aplicarea cotei reduse a TVA la un cerc mai mare de contribuabili decât cel permis de Codul fiscal, fapt care generează riscul neacumulării veniturilor bugetare la acest tip de venituri. Astfel, IFPS, prin Scrisoarea nr. (26-2/2-02/1-66)1 din 13.01.2010, a informat Direcțiile teritoriale și DMC că taxa redusă se aplică indiferent de faptul dacă subiectul impunerii este producătorul sau nu este producătorul ei, deși art.96 lit. b) din Codul fiscal prevede că cota redusă în mărime de 8% se aplică la producția din fitotehnie, horticultură și zootehnie în formă naturală masă vie și sacrificată produsă și livrată pe teritoriul țării. Prin interpretarea respectivă, IFPS permite aplicarea cotei reduse nu numai producătorului, dar și intermediarilor.

Concluzii: Comparativ cu anul 2009, în anul 2010, statul a acordat unor contribuabili mai multe facilități fiscale. Pe parcursul anului, IFPS a extins numărul lor prin tălmăcirea unor articole din Codul fiscal la discreția proprie.

Recomandări IFPS:

48. Să reexamineze conținutul scrisorii privind aplicarea cotei reduse la producția din fitotehnie și horticultură în formă naturală și zootehnie în formă naturală masă vie și sacrificată și să determine subiecții asupra cărora poate acționa norma respectivă.

IV. Concluzii generale

Auditul veniturilor, efectuat pe perioada anului 2010, în majoritate a constatat gradul de regularitate al îndeplinirii de către organele SFS a atribuțiilor și obligațiilor prevăzute de Codul fiscal și de Regulamentele interne pentru asigurarea eficace a administrării fiscale în vederea acumulării impozitelor, taxelor și altor plăți obligatorii, administrării restanțelor, facilităților fiscale, restituirilor TVA etc. Importanța activității SFS este determinată de ponderea majoră a impozitelor, taxelor și altor plăți la BPN, administrate de acesta, de rolul principal metodologic și generalizator în administrarea fiscală, precum și de alte funcții necesare altor organe cu atribuții de administrare fiscală.

În anul 2010, SFS a depus unele eforturi pentru majorarea nivelului de încasări de venituri la BPN, reducerea restanțelor, ridicarea profesionalismului funcționarilor fiscali, precum și a întreprins și alte acțiuni.

Totodată, constatările din raport evidențiază prezența unor nereguli, probleme și încălcări la administrarea veniturilor, precum și cauzele și efectul acestora. Printre acestea, se menționează:

Ajustarea planului la încasările reale pe parcursul întregului an; incapacitatea SFS de a obține rezultatele planificate, nefiind executată partea de venituri a BS; neutilizarea de către SFS a rezervelor de majorare a veniturilor bugetare din încasări nefiscale; ignorarea de către unele persoane juridice a prezentării Declarației cu privire la impozitul pe venit; neefectuarea în unele cazuri a verificărilor asupra obligațiilor fiscale ale persoanelor care au obținut venit sub formă de creștere de capital. Cea mai critică situație se atestă la încasările din TVA la mărfurile produse și serviciile prestate pe teritoriul Republicii Moldova, din care s-au acumulat cu circa 5,8% mai puține venituri decât era prevăzut, nefiind respectate regulile la înregistrarea contribuabililor ca subiecți ai impunerii cu TVA, la anularea înregistrării, persistența evaziunilor fiscale la capitolul TVA și unele măsuri ineficiente întreprinse de organele fiscale în contracararea activității și în continuare a firmelor-fantomă – factori negativi care diminuează veniturile bugetului de stat, precum și în unele cazuri întreprinderea măsurilor ineficiente în contracararea fenomenului de evaziune fiscală

Responsabil de consolidarea Raportului:

prin crearea posturilor fiscale. Printre alte probleme și deficiente putem evidenția: măsurile neadecvate privind executarea silită și de asigurare a stingerii obligațiilor fiscale, nerespectarea modului de eliberare a patentelor și a modului de activitate în baza acestor patente, neincasarea unor impozite locale, nerespectarea modului de evidență, evaluare și comercializare a bunurilor confiscate, transmise SFS de către organele imputernicite, și adoptarea unor decizii neadecvate în urma controalelor fiscale.

Cauza problemelor identificate depinde nu numai de organul fiscal, ci și de alte circumstanțe produse pe parcursul anului. Printre acestea, pot fi enumerate: administrarea fiscală neadecvată din partea unor organe fiscale, controlul intern insuficient stabilit în unele inspectorate fiscale, instabilitatea actelor normative, prezența evaziunilor fiscale, situația economică instabilă a unor contribuabili, lipsa analizei permanente și detaliate a riscurilor parvenite în rezultatul unor activități de combatere a infracțiunilor fiscale, precum și a unui program național de colectare a restanțelor, faptul sperării într-o eventuală amnistie fiscală, lipsa metodelor unice la organizarea și exercitarea controlului fiscal, neutilizarea tuturor pîrghiilor la prevenirea evaziunilor fiscale, măsurile neadecvate întreprinse în scopul colectării veniturilor și din alte surse decât cele fiscale.

În rezultatul celor expuse, pe parcursul anului 2010, au fost ratate încasări de venituri la BPN, au fost efectuate cheltuieli ineficiente de la BPN, nu s-a stopat complet activitatea firmelor-fantomă ce întrunesc indici ai evaziunii fiscale, au fost facilitați neobiectiv unii contribuabili.

Pentru combaterea și înlăturarea celor menționate, este necesară intensificarea controlului asupra procesului de colectare a veniturilor la BPN, conlucrarea mai eficientă cu organele de drept, identificarea operativă a persoanelor care desfășoară activitate ilicită/ilegală, intensificarea operativității controalelor efectuate, cu examinarea tuturor circumstanțelor cauzei, înaintarea urgentă a propunerilor privind modificările legislației în contextul încălcărilor și neajunsurilor constatate de audit, implementarea măsurilor eficiente de menținere a unui sistem de management și control intern adecvat, capabil să asigure o administrare fiscală eficientă, modernizarea sistemului informațional al SFS, cu utilizarea unui sistem de gestiune mai eficient a bazelor de date, optimizarea controlului fiscal în scopul conformării benevole a contribuabililor.

În acest context, menționăm că auditul a urmărit scopul de a localiza zonele în care rezultatele activității de acumulare a veniturilor au fost ineficiente, precum și de a identifica cauzele acestora, oferind părților implicate recomandări de îmbunătățire a managementului în domeniul de completare a bugetului public național cu venituri administrate de SFS.

Recomandări generale:

Conducerea Ministerului Finanțelor să examineze materialele auditului efectuat de către Curtea de Conturi, cu întreprinderea măsurilor prevăzute de legislație.

Conducerea IFPS să examineze rezultatele auditului efectuat în cadrul SFS și să întreprindă măsuri de implementare a recomandărilor din acest Raport și din Notele informative ale auditului efectuat în instituțiile subordonate.

Prezentul Raport a fost întocmit în baza probelor acumulate de către auditorii publici: la IFPS – T.Suhan, I.Bulmaga, V.Pantelei; la IFS pe mun.Chîșinău – N.Misail, D.Ivanov, V.Gheorgiță; la IFS Drochia – A.Lazari, S.Malevici; la IFS Orhei – C.Furculița, M.Gonciar; la IFS Șoldănești – S.Josan; la IFS Glodeni – Ig.Lungu, A.Răileanu.

Tudor Suhan,
director-adjunct de Departament

Lista abrevierilor		TVA	
SFS	- Serviciul Fiscal de Stat	Î.S.	- taxa pe valoare adăugată
IFPS	- Inspectoratul Fiscal Principal de Stat	S.A.	- Întreprindere de S tat
IFS	- Inspectoratul Fiscal de Stat	S.R.L.	- Societate pe A cțiuni
IFST	- inspectoratul fiscal de stat teritorial	Î.M.	- Societate cu răspundere limitată
OF	- Oficiu fiscal	Î.C.S.	- Întreprindere mixtă
BPN	- bugetul public național	S.C.	- Întreprindere cu capital străin
BS	- bugetul de stat	DAF	- Societate comercială
BUAT	- bugetul unităților administrativ-teritoriale	CCCEC	- Direcția administrare fiscală
BASS	- bugetul asigurărilor sociale de stat	BC	- Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției
FAOAM	- fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală	BUM	- bancă comercială
DMC	- Direcția marilor contribuabili	FCP	- Bursa Universală de Mărfuri
UAT	- unități administrativ-teritoriale	OCT	- firmă comercială de producție
AAPL	- autorități administrației publice locale	MTIC	- Oficiu cadastral teritorial
CNAS	- Casa Națională de Asigurări Sociale	AGEPI	- Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor
		CSI	- Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală
		DGCF	- Comunitatea Statelor Independente
			- Direcția generală control fiscal

ANEXĂ
Tabelul nr. 1

*Livrări impozabile efectuate pe facturi fiscale în perioada cuprinsă între data declarării firmelor-fantomă și data anulării înregistrării ca subiect al impunerii cu TVA

(mii lei)

Denumirea agentului economic furnizor	IDNO	Organul care a înregistrat/aprobat ca „fantomă”	Data înregistrării/aprobării ca „fantomă”	Data anulării înregistrării ca subiect al impunerii cu TVA	Livrări, inclusiv TVA, din data înregistrării/aprobării ca „fantomă”	TVA	Data efectuării tranzacției	Numărul agenților economici cumpărători (numărul tranzacțiilor efectuate)
S.R.L. „Valdim Grup”	1005600019060	CCCEC	01.03.10	03.03.10	644,9	107,5	01.03.10	2 (2)
S.R.L. „Tapet”	1002600044078	CCCEC	24.02.10	18.03.10	36429,5	6071,6	25.02-17.03.2010	10 (15)
S.R.L. „Bricevic Agro”	1003604011323	CCCEC	13.09.10	15.09.10	2335,8	373,5	13.09-14.09.2010	1 (2)
S.R.L. „Inil Trans”	1007600003485	CCCEC	27.10.10	01.11.10	2750,2	458,4	27.10.2010	1 (1)
Total	-	-	-	-	42160,4	7011,0	-	-

Tabelul nr.2

*Valoarea livrărilor în lipsa procurărilor

(mii lei)

Denumirea agentului economic	Valoarea totală a livrărilor impozabile, inclusiv TVA	TVA	Procurări	Obligații fiscale (calcul și achitare) la BPN	Dări de seamă la TVA, cu suma de control „0” (TVA aferentă bugetului)	Import	Trecere în cont a TVA (din perioada precedentă și pentru perioada ulterioară)
S.R.L. „Solemio-Nest”	126226,8	21018,7	0	0	L/01/10, L/02/10	0	0
S.R.L. „Bricevic Agro”	32926,6	510,6	0	0	L/01/10	0	0
S.R.L. „Scruber P”	9673,6	1612,3	0	0	L/01/10	0	0
S.R.L. „Mivitalex-Grup”	34863,8	5777,0	0	0	lipsă	0	0
S.R.L. „Stil-Produs”	862,0	143,7	0	0	lipsă	0	0
Total	204552,8	29062,3	0	0	-	0	0

Sursă: Sistemul informațional al Serviciului Fiscal de Stat

Tabelul nr.3

*Erori și deficiențe în administrarea și evidența facturilor fiscale

Subiectul impunerii care a procurat factura fiscală în modul stabilit de la organul autorizat	Data procurării facturii fiscale de la organul fiscal	Seria și numărul facturii fiscale eliberate	Furnizorul care a înregistrat livrări impozabile pe facturi fiscale	Data	A înregistrat procurări
S.R.L. „Inil Trans”	28.05.10	Seria XT nr.4297190, nr.4297191	S.R.L. „Revolvex”	11.10.10, 29.10.10	S.R.L. „Baltpost”
S.R.L. „Premier-S.V.”	05.03.10	Seria PR nr.0254398-0254399, nr.0254598-0254599, nr.0257006	S.R.L. „Gromar Grup”	31.03.10	CRC Universcoop din or. Basarabeasca
S.R.L. „Premier-S.V.”	05.03.10	Seria PR nr.0252806, nr.0254893	S.R.L. „Business Market”	12.03.10	Î.I. „Tărăncuța Tulumari”
S.R.L. „Premier-S.V.”	10.06.10	Seria PR nr.0303815, nr.0307531	S.R.L. „Ilvi-Pac”	12.10.10, 24.11.10	Î.I. „Andronatii”
S.R.L. „Premier-S.V.”	10.06.10	Seria PR nr.0280157	S.R.L. „Romatim”	13.07.10	Î.I. „Marina Psenic”
Î.I. „SO Ignatov”	11.05.10	Seria XT nr.4176087, Seria MZ nr.3838110	S.R.L. „Jaguar-Sport”	26.07.10	S.R.L. „Igricons”
S.R.L. „Steaua-Impex”	29.12.10			04.02.11	Î.I. „Izvoară-Laiu”
S.R.L. „Columbus”	06.11.08	Seria SU nr.1797741	S.R.L. „Bienestar-Plus”	05.04.10	S.R.L. „Agrobelsta”
S.R.L. „Stil-Produs”	09.10.09	Seria SW nr.2630975	S.R.L. „Pasqua”	27.03.10	S.R.L. „Pabinis-Com”
S.R.L. „Valdim Grup”	30.09.09	Seria KX nr.2442240	S.R.L. „Valridi-Com”	30.09.09	S.R.L. „Pasatur”
S.R.L. „Valdim Grup”	27.11.09	Seria KX nr.3366495	S.R.L. „Den Braven Siliconi”	11.08.09	S.R.L. „Blanconstruct”
S.R.L. „Bioclimat”	29.10.07	Seria XT nr.0448228	S.A. „Franzeleta”	29.01.08	S.R.L. „Afriso-Grup”
S.A. „Valex”	11.12.08	Seria XT nr.2217707	S.R.L. „Zimextel”	29.05.09	S.R.L. „Vadalex-Agro”
S.A. „Valex”	11.12.08	Seria XT nr.2217619	S.R.L. „Rihpangalfarma”	22.10.09	S.R.L. „Ferment”
S.A. „Valex”	11.12.08	Seria XT nr.2217617	S.R.L. „Leoplast-Prim”	13.03.09	S.R.L. „Justar”

Tabelul nr.4

*Informație despre evidența stocului blanchetelor de facturi fiscale ale agenților economici incluși în anul 2010 în lista firmelor-fantomă

Denumirea agentului economic	Administrați de către	Data înregistrării/aprobării ca „fantomă”	Seria și numărul facturilor fiscale din ultima comandă, procurate de la SFS	Numărul blanchetelor de facturi fiscale procurate de la SFS, conform ultimei comenzi	Data procurării blanchetelor de facturi fiscale, conform ultimei comenzi	Stocul blanchetelor de facturi fiscale neutilizate la data procurării ultimei comenzi, conform informației SFS	Stocul blanchetelor de facturi fiscale neutilizate la data procurării ultimei comenzi, conform datelor auditului	Numărul total al blanchetelor de facturi fiscale neutilizate în stoc la finalizarea auditului
S.R.L. „Valil Grup”	DAF Buiucani	06.09.10	Seria KX nr.4825201-4825400	200	31.03.10	22	49	80
			Seria KX nr.4973901-4974000	100	15.04.10			
S.R.L. „Valdim Grup”	DAF Centru	01.03.10	Seria KX 3366401-3366600	200	27.11.09	1	185	264
S.A. „Valex”	DAF Centru	21.04.10	Seria XT 2217601-2217750	150	11.12.08	13	133	171
S.R.L. „Bienestar-Plus”	DAF Botanica	20.05.10	Seria SU nr.3029021-3029030	10	06.11.09	3	15	15

Tabelul nr.5

**Procurări efectuate de agenți economici după sistarea activității posturilor fiscale, înainte de expirarea perioadei pentru care a fost instituit, de la firme care au devenit firme-fantomă în termen de până la 3 luni după efectuarea tranzacției*

(mii lei)

Nr. d/o	Denumirea agentului economic	Nr. și data ordinului de instituire	Perioada de instituire (zile)	Nr. și data ordinului de sistare	Durata efectivă a postului fiscal (zile)	Data efectuării procurărilor	Suma totală a procurărilor după sistare	TVA	Denumirea întreprinderii „fantomă”	Data aprobării/înregistrării ca „fantomă”
1.	S.R.L. „Termorica-Com”	436 din 15.09.10	365	581 din 25.11.10	72	10.03.11	2032,4	406,5	S.R.L. „Stancon-Prim”	28.03.11
2.	S.R.L. „Danitel Plus”	131 din 25.03.10	365	253 din 19.05.10	56	01-10.09.10	19918,2	3778,7	S.R.L. „Bricevic Agro”	13.09.10
						22.10.10	1804,0	360,8	S.R.L. „Ataix-Grup”	26.11.10
						01.10.10	2300,3	460,1	S.R.L. „Acvadesign”	07.10.10
						06-20.08.10	12326,8	2425,0	S.R.L. „Mivitalex-Grup”	23.09.10
						02.12.10	1934,8	387,0	S.R.L. „Comaristo”	03.02.11
						02-21.12.10	24686,0	4921,1	S.R.L. „Novalis”	01.02.11
3.	S.R.L. „Constructexpert”	202 din 26.04.10	365	253 din 19.05.10	24	01.12.10	4824,2	964,8	S.R.L. „Novalis”	01.02.11
						02.08.10	3111,9	622,4	S.R.L. „Acvadesign”	07.10.10
4.	S.R.L. „Balux Prim”	236, 240 din 13.05.10	365	253 din 19.05.10	6	25.05.10	1537,5	307,5	S.R.L. „Hartis-Grup”	22.07.10
						02.08.10 05.08.10	5412,0	1034,7	S.R.L. „Acvadesign”	07.10.10
5.	S.R.L. „Expresflor”	566 din 12.11.10	365	577 din 24.11.10	12	01-02.12.10	4617,0	855,0	S.R.L. „Novalis”	01.02.11
6.	S.R.L. „Basaflex”	536 din 01.11.10	365	580 din 25.11.10	25	02.12.10	1191,1	238,2	S.R.L. „Novalis”	01.02.11
7.	S.R.L. „Mariacons-Prim”	567 din 12.11.10	365	76/1 din 24.11.10	12	01.12.10	13151,9	2540,9	S.R.L. „Novalis”	01.02.11
8.	S.R.L. „Narayana”	228 din 10.05.10	365	253 din 19.05.10	9	01-02.08.10	5768,4	1144,2	S.R.L. „Acvadesign”	07.10.10
	Total	-	-	-	-	-	119347,0	23364,2	-	-

Tabelul nr.6

**Procurări efectuate de către agenți economici în perioada activității postului fiscal de la întreprinderi care au devenit până la 30 de zile firme-fantomă*

(mii lei)

Nr. d/o	Denumirea agentului economic	Nr. și data ordinului de instituire	Perioada de instituire (zile)	Data efectuării procurărilor lor	Suma totală a procurărilor, inclusiv TVA în perioada menționată	TVA	Intervalul de timp (zile) de la data eliberării facturii fiscale până la aprobarea întreprinderii ca „fantomă”	Denumirea întreprinderii „fantomă”	Organul care a prezentat datele, data aprobării/înregistrării ca „fantomă”
1.	S.R.L. „Danitel Plus”	429 din 09.09.10	365	01.10.10	2760,4	460,1	6	S.R.L. „Acvadesign”	SFS 07.10.10
2.	S.R.L. „Energo-Rotor”	433 din 15.09.10	90	18.10.10	100,8	16,8	9	S.R.L. „Granplast”	SFS 27.10.10
3.	S.R.L. „Dimix-Com”	406 din 20.08.10	60+90	27.09.10	93,7	15,6	15	S.R.L. „Nalex Prim”	SFS 11.10.10
4.	S.R.L. „Cridens”	109 din 18.03.10	365	30.04.10	715,6	119,3	20	S.R.L. „Bienenstar-Plus”	CCCEC 20.05.10
5.	S.R.L. „Marolinis Prim”	436 din 15.09.10	365	29.10.10	2700,1	450,0	29	S.R.L. „Ataix-Grup”	SFS 26.11.10
6.	S.R.L. „MTO-Plus”	445 din 14.09.10	60	29.10.10	1507,9	251,3	29	S.R.L. „Ataix-Grup”	SFS 26.11.10
	Total	-	-	-	7878,5	1313,1	-	-	-

Tabelul nr.7

*Analiza operațiunilor de import și a livrărilor efectuate de unii agenți economici – rezidenți ai Republicii Moldova

(mii lei)

Nr. d/o	Denumirea agentului economic, IDNO	Import						Livrări impozabile			Total devieri 8-11
		Denumirea mărfii	Cantitatea (kg);(buc)	Valoarea	TVA	Taxa vamală	Total 5+6+7	Valoarea livrării fără TVA	TVA	Total 9+10	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	S.R.L. „Tropic-Mixt” 1008600051911	Castraveți	47730	405,3	93,5	60,8	2167,5	0,00	0,00	0,00	2167,5
		Citrice	128130	943,4	208,3	94,3					
		Tomate	25120	251,2	60,5	50,2					
2.	S.R.L. „Supersnack” 1007600059596	Citrice	99332	980,8	216,6	98,1	1362,1	0,00	0,00	0,00	1362,1
		Tomate	2450	55,5	11,1	0					
3.	S.R.L. „TTL Construct” 1004601003724	Citrice	73094	657,8	145,3	65,8	868,9	226,3	45,3	271,6	597,3
4.	S.R.L. „Maris-TMS” 1009600036416	Citrice	121991	1140,4	251,8	114,0	1506,2	12,9	2,6	15,5	1490,7
5.	S.R.L. „Liatrans-Tur” 1004600034370	Flori	247975	2120,7	490,0	318,1	2928,8	243,5	48,7	292,2	2636,6
	Total	-	-	6555,1	1477,1	801,3	8833,5	482,7	96,6	579,3	8254,2

PARTEA II
Hotăriri ale Guvernului Republicii Moldova**868 H O T Ă R Î R E**
privind aprobarea proiectului legii finanțelor
publice și responsabilității bugetar-fiscale

Guvernul HOTĂRĂȘTE :
Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare

proiectul legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale.

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

Contrasemnează:
Ministrul finanțelor
Ministrul justiției

Veaceslav Negruța
Oleg Efrim

Nr. 773. Chișinău, 17 octombrie 2011.

869 H O T Ă R Î R E
pentru inițierea negocierilor asupra proiectului Acordului
de finanțare între Republica Moldova și Asociația
Internațională de Dezvoltare cu privire la finanțarea
suplimentară pentru realizarea Proiectului "Servicii
de sănătate și asistență socială"

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se inițiază negocierile asupra proiectului Acordului de finanțare între Republica Moldova și Asociația Internațională de Dezvoltare cu privire la finanțarea suplimentară pentru realizarea Proiectului „Servicii de sănătate și asistență socială”.

2. Se instituie Grupul de negociatori pentru purtarea negocierilor asupra proiectului Acordului de finanțare între Republica Moldova și Asociația Internațională de Dezvoltare cu privire la finanțarea suplimentară pentru realizarea Proiectului „Servicii de sănătate și asistență socială”, în următoarea componență:

USATÎI Andrei - ministru al sănătății (conducător al Grupului de negociatori)
BULIGA Valentina - ministru al muncii, protecției sociale și familiei

CIUREA Lucreția - șef al Secției asistență externă, Direcția politici, planificare strategică și asistență externă, Cancelaria de Stat

MATVEEVA Elena - director al Direcției generale datorii publice, Ministerul Finanțelor

3. Grupul de negociatori va purta negocieri cu reprezentanții Asociației Internaționale de Dezvoltare, în vederea alocării finanțării în termene cât mai restrinse și în condiții reciproc avantajoase.

4. Se acordă depline puteri domnului Andrei USATÎI, ministru al sănătății, conducător al Grupului de negociatori, pentru semnarea procesului-verbal al negocierilor și a altor documente relevante negocierilor în cauză.

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

Contrasemnează:
Ministrul finanțelor
Ministrul sănătății
Ministrul muncii, protecției
sociale și familiei

Veaceslav Negruța
Andrei Usatii

Valentina Buliga

Nr. 788. Chișinău, 26 octombrie 2011.

870 H O T Ă R Î R E
pentru aprobarea Protocolului cu privire la conlucrarea
serviciilor vamale ale statelor-membre ale Comunității
Statelor Independente în domeniul statisticii vamale
a comerțului reciproc, semnat la Irkutsk la 9 iunie 2011

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre informare Protocolul cu privire la conlucrarea serviciilor vamale ale statelor-membre ale Comunității Statelor Independente în domeniul statisticii vamale a comerțului reciproc, semnat la Irkutsk la 9 iunie 2011.

2. Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene va notifica depozitarului aprobarea Protocolului nominalizat.

3. Serviciul Vamal, subordonat Ministerului Finanțelor, va întreprinde măsurile necesare pentru realizarea prevederilor Protocolului menționat.

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

Contrasemnează:
Viceprim-ministru,
ministru afacerilor externe
și integrării europene
Ministrul finanțelor

Iurie Leancă
Veaceslav Negruța

Nr. 790. Chișinău, 28 octombrie 2011.

871 HOTĂRÎRE
pentru inițierea negocierilor asupra proiectului
Memorandumului de Înțelegere între Ministerul
Sănătății al Republicii Moldova și Ministerul Federal
al Transportului, Inovației și Tehnologiei al Republicii
Austria privind cooperarea în domeniul tehnologiilor
medicale și acordarea deplinei puteri domnului
Andrei USATÎI, ministru al sănătății

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se ia act de proiectul Memorandumului de Înțelegere între Ministerul Sănătății al Republicii Moldova și Ministerul Federal al Transportului, Inovației și Tehnologiei al Republicii Austria privind cooperarea în domeniul tehnologiilor medicale.

2. Se inițiază negocierile asupra proiectului Memorandumului de Înțelegere între Ministerul Sănătății al Republicii Moldova și Ministerul Federal al Transportului, Inovației

și Tehnologiei al Republicii Austria privind cooperarea în domeniul tehnologiilor medicale.

3. Se acordă depline puteri domnului Andrei USATÎI, ministru al sănătății, pentru semnarea Memorandumului de Înțelegere între Ministerul Sănătății al Republicii Moldova și Ministerul Federal al Transportului, Inovației și Tehnologiei al Republicii Austria privind cooperarea în domeniul tehnologiilor medicale.

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

Contrasemnează:
Viceprim-ministru,
ministrul afacerilor externe
și integrării europene

Iurie Leancă

Nr. 791. Chișinău, 28 octombrie 2011.

872 HOTĂRÎRE
cu privire la alocarea mijloacelor financiare

În scopul realizării prevederilor articolului 12 din Legea nr.1225-XII din 8 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.241-246, art.746), cu modificările și completările ulterioare, precum și în vederea executării titlurilor executorii emise de către instanțele judecătorești, legate de recuperarea valorii bunurilor persoanelor supuse represiunilor politice, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Ministerul Finanțelor va aloca, din contul mijloacelor

prevăzute în acest scop în bugetul de stat, autorităților administrației publice locale mijloace financiare în sumă de 877,7 mii lei (conform anexei), din care:

a) 870,8 mii lei pentru restituirea valorii bunurilor prin achitarea de compensații persoanelor supuse represiunilor politice;

b) 6,9 mii lei pentru acoperirea cheltuielilor aferente serviciilor de distribuire a compensațiilor respective, în cuantum de 0,8 la sută.

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

Contrasemnează:
Ministrul finanțelor
Ministrul justiției

Veaceslav Negruța
Oleg Efrim

Nr. 792. Chișinău, 28 octombrie 2011.

Anexă
 la Hotărârea Guvernului nr.792
 din 28 octombrie 2011

LISTA

autorităților administrației publice locale cărora li se alocă mijloace financiare pentru restituirea valorii bunurilor prin achitarea de compensații persoanelor supuse represiunilor politice

mii lei

Nr. d/o	Autoritățile administrației publice locale	Total mijloace financiare	Din care	
			pentru plata indemnizațiilor unice	pentru acoperirea cheltuielilor aferente serviciilor de distribuire
1.	Consiliul raional Briceni	31,0	30,8	0,2
2.	Consiliul raional Cantemir	155,7	154,5	1,2
3.	Consiliul raional Dondușeni	315,5	313,0	2,5
4.	Consiliul raional Drochia	313,5	311,0	2,5
5.	Consiliul raional Rîșcani	62,0	61,5	0,5
	TOTAL	877,7	870,8	6,9

873**H O T Ă R Î R E****cu privire la aprobarea componenței nominale a delegației moldave în legătură cu participarea domnului Vladimir FILAT, Prim-ministru, la lucrările ședinței Consiliului Șefilor de Guverne al Comunității Statelor Independente****(or. Sankt-Petersburg, Federația Rusă, 18 octombrie 2011)**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă, conform anexei, componența nominală a delegației moldave în legătură cu participarea domnului Vladimir FILAT, Prim-ministru, la lucrările ședinței Consiliului Șefilor de Guverne al Comunității Statelor Independente (or. Sankt-Petersburg, Federația Rusă, 18 octombrie 2011).

PRIM-MINISTRU**Contrasemnează:
Ministrul finanțelor****Nr. 794. Chișinău, 28 octombrie 2011.****Vladimir FILAT****Veaceslav Negruța**

2. Ministerul Finanțelor va aloca, din fondul de rezervă al Guvernului, Cancelariei de Stat 82613 mii lei pentru cheltuieli de transport.

3. Cheltuielile de deplasare (diurnă) pentru membrii delegației vor fi suportate de către instituțiile delegat.

Anexă

la Hotărîrea Guvernului nr. 794
din 28 octombrie 2011**COMPONENȚA NOMINALĂ****a delegației moldave în legătură cu participarea domnului Vladimir FILAT, Prim-ministru, la lucrările ședinței Consiliului Șefilor de Guverne al Comunității Statelor Independente (or. Sankt-Petersburg, Federația Rusă, 18 octombrie 2011)**

FILAT Vladimir	-Prim-ministru		Bilaterală, Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene
LEANCĂ Iurie	-viceprim-ministru, ministru al afacerilor externe și integrării europene	GUREZ Lilia	-șef al Direcției comunicare și relații cu presa, Cancelaria de Stat
NEGUȚA Andrei	-Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Moldova în Federația Rusă	STUCALICI Eduard	-consultant principal, Direcția comunicare și relații cu presa
BOLBOCEAN Ruslan*	-șef al Direcției Europa de Est și Asia a Departamentului Cooperare	POPA Vasile	-ofițer de pază

Notă: Pentru membrul delegației marcat cu asterisc perioada de delegare va constitui 18-19 octombrie 2011.

874**H O T Ă R Î R E****pentru aprobarea Acordului între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Regatului Norvegiei privind facilitarea eliberării vizelor, semnat la Oslo la 14 septembrie 2011**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre informare Acordul între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Regatului Norvegiei privind facilitarea eliberării vizelor, semnat la Oslo la 14 septembrie 2011.

2. Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene va

notifica Ministerul Afacerilor Externe al Regatului Norvegiei despre aprobarea Acordului menționat.

3. Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene și Serviciul Grăniceri vor întreprinde măsurile necesare pentru realizarea prevederilor Acordului nominalizat.

PRIM-MINISTRU**Contrasemnează:
Viceprim-ministru,
ministrul afacerilor externe
și integrării europene****Nr. 795. Chișinău, 28 octombrie 2011.****Vladimir FILAT****Iurie Leancă**

875 HOTĂRÎRE **cu privire la completarea anexei nr.1 la Hotărîrea** **Guvernului nr.840 din 26 iulie 2004**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Anexa nr.1 la Hotărîrea Guvernului nr.840 din 26 iulie 2004 „Cu privire la crearea Sistemului de telecomunicații al autorităților administrației publice” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2004, nr.130, art.1013), cu modificările și completările ulterioare, se completează în final cu pozițiile 70-81, cu următorul cuprins:

- 70. Serviciul de Stat de Curieri Speciali
- 71. Centrul pentru Drepturile Omului
- 72. Centrul Serviciului Civil
- 73. Inspectoratul Principal de Stat pentru Supravegherea Pieței, Metrologie și Protecție a Consumatorilor

PRIM-MINISTRU

Contrasemnează:
Ministrul finanțelor

Nr. 796. Chișinău, 28 octombrie 2011.

- 74. Inspectoratul Principal de Stat pentru Supravegherea Tehnică a Obiectelor Industriale Periculoase
- 75. Consiliul de supraveghere a activității de audit
- 76. Serviciul Stare Civilă
- 77. Consiliul Național pentru Acreditare și Atestare
- 78. Agenția Sanitar-Veterinară și pentru Siguranța Produselor de Origine Animală
- 79. Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Producției Alcoolice
- 80. Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale
- 81. Serviciul Piscicol”.

Vladimir FILAT

Veaceslav Negruța

876 HOTĂRÎRE **cu privire la acordarea titlului de parc industrial** **Întreprinderii Municipale „Servicii Publice Cimișlia”** **și modificarea destinației unui teren**

În conformitate cu prevederile alin.(4) art.10, art.11, lit. a) alin.(1) art.12 și alin. (5) art.15 din Legea nr.182 din 15 iulie 2010 cu privire la parcurile industriale (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.155-158, art.561), alin.(4) art.12 din Legea nr.1308-XIII din 25 iulie 1997 privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2001, nr.147-149, art.1161), cu modificările și completările ulterioare, și art. 8, 71 și 79 din Codul funciar nr.828-XII din 25 decembrie 1991 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2001, nr.107, art.817), cu modificările și completările ulterioare, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se acordă titlul de parc industrial Întreprinderii Municipale „Servicii Publice Cimișlia”, care va administra Parcul Industrial „Cimișlia”, amplasat în or. Cimișlia, r-nul Cimișlia, pe un teren cu suprafața de 40 ha, proprietate publică a or. Cimișlia (cod cadastral 2901321.001).

2. Se modifică categoria de destinație a terenului agricol,

cu suprafața de 40 ha (cod cadastral 2901321.001), din intravilan, proprietate publică a or. Cimișlia, cu trecerea în categoria de terenuri destinate industriei, transporturilor, telecomunicațiilor și cu alte destinații speciale, în legătură cu crearea infrastructurii tehnice și de producție a Parcului Industrial „Cimișlia”.

3. Agenția Relații Funciare și Cadastru va asigura operarea modificărilor în documentația cadastrală, ce se impun în conformitate cu prevederile prezentei hotărîri.

4. Întreprinderea Municipală „Servicii Publice Cimișlia” va organiza decopertarea stratului fertil de sol de pe suprafața amplasării Parcului Industrial „Cimișlia”.

5. Se stabilește că în cazul în care pe parcursul a doi ani de la data publicării prezentei hotărîri nu va fi creată infrastructura tehnică și de producție a Parcului Industrial „Cimișlia”, Întreprinderii Municipale „Servicii Publice Cimișlia” i se va retrage titlul de parc industrial.

PRIM-MINISTRU

Contrasemnează:
Viceprim-ministru,
ministru economiei
Ministrul agriculturii
și industriei alimentare
Ministrul dezvoltării regionale
și construcțiilor

Nr. 797. Chișinău, 28 octombrie 2011.

Vladimir FILAT

Valeriu Lazăr

Vasile Bumacov

Marcel Răducan

877 HOTĂRÎRE
cu privire la aprobarea proiectului de lege
pentru completarea Legii nr. 909-XII din 30 ianuarie
1992 privind protecția socială a cetățenilor care au avut
de suferit de pe urma catastrofei de la Cernobil

Guvernul HOTĂRĂȘTE:
Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare
proiectul de lege pentru completarea Legii nr. 909-XII din

30 ianuarie 1992 privind protecția socială a cetățenilor care
au avut de suferit de pe urma catastrofei de la Cernobil.

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

Contrasemnează:
Ministrul muncii, protecției
sociale și familiei
Ministrul finanțelor
Ministrul justiției

Valentina Buliga
Veaceslav Negruța
Oleg Efrim

Nr. 798. Chișinău, 28 octombrie 2011.

878 HOTĂRÎRE
pentru aprobarea proiectului de lege
privind importul unui mijloc de transport

Guvernul HOTĂRĂȘTE:
Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare

proiectul de lege privind importul unui mijloc de
transport.

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

Contrasemnează:
Ministrul finanțelor
Ministrul justiției

Veaceslav Negruța
Oleg Efrim

Nr. 799. Chișinău, 28 octombrie 2011.

879 HOTĂRÎRE
cu privire la Comitetul organizatoric pentru pregătirea
participării Republicii Moldova la Expoziția Mondială
„Milano 2015”

În scopul asigurării bunei participări a Republicii Moldova
la Expoziția Mondială „Milano 2015”, care se va desfășura
în perioada 1 mai – 31 octombrie 2015 în orașul Milano,
Republica Italiană, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se creează Comitetul organizatoric pentru pregă-
tirea participării Republicii Moldova la Expoziția Mondială
„Milano 2015” și se aprobă, conform anexei, componența
lui nominală.

2. Se desemnează dl Valeriu Lazăr, viceprim-ministru,
ministru al economiei, în calitate de Comisar General al
Secțiunii Naționale.

3. Centrul Internațional de Expoziții „Moldexpo” S.A.
se desemnează în calitate de agent economic responsabil
de organizarea participării Republicii Moldova la Expoziția
Mondială „Milano 2015”.

4. Comitetul organizatoric:

a) va desfășura acțiunile curente necesare pentru
organizarea participării Republicii Moldova la Expoziția

Mondială „Milano 2015”;

b) va elabora Conceptul și Planul de acțiuni pentru pregă-
tirea participării Republicii Moldova la Expoziția Mondială
„Milano 2015”, în termen de pînă la 31 mai 2012;

c) va elabora devizul de cheltuieli pentru participarea
Republicii Moldova la Expoziția Mondială „Milano 2015”, în
termen de pînă la 1 septembrie 2012.

5. În activitatea Comitetului organizatoric pot fi atrași,
în caz de necesitate, reprezentanți ai altor instituții și ai
mediului de afaceri.

6. Se stabilește că, în caz de eliberare a membrilor
Comitetului organizatoric din funcțiile deținute, atribu-
țiile lor în cadrul acestuia vor fi exercitate de persoanele
nou-desemnate în funcțiile respective, fără emiterea unei
noi hotărâri de Guvern.

7. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune
în sarcina Ministerului Economiei.

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

Contrasemnează:
Viceprim-ministru,
ministru al economiei

Valeriu Lazăr

Nr. 800. Chișinău, 28 octombrie 2011.

Anexă
la Hotărârea Guvernului nr. 800
din 28 octombrie 2011

COMPONENȚA NOMINALĂ
a Comitetului organizatoric pentru pregătirea participării
Republicii Moldova la Expoziția Mondială „Milano 2015”

LAZĂR Valeriu	- viceprim-ministru, ministru al economiei, președinte al Comitetului organizatoric	BARBĂNEAGRĂ Victor	- viceministru al finanțelor
ANDRONIC Arcadie	- director general al Centrului Internațional de Expoziții „Moldexpo” S.A., secretar al Comitetului organizatoric	ȘCOLA Dona	- viceministru al tehnologiei informației și comunicațiilor
CALMIĆ Octavian	- viceministru al economiei	ZOLOTCOV Anatolie	- viceministru al dezvoltării regionale și construcțiilor
POPOV Andrei	- viceministru al afacerilor externe și integrării europene	POSTICĂ Gheorghe	- viceministru al culturii
GUȚU Viorel	- viceministru al agriculturii și industriei alimentare	CUCU Gheorghe	- președinte al Camerei de Comerț și Industrie
		JELIMALAI Denis	- director executiv interimar al Organizației de Promovare a Exportului din Moldova

880 HOTĂRÎRE
cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru
modificarea și completarea unor acte legislative

Guvernul HOTĂRĂȘTE:
Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare

proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

Contrasemnează:
Ministrul educației
Ministrul justiției

Mihail Șleahțișchi
Oleg Efrim

Nr. 801. Chișinău, 28 octombrie 2011.

881 HOTĂRÎRE
cu privire la instituirea Inspecției Sociale

În conformitate cu prevederile Legii asistenței sociale nr. 547-XV din 25 decembrie 2003 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2004, nr. 42-44, art. 249), cu modificările și completările ulterioare, Legii nr. 133-XVI din 13 iunie 2008 cu privire la ajutorul social (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 179, art. 625), cu modificările și completările ulterioare, și Legii nr. 123 din 18 iunie 2010 cu privire la serviciile sociale (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 155-158, art. 541), Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se instituie Inspecția Socială în subordinea Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei.

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

Contrasemnează:
Ministrul muncii, protecției
sociale și familiei
Ministrul finanțelor

Valentina Buliga
Veaceslav Negruța

Nr. 802. Chișinău, 28 octombrie 2011.

Anexa nr. 1
la Hotărârea Guvernului nr. 802
din 28 octombrie 2011

REGULAMENTUL
privind organizarea și funcționarea Inspecției Sociale

CAPITOLUL I
Dispoziții generale

1. Prezentul Regulament stabilește modul de organizare și funcționare, statutul, misiunea, funcțiile de bază, atribuțiile, drepturile și obligațiile Inspecției Sociale (în continuare – Inspecția).

2. Inspecția este autoritate a administrației publice din subordinea Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei, cu sediul în municipiul Chișinău.

3. Inspecția are statut de persoană juridică, dispune de stampilă, precum și de conturi trezoreriale.

4. Inspecția își desfășoară activitatea în conformitate cu Constituția Republicii Moldova, cu legile în vigoare, cu decretele Președintelui Republicii Moldova, hotărârile Parlamentului, ordonanțele, hotărârile și dispozițiile Guvernului, cu alte acte normative, tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, ordinea ministrului muncii, protecției sociale și familiei, precum și cu prevederile

prezentului Regulament.

CAPITOLUL II

Misiunea, domeniile, funcțiile, atribuțiile, drepturile și obligațiile Inspecției

5. Inspecția are misiunea inspectării modului de aplicare corectă și unitară a legilor și a altor acte normative care reglementează acordarea ajutorului social, ajutorului pentru perioada rece a anului și serviciilor sociale.

6. Domeniile de inspectare ale Inspecției sînt:

1) acordarea serviciilor sociale;

2) stabilirea ajutorului social și ajutorului pentru perioada rece a anului.

7. Sînt supuse inspectiei următoarele entități:

1) autoritățile publice centrale și locale cu atribuții în domeniile specificate la pct. 6 al prezentului Regulament;

2) persoanele fizice și juridice cu atribuții și responsabilități în domeniul asistenței sociale;

3) prestatorii de servicii sociale, publici și privați.

8. Funcțiile de bază ale Inspecției

În activitatea sa Inspecția îndeplinește următoarele funcții:

1) de inspectie;

2) de comunicare;

3) de reprezentare.

9. Atribuțiile Inspecției

Inspecția are următoarele atribuții:

1) pentru îndeplinirea funcției de inspectie:

a) asigură exercitarea inspectiei asupra implementării prevederilor actelor normative referitoare la acordarea ajutorului social, ajutorului pentru perioada rece a anului și a serviciilor sociale acordate de către prestatorii de servicii sociale, indiferent de tipul de proprietate și de forma juridică de organizare;

b) depistează și constată încălcările prevederilor legale din domeniul supus inspectiei și informează organele competente;

c) întocmește rapoartele scrise în care se consemnează constatările misiunii de control efectuate, recomandările de îmbunătățire a activității, propunerile de aplicare a măsurilor legale, precum și perioada în care abaterile constatate urmează a fi remediate;

2) pentru îndeplinirea funcției de comunicare:

a) asigură comunicarea cu autoritățile publice centrale și locale și cu persoanele fizice sau prestatorii de servicii sociale;

b) elaborează strategia de comunicare internă și externă privind activitățile specifice inspectiei;

c) comunică entităților supuse inspectiei rezultatele controlului atît pentru informarea acestora, cit și pentru formularea de observații și propuneri;

d) transmite spre aprobare Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei raportul anual de activitate, publică în Raportul Social Anual și pagina web a Ministerului informația privind rezultatele activității;

e) realizează, în caz de necesitate, conform legislației, schimbul de informații cu alte autorități publice centrale și locale, cu alte instituții naționale și internaționale cu atribuții în domeniu, sau, după caz, cu reprezentanți ai societății civile, în vederea creșterii eficienței și eficacității activității de inspectie;

f) desfășoară orice alte activități care contribuie la promovarea imaginii instituției;

3) pentru îndeplinirea funcției de reprezentare:

a) asigură reprezentarea pe plan intern și extern în domeniul său de activitate;

b) participă, în limitele posibilităților, la implementarea unor proiecte naționale sau internaționale în domeniul său de competență, conform legislației;

c) asigură apărarea și reprezentarea intereselor proprii în instanțele de contencios administrativ și în alte instanțe judecătorești competente, potrivit legii;

d) reprezintă și, după caz, își apără interesele patrimoniale în relațiile cu terți.

10. Drepturile Inspecției

Inspecția este în drept:

1) să solicite și să primească, în condițiile legii, de la autoritățile publice centrale și locale, de la persoanele

juridice și fizice documentele și informațiile necesare exercitării atribuțiilor sale;

2) să aibă acces liber, în condițiile legii, la dosarele solicitanților și beneficiarilor de ajutor social, ajutor pentru perioada rece a anului și servicii sociale, în sediul direcțiilor/ secțiilor asistență socială și protecție a familiei;

3) să aibă acces liber, în condițiile legii, la domiciliul solicitanților/beneficiarilor de ajutor social, ajutor pentru perioada rece a anului și servicii sociale, precum și în sediul prestatorilor de servicii sociale;

4) să aibă acces la bazele de date informaționale, conform legislației;

5) să înainteze, după caz, propuneri de îmbunătățire a cadrului normativ din domeniile supuse Inspecției.

11. Obligațiile Inspecției

Inspecția este obligată:

1) să efectueze imparțial, obiectiv și calitativ inspectarea în domeniile sale de competență, bazată doar pe prevederile legislației în vigoare;

2) să păstreze, conform legislației, confidențialitatea, discreția profesională și regulile deontologice ale funcției publice;

3) să înștiințeze, conform legislației, autoritățile și instituțiile competente dacă, în perioada derulării misiunii de inspectie, constată abateri;

4) să respecte normele actelor legislative și normative, precum și cele prevăzute de prezentul Regulament.

CAPITOLUL III

Organizarea activității Inspecției

12. Personalul Inspecției se formează din:

1) inspectori și alți specialiști, care sînt funcționari publici;

2) personalul tehnic.

13. Inspecția este condusă de șeful Inspecției.

14. Numirea în funcție, modificarea, suspendarea și încetarea raporturilor de serviciu ale conducerii Inspecției se face, în condițiile legii, de către ministrul muncii, protecției sociale și familiei.

15. Șeful Inspecției are următoarele atribuții:

1) organizează, conduce și coordonează activitatea Inspecției;

2) elaborează statul de personal și schema de încadrare a Inspecției, conform legislației;

3) numește în funcții publice, modifică, suspendă și încetează, în condițiile legii, raporturile de serviciu ale funcționarilor publici, angajează, modifică, suspendă și încetează raporturile de muncă ale personalului contractual al Inspecției;

4) aprobă componenta și repartizarea inspectorilor care realizează misiunile de inspectie;

5) organizează formarea profesională a personalului;

6) aprobă planul anual de activitate al Inspecției;

7) elaborează anual raportul de activitate și îl prezintă spre aprobare ministrului muncii, protecției sociale și familiei;

8) organizează examinarea petițiilor;

9) examinează contestațiile, dispunînd, după caz, anularea actelor întocmite de inspectori;

10) emite ordine, dispozitii și alte acte normative în domeniul său de competență și monitorizează executarea lor;

11) reprezintă Inspecția în relațiile cu organele similare din alte state, autoritățile publice, persoanele juridice și fizice.

16. Șeful Inspecției este responsabil de exercitarea atribuțiilor de serviciu în strictă conformitate cu legislația în vigoare.

17. Inspectorul este subordonat șefului și în exercitiul funcțiunii se supune legislației.

18. Atribuțiile funcționarilor Inspecției se stabilesc prin fișa postului, aprobată de șeful inspectiei.

19. Salarizarea personalului Inspecției se efectuează conform legislației în vigoare.

20. În exercitarea atribuțiilor legale, inspectorii beneficiază de protecție conform legislației.

21. Inspectorii au competența de inspectie pe întreg teritoriul republicii.

22. În caz de nerespectare a obligațiilor prevăzute, inspectorii poartă răspundere conform legislației.

23. În îndeplinirea atribuțiilor de serviciu, inspectorul va purta legitimație și insignă cu însemnele specifice Inspecției, ale căror modele se aprobă prin ordinul ministrului muncii, protecției sociale și familiei, la propunerea șefului Inspecției.

24. Nu se permite obstrucționarea în orice mod a activității inspectorilor sociali, precum și implicarea în activitatea

inspectorilor în timpul exercitării atribuțiilor ce se impun în conformitate cu prevederile prezentului Regulament și alte acte normative.

25. Autoritățile publice, prestatorii de servicii sociale, familiile beneficiare/solicitanți de ajutor social sau ajutor pentru perioada rece a anului inspectate au obligația de a pune la dispoziție inspectorilor sociali documentația sau informația necesară și relevantă misiunii de inspecție, conform legislației.

Anexa nr. 2
la Hotărârea Guvernului nr. 802
din 28 octombrie 2011

Structura Inspecției Sociale

Conducerea
Direcția inspecția prestațiilor sociale
Direcția inspecția serviciilor sociale

Serviciul economic
Serviciul juridic
Secția resurse umane și secretariat

882 HOTĂRÎRE **cu privire la aprobarea componenței nominale** **a delegației moldave în legătură cu vizita oficială** **a domnului Vladimir FILAT, Prim-ministru, în Republica** **Estonia și Republica Lituania (orașele Tallinn și Vilnius,** **18-21 octombrie 2011)**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă, conform anexei, componența nominală a delegației moldave în legătură cu vizita oficială a domnului Vladimir FILAT, Prim-ministru, în Republica Estonia și Republica Lituania (orașele Tallinn și Vilnius,

PRIM-MINISTRU

Contrasemnează:
Viceprim-ministru,
ministrul afacerilor externe
și integrării europene

Nr. 803. Chișinău, 28 octombrie 2011.

18-21 octombrie 2011).

2. Cheltuielile de deplasare (transport, diurnă, cazare) pentru membrii delegației vor fi suportate de instituțiile delegatate.

Vladimir FILAT

Iurie Leancă

Anexă
la Hotărârea Guvernului nr. 803
din 28 octombrie 2011

COMPONENȚA NOMINALĂ **a delegației moldave în legătură cu vizita oficială a domnului** **Vladimir FILAT, Prim-ministru, în Republica Estonia și Republica Lituania (orașele Tallinn și Vilnius,** **18-21 octombrie 2011)**

FILAT Vladimir	- Prim-ministru	GUREZ Lilia	- șef al Direcției comunicare și relații cu presa, Cancelaria de Stat
LEANCĂ Iurie	- viceprim-ministru, ministru al afacerilor externe și integrării europene	STUCALICI Eduard	- consultant principal, Direcția comunicare și relații cu presa, Cancelaria de Stat
MARINUȚA Vitalie	- ministru al apărării	POPA Vasile	- ofițer de pază
SLEAHTITCHI Mihail	- ministru al educației	CUCU Gheorghe	- președinte al Camerei de Comerț și Industrie
BULIGA Valentina	- ministru al muncii, protecției sociale și familiei	DRAGNEV Igor	- director financiar al Basarabia Lwin Invest S.R.L.
ȘALARU Gheorghe	- ministru al mediului	GACIKEVICI Grigore	- președinte al S.A. „Banca de Economii”
RECEAN Dorin	- viceministru al tehnologiei informației și comunicațiilor	GUSEV Alexandr	- președinte al Consiliului de administrație al S.A. „Moldovagaz”
MALERU Petru	- director al Agenției de Intervenție și Plăți în Agricultură	CTITOR Tudor	- director al Î.S. „Combinatul Poligrafic din Chișinău”
GOIAN Veaceslav	- șef adjunct, Biroul Vamal Cahul	SPIVACENCO Anatolii	- director adjunct al DAAC Hermes Holding
FRUNTAȘU Iulian	- consilier principal de stat al Prim-ministrului pentru politică externă și relații cu diaspora	BODEA Vitalie	- director general al SIA „Moldasig”
CEBOTARI Doina	- consultant în atragerea investițiilor străine, Cabinetul Prim-ministrului	ȘÎRBU Ala	- director al Companiei „Tutun-CTC”
DRAGANCEA Andrei	- șef de direcție, Departamentul cooperare bilaterală, Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene	MUDREA Simion	- director general al Companiei „Orhei-Vit”
ULIANOVȘCHI Tudor	- consilier, Direcția America, Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene	BALAN Ion	- director executiv al „Biox-Comert” S.R.L.
		GABURICI Chiril	- director general al Companiei „Moldcell”

MÎRZA Veaceslav	- director al Î.M. „Auction House” S.R.L.	CRAMARENCO Iurii	- director al S.R.L. „Forsbeta”
BUJOR-ZABICA Ludmila	- director al Î.C.S. „Iute Credit” S.R.L.	IANNUCCI Stefano	- reprezentant, Î.C.S. SWITCHWARD
TEODORESCU George	- manager al reprezentanței în Moldova a Companiei „Vernon-David”	TIMBROVSKI Alexei	- președinte de onoare al Patronatului Întreprinderilor Industriiei Prelucrătoare de Carne
MOSER Thomas	- director al „Danube Logistics” S.R.L.	CIBIZOV Denis	- președinte al Consiliului de administrare „Basarabia Nord”
AYDOV Ala	- director executiv al „Danube Logistics” S.R.L.	COZOVEACHIN Gheorghii	- membru al Consiliului de administrare „Basarabia Nord”
MAXEMCHUK John	- președinte al Companiei „Sun Communications” și al Camerei de Comerț Moldo-Americane	DVORNIC Eugen	- vicedirector general al Administrației de Stat a Aviației Civile
CRAMARENCO Eugen	- consilier al președintelui Consiliului de administrație al S.A. „Moldovagaz”	BUZICHEVICI Cazimir	- director general, KNAUF-GHIPS S.R.L.
PORCIULEAN Oleg	- director general al „Holiday Service”	CINCILEI Aureliu	- președinte, „EuroCreditBank”
SCORPAN Iulian	- director al Companiei „Air Moldova”	COVALI Angela	- director al „AMM Moldova/Aegis Media”
SIMIONOV Vladimir	- director al Companiei „Farmaco”	RUSSU Vladimir	- director general al Companiei „Accent Electronic”
PREAȘCA Andrei	- director de departament, Compania „Orange Moldova”	NAVROȚCHI Dumitru	- consilier al directorului Î.S. „Aeroport Internațional Chișinău”
		GUDUMAC Diana	- traducătoare, coordonatoare, Echipa de atragere a investițiilor

883 HOTĂRÎRE **cu privire la aprobarea proiectului de lege** **pentru modificarea și completarea Legii nr. 1540-XIII** **din 25 februarie 1998 privind plata pentru poluarea mediului**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:
Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege pentru modificarea și completarea Legii

nr. 1540-XIII din 25 februarie 1998 privind plata pentru poluarea mediului.

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

Contrasemnează:
Viceprim-ministru,
ministru economiei
Ministrul finanțelor
Ministrul mediului
Ministrul agriculturii
și industriei alimentare
Ministrul justiției

Valeriu Lazăr
Veaceslav Negruța
Gheorghe Șalaru

Vasile Bumacov
Oleg Efrim

Nr. 804. Chișinău, 28 octombrie 2011.

884 HOTĂRÎRE **cu privire la alocarea mijloacelor financiare**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:
Ministerul Finanțelor va aloca, din fondul de rezervă al Guvernului, Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei

100,0 mii lei pentru acordarea ajutoarelor materiale unice familiilor persoanelor care au avut de suferit în urma tragediei accident din 1 noiembrie 2011.

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

Contrasemnează:
Ministrul finanțelor
Ministrul muncii, protecției
sociale și familiei

Veaceslav Negruța

Valentina Buliga

Nr. 806. Chișinău, 2 noiembrie 2011.

885 HOTĂRÎRE **cu privire la eliberarea din funcție** **a dnei Tatiana BUJOREANU**

În temeiul alineatului (3) al articolului 20 din Legea nr. 64-XII din 31 mai 1990 cu privire la Guvern și articolului 65 din Legea nr.158-XVI din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, Guvernul

HOTĂRĂȘTE:

Se eliberează dna Tatiana BUJOREANU din funcția de vicedirector al Serviciului de Stat de Arhivă în baza cererii de demisie.

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

Nr. 807. Chișinău, 2 noiembrie 2011.

PARTEA III

Acte ale ministerelor, departamentelor și ale Băncii Naționale a Moldovei**Acte ale Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova**

ÎNREGISTRAT:
Ministerul Justiției
nr. de înregistrare 853
din 28 octombrie 2011
_____ Oleg EFRIM

1717 ORDIN
cu privire la modificarea punctului 5 din Ordinul
Ministerului Finanțelor
nr. 115 din 6 septembrie 2010

Întru executarea punctului 3 alineatul 4 din Hotărârea Guvernului nr.294 din 17 martie 1998 cu privire la executarea Decretului Președintelui Republicii Moldova nr.406-II din 23 decembrie 1997 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.30-33, art.288), cu modificările și completările ulterioare,

ORDON:

Punctul 5 din Ordinul Ministerului Finanțelor nr.115 din 6 septembrie 2010 cu privire la aprobarea și completarea formularului tipizat de document primar cu regim special "Factură fiscală" (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.194-196, art.656), înregistrat la Ministerul Justiției cu numărul 774 din 16 septembrie 2010, se modifică și va avea următorul cuprins:

„5. Agenții economici care dispun de un sistem computerizat de evidență primară beneficiază de dreptul imprimării de sine stătător a facturilor fiscale pe hirtie specială cu însemne de protecție pentru documentarea livrărilor sale.

Hirtia specială pentru imprimarea de sine stătător a facturilor fiscale va conține minimum următoarele însemne de protecție:

- a) fibre colorate vizibile integrate în stratul de hirtie;
- b) fibre invizibile, cu luminiscentă în raze ultraviolete;
- c) hirtie fără luminiscentă în raze ultraviolete.

Atribuirea seriei și diapazonului de numere în scopul imprimării de sine stătător a facturilor fiscale de către agenții economici ce dispun de un sistem computerizat de evidență primară se confirmă prin certificat, eliberat de Inspectoratul Fiscal Principal de Stat, formularul căruia se specifică în anexa nr.3.

La solicitarea ulterioară a seriei și diapazonului de numere, agenții economici ce beneficiază de dreptul imprimării de sine stătător a facturilor fiscale, urmează să prezinte darea de seamă în formă liberă privind seria și diapazonul de numere utilizate.

Dreptul imprimării de sine stătător a facturilor fiscale se acordă subiecților impozabili cu TVA care se conformează următoarelor cerințe:

- a) existența unui sistem computerizat de evidență contabilă;
- b) existența unui sortiment mare și/sau numărului mare

de cumpărători;

c) valoarea livrărilor impozabile cu TVA în perioada ultimelor 12 luni determinate conform lit.e) depășește 1.000.000 lei pe lună;

d) transparența ținerii evidenței contabile la întreprindere;

e) suma impozitelor și taxelor achitate în bugetul de stat în perioada ultimelor 12 luni consecutive anterioare examinării cererii de solicitare a dreptului imprimării de sine stătător a facturilor fiscale (perioada octombrie anul precedent-septembrie anul curent sau perioada mai anul precedent-aprilie anul curent) nu este mai mică de 1 200 000 lei. Dacă perioada de la data înregistrării subiectului în calitate de plătitor al TVA este mai mică de un an, se va examina suma impozitelor și taxelor achitate în bugetul de stat în perioada ultimelor 6 luni consecutive anterioare examinării cererii de solicitare a dreptului imprimării de sine stătător a facturilor fiscale (perioada aprilie-septembrie anul curent sau perioada noiembrie anul precedent-aprilie anul curent), care nu trebuie să fie mai mică de 600 000 lei;

f) conform informației care trebuie prezentată de contribuabil Inspectoratului Fiscal Principal de Stat concomitent cu cererea, salariul mediu lunar al unui angajat, îndreptat spre achitare în perioada ultimelor 12 luni consecutive anterioare examinării cererii de solicitare a dreptului imprimării de sine stătător a facturilor fiscale (perioada octombrie anul precedent-septembrie anul curent sau perioada mai anul precedent-aprilie anul curent) nu este mai mic decât cuantumul salariului mediu lunar pe economie, prognozat de Guvern pentru anul respectiv. Luînd în considerație că perioada de 12 luni consecutive cuprinde doi ani, salariul mediu lunar al unui angajat, îndreptat spre achitare, se determină ca media lunară pentru fiecare an separat. Dacă perioada de la data înregistrării subiectului în calitate de plătitor al TVA este mai mică de un an, se va examina salariul mediu lunar aferent perioadei de 6 luni (aprilie-septembrie anul curent sau noiembrie anul precedent-aprilie anul curent).

Cerințele stabilite la lit.f) se vor aplica, începînd cu 1 ianuarie 2012.”

MINISTRUL FINANTELOR**Veaceslav NEGRUȚA**

Nr. 128. Chișinău, 24 octombrie 2011.

1718 ORDIN
privind modificarea și completarea
Clasificației bugetare

În temeiul articolului 7 alineatul (5) al Legii privind sistemul bugetar și procesul bugetar nr.847-XIII din 24 mai 1996 și în scopul reglementării și perfecționării modului de reflectare a unor indicatori bugetari,

ORDON:

În Ordinul ministrului finanțelor nr.91 din 20 octombrie 2008 „Privind clasificarea bugetară”, se operează următoarele modificări și completări.

MINISTRUL FINANTELOR

Nr. 129. Chișinău, 26 octombrie 2011.

Veaceslav NEGRUȚA

1. În clasificarea organizațională a cheltuielilor bugetare „B.Tipurii de instituții, organizații și măsuri finanțate din buget”, se introduce tipul 905 cu următoarea denumire:

„905 Proiectul „Bijuterii medievale: Cetățile Hotin-Soroca-Suceava”.

2. Prezentul ordin intră în vigoare din data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Acte ale Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor
al Republicii Moldova**1719 ORDIN**
cu privire la aprobarea documentului
normativ CP G.03.05-2011 „Proiectarea
și montarea sistemelor interioare de alimentare
cu apă și încălzire a clădirilor din țevi cu cupru”

În temeiul Regulamentului Ministerului Construcțiilor și Dezvoltării Regionale al Republicii Moldova, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 662 din 10 noiembrie 2009;

în conformitate cu prevederile NCM A.01.03-96 „Principiile și metodologia reglementării în construcții. Modul de elaborare a documentelor normative”;

având în vedere procesul-verbal nr. 1 din 30.09.2009 al ședinței Comitetului tehnic CT-C G.02 „Instalații și rețele de alimentare cu apă și canalizare”,

ORDON:

1. Se aprobă documentul normativ CP G.03.05-2011 „Proiectarea și montarea sistemelor interioare de alimentare cu apă și încălzire a clădirilor din țevi cu cupru”.

2. Codul practic în construcții CP G.03.05-2011 „Proiectarea și montarea sistemelor interioare de alimentare cu apă și încălzire a clădirilor din țevi cu cupru” se pune în aplicare începând cu data de 01.01.2012.

3. Direcția reglementări tehnico-economice va:

- efectua înregistrarea acestui document normativ în modul stabilit;

- asigura publicarea prezentului ordin în Monitorul Oficial al Republicii Moldova;

- asigura multiplicarea și publicarea normativului în modul stabilit.

4. Controlul asupra executării prezentului ordin se pune în seama viceministrului, dlui Anatolie Zolotcov.

MINISTRUL DEZVOLTĂRII
REGIONALE ȘI CONSTRUCȚIILOR

Nr. 96. Chișinău, 26 octombrie 2011.

Marcel RĂDUCAN**1720 ORDIN**
cu privire la aprobarea documentului normativ NCM
A.01.01-2011 „Termeni și definiții”

În temeiul Regulamentului Ministerului Construcțiilor și Dezvoltării Regionale al Republicii Moldova, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 662 din 10 noiembrie 2009;

în conformitate cu prevederile NCM A.01.03-96 „Principiile și metodologia reglementării în construcții. Modul de elaborare a documentelor normative”;

având în vedere procesul-verbal nr. 9 din 13.08.2009 al ședinței Comitetului tehnic CT-C A.01 „Normative și standarde metodico-organizatorice”,

ORDON:

1. Se aprobă documentul normativ NCM A.01.01-2011 „Termeni și definiții”.

2. Documentul normativ NCM A.01.01-2011 „Termeni și definiții” se pune în aplicare începând cu data de 01.01.2012.

3. Direcția reglementări tehnico-economice va:

- efectua înregistrarea acestui document normativ în modul stabilit;

- asigura publicarea prezentului ordin în Monitorul Oficial al Republicii Moldova;

- asigura multiplicarea și publicarea normativului în modul stabilit.

4. Controlul asupra executării prezentului ordin se pune în seama viceministrului, dlui Anatolie Zolotcov.

MINISTRUL DEZVOLTĂRII
REGIONALE ȘI CONSTRUCȚIILOR

Nr. 97. Chișinău, 26 octombrie 2011.

Marcel RĂDUCAN

1721 ORDIN**cu privire la aprobarea documentului normativ
CP G.03.03-2011 „Proiectarea și montarea conductelor
subterane de alimentare cu apă din țevi de masă plastică
cu fibre de sticlă”**

În temeiul Regulamentului Ministerului Construcțiilor și Dezvoltării Regionale al Republicii Moldova, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 662 din 10 noiembrie 2009;

în conformitate cu prevederile NCM A.01.03-96 „Principiile și metodologia reglementării în construcții. Modul de elaborare a documentelor normative”;

avînd în vedere procesul-verbal nr. 1 din 30.09.2009 al ședinței Comitetului tehnic CT-C G.02 „Instalații și rețele de alimentare cu apă și canalizare”,

ORDON:

1. Se aprobă documentul normativ CP G.03.03-2011 Proiectarea și montarea conductelor subterane de alimentare cu apă din țevi de masă plastică cu fibre de sticlă.

2. Codul practic în construcții CP G.03.03-2011 „Proiectarea și montarea conductelor subterane de alimentare cu apă din țevi de masă plastică cu fibre de sticlă” se pune în aplicare începînd cu data de 01.01.2012.

3. Direcția reglementări tehnico-economice va:
- efectua înregistrarea acestui document normativ în modul stabilit;

- asigura publicarea prezentului ordin în Monitorul Oficial al Republicii Moldova;

- asigura multiplicarea și publicarea normativului în modul stabilit.

4. Controlul asupra executării prezentului ordin se pune în seama viceministrului, dlui Anatolie Zolotcov.

**MINISTRUL DEZVOLTĂRII
REGIONALE ȘI CONSTRUCȚIILOR**

Marcel RĂDUCAN

Nr. 98. Chișinău, 26 octombrie 2011.

1722 ORDIN**cu privire la aprobarea documentului normativ
CP G.03.04-2011 „Proiectarea, montarea și exploatarea
sistemelor de canalizare interioară din țevi
din polipropilenă”**

În temeiul Regulamentului Ministerului Construcțiilor și Dezvoltării Regionale al Republicii Moldova, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 662 din 10 noiembrie 2009;

în conformitate cu prevederile NCM A.01.03-96 „Principiile și metodologia reglementării în construcții. Modul de elaborare a documentelor normative”;

avînd în vedere procesul-verbal nr. 1 din 30.09.2009 al ședinței Comitetului tehnic CT-C G.02 „Instalații și rețele de alimentare cu apă și canalizare”,

ORDON:

1. Se aprobă documentul normativ CP G.03.04-2011 Proiectarea, montarea și exploatarea sistemelor de canalizare interioară din țevi din polipropilenă.

2. Codul practic în construcții CP G.03.04-2011 Proiectarea, montarea și exploatarea sistemelor de canalizare interioară din țevi din polipropilenă se pune în aplicare începînd cu data de 01.01.2012.

3. Direcția reglementări tehnico-economice va:
- efectua înregistrarea acestui document normativ în modul stabilit;

- asigura publicarea prezentului ordin în Monitorul Oficial al Republicii Moldova;

- asigura multiplicarea și publicarea normativului în modul stabilit.

4. Controlul asupra executării prezentului ordin se pune în seama viceministrului, dlui Anatolie Zolotcov.

**MINISTRUL DEZVOLTĂRII
REGIONALE ȘI CONSTRUCȚIILOR**

Marcel RĂDUCAN

Nr. 99. Chișinău, 26 octombrie 2011.

1723 ORDIN**cu privire la aprobarea Modificării nr. 17
la Indicatoarele de norme de deviz „Ts”, „C”**

În conformitate cu Regulamentul privind organizarea și funcționarea Ministerului Construcțiilor și Dezvoltării Regionale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.662 din 10 noiembrie 2009 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.163-164, art.730), în conformitate cu documentul normativ NCM A.01.03-96 „Principiile și metodologia reglementării în construcții. Modul de elaborare a documentelor normative”, avînd în vedere procesul-verbal nr.4 din 19.07.2011 al ședinței Comitetului tehnic CT-C L.01 „Economia construcțiilor”,

ORDON:

1. Se aprobă Modificarea nr. 17 la Indicatoarele de

norme de deviz în vigoare „Ts”, „C” (se anexează).

2. Modificarea menționată în pct. 1 al prezentului ordin intră în vigoare din data publicării prezentului ordin în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

3. Direcția reglementări tehnico-economice va efectua înregistrarea modificării menționate în pct. 1 al prezentului ordin în Registrul documentelor normative în construcții în vigoare și va asigura publicarea prezentului ordin în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, în modul stabilit.

4. Controlul asupra executării prezentului ordin se pune în seama viceministrului, dlui Anatolie Zolotcov.

**MINISTRUL DEZVOLTĂRII
REGIONALE ȘI CONSTRUCȚIILOR**

Marcel RĂDUCAN

Nr. 100. Chișinău, 26 octombrie 2011.

APROBATĂ
prin Ordinul ministrului dezvoltării
regionale și construcțiilor
nr. 100 din 26 octombrie 2011

MODIFICAREA NR. 17
la Indicatoarele de norme de deviz
„Ts” , „C”

1. Indicatorul de norme de deviz pentru lucrări de terasamente „Ts” se completează cu următoarele norme de deviz:

Nr.	Simbolul normei	Denumirea normelor de deviz
Volumul I, Capitolul „TsC” Săpături mecanice		
	TsC58	Săpătură mecanică a pământului în depozit cu excavator „draglina” sau „cu o cupă inversă” cu volumul cupei de 0,15 m³
1	TsC58A	Săpătură mecanică a pământului în depozit cu excavator „draglina” sau „cu o cupă inversă” cu volumul cupei de 0,15 m ³ , teren de categoria 1
2	TsC58B	Săpătură mecanică a pământului în depozit cu excavator „draglina” sau „cu o cupă inversă” cu volumul cupei de 0,15 m ³ , teren de categoria 2
	TsC59	Săpătură mecanică a pământului cu excavator cu o cupă de 0,15 m³ cu descărcare în autobasculantă
3	TsC59A	Săpătură mecanică a pământului cu excavator cu o cupă de 0,15 m ³ cu descărcare în autobasculantă, teren de categoria 1
4	TsC59B	Săpătură mecanică a pământului cu excavator cu o cupă de 0,15 m ³ cu descărcare în autobasculantă, teren de categoria 2

Textul integral al normelor de deviz conform anexei nr.1 la prezenta modificare.

25	CD72Q	4 m Pereți despărțitori din PGC cu grosimea 155-255 mm pe carcasă metalică dublă cu placaj de PGC în două straturi din ambele părți fără izolație, cu contur curbiliniu, cu înălțimea până la 4 m
26	CD72R	Pereți despărțitori din PGC cu grosimea 155-255 mm pe carcasă metalică dublă cu placaj de PGC în două straturi din ambele părți cu izolație dublă, cu contur curbiliniu, cu înălțimea până la 4 m
27	CD72M	Pereți despărțitori din PGC cu grosimea 75-125 mm pe carcasă metalică simplă cu placaj de PGC într-un strat din ambele părți fără izolație, cu contur curbiliniu, cu înălțimea peste 4 m
28	CD72N	Pereți despărțitori din PGC cu grosimea 75-125 mm pe carcasă metalică simplă cu placaj de PGC într-un strat din ambele părți cu izolație, cu contur curbiliniu, cu înălțimea peste 4 m
29	CD72O	Pereți despărțitori din PGC cu grosimea 100-150 mm pe carcasă metalică simplă cu placaj de PGC în două straturi din ambele părți fără izolație, cu contur curbiliniu, cu înălțimea peste 4 m
30	CD72P	Pereți despărțitori din PGC cu grosimea 100-150 mm pe carcasă metalică simplă cu placaj de PGC în două straturi din ambele părți cu izolație, cu contur curbiliniu, cu înălțimea peste 4 m
31	CD72Q	Pereți despărțitori din PGC cu grosimea 155-255 mm pe carcasă metalică dublă cu placaj de PGC în două straturi din ambele părți fără izolație, cu contur curbiliniu, cu înălțimea peste 4 m
32	CD72R	Pereți despărțitori din PGC cu grosimea 155-255 mm pe carcasă metalică dublă cu placaj de PGC în două straturi din ambele părți cu izolație dublă, cu contur curbiliniu, cu înălțimea peste 4 m
Volumul II, Capitolul "CL" - Construcții și confecții metalice		
	CL53	Sistemul fațadă ventilată cu placaj din panouri metalice liniare și panouri-casete
33	CL53A	Montarea sistemului fațadă ventilată cu placajul pereților clădirilor și construcțiilor cu panouri metalice liniare în dispunere orizontală cu fixare ascunsă, cu suprafața detaliilor arhitecturale până la 30% din suprafața totală a pereților
34	CL53B	Montarea sistemului fațadă ventilată cu placajul pereților clădirilor și construcțiilor cu panouri metalice liniare în dispunere verticală cu fixare ascunsă, cu suprafața detaliilor arhitecturale până la 30% din suprafața totală a pereților
35	CL53C	Montarea sistemului fațadă ventilată cu placajul pereților clădirilor și construcțiilor cu panouri-casete metalice cu fixare cu șuruburi vizibile, cu suprafața detaliilor arhitecturale până la 30% din suprafața totală a pereților
36	CL53D	Montarea sistemului fațadă ventilată cu placajul pereților clădirilor și construcțiilor cu panouri-casete metalice cu fixare cu șuruburi ascunsă, cu suprafața detaliilor arhitecturale până la 30% din suprafața totală a pereților
37	CL53E	Montarea sistemului fațadă ventilată cu placajul pereților clădirilor și construcțiilor cu panouri-casete metalice cu fixare pe bucoane (fixare suspendată), cu suprafața detaliilor arhitecturale până la 30% din suprafața totală a pereților
38	CL53F	Montarea sistemului fațadă ventilată cu placajul pereților clădirilor și construcțiilor cu panouri metalice liniare în dispunere orizontală cu fixare ascunsă, cu suprafața detaliilor arhitecturale peste 30% din suprafața totală a pereților
39	CL53G	Montarea sistemului fațadă ventilată cu placajul pereților clădirilor și construcțiilor cu panouri metalice liniare în dispunere verticală cu fixare ascunsă, cu suprafața detaliilor arhitecturale peste 30% din suprafața totală a pereților
40	CL53H	Montarea sistemului fațadă ventilată cu placajul pereților clădirilor și construcțiilor cu panouri-casete metalice cu fixare cu șuruburi vizibile, cu suprafața detaliilor arhitecturale peste 30% din suprafața totală a pereților
41	CL53I	Montarea sistemului fațadă ventilată cu placajul pereților clădirilor și construcțiilor cu panouri-casete metalice cu fixare cu șuruburi ascunsă, cu suprafața detaliilor arhitecturale peste 30% din suprafața totală a pereților

2. Indicatorul de norme de deviz pentru lucrări de construcții industriale, agrozootehnice, locuințe și social-cultural „C” se completează cu următoarele norme de deviz:

Volumul I, Capitolul "CD" - Închideri și compartimentări		
CD71	Zidirea pereților exteriori și interioari din pietre de beton ușor, completarea golurilor și patanțelor	
5	CD71A	Zidirea pereților exteriori și interioari din pietre de beton ușor fără placare pe adeziv; pentru înălțimea etajului până la 4 m
6	CD71B	Zidirea pereților exteriori și interioari din pietre de beton ușor fără placare pe adeziv; pentru înălțimea etajului peste 4 m
7	CD71C	Zidirea pereților exteriori și interioari din pietre de beton ușor fără placare cu completarea golurilor și patanțelor cu adeziv; pentru înălțimea etajului până la 4 m
8	CD71D	Zidirea pereților exteriori și interioari din pietre de beton ușor fără placare cu completarea golurilor și patanțelor cu adeziv; pentru înălțimea etajului peste 4 m
	CD72	Pereți despărțitori din plăci ghips-carton (PGC) pe carcasă metalică
9	CD72A	Pereți despărțitori din PGC cu grosimea 75-125 mm pe carcasă metalică simplă cu placaj de PGC într-un strat din ambele părți fără izolație, cu înălțimea până la 4 m
10	CD72B	Pereți despărțitori din PGC cu grosimea 75-125 mm pe carcasă metalică simplă cu placaj de PGC într-un strat din ambele părți cu izolație, cu înălțimea până la 4 m
11	CD72C	Pereți despărțitori din PGC cu grosimea 100-150 mm pe carcasă metalică simplă cu placaj de PGC în două straturi din ambele părți fără izolație, cu înălțimea până la 4 m
12	CD72D	Pereți despărțitori din PGC cu grosimea 100-150 mm pe carcasă metalică simplă cu placaj de PGC în două straturi din ambele părți cu izolație, cu înălțimea până la 4 m
13	CD72E	Pereți despărțitori din PGC cu grosimea 155-255 mm pe carcasă metalică dublă cu placaj de PGC în două straturi din ambele părți fără izolație, cu înălțimea până la 4 m
14	CD72F	Pereți despărțitori din PGC cu grosimea 155-255 mm pe carcasă metalică dublă cu placaj de PGC în două straturi din ambele părți cu izolație dublă, cu înălțimea până la 4 m
15	CD72G	Pereți despărțitori din PGC cu grosimea 75-125 mm pe carcasă metalică simplă cu placaj de PGC într-un strat din ambele părți fără izolație, cu înălțimea peste 4 m
16	CD72H	Pereți despărțitori din PGC cu grosimea 75-125 mm pe carcasă metalică simplă cu placaj de PGC într-un strat din ambele părți cu izolație, cu înălțimea peste 4 m
17	CD72I	Pereți despărțitori din PGC cu grosimea 100-150 mm pe carcasă metalică simplă cu placaj de PGC în două straturi din ambele părți fără izolație, cu înălțimea peste 4 m
18	CD72J	Pereți despărțitori din PGC cu grosimea 100-150 mm pe carcasă metalică simplă cu placaj de PGC în două straturi din ambele părți cu izolație, cu înălțimea peste 4 m
19	CD72K	Pereți despărțitori din PGC cu grosimea 155-255 mm pe carcasă metalică dublă cu placaj de PGC în două straturi din ambele părți fără izolație, cu înălțimea peste 4 m
20	CD72L	Pereți despărțitori din PGC cu grosimea 155-255 mm pe carcasă metalică dublă cu placaj de PGC în două straturi din ambele părți cu izolație dublă, cu înălțimea peste 4 m
21	CD72M	Pereți despărțitori din PGC cu grosimea 75-125 mm pe carcasă metalică simplă cu placaj de PGC într-un strat din ambele părți fără izolație, cu contur curbiliniu, cu înălțimea până la 4 m
22	CD72N	Pereți despărțitori din PGC cu grosimea 75-125 mm pe carcasă metalică simplă cu placaj de PGC într-un strat din ambele părți cu izolație, cu contur curbiliniu, cu înălțimea până la 4 m
23	CD72O	Pereți despărțitori din PGC cu grosimea 100-150 mm pe carcasă metalică simplă cu placaj de PGC în două straturi din ambele părți fără izolație, cu contur curbiliniu, cu înălțimea până la 4 m
24	CD72P	Pereți despărțitori din PGC cu grosimea 100-150 mm pe carcasă metalică simplă cu placaj de PGC în două straturi din ambele părți cu izolație, cu contur curbiliniu, cu înălțimea până la 4 m

		fixare vizibilă, pe pereți cu contur curbiliniu	
64	CL55H	Montarea sistemului de fațadă ventilată cu placaj cu plăci 600x600 mm din granit ceramic cu fixare ascunsă, pe pereți cu contur curbiliniu	
65	CL55I	Montarea sistemului de fațadă ventilată cu placaj cu plăci 600x300 mm din granit natural cu fixare ascunsă, pe pereți cu contur curbiliniu	
Volumul II, Capitolul "CG" Pardoseli			
	CG43	Executarea acoperirii din scinduri de parchet cu straturi multiple pe suport existent	
66	CG43A	Executarea acoperirii din scinduri de parchet cu straturi multiple pe suport existent (șapă nivelată, furnir sau PAAL) prin îmbinare fără lipire (prin fălțuire) cu strat antifonic, așezare sub un unghi drept	
67	CG43B	Executarea acoperirii din scinduri de parchet cu straturi multiple pe suport existent (șapă nivelată, furnir sau PAAL) cu înclierea scindurilor pe toată suprafața, așezare sub un unghi drept	
68	CG43C	Executarea acoperirii din scinduri de parchet cu straturi multiple pe suport existent (șapă nivelată, furnir sau PAAL) prin îmbinare fără lipire (prin fălțuire) cu strat antifonic, așezare pe diagonală	
69	CG43D	Executarea acoperirii din scinduri de parchet cu straturi multiple pe suport existent (șapă nivelată, furnir sau PAAL) cu înclierea scindurilor pe toată suprafața, așezare pe diagonală	
	CG44	Pardoseli supraînălțate demontabile cu modulul de 500x500 mm	
70	CG44A	Pardoseli supraînălțate demontabile cu modulul de 500x500 mm tip PUD 5-2,5/3	
71	CG44B	Pardoseli supraînălțate demontabile cu modulul de 500x500 mm tip PUD 5-3,5/4	
72	CG44C	Pardoseli supraînălțate demontabile cu modulul de 500x500 mm tip PUD 5-4,5/5	
73	CG44D	Pardoseli supraînălțate demontabile cu modulul de 500x500 mm tip PUD 5-5,5/6	
74	CG44E	Pardoseli supraînălțate demontabile cu modulul de 500x500 mm tip PUD 5-6,5/7	
75	CG44F	Pardoseli supraînălțate demontabile cu modulul de 500x500 mm tip PUD 5-7,5/8	
76	CG44G	Pardoseli supraînălțate demontabile cu modulul de 500x500 mm tip PUD 5-8,5/9	
77	CG44H	Pardoseli supraînălțate demontabile cu modulul de 500x500 mm tip PUD 5-9,5/10	
	CG45	Pardoseli supraînălțate demontabile cu modulul de 600x600 mm	
78	CG45A	Pardoseli supraînălțate demontabile cu modulul de 600x600 mm cu înălțimea 37-80 mm: cu montanți de construcții standardizate	
79	CG45B	Pardoseli supraînălțate demontabile cu modulul de 600x600 mm cu înălțimea 37-80 mm: cu montanți de construcții ranforsate	
80	CG45C	Pardoseli supraînălțate demontabile cu modulul de 600x600 mm cu înălțimea 80-450 mm: cu montanți de construcții standardizate	
81	CG45D	Pardoseli supraînălțate demontabile cu modulul de 600x600 mm cu înălțimea 80-450 mm: cu montanți de construcții ranforsate	
82	CG45E	Pardoseli supraînălțate demontabile cu modulul de 600x600 mm cu înălțimea 450-800 mm: cu montanți de construcții standardizate și lonjeroane	
83	CG45F	Pardoseli supraînălțate demontabile cu modulul de 600x600 mm cu înălțimea 450-800 mm: cu montanți de construcții ranforsate și lonjeroane	
84	CG45G	Pardoseli supraînălțate demontabile cu modulul de 600x600 mm cu înălțimea 800-1600 mm: cu montanți de construcții standardizate și lonjeroane	
85	CG45H	Pardoseli supraînălțate demontabile cu modulul de 600x600 mm cu înălțimea 800-1600 mm: cu montanți de construcții ranforsate și lonjeroane	
86	CG45I	Pardoseli supraînălțate demontabile cu modulul de 600x600 mm cu înălțimea 1600-2000 mm:	

		din suprafața totală a pereților	
42	CL53J	Montarea sistemului fațadă ventilată cu placajul pereților clădirilor și construcțiilor cu panouri-casete metalice cu fixare pe buloane (fixare suspendată), cu suprafața detaliilor arhitecturale peste 30% din suprafața totală a pereților	
43	CL53K	Montarea sistemului fațadă ventilată cu placajul pereților clădirilor și construcțiilor cu panouri metalice liniare în dispunere orizontală cu fixare ascunsă, pe pereți cu contur curbiliniu	
44	CL53L	Montarea sistemului fațadă ventilată cu placajul pereților clădirilor și construcțiilor cu panouri metalice liniare în dispunere verticală cu fixare ascunsă, pe pereți cu contur curbiliniu	
45	CL53M	Montarea sistemului fațadă ventilată cu placajul pereților clădirilor și construcțiilor cu panouri-casete metalice cu fixare cu șuruburi vizibilă, pe pereți cu contur curbiliniu	
46	CL53N	Montarea sistemului fațadă ventilată cu placajul pereților clădirilor și construcțiilor cu panouri-casete metalice cu fixare cu șuruburi ascunsă, pe pereți cu contur curbiliniu	
47	CL53O	Montarea sistemului fațadă ventilată cu placajul pereților clădirilor și construcțiilor cu panouri-casete metalice cu fixare pe buloane (fixare suspendată), pe pereți cu contur curbiliniu	
	CL54	Sistem fațadă ventilată cu placaj din sidinguri (lambriuri exterioare)	
48	CL54A	Sistem fațadă ventilată cu placaj din sidinguri (lambriuri exterioare) metalice cu strat termoizolant, cu suprafața detaliilor arhitecturale până la 30% din suprafața totală a pereților	
49	CL54B	Sistem fațadă ventilată cu placaj din sidinguri (lambriuri exterioare) metalice fără strat termoizolant, cu suprafața detaliilor arhitecturale până la 30% din suprafața totală a pereților	
50	CL54C	Sistem fațadă ventilată cu placaj din sidinguri (lambriuri exterioare) vnil fără strat termoizolant, cu suprafața detaliilor arhitecturale până la 30% din suprafața totală a pereților	
51	CL54D	Sistem fațadă ventilată cu placaj din sidinguri (lambriuri exterioare) metalice cu strat termoizolant, cu suprafața detaliilor arhitecturale peste 30% din suprafața totală a pereților	
52	CL54E	Sistem fațadă ventilată cu placaj din sidinguri (lambriuri exterioare) metalice fără strat termoizolant, cu suprafața detaliilor arhitecturale peste 30% din suprafața totală a pereților	
53	CL54F	Sistem fațadă ventilată cu placaj din sidinguri (lambriuri exterioare) vnil fără strat termoizolant, cu suprafața detaliilor arhitecturale peste 30% din suprafața totală a pereților	
54	CL54G	Sistem fațadă ventilată cu placaj din sidinguri (lambriuri exterioare) metalice cu strat termoizolant, pe pereți cu contur curbiliniu	
55	CL54H	Sistem fațadă ventilată cu placaj din sidinguri (lambriuri exterioare) metalice fără strat termoizolant, pe pereți cu contur curbiliniu	
56	CL54I	Sistem fațadă ventilată cu placaj din sidinguri (lambriuri exterioare) vnil fără strat termoizolant, pe pereți cu contur curbiliniu	
	CL55	Sistem fațadă ventilată cu placaj din plăci din granit ceramic și granit natural	
57	CL55A	Montarea sistemului de fațadă ventilată cu placaj cu plăci 600x600 mm din granit ceramic cu fixare vizibilă, cu suprafața detaliilor arhitecturale până la 30% din suprafața totală a pereților	
58	CL55B	Montarea sistemului de fațadă ventilată cu placaj cu plăci 600x600 mm din granit ceramic cu fixare ascunsă, cu suprafața detaliilor arhitecturale până la 30% din suprafața totală a pereților	
59	CL55C	Montarea sistemului de fațadă ventilată cu placaj cu plăci 600x300 mm din granit natural cu fixare ascunsă, cu suprafața detaliilor arhitecturale până la 30% din suprafața totală a pereților	
60	CL55D	Montarea sistemului de fațadă ventilată cu placaj cu plăci 600x600 mm din granit ceramic cu fixare vizibilă, cu suprafața detaliilor arhitecturale peste 30% din suprafața totală a pereților	
61	CL55E	Montarea sistemului de fațadă ventilată cu placaj cu plăci 600x600 mm din granit ceramic cu fixare ascunsă, cu suprafața detaliilor arhitecturale peste 30% din suprafața totală a pereților	
62	CL55F	Montarea sistemului de fațadă ventilată cu placaj din plăci 600x300 mm din granit natural cu fixare ascunsă, cu suprafața detaliilor arhitecturale peste 30% din suprafața totală a pereților	
63	CL55G	Montarea sistemului de fațadă ventilată cu placaj cu plăci 600x600 mm din granit ceramic cu	

107	CF59R	Placarea suprafețelor cu un strat de PGC cu executarea carcasei metalice simple, suprafețe înclinate cu izolație, curbilini (secțiunea variabilă pentru stâlpi și pilaștri), cu înălțimea peste 4 m
108	CF59S	Placarea suprafețelor cu un strat de PGC cu executarea carcasei metalice simple, tavane cu izolație, curbilini (secțiunea variabilă pentru stâlpi și pilaștri), cu înălțimea peste 4 m
109	CF59T	Placarea suprafețelor cu un strat de PGC cu executarea carcasei metalice simple, glafuri curbilini (secțiunea variabilă pentru stâlpi și pilaștri), cu înălțimea peste 4 m
	CF60	Placarea suprafețelor cu două straturi de plăci ghips-carton (PGC) cu executarea carcasei metalice simple
110	CF60A	Placarea suprafețelor cu două straturi de PGC cu executarea carcasei metalice simple, cu înălțimea până la 4 m; pereți fără izolație, plane
111	CF60B	Placarea suprafețelor cu două straturi de PGC cu executarea carcasei metalice simple, cu înălțimea până la 4 m; pereți cu izolație, plane
112	CF60C	Placarea suprafețelor cu două straturi de PGC cu executarea carcasei metalice simple, cu înălțimea până la 4 m; suprafețe înclinate fără izolație, plane
113	CF61D	Placarea suprafețelor cu două straturi de PGC cu executarea carcasei metalice identice, cu înălțimea până la 4 m; suprafețe înclinate cu izolație, plane
114	CF60E	Placarea suprafețelor cu două straturi de PGC cu executarea carcasei metalice simple, cu înălțimea până la 4 m; tavane fără izolație, plane
115	CF60F	Placarea suprafețelor cu două straturi de PGC cu executarea carcasei metalice simple, cu înălțimea până la 4 m; tavane cu izolație, plane
116	CF60G	Placarea suprafețelor cu două straturi de PGC cu executarea carcasei metalice simple, cu înălțimea peste 4 m; pereți fără izolație, plane
117	CF60H	Placarea suprafețelor cu două straturi de PGC cu executarea carcasei metalice simple, cu înălțimea peste 4 m; pereți cu izolație, plane
118	CF60I	Placarea suprafețelor cu două straturi de PGC cu executarea carcasei metalice simple, cu înălțimea peste 4 m; suprafețe înclinate fără izolație, plane
119	CF60J	Placarea suprafețelor cu două straturi de PGC cu executarea carcasei metalice simple, cu înălțimea peste 4 m; suprafețe înclinate cu izolație, plane
120	CF60K	Placarea suprafețelor cu două straturi de PGC cu executarea carcasei metalice simple, cu înălțimea peste 4 m; tavane fără izolație, plane
121	CF60L	Placarea suprafețelor cu două straturi de PGC cu executarea carcasei metalice simple, cu înălțimea peste 4 m; tavane cu izolație, plane
122	CF60M	Placarea suprafețelor cu două straturi de PGC cu executarea carcasei metalice simple, cu înălțimea până la 4 m; pereți fără izolație, curbilini (secțiunea variabilă pentru stâlpi și pilaștri)
123	CF60N	Placarea suprafețelor cu două straturi de PGC cu executarea carcasei metalice simple, cu înălțimea până la 4 m; pereți cu izolație, curbilini (secțiunea variabilă pentru stâlpi și pilaștri)
124	CF60O	Placarea suprafețelor cu două straturi de PGC cu executarea carcasei metalice simple, cu înălțimea până la 4 m; suprafețe înclinate fără izolație, curbilini (secțiunea variabilă pentru stâlpi și pilaștri)
125	CF60P	Placarea suprafețelor cu două straturi de PGC cu executarea carcasei metalice simple, cu înălțimea până la 4 m; suprafețe înclinate cu izolație, curbilini (secțiunea variabilă pentru stâlpi și pilaștri)
126	CF60Q	Placarea suprafețelor cu două straturi de PGC cu executarea carcasei metalice simple, cu înălțimea până la 4 m; tavane fără izolație, curbilini (secțiunea variabilă pentru stâlpi și pilaștri)
127	CF60R	Placarea suprafețelor cu două straturi de PGC cu executarea carcasei metalice simple, cu înălțimea până la 4 m; tavane cu izolație, curbilini (secțiunea variabilă pentru stâlpi și pilaștri)
128	CF60S	Placarea suprafețelor cu două straturi de PGC cu executarea carcasei metalice simple, cu înălțimea peste 4 m; pereți fără izolație, curbilini (secțiunea variabilă pentru stâlpi și pilaștri)

		cu montanji de construcții standardizate și lonjeroane
	CG46	Sistem electric de încălzire „pardoseală caldă”
87	CG46A	Sistem de încălzire cu cabluri „pardoseală caldă” pe suport existent (șapă)
88	CG46B	Sistem de încălzire „pardoseală caldă” pe baza rogojinilor de încălzire pe suport existent (șapă)
89	CG46C	Executarea garniturii de plută (termoizolație) și a ecranului termoizolant din staniol pentru sisteme de încălzire „pardoseală caldă” (lucrări suplimentare de pregătire – la necesitate)
		Volumul II, Capitolul “CF”, Tencuieli
	CF59	Placarea suprafețelor cu un strat de plăci ghips-carton (PGC) cu executarea carcasei metalice simple
90	CF59A	Placarea suprafețelor cu un strat de PGC cu executarea carcasei metalice simple, pereți cu izolație plane, cu înălțimea până la 4 m
91	CF59B	Placarea suprafețelor cu un strat de PGC cu executarea carcasei metalice simple, suprafețe înclinate fără izolație, plane, cu înălțimea până la 4 m
92	CF59C	Placarea suprafețelor cu un strat de PGC cu executarea carcasei metalice simple, suprafețe înclinate cu izolație, plane, cu înălțimea până la 4 m
93	CF59D	Placarea suprafețelor cu un strat de PGC cu executarea carcasei metalice simple, tavane cu izolație, plane, cu înălțimea până la 4 m
94	CF59E	Placarea suprafețelor cu un strat de PGC cu executarea carcasei metalice simple, glafuri plane, cu înălțimea până la 4 m
95	CF59F	Placarea suprafețelor cu un strat de PGC cu executarea carcasei metalice simple, pereți cu izolație, plane, cu înălțimea peste 4 m
96	CF59G	Placarea suprafețelor cu un strat de PGC cu executarea carcasei metalice simple, suprafețe înclinate fără izolație, plane, cu înălțimea peste 4 m
97	CF59H	Placarea suprafețelor cu un strat de PGC cu executarea carcasei metalice simple, suprafețe înclinate cu izolație, plane, cu înălțimea peste 4 m
98	CF59I	Placarea suprafețelor cu un strat de PGC cu executarea carcasei metalice simple, tavane cu izolație, plane, cu înălțimea peste 4 m
99	CF59J	Placarea suprafețelor cu un strat de PGC cu executarea carcasei metalice simple, glafuri plane, cu înălțimea peste 4 m
100	CF59K	Placarea suprafețelor cu un strat de PGC cu executarea carcasei metalice simple, pereți cu izolație, curbilini (secțiunea variabilă pentru stâlpi și pilaștri), cu înălțimea până la 4 m
101	CF59L	Placarea suprafețelor cu un strat de PGC cu executarea carcasei metalice simple, suprafețe înclinate fără izolație, curbilini (secțiunea variabilă pentru stâlpi și pilaștri), cu înălțimea până la 4 m
102	CF59M	Placarea suprafețelor cu un strat de PGC cu executarea carcasei metalice simple, suprafețe înclinate cu izolație, curbilini (secțiunea variabilă pentru stâlpi și pilaștri), cu înălțimea până la 4 m
103	CF59N	Placarea suprafețelor cu un strat de PGC cu executarea carcasei metalice simple, tavane cu izolație, curbilini (secțiunea variabilă pentru stâlpi și pilaștri), cu înălțimea până la 4 m
104	CF59O	Placarea suprafețelor cu un strat de PGC cu executarea carcasei metalice simple, glafuri curbilini (secțiunea variabilă pentru stâlpi și pilaștri), cu înălțimea până la 4 m
105	CF59P	Placarea suprafețelor cu un strat de PGC cu executarea carcasei metalice simple, pereți cu izolație, curbilini (secțiunea variabilă pentru stâlpi și pilaștri), cu înălțimea peste 4 m
106	CF59Q	Placarea suprafețelor cu un strat de PGC cu executarea carcasei metalice simple, suprafețe înclinate fără izolație, curbilini (secțiunea variabilă pentru stâlpi și pilaștri), cu înălțimea peste 4 m

148	CK53E	Plafone tensionate din peliculă PVC în încăperi cu înălțimea până la 4 m, cu suprafața de la 5 m ² până la 20 m ² cu fixarea baghetelor de pereți din beton cu harpon
149	CK53F	Plafone tensionate din peliculă PVC în încăperi cu înălțimea până la 4 m, cu suprafața de la 5 m ² până la 20 m ² cu fixarea baghetelor de pereți din zidărie de cărămidă fără harpon
150	CK53G	Plafone tensionate din peliculă PVC în încăperi cu înălțimea până la 4 m, cu suprafața de la 5 m ² până la 20 m ² cu fixarea baghetelor de pereți din beton fără harpon
151	CK53H	Plafone tensionate din peliculă PVC în încăperi cu înălțimea până la 4 m, cu suprafața de la 5 m ² până la 20 m ² cu fixarea baghetelor de pereți din zidărie de cărămidă fără harpon
152	CK53I	Plafone tensionate din peliculă PVC în încăperi cu înălțimea până la 4 m, cu suprafața de la 20 m ² până la 50 m ² cu fixarea baghetelor de pereți din beton cu harpon
153	CK53J	Plafone tensionate din peliculă PVC în încăperi cu înălțimea până la 4 m, cu suprafața de la 20 m ² până la 50 m ² cu fixarea baghetelor de pereți din zidărie de cărămidă cu harpon
154	CK53K	Plafone tensionate din peliculă PVC în încăperi cu înălțimea până la 4 m, cu suprafața de la 20 m ² până la 50 m ² cu fixarea baghetelor de pereți din beton fără harpon
155	CK53L	Plafone tensionate din peliculă PVC în încăperi cu înălțimea până la 4 m, cu suprafața de la 20 m ² până la 50 m ² cu fixarea baghetelor de pereți din zidărie de cărămidă fără harpon
156	CK53M	Plafone tensionate din peliculă PVC în încăperi cu înălțimea până la 4 m, cu suprafața peste 50 m ² cu fixarea baghetelor de pereți din beton cu harpon
157	CK53N	Plafone tensionate din peliculă PVC în încăperi cu înălțimea până la 4 m, cu suprafața peste 50 m ² cu fixarea baghetelor de pereți din zidărie de cărămidă cu harpon
158	CK53O	Plafone tensionate din peliculă PVC în încăperi cu înălțimea până la 4 m, cu suprafața peste 50 m ² cu fixarea baghetelor de pereți din beton fără harpon
159	CK53P	Plafone tensionate din peliculă PVC în încăperi cu înălțimea până la 4 m, cu suprafața de peste 50 m ² cu fixarea baghetelor de pereți din zidărie de cărămidă fără harpon
160	CK53Q	Executare în plafon tensionat a deschiderii de montaj pentru corpurile de iluminat (lustră) cu înălțimea până la 4 m
161	CK53R	Executare în plafon tensionat a deschiderii de montaj pentru trecerea de țevă cu înălțimea până la 4 m
	CK54	Plafone tensionate din peliculă de policlorură de vinil (PVC) în încăperi cu înălțimea peste 4 m
162	CK54A	Plafone tensionate din peliculă PVC în încăperi cu înălțimea peste 4 m, cu suprafața de până la 5 m ² cu fixarea baghetelor de pereți din beton cu harpon
163	CK54B	Plafone tensionate din peliculă PVC în încăperi cu înălțimea peste 4 m, cu suprafața de până la 5 m ² cu fixarea baghetelor de pereți din zidărie de cărămidă cu harpon
164	CK54C	Plafone tensionate din peliculă PVC în încăperi cu înălțimea peste 4 m, cu suprafața de până la 5 m ² cu fixarea baghetelor de pereți din beton fără harpon
165	CK54D	Plafone tensionate din peliculă PVC în încăperi cu înălțimea peste 4 m, cu suprafața de până la 5 m ² cu fixarea baghetelor de pereți din zidărie de cărămidă fără harpon
166	CK54E	Plafone tensionate din peliculă PVC în încăperi cu înălțimea peste 4 m, cu suprafața de la 5 m ² până la 20 m ² cu fixarea baghetelor de pereți din beton cu harpon
167	CK54F	Plafone tensionate din peliculă PVC în încăperi cu înălțimea peste 4 m, cu suprafața de la 5 m ² până la 20 m ² cu fixarea baghetelor de pereți din zidărie de cărămidă cu harpon
168	CK54G	Plafone tensionate din peliculă PVC în încăperi cu înălțimea peste 4 m, cu suprafața de la 5 m ² până la 20 m ² cu fixarea baghetelor de pereți din beton fără harpon
169	CK54H	Plafone tensionate din peliculă PVC în încăperi cu înălțimea peste 4 m, cu suprafața de la 5 m ² până la 20 m ² cu fixarea baghetelor de pereți din zidărie de cărămidă fără harpon
170	CK54I	Plafone tensionate din peliculă PVC în încăperi cu înălțimea peste 4 m, cu suprafața de la 20

129	CF60T	Placarea suprafețelor cu două straturi de PGC cu executarea carcasei metalice simple, cu înălțimea peste 4 m: pereți cu izolație, curbilini (secțiunea variabilă pentru stîpi și pilaștri)
130	CF60U	Placarea suprafețelor cu două straturi de PGC cu executarea carcasei metalice simple, cu înălțimea peste 4 m: suprafețe înclinate fără izolație, curbilini (secțiunea variabilă pentru stîpi și pilaștri)
131	CF60V	Placarea suprafețelor cu două straturi de PGC cu executarea carcasei metalice simple, cu înălțimea peste 4 m: suprafețe înclinate cu izolație, curbilini (secțiunea variabilă pentru stîpi și pilaștri)
132	CF60W	Placarea suprafețelor cu două straturi de PGC cu executarea carcasei metalice simple, cu înălțimea peste 4 m: tavane fără izolație, curbilini (secțiunea variabilă pentru stîpi și pilaștri)
133	CF60X	Placarea suprafețelor cu două straturi de PGC cu executarea carcasei metalice simple, cu izolație, curbilini (secțiunea variabilă pentru stîpi și pilaștri)
	CF61	Dirșiuire continuă a suprafeței de beton (tencuială de un strat) cu amestec uscat de ipsos
134	CF61A	Dirșiuire continuă a suprafeței (tencuială de un strat) cu amestec uscat de ipsos: glafuri de ferestre și uși plane
135	CF61B	Dirșiuire continuă a suprafeței (tencuială de un strat) cu amestec uscat de ipsos: glafuri de ferestre și uși curbilini
	CF62	Acoperire decorativă «sub marmură» («tencuială venețiană») a suprafețelor tencuite interioare a încăperilor
136	CF62A	Acoperire decorativă «sub marmură» («tencuială venețiană») a suprafețelor tencuite ale pereților în interiorul încăperilor cu compoziție «Veneto»
137	CF62B	Acoperire decorativă «sub marmură» («tencuială venețiană») a suprafețelor tencuite ale tavanelor cu compoziție «Veneto»
138	CF62C	Acoperire decorativă «sub marmură» («tencuială venețiană») a suprafețelor stîplilor dreptunghiulari tencuiți în interiorul încăperilor cu compoziție «Veneto»
139	CF62D	Acoperire decorativă «sub marmură» («tencuială venețiană») a suprafețelor stîplilor rotunzi tencuiți (cilindrici și secțiune variabilă) în interiorul încăperilor cu compoziție «Veneto»
		Volumul II, Capitolul "CK" Timplărie din lemn, mase plastice și metal
	CK52	Plafone suspendate din plăci modul pe carcasă metalică
140	CK52A	Plafone suspendate din plăci modul pe carcasă metalică cu utilizarea suspendării cu brățară fără țijă, în încăperi cu înălțime până la 4 m
141	CK52B	Plafone suspendate din plăci modul pe carcasă metalică cu utilizarea suspendării cu brățară și țijă, în încăperi cu înălțime până la 4 m
142	CK52C	Plafone suspendate din plăci modul pe carcasă metalică cu utilizarea suspendării cu brățară fără țijă, în încăperi cu înălțime peste 4 m
143	CK52D	Plafone suspendate din plăci modul pe carcasă metalică cu utilizarea suspendării cu brățară și țijă, în încăperi cu înălțime peste 4 m
	CK53	Plafone tensionate din peliculă de policlorură de vinil (PVC) în încăperi cu înălțimea până la 4 m
144	CK53A	Plafone tensionate din peliculă PVC în încăperi cu înălțimea până la 4 m, cu suprafața de până la 5 m ² cu fixarea baghetelor de pereți din beton cu harpon
145	CK53B	Plafone tensionate din peliculă PVC în încăperi cu înălțimea până la 4 m, cu suprafața de până la 5 m ² cu fixarea baghetelor de pereți din zidărie de cărămidă cu harpon
146	CK53C	Plafone tensionate din peliculă PVC în încăperi cu înălțimea până la 4 m, cu suprafața de până la 5 m ² cu fixarea baghetelor de pereți din beton fără harpon
147	CK53D	Plafone tensionate din peliculă PVC în încăperi cu înălțimea până la 4 m, cu suprafața de până

		de zidărie de cărămidă
190	CK55K	Plafone tensionate din țesătură de polieșter cu încălzire cu foehn de aer de înaltă temperatură în încăperi cu înălțimea peste 4m, cu suprafața de la 5 pînă la 20 m ² cu fixarea baghetelor de pereți de beton
191	CK55L	Plafone tensionate din țesătură de polieșter cu încălzire cu foehn de aer de înaltă temperatură în încăperi cu înălțime peste 4m, cu suprafața de la 5 pînă la 20 m ² cu fixarea baghetelor de zidărie de cărămidă
192	CK55M	Plafone tensionate din țesătură de polieșter cu încălzire cu foehn de aer de înaltă temperatură în încăperi cu înălțime peste 4m, cu suprafața de la 20 pînă la 50 m ² cu fixarea baghetelor de pereți de beton
193	CK55N	Plafone tensionate din țesătură de polieșter cu încălzire cu foehn de aer de înaltă temperatură în încăperi cu înălțime peste 4m, cu suprafața de la 20 pînă la 50 m ² cu fixarea baghetelor de zidărie de cărămidă
194	CK55O	Plafone tensionate din țesătură de polieșter cu încălzire cu foehn de aer de înaltă temperatură în încăperi cu înălțime peste 4m, cu suprafața peste 50 m ² cu fixarea baghetelor de pereți de beton
195	CK55P	Plafone tensionate din țesătură de polieșter cu încălzire cu foehn de aer de înaltă temperatură în încăperi cu înălțime peste 4m, cu suprafața peste 50 m ² cu fixarea baghetelor de zidărie de cărămidă
Volurum III, Capitoul "CQ" Sisteme de fundare și consolidări de terenuri pentru fundații		
	CQ23	Executarea piloților forțați din beton armat cu instalația de tip SBU în terenuri stabile grupa 2, betonare prin metoda țevii deplasate vertical (TDV)
196	CQ23A	Executarea piloților forțați din beton armat cu instalația de tip SBU cu diametrul pînă la 500-600 mm în terenuri stabile grupa 2, betonare prin metoda TDV, cu adîncimea piloților: pînă la 12 m
197	CQ23B	Executarea piloților forțați din beton armat cu instalația de tip SBU cu diametrul pînă la 500-600 mm în terenuri stabile grupa 2, betonare prin metoda TDV, cu adîncimea piloților: pînă la 25 m
198	CQ23C	Executarea piloților forțați din beton armat cu instalația de tip SBU cu diametrul pînă la 500-600 mm în terenuri stabile grupa 2, betonare prin metoda TDV, cu adîncimea piloților: peste 25 m
199	CQ23D	Executarea piloților forțați din beton armat cu instalația de tip SBU cu diametrul pînă la 700-800 mm în terenuri stabile grupa 2, betonare prin metoda TDV, cu adîncimea piloților: pînă la 12 m
200	CQ23E	Executarea piloților forțați din beton armat cu instalația de tip SBU cu diametrul pînă la 700-800 mm în terenuri stabile grupa 2, betonare prin metoda TDV, cu adîncimea piloților: pînă la 25 m
201	CQ23F	Executarea piloților forțați din beton armat cu instalația de tip SBU cu diametrul pînă la 700-800 mm în terenuri stabile grupa 2, betonare prin metoda TDV, cu adîncimea piloților: peste 25 m
202	CQ23G	Executarea piloților forțați din beton armat cu instalația de tip SBU cu diametrul pînă la 900-1000 mm în terenuri stabile grupa 2, betonare prin metoda TDV, cu adîncimea piloților: pînă la 12 m
203	CQ23H	Executarea piloților forțați din beton armat cu instalația de tip SBU cu diametrul pînă la 900-1000 mm în terenuri stabile grupa 2, betonare prin metoda TDV, cu adîncimea piloților: pînă la 25 m
204	CQ23I	Executarea piloților forțați din beton armat cu instalația de tip SBU cu diametrul pînă la 900-1000 mm în terenuri stabile grupa 2, betonare prin metoda TDV, cu adîncimea piloților: peste 25 m
	CQ24	Executarea piloților forțați cu cap-bulb din beton armat cu instalația de tip SBU în terenuri stabile grupa 1-2, betonare prin metoda TDV
205	CQ24A	Executarea piloților forțați cu cap-bulb din beton armat cu instalația de tip SBU cu diametrul pînă la 500-600 mm cu cap-bulb pînă la 1400 mm în terenuri stabile grupa 1-2, betonare prin metoda TDV, cu adîncimea piloților: pînă la 12 m
206	CQ24B	Executarea piloților forțați cu cap-bulb din beton armat cu instalația de tip SBU cu diametrul pînă la 500-600 mm cu cap-bulb pînă la 1400 mm în terenuri stabile grupa 1-2, betonare prin

		m ² pînă la 50 m ² cu fixarea baghetelor de pereți din beton cu harpon
171	CK54J	Plafone tensionate din peliculă PVC în încăperi cu înălțimea peste 4 m, cu suprafața de la 20 m ² pînă la 50 m ² cu fixarea baghetelor de pereți din zidărie de cărămidă cu harpon
172	CK54K	Plafone tensionate din peliculă PVC în încăperi cu înălțimea peste 4 m, cu suprafața de la 20 m ² pînă la 50 m ² cu fixarea baghetelor de pereți din beton fără harpon
173	CK54L	Plafone tensionate din peliculă PVC în încăperi cu înălțimea peste 4 m, cu suprafața de la 20 m ² pînă la 50 m ² cu fixarea baghetelor de pereți din zidărie de cărămidă fără harpon
174	CK54M	Plafone tensionate din peliculă PVC în încăperi cu înălțimea peste 4 m, cu suprafața peste 50 m ² cu fixarea baghetelor de pereți din beton cu harpon
175	CK54N	Plafone tensionate din peliculă PVC în încăperi cu înălțimea peste 4 m, cu suprafața peste 50 m ² cu fixarea baghetelor de pereți din zidărie de cărămidă cu harpon
176	CK54O	Plafone tensionate din peliculă PVC în încăperi cu înălțimea peste 4 m, cu suprafața peste 50 m ² cu fixarea baghetelor de pereți din beton fără harpon
177	CK54P	Plafone tensionate din peliculă PVC în încăperi cu înălțimea peste 4 m, cu suprafața de peste 50 m ² cu fixarea baghetelor de pereți din zidărie de cărămidă fără harpon
178	CK54Q	Executare în plafon tensionat a deschiderii de montaj pentru corpurile de iluminat (lustră) cu înălțimea peste 4 m
179	CK54R	Executare în plafon tensionat a deschiderii de montaj pentru trecerea de țevă cu înălțimea peste 4 m
	CK55	Plafone tensionate din țesătură de polieșter cu încălzire cu foehn de aer de înaltă temperatură
180	CK55A	Plafone tensionate din țesătură de polieșter cu încălzire cu foehn de aer de înaltă temperatură în încăperi cu înălțimea pînă la 4 m, cu suprafața pînă la 5 m ² cu fixarea baghetelor de pereți de beton
181	CK55B	Plafone tensionate din țesătură de polieșter cu încălzire cu foehn de aer de înaltă temperatură în încăperi cu înălțimea pînă la 4m, cu suprafața pînă la 5 m ² cu fixarea baghetelor de zidărie de cărămidă
182	CK55C	Plafone tensionate din țesătură de polieșter cu încălzire cu foehn de aer de înaltă temperatură în încăperi cu înălțimea pînă la 4m, cu suprafața de la 5 pînă la 20 m ² cu fixarea baghetelor de pereți de beton
183	CK55D	Plafone tensionate din țesătură de polieșter cu încălzire cu foehn de aer de înaltă temperatură în încăperi cu înălțimea pînă la 4m, cu suprafața de la 5 pînă la 20 m ² cu fixarea baghetelor de zidărie de cărămidă
184	CK55E	Plafone tensionate din țesătură de polieșter cu încălzire cu foehn de aer de înaltă temperatură în încăperi cu înălțimea pînă la 4m, cu suprafața de la 20 pînă la 50 m ² cu fixarea baghetelor de pereți de beton
185	CK55F	Plafone tensionate din țesătură de polieșter cu încălzire cu foehn de aer de înaltă temperatură în încăperi cu înălțimea pînă la 4m, cu suprafața de la 20 pînă la 50 m ² cu fixarea baghetelor de zidărie de cărămidă
186	CK55G	Plafone tensionate din țesătură de polieșter cu încălzire cu foehn de aer de înaltă temperatură în încăperi cu înălțimea pînă la 4m, cu suprafața peste 50 m ² cu fixarea baghetelor de pereți de beton
187	CK55H	Plafone tensionate din țesătură de polieșter cu încălzire cu foehn de aer de înaltă temperatură în încăperi cu înălțimea pînă la 4m, cu suprafața peste 50 m ² cu fixarea baghetelor de zidărie de cărămidă
188	CK55I	Plafone tensionate din țesătură de polieșter cu încălzire cu foehn de aer de înaltă temperatură în încăperi cu înălțimea peste 4 m, cu suprafața pînă la 5 m ² cu fixarea baghetelor de pereți de beton
189	CK55J	Plafone tensionate din țesătură de polieșter cu încălzire cu foehn de aer de înaltă temperatură în încăperi cu înălțimea peste 4m, cu suprafața pînă la 5 m ² cu fixarea baghetelor

		Executarea piloților forajați cu cap-bulb din beton armat cu instalația de tip SBU în terenuri nestabile îmbibate cu apă grupa 2, cu utilizarea țevilor de tubare care se extrag, betonare prin metoda JDV
	CQ26	Executarea piloților forajați cu cap-bulb din beton armat cu instalația de tip SBU cu diametru până la 500-600 mm cu cap-bulb până la 1400 mm în terenuri nestabile îmbibate cu apă grupa 2, cu utilizarea țevilor de tubare care se extrag, betonare prin metoda JDV, cu adâncimea piloților: până la 12m
223	CQ26A	Executarea piloților forajați cu cap-bulb din beton armat cu instalația de tip SBU cu diametru până la 500-600 mm cu cap-bulb până la 1400 mm în terenuri nestabile îmbibate cu apă grupa 2, cu utilizarea țevilor de tubare care se extrag, betonare prin metoda JDV, cu adâncimea piloților: până la 25 m
224	CQ26B	Executarea piloților forajați cu cap-bulb din beton armat cu instalația de tip SBU cu diametru până la 500-600 mm cu cap-bulb până la 1400 mm în terenuri nestabile îmbibate cu apă grupa 2, cu utilizarea țevilor de tubare care se extrag, betonare prin metoda JDV, cu adâncimea piloților: până la 25 m
225	CQ26C	Executarea piloților forajați cu cap-bulb din beton armat cu instalația de tip SBU cu diametru până la 500-600 mm cu cap-bulb până la 1400 mm în terenuri nestabile îmbibate cu apă grupa 2, cu utilizarea țevilor de tubare care se extrag, betonare prin metoda JDV, cu adâncimea piloților: peste 25 m
226	CQ26D	Executarea piloților forajați cu cap-bulb din beton armat cu instalația de tip SBU cu diametru până la 700-800 mm cu cap-bulb până la 1800 mm în terenuri nestabile îmbibate cu apă grupa 2, cu utilizarea țevilor de tubare care se extrag, betonare prin metoda JDV, cu adâncimea piloților: până la 12 m
227	CQ26E	Executarea piloților forajați cu cap-bulb din beton armat cu instalația de tip SBU cu diametru până la 700-800 mm cu cap-bulb până la 1800 mm în terenuri nestabile îmbibate cu apă grupa 2, cu utilizarea țevilor de tubare care se extrag, betonare prin metoda JDV, cu adâncimea piloților: până la 25 m
228	CQ26F	Executarea piloților forajați cu cap-bulb din beton armat cu instalația de tip SBU cu diametru până la 700-800 mm cu cap-bulb până la 1800 mm în terenuri nestabile îmbibate cu apă grupa 2, cu utilizarea țevilor de tubare care se extrag, betonare prin metoda JDV, cu adâncimea piloților: peste 25 m
229	CQ26G	Executarea piloților forajați cu cap-bulb din beton armat cu instalația de tip SBU cu diametru până la 900-1000 mm cu cap-bulb până la 1800 mm în terenuri nestabile îmbibate cu apă grupa 2, cu adâncimea piloților: până la 12 m
230	CQ26H	Executarea piloților forajați cu cap-bulb din beton armat cu instalația de tip SBU cu diametru până la 900-1000 mm cu cap-bulb până la 1800 mm în terenuri nestabile îmbibate cu apă grupa 2, cu utilizarea țevilor de tubare care se extrag, betonare prin metoda JDV, cu adâncimea piloților: până la 25 m
231	CQ26I	Executarea piloților forajați cu cap-bulb din beton armat cu instalația de tip SBU cu diametru până la 900-1000 mm cu cap-bulb până la 1800 mm în terenuri nestabile îmbibate cu apă grupa 2, cu utilizarea țevilor de tubare care se extrag, betonare prin metoda JDV, cu adâncimea piloților: peste 25 m
Volumul III. Capitolul "CO" - Lucrări diverse		
232	CO21A	Montarea instalațiilor pentru steaguri
233	CO22A	Grijați cu ancadrament pentru curățarea încălzimintei
234	CO23A	Înzidirea cîștigelor în planșeu pentru suspendarea echipamentului sportiv în școală

Textul integral al normelor de deviz conform anexei nr.2 la prezenta modificare.

		metoda JDV, cu adâncimea piloților: până la 25 m
207	CQ24C	Executarea piloților forajați cu cap-bulb din beton armat cu instalația de tip SBU cu diametru până la 500-600 mm cu cap-bulb până la 1400 mm în terenuri stabile grupa 1-2, betonare prin metoda JDV, cu adâncimea piloților: peste 25 m
208	CQ24D	Executarea piloților forajați cu cap-bulb din beton armat cu instalația de tip SBU cu diametru până la 700-800 mm, cu cap-bulb până la 1800 mm în terenuri stabile grupa 1-2, betonare prin metoda JDV, cu adâncimea piloților: până la 12 m
209	CQ24E	Executarea piloților forajați cu cap-bulb din beton armat cu instalația de tip SBU cu diametru până la 700-800 mm, cu cap-bulb până la 1800 mm în terenuri stabile grupa 1-2, betonare prin metoda JDV, cu adâncimea piloților: până la 25 m
210	CQ24F	Executarea piloților forajați cu cap-bulb din beton armat cu instalația de tip SBU cu diametru până la 700-800 mm, cu cap-bulb până la 1800 mm în terenuri stabile grupa 1-2, betonare prin metoda JDV, cu adâncimea piloților: peste 25 m
211	CQ24G	Executarea piloților forajați cu cap-bulb din beton armat cu instalația de tip SBU cu diametru până la 900-1000 mm, cu cap-bulb până la 1800 mm în terenuri stabile grupa 1-2, betonare prin metoda JDV, cu adâncimea piloților: până la 12 m
212	CQ24H	Executarea piloților forajați cu cap-bulb din beton armat cu instalația de tip SBU cu diametru până la 900-1000 mm, cu cap-bulb până la 1800 mm în terenuri stabile grupa 1-2, betonare prin metoda JDV, cu adâncimea piloților: până la 25 m
213	CQ24I	Executarea piloților forajați cu cap-bulb din beton armat cu instalația de tip SBU cu diametru până la 900-1000 mm, cu cap-bulb până la 1800 mm în terenuri stabile grupa 1-2, betonare prin metoda JDV, cu adâncimea piloților: peste 25 m
	CQ25	Executarea piloților forajați din beton armat cu instalația de tip SBU în terenuri nestabile îmbibate cu apă grupa 2, cu utilizarea țevilor de tubare care se extrag, betonare prin metoda JDV
214	CQ25A	Executarea piloților forajați din beton armat cu instalația de tip SBU cu diametru până la 500-600 mm în terenuri nestabile îmbibate cu apă grupa 2, cu utilizarea țevilor de tubare care se extrag, betonare prin metoda JDV, cu adâncimea piloților: până la 12 m
215	CQ25B	Executarea piloților forajați din beton armat cu instalația de tip SBU cu diametru până la 500-600 mm în terenuri nestabile îmbibate cu apă grupa 2, cu utilizarea țevilor de tubare care se extrag, betonare prin metoda JDV, cu adâncimea piloților: până la 25 m
216	CQ25C	Executarea piloților forajați din beton armat cu instalația de tip SBU cu diametru până la 500-600 mm în terenuri nestabile îmbibate cu apă grupa 2, cu utilizarea țevilor de tubare care se extrag, betonare prin metoda JDV, cu adâncimea piloților: peste 25 m
217	CQ25D	Executarea piloților forajați din beton armat cu instalația de tip SBU cu diametru până la 700-800 mm în terenuri nestabile îmbibate cu apă grupa 2, cu utilizarea țevilor de tubare care se extrag, betonare prin metoda JDV, cu adâncimea piloților: până la 12 m
218	CQ25E	Executarea piloților forajați din beton armat cu instalația de tip SBU cu diametru până la 700-800 mm în terenuri nestabile îmbibate cu apă grupa 2, cu utilizarea țevilor de tubare care se extrag, betonare prin metoda JDV, cu adâncimea piloților: până la 25 m
219	CQ25F	Executarea piloților forajați din beton armat cu instalația de tip SBU cu diametru până la 700-800 mm în terenuri nestabile îmbibate cu apă grupa 2, cu utilizarea țevilor de tubare care se extrag, betonare prin metoda JDV, cu adâncimea piloților: peste 25 m
220	CQ25G	Executarea piloților forajați din beton armat cu instalația tip SBU (CEV) cu diametru până la 900-1000 mm în terenuri nestabile îmbibate cu apă grupa 2, cu utilizarea țevilor de tubare care se extrag, betonare prin metoda JDV, cu adâncimea piloților: până la 12m
221	CQ25H	Executarea piloților forajați din beton armat cu instalația de tip SBU cu diametru până la 900-1000 mm în terenuri nestabile îmbibate cu apă grupa 2, cu utilizarea țevilor de tubare care se extrag, betonare prin metoda JDV, cu adâncimea piloților: până la 25 m
222	CQ25I	Executarea piloților forajați din beton armat cu instalația de tip SBU cu diametru până la 900-1000 mm în terenuri nestabile îmbibate cu apă grupa 2, cu utilizarea țevilor de tubare care se extrag, betonare prin metoda JDV, cu adâncimea piloților: peste 25 m

1724 ORDIN
cu privire la aprobarea documentului normativ
NCM G.05.02 – 2011 ”Stații, posturi și mono-
blocuri pentru alimentarea autovehiculelor
cu hidrocarburi gazoase lichefiate (HGL)”

În temeiul Regulamentului Ministerului Construcțiilor și Dezvoltării Regionale al Republicii Moldova, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 662 din 10 noiembrie 2009;

în conformitate cu prevederile NCM A.01.03-96 „Principiile și metodologia reglementării în construcții. Modul de elaborare a documentelor normative”;

avînd în vedere procesul-verbal nr. 4 din 18.10.2011 al ședinței Comitetului tehnic CT-C 11 „Instalații și rețele de gaze”,

ORDON:

1. Se aprobă documentul normativ NCM G.05.02 – 2011 ”Stații, posturi și monoblocuri pentru alimentarea autovehiculelor cu hidrocarburi gazoase lichefiate (HGL)”.

**MINISTRUL DEZVOLTĂRII
REGIONALE ȘI CONSTRUCȚIILOR**

Nr. 101. Chișinău, 26 octombrie 2011.

2. Normativul în construcții NCM G.05.02 – 2011 ”Stații, posturi și monoblocuri pentru alimentarea autovehiculelor cu hidrocarburi gazoase lichefiate (HGL)” intră în vigoare începînd cu data de 01.01.2012.

3. Direcția reglementări tehnico-economice va:

- efectua înregistrarea acestui document normativ în modul stabilit;

- asigura publicarea prezentului ordin în Monitorul Oficial al Republicii Moldova;

- asigura multiplicarea și publicarea normativului în modul stabilit.

4. Controlul asupra executării prezentului ordin se pune în seama viceministrului, dlui Anatolie Zolotcov.

Marcel RĂDUCAN

Acte ale Ministerului Sănătății al Republicii Moldova**1725 O R D I N****cu privire la organizarea concursului pentru
ocuparea funcției de director al Spitalului Clinic
de Psihiatrie**

În conformitate cu prevederile articolului 4 alineatul (2)¹ din Legea ocrotirii sănătății nr. 411-XIII din 28 martie 1995 cu modificările ulterioare și Hotărârii Guvernului nr. 1079 din 2 octombrie 2007 „Pentru aprobarea Regulamentului privind numirea în funcție pe bază de concurs a conducătorilor instituțiilor medico-sanitare publice”, în temeiul prevederilor punctului 9 al Regulamentului privind organizarea și funcționarea Ministerului Sănătății aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 397 din 31 mai 2011, emit următorul

ORDIN:

1. Se anunță concurs pentru ocuparea funcției de director al Spitalului Clinic de Psihiatrie.

2. Se aprobă Metodologia evaluării candidaților pentru ocuparea funcției de director al Spitalului Clinic de Psihiatrie, conform anexei nr. 1.

MINISTRUL SĂNĂTĂȚII

Nr. 147- p § 9. Chișinău, 18 octombrie 2011.

3. Direcția management personal medical, performanță și calitate a serviciilor de sănătate:

1) Va asigura publicarea anunțului în mijloacele de informare în masă, afișarea pe avizierele instituțiilor respective și plasarea pe pagina web a Ministerului Sănătății a condițiilor de concurs, începând cu data de 20 octombrie curent;

2) Va organiza recepționarea dosarelor candidaților în perioada de 20 octombrie – 04 noiembrie curent;

3) Va asigura informarea, la solicitare, a candidaților cu prevederile mecanismului de selectare prin concurs a candidaților la funcțiile vacante de conducător a instituțiilor medico-sanitare publice.

4. Controlul executării ordinului în cauză mi-l asum personal.

Andrei USĂȚI

Anexa nr. 1
la Ordinul ministrului sănătății
nr.147 - p § 9
din 18 octombrie 2011

METODOLOGIA**evaluării candidaților pentru ocuparea funcției
de director al Spitalului Clinic de Psihiatrie****I. Noțiuni generale**

1. Metodologia evaluării candidaților pentru ocuparea funcției de director al Spitalului Clinic de Psihiatrie (în continuare - Metodologia) este elaborată în conformitate cu prevederile „Regulamentului privind numirea în funcție pe bază de concurs a conducătorilor instituțiilor medico-sanitare publice”, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1079 din 2 octombrie 2007.

2. Metodologia are drept scop stabilirea mecanismului de evaluare și selectare a candidaților pe criterii de cunoștințe și aptitudini pentru funcția la care candidează.

3. Evaluarea candidaților se efectuează în strictă conformitate cu reglementările stabilite în acest sens, asigurându-se transparența, obiectivitatea, corectitudinea și responsabilitatea persoanelor implicate în luarea deciziilor.

4. Evaluarea candidaților include următoarele etape:

- evaluarea proiectului de management a instituției respective;
- evaluarea calităților personale ale candidatului;
- examinarea dosarului candidatului.

**II. Evaluarea proiectului de management al
instituției**

5. Proiectul de management a instituției are drept scop evaluarea modului în care candidatul analizează și propune soluții de rezolvare a temei.

6. Proiectul de management include următoarele compartimente:

- problemele existente în gestionarea instituției respective;
- propuneri de soluționare a problemelor existente;
- perspectivele dezvoltării instituției respective (management, finanțe, resurse umane, baza tehnico-materială, calitatea serviciilor medicale).

7. Proiectul de management vizează Spitalul Clinic de Psihiatrie. Informațiile necesare pentru realizarea proiectului

trebuie să fie libere la publicare și obținute în conformitate cu prevederile legale în vigoare.

8. La cererea candidaților, Centrul Național de Management în Sănătate pune la dispoziția candidaților informația necesară disponibilă pentru realizarea proiectului de management.

9. Proiectul de management trebuie să fie realizat individual de către candidat și să rezolve tema într-un volum de maximum 8-10 pagini, tehnoredactate pe calculator, cu font de 14, interval 1,5.

10. Susținerea proiectului se face în plenul Comisiei de concurs, prezentare PowerPoint pe durata a maximum 15 minute, plus 15 minute acordate pentru răspunsurile la întrebările adresate de către membrii Comisiei de concurs.

11. În cadrul susținerii proiectului de management candidatului se pot adresa următoarele categorii de întrebări:

a) întrebări deschise: cu scop de a atrage cât mai multe informații de la candidat, dezvoltând datele furnizate de dosar;

b) întrebări închise: cu scop de a clarifica unele fapte, evenimente sau situații (despre experiența de muncă anterioară, experiența de conducere etc.);

c) întrebări ipotetice: cu scop de a evalua răspunsurile candidatului asupra unor anumite situații sau evenimente ipotetice (cum ar proceda în administrarea cheltuielilor sau legate de personal etc.);

d) întrebări de probă: cu scop de a clarifica unele aspecte prezentate de candidat.

12. Candidatului nu se adresează întrebări referitoare la opiniile sale politice, religie, etnie, sex, stare materială și origine socială.

13. În urma prezentării proiectului de management, Comisia de concurs stabilește nota pentru această probă de evaluare prin acordarea de către fiecare membru a

0-20 puncte, nota finală fiind calculată ca media aritmetică a notelor acordate de fiecare membru al Comisiei (fișa de evaluare se alătură la prezenta Metodologie).

14. Proiectul de management se depune Comisiei după prezentarea în plenul Comisiei.

15. Pe parcursul prezentării proiectului de management a instituției respective, membrii Comisiei completează fișa de evaluare a calităților personale a candidatului (se alătură Metodologiei), care include:

- a) aptitudini de comunicare
- b) aptitudini și cunoștințe manageriale
- c) ambiții profesionale
- d) motivare
- e) potrivire de post
- f) autocontrol
- g) impresie generală.

III. Departajarea candidaților

16. Departajarea candidaților se efectuează în baza următoarelor criterii:

- a) Rezultatele evaluării proiectului de management (1 - 20 puncte);
- b) Rezultatele evaluării calităților personale (1 - 10 puncte).

17. Punctajul final al fiecărui candidat este egal cu suma de puncte obținute la probele de concurs (evaluarea proiectului de management și evaluarea calităților personale).

18. În baza punctajului final al candidaților se întocmește, în ordine descrescătoare, lista finală a concursului de selecție.

19. Învingător în concurs se consideră candidatul care a acumulat cel mai mare punctaj.

20. În cazul acumulării de către candidați a unui număr egal de puncte, departajarea candidaților se face pe baza punctelor obținute la evaluarea proiectului de management.

IV. Modul depunerii contestărilor

21. Concomitent cu aprobarea Comisiei de concurs, pentru a decide asupra temeiniciei contestărilor depuse, se constituie Comisia de examinare a contestărilor.

22. Comisia de examinare a contestărilor se constituie din președinte și 2 membri.

23. Președintele și membrii Comisiei de examinare a contestărilor nu pot fi membri ai Comisiei de concurs. Componenta comisiei este aprobată prin ordinul ministrului sănătății.

24. Comisia de examinare a contestărilor activează din momentul începerii concursului.

25. Contestările se depun nu mai târziu de 24 de ore de la momentul afișării rezultatelor.

26. Comisia examinează cererea de contestare a candidatului cu privire la respingerea dosarului, rezultatul final al concursului și prezintă concluziile sale președintelui Comisiei de concurs.

27. Deciziile Comisiei de examinare a contestărilor sînt definitive și se comunică candidatului în termen de 48 de ore de la momentul înregistrării cererii de contestare.

V. Dispoziții finale

28. Rezultatele evaluării candidaților, precum și toate documentele întocmite pentru organizarea și desfășurarea concursului se păstrează timp de 5 ani în arhiva Ministerului Sănătății.

**Acte ale Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare
al Republicii Moldova****1726 O R D I N**
cu privire la aprobarea Normativelor veniturilor nete

Întru executarea prevederilor pct. 3 al Hotărârii Guvernului nr. 514 din 10 mai 2007 privind aprobarea unor acte normative (Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 70-73 din 25.05.2007, art. 553),

O R D O N:

1. Se aprobă Normativele veniturilor nete ale gospodă-

**MINISTRUL AGRICULTURII
ȘI INDUSTRIEI ALIMENTARE**

Nr. 193. Chișinău, 24 octombrie 2011.

riilor țărănești (de fermier) și gospodăriilor casnice auxiliare, obținute din activitatea agricolă în fitotehnie și în sectorul zootehnic în anul 2010, conform anexei.

2. Prezentul ordin va fi publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Vasile BUMACOV

Anexă

La Ordinul Ministerului Agriculturii
și Industriei Alimentare nr. 193
din 24 octombrie 2011

NORMATIVELE
veniturilor nete ale gospodăriilor țărănești (de fermier) și gospodăriilor
casnice auxiliare, obținute de la activitatea agricolă în fitotehnie
și în sectorul zootehnic în anul 2010

1. Normativele veniturilor nete ale gospodăriilor țărănești (de fermier) și gospodăriilor casnice auxiliare (în continuare – Normativele veniturilor nete) sînt elaborate conform Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr.514 din 10 mai 2007. Scopul general de elaborare a Normativelor veniturilor nete îl constituie eficientizarea modului de acordare a compensațiilor nominative, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1117 din 27 octombrie 2005 „Cu privire la eficientizarea sistemului de asistență socială”¹.

Necesitatea elaborării Normativelor veniturilor nete din activitatea agricolă a fost stipulată în art.5 al Legii asistenței sociale, precum și în Planul de acțiuni privind eficientizarea modului de acordare a asistenței sociale².

2. În calitate de bază metodică și metodologică pentru calcularea Normativelor veniturilor nete a fost utilizat „Regulamentul privind calcularea cuantumului venitului net normat, obținut de gospodăriile țărănești (de fermier) și gospodăriile casnice auxiliare de la producerea producției fito- și/sau zootehnice”³.

3. Cu scopul evaluării cuantumului venitului net au fost utilizate datele statistice privind structura suprafețelor cultivate, recolta medie a culturilor agricole și prețurile medii de vânzare a produselor agricole (fito- și zootehnice) în gospodăriile țărănești (de fermier), cu suprafața utilizată

a pămînturilor agricole pînă la 10 ha, și gospodăriile casnice auxiliare pentru zonele geografice (Nord, Centru, Sud) în anul 2010. Conținutul materialelor respective se prezintă în anexele 1, 2, 4. Tarifele normate ale costurilor produselor și/sau serviciilor agricole sînt calculate în baza datelor actualizate privind consumurile variabile și fixe de producție (anexa nr. 3).

4. Reiesind din faptul că aproximativ 10% din producătorii mici de producție agricolă (gospodăriile țărănești (de fermier) și gospodăriile casnice auxiliare) practică numai cultivarea plantelor (fitotehnie), calcularea normativelor veniturilor nete este efectuată separat pentru: (i) sectorul fitotehnic; (ii) sectorul zootehnic; (iii) sectorul agricol în ansamblu (anexele nr. 6, 7 și 8).

5. Diferențierea normativelor veniturilor nete la nivel de raion, sat (comună) se face în baza bonității solurilor, corespunzător, raionului, satului (comunei) respective. Mecanismul diferențierii normativelor veniturilor nete în cadrul fiecărei zone geografice aparte este reflectat în „Instrucțiune privind modul de calculare a venitului net normat în gospodăriile țărănești (de fermier) și gospodăriile casnice auxiliare, obținut de la producerea și vânzarea producției fito- și/sau zootehnice” (anexa nr.2 la Hotărârea Guvernului nr.514 din 10 mai 2007). [3, pag. 30-31].

¹ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr.151-153. art.1221.

² Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2004, nr.42-44. art.249.

³ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr.72-73 din 25 mai 2007. art.553.

Anexa nr.1

Structura în fitotehnie
(terenuri însămînțate plus plantații multianuale = 100%)

în %

Culturi agricole	Zonele geografice			În medie pe republică
	Nord	Centru	Sud	
Gospodării țărănești (de fermier)*				
Grâu	16,9	13,1	18,7	15,7
Porumb	33,3	39,4	21,6	33,0
Alte culturi cerealiere	7,4	7,7	11,9	8,7
Floarea-soarelui	17,1	9,5	7,6	11,3
Legume	0,7	0,9	0,4	0,7
Cartof	1,6	0,5	0,0	0,7
Tutun	0,0	0,0	0,1	0,0
Sfeclă de zahăr	1,7	0,0	-	0,5
Struguri	0,3	12,2	17,6	10,0
Fructe	6,1	10,2	4,2	7,5
Alte culturi fitotehnice	14,9	6,5	17,9	11,9
Gospodării casnice auxiliare				
Grâu	0,0	0,3	0,7	0,3
Porumb	59,1	52,1	52,7	54,3
Alte culturi cerealiere	3,8	5,3	5,3	4,9
Floarea-soarelui	3,8	1,7	0,6	2,1
Legume	6,9	6,9	8,5	7,2
Cartof	6,4	6,2	3,9	5,8
Tutun	0,0	0,1	-	0,0
Sfeclă de zahăr	0,1	0,0	-	0,0
Struguri	5,8	19,1	17,0	14,7
Fructe	4,6	5,1	4,0	4,7
Alte culturi fitotehnice	9,5	3,2	7,3	6,0

* Aici și mai departe în această categorie de producători sînt incluse gospodăriile țărănești (de fermier) și persoanele care au primit sectoare în contul cotelor de teren echivalent, cu suprafața terenurilor agricole pînă la 10 ha, dar n-au înregistrat gospodăria în modul stabilit (deoarece ele participă în cercetările statistice selective în categoria „gospodării țărănești (de fermier)” și separarea datelor pe ele nu este posibilă).

Anexa nr.2

Recolta medie a culturilor agricole

(qh/ha)

Culturi agricole	Zonele geografice			În medie pe republică
	Nord	Centru	Sud	
Gospodării țărănești (de fermier)				
Grâu	27,4	27,5	21,0	25,5
Porumb	38,1	37,5	30,1	36,4
Alte culturi cerealiere	20,6	17,2	16,1	17,7
Floarea-soarelui	18,9	14,7	14,9	16,7
Legume	56,1	105,1	148,1	96,4
Cartof	149,7	106,7	94,9	135,5
Tutun	-	18,5	16,4	17,7
Sfeclă de zahăr	289,6	19,5	-	282,6

Struguri	48,4	33,0	16,4	25,7
Fructe	19,1	15,2	6,2	14,8
Gospodării casnice auxiliare				
Grâu	-	24,1	22,4	23,3
Porumb	34,6	34,9	33,5	34,5
Alte culturi cerealiere	12,9	11,2	12,6	11,9
Floarea-soarelui	16,3	14,7	20,5	15,9
Legume	107,0	98,4	80,7	96,5
Cartof	97,0	95,4	58,2	90,8
Tutun	-	18,4	-	18,4
Sfeclă de zahăr	439,7	76,9	-	374,6
Struguri	71,0	53,7	52,0	55,3
Fructe	80,1	82,8	91,9	83,6

Anexa nr.3

**Cheltuieli de producție
(ex. porumb pentru boabe)**

Specificare	Gospodării casnice auxiliare						Gospodării țărănești (de fermier)					
	Recolta la hectar, qh											
	30		40		50		30		40		50	
	la ha	la q	la ha	la q	la ha	la q	la ha	la q	la ha	la q	la ha	la q
1. Consumuri variabile - total	3829	127,63	4631	115,79	5422	108,44	4597	153,25	5595	139,86	6544	130,87
inclusiv:												
1.1. Seminte	192	6,39	192	4,79	192	3,83	201	6,70	201	5,02	201	4,02
1.2. Îngrășăminte	515	17,18	1028	25,71	1291	25,83	516	17,21	1168	29,20	1397	27,94
1.3. Preparate chimice	220	7,33	366	9,15	731	14,62	278	9,27	414	10,35	814	16,28
1.4. Operații mecanizate	2453	81,76	2526	63,14	2616	52,32	1951	65,04	2262	56,54	2376	47,53
1.5. Operații manuale	338	11,26	384	9,61	434	8,68	1517	50,57	1387	34,67	1565	31,29
1.6. Alte consumuri variabile	111	3,71	135	3,38	158	3,15	134	4,45	163	4,07	191	3,82
2. Consumuri constante - total	382	12,73	448	11,21	511	10,22	656	21,86	774	19,36	891	17,83
inclusiv:												
2.1. Uzura mijloacelor fixe	12	0,39	19	0,48	24	0,48	32	1,05	34	0,85	41	0,81
2.2. Impozite și taxe	91	3,04	91	2,28	91	1,83	91	3,04	91	2,28	91	1,83
2.3. Plățile de arendă	164	5,48	199	4,98	233	4,66	395	13,17	481	12,04	563	11,25
2.4. Alte consumuri constante directe	115	3,82	139	3,47	163	3,25	138	4,59	168	4,19	197	3,93
3. Consumuri directe - total	4211	140,36	5079	126,98	5933	118,66	5253	175,11	6369	159,22	7435	148,70
4. Consumuri indirecte	105	3,51	127	3,17	149	2,98	131	4,36	159	3,98	186	3,72
5. Costul normat	4316	143,87	5206	130,15	6082	121,64	5384	179,47	6528	163,20	7621	152,42

Anexa nr.4

**Prețuri medii de achiziție a produselor agricole vândute de către gospodăriile țărănești
 (de fermier) și gospodăriile auxiliare casnice întreprinderilor de achiziție**

(lei/qh)

Culturi agricole	Zonele geografice			În medie pe republică
	Nord	Centru	Sud	
Gospodării țărănești (de fermier) și gospodării casnice auxiliare				
Grâu	172,9	189,2	229,5	196,3
Porumb	217,9	218,8	227,0	222,0
Alte culturi cerealiere	429,1	207,5	274,8	274,8
Floarea-soarelui	479,6	489,5	545,8	492,3
Legume	359,2	660,5	589,0	494,8
Cartof	334,5	374,4	471,3	372,8
Tutun	-	2048,9	1738,4	2045,9
Sfeclă de zahăr	51,6	-	-	51,6
Struguri	192,7	236,4	234,4	234,9
Fructe	99,5	133,9	175,8	122,9

Anexa nr.5

COMPONENȚA ZONELOR GEOGRAFICE**NORD**
 mun. Bălți
 Briceni
 Dondușeni
 Drochia
 Edineț
 Fălești
 Florești
 Glodeni
 Ocnita
 Rîșcani
 Sîngerei
 Soroca
CENTRU
 mun. Chișinău
 Anenii Noi
 Călărași
 Criuleni
 Dubăsari
 Hîncești
 Ialoveni
 Nisporeni
 Orhei
 Rezina
 Strășeni
 Sîrdănești
 Telenești
 Ungheni
SUD
 Basarabeasca
 Cahul
 Cantemir
 Căușeni
 Cimișlia
 Leova
 Ștefan-Vodă
 Taraclia
 UTA Găgăuzia

Anexa nr.6

Normativele veniturilor nete în fitotehnie *

lei/ha

	Zonele geografice		
	Nord	Centru	Sud
Gospodării țărănești (de fermier)	2514,8	1579,2	1179,0
Gospodării casnice auxiliare	4394,7	5516,5	4711,2

* Venitul net normat pentru serele se calculează cu utilizarea coeficienților:

- serele fără încălzire k=3,4;
- serele cu încălzire k=5,6.

Anexa nr.7

Normativele veniturilor nete în sectorul zootehnic

lei/ha

	Zonele geografice		
	Nord	Centru	Sud
Gospodării țărănești (de fermier)	2848,3	1801,9	1325,6
Gospodării casnice auxiliare	4970,8	6285,8	5282,9

Anexa nr.8

Normativele veniturilor nete în agricultură

lei/ha

	Zonele geografice		
	Nord	Centru	Sud
Gospodării țărănești (de fermier)	5363,1	3381,1	2504,6
Gospodării casnice auxiliare	9365,5	11802,3	9994,1

Acte ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare

ÎNREGISTRAT:
ministrul justiției
_____ Oleg EFRIM
nr. 852 din 26 octombrie 2011

1727 HOTĂRÎRE
cu privire la modificarea și completarea Regulamentului
privind cerințele față de conținutul condițiilor
de asigurare pentru clasele de asigurare benevolă,
aprobate prin Hotărîrea Comisiei Naționale a Pieței
Financiare nr.55/6 din 8 noiembrie 2007

În temeiul prevederilor art.5 alin.(3) din Legea nr.407-XVI din 21 decembrie 2006 "Cu privire la asigurări" (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.47-49, art.213), cu modificările și completările ulterioare,

COMISIA NAȚIONALĂ A PIEȚEI FINANCIARE
HOTĂRĂȘTE:

1. Regulamentul privind cerințele față de conținutul condițiilor de asigurare pentru clasele de asigurare benevolă, aprobat prin Hotărîrea Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr.55/6 din 8 noiembrie 2007 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.198-202, art.719), înregistrat la Ministerul Justiției cu nr.522 din 9 decembrie 2007, se modifică și completează după cum urmează:

1) Punctul 3 se modifică și va avea următorul cuprins:

„3. Condițiile de asigurare benevolă elaborate de către asigurător se referă la clasa de asigurare în întregime și/sau separat la riscurile de asigurare acoperite de clasa respectivă.”;

2) Se completează cu punctele 7¹ - 7² cu următorul cuprins:

„7¹. Prin condițiile de asigurare benevolă, categoria „asigurări generale”, nu poate fi limitat accesul solicitantului asigurării la servicii de asigurare pe criterii de rasă, națio-

nalitate, origine etnică, limbă vorbită, sex, vîrstă, opinie, apartenență politică, avere sau origine socială.

7². Condițiile de asigurare ale asigurătorului trebuie să fie structurate și sistematizate astfel încît:

a) fraza să fie construită conform normelor gramaticale, să exprime corect, concis și fără echivoc ideea, să fie înțeleasă ușor de orice subiect interesat;

b) să fie utilizați termeni adecvați, compatibili cu cei utilizați în legislație și de o largă circulație;

c) terminologia de profil utilizată în condițiile elaborate să fie constantă și uniformă ca și în celelalte condiții de asigurare și ca în reglementările legislației în domeniu;

d) neologismele să fie folosite numai dacă sint de largă circulație;

e) să fie evitată folosirea regionalismelor, a cuvintelor și expresiilor nefuncționale, idiomatice, neutilizabile și/sau cu sens ambiguu;

f) să fie evitate tautologiile juridice;

g) să fie respectate cu strictete regulile de ortografie și punctuație.”.

2. Asigurătorii își vor conforma condițiile de asigurare benevolă la prevederile prezentei hotărîri în termen de 45 de zile din momentul publicării.

PREȘEDINTELE COMISIEI NAȚIONALE
A PIEȚEI FINANCIARE

Nr. 31/23. Chișinău, 28 iulie 2011.

Mihail CIBOTARU

1728 HOTĂRÎRE
cu privire la rezultatele controlului complex
privind respectarea legislației în domeniul
asociațiilor de economii și împrumut
de către A.E.Î. „SOROCA”

În temeiul Ordonanței Comisiei Naționale a Pieței Financiare (C.N.P.F.) nr. 22/16-O din 02.06.2011¹ și Ordinului președintelui C.N.P.F. nr. 65 din 13.06.2011, a fost efectuat controlul complex privind respectarea legislației în domeniul asociațiilor de economii și împrumut de către A.E.Î. „SOROCA” (or. Soroca, str. M. Malamud 12) pentru perioada de activitate 01.01.2009 – 31.05.2011.

A.E.Î. „SOROCA” (în continuare - asociația) a fost înregistrată la Camera Înregistrării de Stat cu nr. 1004607000792, certificatul de înregistrare de stat seria MD nr. 0079879 din 13.02.2004 și deține licența de categoria B seria CNPF nr. 000182, eliberată la data de 05.03.2009.

Conform datelor din rapoartele financiare și specializate aferente perioadei supuse controlului, asociația a înregistrat deficite față de anumiți indicatori normativi caracteristici activității asociațiilor de economii și împrumut, care se prezintă în tabelul de mai jos:

(mii lei)

Perioada de raportare	Valoarea înregistrată	Normativul stabilit	Abaterea absolută (+, -)
Rezerva instituțională			
30.06.2009	802,4	824,8	-22,4
Plasarea lichidităților obligatorii			
30.04.2010	75,5	114,7	-39,2
30.09.2010	166,8	167,7	-0,9
31.05.2011	212,5	216,2	-3,7

Din rezultatele reflectate se constată că la situația din 30.06.2009 administratorii asociației nu au asigurat respectarea cerințelor art. 33 alin. (3) lit. e) din Legea asociațiilor de economii și împrumut nr. 139-XVI din 21.06.2007² (în continuare - Legea nr. 139-XVI din 21.06.2007) și pct. 4 din Normele de prudență financiară a asociațiilor de economii și împrumut, aprobate prin Hotărîrea C.N.P.F. nr. 17/8 din 30.04.2008³ (în continuare - Normele de prudență financiară), conform cărora asociația care deține licență de categoria B

¹ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2011, nr. 99-101, art. 663

² Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 112-116, art. 506

³ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 131-133, art. 381

este obligată să dețină și să mențină rezerva instituțională în raport cu valoarea activelor la orice dată de minimum 10 la sută începând cu al șaselea an de activitate. La situația din 30.04.2010, 30.09.2010 și 31.05.2011, administratorii asociației nu au constituit și menținut la orice dată active lichide în mărime de minimum 10 la sută din valoarea totală a depunerilor de economii, fiind astfel încălcate cerințele pct. 13 din Normele de prudență financiară.

Analiza evoluției principalilor indicatori ai activității asociației de economii și împrumut, care se prezintă în tabelul ce urmează, constată diminuarea activelor cu 29,9 la sută cauzată de micșorarea împrumuturilor acordate și a creditelor bancare și împrumuturilor primite cu 33,7 la sută și, respectiv, cu 87,7 la sută. Profitul net a înregistrat o majorare de 5,3 ori cauzată de diminuarea provizioanelor pentru pierderi din împrumuturi și creșterea ponderii împrumuturilor acordate din contul depunerilor de economii de la 23,7 la sută pînă la 59,9 la sută.

(mii lei)

nr.	Indicatorii	31.05.2010	31.05.2011	2011 față de 2010 (-, +)	2011 față de 2010 (%)
1.	Împrumuturi acordate	5440,2	3 607,8	-1832,4	66,3
2.	Provizioane pentru pierderi din împrumuturi	-527,2	-65,2	-462,0	Diminuare de 8,1 ori
3.	Total active	5731,8	4019,8	-1712,0	70,1
4.	Credite bancare și împrumuturi primite	3088,8	379,1	-2709,7	12,3
5.	Depuneri de economii	1291,3	2162,2	+ 870,9	167,4
6.	Profitul net	54,5	287,9	+ 233,4	Creștere de 5,3 ori

Membrii comitetului de creditare, aleși la ședința consiliului asociației din 13.01.2009, nu s-au conformat exigențelor stabilite în pct. 9 și pct. 39 din Regulamentul cu privire la exigențele față de administratorii asociațiilor de economii și împrumut, aprobat prin Hotărârea C.N.P.F. nr. 63/6 din 25.12.2007⁴, exercitându-și atribuțiile fără confirmarea în funcție de către C.N.P.F. Președintele consiliului, directorul executiv și contabilul-casier au exercitat atribuțiile comitetului de creditare, astfel fiind încălcate prevederile art. 12 alin. (3) lit. a) din Legea nr. 139-XVI din 21.06.2007.

Contrar prevederilor art. 9 alin. (2) lit. b), art. 44 alin. (1) din Legea nr. 139-XVI din 21.06.2007 și art. 29 alin. (6) din Legea contabilității nr. 113-XVI din 27.04.2007⁵ (în continuare - Legea nr. 113-XVI din 27.04.2007), raportul specializat al asociației la situația din 31.05.2011 nu reflectă imaginea reală și fidelă a elementelor contabile ale asociației. Ca rezultat al nerespectării cerințelor privind constituirea și utilizarea provizioanelor pentru pierderi din împrumuturi, precum și privind împrumuturile expirate, stabilite la pct. 27, pct. 28 și pct. 37 din Normele de prudență financiară, asociația nu a contabilizat la următoarea dată gestionară la conturile extrabilanțiere împrumuturile și dobânzile aferente, clasificate "compromise" în mărime de 7,9 mii lei, astfel rezultatul financiar al asociației în perioada corespunzătoare a fost majorat nejustificat cu circa 3,4 mii lei.

Administratorii asociației nu au respectat cerințele privind împrumuturile expirate și dobânzile aferente conform prevederilor pct. 36 din Normele de prudență financiară, fiind admise cazuri în care asociația nu s-a adresat în instanța de judecată pentru împrumuturile expirate mai mult de 90 de zile. Controlul selectiv al contractelor de împrumut a constatat calcule și încasări ale dobânzilor cu încălcarea clauzelor contractuale, în anii 2009 - 2011 fiind modificată

rata dobânzii la împrumuturi fără înștiințarea în scris a membrilor beneficiari ai acestora, nerespectându-se astfel prevederile art. 668 alin. (3) din Codul civil al Republicii Moldova⁶ și pct. 2.7 din clauzele contractuale de acordare a împrumuturilor respective.

Nerespectînd cerințele pct. 55 din Normele de prudență financiară, au fost admise cazuri de restituire a depunerilor pentru garantarea împrumuturilor în lipsa cererilor în scris din partea membrilor, de asemenea, contrar cerințelor art. 10 lit. a) și art. 17 alin. (2) din Legea nr. 139-XVI din 21.06.2007, calitatea de membri ai asociației a fost obținută de unele persoane fără achitarea cotelor de membri, respectiv acestea beneficiind de serviciile asociației contrar cerințelor legislației.

Politica de gestiune a activelor și datorii și politica de acceptare a depunerilor de economii conțin prevederi ce contravin art. 11 alin. (2) din Legea nr. 139-XVI din 21.06.2007, iar politica de împrumut nu corespunde întocmai cerințelor prevăzute la pct. 28 din Normele de prudență financiară. Contrar prevederilor art. 40 alin. (2) lit. i) din Legea nr. 139-XVI din 21.06.2007, consiliul asociației nu a aprobat bugetul pentru anul 2011.

Directorul executiv al asociației nu a asigurat efectuarea inventarierii patrimoniului asociației în anul 2010 în conformitate cu cerințele art. 13 alin. (2) lit. e), art. 24 alin. (1) din Legea nr. 113-XVI din 27.04.2007 și Regulamentului privind inventarierea, aprobat prin Ordinul Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova nr. 27 din 28.04.2004⁷. Totodată, contrar prevederilor pct. 29 din Normele pentru efectuarea operațiunilor de casă în economia națională a Republicii Moldova, aprobate prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 764 din 25.11.1992⁸, nu au fost respectate cerințele privind modul de amenajare a casieriei asociației, lipsește încăperea specială amenajată și izolată, destinată primirii, eliberării și păstrării provizorie a numerarului.

În perioada supusă controlului organele de conducere ale asociației nu au asigurat în deplină măsură respectarea procedurii de convocare și desfășurare a adunărilor generale ale membrilor. Directorul executiv și președintele consiliului nu au convocat și desfășurat adunărilor generale anuale ale membrilor în anii 2010 și 2011, fiind încălcate prevederile art. 37 alin. (2) din Legea nr. 139-XVI din 21.06.2007.

Reiesind din cele expuse, în temeiul prevederilor art. 1 alin. (1), art. 3, art. 4 alin. (1) și alin. (2), art. 8 lit. b) și lit. f), art. 9 alin. (1) lit. d), art. 20 alin. (1), art. 21 alin. (1), art. 22 alin. (1) și alin. (2), art. 25 alin. (2) din Legea nr. 192-XIV din 12.11.1998 „Privind Comisia Națională a Pieței Financiare”⁹, art. 46 alin. (1), alin. (2) și alin. (5), art. 49 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 139-XVI din 21.06.2007, Normelor de prudență financiară,

COMISIA NAȚIONALĂ A PIEȚEI FINANCIARE HOTĂRĂȘTE:

1. Se inițiază procedura de tragere la răspundere contravențională a directorului executiv al A.E.Î. „SOROCA” conform Codului contravențional al Republicii Moldova.

2. Se prescrie administratorilor A.E.Î. „SOROCA” întreprinderea măsurilor privind înlăturarea încălcărilor reflectate în actul de control și respectarea necondiționată a prevederilor actelor legislative și normative.

3. Se ia act de înlăturarea de către A.E.Î. „SOROCA” a unor încălcări reflectate în actul de control și anume:

- revizuirea și aprobarea în cadrul ședinței consiliului din 22.08.2011 a politicii de acordare a împrumuturilor în conformitate cu cerințele legislației în vigoare, revocarea din funcție a membrilor comitetului de creditare și aprobarea

⁴ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 37-39, art. 90

⁵ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 90-93, art. 399

⁶ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr. 82-86, art. 661

⁷ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2004, nr. 123-124, art. 268

⁸ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1992, nr.11, art. 351

⁹ Republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 117-126 BIS

bugetului pentru anul 2011;

- reflectarea în raportul specializat, prezentat de către A.E.Î. „SOROCA” pentru luna iunie 2011, a valorilor ajustate normelor de prudență financiară privind clasificarea împrumuturilor și dobânzilor aferente în scopul constituirii și utilizării provizioanelor pentru pierderi din împrumuturi, precum și privind împrumuturile expirate, deținerea și menținerea rezervei instituționale în raport cu valoarea activelor de minimum 10 la sută începând cu al șaselea an de activitate și menținerea la orice dată a activelor lichide în mărime de minimum 10 la

sută din valoarea totală a depunerilor de economii.

4. A.E.Î. „SOROCA” va informa lunar Comisia Națională a Pieței Financiare despre măsurile întreprinse în vederea executării pct. 2, cu anexarea copiilor documentelor justificative.

5. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Direcției generale plasamente colective și microfinanțare.

6. Prezenta hotărâre intră în vigoare din data publicării.

**VICEPREȘEDINTELE COMISIEI NAȚIONALE
A PIETEI FINANCIARE**

Victor CAPTARI

Nr. 49/1. Chișinău, 21 octombrie 2011.

1729 HOTĂRÎRE
cu privire la rezultatele supravegherii
activității participantului profesionist
la piața valorilor mobiliare Societatea
pe acțiuni „Banca de Economii”

În temeiul Ordonanței Comisiei Naționale a Pieței Financiare (C.N.P.F.) nr. 37/7-O din 19.08.2011¹ și a Ordinului președintelui C.N.P.F. nr. 108 din 20.08.2011, s-a efectuat controlul complex al activității desfășurate de participantul profesionist la piața valorilor mobiliare Societatea pe acțiuni „Banca de Economii” pentru perioada 01.01.2008–01.08.2011. În rezultatul efectuării controlului nominalizat s-au constatat următoarele.

Societatea pe acțiuni „Banca de Economii” (în continuare – S.A. „Banca de Economii”) a fost înregistrată la Camera Înregistrării de Stat cu nr. 1003600002549 la data de 18.06.2001.

S.A. „Banca de Economii” deține licența pentru activitatea profesionistă pe piața valorilor mobiliare cu seria CNPF nr. 000085 din 13.01.2010, valabilă până la 13.01.2015, cu dreptul de a desfășura activitatea de bază de dealer și activități conexe de brokeraj, de underwriting și de consulting investițional, acordată prin Hotărârea C.N.P.F. nr. 1/1 din 13.01.2010².

S.A. „Banca de Economii” dispune de 7 persoane ce dețin atestate de calificare cu dreptul de a activa pe piața valorilor mobiliare, inclusiv 2 persoane cu funcții de răspundere.

În perioada 30.03.2010 - 12.03.2011 una dintre persoanele cu funcții de răspundere ale S.A. „Banca de Economii” a activat fără a dispune de atestat de calificare, fapt prin care nu au fost respectate prevederile art. 53 alin. (3) lit. g) din Legea nr. 199-XIV din 18.11.1998 “Cu privire la piața valorilor mobiliare”³ (în continuare Legea nr.199-XIV din 18.11.1998) și pct. 10 din Regulamentul privind modul de acordare și retragere a licențelor pentru activitatea profesionistă pe piața valorilor mobiliare, aprobat prin Hotărârea C.N.P.F. nr. 53/12 din 31.10.2008⁴.

În perioada 01.01.2008 – 01.08.2011 de către S.A. „Banca de Economii” au fost efectuate 78 tranzacții cu valorile mobiliare emise de 13 emitenți, în valoare de 67,39 mln. lei. În tranzacțiile efectuate S.A. „Banca de Economii” a participat doar în calitate de broker.

Structura tranzacțiilor bursiere după tipurile de tranzacții

efectuate este reflectată în următorul tabel:

Nr. d/o	Denumirea tipului de tranzacții	Numărul de tranzacții (unități)				Volumul total al tranzacțiilor, lei			
		2008	2009	2010	2011	2008	2009	2010	2011
1.	Vânzare - cumpărare pe piața interactivă	48	5	14	3	35 049 805	29 360	5 309 060,10	239 790
2.	Licități cu strigare (pachet unic)	0	0	0	4	0	0	0	242 188
3.	Licități ale fondurilor în proces de lichidare	0	1	0	0	0	321 798,4	0	0
4.	Licități ale Agenției Proprietății Publice	0	0	3	0	0	0	26 195 082	0
5.	Oferta publică	0	0	0	0	0	0	0	0
6.	Negociere directă	0	0	0	0	0	0	0	0
Total		48	6	16	7	35 049 805	351 158,4	31 504 142,1	481 978

În cadrul a 14 tranzacții S.A. „Banca de Economii” a transferat cu întârziere de până la 5 zile pe conturile de brokeraj ale clienților mijloacele bănești obținute de la vânzarea acțiunilor clienților, fapt prin care nu au fost respectate prevederile pct. 9.1 lit. e) din Regulamentul cu privire la activitatea de brokeraj și de dealer pe piața valorilor mobiliare, aprobat prin Hotărârea Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare (C.N.V.M.) nr. 48/7 din 17.12.2002⁵.

Reieșind din cele menționate, în temeiul art. 1 alin. (1), art.3, art.4 alin.(1) și alin. (2), art. 8 lit. b) și lit. f), art. 20 alin.(1), art. 21 alin.(1), art. 22 alin.(1) și alin. (2), art. 25 alin. (2) din Legea nr. 192-XIV din 12.11.1998 „Privind Comisia Națională a Pieței Financiare”⁶, art. 1, art. 66 lit. g) din Legea nr.199-XIV din 18.11.1998, Regulamentului cu privire la modul de efectuare a controalelor activității participanților la piața valorilor mobiliare de către Comisia Națională a Valorilor Mobiliare, aprobat prin Hotărârea C.N.V.M. nr.9/7 din 14.03.2002⁷, Regulamentului cu privire la activitatea de brokeraj și de dealer pe piața valorilor mobiliare,

**COMISIA NAȚIONALĂ A PIETEI FINANCIARE
HOTĂRĂȘTE:**

1. Se avertizează Vicepreședintele Societății pe acțiuni “Banca de Economii”, responsabil de operațiunile cu valorile

¹ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2011, nr. 148-151, art. 1196

² Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 5-7, art. 13

³ Republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.183-185, art.655

⁴ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.3-6, art. 1

⁵ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr.20-22, art.31

⁶ Republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.117-126

⁷ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr.117-119, art. 270

mobiliare corporative, despre necesitatea respectării necondiționate a prevederilor actelor legislative și normative în vigoare.

2. Prezenta hotărâre intră în vigoare din data publicării.

**VICEPREȘEDINTELE COMISIEI NAȚIONALE
A PIETEI FINANCIARE**

Victor CAPTARI

Nr. 49/2. Chișinău, 21 octombrie 2011.

1730 H O T Ă R Î R E
cu privire la rezultatele controlului planificat
privind respectarea legislației în domeniul asigurărilor
de către Brokerul de Asigurare-Reasigurare
„ERVAX GRUP” S.R.L.

În temeiul Ordonanței Comisiei Naționale a Pieței Financiare (C.N.P.F.) nr. 43/8-O din 08.09.2011¹ și Ordinului președintelui C.N.P.F. nr. 117 din 10.09.2011, a fost efectuat controlul planificat privind respectarea legislației în domeniul asigurărilor de către Brokerul de Asigurare-Reasigurare „ERVAX GRUP” S.R.L. (în continuare – BAR „ERVAX GRUP” S.R.L. sau brokerul) pentru perioada de activitate 20.03.2008-31.08.2011.

BAR „ERVAX GRUP” S.R.L. a fost înregistrat la Camera Înregistrării de Stat la data de 12.06.2002 sub nr.1003600017899, deține certificatul de înregistrare de stat seria MD nr.0074214 din 12.06.2002 și licența pentru activitatea de intermediere în asigurări seria CNPF nr.000541 din 20.03.2008 eliberată pe termen de 5 ani.

Controlul privind respectarea normelor legale la aplicarea primelor de asigurare de bază pentru asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto internă (în continuare – AORCA) a constatat intermedierea de către BAR „ERVAX GRUP” S.R.L., în perioada lunii mai 2008, a contractelor de asigurare cu acordarea reducerilor până la 40 la sută din prima de asigurare în valoare totală de 1,5 mii lei, reieșind din parametrii tehnici ai autovehiculelor și termenii asigurării acestora, ceea ce contravine prevederilor Hotărârii Guvernului nr.956 din 28.12.1994 „Cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă a deținătorilor de autovehicule și vehicule electrice urbane”² (în vigoare până la 19.12.2008).

În perioada iulie-august 2011 la încheierea a 16 contracte de asigurare AORCA brokerul a aplicat coeficientul de reducere (bonus) fără a completa în cererea solicitantului numărul contractului precedent, fapt care a condiționat diminuarea primelor de asigurare în sumă de 2,1 mii lei, prin ce au fost încălcate art.12 alin.(4) din Legea nr. 414-XVI din 22.12.2006 „Cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule”³ (în continuare - Legea nr. 414-XVI din 22.12.2006), pct.7 al Anexei nr. 1 din Hotărârea C.N.P.F. nr.20/5 din 16.05.2008 „Cu privire la aprobarea formei și conținutului cererilor de asigurare, contractelor de asigurare și polițelor de asigurare la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule”⁴ (în continuare - Hotărârea C.N.P.F. nr.20/5 din 16.05.2008) și pct.5 din Hotărârea C.N.P.F. nr.13/2 din 03.04.2008 „Pentru aprobarea Regulamentului privind aplicarea sistemului bonus-malus la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule”⁵.

În unele cazuri, în cererea de asigurare nu sînt indicate datele necesare pentru coeficienții de rectificare utilizați la calcularea primei de asigurare (vîrsta și stagiul de

conducere al persoanelor admise la conducerea autovehiculului, numărul de persoane (limitat/nelimitat) asupra căruia se extinde protecția prin asigurare), astfel fiind încălcate prevederile art.8 alin.(2) lit.a) și lit.b), art.11 alin.(2) din Legea nr.414-XVI din 22.12.2006 și Anexei nr. 1 din Hotărârea C.N.P.F nr.20/5 din 16.05.2008.

Contrar prevederilor art.11 alin.(2), alin.(3) din Legea nr.414-XVI din 22.12.2006 și Anexei nr.2 la Hotărârea C.N.P.F. nr. 53/5 din 31.10.2008 „Privind stabilirea primei de asigurare de bază și valoarea coeficienților de rectificare aferenți asigurării obligatorii de răspundere civilă auto internă și externă”⁶, brokerul a acordat reduceri neîntemeiate pentru 32 contracte de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto externă „Carte Verde” în perioada iunie – august 2011 în cuantum de la 9 la sută pînă la 32 la sută, sau în sumă de 18,4 mii lei.

Nerespectînd prevederile art.9 alin.(5) și art.13 alin.(1) din Legea nr.414-XVI din 22.12.2006, în perioada iunie - august 2011, la intermedierea a 10 polițe AORCA și 24 polițe Carte Verde, brokerul nu a încasat integral prima de asigurare în sumă totală de 36,5 mii lei, unele sume fiind înregistrate în evidența contabilă ca creanțe de la asigurați, iar altele fiind încasate în numerar sau transferate pe contul brokerului mai tîrziu decît data emiterii stipulată în contracte.

În anul 2010 brokerul nu a inclus în Registrul asistenților în brokeraj datele unui asistent în brokeraj (persoană fizică), precum și a introdus incorect datele intrării în vigoare a contractelor încheiate cu doi asistenți în brokeraj, prin ce au fost încălcate prevederile art.49 alin. (2) lit.g) din Legea nr.407 - XVI din 21.12.2006 „Cu privire la asigurări”⁷ (în continuare - Legea nr.407-XVI din 21.12.2006) și lit.f) din Anexa nr.1 din Hotărârea C.N.P.F. nr.45/5 din 16.10.2009 “Cu privire la aprobarea formei și conținutului rapoartelor specializate ale intermediarilor în asigurări și/sau reasigurări”⁸.

În perioada anului 2008 unii consultanți în asigurări (angajați ai brokerului) au eliberat bonuri de plată fără a utiliza mașina de casă și control cu memorie fiscală, fapt prin care nu s-au respectat prevederile cap.II pct.4 din Regulamentul cu privire la aplicarea mașinilor de casă și control cu memorie fiscală pentru efectuarea decontărilor în numerar, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.474 din 28.04.1998 „Cu privire la aplicarea mașinilor de casă și control cu memorie fiscală pentru efectuarea decontărilor în numerar”⁹.

BAR „ERVAX GRUP” S.R.L., contrar prevederilor pct.11 din Instrucțiunea privind evidența, eliberarea, păstrarea și utilizarea formularelor tipizate de documente primare cu regim special, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 294 din 17.03.1998 „Cu privire la executarea Decretului Președintelui Republicii Moldova nr.406-II din 23 decembrie 1997”¹⁰, nu a acumulat și generalizat informația la contul 951 „Formulare

¹ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2011 nr.156-159, art.1449

² Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995, nr.6, art.26

³ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.32-35, art.112

⁴ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.143-144, art.410

⁵ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.90, art.275

⁶ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.226-229, art.669

⁷ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.47-49, art.213

⁸ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.197-200, art.877

⁹ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1998, nr.62-65, art.589

¹⁰ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1998, nr.30-33, art.288

cu regim special", precum și nu ține evidența operativă a intrării, utilizării și ieșirii formularelor cu regim special în registrul de evidență a formularelor de strictă evidență.

Activitatea BAR „ERVAX GRUP” S.R.L. pentru perioada anului financiar 2008 nu a fost supusă unui audit extern și nu a fost publicat în edițiile periodice de largă circulație raportul privind rezultatele financiare și avizul auditului extern, iar pentru anul financiar 2009 acestea au fost publicate cu întârziere de 3 luni, termenul reglementat fiind de 4 luni de la încheierea anului financiar, prin ce au fost încălcate prevederile art.39 alin. (7) și art.49 alin.(8) din Legea nr.407 – XVI din 21.12.2006. Totodată în perioada anilor 2008 - 2009 brokerul nu a ținut evidența contabilă în format electronic, fapt ce contravine art.39 alin.(1) din Legea nr.407–XVI din 21.12.2006.

Contrar prevederilor art.19 din Legea nr.105-XV din 13.03.2003 „Privind protecția consumatorilor”¹¹, cap.II pct.5 subpct.(5)–(8) și subpct.(10) din Regulamentul cu privire la dezvăluirea de către participanții profesioniști la piața financiară nebancaară a informației privind acordarea serviciilor, aprobat prin Hotărârea C.N.P.F. nr.8/6 din 26.02.2010¹² (în continuare – Hotărârea C.N.P.F. nr. 8/6 din 26.02.2010), BAR „ERVAX GRUP” S.R.L. la momentul controlului nu avea afișat pe panoul informativ informația privind situația financiară, serviciile prestate și tarifele aplicate, precum și regulile interne de lucru cu clienții. În același timp, brokerul nu ține un registru special, în care clienții, la încheierea contractului, ar confirma prin semnătură faptul că au luat cunoștință de informația prevăzută în pct.12 din Hotărârea C.N.P.F. nr.8/6 din 26.02.2010.

**VICEPREȘEDINTELE COMISIEI NAȚIONALE
A PIETEI FINANCIARE**

Nr. 49/4. Chișinău, 21 octombrie 2011.

În baza constatărilor expuse, în temeiul prevederilor art.1 alin.(1), art.3, art.4 alin.(1) și alin.(2), art.8 lit.b) și lit.f), art. 9 alin. (1) lit. d), art.20 alin.(1), art.21 alin.(1), art.22 alin.(1) și alin.(2), art.25 alin.(2) din Legea nr.192-XIV din 12.11.1998 „Privind Comisia Națională a Pieței Financiare”¹³, art.55 alin. (1) din Legea nr.407-XVI din 21.12.2006,

**COMISIA NAȚIONALĂ A PIETEI FINANCIARE
HOTĂRĂȘTE:**

1. Se inițiază procedura de tragere la răspundere contra-vențională a administratorului Brokerului de Asigurare – Reasigurare „ERVAX GRUP” S.R.L. conform Codului contravențional al Republicii Moldova.

2. Se prescrie conducerii Brokerului de Asigurare–Reasigurare „ERVAX GRUP” S.R.L. respectarea necondiționată a prevederilor actelor legislative și normative, precum și întreprinderea măsurilor privind înlăturarea încălcărilor reflectate în actul de control, inclusiv:

- respectarea prevederilor legale privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule;
- conformarea modului de încheiere a contractului cu actele normative în vigoare;
- respectarea obligației de a pune la dispoziția publicului larg a informației referitoare la activitatea desfășurată.

3. Despre executarea prezentei hotărâri se va informa Comisia Națională a Pieței Financiare în termen de o lună, cu anexarea documentelor confirmative.

4. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Direcției generale supraveghere asigurări.

5. Prezenta hotărâre intră în vigoare din data publicării.

Victor CAPTARI

¹¹ Monitorul Oficial al Republicii Moldova,2003, nr.126-131, art.507

¹² Monitorul Oficial al Republicii Moldova,2010, nr.81-82, art.310

¹³ Monitorul Oficial al Republicii Moldova,2007, nr.117-126 BIS

1731 HOTĂRÎRE
cu privire la rezultatele controlului complex
privind respectarea legislației în domeniul asigurărilor
de către Brokerul de Asigurare - Reasigurare
„EXTRA ASIG” S.R.L.

În temeiul Ordonanței Comisiei Naționale a Pieței Financiare (C.N.P.F.) nr. 40/9-O din 25.08.2011¹ și Ordinului președintelui C.N.P.F. nr. 109 din 26.08.2011, a fost efectuat controlul complex privind respectarea legislației în domeniul asigurărilor de către Brokerul de Asigurare-Reasigurare „EXTRA ASIG” S.R.L. (în continuare – BAR „EXTRA ASIG” S.R.L. sau brokerul) pentru perioada de activitate 07.08.2009- 31.07.2011.

BAR „EXTRA ASIG” S.R.L. a fost înregistrat la Camera Înregistrării de Stat la data de 03.03.2008 sub nr. 1008600013601, deține certificatul de înregistrare de stat seria MD nr. 0077092 din 03.03.2008 și licența pentru activitatea de intermediere în asigurări seria C.N.P.F. nr. 000316 din 07.08.2009 eliberată pe termen de 5 ani.

Contrar prevederilor art.19 din Legea nr.105-XV din 13.03.2003 „Privind protecția consumatorilor”², cap. II pct.5 subpct.(4)-(10), pct.6 din Regulamentul cu privire la dezvăluirea de către participanții profesioniști la piața financiară nebancaară a informației privind acordarea serviciilor, aprobat prin Hotărârea C.N.P.F. nr.8/6 din 26.02.2010³, la momentul controlului brokerul nu avea afișat pe panoul informativ informația privind situația financiară și serviciile prestate.

Pentru perioada anului financiar 2010 activitatea BAR „EXTRA ASIG” S.R.L. nu a fost supusă unui audit extern și nu a fost publicat în edițiile periodice de largă circulație raportul privind rezultatele financiare și avizul auditului extern, ceea ce contravine prevederilor art. 39 alin.(7) și art.49 alin.(8) din Legea nr.407 -XVI din 21.12.2006 „Cu privire la asigurări”⁴ (în continuare - Legea nr.407-XVI din 21.12.2006).

În rezultatul controlului privind respectarea normelor legale la aplicarea primelor de asigurare de bază pentru asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto, s-a constatat intermedierea de către BAR „EXTRA ASIG” S.R.L., în perioada 2009-2010, a contractelor de asigurare cu acordarea reducerilor de primă în cazul a 30 contracte de răspundere civilă auto internă intermediată în sumă de 18,9 mii lei și în cazul a 5 contracte de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto externă intermediată în sumă de 26,2 mii lei, ceea ce contravine prevederilor art.11 alin.(2), alin.(3) și art.12 alin.(1) din Legea nr.414-XVI din 22.12.2006 „Cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule”⁵.

În perioada supusă controlului brokerul nu a ținut un Registrul de evidență a formularelor de strictă evidență pentru fiecare tip de formulare și nu a acumulat și generalizat informația în urma primirii formularului cu regim special (polițe de asigurare) la contul contabil 951 „Formulare cu regim special”, prin ce au fost încălcate prevederile pct.5 și pct.11 din Instrucțiunea privind evidența, eliberarea, păstrarea și utilizarea formularelor tipizate de documente primare cu regim special, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 294 din 17.03.1998 „Cu privire la executarea Decretului Președintelui Republicii Moldova nr.406-II din 23 decembrie 1997”⁶.

Contrar prevederilor art.24 din Legea contabilității nr.113-XVI din 27.04.2007⁷, pe parcursul desfășurării activității sale, brokerul

nu a efectuat inventarierea generală a elementelor de activ și pasiv, astfel nefiind asigurată integritatea formularelor tipizate de documente primare cu regim special, ceea ce în rezultat a dus la lipsa blanchetelor de strictă evidență (polițe de asigurare).

La data de 31.12.2010 brokerul a acumulat datoriile în sumă de 1610,6 mii lei, formate în rezultatul neachitării la timp a primelor de asigurare conform prevederilor contractuale față de unele companii de asigurări în numele cărora a intermediat contracte de asigurare, afectând astfel atât interesele companiilor, cât și ale persoanelor asigurate, fapt ce contravine prevederilor art.1, art.43 alin.(1) lit.a) și art.53 alin.(4) din Legea nr.407-XVI din 21.12.2006.

Totodată, nerespectând prevederile pct.7 din Hotărârea Guvernului nr.764 din 25.11.1992 „Privind aprobarea Normelor pentru efectuarea operațiunilor de casă în economia națională a Republicii Moldova”⁸, brokerul, prin înregistrarea în casierie a sumelor care depășesc necesarul minim pentru efectuarea decontărilor, nu leprea instituțiilor financiare pentru înscrierea lor în conturile curente.

Încălcând prevederile art.39 alin.(2) și art.49 alin.(8) din Legea nr. 407-XVI din 21.12.2006, brokerul nu a stabilit un sistem eficient de control intern pentru verificarea corespunderii activității sale cu principiile și legislația ce reglementează activitatea de asigurare.

În baza constatărilor expuse, în temeiul prevederilor art.1 alin.(1), art.3, art.4 alin.(1) și alin.(2), art.8 lit.b) și lit.f), art.9 alin.(1) lit.d), art.20 alin.(1), art.21 alin.(1), art.22 alin.(1) și alin.(2), art.25 alin.(2) din Legea nr.192-XIV din 12.11.1998 „Privind Comisia Națională a Pieței Financiare”⁹, art.55 alin.(1) din Legea nr.407-XVI din 21.12.2006,

COMISIA NAȚIONALĂ A PIEȚEI FINANCIARE
HOTĂRĂȘTE:

1. Se inițiază procedura de tragere la răspundere contravențională a administratorului Brokerului de Asigurare-Reasigurare „EXTRA ASIG” S.R.L. conform Codului contravențional al Republicii Moldova.

2. Se prescrie conducerii Brokerului de Asigurare-Reasigurare „EXTRA ASIG” S.R.L. respectarea necondiționată a prevederilor actelor legislative și normative, precum și întreprinderea măsurilor privind înlăturarea încălcărilor reflectate în actul de control, inclusiv:

- respectarea prevederilor legale privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule;

- respectarea obligațiilor privind achitarea în termen a sumelor față de companiile de asigurare în numele cărora a intermediat contracte de asigurare;

- respectarea obligației de a pune la dispoziția publicului larg a informației referitoare la activitatea desfășurată.

3. Despre executarea prezentei hotărâri se va informa Comisia Națională a Pieței Financiare în termen de o lună, cu anexarea documentelor confirmative.

4. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Direcției generale supraveghere asigurări.

5. Prezenta hotărâre intră în vigoare din data publicării.

VICEPREȘEDINTELE COMISIEI NAȚIONALE
A PIEȚEI FINANCIARE

Nr. 49/5. Chișinău, 21 octombrie 2011.

Victor CAPTARI

¹ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2011, nr.148-151, art.1199

² Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr.126-131, art.507

³ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr.81-82, art.310

⁴ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.47-49, art.213

⁵ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.32-35, art.112

⁶ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1998, nr.30-33, art.288

⁷ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.90-93, art.399

⁸ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1992, nr.11, art.351

⁹ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 117-126 BIS

Acte ale Consiliului Coordonator al Audiovizualului din Republica Moldova**1732 DECIZIE**
cu privire la examinarea sesizării
membrului CCA C. Mihalache

În urma autosesizării, dar și a solicitării parvenite din partea membrului CCA Corneliu Mihalache, Consiliul Coordonator al Audiovizualului a examinat problema modificării grilei de emisie a IPNA Compania „Teleradio-Moldova” și anume, sistarea buletinului de știri „Mesager” în limba rusă de la ora 19:00 din serviciul de programe al postului public de televiziune „Moldova 1”.

În cadrul ședinței publice, directorul postului nominalizat, Angela Sirbu, a menționat că modificările operate în grila de emisie au fost efectuate pe motiv că se observa o ușoară scădere a audiențelor. În felul acesta, telespectatorii de limbă română, cît și cei de limbă rusă vor beneficia de un spectru larg de buletine de știri, deoarece volumul de informații pentru auditoriul vorbitor de limbă rusă s-a mărit, astfel, acum sînt difuzate trei buletine informative de acest fel, la orele (9:00, 17:00 și 23:00.).

Totodată, președintele Consiliului de Observatori al IPNA Compania „Teleradio-Moldova”, Eugen Ribca, a menționat că noua grilă de emisie a fost adoptată în conformitate cu prevederile Codului audiovizualului, art.52 alin.(2) care

PREȘEDINTELE CONSILIULUI
COORDONATOR AL AUDIOVIZUALULUI

Secretar

Nr. 140. Chișinău, 18 octombrie 2011.

prevede: „*Independența editorială și de creație include dreptul exclusiv al organelor de conducere ale companiei de a adopta, în limitele stabilite de prezentul cod, decizii cu privire la: a) elaborarea politicii editoriale, adoptarea și modificarea grilei de emisie a companiei*”.

De asemenea, membrii CCA au menționat că independența editorială a IPNA Compania „Teleradio-Moldova” este garantată prin lege și nici o ingerință nu se admite.

În urma dezbaterilor publice, în temeiul celor constatate și în conformitate cu prevederile art.39, 40, 43 alin(1), 52 ale Codului audiovizualului nr. 260-XVI din 27.07.2006, **Consiliul Coordonator al Audiovizualului**

DECIDE:

Art. 1. A recomanda conducerii IPNA Compania „Teleradio-Moldova” examinarea oportunității includerii unui program informativ în limba rusă în orele de maximă audiență (19:00- 23:00).

Art. 2. Prezenta decizie va fi publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe pagina web a CCA.

Marian POCAZNOI

Dorina Curnic

1733 DECIZIE
cu privire la condițiile de sponsorizare a emisiunilor
pe teme politice și a programelor de știri și corespunderea
acestora cu prevederile actelor legislative în vigoare

Rezultatele monitorizărilor generale ale posturilor de televiziune „Euro TV Chișinău”, „TVC 21”, „N 4”, „ALT TV”, „Bravo”, „NIT”, „TV 7” „Jurnal TV”, „Publika TV” și „Pro TV Chișinău”, examinate în cadrul ședinței publice din 30 septembrie curent, au atestat faptul că în cadrul emisiunilor informative ale unor posturi („NIT”, „Pro TV Chișinău”), în titlurile finale, sînt plasate logo-urile unor brand-uri comerciale ca „Pupa Milano”, „Meli Melo”, „N Estelle”, însoțite, în unele cazuri, de texte precum „Cosmetica este oferită de compania ...” etc., fapt care a fost calificat drept sponsorizare, cu încălcarea prevederilor art. 20, alin. (4) din Codul audiovizualului, care prevede că „Programele de știri și alte programe informative pe teme politice nu pot fi sponsorizate”.

Totodată, ca urmare a dezbaterilor publice din cadrul ședinței CCA din 30 septembrie curent, pentru discuții și precizări suplimentare, din rapoartele de monitorizare au fost excluse derogările de la prevederile articolului nominalizat cu privire la sponsorizarea buletinelor informative.

Astfel, în art. 22, alin. (1) din Legea cu privire la publicitate nr. 1227 din 27.06.1997 este menționat expres că: „... prin sponsorizare se înțelege acordarea de către o persoană fizică sau juridică (sponsor) a unor aporturi sub formă de mijloace financiare, bunuri, produse ale activității intelectuale, prestare de servicii, realizare de lucrări unei alte persoane fizice sau juridice (sponsorizate) la

PREȘEDINTELE CONSILIULUI
COORDONATOR AL AUDIOVIZUALULUI

Secretar

Nr. 141. Chișinău, 18 octombrie 2011.

pregătirea și desfășurarea unor activități și programe de interes social.”

În conformitate cu cele menționate, acordarea unor bunuri sau prestări de servicii la realizarea programelor de știri, în sensul art. 22, alin. (1) al Legii cu privire la publicitate, este considerată drept sponsorizare, iar alin. (6) al aceluiași articol stipulează că „Sponsorizarea emisiunilor pe teme politice și a programelor de știri este interzisă”.

În temeiul celor constatate, în rezultatul dezbaterilor publice și în conformitate cu prevederile art. 22, alin. (1), (6) din Legea cu privire la publicitate nr. 1227 din 27.06.1997, art. 20, alin. (4) și 40 din Codul audiovizualului nr. 260-XVI din 27.07.2006, Statutul CCA, **Consiliul Coordonator al Audiovizualului**

DECIDE:

Art. 1. A obliga toți radiodifuzorii aflați sub jurisdicția Republicii Moldova să excludă din cadrul emisiunilor pe teme politice și a programelor de știri orice formă de mesaj (text, logo etc.) difuzat în scopuri publicitare și autopromotionale ale persoanelor fizice sau juridice.

Art. 2. Controlul asupra executării prezentei decizii îl exercită Direcția monitorizare.

Art. 3. Prezenta decizie va fi publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe pagina web a Consiliului Coordonator al Audiovizualului.

Marian POCAZNOI

Dorina Curnic

1734 DECIZIE

cu privire la rezultatele monitorizării generale a serviciilor de programe ale posturilor de televiziune „N 4” și „Publika TV”

În cadrul ședinței publice a CCA din 30 septembrie curent examinarea rezultatelor monitorizării „N 4” și „Publika TV” a fost suspendată pe motiv că întreprinderile „SELECT-CANAL- TV” SRL, fondatoarea postului de televiziune „N 4” și „Știri Media Grup” SRL, fondatoarea postului de televiziune „Publika TV”, au solicitat amânarea examinării rezultatelor monitorizării într-o altă ședință.

Monitorizarea generală a serviciilor de programe ale posturilor de televiziune „N 4” și „Publika TV” a fost efectuată în temeiul art. 37 alin. (1) din Codul audiovizualului nr. 260-XVI din 26.07.2006 pe parcursul a 5 zile pentru fiecare canal TV în parte.

Rezultatele monitorizărilor au constatat următoarele:

Postul de televiziune „N 4”, monitorizat în perioada 09-13 septembrie 2011:

• **Derogare de la prevederile art. 22 alin. (1) din Codul audiovizualului:** „Timpul de difuzare dedicat publicității nu poate depăși 15% din timpul de difuzare a serviciului de programe televizate, iar împreună cu spoturile de teleshopping nu poate depăși 20% din timpul zilnic de transmisiune a serviciului de programe televizate”. Timpul de difuzare dedicat publicității a fost depășit după cum urmează:

- 09.09.2011 - 16,87 %;
- 10.09.2011 - 21,27 % (teleshopping);
- 12.09.2011 - 17,96%;
- 13.09.2011 - 20,79% (teleshopping);

• **Derogare de la prevederile art. 22 alin. (3) din Codul audiovizualului:** „Volumul spoturilor de publicitate nu poate depăși 12 minute pe oră”. Pe tot parcursul perioadei de monitorizare (09 - 13.09.2011), cu excepția orelor nocturne (00.00 - 06.00), a fost depășită limita de 12 minute pe oră.

• **Derogare de la prevederile art. 20 alin. (1) lit. b) din Codul audiovizualului:** „Programele sponsorizate trebuie să îndeplinească următoarele condiții: denumirea sau marca sponsorului trebuie să fie distinct evidențiată la începutul și sau sfârșitul acestor programe”:

- 10.09.2011 - Marca sponsorului „Franzeleta” a fost evidențiată de trei ori pe parcursul difuzării emisiunii „Datele Meteo” la orele 20:00 (48:12; 49:03; 49:54); 22:00 (56:44; 57:29; 58:21);

- 11.09.2011 - Marca sponsorului „Franzeleta” la orele 20:00; 23:00 a fost evidențiată de trei ori pe tot parcursul difuzării emisiunii „Date Meteo”;

- 13.09.2011 - Marca sponsorului „Franzeleta” a fost evidențiată de trei ori pe parcursul difuzării emisiunii „Datele Meteo” la orele: 19:00 (50:22; 50:58; 51:00); 23:00 (23:25:20; 23:25:56; 23:27).

• **Derogare de la prevederile art. 13 alin. (8) din Legea cu privire la publicitate nr. 1227 din 27.06.2007:** „Publicitatea privind una și aceeași marfă (lucrare, serviciu), precum și unul și același furnizor de publicitate se permite nu mai mult de două ori, cu o durată totală de până la două minute, pe parcursul unei ore de emisie pe un canal de frecvență”:

- 10.09.2011 - „Nestle” 08:00 (18:49; 23:58; 47:35); 09:00 (18:02; 21:28; 47:37; 54:02); 10:00 (18:15; 20:26; 47:55; 52:51); 16:00 (06:36; 36:21; 43:25); 21:00 (45:37; 50:30; 54:56); 22:00 (18:00; 50:34; 55:36); 23:00 (20:20; 48:22; 58:16); „Nurofen” 08.00 (21:34; 23:28; 49:55); 09:00 (21:04; 50:49; 52:44); 11.00 (23:07; 24:02; 54:43) 17:00 (02:31; 04:32; 54:50) și produsul farmaceutic „Простанорм” (30:27; 38:27; 43:40);

- 11.09.2011 - „Transenca Tour” 21:00 (00:00; 24:16; 52:23);

- 13.09.2011 - „Alba” 20:00 (19:31; 45:23; 50:59); „Somnocalm” 20:00 (20:00; 20:20; 20:53).

Postul de televiziune „Publika TV”, monitorizat în perioada 23 - 27 august 2011:

• **Derogare de la prevederile art. 21 alin. (1) din Codul audiovizualului:** „Publicitatea și teleshoppingul se difuzează grupat, fiind ușor de identificat prin marcaje corespunzătoare și fiind separate de alte părți ale serviciului de programe prin semnale optice și acustice.”

- 23.08.2011 - Publicitate nedelimitată pe bandă rulantă pentru Circul European „Safari” (orele de difuzare: 16:27:57 și 17:12:01);

- 24.08.2011 - Publicitate nedelimitată pe bandă rulantă pentru Circul European „Safari” (01:10, 01:53, 03:18, 04:44); Publicitate nedelimitată pentru „Orhei VIT”, „Glorinal”, „AIR Moldova”, „FMF”, în cadrul promo, prezentate drept sponsor al rubricii „Eu sint Moldova”(14:46, 15:36, 15:57, 18:03, 18:33,19:42, 20:37, 20:45, 21:19, 21:28, 22:47, 23:35); Publicitate nedelimitată pentru „Orange” în cadrul promo (08:52);

- 25.08.2011 - Publicitate nedelimitată pentru „Orange” în cadrul promo (00:20; 07:40; 09:40); Publicitate nedelimitată pentru „Orhei VIT”, „Glorinal”, „AIR Moldova”, „FMF”, „Naturalis” în cadrul promo (08:53; 09:22; 10:23; 11:33; 13:40; 13:47; 14:24; 14:46; 15:36; 18:37; 19:41; 19:55; 20:45; 20:54; 21:22; 21:27; 22:56; 23:50);

- 26.08.2011 - Publicitate nedelimitată pentru „Orange” în cadrul promo (08:38; 10:24; 10:55; 17:14; 23:54). Publicitate nedelimitată pentru „Orhei VIT”, „Glorinal”, „AIR Moldova”, „FMF”, prezentate drept sponsor al rubricii „Eu sint Moldova” (11:14; 11:56; 13:35; 13:46; 14:24; 15:35; 18:34; 20:26; 21:27; 22:54; 23:34; 23:51);

- 27.08.2011 - Postul „Publika TV” oferă cetățenilor serviciul în regim online (www.publika.md/camere), care este susținut de compania „Orange”. Spotul publicitar urma să fie delimitat de celelalte servicii. Publicitate nedelimitată pentru „Orhei VIT”, „Glorinal”, „AIR Moldova”, „FMF”, prezentate drept sponsor al rubricii „Eu sint Moldova” (07:56; 12:22; 12:48; 13:34; 13:46; 16:23; 18:11; 18:32; 19:39; 20:33; 21:44; 22:36; 22:45). Publicitate nedelimitată pe bandă cursivă pentru Circul European „Safari” (20:14; 20:46; 21:15; 22:11);

• **Derogare de la prevederile art. 13 alin. (5) din Legea cu privire la publicitate nr. 1227 din 27.06.2007:**

„Pentru întreruperea în scopuri publicitare a altor programe decît cele prevăzute în alin. (4), este necesar să treacă cel puțin 20 de minute după fiecare întrerupere succesivă.”

și alin. (6) al aceluiași articol: „Publicitatea nu poate fi inserată în timpul difuzării oficierii serviciilor religioase. Jurnaltele televizate, programele de știri, documentarele, emisiunile pe teme religioase și emisiunile pentru copii cu o durată mai mică de 30 de minute nu pot fi întrerupte de publicitate. Dacă durata acestora este de 30 de minute sau mai mare, se vor aplica prevederile alin.(5).”. La data de 26.08.2011 (21:15) și 27.08.2011 (15:09), în rubrica „Publika Money” din cadrul programului informativ, a fost dat publicității subiectul despre deschiderea supermarketului „Fidesco”, menționîndu-se că evenimentul a fost unul festiv, cu tăierea panglicii, cu mesaje de felicitări din partea directorul general Veaceslav Pulbere. Prezentatorii au lansat mesajul: „Compania „Fidesco” care este una dintre cea mai mare întreprindere de import de vinzări angro și-a

extins a treisprezecea unitate din rețea. De această dată „Fidesco” este mai aproape de locuitorii sectorului Buiucani al capitaliei. Magazinul este echipat cu utilaj modern, aici sînt coapte produse de panificație aromate, sînt pregătite torte delicioase, o gamă variată de salată, garnituri, carne, mîncăruri din pești și bucate la grătar. Cumpărătorii vor găsi în magazin produse de înaltă calitate pentru orice gust.... Magazinul a fost luat cu asalt de cumpărători chiar din prima zi. Ei sînt mulțumiți că vor avea un supermarket aproape de casă... Pînă pe 24 septembrie clienții pot participa la o tombolă cu premii valoroase: frigider, televizor și mașină de spălat. Magazinul se află pe strada Doina și Ion Aldea-Teodorovici 8 și este deschis între 08:00 – 23.00”. Totodată, în cadrul aceleiași rubrici al programului informativ din data de 26.08.2011 (19:35; 20:27; 21:15) și 27.08.2011 (12:43; 15:09) s-a depistat derogări de la prevederile **art. 21 alin. (1) din Codul audiovizualului**: „Publicitatea și teleshopping-ul se difuzează grupat, fiind ușor de identificat prin marce corespunzătoare și fiind separate de alte părți ale serviciului de programe prin semnale optice și acustice.”.

În temeiul celor constatate, în rezultatul dezbaterilor publice și în conformitate cu art. 37, 38, 40 ale Codului audiovizualului nr. 260-XVI din 27.07.2006, Statutul CCA, Regulamentul cu privire la procedura și condițiile de eliberare a licențelor de emisie și a autorizațiilor de retrans-

misie, aprobate prin Hotărîrea nr. 433-XVI din 28.12.2006 a Parlamentului Republicii Moldova, **Consiliul Coordonator al Audiovizualului**

DECIDE:

Art. 1. A aplica avertizare publică întreprinderii “SELECT-CANAL –TV” SRL, fondatoarea postului de televiziune „N 4”, pentru derogări de la prevederile condițiilor la Licența de emisie seria AMMII nr. 014615 din 25.09.2007, pct. 3.1 lit. a) și încălcarea prevederilor art. 13 alin. (8) din Legea cu privire la publicitate nr. 1227 din 27.06.1997, art. 20 alin. (1) lit. b), art. 21 alin. (1), art. 22 alin. (3) din Codul audiovizualului, în conformitate cu art. 38 alin. (2) lit. b), h) și alin. (3) din Codul audiovizualului.

Art. 2. Administratorii posturilor de televiziune „N 4” și „Publika TV” vor prezenta, în termen de 15 zile, un raport despre măsurile întreprinse în vederea lichidării încălcărilor atestate.

Art. 3. În conformitate cu prevederile Deciziei CCA nr. 96 din 17.10.2008, postul de televiziune “N 4” va comunica publicului motivele și obiectul sancțiunii, în formula legislației în vigoare.

Art. 4. Controlul asupra executării prezentei decizii îl exercită Direcția monitorizare.

Art. 5. Prezenta decizie va fi publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe pagina web a CCA.

**PREȘEDINTELE CONSILIULUI
COORDONATOR AL AUDIOVIZUALULUI**

Secretar

Nr. 142. Chișinău, 18 octombrie 2011.

Marian POCAZNOI

Dorina Curnic

1735 DECIZIE **cu privire la retragerea** **autorizației de retransmisie**

La 18.03.2008, Consiliul Coordonator al Audiovizualului a acordat S.C. „SLIMSAT” S.R.L. Autorizația de retransmisie seria AB nr. 000040, pentru studioul TV prin cablu „Slim-TV” din satul Maramonovca, r-nul Drochia.

Prin cererea din 26.09.2011, directorul întreprinderii a solicitat retragerea autorizației de retransmisie menționată.

În conformitate cu prevederile art. 27, 28, 39-41 din Codul audiovizualului nr. 260-XVI din 27.07.2006, Statutului CCA, art. 38 din Regulamentul cu privire la procedura și condițiile de eliberare a licențelor de emisie și a autorizațiilor de retransmisie, aprobate prin Hotărîrea nr. 433-XVI din 28.12.2006 a Parlamentului Republicii Moldova, și în temeiul actelor prezentate, **Consiliul Coordonator al Audiovizualului**

**PREȘEDINTELE CONSILIULUI
COORDONATOR AL AUDIOVIZUALULUI**

Secretar

Nr. 145. Chișinău, 18 octombrie 2011.

DECIDE:

Art.1. A retrage Autorizația de retransmisie seria AB nr. 000040 din 18.03.2008, eliberată S.C. „SLIMSAT” S.R.L. pentru studioul TV prin cablu „Slim-TV” din satul Maramonovca, r-nul Drochia. Blancheta autorizației de retransmisie retrasă este transmisă în arhivă împreună cu dosarul titularului.

Art.2. Autorizația de retransmisie seria AB nr. 000040 din 18.03.2008, eliberată S.C. „SLIMSAT” S.R.L., este declarată nevalabilă. Modificarea respectivă va fi introdusă în Registrul de licențiere.

Art.3. Controlul asupra executării prezentei decizii îl exercită Direcția expertiză și licențiere.

Art.4. Prezenta decizie va fi publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe pagina web a CCA.

Marian POCAZNOI

Dorina Curnic

1736 DECIZIE **cu privire la examinarea cererii prealabile**

La 29 octombrie 2010, prin Decizia nr. 138, Consiliul Coordonator al Audiovizualului a sancționat SC „Cros TV” SRL, fondatoarea postului de televiziune prin cablu „Cros TV” din comuna Rădeni, cu avertizare publică, pentru încălcarea art. 28 (1) al Codului audiovizualului, art. 36 (2) al Regulamentului cu privire la procedura și condițiile de eliberare a licențelor de emisie și a autorizațiilor de

retransmisie, și nerespectarea p. 1.4, 2.2, 3.1 (b și c) din condițiile la Autorizația de retransmisie seria AB, nr. 000004 din 23.11.2006, și Anexa nr. 2 a acesteia.

Considerînd decizia CCA ca fiind contrară prevederilor legii, SC „Cros TV” SRL a înaintat o cerere prealabilă prin care a solicitat anularea „sancțiunilor aplicate prin Decizia nr. 138 din 29 octombrie 2010”.

Ca urmare a examinării cererii prealabile a SC „Cros TV” SRL s-a constatat că aceasta nu poate fi admisă deoarece este depusă cu omiterea termenului de contestare prevăzut de Legea contenciosului administrativ.

În temeiul Codului audiovizualului nr. 260-XVI din 27.07.2006, Statutului CCA, aprobat prin Hotărârea nr. 433-XVI din 28.12.2006 a Parlamentului Republicii Moldova și a Legii contenciosului administrativ nr. 793-XIV din

10.02.2000, **Consiliul Coordonator al Audiovizualului**
DECIDE:

Art. 1. A respinge cererea prealabilă a SC „Cros TV” SRL privind anularea sancțiunilor aplicate prin Decizia nr. 138 din 29 octombrie 2010, pe motiv că a fost depusă cu omiterea termenului de contestare.

Art. 2. Prezenta decizie va fi publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe pagina web a CCA.

PREȘEDINTELE CONSILIULUI
COORDONATOR AL AUDIOVIZUALULUI

Secretar

Nr. 147. Chișinău, 18 octombrie 2011.

Marian POCAZNOI

Dorina Curnic

1737 DECIZIE

cu privire la alocarea mijloacelor financiare necesare din Fondul de susținere a radiodifuzorilor pentru realizarea proiectului de monitorizare a calității limbii române în cadrul programelor TV

În scopul realizării obiectivelor propuse în Acordul de colaborare între Consiliul Coordonator al Audiovizualului și Academia de Științe a Moldovei privind realizarea proiectului de monitorizare a calității limbii române în domeniul audiovizualului din Republica Moldova, e necesar de alocat mijloace financiare din Fondul de susținere a radiodifuzorilor.

În conformitate cu prevederile art. 40, 47 alin. (3) ale Codului audiovizualului nr. 260-XVI din 27.07.2006 și pct. 11 lit. f) din Regulamentul privind gestionarea Fondului de susținere a radiodifuzorilor, aprobat prin Decizia CCA nr. 125

din 04.12.2007, **Consiliul Coordonator al Audiovizualului**
DECIDE:

Art. 1. A aloca mijloace financiare necesare din Fondul de susținere a radiodifuzorilor pentru realizarea proiectului de monitorizare a calității limbii române în cadrul programelor TV și pentru prezentarea raportului general.

Art. 2. Controlul asupra executării prezentei decizii îl exercită contabilul-sef.

Art. 3. Prezenta decizie va fi publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe pagina web a CCA.

PREȘEDINTELE CONSILIULUI
COORDONATOR AL AUDIOVIZUALULUI

Secretar

Nr. 148. Chișinău, 18 octombrie 2011.

Marian POCAZNOI

Dorina Curnic

1738 DECIZIE

cu privire la alocarea mijloacelor financiare necesare din Fondul de susținere a radiodifuzorilor în scopul dotării tehnico-materiale a Consiliului Coordonator al Audiovizualului

În scopul îndeplinirii atribuțiilor ce îi revin Consiliului Coordonator al Audiovizualului potrivit Codului audiovizualului și dotării tehnico-materiale a CCA privind eficientizarea monitorizării radiodifuzorilor din teritoriul Republicii Moldova, e necesar de alocat mijloace financiare din Fondul de susținere a radiodifuzorilor pentru achiziționarea a trei unități de transport.

În conformitate cu prevederile art. 40, 47 alin. (3) ale Codului audiovizualului nr. 260-XVI din 27.07.2006 și pct. 11 lit. e) și f) din Regulamentul privind gestionarea Fondului de susținere a radiodifuzorilor, aprobat prin Decizia CCA nr. 125 din 04.12.2007, **Consiliul Coordonator**

al Audiovizualului

DECIDE:

Art. 1. A aloca mijloace financiare necesare din Fondul de susținere a radiodifuzorilor pentru achiziționarea a trei unități de transport.

Art. 2. Pentru executarea art. 1 va fi organizată o licitație publică în conformitate cu prevederile legislației în vigoare și cerințele Agenției de Achiziții Publice.

Art. 3. Controlul asupra executării prezentei decizii îl exercită contabilul-sef.

Art. 4. Prezenta dcizie va fi publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe pagina web a CCA.

PREȘEDINTELE CONSILIULUI
COORDONATOR AL AUDIOVIZUALULUI

Secretar

Nr. 149. Chișinău, 18 octombrie 2011.

Marian POCAZNOI

Dorina Curnic

1739 DECIZIE**cu privire la modul de executare a prevederilor legislației în vigoare și a condițiilor la autorizațiile de retransmisie și licențele de emisie**

În perioada 04-07 octombrie curent a fost efectuat controlul activității următorilor distribuitori de servicii din raioanele Strășeni, Călărași, Ungheni, Fălești, Telenesti, Criuleni, Ialoveni, Basarabeasca, UTAG, Taraclia, Cahul, Hincești, Anenii Noi, Căușeni și Ștefan Vodă: „ART-CLUB” S.R.L., „CVAZAR-SIST” S.R.L., „Vertamar” S.R.L., „Rețeaua TA.TV” S.R.L., „Interservicii” S.R.L., „Gririmar” S.R.L., „Cazmarex-TV” S.R.L., „Marteh Plus” S.R.L., „Cimișeni TV” S.R.L., „Realvit-TV” S.R.L., „Tele-Crio” S.R.L., „Sebis Sat” S.R.L., „Braga TV” S.R.L., „RĂZINTELCOM” S.R.L., „BAS-DIGITAL” S.R.L., „ARTOBAGO” S.R.L., „CAGHET-PLUS” S.R.L., ÎM „Sun Communications” S.R.L., „TV-TRUC” S.R.L., „LN Disc” S.R.L., „IVELCOR-TV” S.R.L., „MANINIC-TVCOM” S.R.L., „OLVELTEL” S.R.L., „REBDACONS” S.R.L., „VIC GRUP TV” S.R.L., „ARSACO” S.R.L., „S&L PANIFCOM” S.R.L., „STUDIO AN-TV” S.R.L., „STUDIO-L” S.R.L., „BAXICOMP” S.R.L., „S.G.B. MEDIA” S.R.L., „VEB-TV” S.R.L., „Lansica TV” S.R.L., „Ghium - TV” S.R.L., „Ilman-TV” S.R.L., „STAMSATELIT-TV” S.R.L., „VULTELCOM” S.R.L., „OGUZ TELCOM” S.R.L., „POLISPECTRU TV” S.R.L. și „Cros TV” S.R.L.

Ca urmare a controlului au fost depistate abateri de la legislația în vigoare la întreprinderile: „ART-CLUB” S.R.L., „Vertamar” S.R.L., „Rețeaua TA.TV” S.R.L., „Interservicii” S.R.L., „Gririmar” S.R.L., „Cazmarex-TV” S.R.L., „Marteh Plus” S.R.L., „Realvit-TV” S.R.L., „Cimișeni TV” S.R.L., „Sebis Sat” S.R.L., „Tele-Crio” S.R.L., „Braga TV” S.R.L., „RĂZINTELCOM” S.R.L., „BAS-DIGITAL” S.R.L., „LN Disc” S.R.L., „IVELCOR-TV” S.R.L., „S&L PANIFCOM” S.R.L., „STUDIO-L” S.R.L., „BAXICOMP” S.R.L., „S.G.B. MEDIA” S.R.L., „VEB-TV” S.R.L., „Lansica TV” S.R.L., „Ghium - TV” S.R.L., „Ilman-TV” S.R.L., „STAMSATELIT-TV” S.R.L., „VULTELCOM” S.R.L., „OGUZ TELCOM” S.R.L., „POLISPECTRU TV” S.R.L. și „Cros TV” S.R.L.

Pe ordinea de zi a ședinței publice a Consiliului Coordonator al Audiovizualului din 30 septembrie era inclusă chestiunea privind examinarea rezultatelor controlului activității întreprinderii „Starnet” S.R.L., efectuat la 20.09.2011. Conform procedurii, colaboratorul Direcției Expertiză și Licențiere a invitat verbal (prin telefon) reprezentanții S.C. „STARNET” S.R.L. să participe la ședința publică a CCA pentru a oferi unele lămuriri în problema dată. Prin cererea nr.04-05/1340 din 29.09.2011, S.C. „STARNET” S.R.L. a solicitat CCA eliberarea copiilor actului de control și extrasul din proiectul de decizie pentru a-și expune argumentat poziția în cadrul ședinței publice. Prin scrisoarea nr. 490 din 30.09.2011, CCA a expediat materialele solicitate și, în conformitate cu art. 38 alin.(7), s-a decis amânarea examinării rezultatelor controlului activității întreprinderii nominalizate.

Astfel, pentru ședința curentă a Consiliului Coordonator al Audiovizualului, pe ordinea de zi a fost inclusă chestiunea privind examinarea rezultatelor controlului activității întreprinderii „Starnet” S.R.L., efectuat la 20.09.2011 și de această dată reprezentanții întreprinderii nominalizate au fost invitați verbal (prin telefon) să participe la ședință.

Luând în considerație faptul că reprezentanții „Starnet” S.R.L. nu s-au prezentat la ședință și nu au solicitat amânarea examinării chestiunii, membrii CCA au decis examinarea rezultatelor controlului în lipsa lor.

S.C. „STARNET” S.R.L. (fondatoarea studioului TV prin cablu „TvBox” din Chișinău și Ungheni) nu respectă condițiile la Autorizația de retransmisie seria AB, nr. 000092 din 11.02.2010 (Anexa nr. 1). Și anume: studioul retransmite

193 de canale în loc de 83, aprobate prin Decizia CCA nr. 78 din 18.05.2011; din oferta serviciilor de programe aprobată nu sînt retransmise 3 canale: Pervii delovoi, Duck TV HD și Pescuit și Vinătoare. În afara ofertei sînt retransmise 113 canale: BBC, Rusia Today, PV TV, Mezzo HD, Realitatea, NHK World, STS+7, DTV 2, GEM, Italia CH, Kirgizstan (K+), Kanal D, Karuseli, MTV+2, NTV, Pervii canal, Pro TV, TV Club, TVR 1, TV-5 Monde, 2x2, DTV, 24 Tehno, Arte, Armenia 1, Bloomberg, Detskii, Domașnie jivotnie, Dom kino, Dom 1 magazin, Drive, Eurokino, NST, Iluzion+, Inter Az, Jivi, Nickelodeon, Ohota i ribalka, Retro, Pervii canal (altă variantă), Psihologia 21, RZD, Ruskii Iluzion, TNV TRO, XXI, Voprosi i otveti, Vremea, Zdorovoe TV, Animate, Enciclo, Escapes, CHASSEN, Ski Fi, AXN, Comedy, SyFy, Universal, 7 TV, Sport Extrim, NTV Dance, Zone Reality, Fashion One HD, TF1, Trace Urban HD, NTV+Sport, NTV+Basket, NTV+Football, NTV+Football 2, NTV+Tenis, NTV Naș fotbal, NTV Sport +, NTV+kinoclub, NTV+Premier, India TV, NTV kino+, Komedia, NTV+nașe kino, Nostalgia, Ruskii extrim, 365 Dnei, Ren TV, Rossia 2, Premier League HD, AXN Crime, AXN Ci Fi, Antena 1, Antena 2, Antena 3, Auto+, B1, Bulivar TV, Cinemax, Discovery Science (ro), Disnei (ro), Diva Universal, Dolce Sport, Euforia Life Style, GSPTV, HBO, HBO Comedy, Interesnoe TV, Mnogo TV, Movies 24, Național TV, Prima TV, Pro Cinema, Vacanța, Sport ro, TVR 2, TVR Cultural, Pro Pocker, ESPN, TV-3.

Prin deciziile CCA nr. 93 din 15.06.2011 și nr. 108 din 08.07.2011, „Starnet” S.R.L. i-au fost aplicate două amenzi în valoare de 1800 și, respectiv, 5400 de lei pentru aceleași încălcări.

S.C. „ART-CLUB” S.R.L. (fondatoarea studioului TV prin cablu „Art-TV” din or. Strășeni) nu respectă condițiile la Autorizația de retransmisie seria AB, nr. 000048 din 27.05.2008 (Anexa nr. 2). Și anume: studioul retransmite 42 de canale în loc de 37, aprobate prin Decizia CCA nr. 48 din 27.05.2008; din oferta serviciilor de programe aprobată nu sînt retransmise 17 canale: TV-5, Alfa Omega TV, DTV, TV 7, N 24, Etno TV, TVRM, Senso TV, TV Neptun, Sport 1, TBN, UTR, Fenix-Art, Belarus TV, Pervii muzicalinii canal, RBK, TV 1000. În afara ofertei sînt retransmise 22 de canale: Mir, NTV, Euronews, Travel, Kiss TV, Publika, Șanson, Jurnal TV, Disney, Pro TV, N 4, TVC-21, Comedy, Discovery, Animal Planet, Noroc TV, NGC, SET, Domașnii, TVCentr, TV-3 și Auto+.

- (arendașul studioului TV prin cablu „Loz-TV” din s. Lozova, r-nul Strășeni) nu respectă condițiile la Autorizația de retransmisie seria AB, nr. 000048 din 27.05.2008 (Anexa nr. 2). Și anume: studioul retransmite 30 de canale în loc de 37, aprobate prin Decizia CCA nr. 109 din 29.12.2008; din oferta serviciilor de programe aprobată nu sînt retransmise 22 de canale: TV-5, Alfa Omega TV, DTV, Art-TV, TV 7, National TV, N 24, Etno TV, TVRM, Senso TV, TV Neptun, Sport 1, TBN, UTR, Ren TV, Fenix-Art, 365 Dnei, Mnogo TV, Belarus TV, Pervii muzicalinii canal, RBK, TV 1000. În afara ofertei sînt retransmise 15 canale: Kiss TV, NTV, Noroc TV, TV-3, 1 Music Moldova, Publika, N 4, NGC, Discovery, Disney, Jurnal TV, 24 Dok, Mir, Animal Planet și SET.

S.C. „Vertamar” S.R.L. (fondatoarea studioului TV prin cablu „VTI”) nu respectă condițiile la Autorizația de retransmisie seria AB, nr. 000029 din 04.12.2007 (Anexa nr. 2). Și anume:

în or. Ungheni, studioul retransmite 51 de canale, aprobate prin Decizia CCA nr. 58 din 19.04.2011; din oferta serviciilor de programe aprobată nu sînt retransmise 28 de

canale: 1 Music Moldova, 2 Plus, Favorit TV, Alfa Omega TV, Auto +, Național TV, History, Discovery Science, Animal Planet, TV 1000, TV 1000 Action, TV 1000 RK, Viasat Sport, Komedia TV, India TV, 365 Dnei, Zoopark, TV Bulivar, Interesnoe TV, Kuhnea TV, Mnogo TV, Explorer, CNL, Russkii Extrim, Comedy, Detskii, Russkii Iliuzion, Iliuzion +. În afara ofertei sînt retransmise 28 de canale: Pervii canal, Euronews, DTV, NGW, Soiuz, Diva Universal, Ohota i ribalka, Romantica, Futbol, Etno, Rossia 2, TVR-1, TV-3, Acasă, Domașnii, Sport-1, TVR-2, Europa + TV, Karuseli, Eurosport, Antena-1, XXI, Kanal D, Zvezda, NGC, NV Centr, 5, Novoe kino și A-One;

în s. Pirlîța, studioul retransmite 34 de canale în loc de 35, aprobate prin Decizia CCA nr. 58 din 19.04.2011; din oferta serviciilor de programe aprobată nu sînt retransmise 18 canale: Prime, TV 7, SET, 2 Plus, Detckii mir, Național TV, Favorit TV, 365 Dnei, Discovery Science, Muzica TV, TV 1000, TV 1000 Action, TV 1000 RK, Viasat Sport, Kuhnea TV, Interesnoe TV, Nașe kino, Auto +. În afara ofertei sînt retransmise 17 canale: Pervii canal, Novoe kino, NTV, Eurosport, VTV, Karuseli, TVR Int., Rossia 2, Etno, DTV, TV-3, Acasă, Sanson, CNL, Taraf, Kanal D și Music Box;

în s. Sipoteni, studioul retransmite 27 de canale în loc de 35, aprobate prin Decizia CCA nr. 58 din 19.04.2011; din oferta serviciilor de programe aprobată nu sînt retransmise 21 canale: N 4, Prime, TV 7, SET, 2 Plus, Detckii mir, Noroc TV, Național TV, Favorit TV, Publika TV, 365 Dnei, Discovery Science, Muzica TV, TV 1000, TV 1000 Action, TV 1000 RK, Viasat Sport, India TV, Interesnoe TV, Nașe kino, Auto +. În afara ofertei sînt retransmise 13 canale: Pervii canal, NTV, Etno, Universal, Șanson, Acasă, Pro TV, TV-3, DTV, Romantica, Sport ro, Taraf și Eurosport;

în s. Petrești, studioul retransmite 31 de canale în loc de 35, aprobate prin Decizia CCA nr. 58 din 19.04.2011; din oferta serviciilor de programe aprobată nu sînt retransmise 20 canale: Jurnal TV, N 4, Prime, TV 7, SET, 2 Plus, Detckii mir, Noroc TV, Național TV, Favorit TV, 365 Dnei, Discovery Science, Muzica TV, TV 1000, TV 1000 Action, TV 1000 RK, Viasat Sport, Kuhnea TV, Interesnoe TV, Auto +. În afara ofertei sînt retransmise 16 canale: Pervii canal, TV-3, NTV, Romantica, Taraf, Acasă, Pro TV, DTV, Sport ro, Etno, 1 Music Moldova, Eurosport, Domașnii, Kanal D, TVR Int. și NGC;

în s. Gherman (stația se află în s. Sculeni), studioul retransmite 27 de canale în loc de 35, aprobate prin Decizia CCA nr. 58 din 19.04.2011; din oferta serviciilor de programe aprobată nu sînt retransmise 24 canale: N 4, Prime, TV 7, NIT, SET, 2 Plus, Detskii mir, Noroc TV, Național TV, Favorit TV, 365 Dnei, Minimax, Discovery Science, Muzica TV, TV 1000, TV 1000 Action, TV 1000 RK, Viasat Sport, Kuhnea TV, India TV, TV Com, Interesnoe TV, Nașe kino, Auto +. În afara ofertei sînt retransmise 16 canale: Pervii canal, Rossia 1, TV-3, NTV, DTV, Zvezda, Universal, NGC, TV Centr, Kanal D, tv 89, Etno, TVR-2, Mynele, Ru Music și DDTV;

în or. Ștefan Vodă, studioul retransmite 35 de canale, aprobate prin Decizia CCA nr. 58 din 19.04.2011; din oferta serviciilor de programe aprobată nu sînt retransmise 15 canale: Detckii mir, Favorit TV, 365 Dnei, Discovery Science, Viasat Sport, TV 1000, TV 1000 Action, TV 1000 RK, Ren TV, Kuhnea TV, India TV, Interesnoe TV, Nașe kino, Mir și Auto +. În afara ofertei sînt retransmise 15 canale: NTV, Eurosport, Europa Plus TV, NGC, Universal, Pervii Kanal, TVR 1, canal propriu, TV-3, Acasă, Ohota i Ribalka, TVCi, Sport ro, DTV și Șanson.

S.C. „Rețeaua TA-TV” S.R.L. (fondatoarea studioului TV prin cablu „RT-TV” din satul Izvoare, r-nul Fălești) nu respectă condițiile la Autorizația de retransmisie seria AB, nr. 000110 din 09.06.2010 (Anexa nr. 1). Și anume: studioul retransmite 9 canale în loc de 20, aprobate prin

Decizia CCA nr. 68 din 09.06.2010; din oferta serviciilor de programe aprobată nu sînt retransmise 11 canale: TVR Int., Belarus TV, UTR, TV-5, TVM Int., Pro TV Chișinău, Komedia TV, India TV, Soiuz, Muzica TV și 2 Plus.

Prin decizia CCA nr. 108 din 08.07.2011, „Rețeaua TA-TV” S.R.L. i-a fost aplicată o avertizare publică pentru aceleași încălcări.

I.P.C. „INTERSERVICII” S.R.L. (fondatoarea studioului TV prin cablu „Inter TV” din or. Fălești) nu respectă condițiile la Autorizația de retransmisie seria AB, nr. 000063 din 26.11.2008 (Anexa nr. 1). Și anume: studioul retransmite 42 de canale în loc de 45, aprobate prin Decizia CCA nr. 101 din 24.06.2011; din oferta serviciilor de programe aprobată nu sînt retransmise 6 canale: 2 Plus, Noroc TV, Auto +, Da Vinci, Interesnoe TV și SET. În afara ofertei sînt retransmise 3 canale: TVR-1, Disney și Favorit TV.

Prin deciziile CCA nr. 45 din 25.03.2011 și nr. 108 din 08.07.2011, „INTERSERVICII” S.R.L. i-au fost aplicate două sancțiuni: o avertizare publică și, respectiv, o amendă în valoare de 1800 de lei pentru aceleași încălcări.

S.C. „GRIRIMAR-TV” S.R.L. (fondatoarea studioului TV prin cablu „SC-TV” din s. Scorțeni, r-nul Telenești) nu respectă condițiile la Autorizația de retransmisie seria AB, nr. 000023 din 26.06.2007 (Anexa nr. 1). Și anume: studioul retransmite 18 canale în loc de 20, aprobate prin Decizia CCA nr. 78 din 18.05.2011; din oferta serviciilor de programe aprobată nu sînt retransmise 10 canale: DW, India TV, 2 Plus, MIR, Belarus TV, TV-5, Publika TV, Minimax, O-TV și SET. În afara ofertei sînt retransmise 8 canale: Rossia 2, TV Com, NGC, TV-3, DTV, Bravo, NTV și TV Dixi.

S.C. „CAZMAREX TV” S.R.L. (fondatoarea studioului TV prin cablu „CAZMAREX TV” din s. Negureni, r-nul Telenești) nu respectă condițiile la Autorizația de retransmisie seria AB, nr. 000139 din 19.04.2011 (Anexa nr. 1). Și anume: studioul retransmite 29 de canale în loc de 30, aprobate prin Decizia CCA nr. 59 din 19.04.2011; din oferta serviciilor de programe aprobată nu sînt retransmise 14 canale: Moldova Int., Busuioc TV, Belarus TV, Ru TV Moldova, TVC-21, DW, RBK, TV Elita, 1 Music Moldova, Alt TV, TV 7, Bravo, A-One și TV-5. În afara ofertei sînt retransmise 13 canale: Cartoon Network, Discovery, Taraf, Șanson, Novoe kino, Acasă, TV Com, Ren TV, Ohota i ribalka, Romantica, NTV, Disney și DTV.

S.C. „Marteh Plus” S.R.L. (arendășul studioului TV prin cablu „Micăuți - TV” din s. Micăuți, r-nul Strășeni) nu respectă condițiile la Autorizația de retransmisie seria AB, nr. 000111 din 22.06.2010 (Anexa nr. 2). Și anume: studioul retransmite 30 de canale, aprobate prin Decizia CCA nr. 76 din 18.05.2011; din oferta serviciilor de programe aprobată nu sînt retransmise 2 canale: Auto + și Zdorovoe TV. În afara ofertei sînt retransmise 2 canale: NGC și TVC-21.

Prin Decizia CCA nr. 134 din 30.09.2011, S.C. „Marteh Plus” S.R.L. a fost atenționată pentru aceleași încălcări.

S.C. „REALVIT-TV” S.R.L. (fondatoarea studioului TV prin cablu „REALVIT-TV” din or. Vadul lui Vodă și s. Coșernița, r-nul Criuleni) nu respectă condițiile la Autorizația de retransmisie seria AB, nr. 000026 din 11.10.2007 (Anexa nr. 2). Și anume: studioul retransmite 19 de canale în loc de 28, aprobate prin Decizia CCA nr. 104 din 11.10.2007; din oferta serviciilor de programe aprobată nu sînt retransmise 17 canale: History, Minimax, Detskii mir, Național TV, N 24, Telesport, Ren TV, TV 1000, Nașe kino, India TV, RTR-Planeta, Senso TV, Taraf TV, TVRM, Sport-1, Explorer și Etno. În afara ofertei sînt retransmise 8 canale: Euro TV Chișinău, Publika TV, Jurnal TV, Eurosport, N 4, TBN, Ulîbka rebionka, Noroc TV.

Prin Decizia CCA nr. 93 din 15.06.2011, „REALVIT-TV” S.R.L. i-a fost aplicată o avertizare publică pentru aceleași încălcări.

S.C. „CIMIȘENI-TV” S.R.L. (fondatoarea studioului TV prin cablu „TV Cim” din s. Cimișeni, r-nul Criuleni) nu respectă condițiile la Autorizația de retransmisie seria AB, nr. 000082 din 17.09.2009 (Anexa nr. 2). Și anume: studioul retransmite 27 de canale, aprobate prin Decizia CCA nr. 18 din 07.02.2011; din oferta serviciilor de programe aprobată nu sînt retransmise 2 canale: Taraf TV și RBK. În afara ofertei sînt retransmise 2 canale: Alt TV și Inter +.

S.C. „SEBIS SAT” S.R.L. (fondatoarea studioului TV prin cablu „S&P” din satele Cruglic și Mașcăuți, r-nul Criuleni) nu respectă condițiile la Autorizația de retransmisie seria AB, nr. 000064 din 18.03.2008 (Anexa nr. 2). Și anume: studioul retransmite 30 de canale, aprobate prin Decizia CCA nr. 18 din 07.02.2011; din oferta serviciilor de programe aprobată nu sînt retransmise 9 canale: TV 7, Muzical TV, Etno TV, 1 Music Moldova, RBK, TV 1000 Action, XXI, Explorer și History. În afara ofertei sînt retransmise 9 canale: Minimax, Acasă, Eurokino, NGC, TV-3, NGW, Kanal D, DTV, Europa + TV.

S.C. „Tele Crio” S.R.L. (fondatoarea studioului TV prin cablu „Crio TV” din or. Criuleni) nu respectă condițiile la Autorizația de retransmisie seria AB, nr. 000081 din 03.07.2009 (Anexa nr. 1). Și anume: studioul retransmite 46 de canale în loc de 37, aprobate prin Decizia CCA nr. 94 din 15.07.2009; din oferta serviciilor de programe aprobată nu sînt retransmise 6 canale: Belarus TV, Favorit TV, 365 Dnei, UTR, TV-5, DW. În afara ofertei sînt retransmise 15 canale: History, DTV, TV-3, MTV, Rossia 2, NGC, Euronews, Discovery, Acasă, Sport ro, Kanal D, Zvezda, Rossia 1, Nickelodeon, Animal Planet.

Prin Decizia CCA nr. 138 din 29.10.2010, S.C. „Tele Crio” S.R.L. i-a fost aplicată o avertizare publică pentru aceleași încălcări.

S.C. „Braga TV” S.R.L. (fondatoarea studioului TV prin cablu „Bon TV” din s. Horești) nu respectă condițiile la Licența de emisie seria A MMII, nr. 014575 din 23.05.2006 (Anexa nr. 2). Și anume: studioul retransmite 27 de canale în loc de 26, aprobate prin Decizia CCA nr. 162 din 23.11.2010; din oferta serviciilor de programe aprobată nu sînt retransmise 2 canale: Super TV și Ru TV Moldova. În afara ofertei sînt retransmise un canal Muzica TV.

S.C. „RĂZINTELCOM” S.R.L. (fondatoarea studioului TV prin cablu „Răz TV” din s. Răzeni) nu respectă condițiile la Autorizația de retransmisie seria AB, nr. 000147 din 21.07.2011 (Anexa nr. 2). Și anume: studioul retransmite 26 de canale în loc de 37, aprobate prin Decizia CCA nr. 114 din 21.07.2011; din oferta serviciilor de programe aprobată nu sînt retransmise 14 canale: 2 Plus, 1 Music Moldova, Jurnal TV, N24, Muzica TV, Alt TV, Noroc TV, Mir, Belarus TV, TV XXI, Dom Kino, Ulîbka Rebiionka, NTV Futbol și Ru TV Moldova. În afara ofertei sînt retransmise 3 canale: DTV, Discovery și Animal Planet.

S.C. „BAS-DIGITAL” S.R.L. (fondatoarea studioului TV prin cablu „Bas TV” din or. Basarabeasca) nu respectă condițiile la Autorizația de retransmisie seria AB, nr. 000128 din 17.12.2010 (Anexa nr. 1). Și anume: studioul retransmite 55 de canale în loc de 56, aprobate prin Decizia CCA nr. 136 din 30.09.2011; din oferta serviciilor de programe aprobată nu sînt retransmise 5 canale: 2Plus, UTR, Mnogo TV, Planeta TV și Eurosport ro. În afara ofertei sînt retransmise 4 canale: Mir, N4, Pervii Kanal și TBN.

Prin Decizia CCA nr. 45 din 25.03.2011, S.C. „BAS-DIGITAL” S.R.L. i-a fost aplicată o avertizare publică pentru aceleași încălcări.

S.C. „LN Disc” S.R.L. (fondatoarea studioului TV prin cablu „SGD” din s. Sărata Galbenă) nu respectă condițiile la Autorizația de retransmisie seria AB, nr. 000125 din 15.10.10 (Anexa nr. 1). Și anume: studioul retransmite 24 de canale în loc de 25, aprobate prin Decizia CCA nr. 78 din 18.05.2011; din oferta serviciilor de programe aprobată

nu sînt retransmise 7 canale: 1 Music Moldova, Minimax, Moia Planeta, Noroc TV, N4, Alt TV și Super TV. În afara ofertei sînt retransmise 6 canale: CNL, DTV, Jurnal TV, Publika TV, TV 3 și Etno TV.

S.C. „IVELCOR-TV” S.R.L. (fondatoarea studioului TV prin cablu „IVELCOR-TV” din s. Lăpușna) nu respectă condițiile la Autorizația de retransmisie seria AB, nr. 000101 din 30.03.10 (Anexa nr. 1). Și anume: studioul retransmite 30 de canale în loc de 29, aprobate prin Decizia CCA nr. 37 din 30.03.2010; din oferta serviciilor de programe aprobată nu sînt retransmise 5 canale: N24, Super TV, 1 Music Moldova, RBK și TBN. În afara ofertei sînt retransmise 6 canale: Șanson, Noroc TV, TV 3, Rossia 2, Animal Planet și Discovery Science.

S.C. „S&L PANIFCOM” S.R.L. (fondatoarea studioului TV prin cablu „G – Studio TV” din s. Geamăna) nu respectă condițiile la Licența de emisie seria A MMII, nr. 014569 din 20.04.2006 (Anexa nr. 1). Și anume: studioul retransmite 26 de canale în loc de 20, aprobate prin Decizia CCA nr. 78 din 18.05.2011; din oferta serviciilor de programe aprobată nu sînt retransmise 6 canale: Moldova 1, Super TV, OTV, Muzica TV, 2 Plus și TVC 21. În afara ofertei sînt retransmise 12 canale: DTV, Minimax, Eurosport ro, Eurosport ru, Discovery, Cartoon Network, Taraf TV, Etno TV, NGC, Kanal D, Euronews și Acasă.

S.C. „STUDIO-L” S.R.L. (fondatoarea studioului TV prin cablu „STUDIO-L” din or. Căușeni) nu respectă condițiile la Autorizația de retransmisie seria AB, nr. 000038 din 18.03.2008 (Anexa nr. 2). Și anume: studioul retransmite 37 de canale în loc de 41, aprobate prin Decizia CCA nr. 69 din 09.06.2010; din oferta serviciilor de programe aprobată nu sînt retransmise 20 canale: Pro TV Chișinău, Noroc TV, Național TV, Favorit TV, N24, 2 Plus, TVRM, Neptun, 1 Music Moldova, N4, Belarus TV, UTR, A One, TV5, DW, 365 Dnei, Auto Plus, Bulivar TV, Kuhnea TV și Teleneanea. În afara ofertei sînt retransmise 16 canale: BTB, Pro TVi, TV3, DTV, NTV, RBK, Etno TV, 7TV, TNT, Kanal D, Nașe Kino, NGC, Animal Planet, Discovery, Novoie Kino și Tiji.

S.C. „BAXICOMP” S.R.L. (fondatoarea studioului TV prin cablu „Bax TV” din s. Valea Perjei) nu respectă condițiile la Autorizația de retransmisie seria AB, nr. 000013 din 22.02.2007 (Anexa nr. 2). Și anume: studioul retransmite 17 de canale în loc de 18, aprobate prin Decizia CCA nr. 46 din 25.04.2008; din oferta serviciilor de programe aprobată nu sînt retransmise 8 canale: 2 Plus, Taraf TV, Bulgaria 1, Rodina, Explorer, TV 7, Ren TV și Planeta Sport. În afara ofertei sînt retransmise 7 canale: Nit, NTV, Soyuz, Eurosport, Zoopark, Sport Rossia și TV3.

S.C. „S.G.B. MEDIA” S.R.L. (fondatoarea studioului TV prin cablu „CTCT” din s. Cairaclia) nu respectă condițiile la Autorizația de retransmisie seria AB, nr. 000050 din 25.07.2006 (Anexa nr. 2). Și anume: studioul retransmite 21 de canale în loc de 20, aprobate prin Decizia CCA nr. 117 din 15.10.2010; din oferta serviciilor de programe aprobată nu sînt retransmise 7 canale: 1 Music Moldova, 2 Plus, Euro TV Chișinău, TVC 21, TV 5, Pro TV Chișinău și Publika TV. În afara ofertei sînt retransmise 8 canale: Rossia 1, Rossia 2, Soyuz, DTV, RTR Planeta, Teleclub, Șanson și TV Dixi.

S.C. „VEB-TV” S.R.L. (fondatoarea studioului TV prin cablu „Megapolis” din mun. Chișinău) nu respectă condițiile la Autorizația de retransmisie seria AB, nr. 000087 din 06.11.2008 (Anexa nr. 1). Și anume: studioul retransmite 83 de canale în loc de 89, aprobate prin Decizia CCA nr. 94 din 15.06.2011; din oferta serviciilor de programe aprobată nu sînt retransmise 6 canale: Euro TV Chișinău, DW, N24, Alfa Omega TV, UTR și Delovoi.

Prin Decizia CCA nr. 93 din 15.06.2011, S.C. „VEB-TV” S.R.L. i-a fost aplicată o avertizare publică pentru aceleași încălcări.

La momentul efectuării controlului, **S.C. „Lansica TV” S.R.L.**, fondatoarea Studioului TV prin cablu „Lansica TV” din s. Copceac, activează fără autorizație de retransmisie și declarația informativă, retransmite 25 de canale: Prime, NIT, Rossia 1, Rossia 2, Soyuz, DTV, Moldova 1, Șanson, STS, Ren TV, Kinohit, NTV, Discovery Channel, RTR Planeta, 7 Canal, STV 41, GRT, India TV, Ohota i Ribalka, Europa Plus TV, TNT, TV 3, National Geographic Channel, Zvezda și Karuseli.

La momentul efectuării controlului, **S.C. „Ghium - TV” S.R.L.**, fondatoarea Studioului TV prin cablu „CTV” din or. Ceadîr-Lunga, activează fără autorizație de retransmisie și declarația informativă, retransmite 32 de canale: Belarus TV, Moldova 1, TV Dixi, Dom Kino, TV XXI, 365 Dnei, Mnogo TV, TV 3, STS, Pervii Kanal, Fenix, Auto Plus, Karuseli, Discovery Channel, Animal Planet, N4, Kuhnea TV, TNT, Mir, RBK, National Geographic Channel, Ohota i Ribalka, Rossia RTR, Șanson, TRT, UTR, Zdorovoie TV, Soyuz, India TV, Ren TV, TNB și Muz TV.

La momentul efectuării controlului, **S.C. „Ilman-TV” S.R.L.**, fondatoarea Studioului TV prin cablu „Ilman-TV” din s. Gaidar, activează fără autorizație de retransmisie și declarația informativă, retransmite 18 canale: NTV, Pervii Kanal, STS, Rossia 1, Rossia 2, Ren TV, TNT, India TV, Karuseli, Șanson, GRT, Muz TV, DTV, NIT, Discovery Channel, Nașe Kino, Soyuz și Moldova 1.

S.C. „STAMSATELIT-TV” S.R.L. (fondatoarea studioului TV prin cablu „Tomai TV” din s. Tomai) nu respectă condițiile la Autorizația de retransmisie seria AB, nr. 000018 din 15.05.2007 (Anexa nr. 2). Și anume: studioul retransmite 14 canale, aprobate prin Decizia CCA nr. 60 din 16.06.2008; din oferta serviciilor de programe aprobată nu sînt retransmise 10 canale: Minimax, Euro TV Chișinău, Național TV, Prime, GRT, Fenix Art, India TV, Mnogo TV, 365 Dnei și NIT. În afara ofertei sînt retransmise 10 canale: Rossia 1, NTV, Rossia RTR, Șanson, Rossia 2, Lumor TV, Mir, RTR Planeta, Karuseli și Zvezda.

La momentul efectuării controlului, **S.C. „VULTELCOM” S.R.L.**, fondatoarea Studioului TV prin cablu „VTC” din or. Vulcănești, activează fără autorizație de retransmisie și declarația informativă, retransmite 32 canale: ATV, Belarus TV, TDK, STV, TV XXI, BTB, Prime, Național TV, Favorit TV, CNL, Moldova 1, VTV, Samanyolu, Euronews, Discovery Channel, Muz TV, Pervii Kanal, Rossia 1, NTV, National Geographic Channel, RTVI, Eurosport, MIR, Mnogo TV, Disney, Nașe Kino, Fenix+Kino, 365 Dnei, Romantica, TV Dixi, Teleclub și India TV.

La momentul efectuării controlului, **S.C. „OGUZ TELCOM” S.R.L.**, studioul TV prin cablu din or. Comrat (str. Fedico, nr 41/a), activează fără autorizație de retransmisie și declarația informativă, retransmite 38 canale: Kuhnea TV, Karuseli, TV Com, Discovery Channel, National Geographic Channel, 365 Dnei, Mnogo TV, India TV, Animal Planet, Detskii Mir, Bulivar, Auto Plus, Pervii Narodnii, Pervii Kanal, Dom Kino, TV3, Soyuz, NTV Futbol, Rossia 1, Fenix+Kino, Drive, DTV, NTV, TV XXI, Zdorovoie TV, Euronews, Super TV, Moldova 1, TV Dixi, TNT, RTR Planeta, Sport 2, Belarus TV, Zvezda, STS, Kanal D tr, MIR și BTB.

La momentul efectuării controlului, **S.C. „POLISPECTRU TV” S.R.L.**, fondatoarea Studioului TV prin cablu „POLISPECTRU TV” din s. Volintiri, activează fără autorizație de retransmisie și declarația informativă, retransmite 15 canale: STB, TNT, Rossia, Jurnal TV, Inter+, Moldova 1, Pro TVI, RTR Planeta, DTV, Euro TV Chișinău, MIR, Ren TV, NTV, 1+1 și STS.

S.C. „Cros TV” S.R.L. (fondatoarea studioului TV prin cablu „Cros TV” din com. Rădeni, s. Zamciogi, s. Drăgușeni s. Românești, r-nul Strășeni) nu respectă condițiile la Autorizația de retransmisie seria AB, nr. 000004 din

23.11.2006 (Anexa nr. 1). Și anume: studioul retransmite 16 canale în loc de 21, aprobate prin Decizia CCA nr. 78 din 18.05.2011; din oferta serviciilor de programe aprobată nu sînt retransmise 8 canale: 2 Plus, Publika TV, TV 1000 RK, TV 1000 Action, TV 7, Ren TV, Alfa Omega, Bravo. În afara ofertei sînt retransmise 3 canale: NTV, TV-3 și DTV.

Prin Decizia CCA nr. 138 din 29.10.2010, S.C. „Cros TV” S.R.L. i-a fost aplicată o avertizare publică pentru aceleași încălcări.

Prin aceste acțiuni, întreprinderile nominalizate încalcă art. 4 (5), 18 și 28 (1) din Codul audiovizualului și art. 36 (2) al Regulamentului cu privire la procedura și condițiile de eliberare a licențelor de emisie și a autorizațiilor de retransmisie. În temeiul celor constatate și în conformitate cu art. 25, 28, 29, 37, 38, 40 ale Codului audiovizualului și art. 36 (2) al Regulamentului cu privire la procedura și condițiile de eliberare a licențelor de emisie și a autorizațiilor de retransmisie, **Consiliul Coordonator al Audiovizualului**

DECIDE:

Art. 1. A retrage Autorizația de retransmisie seria AB, nr. 000092 din 11.02.10, eliberată S.C. „STARNET” S.R.L., fondatoarea studioului TV prin cablu „TvBox” din Chișinău și Ungheni, conform art. 28 (4) al Codului audiovizualului pentru derogări repetate de la art. 28 (1) al Codului audiovizualului, art. 36 (2) al Regulamentului cu privire la procedura și condițiile de eliberare a licențelor de emisie și a autorizațiilor de retransmisie și nerespectarea p. 1.4, 2.2, 3.1(b) din condițiile la Autorizația de retransmisie seria AB, nr. 000092 din 11.02.10, și Anexa nr. 1 a autorizației, eliberată „STARNET” S.R.L.

Art. 2. A aplica avertizare publică S.C. „ART-CLUB” S.R.L., fondatoarea studioului TV prin cablu „Art-TV” din or. Strășeni, conform art. 38 (2), lit. e), (3), lit. a) ale Codului audiovizualului pentru derogări de la art. 28 (1) al Codului audiovizualului, art. 36 (2) al Regulamentului cu privire la procedura și condițiile de eliberare a licențelor de emisie și a autorizațiilor de retransmisie și nerespectarea p. 1.4, 2.2, 3.1(b) din condițiile la Autorizația de retransmisie seria AB, nr. 000048 din 27.05.2008 și Anexa nr. 2 a autorizației, eliberată „ART-CLUB” S.R.L.

Art. 3. A aplica avertizare publică S.C. „Vertamar” S.R.L., fondatoarea studioului TV prin cablu „VTI” din or. Ungheni și satele Sipoteni, r-nul Călărași, Petrești, Sculeni și Pirlîța, r-nul Ungheni, conform art. 38 (2), lit. e), (3), lit. a) ale Codului audiovizualului pentru derogări de la art. 28 (1) al Codului audiovizualului, art. 36 (2) al Regulamentului cu privire la procedura și condițiile de eliberare a licențelor de emisie și a autorizațiilor de retransmisie și nerespectarea p. 1.4, 2.2, 3.1(b) din condițiile la Autorizația de retransmisie seria AB, nr. 000029 din 04.12.2007, și Anexa nr. 1 a autorizației, eliberată „Vertamar” S.R.L.

Art. 4. A atenționa S.C. „Rețeaua TA-TV” S.R.L., fondatoarea studioului TV prin cablu „RT-TV” din satul Izvoare, r-nul Fălești, asupra necesității respectării stricte a ofertei serviciilor de programe retransmise, aprobată de către Consiliul Coordonator al Audiovizualului.

Art. 5. A aplica avertizare publică Î.P.C. „INTERSERVICII” S.R.L., fondatoarea studioului TV prin cablu „Inter TV” din or. Fălești, conform art. 38 (2), lit. e), (3), lit. a) și b) ale Codului audiovizualului pentru derogări repetate de la art. 28 (1) al Codului audiovizualului, art. 36 (2) al Regulamentului cu privire la procedura și condițiile de eliberare a licențelor de emisie și a autorizațiilor de retransmisie și nerespectarea p. 1.4, 2.2, 3.1(b) din condițiile la Autorizația de retransmisie seria AB, nr. 000063 din 26.11.2008, și Anexa nr. 1 a autorizației, eliberată „INTERSERVICII” S.R.L.

Art. 6. A aplica avertizare publică S.C. „GRIRIMAR-TV” S.R.L., fondatoarea studioului TV prin cablu „SC-TV” din s. Scorțeni, r-nul Telenești, conform art. 38 (2), lit. e), (3), lit. a)

ale Codului audiovizualului pentru derogări de la art. 28 (1) al Codului audiovizualului, art. 36 (2) al Regulamentului cu privire la procedura și condițiile de eliberare a licențelor de emisie și a autorizațiilor de retransmisie și nerespectarea p. 1.4, 2.2, 3.1(b) din condițiile la Autorizația de retransmisie seria AB nr. 000023 din 26.06.2007, și Anexa nr. 1 a autorizației, eliberată „GRIRIMAR-TV” S.R.L.

Art. 7. A aplica avertizare publică S.C. „CAZMAREX TV” S.R.L., fondatoarea studioului TV prin cablu “CAZMAREX TV” din s. Negureni, r-nul Telenești, conform art. 38 (2) lit. e), (3), lit. a) ale Codului audiovizualului pentru derogări de la art. 28 (1) al Codului audiovizualului, art. 36 (2) al Regulamentului cu privire la procedura și condițiile de eliberare a licențelor de emisie și a autorizațiilor de retransmisie și nerespectarea p. 1.4, 2.2, 3.1(b) din condițiile la Autorizația de retransmisie seria AB nr. 000139 din 19.04.2011, și Anexa nr. 1 a autorizației, eliberată „CAZMAREX TV” S.R.L.

Art. 8. A atenționa S.C. „Marteh Plus” S.R.L., arendașul studioului TV prin cablu „Micăuți - TV” din s. Micăuți, r-nul Strășeni, asupra necesității respectării stricte a ofertei serviciilor de programe retransmise, aprobată de către Consiliul Coordonator al Audiovizualului.

Art. 9. A aplica o amendă în valoare de 1800 de lei S.C. „REALVIT-TV” S.R.L., fondatoarea studioului TV prin cablu “REALVIT-TV” din or. Vadul lui Vodă și s. Coșernița, r-nul Criuleni, conform art. 38 (2) lit. e), (3), lit. a) ale Codului audiovizualului pentru derogări repetate de la art. 28 (1) al Codului audiovizualului, art. 36 (2) al Regulamentului cu privire la procedura și condițiile de eliberare a licențelor de emisie și a autorizațiilor de retransmisie și nerespectarea p. 1.4, 2.2, 3.1(b) din condițiile la Autorizația de retransmisie seria AB nr. 000026 din 11.10.2007, și Anexa nr. 2 a autorizației, eliberată „REALVIT-TV” S.R.L.

Art. 10. A atenționa S.C. „CIMIȘENI-TV” S.R.L., fondatoarea studioului TV prin cablu “TV Cim” din s. Cimișeni, r-nul Criuleni, asupra necesității respectării stricte a ofertei serviciilor de programe retransmise, aprobată de către Consiliul Coordonator al Audiovizualului.

Art. 11. A aplica avertizare publică S.C. „SEBIS SAT” S.R.L., fondatoarea studioului TV prin cablu “S&P” din satele Cruglic și Mașcăuți, r-nul Criuleni, conform art. 38 (2) lit. e), (3), lit. a) ale Codului audiovizualului pentru derogări de la art. 28 (1) al Codului audiovizualului, art. 36 (2) al Regulamentului cu privire la procedura și condițiile de eliberare a licențelor de emisie și a autorizațiilor de retransmisie și nerespectarea p. 1.4, 2.2, 3.1(b) din condițiile la Autorizația de retransmisie seria AB nr. 000064 din 18.03.2008 și Anexa nr. 2 a autorizației, eliberată „SEBIS SAT” S.R.L.

Art. 12. A aplica avertizare publică S.C. „Tele Crio” S.R.L., fondatoarea studioului TV prin cablu “Crio TV” din or. Criuleni, conform art. 38 (2) lit. e), (3), lit. a) și b) ale Codului audiovizualului pentru derogări repetate de la art. 28 (1) al Codului audiovizualului, art. 36 (2) al Regulamentului cu privire la procedura și condițiile de eliberare a licențelor de emisie și a autorizațiilor de retransmisie și nerespectarea p. 1.4, 2.2, 3.1(b) din condițiile la Autorizația de retransmisie seria AB nr. 000081 din 03.07.2009 și Anexa nr. 1 a autorizației, eliberată „Tele Crio” S.R.L.

Art. 13. A atenționa S.C. „Braga TV” S.R.L., fondatoarea Studioului TV prin cablu „Bon TV” din s. Horești, asupra necesității respectării stricte a ofertei serviciilor de programe retransmise, aprobate de către Consiliul Coordonator al Audiovizualului.

Art. 14. A aplica avertizare publică S.C. „RĂZIN-TELCOM” S.R.L., fondatoarea Studioului TV prin cablu „Răz TV” din s. Răzeni, conform art. 38 (2) lit. e), (3), lit. a) din Codul audiovizualului, pentru derogări de la art. 28 (1) al Codului audiovizualului, art. 36 (2) al Regulamentului cu

privire la procedura și condițiile de eliberare a licențelor de emisie și a autorizațiilor de retransmisie, Deciziei CCA nr. 114 din 21.07.2011 și nerespectarea p. 1.4, 2.2, 3.1(b) din condițiile la Autorizația de retransmisie seria AB nr. 000147 din 21.07.2011, și Anexa nr. 2 a autorizației, eliberată S.C. „RĂZINTELCOM” S.R.L.

Art. 15. A aplica o amendă în valoare de 1800 de lei S.C. „BAS-DIGITAL” S.R.L., fondatoarea Studioului TV prin cablu „Bas TV” din or. Basarabeasca, conform art. 38 (2) lit. e), (3), lit. a) și b) din Codul audiovizualului pentru derogări repetate de la art. 28 (1) al Codului audiovizualului, art. 36 (2) al Regulamentului cu privire la procedura și condițiile de eliberare a licențelor de emisie și a autorizațiilor de retransmisie, Deciziei CCA nr. 136 din 30.09.2011 și nerespectarea p. 1.4, 2.2, 3.1(b) din condițiile la Autorizația de retransmisie seria AB nr. 000128 din 17.12.2010, și Anexa nr. 1 a autorizației, eliberată S.C. „BAS-DIGITAL” S.R.L.

Art. 16. A aplica avertizare publică S.C. „LN Disc” S.R.L., fondatoarea Studioului TV prin cablu „SGD” din s. Sărata Galbenă, conform art. 38 (2) lit. e), (3), lit. a) din Codul audiovizualului, pentru derogări de la art. 28 (1) al Codului audiovizualului, art. 36 (2) al Regulamentului cu privire la procedura și condițiile de eliberare a licențelor de emisie și a autorizațiilor de retransmisie, Deciziei CCA nr. 78 din 18.05.2011 și nerespectarea p. 1.4, 2.2, 3.1(b) din condițiile la Autorizația de retransmisie seria AB nr. 000125 din 15.10.2010, și Anexa nr. 1 a autorizației, eliberată S.C. „LN Disc” S.R.L.

Art. 17. A aplica avertizare publică S.C. „IVELCOR-TV” S.R.L., fondatoarea Studioului TV prin cablu „IVELCOR-TV” din s. Lăpușna, conform art. 38 (2) lit. e), (3), lit. a) din Codul audiovizualului, pentru derogări de la art. 28 (1) al Codului audiovizualului, art. 36 (2) al Regulamentului cu privire la procedura și condițiile de eliberare a licențelor de emisie și a autorizațiilor de retransmisie, Deciziei CCA nr. 37 din 30.03.2010 și nerespectarea p. 1.4, 2.2, 3.1(b) din condițiile la Autorizația de retransmisie seria AB, nr. 000101 din 30.03.2010, și Anexa nr. 1 a autorizației, eliberată S.C. „IVELCOR-TV” S.R.L.

Art. 18. A aplica avertizare publică S.C. „S&L PANIFCOM” S.R.L., fondatoarea Studioului TV prin cablu „G – Studio TV” din s. Geamăna, conform art. 38 (2) lit. e), (3), lit. a) din Codul audiovizualului, pentru derogări de la art. 28 (1) al Codului audiovizualului, art. 36 (2) al Regulamentului cu privire la procedura și condițiile de eliberare a licențelor de emisie și a autorizațiilor de retransmisie, Deciziei CCA nr. 78 din 18.05.2011 și nerespectarea p. 1.4, 2.2, 3.1(b) din condițiile la Licența de emisie seria A MMII nr. 014569 din 20.04.2006, și Anexa nr. 1 a licenței, eliberată S.C. „S&L PANIFCOM” S.R.L.

Art. 19. A aplica avertizare publică S.C. „STUDIO-L” S.R.L., fondatoarea Studioului TV prin cablu „STUDIO-L” din or. Căușeni, conform art. 38 (2) lit. e), (3), lit. a) din Codul audiovizualului, pentru derogări de la art. 28 (1) al Codului audiovizualului, art. 36 (2) al Regulamentului cu privire la procedura și condițiile de eliberare a licențelor de emisie și a autorizațiilor de retransmisie, Deciziei CCA nr. 69 din 09.06.2010 și nerespectarea p. 1.4, 2.2, 3.1(b) din condițiile la Autorizația de retransmisie seria AB nr. 000038 din 18.03.2008, și Anexa nr. 2 a autorizației, eliberată S.C. „STUDIO-L” S.R.L.

Art. 20. A aplica avertizare publică S.C. „BAXICOMP” S.R.L., fondatoarea Studioului TV prin cablu „Bax TV” din s. Valea Perjei, conform art. 38 (2) lit. e), (3), lit. a) din Codul audiovizualului, pentru derogări de la art. 28 (1) al Codului audiovizualului, art. 36 (2) al Regulamentului cu privire la procedura și condițiile de eliberare a licențelor de emisie și a autorizațiilor de retransmisie, Deciziei CCA nr. 46 din 25.04.2008 și nerespectarea p. 1.4, 2.2, 3.1(b) din

condițiile la Autorizația de retransmisie seria AB nr. 000013 din 22.02.2007, și Anexa nr. 2 a autorizației, eliberată S.C. „BAXICOMP” S.R.L.

Art. 21. A aplica avertizare publică S.C. „S.G.B. MEDIA” S.R.L., fondatoarea Studioului TV prin cablu „CTCT” din s. Cairaclia, conform art. 38 (2) lit. e), (3), lit. a) din Codul audiovizualului, pentru derogări de la art. 28 (1) al Codului audiovizualului, art. 36 (2) al Regulamentului cu privire la procedura și condițiile de eliberare a licențelor de emisie și a autorizațiilor de retransmisie, Deciziei CCA nr. 117 din 15.10.2010 și nerespectarea p. 1.4, 2.2, 3.1(b) din condițiile la Autorizația de retransmisie seria AB nr. 000050 din 25.07.2006, și Anexa nr. 2 a autorizației, eliberată S.C. „S.G.B. MEDIA” S.R.L.

Art. 22. A aplica o amendă în valoare de 3600 de lei S.C. „VEB-TV” S.R.L., fondatoarea Studioului TV prin cablu „Megapolis” din mun. Chișinău, conform art. 38 (2) lit. e), (3), lit. a) și b) din Codul audiovizualului pentru derogări repetate de la art. 28 (1) al Codului audiovizualului, art. 36 (2) al Regulamentului cu privire la procedura și condițiile de eliberare a licențelor de emisie și a autorizațiilor de retransmisie, Deciziei CCA nr. 94 din 15.06.2011 și nerespectarea p. 1.4, 2.2, 3.1(b) din condițiile la Autorizația de retransmisie seria AB nr. 000087 din 06.11.2008, și Anexa nr. 1 a autorizației, eliberată S.C. „VEB-TV” S.R.L.

Art. 23. Întreprinderea „Lansica TV” S.R.L. va stopa imediat retransmisia canalelor TV pînă la obținerea tuturor documentelor necesare activității în domeniu (Autorizația de retransmisie, eliberată de Consiliul Coordonator al Audiovizualului, și Declarația informativă, eliberată de Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației).

Art. 24. Întreprinderea „Ghium - TV” S.R.L. va stopa imediat retransmisia canalelor TV pînă la obținerea tuturor documentelor necesare activității în domeniu (Autorizația de retransmisie, eliberată de Consiliul Coordonator al Audiovizualului, și Declarația informativă, eliberată de Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației).

Art. 25. Întreprinderea „Ilman-TV” S.R.L. va stopa imediat retransmisia canalelor TV pînă la obținerea tuturor documentelor necesare activității în domeniu (Autorizația de retransmisie, eliberată de Consiliul Coordonator al Audiovizualului, și Declarația informativă, eliberată de Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației).

Art. 26. A aplica avertizare publică S.C. „STAMSATELIT-TV” S.R.L., fondatoarea Studioului TV prin cablu „Tomai TV” din s. Tomai, conform art. 38 (2) lit. e), (3), lit. a) din Codul audiovizualului, pentru derogări de la art. 28 (1) al Codului audiovizualului, art. 36 (2) al Regulamentului cu privire la procedura și condițiile de eliberare a licențelor de emisie și a autorizațiilor de retransmisie, Deciziei CCA nr. 60 din 16.06.2008 și nerespectarea p. 1.4, 2.2, 3.1(b) din condițiile la Autorizația de retransmisie seria AB nr. 000018 din 15.05.2007, și Anexa nr. 2 a autorizației, eliberată S.C. „STAMSATELIT-TV” S.R.L.

Art. 27. Întreprinderea „VULTELCOM” S.R.L. va stopa imediat retransmisia canalelor TV pînă la obținerea tuturor documentelor necesare activității în domeniu (Autorizația de retransmisie, eliberată de Consiliul Coordonator al Audiovizualului, și Declarația informativă, eliberată de Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației).

Art. 28. Întreprinderea „OGUZ TELCOM” S.R.L. va stopa imediat retransmisia canalelor TV pînă la obținerea tuturor documentelor necesare activității în domeniu (Autorizația de retransmisie, eliberată de Consiliul Coordonator al Audiovizualului, și Declarația informativă, eliberată de Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației).

Art. 29. Întreprinderea „POLISPECTRU TV” S.R.L. va stopa imediat retransmisia canalelor TV pînă la obținerea tuturor documentelor necesare activității în domeniu (Autorizația de retransmisie, eliberată de Consiliul Coordonator al Audiovizualului, și Declarația informativă, eliberată de Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației).

Art. 30. A aplica avertizare publică S.C. „Cros TV” S.R.L., fondatoarea Studioului TV prin cablu „Cros TV” din com. Rădeni, conform art. 38 (2) lit. e), (3), lit. a) și b) din Codul audiovizualului pentru derogări repetate de la art. 28 (1) al Codului audiovizualului, art. 36 (2) al Regulamentului cu privire la procedura și condițiile de eliberare a licențelor de emisie și a autorizațiilor de retransmisie, Deciziei CCA nr. 78 din 18.05.2011 și nerespectarea p. 1.4, 2.2, 3.1(b) din condițiile la Autorizația de retransmisie seria AB nr. 000004 din 23.11.2006, și Anexa nr. 1 a autorizației, eliberată S.C. „Cros TV” S.R.L.

Art. 31. Întreprinderile în cauză vor stopa imediat retransmisia canalelor TV care nu sînt prevăzute în oferta serviciilor de programe retransmise aprobate de CCA.

Art. 32. În cazul întreprinderilor care activează fără Autorizația de retransmisie, eliberată de Consiliul Coordonator al Audiovizualului, și Declarația informativă, eliberată de Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației, CCA va sesiza autoritățile competente.

Art. 33. Întreprinderile menționate vor prezenta CCA, în termen de cel mult 10 zile din momentul publicării prezentei decizii în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, un raport privind lichidarea încălcărilor depistate.

Art. 34. În conformitate cu prevederile Deciziei CCA nr. 96 din 17.10.2008, întreprinderile menționate vor comunica publicului motivele și obiectul sancțiunii, în formula legislației în vigoare.

Art. 35. Direcția expertiză și licențiere va efectua un control repetat întreprinderilor menționate și filialelor acestora privind executarea prezentei decizii.

Art. 36. Controlul asupra executării prezentei decizii îl exercită Direcția expertiză și licențiere și contabilul-șef.

Art. 37. Prezenta decizie va fi publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe pagina web a CCA.

**PREȘEDINTELE CONSILIULUI
COORDONATOR AL AUDIOVIZUALULUI**

Secretar

Nr. 150. Chișinău, 24 octombrie 2011.

Marian POCAZNOI

Dorina Curnic

1740 DECIZIE
cu privire la eliberarea licenței de emisie

SC „Aer-Comunicație Grup” SRL a solicitat CCA eliberarea licenței de emisie pentru studioul de televiziune „Gold TV”, al cărui serviciu de programe urmează să fie difuzat/retransmis prin rețelele de cablu din țară. La cerere a fost anexat setul necesar de documente.

În cadrul ședinței publice, membrii CCA au menționat că grila de emisie nu corespunde cu concepția generală a serviciului de programe, din acest motiv, membrii CCA au declarat că nu vor susține solicitarea SC „Aer-Comunicație Grup” SRL.

Ca urmare a examinării cererilor și în conformitate cu prevederile art. 23 al Codului audiovizualului nr. 260-XVI

**PREȘEDINTELE CONSILIULUI
COORDONATOR AL AUDIOVIZUALULUI**

Secretar

Nr. 151. Chișinău, 24 octombrie 2011.

din 27.07.06, art. 18-20 ale Regulamentului cu privire la procedura și condițiile de eliberare a licențelor de emisie și autorizațiilor de retransmisie, **Consiliul Coordonator al Audiovizualului**

DECIDE:

Art. 1. A respinge solicitarea SC „Aer-Comunicație Grup” SRL privind eliberarea licenței de emisie pentru studioul de televiziune „Gold TV”, al cărui serviciu de programe urma să fie difuzat prin rețelele de cablu din țară.

Art. 2. Prezenta decizie va fi publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe pagina web a CCA.

Marian POCAZNOI

Dorina Curnic

1741 DECIZIE
**cu privire la retragerea licențelor de emisie,
frecvențelor radio și canalelor TV nevalorificate**

Consiliul Coordonator al Audiovizualului a eliberat licențe de emisie următoarelor întreprinderi:

- SC „ML-COM” SRL pentru postul de televiziune „Triumf TV” - seria AA, nr. 073715 din 06.05.10;

- „STUDIO CENTER GROUP” SRL pentru postul de televiziune prin satelit „Top 1” - seria AA, nr. 073643 din 10.02.09.

Termenul legal privind obținerea licenței de utilizare și intrarea în emisie însă, nu a fost respectat, fapt confirmat prin scrisoarea ANRCETI nr. 01-DAC/1116, în care întreprinderile menționate nu sînt nominalizate printre cele înscrise în Registrul public al furnizorilor de rețele și servicii de comunicații electronice.

Prin scrisoarea nr. 5637 din 21.07.2011, întreprinderea „Alai Media” SRL, fondatoare a postului de radio „Pro 100 radio”, a informat CCA despre întreruperea, din motive tehnice, a emisieii în orașele Ceadr-Lunga și Vulcănești în perioada 25 iulie-5 august 2011, continuînd emisia în or. Comrat.

Reluarea emisieii pe frecvențele 103,8 MHz - Ceadr-Lunga și 107,3 MHz - Vulcănești nu s-a efectuat nici pînă în prezent, fapt confirmat prin scrisoarea CNFR nr. 07/1-2398 din 04.10.2011.

Prin cererea nr. 588/CCA din 24.10.2011, directorul întreprinderii „Alai Media” SRL, A. Ponomariov, a solicitat amînarea examinării chestiunii date. În conformitate cu art.

38, alin.(7), chestiunea nominalizată va fi inclusă pe ordinea de zi a unei ședințe ulterioare.

În conformitate cu prevederile art. 27, alin. (1), lit. d) și e) din Codul audiovizualului nr. 260-XVI din 27.07.2006, Statutului CCA, aprobat prin Hotărîrea nr. 433-XVI din 28.12.2006 a Parlamentului Republicii Moldova, **Consiliul Coordonator al Audiovizualului**

DECIDE:

Art. 1. A aplica avertizare publică întreprinderii SC „ML-COM” SRL, fondatoarea studioului de televiziune „Triumf TV”, conform art. 38 (2), lit. b) al Codului audiovizualului pentru nerespectarea p. 3.1, lit. g) din condițiile la Licența de emisie seria AA, nr. 073715 din 06.05.10, eliberată pentru postul de televiziune „Triumf TV”. Întreprinderii SC „ML-COM” SRL i se acordă un termen de o lună pentru a intra în legalitate.

Art. 2. A retrage Licența de emisie seria AA, nr. 073643 din 10.02.09, eliberată întreprinderii „STUDIO CENTER GROUP” SRL pentru postul de televiziune prin satelit „Top 1”.

Art. 3. Licența de emisie seria AA, nr. 073643 din 10.02.09 este declarată nevalabilă. Modificarea respectivă va fi introdusă în Registrul de licențiere.

Art. 4. Controlul asupra executării prezentei decizii îl exercită Direcția expertiză și licențiere.

Art. 5. Prezenta decizie va fi publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe pagina web a CCA.

**PREȘEDINTELE CONSILIULUI
COORDONATOR AL AUDIOVIZUALULUI**

Secretar

Nr. 152. Chișinău, 24 octombrie 2011.

Marian POCAZNOI

Dorina Curnic

Acte ale Inspectoratului Fiscal Principal de Stat**1742 ORDIN**
privind imprimarea de sine stătător
a formularelor tipizate de document primar
cu regim special "Factura fiscală"

Întru executarea punctului 3 alin. 4 din Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr.294 din 17 martie 1998 "Cu privire la executarea Decretului Președintelui Republicii Moldova nr.406-II din 23 decembrie 1997 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.30-33, art.288) și Ordinului Ministerului Finanțelor nr.115 din 6 septembrie 2010 cu privire la aprobarea și completarea formularului tipizat de document primar cu regim special "Factură fiscală" (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.194-196, art.656), înregistrat la Ministerul Justiției cu numărul 774 din 16 septembrie 2010),

ORDON:

Se stabilește următoarea modalitate de imprimare de sine stătător a formularelor tipizate de document primar cu regim special "Factura fiscală":

1. Agenților economici, înregistrați în calitate de plătitori ai taxei pe valoarea adăugată în conformitate cu prevederile Codului fiscal, li se permite utilizarea facturilor fiscale imprimate de sine stătător pe hîrtie specială cu însemne de protecție, cu atribuirea seriei și diapazonului de numere eliberate de către Inspectoratul Fiscal Principal de Stat, cu condiția corespunderii acestora prevederilor actelor normative în vigoare privind evidența, eliberarea, păstrarea și utilizarea formularelor tipizate de documente primare cu regim special.

2. Dreptul imprimării de sine stătător a facturilor fiscale se acordă subiecților impozabili cu TVA care se conformează cerințelor stabilite conform punctului 5 din Ordinul Ministerului Finanțelor nr.115 din 6 septembrie 2010 cu privire la aprobarea și completarea formularului tipizat de document primar cu regim special "Factură fiscală", cu modificările ulterioare.

3. Lista agenților economici ce satisfac cerințelor stabilite se aprobă pentru fiecare an prin ordinul Inspectoratului Fiscal Principal de Stat.

Pentru a beneficia de dreptul imprimării de sine stătător a facturilor fiscale, subiecții impozabili cu TVA sînt obligați să se adreseze la IFPS cu cerere de formă liberă, la care

se va anexa informația despre salariul mediu lunar al unui angajat, îndreptat spre achitare în perioada ultimelor 12 luni consecutive, anterioare examinării cererii de solicitare a dreptului imprimării de sine stătător a facturilor fiscale (conform punctului 5, alineatul cinci, lit.f) din Ordinul Ministerului Finanțelor nr.115 din 06.09.2010).

Cererile parvenite de la subiecții impozabili cu TVA se examinează de două ori pe an, cele depuse pînă la 1 noiembrie, cu aprobarea listei pentru anul viitor pînă la 1 decembrie și cele depuse după 1 noiembrie pînă la 1 iunie, cu aprobarea listelor suplimentare pentru anul curent pînă la 1 iulie.

4. Pentru obținerea seriei și diapazonului de numere pentru imprimarea de sine stătător a facturilor fiscale, agenții economici incluși în lista aprobată prin ordinul șefului IFPS urmează să se adreseze la Inspectoratul Fiscal Principal de Stat care va elibera certificatul cu diapazonul seriei și numerelor atribuite, conform anexei nr.3 la Ordinul Ministerului Finanțelor nr.115 din 6 septembrie 2010.

La finele anului calendaristic sau la solicitarea ulterioară a seriei și diapazonului de numere, agenții economici ce beneficiază de dreptul imprimării de sine stătător a facturilor fiscale urmează să prezinte la Inspectoratul Fiscal Principal de Stat darea de seamă în formă liberă privind seria și diapazonul de numere utilizate.

5. Agenții economici care beneficiază de dreptul imprimării de sine stătător a facturilor fiscale sînt privați de acest drept în cazul în care, pe parcursul anului, IFPS va stabili nerespectarea de către aceștia a cerințelor stabilite sau este anulat înregistrarea lor în calitate de plătitor al TVA.

6. Secția gestionarea documentelor și arhivare va aduce prezentul ordin la cunoștință tuturor inspectoratelor fiscale de stat teritoriale, subdiviziunilor structurale ale Inspectoratului Fiscal Principal de Stat.

7. Direcția metodologia administrării fiscale va asigura publicarea prezentului ordin în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

ȘEFUL INSPECTORATULUI
FISCAL PRINCIPAL DE STAT

Nr. 871. Chișinău, 28 octombrie 2011.

Nicolae PLATON

Acte ale Băncii Naționale a Moldovei**1743 HOTĂRÎRE**
cu privire la nivelul ratelor dobânzilor Băncii Naționale
a Moldovei și a normei rezervelor obligatorii

În temeiul art. 26 lit. a) din Legea nr. 548-XIII din 21 iulie 1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995, nr. 56-57, art. 624), cu modificările și completările ulterioare și prevederilor Strategiei Politicii Monetare a Băncii Naționale a Moldovei pentru 2010-2012 (aprobată prin Hotărârea Consiliului de administrație al Băncii Naționale a Moldovei nr. 292 din 29 decembrie 2009), luînd în considerație Raportul asupra inflației nr. 4, 2011, Consiliul de administrație al Băncii Naționale a Moldovei

HOTĂRĂȘTE:

1. Se menține rata de bază aplicată la principalele operațiuni de politică monetară pe termen scurt la nivelul actual de 10.0 la sută anual.

2. Se mențin ratele de dobîndă:

a) la creditele overnight la nivelul actual de 13.0 la sută anual;

b) la depozitele overnight la nivelul actual de 7.0 la sută anual.

3. Ratele nominalizate la punctele 1 și 2 se aplică începînd cu data intrării în vigoare a prezentei hotărîri pînă la data intrării în vigoare a ratelor noi.

4. Se menține norma rezervelor obligatorii din mijloacele atrase în lei moldovenești și în valută neconvertibilă, precum și norma rezervelor obligatorii din mijloacele atrase în valută liber convertibilă în mărime de 14.0 la sută din baza de calcul.

5. Următoarea ședință a Consiliului de administrație cu privire la politica monetară va avea loc pe data de 24 noiembrie 2011 în conformitate cu calendarul aprobat.

PREȘEDINTELE
CONSILIULUI DE ADMINISTRAȚIE
AL BĂNCII NAȚIONALE A MOLDOVEI

Dorin DRĂGUTANU

Nr. 227. Chișinău, 27 octombrie 2011.

1744 HOTĂRÎRE
cu privire la nivelul ratei de bază a Băncii Naționale
a Moldovei la creditele pe termen lung

În temeiul art.26 lit.a) din Legea nr.548-XIII din 21 iulie 1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995, nr.56-57, art.624), cu modificările și completările ulterioare, Hotărîrii Consiliului de administrație al Băncii Naționale a Moldovei nr.14 din 25 ianuarie 2001 privind modul de stabilire a ratei de bază a Băncii Naționale a Moldovei la creditele pe termen lung (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2001, nr.11-13, art.44) și luînd în considerație evoluția indicatorului inflației, precum și așteptările inflaționiste pe termen mediu în

diminuare, Consiliul de administrație al Băncii Naționale a Moldovei

HOTĂRĂȘTE:

1. Se menține rata de bază la creditele acordate pe termen lung (mai mare de 5 ani) la nivelul actual de 7.0 la sută anual.

2. Rata nominalizată la punctul 1 se aplică începînd cu data intrării în vigoare a prezentei hotărîri pînă la data intrării în vigoare a ratei noi.

PREȘEDINTELE
CONSILIULUI DE ADMINISTRAȚIE
AL BĂNCII NAȚIONALE A MOLDOVEI

Dorin DRĂGUTANU

Nr. 228. Chișinău, 27 octombrie 2011.

1745 ORDONANȚĂ
cu privire la înlocuirea temporară a lichidatorului
BC „INVESTPRIVATBANK” S.A. în proces de lichidare

În legătură cu plecarea în concediul de odihnă în perioada 31.10.2011 – 20.11.2011 a lichidatorului BC „INVESTPRIVATBANK” S.A. în proces de lichidare, dl Grigorii Olaru, în conformitate cu art. 38¹ alin. (3) și (4), art. 38² din Legea instituțiilor financiare nr.550-XIII din 21.07.1995,

gestiunea și controlul asupra BC „INVESTPRIVATBANK” S.A. în proces de lichidare, precum și bunurile, documentele și ștampilele băncii.

3. La încetarea concediului de odihnă al dlui Grigorii Olaru, dna Maria Iovu va preda, iar dl Grigorii Olaru va prelua în continuare gestiunea și controlul asupra BC „INVESTPRIVATBANK” S.A. în proces de lichidare, precum și bunurile, documentele și ștampilele băncii.

ORDON:
1. Pe durata concediului de odihnă, 31.10.2011 – 20.11.2011, al lichidatorului BC „INVESTPRIVATBANK” S.A. în proces de lichidare, dl Grigorii Olaru, funcțiile de lichidator al băncii vor fi exercitate conform legislației în vigoare de către dna Maria Iovu.

4. Prezenta ordonanță intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova în termen de 7 zile de la data adoptării.

2. Dl Grigorii Olaru va preda, iar dna Maria Iovu va prelua

GUVERNATORUL
BĂNCII NAȚIONALE A MOLDOVEI

Dorin DRĂGUTANU

Nr. 0902118/365. Chișinău, 28 octombrie 2011.